

Pagna ewlenija>Drittijietek>Imputati (proċeduri kriminali)

Imputati (proċeduri kriminali)

Jekk inti suspettat jew jekk ġejt akkużat li wettaqt reat kriminali, dawn l-iskedi informattivi se jispjegawlek il-proċess kriminali u l-istadji differenti involuti. Hawn issib spjegazzjoni tad-drittijiet u l-obbligi tiegħek f'kull stadju, mill-investigazzjoni ta' qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali sal-proċess innifsu u anki wara li dan jintemm. L-iskedi informattivi jipprovdu wkoll informazzjoni dwar kif jiġu trattati r-reati minuri, bħar-reati tat-traffiku fit-triq.

Jekk inti suspettat jew jekk ġejt akkużat li wettaqt delitt, inti għandek ċerti drittijiet garantiti mil-liġi li jridu jiġu rispettati. Jehtieg li tkun taf x'inhuma dawn id-drittijiet u li tkun infurmat kompletament dwar dak li jkun qed jiġri matul l-istadji differenti tal-proċess kriminali. L-iskedi informattivi jkopru oqsma prinċipali, inkluż liema hija l-awtorità li twettaq l-investigazzjonijiet, kif tikseb parir legali, ir-rwoli u d-drittijiet ta' entitajiet u uffiċjali differenti kif ukoll informazzjoni dwar kwalunkwe skadenzi li jistgħu japplikaw waqt il-proċess u l-għajnuna li tista' tingħatalek. Għandek issib ukoll informazzjoni dwar l-obbligi tiegħek waqt il-proċess.

Peress li s-sitwazzjoni minn pajjiż għal ieħor hija differenti, huwa importanti li tifhem il-proċess u li tkun kompletament konxju tad-drittijiet u l-obbligi tiegħek.

Waqt li taqra dawn l-iskedi informattivi, hu nota tar-rwoli u ta' xi skadenzi li japplikaw.

L-iskedi informattivi li ġejjin se jiggwidawk fl-istadji l-iktar importanti tal-proċeduri kriminali f'kull Stat Membru, billi jispjegawlek id-drittijiet tiegħek u r-regoli bażiċi li trid issewgi biex tkun tista' teżerċitahom.

Jekk jogħġbok aghżel il-bandiera tal-pajjiż rilevanti biex tikseb informazzjoni nazzjonali dettaljata.

Din l-informazzjoni ma tissostitwix il-parir legali u hija maħsuba biex isservi biss ta' gwida. Jekk tehtieg l-għajnuna, dejjem iwwerifika ma' avukat jew ma' xi espert ieħor biex tistabbilixxi x'inhuma l-fatti li japplikaw għas-sitwazzjoni partikolari tiegħek.

F'dawn l-iskedi informattivi hu meqjus li kwalunkwe referenza għal persuna ta' sess maskil hija wkoll referenza għal persuna ta' sess femminil u vice versa, sakemm il-kuntest ma jkunx jindika biċ-ċar mod ieħor.

L-añhar aġġornament: 09/07/2024

Din il-pagna hi amministrata mill-Kummissjoni Ewropea. L-informazzjoni f'din il-pagna ma tirriflettix neċessarjament il-pożizzjoni uffiċjali tal-Kummissjoni Ewropea. Il-Kummissjoni ma taċċetta l-ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali fir-rigward tar-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-paġni Ewropej.

Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: [fr](#) [nl](#) diġà ġew tradotti.

Imputati (proċeduri kriminali) - Belġju

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw dak li jiġri meta wiehed ikun issuspettat b'reat ittratat permezz ta' proċess quddiem qorti. Għal tagħrif dwar kontravvenzjonijiet minuri bħal kontravvenzjonijiet tat-traffiku li normalment ikunu punibbli b'piena fissa bħal multa, ara [l-iskeda informattiva 5](#).

Jekk inti vittma ta' xi reat, inti tista' ssib tagħrif sħiħ dwar id-drittijiet tiegħek [hawnhekk](#).

Il-proċedura kriminali fil-qosor

Hawn taht ser issib tagħrif fil-qosor dwar l-istadji normali ta' proċedura kriminali

Il-qrati istruttorji

Il-Kamra tal-Kunsill u x-chambre des mises en accusation (fuq appell) huma qrati istruttorji. Dawn jivverifikaw il-legalità tal-mandat ta' arrest, jagħtu l-opinjoni tagħhom dwar l-arrest preventiv, jassiguraw il-kontroll tal-investigazzjoni u jiddeciedu dwar ir-rinviju eventwali quddiem qorti kompetenti.

Proċedura quddiem il-Kamra tal-Kunsill:

taħrika permezz ta' ittra rreġistrata;

konsultazzjoni tal-atti tal-proċess;

talba sabiex jitlestax-x-xogħol addizzjonali qabel is-seduta;

smiġh dwar l-eżistenza ta' provi suffiċjenti sabiex wiehed jiġi akkużat;

il-każ jiġi ddeliberat u tiġi f'fissata l-għurata tal-qari tas-sentenza;

qari tas-sentenza tar-rinviju. Hlief f'każ ta' eċċezzjoni legali, l-akkużat m'għandu l-ebda dritt li jappella kontra din id-deċiżjoni.

Il-qrati kriminali

Jekk inti tiġi akkużat b'delitt (reat punibbli b'multa ta' mill-inqas 26 Euro u/jew bi priġunerija ta' tmint ijiem sa 5 sena), inti titressaq quddiem il-qorti kriminali li tistabbilixxi jekk intix hati tal-fatti attribwiti lilek, tippronunzja l-liberazzjoni jew il-kundanna tiegħek, u eventwalment tistabbilixxi l-ammont ta' flus li għandu jingħata bħala kumpens għad-danni lill-vittmi. Il-qorti kriminali tista' ttik piena massima ta' 20 sena priġunerija għal delitt imnaqqas bil-liġi għal-livell ta' reat serju.

Proċedura quddiem il-qrati kriminali:

taħrika mill-marixxall;

konsultazzjoni tal-atti tal-proċess;

smiġh quddiem il-qorti;

deliberazzjoni tal-imħallef għal xahar;

qari tas-sentenza;

dritt ta' appell.

Il-Qorti Kriminali (cour d'assises)

Jekk inti tiġi akkużat b'reat (vjolazzjoni punibbli bil-piena massima ta' priġunerija għal għomrok), inti titressaq quddiem il-Qorti Kriminali. Ġurija kkostitwita minn 12-il ġurat magħżula minn fost il-pubbliku tiddeciedi jekk intix hati tal-akkużi. Flimkien mal-qorti, li tkun magħmula minn tliet imħallfin, dawn il-ġurati jiddeciedu liema piena se tieħu, jekk inti tinstab hati. Madankollu hija l-qorti li tiddeciedi l-kumpens u l-interessi għad-danni li għandhom jingħataw lill-vittmi, jekk dawn jitolbuhom.

Proċedura quddiem il-Qorti Kriminali:

sentenza ta' rinviju tax-chambre des mises en accusation, u taħrika mill-marixxall;

konsultazzjoni tal-atti tal-proċess (tista' titlob kopja bla ħlas);

smiġh preliminari: issir il-lista tax-xieħda, u dik tal-ġurati bil-polza;

smiġh tal-kawża;

diskussjoni dwar il-htija, imbagħad eventwalment dwar is-sentenza, u wara dwar l-interessi ċivili;

l-ebda appell (possibbiltà ta' appell fil-qorti tal-Kassazzjoni).

Inti tista' ssib dettalji dwar dawn l-istadi kollha tal-proċedura u dwar id-drittijiet tiegħek fl-iskedi informattivi. Dan it-tagħrif m'għandux jiehju post il-konsultazzjoni ma' avukat u għandu jservi biss bħala gwida.

Ir-rwol tal-Kummissjoni Ewropea

Jekk jogħġbok innota li l-Kummissjoni Ewropea m'għandha l-ebda rwol fil-proċeduri kriminali fl-Istati Membri u ma tistax tghinek jekk tixtieq tilmenta. Dawn l-iskedi informattivi jgħidulek kif għandek tressaq l-ilment tiegħek u quddiem min.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib l-informazzjoni li teħtieġ

[1 – Konsultazzjoni ma' avukat](#)

[2 – Id-drittijiet tiegħi waqt l-inkjesta](#)

Arrest u interrogatorju mill-pulizija

Il-fajl tal-informazzjoni

Il-fajl tal-investigazzjoni

Każ partikolari: l-arrest preventiv

L-għeluq tal-investigazzjoni

[3 – Id-drittijiet tiegħi waqt il-proċess](#)

[4 – Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess](#)

[5 – Kontravvenzjonijiet tat-traffiku u kontravvenzjonijiet minuri oħrajn](#)

L-aħħar aġġornament: 28/06/2012

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [nl](#) giet

emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment

qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: [fr](#) diġà ġew tradotti.

1 – Konsultazzjoni ma' avukat

Huwa importanti ħafna li tikseb pariri indipendenti mingħand avukat meta b'xi mod tkun involut fi proċedura kriminali. L-iskedi ta' informazzjoni jgħidulek meta u fl-ilema ċirkostanzi għandek id-dritt li tkun irrappreżentat minn avukat. Huma jgħidulek ukoll kif jgħinek l-avukat. Din l-iskeda ta' informazzjoni ġenerali tgħidulek kif issib avukat u kif jithallsu l-kontijiet tal-avukat jekk inti m'intix f'kundizzjoni li tħallashom.

Kif issib avukat?

Kull avukat Belġjan jiddependi mill-Avukatatura tad-distrett ġudizzjarju fejn jinsab l-uffiċċju tiegħu. Fi Brussell, din hija magħmula minn żewġ ordnijiet, waħda li tiġbor fiha lill-avukati li jittkellmu bil-Franċiż, u l-oħra li tiġbor fiha l-avukati li jittkellmu bl-Olandiż.

Il-Kulleġġ tal-Avukati Frankofoni u Ġermanofoni (*Ordre des Barreaux francophones et germanophone - O.B.F.G.*) jinkludi lill-avukati tar-reġjun tal-Vallonja u lill-avukati Franċiżi ta' Brussell (*ordre français bruxellois*).

L-ordni Olandiż tal-kapitali u l-avukati Fjammingi huma miġbura fl-*"Orde van de Vlaamse Balies"* (O.V.B.)

Il-lista tal-avukati tinsab fuq id-direttorju jew fil-Yellow Pages, jew fuq l-Internet (<https://avocats.be> jew <http://www.advocaat.be/>). Tista' tftitx avukat li normalment jiddefendi persuni m'ħarrka quddiem il-qorti kriminali billi tftitx taħt "termini preferenzjali" (*'voorkeurmaterië'* bl-Olandiż), titlu "liġi kriminali" (*"strafrecht"* bl-Olandiż).

Tista' wkoll issib avukat qrib tiegħek, billi tagħmel tftitxija skont il-belt jew id-distrett ġudizzjarju.

Is-segretarjat ta' kull avukatatura jista' wkoll jagħtik il-lista tal-avukati tagħha.

Tista' wkoll tikkuntattja direttament avukat li ġie rakkomandat lilek, permezz tal-posta elettronika, ta' ittra jew bit-telefown.

Kif tħallas lill-avukat?

Normalment inti trid tħallas lill-avukat. Jista' jitolbok depożitu qabel kwalunkwe intervent. Il-liġi ma tistabilixxix l-ammont tad-drittijiet tal-avukat. Madankollu, l-avukat għandu jinfurmak dwar kif ser jithallas: jew ħlas bis-sieġha skont il-hin li tiegħu d-difiża tiegħek jew somma fissa skont l-azzjoni meħtieġa (konsultazzjoni, qari tal-każ, difiża, ...).

Ma' dawn jiddiedu l-ispejjeż imġarrba mill-uffiċċju tiegħu u l-ispejjeż tal-ġudikatura.

Jekk m'għandekx ir-riżorsi meħtieġa biex tħallas lill-avukat tiegħek, tista' titlob għajjnuna legali bla ħlas lill-Uffiċċju tal-Għajjnuna Legali li minnu jiddependi l-avukat tiegħek. Il-lista tal-uffiċċju ta' kull distrett hija disponibbli fuq l-Internet:

[bil-Franċiż,](#)

[bl-Olandiż.](#)

Jekk inti tircievi għajjnuna soċjali m'ħallsa mis-C.P.A.S (Ċentru Pubbliku tal-Għajjnuna Soċjali), dħul garantit lill-anzjani, benefiċċji ta' sostituzzjoni ta' dħul għall-persuni b'diżabbiltà, għandek xi tfaġġ dipendenti minnek li jircievu benefiċċji tal-familja, inti inkwilin ta' dar soċjali, għandek taħt l-età, għandek xi dejn (aġġudikazzjoni kollettiva), int ħabsi, akkużat imħarrek b'multa jew għandek xi mard mentali, inti tingħata għajjnuna legali ta' avukat bla ħlas.

Dan japplika wkoll jekk inti tgħix waħdek u għandek dħul fix-xahar ta' inqas minn €860, jew jekk inti tgħix ma' xi hadd ieħor u t-total tad-dħul tal-adulti li jgħixu miegħek huwa ta' inqas minn €1.104 (flimkien ma' €145,16 għal kull persuna dipendenti).

L-aħħar aġġornament: 28/06/2012

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [nl](#) giet

emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment

qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: [fr](#) diġà ġew tradotti.

2 – Id-drittijiet tiegħi waqt l-inkjesta u l-investigazzjoni u qabel il-każ jitressaq quddiem il-qorti

Għalfejn isiru l-inkjesta u l-investigazzjoni kriminali?

Dawn iservi sabiex jingabru l-provi li jistabbilixxu r-reat, u sabiex ikunu vverifikati l-elementi li jistgħu jeżoneraw lill-persuna ssuspettata jew li permezz tagħhom jintwera li ma seħħx reat.

X'inhuma l-istadji tal-inkjesta u tal-investigazzjoni? Min iwettaq kull stadju?

Il-pulizija tinvestiga r-reati, min iwettaqhom u tiġbor il-provi.

Meta hija tissuspetta l-eżistenza ta' xi reat, hija tawża lill-Prosekutur tal-Kuruna, li jiddeċiedi:

jew li ma jieħu l-ebda azzjoni;

jew li jkompli l-inkjesta huwa stess (informazzjoni);

jew li jitlob lil xi maġistrat inkwerenti jagħmel inkjesta dwar xi fatt speċifiku, u mhux dwar xi persuna partikolari (investigazzjoni).

Il-Prosekutur tal-Kuruna għandu inqas setgħat mill-maġistrat inkwerenti. Il-maġistrat inkwerenti jew il-Prosekutur tal-Kuruna jmessi l-inkjesta u jagħti struzzjonijiet lill-pulizija li jwettqu d-dmirijiet investigattivi bil-mod stipulat (intervisti, perkwiżizzjonijiet, għbir ta' kampjuni tad-DNA,...).

Meta tintemm l-inkjesta

Jekk il-każ qiegħed għall-informazzjoni, il-Prosekutur tal-Kuruna jista':

ma jieħux azzjoni;

jipproponi patteġġament: iwaqqaf l-azzjoni pubblika (ebda prosekuzzjoni) u titfallew somma flus (il-proċedura klassika f'każ ta' reati tat-traffiku);

jipproponi medjazzjoni kriminali, għar-reati minuri: l-ebda prosekuzzjoni, iżda min iwettaq ir-reat ikollu jikkompensa lill-vittma u, jekk ikun meħtieġ, jingħata kura jew taħriġ;

iħarrek direttament lis-suspettat quddiem il-qorti li tiddeċiedi dwar il-mertu;

iħarrek l-akkużat biex jidher quddiem qorti permezz ta' proċess verbali: it-taħrika tingħata lill-akkużat meta jiġi arrestat (għal mhux aktar minn 24 siegħa), jew jippreżenta ruħu quddiem il-Prosekutur tar-Re, sabiex titfallew il-proċedura.

Jekk il-każ qiegħed għall-investigazzjoni, il-każ jiġi kkomunikat lill-prosekutur li jagħmel is-sottomissjonijiet finali. Wara, l-akkużat jista' jaqra l-fajl tiegħu. Dan jissejjaħ quddiem il-Kamra tal-Kunsill li, wara li tkun semgħet ir-rapport tal-inkjesta tal-maġistrat inkwerenti, il-parti(jiet) civili eventwali (vittmi), l-akkuża tal-Prosekutur u d-dikjarazzjoni tad-difiża, jista':

jew jibgħat il-każ għand il-maġistrat inkwerenti għal aktar investigazzjoni;

jew, jekk l-inkjesta tkun lesta:

jiddifferixxi s-sentenza jekk smiġħ pubbliku jista' jikkawża ħsara lill-akkużat;

jippronunzja t-tqegħid f'istituzzjoni ta' difiża soċjali, jekk il-persuna tkun wettqet reat fi stat gravi ta' zbilanċ mentali li ma ħallewhiex tikkontrolla l-azzjonijiet tagħha fil-mument tal-fatti u għadha f'dan l-istat;

jirreferi l-każ għal sentenza quddiem il-qorti kompetenti (tribunal tal-pulizija jew kriminali); jekk iqis li l-fatti jaqgħu taħt il-kompetenza tal-Qorti Kriminali (*Cour d'Assises*), il-Kamra tagħti ordni li d-dokumenti jintbagħtu lill-Prosekutur Ġenerali, peress li x-*Chambre des mises en accusation* biss tista' tirreferi l-każ quddiem il-Qorti Kriminali (*Cour d'Assises*).

Id-dritt għall-appell tal-akkużat, ristrett għal ċerti kwistjonijiet ta' proċedura, jista' jiġi eżerċitat quddiem x-*Chambre des mises en accusation*.

Waqf l-inkjesta, l-imħallef inkwerenti jista' joħroġ mandat ta' arrest f'ċerti kundizzjonijiet:

l-eżistenza ta' ħjiel serju ta' ħtija;

fatti li huma jgħorru piena ta' mill-inqas sena priġunerija;

u ħtieġa assoluta ta' sigurtà pubblika.

Jekk il-massimu tal-piena applikabbli ma jaqbiżx il-ħmistax-il sena priġunerija, il-mandat jista' jinħareġ biss jekk jeżistu raġunijiet serji li wieħed jinkwieta dwar riskju ta' ħarba, reċidività, evażjoni mill-ġustizzja, għajbien ta' provi jew kompliċità ma' terzi persuni.

L-akkużat jidher quddiem il-Kamra tal-Kunsill li żmien ħamest ijiem minn meta jinħareġ il-mandat, imbagħad kull xahar, sakemm tingħalaq l-investigazzjoni (kull tliet xhur jekk ir-reat ikun wieħed inqas gravi).

Id-drittijiet tiegħi waqt l-inkjesta u l-investigazzjoni

L-arrest u l-interrogazzjoni mill-pulizija (1)

Il-fajl tal-informazzjoni (2)

Il-fajl tal-investigazzjoni (3)

Każ partikolari: l-arrest preventiv (4)

L-għeluq tal-investigazzjoni (5)

L-arrest u l-interrogazzjoni mill-pulizija (1)

F'liema każijiet u għal kemm żmien nista' niġi mcaħħad mil-libertà mill-pulizija?

Inti tista' tiġi mcaħħad mil-libertà f'każ ta' delitt jew reat ovvju, jew fuq talba tal-Prosekutur tal-Kuruna jew tal-imħallef inkwerenti meta jkun hemm ħjiel serju ta' ħtija. L-arrest mill-pulizija ma jistax idur iktar minn 24 siegħa.

Nista' niġi mfittejx?

Iva, waqt l-arrest tiegħek jew jekk ikun hemm suspett li għandek xi arma jew oġġett perikoluż, jew jekk ikun hemm theddida għall-ordni pubbliku.

Il-pulizija tista' tidhol għandi?

Iva, f'każ ta' delitt ovvju jew bil-kunsens tiegħek.

Tista' ssir perkwiżizzjoni fl-uffiċċju jew fil-karozza tiegħi?

Iva, bħal fil-każ tad-dar. Madankollu ċerti postijiet huma invjolaabbli u oħrajn huma speċifikament protetti: it-tiftix filhom jitlob proċedura partikolari (uffiċċju ta' diplomatiku, ta' membru parlamentari, postijiet ta' kustodja tas-sigriet professjonali, ...).

Il-karozza tiegħek tista' tiġi perkwiżita jekk ikun hemm suspett li din intużat f'xi reat, li għarret persuni mfittejja, provi jew evidenza, jew oġġetti ta' periklu għall-ordni pubbliku.

Nista' nikkuntattja xi membru tal-familja, ħabib, tabib, jew xi membru tal-ambaxxata tiegħi?

Inti tiġi ezaminat minn tabib jekk il-pulizija jqisu li hemm il-ħtieġa jew fuq talba. F'dan l-istadju, il-pulizija jiddeċiedi jekk iħallux iċċempel jew le. Jekk inti taħt l-età, il-pulizija huma obbligati li jinformaw bil-miktub jew verbalment lill-ġenituri, lit-tutor tiegħek jew lil min jieħu ħsiebek mill-aktar fis possibbli.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi waqt l-interrogazzjoni tal-pulizija?

Inti għandek dritt li ma tghid xejn sabiex ma tinkriminax lilek innifsek, jiġifieri li ma tikkollaborax fil-għbir ta' provi kontrik.

Qabel ma tibda l-interrogazzjoni, għandek tiġi infurmat:

li tista' titlob li l-mistoqsijiet kollha li jkun se jrin isirulek u t-twegibiet li tagħti jitnizzlu eżattament kif ikunu ntqalu;

li tista' titlob li jsir ċertu att ta' informazzjoni jew ta' smiġħ;

li l-istqarrijiet tiegħek jistgħu jintużaw bħala provi fil-qorti.

Tista' tuża d-dokumenti fil-pussess tiegħek, mingħajr ma dan iwassal għall-posponiment tal-interrogatorju. Waqt l-interrogatorju jew wara, inti tista' titlob li dawn id-dokumenti jiġu inklużi mal-proċess verbali tas-smiġh jew ipprezentati fir-Registru.

Meta tintemm l-intervista, il-proċess verbali jingħatalek biex taqrah, sakemm ma titlobx li jaqrawhulek. Jistaqsuk ukoll jekk tridx tirranġa jew iżżid xi haġa mal-istqarrija tiegħek.

Jekk tixtieq tesprimi ruħek f'lingwa differenti minn dik tal-proċedura, jissejjaħ interpretu marbut b'gurament, l-istqarrija tiegħek tittiehed fil-lingwa tiegħek, jew tintalab tiktibha inti stess. Jekk l-interrogatorju jsir bl-għajruna ta' interpretu, l-identità u l-professjoni tiegħu jiġu msemmija.

Inti tiġi infurmat jekk tistax tingħata kopja tal-istqarrija tiegħek bla ħlas.

Tintalab informazzjoni dwar il-kondotta tiegħi?

L-pulizija għandhom aċċess għall-uffiċċju centrali tal-kondotti.

Nista' nkun assistit mill-avukat tiegħi?

L-avukat tiegħek ma jistax ikun preżenti waqt is-smiġh tiegħek u ma jistax jiltaqa' miegħek sakemm tkun miżmum f'dawk l-24 siegħa.

Il-fajl tal-informazzjoni (2)

L-inkjesta titmexxa mill-Prosekutur tal-Kuruna. L-informazzjoni preliminari tkun inkwiżitorjali: sigrieta, miktuba u mhux kontenzjuża.

X'jista' jagħmel il-Prosekutur tal-Kuruna waqt il-fażi ta' informazzjoni?

Ħlief għal xi eċċezzjoni legali, l-atti ta' informazzjoni ma jistgħux jinkludu atti ta' gegħil u lanqas jippreġudikaw id-drittijiet u l-libertajiet individwali. Il-konfiska tal-proprjetà tista' ssir taħt ċerti kundizzjonijiet.

Il-Prosekutur tal-Kuruna jista', *inter alia*:

imur fuq il-post fejn seħħ ir-reat,

jisma' jew iqabbaq lill-pulizija jisimgħu xi persuni ssuspettati jew xiehda,

jarresta lil xi ħadd (għajr f'każ ta' delitt ovvju) għal 24 siegħa,

jitlob analiżi tad-DNA bil-kunsens tas-suspettat,

jinterċetta u jieħu l-posta (iżda ma jiftaħhiex),

jikseb tagħrif bankarju skont ċerti kundizzjonijiet,

jagħmel perkwiżizzjonijiet f'każ ta' delitt ovvju jew bil-kunsens ta' sid il-post,

jara li jsiru metodi ta' ricerka partikolari li jistgħu jkunu intrużivi hafna.

X'nista' nagħmel jekk att ta' zvelar ta' informazzjoni jikser id-drittijiet tiegħi?

Tista' titlob li jitneħħa permezz ta' talba mmotivata, is-sommarju kriminali, pereżempju jekk il-proprjetà tiegħek tinqabad bħala prova. Il-Prosekutur tal-Kuruna ikollu 15-il ġurnata biex jiddeċiedi. F'każ li ma tingħata twegiba, jew li tingħata twegiba negattiva, inti tista' tipprezenta rikors quddiem x-*Chambre des mises en accusation*.

Tista' wkoll, f'dan il-każ, titlob lill-Prosekutur tal-Kuruna biex jawtorizza lill-Uffiċċju ċentrali għall-Qbid u l-Konfiska jbiegħ il-proprjetà, jew li jirritornaha bl-ghoti ta' garanzija.

Jista' jkolli aċċess għall-fajl?

B'differenza mis-sistema ta' investigazzjoni, m'hemm l-ebda regola partikolari li torganizza l-komunikazzjoni totali jew parzjali tal-fajl lill-partijiet involuti fl-istadju tal-informazzjoni. Inti tista' titlob l-aċċess għall-fajl lill-Prosekutur tal-Kuruna li għandu s-setgħa diskrezzjonali li jaċċetta jew jirrifjuta.

Nista' ninfluwenza l-eżitu tal-fajl?

Le. Il-Prosekutur tal-Kuruna jieħu deċizzjoni waħdu rigward jekk jieħux azzjoni, idaħħalx imħallef inkwerenti, iħarrkeqx jew iħarrkeqx permezz ta' proċess verbali quddiem il-qorti, jew jipponilekx alternattiva sabiex iwaqqaf l-azzjoni pubblika (ftehim jew medjazzjoni: f'dan il-każ ma jkunx hemm proċess jekk tħallas il-multa jew jekk tirrispetta l-kundizzjonijiet imposti waqt il-medjazzjoni).

Każ għall-investigazzjoni (3)

L-investigazzjoni titmexxa taħt id-direzzjoni u l-awtorità tal-maġistrat inkwerenti, imqabbaq mill-Prosekutur tal-Kuruna, jew mill- allegata vittma ta' reat permezz ta' ilment fi proċedura ta' azzjoni ċivili.

X'inhuma l-azzjonijiet li jista' jitlob maġistrat inkwerenti?

Huwa jista' juża l-atti kollha li jista' juża l-Prosekutur tal-Kuruna, u mezz ta' koerzjoni importanti: joħroġ mandat ta' arrest, jordna l-interċettazzjoni tat-telefonati, perkwiżizzjonijiet mingħajr kunsens, metodi aktar estensivi ta' tiftix partikolari,...

Għandi ninstema' mill-maġistrat inkwerenti?

L-interrogatorju mill-maġistrat inkwerenti huwa obbligatorju biss f'każ li jinħareġ mandat ta' arrest.

Il-maġistrat għandu jgħidli li jeżisti każ?

Il-maġistrat fil-prinċipju għandu jakkuzak jekk jeżistu provi serji kontrik. L-akkuza ssir wara smiġh jew permezz ta' ittra, u taġhtik id-dritt li titlob l-aċċess għall-fajl kriminali u d-dritt li titlob miżuri ta' investigazzjoni ulterjuri.

Il-maġistrat jista' jordna li jinterċettawli t-telefonati li nagħmel jew li nirdievi?

Iva, filwaqt li jirrispetta ċerti kundizzjonijiet legali speċifiċi hafna.

Nista' noġġezzjona għal xi perkwiżizzjoni?

Id-dar tiegħek tista' tiġi mftitxija jekk il-maġistrat jiffirma mandat ta' tftitxija, u jekk it-tftitxija ssir bejn il-5:00 u d-9:00 ta' filgħaxija, ħlief għal xi eċċezzjonijiet.

Il-maġistrat jista' jobbligani fiżikament li jittieħidli kampjun tad-DNA?

Iva, taħt ċerti kundizzjonijiet.

X'nista' nagħmel kontra xi att fi-investigazzjoni li jikser id-drittijiet tiegħi?

Tista' tiftaħ proċedura sommarja kriminali (cf. Informazzjoni).

Jista' jkolli aċċess għall-fajl waqt l-inkjesta?

Jekk inti akkużat mhux arrestat, tista' titlob l-aċċess għall-fajl permezz ta' talba indirizzata lill-maġistrat inkwerenti, li jista' jirrifjutalek l-aċċess iżda għandu jiġġustifika r-rifjut tiegħu. F'każ li l-maġistrat ma jwiegħibx jew f'każ ta' twegiba negattiva, tista' tappella quddiem x-*Chambre des mises en accusation*.

Nista' nitlob li jsiru ċerti atti investigattivi?

Iva, kemm jekk tkun arrestat kif ukoll jekk le. Tista' tagħmel dan permezz ta' talba. Il-maġistrat inkwerenti jista' jirrifjutaha jekk iqis li l-miżura m'hiex meħtieġa biex tintwera l-verità jew li hija ta' detriment għall-investigazzjoni. Teżisti l-possibbiltà ta' appell.

Każ partikolari: l-arrest preventiv (4)

Kif għandha ssir l-interrogazzjoni quddiem l-imħallef?

Interrogazzjoni qabel il-ħruġ ta' mandat ta' arrest għandha sseħħ fi żmien 24 siegħa miċ-ċaħda tal-libertà taħt piena ta' nullità tal-mandat ta' arrest. L-interrogazzjoni għandha tirrigwarda b'mod partikolari l-possibbiltà ta' ħruġ ta' mandat u l-fatti allegati.

L-avukat tiegħek ma jistax ikun preżenti.

Nista' ninstema' mill-imħallef aktar tard?

Tista' titlob interrogazzjoni rikapitulattiva. Din hija l-unika interrogazzjoni fejn l-avukat tiegħek jista' jkun preżenti.

Meta nista' nara lill-avukat tiegħi?

Wara l-ewwel smiġh tiegħek mill-maġistrat inkwerenti.

Nista' nikkontesta l-legalità jew ir-raġunijiet tal-mandat ta' arrest?

Ma tistax tappella d-deċiżjoni ta' tqegħid taħt mandat ta' arrest.

Fi żmien ħamest ijiem minn meta joħroġ il-mandat, inti tidher quddiem il-Kamra tal-Kunsill. Lejliet, jngħatalek aċċess għall-fajl tiegħek. L-avukat tiegħek jew inti stess tistgħu titolbu r-rilaxx tiegħek.

L-avukat tiegħek jista' jqajjem irregolarità fil-mandat biss waqt din l-ewwel dehra quddiem il-Kamra tal-Kunsill (u fl-appell). Jekk jiġi kkonfermat il-mandat ta' arrest, inti għandek id-dritt tal-appell. Fi żmien 15-il gurnata għandek tidher quddiem x-*Chambre des mises en accusation*. F'każ li din l-iskadenza ma tiġix irrisspettata, inti tinheles minnufih.

Il-konferma tal-arrest hija valida għal xahar (jew tliet xhur). Inti tista', f'kull seduta, tikkontesta l-adeqwatezza tal-mandat ta' arrest u/jew l-evidenza ta' htija. Il-fajl ikun għad-dispożizzjoni tiegħek jumejn qabel kull seduta.

Nista' nkellem lil terzi persuni fil-ħabs?

Dejjem tista' tkellem lill-avukat tiegħek.

Iżda l-maġistrat inkwerenti jista' ma jħalliex tkellem lil kwalunkwe persuna oħra għal massimu ta' tlett ijiem.

Meta nista' ninheles?

Fi kwalunkwe hin mill-maġistrat inkwerenti, jew fuq deċiżjoni tal-qrati istruttorji waqt is-smiġh tiegħek. Il-libertà tista' tkun kundizzjonata jew b'garanzija.

Jien ċittadin ta' pajjiż ieħor. Għandi nkun preżenti waqt il-kumpilazzjoni?

Jista' jinħareġ mandat ta' arrest jekk ikun hemm riskju ta' evażjoni mill-gustizzja. Il-maġistrat inkwerenti jew il-qrati istruttorji jistgħu jagħtuk il-libertà fuq garanzija. Inti tista' tiġbor lura s-somma ta' flus imħallsa jekk tidher f'kull stadju tal-proċedura.

Jekk tinheles, inti tintalab tidher għas-smiġh, u fil-prinċipju quddiem qorti tal-prim'istanza. Il-maġistrat inkwerenti jista' jordnalek, permezz ta' ordni ta' libertà kundizzjonata, sabiex ma titlaqx mill-pajjiż. Dawn il-kundizzjonijiet jistgħu jiġu estiżi għal perjodu ta' tliet xhur. Inti tista' tikkontestahom quddiem il-Kamra tal-Kunsill.

Għeluq tal-istruttorja (5)

X'nista' nagħmel jekk l-inkjesta ddum?

Wara sena, tista' tagħmel talba mmotivata lix-*Chambre des mises en accusation* li tikkontrolla l-andament tal-inkjesta.

Il-kapi ta' akkuza/ta' htija jistgħu jitbiddu qabel il-proċess?

Il-Prosekutur tal-Kuruna jaqra l-każ mibgħut mill-imħallef u jispeċifika l-akkuzi li għalihom l-akkużat għandu jwieġeb quddiem il-qorti. Jista' wkoll jagħmel talba għal rinunzja għall-kawża, jew inkella jitlob lill-imħallef jagħmel ċerti investigazzjonijiet ulterjuri. Il-piena tista' wkoll titbiddel mill-Prosekutur tal-Kuruna f'din l-okkażjoni, jew mill-Kamra tal-Kunsill li jiddeciedi l-futur tal-kawża.

Nista' nwieġeb ħati tal-akkużi kollha jew xi wħud minnhom qabel il-proċess?

Le, inti titqies innoċenti sal-kundanna definitiva tiegħek minn qorti tal-prim'istanza.

Kif isir l-għeluq tal-kawża?

Il-Kamra tal-Kunsill tiddeciedi wara li tkun semgħet ir-rapport tal-maġistrat inkwerenti, il-*parte civile*, il-prosekutur u d-difiża:

li tirreferi lill-akkużat quddiem il-qorti kompetenti;

li tiddikjara r-rinunzja għall-kawża;

li tagħti d-differiment tas-sentenza: il-fatti jiġu ddikjarati stabbiliti, iżda ma tingħata l-ebda piena. L-imħallef jistabbilixxi terminu ta' prova, li jista' jkun jinkludi xi kundizzjonijiet li għandhom ikunu rrispettati;

li timplimenta l-Att tal-Protezzjoni Soċjali (l-irkupru).

X'inhuma d-drittijiet tiegħi f'din il-fażi?

Tista' taqra l-fajl tiegħek u tiegħu kopji tad-dokument qabel is-seduta quddiem il-Kamra tal-Kunsill. Tista' wkoll titlob inkjesta addizzjonali permezz ta' mozzjoni. Jekk il-maġistrat inkwerenti jirrifjuta li jwettaqhom, inti għandek id-dritt li tappella quddiem ix-*Chambre des mises en accusation*.

Nista' nappella?

Ma tistax tressaq appell kontra ordni ta' rinviu, ħlief f'każ ta' irregolarità, ta' ommissjoni jew ta' invalidità li jaffettwa att investigattiv, il-kisba tal-provi jew l-ordni ta' rinviu, jekk tinvoka raġuni għall-inammissibbiltà jew it-terminazzjoni tal-azzjoni pubblika,

Nista' niġi akkużat b'reat li nkun ġejt mixli bih fi Stat Membru ieħor tal-Unjoni Ewropea?

Fil-prinċipju le.

L-aħħar aġġornament: 28/06/2012

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [fr](#) għet

emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: [nl](#) diġà ġew tradotti.

3 – Id-drittijiet tiegħi quddiem il-tribunal/il-qorti

Fejn isir il-proċess?

Il-tribunal tal-pulizija jittratta r-reati l-inqas serji (reati punibbli b'multa ta' 1 sa 25 Euro (ksur tal-kodiċi rurali, ...) u l-ksur kollu tal-liġi tat-traffiku (incidenti fatali, ...));

Il-tribunal korrettiv jittratta d-delitti jew ir-reati korrettivi (dawk li għalihom setgħu jiġu ammessi immedjatament xi ċirkostanzi mitiganti);

Il-Qorti bil-Ġurija tittratta r-reati l-aktar serji (dawk li għalihom ma jistgħux jew m'għandhomx jiġu aċċettati ċirkostanzi mitiganti).

Il-proċess ikun pubbliku?

Fil-prinċipju, il-proċess ikun pubbliku u jsir f'awla aċċessibbli għal kulhadd (spettaturi, ġurnalisti) ħlief jekk is-sigurtà ma tippermettix dan.

Meta inti tkun involut f'każ sesswali (stupru, ...), tista' titlob lill-qorti li tlaqqa' s-seduta *in camera*, jiġifieri li tillimita l-aċċess fl-awla għall-persuni involuti fil-proċess.

Jekk il-każ jirrigwarda l-arrest ta' kriminal li m'huwiex responsabbli tal-azzjonijiet tiegħu minhabba stat gravi ta' mard mentali, dan jista' jittlob li l-proċess isir fil-magħluq, u l-prosekutur pubbliku jista' jopponi.

Min jiddeċiedi l-kawża?

Imħallfin professjonali quddiem it-tribunal tal-pulizija jew il-qorti kriminali. Izda, fil-Qorti bil-Ġurija, 12-il ġurat jiddeċiedu huma waħedhom dwar il-ħtija tal-akkużat. Huma jiddeċiedu wkoll il-piena flimkien ma' tliet maġistrati.

L-akkużi jistgħu jiġu kkunsidrati b'mod differenti mill-prosekuzzjoni u mill-imħallf.

Pereżempju, jekk inti kissirt il-ħġieġa ta' karozza, il-prosekutur jista' jfittxek għal attentat ta' serq meta fil-fatt, inti kellek biss l-intenzjoni li tkisser. Il-qorti tista' tiddeċiedi mod ieħor, u tistma li dan kien dannu. Madankollu għandek tiġi avżat mill-qorti dwar dan biex ikollok il-possibbiltà li tiddefendi ruħek fuq din il-bażi ġdida.

X'jiġri jekk inwieġeb ħati għall-kapi kollha tal-akkuża jew xi wħud minnhom waqt il-proċess?

Il-piena ma tiġix imnaqqsa awtomatikament.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi waqt il-proċess?

Għandi nkun preżenti waqt il-proċess? Għandi nkun preżenti waqt il-proċess kollu?

Dejjem tista' tkun irrappreżentat minn avukat. B'eċċezzjoni, inti jkollok tidher personalment meta l-qorti tiddeċiedi dan b'ordni li għandha tagħtik qabel is-seduta.

Jista' jsir mingħajri?

Jekk ma tkunx preżenti jew irrappreżentat minn avukat sabiex twieġeb għall-akkużi, il-proċess isir mingħajrek u inti tiġi ġġudikat *in absentia*.

Jekk ngħix fi Stat Membru ieħor, nista' nipparteċipa permezz tal-vidjow?

Le.

Inkun megħjun minn interpretu jekk ma nifhimx il-lingwa tal-imħallf?

Iva.

Għandi bżonn avukat?

Le, għajr quddiem il-qorti bil-ġurija.

Nista' niġi pprovdut b'avukat?

Iva taħt ċerti kundizzjonijiet (ara [skeda 1](#)).

Nista' nibdel l-avukat?

Iva, anki mingħajr raġuni.

Nista' nesprimi ruħi waqt il-proċess?

Iva.

Fil-proċess ikolli nitkellem?

M'intix obbligat.

X'jikkunu l-konsegwenzi jekk ma ngħidx il-verità waqt il-proċess?

Għandek id-dritt li ma tinkriminax illek innifsek, u li tiżviluppa l-istrateġija ta' difiża tiegħek kif tixtieq. Dan jinkludi wkoll id-dritt li tibqa' sieket.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi fir-riġward tal-provi miġjuba kontra?

Nista' niċħad il-provi miġjuba kontra?

Iva.

Kif?

Billi titlob lill-imħallf biex iwettaq investigazzjonijiet ulterjuri.

Għalfejn?

Sabiex turi l-improbabbiltà tal-akkuża.

Xi provi nista' ngħib favur il-kawża tiegħi?

Preżentazzjoni ta' kwalunkwe dokument, talba għal opinjoni oħra, smiġħ ta' xhud ġdid, ...

Nista' nuża investigatur privat biex nikseb provi favur tiegħi?

Iva.

Provi bħal dawn ikunu ammissibbli?

Iva.

Nista' nsejjaħ xhieda biex jikkellmu favur tiegħi?

Iva.

Jien jew l-avukat tiegħi nistgħu nistaqsu mistoqsijiet lix-xhieda l-oħrajn fil-każ?

Iva, permezz tal-pulizija jew l-imħallf.

Jien jew l-avukat tiegħi nistgħu nikkontestaw dak li jgħidu?

Iva.

Tiġi kkunsidrata informazzjoni dwar il-kondotta tiegħi?

Iva.

X'tip ta' informazzjoni?

Il-kundanni preċedenti.

F'liema ċirkostanzi? F'liema stadju?

Dawn jistgħu jirdupjaw l-ammont tal-piena massima u jistgħu jostakolaw il-miżuri favur.

Kundanni preċedenti fi Stat Membru ieħor jiġu kkunsidrati?

Iva, dawn jistgħu jiġu mgħoddija lill-imħallf.

X'jiġri meta jintemm il-proċess?

X'inhuma l-eżiti possibbli tal-proċess?

L-inammissibbiltà tal-akkużi jekk regola importanti ma tkunx ġiet irrispettata. Jista' jkun madankollu li jsir proċess ġdid;

Li tiġi lliberat, jekk ma jkunx hemm biżżejjed evidenza biex tiġi ppruvata l-ħtija tiegħek mingħajr dubju dettat mir-raġuni;

Li tinstab ħati.

F'każ ta' kundanna, l-imħallf għandu 5 għażliet, skont it-tip ta' reat u l-passat legali tiegħek:

il-piena ta' priġunerija;

il-piena ta' xogħol: li fi żmien sena twettaq xogħol mingħajr ħlas għall-komunità b'riskju li tingħata piena ta' priġunerija jew multa;

multa;

is-sospensjoni tal-kundanna jew is-sospensjoni tas-sentenza bi jew mingħajr kundizzjonijiet (ma twestaqx aktar reati, issegwi taħriġ, ma tiffrekwentax ċerti postijiet aktar, ...) għal perjodu bejn 1 sa 5 snin;
semplici dikjarazzjoni ta' htija.

X'inhu r-rwol tal-vittma waqt il-proċess?

Din tista' tagħti l-verżjoni tagħha dwar il-fatti li jirrigwardawha u titlob kumpens finanzjarju.

Kif?

Verbalment jew billi tipprezenta nota bil-miktub.

F'liema stadju?

Waqt is-smiġh, eżatt wara li tkun ġejt interrogat mill-imħallef.

Għal tagħrif aktar komplut, ara l-iskedi dwar id-drittijiet tal-vittmi.

Links relatati

[L-indirizzi tal-grati](#)

[Sit tal-Ministeru tal-Ġustizzja](#)

[Indirizzi tal-ħabsijiet](#)

L-aħħar aġġornament: 28/06/2012

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [nl](#) giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: [fr](#) diġà ġew tradotti.

4 – Id-drittijiet tiegħi wara li tingħata d-deċiżjoni mit-tribunal jew mill-qorti

Nista' nappella?

Nista' nappella missentenza/id-deċiżjoni fil-proċess kontra l-piena?

Is-sentenza mogħtija fl-assenza tiegħek jew meta ma tkunx ġejt irrappreżentat minn avukat tingħata awtomatikament. Jeżisti rikors speċifiku, biex id-deċiżjoni tiġi revokata, li huwa dejjem previst. Hemm ukoll possibbiltà ta' appell.

Jekk is-sentenza tingħata fil-preżenza tiegħek, id-deċiżjoni hija kontenzjuża. Ir-rimedju huwa l-appell, previst biss meta d-deċiżjoni tkun ittiegħdet minn tribunal. L-appell għalhekk ma jeżistix kontra s-sentenzi tal-qorti tal-appell u tal-qorti tal-ġurati.

Kif? Quddiem min?

Jekk inti qed tinzamm taħt arrest, ir-rikors u l-appell jistgħu jiġu pprezentati lill-uffiċċju tal-ħabs. Jekk inti liberu, r-rikors isir permezz ta' marixxall tal-ġustizzja, filwaqt li l-appell għandu jiġi pprezentat fil-qorti li ħadet id-deċiżjoni.

Kemm għandi żmien sabiex nagħmel dan?

Ir-rikors għandu jiġi pprezentat fi żmien 15-il jum.

L-iskadenza għall-preżentata tar-rikors tibda tgħodd mill-għada li ssir taf dwar l-għoti bil-miktub (notifika) tad-deċiżjoni.

L-iskadenza għall-appell tibda mill-jum ta' wara dak tas-smiġh li fih ingħata l-verdett.

X'inhuma r-raġunijiet għar-rikors?

Nuqqas ta' ftehim dwar il-fatti ddikjarati stabbiliti jew fuq punti ta' liġi.

X'jiġri jekk nipprezenta rikors?

X'jiġri jekk inkun il-ħabs meta nipprezenta rikors?

Jekk ir-rikors jirrigwarda l-każ li għalih inti qed tkun miżmum u ġejt ikkundannat għal piena ta' ħabs, inti tibqa' l-ħabs sakemm ma tingħata deċiżjoni oħra. F' dan il-proċess il-ġdid tista' ssir talba għal libertà provvizorja.

Jekk inti qed tkun miżmum minħabba każ ieħor, ir-rikors ma jkollu l-ebda effett fuq is-sitwazzjoni ta' priġunerija tiegħek.

Kemm idum sabiex jinstema' r-rikors?

Is-smiġh tar-rikors isir fi żmien 15-il jum mill-preżentata tarrikors jekk tkun liberu, jew fi żmien 3 ijiem jekk inti qiegħed f'kustodja. L-appell ma jsirx aktar tard minn 60 jum mir-rikors.

Nista' nressaq provi ġodda għar-rikors?

Iva.

X'inhuma r-regoli applikabbli?

L-istess regoli bħal dawk ta' quddiem il-Prim' Imħallef (ara [skeda 3](#)).

X'jiġri fl-udjenza tar-rikors?

L-ewwel l-imħallef jevalwa jekk ir-rikors tressaqx fil-ħin imbagħad jiġġudika mill-ġdid il-fatti mressqa u l-piena eventwali li għandha tingħata.

X'tista' tkun id-deċiżjoni tat-tribunal/tal-qorti?

X'jiġri jekk ir-rikors jiġi aċċettat/irrifjutat?

Jekk ir-rikors għall-oġġezzjoni jew għall-appell jiġi aċċettat, hemm żewġ ipoteżijiet:

L-inammissibbiltà tal-prosekuzzjoni jew il-libertà, li tinvolvi l-ħelsien immedjat tiegħek jekk inti tkun miżmum; kundanna għal sentenza iqsar.

Jekk ir-rikors jiġi rrifjutat,

fil-każ tal-oġġezzjoni, il-kundanna tiġi kkonfermata iżda qatt ma tihrax;

fil-każ tal-appell, il-kundanna tista' tkun ikkonfermata jew tihrax.

Għandi dritt ta' rikors kontra awtorità oghla/awtorità oħra?

L-appell jista' jsir kontra d-deċiżjoni fir-rikors ta' oġġezzjoni minn tribunal, quddiem il-qorti tal-appell. Appell jista' jiġi pprezentat fi żmien 15-il jum quddiem il-Qorti tal-kassazzjoni kontra deċiżjoni fuq appell lill-marixxall tal-qorti. Dan ma jissospendix l-eżekuzzjoni tal-kundanna.

F'liema ċirkostanzi?

Ir-rikors fil-kassazzjoni huwa ġustifikat biss f'każ ta' ksur tal-liġi jew tal-proċedura.

Jekk l-ewwel deċiżjoni kienet żbaljata, niġi kkumpensat?

Iva, jekk inti kont arrestat f'dan il-każ.

B'xiex?

Permezz ta' kumpens għad-dannu li tkun sofrejt minhabba l-arrest.

Kif?

Permezz ta' applikazzjoni bil-miktub lill-Uffiċċju pubbliku federali tal-Ġustizzja.

Jekk ir-rikors tiegħi jiġi aċċettat, il-fatt li kont misjub hati jibqa' fil-kondotta tiegħi?

Le.

Is-sentenza meta tiqies definittiva?

Meta ma jitressaq l-ebda oġġezzjoni fi żmien 15-il jum min-notifika tas-sentenza mogħtija *in absentia*.

Meta ma jsir l-ebda appell minnek jew mill-prosekuzzjoni fi żmien 25 jum mill-qari tas-sentenza.

Jien ċittadin ta' Stat Membru ieħor, nista' nintbagħat lura wara l-proċess fil-Belġju?

Iva.

It-trasferiment huwa awtomatiku?

Le, dejjem għandu jkun hemm ftehim bejn il-Belġju u l-Istat l-ieħor.

F'liema ċirkostanzi?

I-ewwel każ: biex tiskonta f'pajjiżek is-sentenza mogħtija fil-Belġju, li ma tistax tkun appellata, ta' piena ta' prigunerija ta' mill-inqas 6 xhur (ara ukoll: [II-Ġustizzja mill-A saž-Z](#)

a) bil-kunsens tiegħek, jekk ikollok permess ta' residenza fil-Belġju biss. Ara l-[Konvenzjoni Ewropea](#).

b) mingħajr il-kunsens tiegħek jekk m'għandekx jew skadielek il-permess tar-residenza fil-Belġju (ara l-[Konvenzjoni Ewropea](#)) jew jekk inti kont is-sugġett ta' **mandat ta' arrest Ewropew** maħruġ mill-Belġju b'garanzija ta' ritorn fil-pajjiż tal-orġini.

It-tieni każ: mingħajr il-kunsens tiegħek, sabiex tiġi ġġudikat fil-pajjiż tal-orġini tiegħek fuq bażi ta' **mandat Ewropew** maħruġ mill-pajjiż li inti ċittadin tiegħu. Jekk inti għadek trid tiskonta s-sentenza tiegħek hawnhekk, il-Belġju jista' jistenna tmien is-sentenza tiegħek sabiex jittrasferik lejn l-Istat tal-orġini tiegħek, jew jista' jibgħatek temporanjament sabiex tiġi ġġudikat hemmekk b'garanzija ta' ritorn sabiex imbagħad tiskonta s-sentenza tiegħek fil-Belġju. Jekk inti għadek ir-residenza normali tiegħek hawnhekk, inti tista' titlob lil-Belġju li jibgħatek lura bil-kundizzjoni li tmur lura sabiex tkun tista' tiskonta s-sentenza tal-pajjiż l-ieħor fil-Belġju.

It-tielet każ: mingħajr il-kunsens tiegħek, sabiex tiskonta fil-pajjiż tal-orġini tiegħek sentenza mogħtija fuq bażi ta' **mandat Ewropew** maħruġ mill-Istat li inti ċittadin tiegħu. Jekk inti għadek trid tiskonta s-sentenza tiegħek hawnhekk, il-Belġju jistenna li tispiċċa s-sentenza tiegħek qabel jittrasferik lejn il-pajjiż tal-orġini tiegħek. Jekk inti għadek ir-residenza normali tiegħek hawnhekk, inti tista' titlob li l-Belġju jirrifjuta l-eżekuzzjoni tal-mandat sabiex tkun tista' tiskonta s-sentenza fil-Belġju minflok fil-pajjiż tal-orġini tiegħek.

Nista' nappella kontra d-deċiżjoni li nintbagħat lura?

Iva, sakemm ma tkun ingħatajt trasferiment volontarju.

Fil-każ tar-ritorn sabiex tiskonta l-piena mogħtija fil-Belġju fl-Istat tal-orġini tiegħek (l-ewwel każ), tista' tressaq rikorsi għall-annullament u għas-sospensjoni fi żmien 60 jum quddiem il-**Kunsill tal-Istat**, kif ukoll rikors ġudizzjarju quddiem il-**president tal-qorti** b'urgenza.

Fil-każ tal-eżekuzzjoni ta' mandat ta' arrest Ewropew maħruġ mill-pajjiż tal-orġini tiegħek (it-2 u t-3 każ), il-**maġistrat inkwerenti** jwettaq verifika inizjali u revizzjoni fi żmien 15 il-jum mill-arrest mill-**kamra tal-Kunsill**. Jista' jsir **appell** fi żmien 24 siegħa tal-pronunzja tal-ordni tal-kamra tal-Kunsill quddiem ix-**chambre des mises en accusation** (ara [skeda 3](#)). Jista' jsir ukoll appell fi żmien 24 siegħa mid-deċiżjoni tax- **chambre des mises en accusation** quddiem il-Qorti tal-kassazzjoni.

Jekk niġi kkundannat fil-Belġju, nista' nittella' l-qorti mill-ġdid għall-istess reat?

Le.

Tagħrif dwar il-kapi ta' akkuża/il-kundanna

It-tagħrif dwar il-kundanna u l-kapi ta' akkuża relatati jitniżżel fil-kondotta tiegħi?

Iva.

Kif u fejn jinżamm dan it-tagħrif?

Dan jinżamm f'database imsejha "Kondotti Ċentrali", amministrat mill-Uffiċċju pubbliku federali tal-Ġustizzja.

Għal kemm żmien jinżamm?

Il-kundanni għal pieni tal-pulizija (1 sa 7 ijiem ta' prigunerija, 1 sa 25 Euro f'multa, 20 sa 45 siegħa ta' sentenza ta' xogħol) jitneħħew mill-kondotta wara 3 snin.

Il-kundanni l-oħrajn jibqgħu miktuba b'mod permanenti. Madankollu dawn jistgħu jitneħħew permezz ta' proċedura ta' rijabilitazzjoni.

Jista' jinżamm mingħajr il-kunsens tiegħi?

Iva.

Nista' noġġezzjona kontra ż-żamma ta' dan it-tagħrif?

Le.

Min ikollu aċċess għall-kondotta tiegħi?

L-awtoritajiet ġudizzjarji u tal-pulizija ikollhom aċċess mingħajr restrizzjoni.

Ma tridx issir konfużjoni bejn il-kondotta u l- estratt tal-kondotta, mitlub minn ċerti amministrazzjonijiet pubbliċi jew ċerti individwi (min iħaddem, ...), u li ma tkunx tinkludi l-informazzjoni kollha li tidher fil-kondotta. Pereżempju, l-istqarrijiet sempliċi ta' ħtija, il-pieni ta' mhux aktar minn 6 xhur ħabs, u multi ta' mhux aktar minn 500 € jew li jingħataw minhabba ksur tar-regoli tat-traffiku mingħajr ma titef il-liċenzja tas-sewqan għal iktar minn 3 snin ma jibqgħux jidhru wara 3 snin u 25 jum mid-data tal-ghoti tas-sentenza. Is-sospensjoni tal-ghoti tas-sentenza, sempliċi jew bi probation, qatt ma tissemma fuq il-kopja.

L-aħħar aġġornament: 28/06/2012

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdahħal fil-orġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [nl](#) ġiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: [fr](#) diġà ġew tradotti.

5 – Kontravvenzjonijiet minuri

Kif jiġu ttrattati l-kontravvenzjonijiet minuri tar-regoli tat-traffiku?

Jekk il-pulizija lokali tiskopri xi kontravvenzjoni tat-traffiku, din tista' tibghat formola lil sid il-vettura inkwistjoni sabiex issir taf l-identità tas-sewwieq meta jkun seħħ il-każ. Il-Prosekutur tal-Kuruna mbagħad jista' jipproponilek ftehim li permezz tiegħu jaqgħu l-akkużi kriminali jekk tħallas, permezz ta' trasferiment bankarju, somma flus lill-awtoritajiet tat-taxxa fuq il-valur miżjud, tar-registrazzjoni tal-artijiet u tal-beni pubbliċi.

Bil-ħlas ta' din is-somma inti tevita li tissejjaħ sabiex tidher quddiem it-tribunal tal-pulizija, u għalhekk li teħel multa akbar u li tħallas l-ispejjeż addizzjonali tal-qorti.

Il-ftehim madankollu jinvolvi r-rikonoxximent tal-ħtija u r-responsabbiltà tiegħek fir-rigward ta' vittmi eventwali meta l-kontravvenzjoni tiegħek tkun ikkawżat dann i lil persuni oħrajn.

Min jittratta dawn il-kontravvenzjonijiet?

Il-prosekuzzjoni tat-tribunal tal-pulizija li jkollu guriżdzjoni tkun inkarigata li tagħmel dawn il-proposti. L-uffiċċju tal-multi kriminali fl-awtoritajiet ta' amministrazzjoni fiskali jamministra l-kontabilità tal-ħlasijiet li jsiru, u jinforma lill-Prosekutur Pubbliku dwarhom.

Proċedura?

Il-proposta ta' ftehim tintbagħat lill-awtur permezz ta' ittra rreġistrata jew permezz ta' twissija mogħtija minn aġent tal-pulizija. Iż-żmien tal-ħlas iwarja bejn 15-il jum u 3 xhur, jew f'każijiet eċċezzjonali 6 xhur.

Sanzjonijiet?

Jekk tonqos milli tħallas jew jekk ma taċċettax il-proposta ta' ftehim, il-prosekuzzjoni ssejjaħ lill-awtur tal-kontravvenzjoni quddiem it-tribunal tal-pulizija sabiex tikseb il-kundanna tiegħu u l-piena (multa, prigunerija, l-irtirar tal-liċenzja tas-sewqan) skont il-liġi.

Iċ-ċittadini ta' Stati Membri oħrajn jifharku fuq kontravvenzjonijiet bħal dawn?

Iva.

Kif?

Il-pulizija li jinnota l-kontravvenzjoni jipproponi l-ftehim.

F'każ ta' rifjut, jista' jitolbok tħallas minnufih l-ammont tal-multa minima legali, inkella l-vettura mwaqqfa tiġi kkonfiskata.

Jekk il-ftehim ma jiġix aċċettat, l-ammont imħallas jista' jingħata lura jew jitnaqqas wara d-deċiżjoni tat-tribunal tal-pulizija.

Kif jiġu ttrattati kontravvenzjonijiet minuri oħrajn?

L-imġieba mhux ċivili (postijiet ta' parkeġġ, l-indaġa pubblika) hija ġestita mill-amministrazzjoni komunal. F'każ li ma tħallasx, inti tista' titressaq quddiem il-maġistrat lokali.

Fi kwistjonijiet soċjali, fiskali, ta' sigurtà waqt il-logħbiet tal-futbol, traffiku ferrovjarju u ta' trasport pubbliku ieħor, hemm amministrazzjonijiet speċjalizzati tal-gvern huma awtorizzati li jiġbru l-multi amministrattivi. Hemm diversi rimedji legali li jingħataw mill-qorti ċivili.

Dawn il-kontravvenzjonijiet jidhru fil-kondotta tiegħi?

Is-sentenzi tat-traffiku jitniżżlu fil-kondotta. Il-multi amministrattivi u dawk relatati mal-liġi dwar il-futbol ma jitniżżlux fil-kondotta.

L-aħħar aġġornament: 28/06/2012

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidhrix fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [bg](#) giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Imputati (proċeduri kriminali) - Bulgarja

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw x'jiġri meta persuna tkun suspettata jew akkużata b'delitt li jiġi ttrattat bi proċess quddiem qorti kriminali. Għal informazzjoni dwar reati tat-traffiku fit-triq, li s-soltu jiġu indirizzati b'penali fissa bħal multa, ara l-[Iskeda Informattiva 5](#).

Jekk int vittma ta' xi delitt, tista' ssib l-informazzjoni kollha dwar id-drittijiet tiegħek [hawnhekk](#).

Sommarju tal-proċess kriminali

Il-proċess kriminali Bulgaru għandu żewġ stadji – qabel il-proċess u l-proċess quddiem qorti kriminali.

Il-proċedimenti ta' qabel il-proċess għandhom l-għan li jiġbru provi, permezz tal-investigazzjoni, li jew jikkonfermaw jew jiċħdu suppożizzjoni li ċerta persuna tkun ikkommettiet ċertu delitt. L-investigazzjoni hi mmexxija mill-maġistrati inkwirenti, jew mill-pulizija inkwirenti, taħt il-gwida ta' prosekutur. L-għan hu li jippreparaw u jassistu lill-prosekutur fid-deċiżjoni tiegħu dwar jekk jipprezentax u jiġġustifikax akkużi fil-qorti kontra l-persuna akkużata jew jekk jifterminax il-proċedimenti.

Il-proċess quddiem qorti kriminali jibda meta l-prosekutur jipprezenta l-akkużi fil-qorti kontra persuna għal delitt imwettaq minn dik il-persuna. Il-proċedimenti tal-qorti jinvolvu partijiet opposti u l-prosekutur, il-konvenut u l-avukat difensur għandhom l-istess drittijiet proċedurali. Il-qorti teżamina l-provi miġjuba mill-prosekutur iżda tista', fuq talba tal-partijiet, jew fuq l-inizjattiva tal-qorti stess, tiġbor u teżamina provi ġodda sabiex tinstab il-verità.

Il-kawża tintemm b'sentenza tal-qorti, li jew tikkundanna u timponi penali fuq il-konvenut, jew li tiddikjara lill-konvenut mhux ħati.

Detalji dwar dawn l-istadji kollha fil-proċess, u dwar id-drittijiet tiegħek, jistgħu jinstabu fl-iskedi informattivi. Din l-informazzjoni ma tissostitwix parir legali u hija maħsuba biss bħala gwida.

Ir-rwol tal-Kummissjoni Ewropea

Għandek tkun taf li l-Kummissjoni Ewropea m'għandha l-ebda rwol fil-proċeduri kriminali fl-Istati Membri u ma tistax tassistik jekk għandek xi lment. Dawn l-iskedi informattivi jipprovdu informazzjoni dwar kif għandek tressaq ilment u lil min għandek tindirizzah.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt biex issib l-informazzjoni li teħtieġ

[1 – Kif tikseb parir legali](#)

[2 – Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni ta' delitt](#)

L-investigazzjoni (inkluż it-tressiq tal-akkużi u l-interrogazzjoni)

L-arrest (inkluż il-Mandat ta' Arrest Ewropew)

L-ewwel seduta tal-qorti

Detenzjoni jew liberazzjoni

It-tnejn tal-prosekuzzjoni għall-proċess

It-tnejn tad-difiża għall-proċess

Miżuri għall-prevenzjoni ta' evażjoni tal-prosekuzzjoni

Projbizzjoni fuq it-tluq mill-Bulgarja

[3 – Id-drittijiet tiegħi matul il-proċess quddiem qorti kriminali](#)

Intervista lil xhud protett

[📄 4 – Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess quddiem qorti kriminali](#)

[📄 5 – Reati minuri tat-traffiku fit-triq](#)

Links relatati

[📄 Kodiċi ta' Proċedura Kriminali](#)

L-aħħar aġġornament: 20/07/2022

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

1 - Kif tiksew parir legali

Il-kisba ta' parir legali indipendenti hi ferm importanti meta tkun involut b'xi mod fi proċess kriminali. L-iskedi informattivi jgħidulek meta, u f'liema ċirkustanzi, int tkun intitolat li tiġi rrapprezentat minn avukat. Jgħidulek ukoll x'jista' jagħmel għalik tali avukat. Din l-iskeda informattiva ġenerali tgħidlek kif issib avukat u kif l-ispejjeż tal-avukat se jitħallsu jekk ma tkunx tiffaħ tħallashom.

Kif issib avukat

Jekk taħseb li teħtieġ avukat iżda ma taf lil l-ebda wieħed, tista' tagħzel fost l-avukati li jaħdmu mal-qorti distrettwali taż-żona fejn tgħix. Tista' ssib ukoll id-dettalji biex tikkuntattja lis-27 Assoċjazzjoni tal-Avukati fil-Bulgarija fuq is-sit elettroniku tal-[Kunsill Suprem tal-Kamra tal-Avukati](#). Jekk int tinsab arrestat, int intitolat li tkellem lil avukat mill-mument tal-arrest tiegħek. Peress li, wara l-arrest, għandek id-dritt li tikkuntattja lil xi qarib jew ħabib, int tkun tista' titlobhom isibulek avukat.

Il-ħlas għall-avukat

Jekk tagħzel l-avukat tiegħek, int tħallas għas-servizzi skont ftehim bil-miktub iffirmat bejnek u bejn l-avukat.

Jekk ma tiffaħx tħallas, iżda tixtieq li jkollok avukat, u dan ikun fl-interess tal-ġustizzja, int intitolat għal għajjnuna legali bla ħlas. Din tista' tkun ipprovduta jew fuq talba tiegħek jew skont il-ligi jekk għandu jkollok difiża. Skont l-istadju tal-proċess (ara l-[Iskeda Informattiva 1](#)), dik id-deċiżjoni għandha tittiehed jew mill-prosekutur (qabel il-proċess quddiem qorti kriminali) jew mill-qorti (matul il-proċess quddiem qorti kriminali) wara li ssir analiżi tal-istat tal-propjetà tiegħek. Jekk teħtieġ parir legali, il-prosekutur jew il-qorti jibagħtu minnufih id-deċiżjoni tagħhom lill-Kunsill tal-Assoċjazzjoni tal-Avukati rispettiva sabiex jallokawlek avukat. Għandek tkun taf li jekk int tkun ikkundannat ikollok trodd lura s-somma mħallsa lill-avukat li jkun ġie allokat għalik.

Links relatati

[📄 L-Att dwar l-Avukatura](#)

[📄 L-Att dwar l-Għajjnuna Legali](#)

[📄 Il-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali](#)

[📄 L-Awtorità Nazzjonali għas-Servizzi Legali](#)

[📄 Il-Kunsill Suprem tal-Kamra tal-Avukati](#)

L-aħħar aġġornament: 20/07/2022

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

2 - Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni ta' delitt (qabel ma l-każ jidher quddiem il-qorti)

X'inhu l-iskop ta' investigazzjoni kriminali?

L-investigazzjoni tiġbor provi li jew jippruvaw jew jiċċdu allegazzjoni li persuna kkommettiet delitt. Investigazzjoni tista' tkun ikkawżata minn lment lill-awtoritajiet inkwirenti dwar delitt li sar, jew bl-informazzjoni fil-pussess ta' dawk l-awtoritajiet, li tkun timplika delitt. Jekk il-pulizija taqbad lil xi ħadd waqt li qed jagħmel delitt, din ukoll tista' tkun raġuni biex tinbeda l-investigazzjoni.

Is-soltu, l-istadji kollha tal-investigazzjoni huma mmexxija mill-pulizija. Xi każi huma mmexxija minn maġistrati inkwirenti jew prosekuturi. Iżda prosekutur biss jista' jiġġwida u jikkontrolla investigazzjoni.

X'inhuma l-istadji ta' qabel il-proċess quddiem qorti kriminali?

L-investigazzjoni (li tinkludi t-tressiq tal-akkużi u l-interrogazzjoni)

L-awtoritajiet inkwirenti għandhom l-għan li jiġbru l-provi li jippruvaw jew jiċċdu allegazzjoni li twettaq delitt. Jekk jiġbru provi biżżejjed li jsostnu l-allegazzjoni li persuna speċifika wettqet delitt, l-uffiċjal inkwirenti għandu jinnotifika lil dik il-persuna bil-miktub. Il-persuna għandha tiffirma dik in-notifika. Immedjatament wara dan, il-persuna akkużata tiġi interrogata.

L-arrest

Jekk il-pulizija ssib provi li jimplikaw li persuna wettqet delitt, il-pulizija tista' tarresta u żzomm lil dik il-persuna, iżda għal mhux aktar minn 24 siegħa. Il-prosekutur biss jista' jiddeċiedi jekk id-detenzjoni għandhiex tkun miżjuda, iżda għal mhux aktar minn 72 siegħa. Inkella, il-persuna miżmuma għandha tinħeles. L-għan tad-detenzjoni tal-pulizija hu li jiġi stabbilit jekk persuna għandhiex tkun akkużata jew le. Id-detenzjoni tal-prosekuzzjoni issir biex tiġi żgurata l-ewwel dehra tal-persuna akkużata quddiem il-qorti.

L-ewwel smiġh tal-qorti

Fil-prinċipju, il-prosekutur jiddetermina liema [miżura għall-prevenzjoni tal-evażjoni tal-prosekuzzjoni](#) għandha tkun imposta fuq il-konvenut. Iżda jekk il-prosekutur jiddeċiedi li l-[miżura għall-prevenzjoni tal-evażjoni tal-prosekuzzjoni](#) għandha tkun id-detenzjoni jew l-arrest domiciliari, il-prosekutur jipprezenta tali talba lill-qorti u jiżgura li l-konvenut jidher quddiem il-qorti.

Detenzjoni jew liberazzjoni

Jekk il-konvenut jitressaq quddiem il-qorti, il-qorti biss tista' tiddeċiedi jekk il-[miżura għall-prevenzjoni tal-evażjoni tal-prosekuzzjoni](#) hix se tkun id-detenzjoni jew l-arrest domiciliari, jew jekk id-detenu għandux ikun illiberat.

Il-preparazzjoni tal-każ mill-prosekuzzjoni

Meta titlesta l-investigazzjoni, l-uffiċjal inkwirenti jibgħat il-provi miġbura lill-prosekutur. Il-prosekutur jeżamina l-provi u jiddeċiedi jekk l-allegazzjoni li twettaq delitt ġietx ippruvata mingħajr l-ebda dubju raġonevoli. Hawnhekk biss il-prosekutur jista' jipprezenta akkuża l-qorti. Inkella, il-prosekutur iwaqqa' l-każ.

It-tnejn tal-każ mid-difiża

Meta jkunu informati bl-akkuża, il-konvenut u l-avukat difensur jistgħu jipprovdur provi favur il-konvenut. Wara tmiem l-investigazzjoni, jekk mitlub mill-konvenut u l-avukat difensur, l-uffiċjal inkwirenti għandu jagħmel il-provi kollha miġbura disponibbli għalihom u jagħtihom żmien biżżejjed biex jeżaminaw il-provi.

Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni

Jekk jogħġbok innota li l-istadji ta' "arrest", ta' "l-ewwel smiġh tal-qorti" u ta' "detenzjoni" huma possibbli iżda mhux neċessarji. Ikklkja fuq il-links ta' hawn taħt biex issir taf aktar dwar id-drittijiet tiegħek f'kull stadju.

[L-investigazzjoni \(inkluż it-tressiq tal-akkużi u l-interrogazzjoni\) \(1\)](#)

[L-arrest \(inkluż il-Mandat ta' Arrest Ewropew\) \(2\)](#)

[L-ewwel smiġh tal-qorti \(3\)](#)

[Detenzjoni jew liberazzjoni \(4\)](#)

[It-tnejn għall-proċess mill-prosekuzzjoni \(5\)](#)

[It-tnejn tad-difiża għall-proċess \(6\)](#)

[Miżuri għall-prevenzjoni tal-evazzjoni tal-prosekuzzjoni \(7\)](#)

[Projbizzjoni fuq it-tluq mill-Bulgarija \(8\)](#)

[L-investigazzjoni \(li tinkludi t-tressiq tal-akkużi u l-interrogazzjoni\) \(1\)](#)

X'nista' nsir naf dwar dak li jkun qed jiġri?

Jekk jinstabu biżżejjed provi kontrik, l-uffiċjal inkwirenti jċempillek u jinnotifikak bil-miktub dwar id-deliit li qed jakkużak bih. Immedjatament wara dan, l-uffiċjal għandu javżak dwar id-drittijiet tiegħek matul l-investigazzjoni. Int tiffirma dokument li jiddikjara li int ġejt informat dwar id-drittijiet tiegħek.

Ikun hemm interpretu jekk ma nitkellimx bil-lingwa tal-pajjiż?

Iva. Tista' tirrifjuta milli tiffirma l-karta li tinnotifikak dwar l-akkuża jekk ma ġejtx ipprovdut b'interpretu L-interpretu jassistik matul l-investigazzjoni kollha. Int m'għandekx tħallas għall-interpretu.

F'liema stadju nkun nista' nkellem avukat?

Meta jċempillek biex jinnotifikak dwar l-akkuża, l-uffiċjal inkwirenti għandu jgħidlek li miegħek tista' ġgib avukat. L-uffiċjal inkwirenti għandu jagħtik żmien biżżejjed biex tikkuntattja avukat. [Il-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali](#) jistabilixxi meta għandu jkollok difiża. Għall-għażla tiegħek ta' avukat u d-dritt tiegħek għal parir legali bla ħlas, ara [hawnhekk](#). Int intitolat li tiltaqa' u titkellem mal-avukat tiegħek fil-privat. Jista' jkollok interpretu jekk ma titkellimx bil-lingwa tal-pajjiż.

Nista' nitalab nagħti xi informazzjoni? Għandi nagħti xi informazzjoni?

Kif tkun infurmat dwar l-akkuża, l-uffiċjal inkwirenti jinterrogak. Tista' jew titkellem jew tibqa' sieket b'konnessjoni mal-akkuża. Tista' wkoll tipprovi spjegazzjonijiet aktar tard meta trid matul l-investigazzjoni.

X'jiġri jekk ngħid xi haġa li tippreġudika l-każ tiegħi?

L-istqarrija tiegħek tista' twassal għal tnaqqis fil-penali tiegħek. Jekk tibqa' sieket ma tistax tiggrava s-sitwazzjoni tiegħek. Il-qorti ma tistax tikkundannak fuq il-bażi tal-istqarrija tiegħek biss.

Jien minn pajjiż barrani. Għandi nkun preżenti matul l-investigazzjoni?

Peress li int il-konvenut, għandek tkun għad-dispożizzjoni tal-awtoritajiet inkwirenti. Għal dan il-għan, [miżura għall-prevenzjoni tal-evazzjoni tal-prosekuzzjoni](#) tista' tkun imposta fuqek. L-investigazzjoni tista' sseħħ fin-nuqqas tiegħek meta:

il-post ta' residenza tiegħek mhuwiex magħruf;

ma tistax tissejjaħ għas-smiġh għal raġunijiet oħra;

wara li tkun ġejt imsejjaħ għas-smiġh, int ma tmurx u/jew ma tagħti l-ebda raġuni valida għalfejn ma tkunx għamilt dan.

F'dawn il-każi, avukat difensur tal-għassa jkun allokat għalik skont il-proċedura spjegata [hawnhekk](#).

Tista' tkun interogat bl-użu ta' kollegament bil-vidjow jekk qiegħed barra l-pajjiż u dan ma jxekklix l-investigazzjoni. F'dik l-interrogazzjoni, int ikollok l-istess drittijiet bħal dawk spjegati aktar 'il fuq f'din l-iskeda informattiva.

Nista' nintbagħat lura lejn pajjiżi?

Iva, iżda skont il-kundizzjonijiet speċifikati fil-[Kodiċi ta' Proċedura Kriminali](#). Ikollok bżonn parir minghand avukat.

Ninżamm f'kustodja jew niġi lliberat?

Tista' tinżamm f'kustodja. Għal informazzjoni aktar dettaljata ara [L-ewwel smiġh fil-qorti \(3\)](#) u [Detenzjoni jew liberazzjoni \(4\)](#).

Nista' nitlaq mill-pajjiż matul l-investigazzjoni?

Tista' jekk mintix miżmum f'kustodja iżda għandek tinforma lill-awtorità inkwirenti. Jekk jaħsbu li hemm riskju li int taħrab mill-investigazzjoni, tista' tiġi [pprojbitt milli titlaq mill-pajjiż](#).

Nista' nitalab nagħti l-marki tas-swaba', kampjuni tad-DNA tiegħi (eż. xagħar, bżieq) jew fluwidi oħra tal-ġisem?

Tista' titalab tali kampjuni jekk ma jkunux jistgħu jinkisbu mod ieħor. Int għandek tipprovidihom. Jekk tirrifjuta, dawn jittieħdu bil-forza bil-permess tal-qorti. Jekk it-teħid tal-kampjun jirreġedi penetrazzjoni tal-ġisem, dan jittieħed minn tabib. Għandek id-dritt li tkun infurmat dwar il-proċedura mill-uffiċjal inkwirenti.

Jista' jkun hemm tfitxija fuq il-persuna?

L-uffiċjal inkwirenti jista' jordna tfitxija fuq il-persuna sabiex jiġbor provi jew jieħu oġġetti li jistgħu jxekklu l-investigazzjoni jew li jistgħu jgħinuk taħrab. It-tfitxija fuq il-persuna għandha tkun sanzjonata minn mandat tal-qorti jew tkun ttrakkjati approvazzjoni sussegwenti mill-qorti. Int intitolat li tara kemm il-protokoll tat-tfitxija kif ukoll id-deċizzjoni tal-qorti.

Jista' jkun hemm tiftix f'dari, fil-post tan-negozju tiegħi, fil-karozza tiegħi eċċ.?

It-twegiba hi l-istess bħal ta' fuqha.

Nista' nwieġeb haġi għall-akkużi kollha jew għal uħud minnhom qabel il-proċess quddiem qorti kriminali?

Tista' twieġeb haġi matul l-ewwel interrogazzjoni wara li tisma' għalxiex int akkużat. Dwar il-konfessjoni u d-drittijiet tiegħek f'dak il-kuntest, ara l-informazzjoni mogħtija aktar 'il fuq f'din l-iskeda informattiva.

Jistgħu jinbidlu l-akkużi qabel il-proċess quddiem qorti kriminali?

Jekk jingabru provi ġodda, l-akkużi jistgħu jinbidlu. Għandek tkun innotifikat dwar kwalunkwe bidliet ġodda immedjatament u għandek tkun interogat fir-rigward tagħhom.

Nista' nkun akkużat b'reat li kont diġà akkużat bih fi Stat Membru ieħor?

Iva, sakemm mhux stipulat mod ieħor skont ftehim internazzjonali effettiv li fih hija involuta l-Bulgarija.

Tista' titalab informazzjoni dwar il-kondotta tiegħi?

Iva, anki jekk inti ma tixtieqx li dan iseħħ.

[L-arrest \(inkluż il-Mandat ta' Arrest Ewropew\) \(2\)](#)

X'nista' nsir naf dwar dak li qed jiġri?

L-arrest (detenzjoni mill-pulizija) hu ordnat minn uffiċjal tal-pulizija. Ma tistax tinżamm għal aktar minn 24 siegħa. Ir-raġunijiet għad-detenzjoni huma speċifikati fil-mandat ta' arrest. Għandek id-dritt li tkun taf ir-raġunijiet, tara l-mandat u tiffirmah. L-awtoritajiet tal-pulizija għandhom jilliberaw meta ma jkunx għad hemm raġuni għad-detenzjoni tiegħek.

Ikoli interpretu jekk ma nitkellimx bil-lingwa tal-pajjiż?

Jekk ma titkellimx bil-lingwa tal-pajjiż, int intitolat li tkun taf ir-raġunijiet għall-arrest tiegħek immedjatament. L-interpretu jkun ipprovdut bla ħlas.

F'liema stadju nkun nista' nkellem avukat?

Tista' tikkuntattja avukat mill-mument tal-arrest tiegħek. Għal aktar dettalji ara [hawnhekk](#)

Nista' nintalab nagħti xi informazzjoni? Għandi nagħti informazzjoni?

Tista' nintalab tagħti informazzjoni b'konnessjoni mad-detenzjoni. Tista' iżda m'intix obligat tipprovidi informazzjoni.

X'jiġri jekk ngħid xi haġa li tippregudika l-każ tiegħi?

F'dak l-istadju, kwalunkwe informazzjoni mogħtija minnek mhix aċċettata bħala prova. Għaldaqstant, ma tistax tintuża kontrik. L-informazzjoni li tagħti tista' sservi bħala prova biss waqt l-interrogazzjoni li ssir ladarba inti tkun taf bl-akkużi tiegħek. Għal aktar dettalji ara [L-investigazzjoni \(li tinkludi t-tressiq tal-akkużi u l-interrogazzjoni\) \(1\)](#).

Nista' nikkuntattja membru tal-familja jew xi ħabib?

Tista'. L-uffiċjal tal-pulizija għandu jgħarrarf immedjatament lil persuna magħżula minnek dwar l-arrest tiegħek.

Jista' jkolli tabib jekk ikoli bżonn?

Int intitolat għal għajnuna medika f'każ ta' bżonn. Il-pulizija għiiblek tabib.

Nista' nikkuntattja l-Ambaxxata tiegħi jekk jien barrani?

Tista' tikkuntattja l-uffiċju konsulari ta' pajjiżek. L-awtorità tad-detenzjoni għandha tgħidlek immedjatament b'dak id-dritt.

Jista' jkun hemm tftixxija fuq il-persuna?

Wara li tkun arrestat, ikun hemm tftixxija fuq il-persuna. Aktar tard il-qorti għandha tagħti l-approvazzjoni tagħha dwar l-oġġetti personali misjuba fuqek biex jintużaw bħala provi. Għandek id-dritt li tara l-protokoll għat-tftixxija.

Nista' nappella?

Tista' tikkontesta l-legalità tad-detenzjoni tal-pulizija billi tappella quddiem il-qorti. Il-qorti għandha tiddeċiedi immedjatament dwar l-appell tiegħek.

X'jiġri jekk niġi arrestat b'Mandat ta' Arrest Ewropew?

Jekk Stat Membru joħroġ [Mandat ta' Arrest Ewropew](#) kontrik, int tista' tinzamm fi Stat Membru ieħor u mgħoddi lill-Istat emittenti wara s-smiġh minn imħallef. Għas-smiġh, int intitolat għal avukat u għal interpretu, jekk ikollok bżonn wieħed.

L-ewwel smiġh tal-qorti (3)

Għalfejn isehh l-ewwel smiġh tal-qorti?

Meta tkun infurmat dwar l-akkużi kontrik bħala "konvenut", il-prosekutur jista' jitlob li int tinzamm taħt arrest preventiv, jew taħt arrest domiciljari, bħala [miżura għall-prevenzjoni tal-evazzjoni tal-prosekuzzjoni](#). Kull waħda minn dawn iż-żewġ miżuri hi imposta mill-qorti kif propost mill-prosekutur. Peress li tali miżura ma tistax titiehed fin-nuqqas tiegħek, għandek tittiehed il-qorti li se tiddeċiedi dwar il-miżura.

Min jiżvolgi liema rwol?

Ir-rwol tal-prosekutur hu li jiżgura li int tidher quddiem il-qorti. Meta tinzamm mill-pulizija, il-prosekutur jista' jestendi d-detenzjoni tiegħek iżda mhux għal aktar minn 72 siegħa. L-uniku għan ta' dik id-detenzjoni hu li jiżgura d-dehra tiegħek quddiem il-qorti f'dawk it-72 siegħa. Il-qorti tismgħek, teżamina l-provi miġbura u tiddeċiedi, skont il-liġi, jekk iżżommokx jew tilliberakx.

X'nista' nsir naf dwar dak li jkun qed jiġri?

Għandek id-dritt li tkun mgħarrarf mill-prosekutur bir-raġuni għalfejn int detenut u dwar meta tkun se titressaq il-qorti.

Ikoli interpretu jekk ma nitkellimx bil-lingwa tal-pajjiż?

Jekk ma titkellimx bil-lingwa tal-pajjiż, jista' jkollok interpretu, bla ħlas, għas-smiġh tal-qorti.

F'liema stadju nkun nista' nitkellem ma' avukat?

Tista' tikkuntattja avukat qabel l-ewwel smiġh tal-qorti. Għall-għażla tiegħek ta' avukat u d-dritt tiegħek għal parir legali bla ħlas, ara [hawnhekk](#).

Nista' nintalab nagħti xi informazzjoni? Għandi nagħti informazzjoni?

Il-qorti se titlobok tikkonferma d-dettalji personali tiegħek. Għandek id-dritt li tinstema' mill-qorti dwar jekk għandekx tinzamm jew għandekx tkun illiberat. L-avukat tiegħek jagħtik parir dwar x'għandek tgħid.

X'jiġri jekk ngħid xi haġa li tippregudika l-każ tiegħi?

F'dan l-istadju, kwalunkwe informazzjoni mogħtija minnek mhix aċċettata bħala prova. Għaldaqstant, kwalunkwe haġa li tgħid ma tistax tintuża kontrik.

Ningħata informazzjoni dwar il-provi miġjuba kontrija?

Kemm int kif ukoll l-avukat tiegħek għandkom id-dritt li taraw il-provi li fuqhom il-prosekutur ibbaża t-talba għad-detenzjoni tiegħek. Ikollok ħin biżżejjed biex teżamina l-provi qabel is-smiġh tal-qorti.

Nista' nintalab nagħti xi informazzjoni dwar il-kondotta tiegħi?

Il-qorti titlob li tara l-kondotta tiegħek, irrispettivament minn dak li tixtieq inti.

Detenzjoni jew liberazzjoni (4)

X'nista' nsir naf dwar dak li jkun qed jiġri?

Wara li l-qorti teżamina l-materjal miġbur u tisma' lill-prosekutur, l-avukat tiegħek u int, tkunu tafu d-deċiżjoni tal-qorti fl-istess sessjoni tal-qorti.

Fl-ewwel smiġh, il-qorti tista':

tiddetermina [miżura għall-prevenzjoni tal-evazzjoni tal-prosekuzzjoni](#)– sabiex int tinzamm taħt arrest preventiv jew taħt arrest domiciljari;

tiddeċiedi dwar [miżura għall-prevenzjoni tal-evazzjoni tal-prosekuzzjoni](#) inqas ħarxa u tilliberak;

tilliberak mingħajr ma timponi l-ebda [miżura għall-prevenzjoni tal-evazzjoni tal-prosekuzzjoni](#).

F'dak is-smiġh, il-qorti ma tiddeċidix dwar kemm huma validi l-akkużi miġjuba kontrik.

Nista' nikkuntattja membru tal-familja jew ħabib?

Jekk il-qorti tordna li int tinzamm taħt arrest, il-familja tiegħek għandha tkun mgħarrfa immedjatament.

Jista' jkolli tabib jekk ikoli bżonn wieħed?

Jekk int miżmum taħt arrest, int intitolat għal għajnuna medika meta jkollok bżonnha.

Nista' nikkuntattja l-Ambaxxata tiegħi jekk jien barrani?

Jekk int detenut, il-qorti tordna li l-Ministeru Bulgaru għall-Affarijiet Barranin ikun mgħarrarf immedjatament sabiex tkun tista' tikkuntattja l-uffiċju konsulari tal-pajjiż tiegħek.

Nista' nappella?

Tista' tappella kontra d-deċiżjoni tal-qorti dwar id-detenzjoni jew il-liberazzjoni tiegħek fi żmien 3 ijiem mill-gurnata li tittiehed. Il-Qorti tal-Appell tikkonsidra l-appell tiegħek fi żmien 7 ijiem mill-għoti tad-deċiżjoni tal-ewwel istanza. Id-deċiżjoni tagħha tkun finali.

It-tnejn tal-każ mill-prosekuzzjoni (5)

X'inhu l-għan ta' dan l-istadju?

Dan l-istadju jintlaħaq wara li l-investigazzjoni titlesta (għal aktar informazzjoni dwar l-investigazzjoni ara [hawnhekk](#)). L-għan ta' dan hu sabiex il-prosekutur jeżamina l-provi miġbura u jiddeciedi dwar jekk is-suppożizzjoni li twestaq delitt tkunx għet ipprovat mingħajr ebda dubju. Huwa biss f'dan il-mument li każ jista' jittiehed il-qorti biex jinbeda proċess quddiem qorti kriminali.

Min għandu r-rwol ewlieni?

Il-prosekutur. F'dan l-istadju, il-prosekutur jiddeciedi jekk jiħux il-każ il-qorti. Barra minn hekk, il-prosekutur jista' jtemm il-proċedimenti ta' qabel il-proċess quddiem qorti kriminali meta dan ikun ipprovdut mil-liġi. B'hekk, il-każ ma jittressaqx il-qorti. Apparti dan, il-prosekutur jista' jissospendi l-proċedimenti ta' qabel il-proċess quddiem qorti kriminali jekk ikun permess mil-liġi sakemm ir-raġunijiet għal sospensjoni ma jkunux validi aktar u mbagħad il-proċedimenti jkunu jistgħu jtkomplew. Jekk il-prosekutur isib xi haġa mhux korretta fil-mod kif il-materjal tal-investigazzjoni ikun qed jiġi eżaminat mill-kovenut, il-prosekutur jista' jirreferi lura l-każ lill-uffiċjal inkwirenti sabiex l-iżball ikun ikkoreġut jew jista' jikkoreġih hu stess.

Kif nista' nkun naf x'ikun qed jiġri?

Jekk l-akkużi kontrik huma ppreżentati fil-qorti, il-qorti tibgħatlekk kopja tal-att tal-akkuża. Jekk il-prosekutur jtemm jew jissospendi l-proċedimenti, il-prosekutur jibgħatlekk kopja tad-deċiżjoni.

Nista' nappella?

Tista' tappella, quddiem il-qorti, kontra d-deċiżjoni ta' terminazzjoni mill-prosekutur fi żmien 7 ijiem mill-irċevuta tal-kopja. Il-qorti tal-ewwel istanza teżamina l-appell fi żmien 7 ijiem mid-data li jkun għe ppreżentat. Id-deċiżjoni tal-qorti tista' tkun appellata quddiem il-Qorti tal-Appell li tiegħu d-deċiżjoni finali. Tista' tappella wkoll, quddiem il-qorti, kontra d-deċiżjoni ta' sospensjoni mill-prosekutur. Imbagħad id-deċiżjoni tal-qorti tkun finali.

Nista' ningħata informazzjoni ulterjuri?

Fejn il-prosekutur isib xi haġa hażina fil-mod kif eżaminajt il-materjal tal-investigazzjoni u jirreferi l-każ lura lill-uffiċjal inkwirenti biex jikkoreġi l-irregolarità jew jikkoreġiha hu stess, għandek id-dritt li tkun infurmat b'dawn l-atti ulterjuri.

It-tfhejja tal-każ min-naħa tad-difiża (6)

X'inhu l-għan ta' dan l-istadju?

L-għan tiegħu hu sabiex int u l-avukat tiegħek teżaminaw il-provi kollha miġbura matul l-investigazzjoni, wara li din titlesta, inkluż il-materjal li hu favurik. Għaldaqstant, int tkun taf xi provi se jsostnu lill-prosekutur meta jippreżenta l-akkużi kontrik fil-qorti. Dan ikun jista' jgħin lilek u lill-avukat tiegħek sabiex torganizzaw id-difiża għal matul il-proċess quddiem qorti kriminali.

Kif inkun naf x'ikun qed jiġri?

Meta l-investigazzjoni titlesta u jekk int, jew l-avukat tiegħek, titolbu hekk, l-uffiċjal inkwirenti, qabel ma jibgħat il-materjal miġbur lill-prosekutur, jgħarraf lilek u lill-avukat tiegħek dwar il-post, id-data u l-ħin li fihom tkunu tistgħu teżaminaw il-provi. Int u l-avukat tiegħek intitolati għal ħin biżżejjed biex tagħmlu dan.

Ikollu interpretu jekk ma nitkellimx bil-lingwa tal-pajjiż?

Jekk ma titkellimx bil-lingwa tal-pajjiż, għandek teżamina l-provi fil-preżenza ta' interpretu. M'għandekx tħallas għat-traduzzjoni.

Nista' nitalab nagħti xi informazzjoni? Għandi nagħti informazzjoni?

F'dak l-istadju, mhux se tkun interrogat u m'għandek tipprovi l-ebda informazzjoni dwar il-każ.

X'informazzjoni se jkollu?

Tista' tara l-provi kollha miġbura u taqra x-xhieda kollha mogħtija. L-avukat tiegħek għandu jispjegalek xi jfissru l-provi kollha miġbura.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi wara li nara l-provi?

Fl-assistenza ta' avukat, tista' titlob provi ġodda jew tikkummenta dwar, jew toġġezzjona għal, kwalunkwe att relatat mal-investigazzjoni. L-uffiċjal inkwirenti għandu jżomm rekord tat-talbiet, il-kummenti u l-oġġezzjonijiet tiegħek filwaqt li l-prosekutur jiddeciedi dwar jekk humiex ġustifikati jew le.

X'jiġri jekk it-talbiet, il-kummenti u l-oġġezzjonijiet tiegħi jkunu ġustifikati?

Il-prosekutur jordna lill-uffiċjal inkwirenti sabiex jieħu azzjoni ulterjuri dwar l-investigazzjoni. Għandek id-dritt li tkun innotifikat dwar tali azzjoni u dwar provi ġodda, jekk ikun hemm, skont il-proċedura spjegata s'issa.

Miżuri għall-prevenzjoni tal-evażjoni tal-prosekuzzjoni (7)

Miżuri ta' infurzar jistgħu jkunu imposti fuqek jekk jista' jkun maħsub raġonevolment, fuq il-baži tal-provi, li int wettaqt id-delitt li tkun ġejt akkużat bih. Il-miżuri għandhom l-għan li ma jippermettulekx taħrab, li twestaq reat ieħor jew li tfixkel l-infurzar ta' pieni previsti.

Miżuri għall-prevenzjoni tal-evażjoni tal-prosekuzzjoni huma:

L-iffirmar – int tassumi l-obbligu li ma titlaqx mill-post ta' residenza tiegħek mingħajr il-permess ta' awtorità kompetenti.

Garanzija – tħallas certu ammont ta' flus kontanti jew b'titoli. Jekk taħrab, dak l-ammont jittiehed u tkun imposta fuqek miżura aktar severa.

Arrest domiciljari – ma titħallix titlaq minn darek mingħajr permess.

Arrest preventiv – tinzamm f'izolament sfurzat.

Persuna għandha tinzamm taħt arrest preventiv f'faċilitajiet tal-pulizija jew fil-ħabs.

Għandek id-dritt li tkun taf, billi tiffirma għal dan, dwar il-miżura għall-prevenzjoni tal-evażjoni tal-prosekuzzjoni li jkun hemm kontrik. L-iffirmar u l-garanzija huma imposti mill-prosekutur. L-arrest domiciljari u l-arrest preventiv huma determinati mill-qorti kif mitlub mill-prosekutur. Il-miżura hi bbażata skont il-gravità tal-akkuża, tal-provi u tal-istat personali tiegħek. Fuq il-baži ta' dawn il-fatturi, jista' jkun deċiż li ma tkun imposta l-ebda miżura preventiva bħal din fuqek.

L-ebda miżura għall-prevenzjoni tal-evażjoni tal-prosekuzzjoni ma tista' tkun imposta fin-nuqqas tiegħek. Il-qorti għandha tikkunsidra kull applikazzjoni ppreżentata minnek għal bidla tal-miżuri ta' "arrest preventiv" u ta' "arrest domiciljari" f'ohrajn inqas severi.

L-arrest mill-pulizija u d-detenzjoni ordnati minn prosekutur sa 72 siegħa huma miżuri preparatorji u bil-liġi, ma jikkostitwixx miżuri għall-prevenzjoni tal-evażjoni tal-prosekuzzjoni.

Projbizzjoni fuq it-tluq mill-Bulgarija (8)

Jekk int akkużat b'delitt, punibbli bi prigunerija għal aktar minn 5 snin, il-prosekutur jista' jipprojbik milli titlaq mill-Bulgarija mingħajr il-permess tiegħu. Il-punti ta' kontroll fuq il-fruntieri jkunu nnotifikati immedjatament dwar il-projbizzjoni. Il-miżura għandha l-għan li ma tħallixx tevadi mill-investigazzjoni.

Int jew l-avukat tiegħek tistgħu titolbu lill-prosekutur sabiex iħallik titlaq mill-pajjiż għal darba, għal perjodu ta' żmien fiss. Il-prosekutur jirrispondi fi żmien tliet ijiem mid-data tal-irċevuta tat-talba tiegħek. Jekk din tkun miċhuda, int intitolat li tappella quddiem il-qorti. Il-qorti immedjatament tikkunsidra t-talba tiegħek mingħajr smiġħ. Il-qorti tista' tikkonferma ċ-ċaħda tal-prosekutur jew tippermettulek titlaq mill-pajjiż għal certu perjodu ta' żmien. Dik id-deċiżjoni tkun finali.

Bl-istess mod, int u l-avukat tiegħek tistgħu titolbu lill-qorti sabiex tneħħi kompletament il-projbizzjoni fuq it-tluq mill-Bulgarija. Il-qorti tagħmel dan jekk tiddeciedi li m'hemm l-ebda riskju li int taħrab meta tkun barra mill-pajjiż.

Fil-proċeduri tal-qorti msemmija hawn fuq, ir-raġunijiet tal-akkużi kontrik ma jiġux ikkunsidrati.

Links relatati

[Il-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali](#)

[Il-Ministeru tal-Att dwar l-Affarijiet Interni](#)

[Att dwar l-Estradizzjoni u l-Mandat ta' Arrest Ewropew](#)

[Regolamenti dwar l-Infurzar tal-Ministeru dwar l-Affarijiet Interni](#)

L-aħħar aġġornament: 20/07/2022

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

3 – Id-drittijiet tiegħi fil-qorti

Fejn u kif isir il-proċess?

[Il-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali](#) jistabbilixxi jekk il-qorti tal-ewwel istanza li se tisma' l-każ tiegħek hix se tkun qorti distrettwali jew reġjonali. Għal aktar tagħrif dwar il-qrati, ara s-sit elettroniku tal-[Kunsill Ġudizzjarju Suprem](#).

Fil-prinċipju, il-proċess ikun pubbliku. Madanakollu, hu possibbli li l-proċess sfiħ jew is-smiġħ individwali jinstema' bil-biben magħluqa għall-pubbliku. Dan isefiħ biex ikunu protetti sigrieti tal-istat, il-morali pubbliċi jew l-identità sigrieta ta' xhieda protetti.

Skont il-gravità tal-akkuza, il-każ jiġi deciz minn imħallef jew minn bord magħmul minn imħallef u żewġ ġurati. Għal haġna mill-każijiet ta' delitti serji jkun hemm bord ta' 2 imħallfin u 3 ġurati. L-imħallef u l-ġurati għandhom voti uguali fil-proċess.

L-akkużi jistgħu jinbidlu matul il-proċess quddiem qorti kriminali?

Dan hu possibbli jekk, matul il-proċess quddiem qorti kriminali, fatti ġodda li ma jkunux magħrufa mill-awtoritajiet inkwrenti sa dak il-mument, jiġu ppruvati li jappoġġjaw il-bidla. Iżda akkużi ġodda jistgħu jinġiebu biss meta:

ikun hemm bżonn ta' bidliet serji fil-fatti spjegati fl-akkużi originali;

anki mingħajr tali bidliet, l-akkużi l-ġodda jikkonċernaw delitti aktar serji.

Jekk ikun hemm akkuża ġdida, tista' titlob sabiex tipprepara għaliha qabel ma jkompli l-proċess quddiem qorti kriminali.

Jekk twieġeb haġi għal xi akkuża, tista' tkun imposta sentenza iżgħar. Iżda l-qorti ma tistax taqta' sentenza fuq il-baži tal-ammissjoni tiegħek biss.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi matul il-proċess quddiem qorti kriminali?

Jekk int akkużat b'delitt punibbli permezz ta' priġunerija ta' aktar minn 5 snin, trid tattendi għall-proċess quddiem qorti kriminali. Jekk int ġej minn pajjiż barrani u l-preżenza tiegħek hi obligatorja, il-proċess quddiem qorti kriminali jista' jinstema' mingħajrek skont il-kundizzjonijiet speċifikati [hawnhekk](#) biss. F'dawn il-każijiet, l-avukat tal-għassa jkun allokat għalik skont il-proċedura speċifikata [hawnhekk](#).

Fil-prinċipju, il-partecipazzjoni għall-proċess quddiem qorti kriminali b'kollegament bil-vidjow mhijiex permessibbli. F'każ li l-qorti tara li l-verità ma tkunx imfexxla biss, hija tkun tista' tagħmillek mistoqsijiet b'kollegament bil-vidjow – u jekk int barra l-pajjiż biss. Partecipazzjoni obligatorja tfisser il-preżenza fiżika tiegħek matul il-proċess kollu. Jekk il-partecipazzjoni tiegħek mhix obligatorja, għandek id-dritt li tkun preżenti xorta. Jekk ma titkellimx bil-lingwa, jista' jkolluk interpretu mingħajr ħlas.

[Il-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali](#) jistabbilixxi l-każi meta int irid ikolluk difiża legali. Dwar l-għażla tiegħek ta' avukat u d-dritt għall-għajna legali bla ħlas, ara [hawnhekk](#). Tista' tibdel l-avukat tiegħek. Jekk int detenut, tista' tiltaqa' u titkellem mal-avukat tiegħek fil-privat. Tista' tkun meġjun minn interpretu jekk ma titkellimx bil-lingwa.

Tista', iżda mhux bilfors, titkellem waqt il-proċess quddiem qorti kriminali. Anki jekk tgħid xi haġa li mhix vera, din mhux se jkollha konsegwenzi negattivi kontrik. Iżda għandek tikkonferma d-dettalji personali tiegħek.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi fir-rigward tal-provi miġjuba kontrija?

Tista' tikkontesta l-provi miġjuba kontrik. Tista' tiddikjara li mhumiex ammissibbli għax ma ġewx miġbura b'mod legali jew għaliex, minkejja l-fatt li huma ammissibbli, ma jappoġġjaw l-akkuża. Normalment, il-provi huma kkontestati fi tmiem il-proċess meta l-avukat jippreżenta l-argumenti tad-difiża. L-ammissibbiltà tal-provi tista' tkun ikkontestata wkoll matul il-proċess quddiem qorti kriminali.

Int titolat li titlob kwalunkwe prova, ammissibbli skont il-liġi, li taħdem favurik. Tista' titlob li jiġu interrogati xhieda tad-difiża. Tista' titlob li jitressqu provi fi kwalunkwe ħin tal-kawża. Provi miġjuba bis-saħħa ta' investigatur privat huma ammissibbli jekk huma miġbura skont il-liġi. L-avukat tiegħek jista' jevalwa l-valur tagħhom.

Int u l-avukat tiegħek tistgħu tistaqsu mistoqsijiet lix-xhieda tal-prosekuzzjoni fil-preżenza tagħhom. Il-proċedura għall-interrogazzjoni ta' [xhieda protetti](#) hi aktar speċifika. Tista' tikkontesta dak li x-xhieda qalu kontrik. Normalment, dan isir lejn tmiem il-kawża meta l-avukat jippreżenta l-argumenti tad-difiża.

L-informazzjoni dwar il-kondotta tiegħi tista' tiġi kkunsidrata?

Taqbel jew ma taqbilx, il-qorti tiġbor l-informazzjoni dwar il-kundanni kriminali preċedenti tiegħek. Jekk tinsab haġi u għandek kundanni preċedenti, dawn jistgħu jwasslu għal penali aktar ħarxa. L-informazzjoni għandha tkun kurrenti sa minn tmiem il-proċess quddiem qorti kriminali. Kundanni preċedenti fi Stat Membru ieħor ikunu kkunsidrati jekk ikunu rikonoxxuti preċedentement minn qorti Bulgara.

X'jiġri fi tmiem il-proċess quddiem qorti kriminali?

Jekk il-qorti tiddetermina li l-akkuża hi ppruvata mingħajr l-ebda dubju, il-qorti ssibek haġi u tikkastigak skont il-liġi. Inkella, il-qorti tiddikjara 'mhux haġi'.

Sentenzi possibbli:

Priġunerija għall-ġhomor – bid-dritt jew mingħajr dritt ta' sostituzzjoni: imposta għad-delitti l-aktar gravi. Priġunerija għall-ġhomor mingħajr dritt ta' sostituzzjoni ma tistax tkun midwala fi priġunerija għal terminu definit. Priġunerija għal żmien definit – għal mhux aktar minn 20 sena jew, b'eċċezzjoni, sa 30 sena. Din is-sentenza hi skontata l-ħabs.

Probation għal terminu definit – jinkludi miżuri ta' kontroll u miżuri li jinfluwenzaw mingħajr ma jcaħħdek mil-libertà tiegħek. Servizz fil-komunità jista' jkun eżempju ta' tali miżura.

Sekwestru – il-propjetà tiegħek jew parti minnha titteħidek bil-forza.

Multa – għandek tħallas certu ammont ta' flus.

Caħda, għal perjodu definit, mid-dritt li jkolluk ċerta pożizzjoni jew li teżerċita ċerta professjoni, id-dritt li tkun mogħti premji jew titli militari.

Censura pubblika – is-sentenza tiegħek issir pubblika b'mod xieraq.

X'inhu r-rwol tal-vittma matul il-proċess quddiem qorti kriminali?

Bħala akkużatur privat, il-vittma tappoġġja l-akkuża mressqa mill-prosekutur pubbliku u titlob għall-kundanna tiegħek. Bħala attur ċivili, il-vittma titlob li int tkun ikkundannat sabiex tħallas għad-danni kkawżati mid-deliit. Il-vittma tippreżenta petizzjoni fil-bidu tal-proċess quddiem qorti kriminali u tassumi dawn ir-rwoli jekk il-qorti tiddeciedi hekk.

Interrogazzjoni ta' xhieda protetti

It-testimonjanza tista' tipperikola l-ħajja jew is-saħħa ta' xhud jew tal-familja u l-ħbieb tiegħu/tagħha. Imbagħad jekk il-qorti tkun konvinta li l-periklu hu reali, tieġu miżuri – fuq it-talba jew bil-kunsens tax-xhud – biex tipproteġi b'mod urġenti s-sigurtà tiegħu/tagħha. Eżempju ta' tali miżura jista' jkun li ma tkunx żvelata l-identità tax-xhud mhedded.

Jekk xhud protett b'identità sigrieta għandu jkollha, il-qorti tinterrogah/a meta l-partijiet għall-proċess ma jkunux preżenti. Il-liġi teftieg li l-qorti tiegħu l-prekawzjonijiet possibbli kollha sabiex ma tesponix l-identità tax-xhud. Wara l-interrogazzjoni, il-qorti immedjatament tipprovi lilek u lill-avukat tiegħek b'kopji tad-dikjarazzjoni tax-xhud mhux iffirmata. Int u l-avukat tiegħek tistgħu tagħmlu mistoqsijiet lix-xhud bil-miktub.

Links relatati

<https://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2135512224> Kodiċi ta' Proċedura Kriminali

<https://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/1589654529> Kodiċi Kriminali

<https://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2135560660> L-Att Ġudizzjarju

<http://www.vss.justice.bg/bg/vlast/1.htm> Il-Kunsill Ġudizzjarju Suprem

L-aħħar aġġornament: 20/07/2022

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fil-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

4 – Id-drittijiet tiegħi wara li l-qorti tiegħi d-deċiżjoni tagħha

Nista' nappella?

Wara li ssibek "hati" jew "mhux hati", il-qorti toħroġ verdett li int issir taf bih fi tmiem il-kawża. [Il-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali](#) jindika meta l-qorti tista' tiċċad kawża kriminali mingħajr ma toħroġ verdett. Imbagħad il-qorti tagħmel deċiżjoni. Tista' tappella kemm kontra l-verdett kif ukoll kontra d-deċiżjoni. L-appell irid ikun bil-miktub u fih il-firma tiegħek. Jiġi sottomess mill-qorti tal-ewwel istanza għall-qorti tal-appell. Jekk l-ewwel istanza hi qorti distrettwali, il-qorti tal-appell tkun qorti reġjonali. Il-verdetti u d-deċiżjonijiet ta' qorti reġjonali huma appellati quddiem qorti tal-appell. Għal aktar taħriġ dwar il-qorti ara s-sit elettroniku tal-[Kunsill Ġudizzjarju Suprem](#). L-appelli kontra verdetti huma ppreżentati fi żmien 15-il ġurnata mid-data li jkunu ddikjarati, u d-deċiżjonijiet – fi żmien 7 ijiem mill-ġurnata li fiha jiġu nnotifikati.

Fl-appell, tista' tilmenta dwar il-konkluzjonijiet tal-qorti fir-rigward ta' fatti li sabet li ġew ippruvati, l-applikazzjoni ta' liġijiet rilevanti u dwar penali ingusti. Irrispettivament minn kemm isiru lmenti, u x'tip ta' lmenti jkunu saru, il-qorti tal-appell tiddeċiedi jekk il-verdett sħiħ ikunx korrett jew le.

X'jiġri jekk nappella?

Wara li tkun irċiviet l-appell tiegħek, il-qorti tal-ewwel istanza tibgħat kopji tiegħu lill-prosekutur u lill-partijiet l-oħra fil-kawża. Flimkien mar-raġunijiet tagħha għall-verdett, l-istess qorti tirreferi l-kawża bl-appell lill-qorti tal-appell. Jekk il-qorti ordnatlek li tinzamm f'kustodja proviżorja bħala [mizura għall-prevenzjoni tal-evazzjoni tal-prosekuzzjoni](#) l-appell ma jwassalx għall-konċessjoni awtomatika tal-libertà tiegħek. Izda tista' titlob lill-qorti tal-appell biex dik il-mizura tiġi mibdula għal waħda inqas severa. Il-qorti tiddeċiedi l-appell tiegħek waqt smiġh separat.

M'hemm data ta' skadenza għall-qorti tal-appell biex tistabbilixxi data għas-smiġh. Din tiddependi fuq meta jstgħu jithejweww ir-raġunijiet għall-verdett u fuq il-volumi ta' xogħol tal-qorti tal-appell.

Tista' ġġib provi ġodda quddiem il-qorti tal-appell għax dik il-qorti tista' ssib fatti ġodda. Ir-regoli dwar il-provi validi għall-proċess tal-ewwel istanza japplikaw hawnhekk ukoll.

X'jiġri waqt is-smiġh tal-appell?

Tista', izda mhux bilfors, tattendu għas-smiġh. Int u l-avukat tiegħek tistgħu tagħmlu dikjarazzjoni bil-fomm dwar l-menti fl-appell. Il-partijiet l-oħra preżenti jstgħu jgħidu x'jaħsbu dwar l-appell.

Il-qorti tal-appell tista':

tiddeċiedi li tannulla l-verdett u tirreferi l-każ lill-prosekutur jew lill-qorti tal-ewwel istanza għal eżaminazzjoni mill-ġdid.

tannulla l-verdett tal-qorti tal-ewwel istanza u toħroġ verdett ġdid.

tiddeċiedi li tibdel il-verdett, għal sentenza inqas severa.

tiddeċiedi li tirrevoka l-verdett u li twaqqaf il-proċedimenti kriminali.

tissospendi l-proċedimenti kriminali fil-każijiet previsti fil-[Kodiċi ta' Proċedura Kriminali](#)

tiddeċiedi li tikkonferma l-verdett tal-qorti tal-ewwel istanza.

X'jiġri jekk l-appell jintlaqa'/ma jintlaqax?

Jekk m'intix kuntent bil-verdett jew bid-deċiżjoni ta' qorti tal-appell, tista' tappella quddiem Il-Qorti Suprema tal-Kassazzjoni. Jekk il-qorti tal-appell tkun qorti reġjonali, tista' tipprezenta appell quddiem il-Qorti Suprema tal-Kassazzjoni biss f'każ li l-qorti reġjonali tkun harġet verdett ġdid.

Il-Qorti Suprema tal-Kassazzjoni ma ssibx fatti ġodda u għaldaqstant, ma taċċettax provi ġodda. Dik il-qorti tista' tindika biss jekk il-liġijiet ġewx applikati b' mod korrett u jekk il-penali imposta hijeġ ġusta. Il-Qorti Suprema tal-Kassazzjoni tikkonsidra biss l-menti ddikjarati fl-appell li sarilha.

Int tkun intitolat għal kumpens biss meta l-kundanna tiegħek tiġi annullata u l-qorti tal-appell toħroġ verdett ġdid ta' "mhux hati". Għal aktar dettalji, ara l-att dwar il-kumpens speċjali [hawnhekk](#). Jekk, minkejja l-appell, il-kundanna tibqa' tali, anki jekk b'sentenza inqas severa, din tibqa' tidher fuq il-kondotta tiegħek. Verdett ta' liberazzjoni ma jtniżzilx.

Ladarba tagħmel użu mill-possibiltajiet kollha għall-appell quddiem qorti tal-appell u l-Qorti Suprema tal-Kassazzjoni, mhuwiex possibbli li jsir appell ulterjuri. Il-verdett isir finali – jekk ma jkunx appellat, jew jekk ikun appellat wara d-data ta' skadenza, jew wara li l-Qorti Suprema tal-Kassazzjoni tkun iddikjarat id-deċiżjoni tagħha.

Jien minn Stat Membru ieħor. Nista' nintbagħat lura wara l-proċess quddiem qorti kriminali?

Tista' tintbagħat lura. F'xi każi, dan jista' jseħh anke jekk ma taqbilx. It-trasferiment tiegħek ma jseħh awtomatikament wara li s-sentenza tidhol fis-seħh. Trid isseħh proċedura li hi spjegata fid-dettall fil-[Kodiċi ta' Proċedura Kriminali](#). Ikollok bżonn parir legali.

Jekk inkun ikkundannat, nista' nerġa' niġi pproċessat għall-istess delitt?

Il-liġi ma tippermettix li int tkun ipproċessat għal delitt li diġà tkun ġejt ikkundannat għalih. Din il-projbizzjoni tapplika wkoll meta tkun ikkundannat fi Stat Membru ieħor.

Informazzjoni dwar l-akkużi/il-kundanna

L-informazzjoni dwar l-akkużi kontrik jinżammu fir-rekords tal-pulizija. Jekk tkun illiberat, tista' titlob lill-pulizija tħassar dik l-informazzjoni.

L-informazzjoni dwar il-kundanna titniżzel fil-kondotta tiegħek. Dan jinżamm mill-qorti distrettwali rispettiva. Jekk twelid barra mill-Bulgarija, il-kondotta tiegħek tinzamm fil-Ministeru tal-Ġustizzja.

L-ebda rekord ta' kundanna kriminali ma jiġi mħassar sakemm ikollok 100 sena u mbagħad jitqiegħed fuq mikrofilm u jitħassar. Il-kunsens tiegħek mhuwiex meħtieġ għall-ħażna tal-kondotta tiegħek. Lanqas m'inti intitolat li toġġezzjona għall-ħażna ta' dik l-informazzjoni.

Links relatati

[Kodiċi ta' Proċedura Kriminali](#)

[Att dwar ir-Responsabbiltà tal-Istat u tal-Municipalitajiet għad-Danni \(Ikkawżati liċ-Ċittadini\)](#)

[Ordinanza Nru.8 tas-26 ta' Frar 2008 dwar il-Funzjonijiet u l-Organizzazzjoni tax-Xogħol tal-Uffiċċji tar-Rekords ta' Kundanni Kriminali](#)

L-aħħar aġġornament: 20/07/2022

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

5 – Reati minuri tat-traffiku fit-triq

Kif jiġu riżolti reati minuri tat-traffiku fit-triq?

Reati minuri tat-traffiku fit-triq relatati mal-eċċess ta' veloċità, parkeġġ eċċ. huma ttrattati bħala reati amministrattivi. Huma riżolti b'mod amministrattiv. Penali li jistgħu jingħataw huma multa jew projbizzjoni mis-sewqan ta' vetturi għal perjodu ta' żmien stabbilit. Għal reati aktar gravi, iż-żewġ penali jistgħu jkunu imposti f'daqqa.

Il-pulizija tat-traffiku huma dawk li jidentifikaw dawn ir-reati u li jagħtu s-sanzjonijiet għalihom. Tista' tappella kontra dikjarazzjoni ta' sanzjoni amministrattiva mogħtija lilek quddiem il-qorti distrettwali rispettiva fi żmien 7 ijiem mid-data li fiha d-dikjarazzjoni tkun imwassla lilek. Għandek id-dritt li tkun defendut minn avukat. Multi li jammontaw sa BGN 50 mhumiex soġġetti għal appell.

Qorti distrettwali tista' tikkonferma jew tikkancelła sanzjoni. Tista' tappella kontra deċiżjoni ta' qorti distrettwali quddiem il-qorti amministrattiva rispettiva. Id-deċiżjoni tagħha hi finali. Għal aktar taġġir dwar il-qorti ara s-sit elettroniku tal-[Kunsill Ġudizzjarju Suprem](#).

L-istess proċedura tapplika għal reati mwettqa minn ċittadini ta' Stati Membri oħra.

Dawn ir-reati jitniżżlu fuq il-kondotta tiegħi?

Dawn ir-reati ma jitniżżlux fuq il-kondotta tiegħek.

Links relatati

[Att dwar ir-Reati u s-Sanzjonijiet Amministrattivi](#)

[Att dwar it-Traffiku fit-Triq](#)

[Regolamenti dwar l-Infurzar tal-Att dwar it-Traffiku fit-Triq](#)

L-aħħar aġġornament: 20/07/2022

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Imputati (proċeduri kriminali) - Iċ-Ċekja

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw x'jiġri meta persuna tkun issuspettata jew akkużata b'delitt.

Skont il-Kostituzzjoni Ċeka, il-piena tista' tiġi imposta fuqek biss f'konformità mal-liġi u bil-mod stabbilit mil-liġijiet rilevanti. Dawk il-liġijiet huma [I-Kodiċi Kriminali](#), [I-Att dwar il-Ġustizzja għall-Minorenni](#), u [I-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali](#), li jstabbilixxu r-regoli għall-proċedimenti kriminali (inklużi kundizzjonijiet speċifiċi għall-eżerċitar u l-infurzar tad-drittijiet tiegħek).

Jekk inti vittma ta' delitt, tista' ssib l-informazzjoni kollha dwar drittijietek [hawnhekk](#).

Sommarju tal-proċeduri kriminali

Dan li ġej huwa sommarju tal-istadji normali fil-proċeduri kriminali.

1) Proċedimenti preparatorji

Dawn huma l-ewwel stadju tal-proċeduri kriminali u jikkonsistu f'żewġ partijiet:

L-azzjonijiet tal-awtoritajiet responsabbli għall-proċeduri kriminali qabel il-bidu ta' prosekuzzjoni kriminali, magħrufa bħala l-fażi tal-eżami; u

L-istadju tal-investigazzjoni: il-parti ta' prosekuzzjoni kriminali minn meta tibda sakemm titressaq akkuża jew l-investigazzjoni tiġi konkluzi b'xi mod ieħor.

2. Diskussjoni preliminari tal-akkuża

Matul id-diskussjoni preliminari tal-akkuża, il-qorti teżamina jekk il-każ ġiex iċċarat kif xieraq matul il-proċedimenti preparatorji u jekk l-akkuża tipprovdix bażi adegwata għal proċedimenti ulterjuri. Hija tiddetermina wkoll jekk tkunx kompetenti li tiddeċiedi l-każ.

3. Il-proċess innifsu

Din hija l-aktar parti importanti tal-proċeduri kriminali. Il-provi jiġu eżaminati u tittiehed deċiżjoni fil-każ. Matul dan l-istadju tal-proċeduri kriminali, l-imputat(i) u kwalunkwe xhud u l-parti leża jew partijiet leżi jiġu interrogati fil-qorti. Il-proċess huwa pubbliku u orali, u jsir biċ-Ċek. Jekk ma titkellimx biċ-Ċek, tkun intitolat għal interpretu.

4. Proċedimenti ta' appell

L-imputat, il-familja tiegħu, avukat, prosekutur pubbliku jew il-parti leża għandhom id-dritt li jappellaw fi żmien tmint ijiem. Jekk jiġi pprezentat appell, il-qorti tal-appell tirreżamina d-deċiżjoni mogħtija mill-qorti tal-ewwel istanza

Ir-Rwol tal-Kummissjoni Ewropea

Għandek tkun taf li l-Kummissjoni Ewropea ma għandha l-ebda rwol fil-proċedimenti kriminali fl-Istati Membri u ma tistax tgħinek jekk għandek ilment. F'dawn l-iskedi informattivi għandek issib informazzjoni dwar kif tressaq ilment u lil min tindirizzah.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib it-tagħrif li tehtieg

[1 – Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni](#)

[2 – Id-drittijiet tiegħi matul il-proċedimenti ġudizzjarji](#)

[3 – Id-drittijiet tiegħi wara l-proċedimenti ġudizzjarji](#)

Links relatati

[Il-Ministeru tal-Ġustizzja Ċek](#)

[Il-Ministeru tal-Affarijiet Interni Ċek](#)

[L-Assoċjazzjoni tal-Avukati Ċeki](#)

[Informazzjoni dwar id-Drittijiet tal-Bniedem](#)

[Informazzjoni legali għal kulhadd](#)

L-aħħar aġġornament: 21/03/2023

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

1 – Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni

A. L-investigazzjoni hija affettwata mill-fatt li jien ċittadin barrani?

Huma biss il-persuni li jgawdu privileggi u immunitajiet skont il-liġi jew il-liġi internazzjonali li huma esklużi mill-guriżdizzjoni tal-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi. Għalhekk, il-fatt li inti ċittadin barrani fih innifsu ma jaffettwax l-investigazzjoni.

Sakemm ma jkunx mitlub mill-awtorità tal-infurzar tal-liġi għal kompitu speċifiku fejn il-preżenza tiegħek tkun meħtieġa (b'mod partikolari, sabiex tagħti stqarrija bħala xhud), il-preżenza tiegħek matul l-investigazzjoni generalment ma tkunx meħtieġa sakemm ma tixtieq tkun preżenti għall-investigazzjoni. Madankollu, jeħtieġlek iżżomm kuntatt mal-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi u tindika l-indirizz li fih se tirċievi d-dokumenti.

Madankollu, jekk il-prosekuzzjoni kriminali titressaq għal reat volontarju punibbli bi priġunerija fil-medda superjuri ta' aktar minn sentejn, jew għal reat imwettaq permezz ta' negligenza li jkun punibbli bi priġunerija fil-medda superjuri ta' aktar minn 3 snin, il-qorti – jew l-imħallef fuq talba tal-prosekutur pubbliku fil-proċess preparatorju – jistgħu jimponu restrizzjoni li tikkonsisti fi projbizzjoni tal-ivvjaġġar barra mill-pajjiż jekk dan ikun meħtieġ sabiex jintlaħaq l-għan tal-proċedimenti kriminali. Ir-restrizzjoni titneħħa mill-president tal-kamra – u mill-prosekutur pubbliku *ex officio* fil-proċess preparatorju – jekk ir-raġunijiet għall-impożizzjoni tagħha ma jibqgħux japplikaw. Jekk tali restrizzjoni tkun giet imposta, għandek id-dritt li titlob li titneħħa fi kwalunkwe hin. Tali restrizzjoni tista' tiġi imposta wkoll fuqek bħala sostitut għall-arrest preventiv.

Jekk ma tafx biżżejjed il-lingwa Ċeka, għandek id-dritt li jkollok ċerti dokumenti importanti tradotti (eż. id-digriet sabiex tinbeda prosekuzzjoni kriminali, l-akkuża, is-sentenza) u l-proċedimenti quddiem l-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi jiġu interpretati fil-lingwa tan-nazzjonalità tiegħek jew f'lingwa oħra li inti tkun taf. Kwalunkwe konsultazzjoni mal-avukat tad-difiża tiegħek matul jew b'rabta diretta mal-proċedimenti kriminali tiġi interpretata wkoll fuq talba tiegħek.

B. X'inhuma l-istadji ta' investigazzjoni?

Minflok għall-istadji, għandna nirreferu għat-tipi ta' investigazzjonijiet, peress li l-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali jiddistingwi bejn il-proċess preparatorju sommarju, l-investigazzjoni standard u l-investigazzjoni estiża.

Madankollu, l-istadju tal-investigazzjoni huwa ppreċedut mill-istadju tal-eżami li huwa mmirat lejn il-verifika u l-identifikazzjoni ta' jekk reat ikunx twettaq jew le, u lejn l-identifikazzjoni tal-awtur. F'dak l-istadju, il-persuna li kontriha jkunu qed jitmexxew il-proċedimenti kriminali jkun għad ma għandha l-ebda deżinjazzjoni formali, iżda l-persuni interrogati għandhom id-dritt għal għajnuna legali pprovduta minn avukat. Jekk tkun qiegħed tiġi interrogat bħala persuna suspettata f'dak l-istadju (jiġifieri fuq suspett li tkun wettaq reat), int għandek id-dritt li tibqa' sieket - dritt li dwaru trid tiġi avżat minn qabel.

Matul l-investigazzjoni, il-persuna li kontriha jkunu qegħdin jitwettqu l-proċedimenti kriminali diġà jkollha status formalizzat u għandha d-dritt li tkun assistita minn avukat tad-difiża. L-għan ta' dan l-istadju huwa li jinkisbu u jiġu ddocumentati l-provi għall-finijiet tat-tressiq ta' akkuża u tat-tmexxija ta' proċedimenti quddiem qorti. Dan jinkludi, pereżempju, it-teħid ta' stqarrijiet tax-xhieda, l-eżami ta' oġġetti, l-għoti ta' perizji u atti oħra.

Meta tagħmel dan, l-awtorità tal-pulizija tftitx kemm evidenza inkriminanti kif ukoll dik li tiskaġuna.

Proċess preparatorju sommarju

Il-proċess preparatorju sommarju jseħh fil-każ ta' reati inqas serji (reati li jinstemgħu fil-prim'istanza minn qorti distrettwali, punibbli bi priġunerija fil-medda superjuri ta' mhux aktar minn ħames snin) huwa rapidu u inqas formali. Proċess bħal dan jista' jsir sakemm dan ma jkunx prekluz minn xi ostaklu ieħor (eż. ikun hemm raġunijiet għad-detenzjoni), dment li

tkun inqad t fl-att jew immedjatament wara; jew

matul l-eżami ta' kwerela jew ta' talba oħra ta' prosekuzzjoni, ikunu nstabu fatti li b'xi mod ieħor jiġġustifikaw il-ftuħ tal-prosekuzzjoni kriminali u tista' tkun mistenni li tiġi mixli fi żmien ġimgħtejn mid-data meta l-awtorità tal-pulizija tkun infurmatek bl-att li tkun issuspettat li wettaq u liema reat speċifiku jitqies li jikkostitwixxi dak l-att.

Il-proċess preparatorju sommarju jibda bin-notifika ta' suspett matul l-ewwel interrogazzjoni.

Fil-proċess preparatorju sommarju għandek l-istess drittijiet bħal imputat, inkluż id-dritt għal avukat tad-difiża. Id-differenza ewlenija minn investigazzjoni standard fir-rigward tad-drittijiet tiegħek hija li l-proċess preparatorju sommarju ma jinbediex b'digriet formali sabiex tinbeda l-prosekuzzjoni kriminali (li inti tista' tikkontesta permezz ta' lment) u li ma għandekx id-dritt li tispezzjona l-fajl kriminali u li tipproponi provi addizzjonali fi tmien il-proċess preparatorju sommarju; dan ma jippreġudikax id-dritt tiegħek li tispezzjona l-fajl kriminali (sakemm l-awtorità tal-pulizija ma tiċhadlekx dan id-dritt għal raġunijiet serji) u d-dritt tiegħek li tipproponi provi addizzjonali fi proċedimenti quddiem il-qorti.

Sakemm il-proċess preparatorju sommarju ma jiġix konkluz mod ieħor, dan jintemm b'mozzjoni għal sentenza

(fil-prinċipju, akkuża simplifikata mingħajr raġunament). Il-mozzjoni tiġi ppreżentata lill-qorti mill-prosekutur pubbliku.

Investigazzjoni standard

Investigazzjoni ta' dan it-tip tidda bin-notifika tad-digriet sabiex tinbeda l-prosekuzzjoni kriminali kontrik; għandek id-dritt li tikkontesta d-digriet permezz ta' lment. Int għandek id-dritt għal avukat tad-difiża fl-investigazzjoni. Għall-kuntrarju tal-proċess preparatorju sommarju, l-investigazzjoni titwettaq fir-rigward ta' reati aktar serji (madankollu, issir ukoll investigazzjoni standard jekk ikun hemm ostaklu għat-twettiq ta' proċess preparatorju sommarju jew jekk dak il-proċess ma jkunx tlesta fil-limitu ta' żmien preskritt), u hija itwal u aktar formali minn proċess preparatorju sommarju. Kif diġà ssemma, inti u l-avukat tad-difiża tiegħek għandkom id-dritt li tispezzjonaw il-fajl kriminali u tissottomettu provi addizzjonali fi tmien l-investigazzjoni. Sakemm l-investigazzjoni ma tiġix konkluz mod ieħor, din tintemm bil-preżentazzjoni ta' akkuża; l-akkuża tiġi ppreżentata lill-qorti mill-prosekutur pubbliku. Għall-kuntrarju ta' mozzjoni għal sentenza, akkuża kriminali tinkludi fiha raġunament.

Investigazzjoni estiża

Issir investigazzjoni estiża fir-rigward tal-aktar reati serji, li jiġu pproċessati quddiem il-qorti reġjonali kompetenti fil-prim'istanza (reati punibbli f'konformità mal-Kodiċi Kriminali bi priġunerija b' medda aktar baxxa ta' mill-inqas ħames snin jekk ikunu punibbli b'sentenza eċċezzjonali, jew ċerti reati elenkati).

Investigazzjoni ta' dan it-tip hija mistennija li tkun l-itwal u għalhekk jinġabru u jittieħdu l-provi b'mod aktar estensiv milli f'investigazzjoni standard. Dan huwa l-uniku aspett li jiddistingwi l-investigazzjoni estiża mill-investigazzjoni standard. Investigazzjoni estiża tinbeda b'digriet sabiex tinbeda prosekuzzjoni kriminali u tintemm bil-preżentazzjoni ta' akkuża kriminali sakemm ma jiġix konkluz mod ieħor.

i. Il-fażi tal-ġbir tal-evidenza / is-setgħat tal-investigaturi

Dan l-istadju tal-proċedimenti kriminali jitwettaq minn awtorità tal-pulizija taħt is-superviżjoni ta' prosekutur pubbliku, li jista' jagħti struzzjonijiet vinkolanti lill-awtorità tal-pulizija, jippartecipa fl-atti mwettqa, jirreferi l-każ lura lill-awtorità tal-pulizija bi struzzjonijiet għal supplimentazzjoni, jikkancella d-deċiżjonijiet u l-miżuri illegali jew mhux ġustifikati tal-awtorità, eċċ. Għandek id-dritt titlob lill-prosekutur pubbliku jirrieżamina l-passi meħuda mill-awtorità tal-pulizija (sakemm din ma tkunx deċiżjoni li għandek id-dritt li tippreżenta lment kontriha).

Xi atti jistgħu jitwettqu fil-proċess preparatorju biss mill-prosekutur pubbliku (eż. il-waqfien tal-proċess preparatorju) jew soġġetti għall-approvazzjoni minn qabel tal-prosekutur pubbliku (eż. il-qbid ta' assi sakemm ma jkunx hemm ħtieġa għal azzjoni urġenti). L-aktar interferenzi serji mad-drittijiet u l-libertajiet fundamentali mbagħad jiġu deċiżi minn imħallef (eż. iż-żamma taħt arrest preventiv, il-hruġ ta' mandat ta' arrest, mandat ta' tiftix u interċettazzjoni).

ii. Arrest mill-pulizija

Jekk int diġà ġejt akkużat u hemm raġunijiet għaž-żamma taħt arrest preventiv sakemm isir il-proċess, l-awtorità tal-pulizija tista' iżżommok detenut.

Madankollu, il-pulizija jeħtieġiha tinforma minnufih lill-prosekutur pubbliku dwar id-detenzjoni u tipprovdi lill-prosekutur b'dokumenti bil-miktub meħtieġa minn dan tal-aħħar sabiex jippreżenta, jekk ikun meħtieġ, mozzjoni għal żamma taħt arrest preventiv. Il-mozzjoni trid tiġi ppreżentata sabiex jiġi żgurat li inti tkun tista' tiġi titressaq quddiem qorti fi żmien 48 siegħa mid-detenzjoni; inkella, trid tinheles.

Jekk tkun għadek ma ġejtx akkużat iżda tkun suspettat li wettaqreat, u jekk ikun hemm xi raġuni biex tinzamm taħt arrest preventiv, l-awtorità tal-pulizija tista' żżommok detenuat f'każijiet urġenti, anke jekk il-prosekuzzjoni kriminali tiegħek tkun għadha ma bdiex (eż. jekk ikun impossibbli li tiġi nnotifikat bid-digriet sabiex tinbeda l-prosekuzzjoni kriminali). L-arrest jeħtieġ il-kunsens minn qabel tal-prosekutur pubbliku f'dawn il-każijiet. Mingħajr dan il-kunsens, id-detenzjoni hija possibbli biss jekk il-kwistjoni tkun urġenti u l-kunsens minn qabel ma jkunx jista' jinkiseb. Inti tiġi interrogat mill-awtorità tal-pulizija li zammitek detenuat. Int għandek id-dritt li titlob li avukat tad-difiża li tagħzel int (jekk disponibbli) ikun preżenti fl-interrogazzjoni tiegħek u għandek id-dritt li tikkonsulta l-avukat mingħajr il-preżenza ta' terzi. Int għandek id-dritt li l-uffiċju konsulari tal-pajjiż li inti ċittadin tiegħu jiġi nnotifikat bid-detenzjoni tiegħek.

L-awtorità tal-pulizija teħliesek minnufih jekk is-suspett li inti stajt wettaq delitt jiġi eliminat. Jekk ma tinħelisek, l-awtorità tal-pulizija tippreżenta verbal dwar l-interrogazzjoni tiegħek lill-prosekutur pubbliku (inkluż id-digriet li tinbeda l-prosekuzzjoni kriminali u provi ulterjuri), sabiex il-prosekutur pubbliku jkun jista' jekk ikun meħtieġ, jippreżenta mozzjoni għaż-żamma taħt arrest preventiv. L-awtorità tal-pulizija jeħtieġilha tippreżenta l-mozzjoni sabiex inti tkun tista' titressaq il-qorti mhux aktar tard minn 48 siegħa wara d-detenzjoni tiegħek; inkella, trid tinħeles.

Jekk ikun hemm raġunijiet sabiex inti tinzamm taħt arrest preventiv u tkun qiegħed tevita l-proċedimenti kriminali, l-imħallef jista' joħroġ mandat ta' arrest.

Jekk tiġi arrestat mill-pulizija, ikollok drittijiet simili għal dawk li għandhom il-persuni detenuati. L-awtorità tal-pulizija trid tressaq il-qorti fi żmien 24 siegħa mill-arrest. L-imħallef jismigħek

u jjeħu deċiżjoni dwar iż-żamma taħt arrest preventiv; trid tiġi nnotifikat b'dik id-deċiżjoni fi żmien 24 siegħa wara li tkun tressaq il-qorti. Int għandek id-dritt li l-avukat tad-difiża tiegħek ikun preżenti fis-seduta jekk l-avukat ikun disponibbli fil-limitu ta' żmien stabbilit għall-qorti sabiex tagħti deċiżjoni.

iii. Interrogazzjoni

Qabel ma tiġi interrogat għall-ewwel darba bħala imputat, l-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi jeħtieġilhom jistabbilixxu l-identità tiegħek, jiċċaraw is-sustanza tal-akkuża u javżaw bid-drittijiet tiegħek u r-riperkussjonijiet kriminali ta' akkuża falza u malafama. Jekk ikun hemm proċedimenti pendenti għal delitt li fir-rigward tiegħu jista' jiġi negożjat ftehim dwar il-ħtija u l-piena, trid tiġi avżat ukoll bil-fatt li tista' tinnegożja ftehim dwar il-ħtija u l-piena mal-prosekutur pubbliku fil-proċess preparatorju (il-ftehim huwa soġġett għall-approvazzjoni tal-qorti) u bil-konsegwenzi tan-negożjar ta' tali ftehim.

Ma tistax titpoġġa taħt pressjoni sabiex tixhed jew b'xi mod tammetti matul l-interrogazzjoni. Matul l-interrogazzjoni, trid tingħata l-opportunità li tikkummenta fid-dettall dwar l-akkuża, b'mod partikolari li tagħti sqarrija koerenti dwar il-fatti li huma s-suġġett tal-akkuża, li tiddikjara kwalunkwe ċirkostanza li ttaffi jew tiċħad l-akkuża, u li toffri provi dwar dawk iċ-ċirkostanzi. Jistgħu jsiru mistoqsijiet sabiex iżżid mal-istqarrija jew sabiex jitneħħew kwalunkwe inkompletezza, ambigwi u kontradizzjoni. Il-mistoqsijiet iridu jsiru b'mod ċar u li jinftiehem, mingħajr ma jipprezentaw ċirkostanzi qarrieqa u foloz, u mingħajr ma jindikaw x' għandha tkun it-tweġiba.

Il-verbal tal-interrogazzjoni jrid jiġi pprezentat lilek sabiex tkun tista' taqrah jew, jekk titlob dan, irid jinqaralek (fil-każ ta' interrogazzjoni permezz ta' vidjokonferenza, il-verbal jinqaralek). Inti għandek id-dritt li titlob li l-verbal jiġi ssupplimentat jew li jsiru korrezzjonijiet fih skont id-dikjarazzjoni tiegħek.

iv. Arrest preventiv

Tista' tinzamm taħt arrest biss jekk tkun ġejt akkużat b'delitt. Huwa f'idejn l-imħallef biex jiddeciedi jekk tinzamm taħt arrest preventiv jew le.

Ir-raġunijiet li abbażi tagħhom tinzamm taħt arrest preventiv huma dawn li ġejjin:

fhassib fondat li se taħrab jew tinħeba sabiex tevita l-prosekuzzjoni jew piena kriminali;

fhassib fondat li se tostakola l-investigazzjoni, pereżempju billi tneġġeg lix-xhieda biex jixhdu falza; jew

fhassib fondat li se terġa' ttwettaq id-delitt li bih tkun mixli, li se ttejjem id-delitt li tkun bdejt ttwettaq jew li se ttwettaqreat li kont qiegħed tneġġi jew ttedded li se ttwettaq.

Jekk ma jkun hemm l-ebda raġuni għaż-żamma tiegħek taħt arrest preventiv, il-qorti ma żżommok taħt arrest preventiv; jekk ir-raġunijiet ma jibqgħux jeżistu, inti tinħeles. Trid tinħeles ukoll malli jiskadi l-perjodu massimu statutorju tal-arrest preventiv. Fil-każ ta' arrest preventiv sabiex jiġi evitat l-influenzar potenzjali tax-xhieda, dan il-perjodu huwa ta' tliet xhur (dan ma japplikax, madankollu, jekk ikun ġie stabbilit li inti diġà ostakolajt il-kjarifika tal-fatti rilevanti għall-proċedimenti kriminali). Skont is-serje ta' tad-delitt li bih tkun mixli, it-tul totali tal-arrest preventiv jista' jkun ta' bejn sena u erba' snin. Madankollu, terz biss tal-perjodu msemmi hawn fuq huwa allokat għall-proċess preparatorju u żewġ terzi huma riżervati għal proċedimenti quddiem il-qorti.

Ir-raġunijiet għaż-żamma tiegħek taħt arrest preventiv iridu jiġu riezaminati minn żmien għal żmien mill-qorti u l-arrest preventiv dejjem irid jiġi estiż mill-qorti wara ċertu perjodu ta' żmien, jekk ikun meħtieġ. Għandek ukoll id-dritt li titlob il-ħelsien tiegħek mill-arrest preventiv. Iż-żamma taħt arrest preventiv meta l-proċess ikun għadu pendenti tista' tiġi sostitwita b'miżura mhux konnessa maċ-ċaħda tal-libertà (permezz ta' priġunerija), eż. billi jiġi ddepożitat ċertu ammont ta' flus (garanzija għall-ħelsien mill-arrest preventiv), billi tiġi ordnata s-supervizjoni minn uffiċjal tal-probation, billi jiġi impost ir-rekwiżit li tibqa' f'dar partikolari matul perjodu ta' żmien stabbilit, eċċ. Għandek id-dritt li titlob lill-qorti tissostitwixxi l-arrest preventiv bi kwalunkwe miżura ta' din ix-xorta.

C. X'inhuma d-drittijiet tiegħi matul l-istadju tal-investigazzjoni?

Meta teżercita d-drittijiet tiegħek tad-difiża, għandek id-dritt li:

tiġi avżat mill-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi dwar id-drittijiet tiegħek u li tkun tista' teżercita bis-sħiħ dawk id-drittijiet;

tikkummenta dwar l-akkuża miġjuba kontrik u dwar il-provi mressqa;

tirrifjuta li tixhed;

tispezzjona fajls, tieħu siltiet u noti mill-fajls, u tagħmel kopji tal-fajls jew ta' partijiet minnhom bi spejjeż tiegħek stess (dan id-dritt jista' għal raġunijiet serji jiġi ristrett matul l-investigazzjoni);

tressaq provi għad-difiża tiegħek;

tissottometti mozzjonijiet u rikorsi;

tippreżenta appelli;

tuża lsien twelidek jew lingwa oħra li taf quddiem l-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi jekk tiddikjara li ma tafx biżżejjed il-lingwa Ċeka;

tagħzel avukat tad-difiża (jekk ma tagħzilx avukat inti stess, membru tal-familja tiegħek jew xi hadd ieħor jista' jagħzel avukat għalik);

titlob li tiġi assenjat avukat tad-difiża mingħajr ħlas jew bi ħlas imnaqqas jekk ma jkollokx biżżejjed fondi sabiex tħallas għad-difiża tiegħek;

titkellem mal-avukat tad-difiża tiegħek mingħajr il-preżenza ta' terzi;

titlob li tiġi interrogat fil-preżenza tal-avukat tad-difiża tiegħek u titlob li l-avukat tiegħek jipparteċipa fil-proċess preparatorju.

i. Għandi d-dritt għal interpretu u għal traduzzjonijiet? Sa liema punt?

Jekk tiddikjara li ma tafx biżżejjed il-lingwa Ċeka, inti intitolat tuża fil-komunikazzjoni tiegħek mal-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi lsien twelidek jew il-lingwa li tiddikjara li taf sew.

Jekk fil-proċedimenti jkun hemm il-ħtieġa li jiġi interpretat il-kontenut ta' dokument, ta' xhieda jew ta' kwalunkwe att proċedurali ieħor, jew jekk tiddikjara li ma tafx biżżejjed il-lingwa Ċeka, jinħatar interpretu sabiex jinterpreta l-atti mwettqa miegħek fil-proċedimenti kriminali. Fuq talba tiegħek, l-interpretu maħtur jista' jinterpreta wkoll il-konsultazzjoni tiegħek ma' avukat tad-difiża jekk il-konsultazzjoni tkun direttament relatata ma' atti proċedurali; l-interpretu jista' wkoll jinterpreta kwalunkwe konsultazzjoni matul l-atti proċedurali.

F'każ bħal dan, l-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi jeħtieġilhom jipprovdu traduzzjoni bil-miktub tad-dokumenti definiti mil-liġi (eż. digriet sabiex tinbeda l-prosekuzzjoni kriminali, digriet ta' żamma taħt arrest preventiv, digriet sabiex inti tiġi osservat f'istitut mediku, akkuża, ftehim dwar il-ħtija u l-piena u rikors

għall-approvazzjoni tagħhom, il-mozzjoni għal sentenza, id-deċiżjoni li twaqqaf il-prosekuzzjoni kriminali b'mod kondizzjonali, eċċ.) sakemm ma tirrinunzja għal dan id-dritt. Jekk tkun ġejt arrestat jew detenut, inti tirċievi wkoll traduzzjoni bil-miktub tal-avviż dwar id-drittijiet tiegħek. Int għandek id-dritt li titlob lill-awtorità tal-infurzar tal-liġi sabiex tittraduci jew tinterpreta barra minn hekk kwalunkwe dokument ieħor li huwa rilevanti f'termini tal-eżercizzju tad-dritt tiegħek tad-difiża.

ii. X'inhuma d-drittijiet tiegħi għall-informazzjoni u aċċess għall-fajl?

Fl-istadju tal-eżami, għandek id-dritt tispezzjona l-fajl kriminali jekk dan ikun meħtieġ għall-eżercizzju tad-drittijiet tiegħek; dan huwa soġġett biss għall-approvazzjoni mill-awtorità tal-pulizija.

Jekk tkun akkużat li wettaqt reat, għandek id-dritt tispezzjona l-fajl kriminali, tiegħi estratti u noti mill-fajl, u tagħmel kopji tal-fajl jew partijiet minnu bi spejjeż tiegħek.

Madankollu, il-prosekutur pubbliku jew l-awtorità tal-pulizija jistgħu, għal raġunijiet importanti, jiċċdu d-dritt tiegħek li tispezzjona l-fajls u drittijiet oħra msemmija hawn fuq assoċjati magħhom fil-proċess preparatorju. Ma tistax tiġi miċhud dawn id-drittijiet ladarba tkun ġejt infurmat bil-possibbiltà li tispezzjona l-fajls, u meta tinnegozja ftehim dwar il-ħtija u l-piena. Ma tistax tiġi mcaħħad mill-aċċess għad-digriet sabiex tibda l-prosekuzzjoni kriminali u għandek id-dritt li tiffamiljarizza ruħek mal-partijiet tal-fajl rilevanti għad-deċiżjoni dwar iż-żamma taħt arrest preventiv.

iii. Għandi dritt ta' aċċess għal avukat u li terzi jiġu infurmati bis-sitwazzjoni tiegħi?

Jekk int akkużat li wettaqt reat, int għandek id-dritt għal avukat tad-difiża. Jekk ma tagħzilx avukat tad-difiża inti stess, membru tal-familja jista' jagħżel avukat għalik jew tista' tiddefendi ruħek wahdek. F'ċerti każijiet, madankollu, jeħtieġlek ikollok avukat tad-difiża (dan huwa magħruf bħala "difiża obligatorja"); f'każ bħal dan, l-imħallef jassenjalek avukat tad-difiża sakemm ma tagħzilx wiehed tiegħek flimitu ta' żmien speċifikat. Digà jrid ikollok avukat tad-difiża fil-proċess preparatorju fil-każijiet li ġejjin:

jekk inti tinzamm taħt arrest preventiv, tkun qiegħed tiskonta sentenza ta' ħabs jew tkun soġġett għal miżura preventiva assoċjata maċ-ċaħda tal-libertà, jew taħt osservazzjoni f'istitut mediku;

jekk il-kapaċità legali tiegħek tkun ġiet ristretta (eż. minħabba disturb mentali);

fi proċedimenti kontra persuna li ħarbet (jekk inti tkun ħarbt u l-proċedimenti jkunu qegħdin isiru fl-assenza tiegħek);

jekk il-proċedimenti jikkonċernaw reat punibbli bi priġunerija fil-medda superjuri ta' aktar minn ħames snin;

jekk il-prosekutur pubbliku jqis li dan huwa meħtieġ minħabba li, fid-dawl tas-sitwazzjoni attwali tiegħek, il-prosekutur pubbliku għandu dubji dwar il-kapaċità tiegħek li tiddefendi ruħek kif suppost;

jekk inti delinkwent minorenni (ta' bejn 15 u 18-il sena).

Fi proċedimenti li jikkonċernaw reat punibbli bi priġunerija fil-medda superjuri ta' aktar minn ħames snin, tista' tirrinunzja d-dritt għal avukat tad-difiża sakemm id-delitt ma jkunx punibbli b'sentenza eċċezzjonali (sentenza tal-ħajja jew priġunerija ta' aktar minn 20 sena u sa 30 sena).

Jekk int ġejt detenut jew miżmum taħt arrest preventiv, int għandek id-dritt li l-uffiċċju konsulari tal-pajjiż li tiegħu int ċittadin, kif ukoll membru tal-familja jew kwalunkwe persuna fiżika oħra magħżula minnek, jiġu infurmati dwar is-sitwazzjoni. Int għandek id-dritt li tikkomunika mal-uffiċċju konsulari tiegħek; jekk ma għandekx biżżejjed flus, int tkun tista' tagħmel dan mingħajr ħlas. Jeħtieġlek tiġi avżat kif xieraq.

iv. Jien intitolat għall-għajnuna legali?

Bħala parti mill-istadju tal-eżami - jiġifieri qabel il-bidu tal-prosekuzzjoni kriminali (investigazzjoni) - għandek id-dritt għal għajnuna legali pprovduta minn avukat matul l-interrogazzjoni tiegħek (għoti ta' spjegazzjoni).

Jekk inti tkun ġejt akkużat b'reat, int jkollok id-dritt għal avukat tad-difiża, li jeħtieġlu jipprovdilek l-għajnuna legali meħtieġa. Int għandek id-dritt li tagħżel avukat tad-difiża; jekk ma tagħzilx wiehed, int tiġi assenjat wiehed jekk id-difiża tkun "obligatorja". Jekk ma jkollokx biżżejjed flus biex tħallas it-tariffi tal-avukat tad-difiża, tista' titlob lill-imħallef sabiex joħroġ deċiżjoni li inti intitolat għal avukat tad-difiża mingħajr ħlas jew b'tariffa mnaqqsa.

v. X'għandi nkun jaf dwar:

a. Il-preżunzjoni tal-innoċenza

Il-prinċipju tal-preżunzjoni tal-innoċenza japplika f'erba' livelli bażiċi fil-proċedimenti kriminali:

il-ħtija tiegħek trid tiġi ppruvata; sakemm tkun għadha ma ġiet ippruvata l-ħtija tiegħek, trid titqies bħala innoċenti;

meta jkun hemm dubji dwar il-ħtija tiegħek, jenħtieġ li l-kawża tinqata' favur tiegħek;

ma tistax tinstab ħati qabel ma l-ħtija tiegħek tkun ġiet ipproklamata permezz ta' sentenza finali ta' kundanna;

matul il-proċedimenti kriminali, id-drittijiet tiegħek jistgħu jiġu ristretti biss sal-punt strettament meħtieġ.

b. Id-dritt li wiehed jibqa' sieket u li wiehed ma jinkriminax ruħu

Ma intix obligat tixhed fil-proċedimenti kriminali u ma tistax tiġi imġieġel b'xi mod jew ieħor tixhed jew tammetti. Lanqas ma għandek l-obbligu li tipproduci xi provi kontrik. L-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi ma jistgħux jimmultawk jekk tirrifjuta li tgħaddilhom dokument inkriminanti jew evidenza oħra.

c. L-oneru tal-prova

L-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi jridu jiċċaraw kemm iċ-ċirkostanzi inkriminanti kif ukoll dawk li jiskaġunaw bl-istess livell ta' dettall. Il-prosekutur pubbliku jrid jipprova l-ħtija tiegħek quddiem il-qorti. M'intix meħtieġ tagħti prova tal-innoċenza tiegħek. Madankollu, dan ma jipprekludix milli teżerċita d-dritt tiegħek li tipprezenta l-fatti u tressaq il-provi sabiex tiddefendi ruħek.

vi. Hemm xi salvagwardji speċjali għat-tfal?

Jekk tkun wettaqt reat li għandu l-elementi ta' delitt u inti tkun wild minuri taħt l-età ta' 15-il sena, int ma tkunx kriminalment responsabbli għar-reat, u l-miżuri mmirati lejn ir-riabilitazzjoni tiegħek jistgħu jiġu imposti biss fi proċedimenti civili minn qorti speċjalizzata tal-minorenni. F'dawn il-proċedimenti, irid ikollok avukat imħallas mill-Istat hlief jekk, għal raġunijiet speċjali, l-Istat jiddeċiedi li int jew il-familja tiegħek għandkom tikkontribwixxu għat-tariffi tal-avukat.

Bħala regola, l-Att dwar il-Ġustizzja tal-Minorenni japplika bħala liġi speċjali (*lex specialis*) jekk int tkun wettaqt delitt bħala delinkwent minorenni (bejn 15 u 18-il sena). Meta jinvestigaw u jisimgħu reati li tkun wettaqt, l-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi jridu jqisu l-età, is-saħħa, u l-maturità mentali u morali tiegħek, sabiex jikkompromettu l-iżvilupp futur tiegħek mill-inqas possibbli. Il-liġi tipprotegi d-*data* personali tiegħek u l-privatezza tiegħek, il-pubbliku huwa eskluż mis-seduta tal-qorti jekk ma tixtieqx li l-pubbliku jkun preżenti, u s-sentenza tiġi ppubblikata mingħajr ma tindika ismek u informazzjoni oħra li twassal għall-

identifikazzjoni tiegħek (eż. l-indirizz tar-residenza). Int għandek id-dritt għal avukat tad-difiża li jibda mill-ewwel att meħud kontrik fil-proċedimenti kriminali (jiġifieri sa mill-istadju tal-eżami). Il-gwardjan naturali tiegħek (tipikament il-ġenituri tiegħek) jew il-gwardjan legali, l-awtorità kompetenti tal-protezzjoni soċjali u legali tat-tfal, u s-Servizz ta' Probation u Medjazzjoni jiġu infurmati mingħajr dewmien dwar il-bidu tal-prosekuzzjoni kriminali kontrik, dwar id-detenzjoni, l-arrest jew iż-żamma tiegħek taħt arrest preventiv. L-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi jikkoooperaw mal-awtorità tal-protezzjoni soċjali u legali tat-tfal, mas-Servizz tal-Probation u tal-Medjazzjoni, u mal-assoċjazzjonijiet u l-istituzzjonijiet involuti fil-protezzjoni tat-tfal.

vii. X'inhuma s-salvagwardji speċifiċi għal suspettati vulnerabbli?

Jekk il-qorti – u l-prosekutur pubbliku fil-proċess preparatorju – iqisu li huwa meħtieġ (b'mod partikolari, minħabba li għandhom dubji dwar il-kapaċità tiegħek li tiddefendi ilek innifsek kif suppost minħabba l-kundizzjoni fiżika jew mentali attwali tiegħek), huma jassenjawlek avukat tad-difiża mill-bidu tal-prosekuzzjoni kriminali.

Jekk inti nieqes mis-smiġh jew nieqes mid-dawl u mis-smiġh, il-mod ta' komunikazzjoni huwa rregolat mill-Att Nru 155/1998 dwar is-sistemi ta' komunikazzjoni għall-persuni neqsin mis-smiġh u mid-dawl. Fi proċedimenti kriminali, għandek id-dritt għal servizzi li jipprovdu interpretazzjoni bis-sistema ta' komunikazzjoni li tagħzel int.

Jekk il-kapaċità legali tiegħek tkun ġiet ristretta, tiġi rrapprezentat fil-proċedimenti kriminali minn gwardjan, tipikament membru tal-familja, sakemm l-interessi tiegħu/tagħha ma jkunux f'kunflitt mal-interessi tiegħek.

D. X'inhuma l-iskadenzi legali matul l-investigazzjoni?

Il-kwistjonijiet kriminali jridu jinstemgħu mill-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi malajr, mingħajr dewmien bla bżonn; kwistjonijiet ta' arrest preventiv u kwistjonijiet fejn tkun inqabdet proprjetà jinstemgħu bl-akbar urgenza jekk dan ikun meħtieġ fid-dawl tal-valur u n-natura tal-proprjetà maqbuda.

Fir-rigward tal-istadju tal-eżami (qabel il-prosekuzzjoni kriminali), l-awtorità tal-pulizija jeħtiġilha ttejjem il-fażi fi żmien xahrejn, għal kwistjonijiet fil-ġurisdizzjoni ta' mħallief uniku mingħajr il-proċess preparatorju sommarju;

fi żmien 3 xhur, għal kwistjonijiet oħra fil-ġurisdizzjoni ta' qorti distrettwali;

fi żmien 6 xhur, għal kwistjonijiet fil-ġurisdizzjoni ta' qorti reġjonali li taġixxi fil-prim'istanza.

Il-prosekutur pubbliku jista' jestendi wkoll l-iskadenza ripetutament fuq talba ġustifikata.

Il-proċess preparatorju sommarju irid jiġi konkluż fi żmien ġimgħatejn mid-data meta l-awtorità tal-pulizija tkun infurmatek bl-att li inti tkun issuspettat li wettaq u bid-deliitt speċifiku li l-att jitqies li jikkostitwixxi. Jekk il-proċess preparatorju sommarju ma jiġi konkluż sal-iskadenza stabbilita, il-prosekutur pubbliku jista' jestendi l-iskadenza b'mhux aktar minn 10 ijiem jew b'mhux aktar minn 30 jum jekk ikun qed jiġi nnegożjat ftehim dwar il-ħtija u l-piena.

L-awtorità tal-pulizija jeħtiġilha tikkonkludi investigazzjoni standard fi żmien

xahrejn mill-bidu tal-prosekuzzjoni kriminali jekk il-kwistjoni tkun fil-kompetenza ta' mħallief uniku;

3 xhur mill-bidu tal-prosekuzzjoni kriminali jekk din tkun kwistjoni oħra, fil-kompetenza ta' qorti distrettwali.

Il-prosekutur pubbliku jista' jestendi wkoll l-iskadenza ripetutament fuq talba ġustifikata. Il-prosekutur pubbliku mbagħad irid iwettaq rieżami tal-każ bħala parti mis-superviżjoni mill-inqas darba fix-xahar.

L-investigazzjoni estiża trid tiġi konkluża fi żmien 6 xhur mill-bidu tal-prosekuzzjoni kriminali. Il-prosekutur pubbliku jista' jestendi wkoll l-iskadenza ripetutament fuq talba ġustifikata. Il-prosekutur pubbliku mbagħad irid iwettaq rieżami tal-każ bħala parti mis-superviżjoni mill-inqas darba fix-xahar.

Fir-rigward ta' certi atti, il-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali jistabbilixxi skadenzi legali speċifiċi ulterjuri (il-qorti jeħtiġilha tiddeċiedi dwar iż-żamma taħt arrest sakemm issir il-proċess fi żmien 48 siegħa mid-detenzjoni tiegħek jew 24 siegħa mill-arrest tiegħek, it-tul massimu ta' żamma taħt arrest preventiv, il-limitu ta' żmien għar-reviżjoni obbligatorja tal-ġustifikazzjoni taż-żamma taħt arrest preventiv, eċċ.).

E. X'inhuma l-proċess preparatorju (inkluża alternattiva għaż-żamma taħt arrest u t-trasferiment possibbli lejn il-pajjiż ta' oriġini - l-Ordni ta' Superviżjoni Ewropea)?

Il-proċess preparatorju huwa l-ewwel stadju tal-proċess kriminali. L-għan ta' dan l-istadju huwa li jiġi stabbilit jekk is-suspett li tista' tkun wettaq reat huwiex ġustifikat sa punt li jagħmilha possibbli li tiġi pprezentata akkuża quddiem il-qorti. F'dan l-istadju, iridu jinstabu u jinkisbu provi inkriminanti, kif ukoll provi oħra li jirribattu l-ħtija tiegħek.

L-objettiv tal-proċess preparatorju huwa speċjalment sabiex:

tiġi pprovduta l-bażi għal deċiżjoni dwar jekk għandhiex tiġi pprezentata akkuża u l-każ għandux jinstema' minn qorti, jew jekk għandhiex tiġi rrinunzjata prosekuzzjoni kriminali ulterjuri;

jiġu identifikati ċ-ċirkostanzi kollha rilevanti għad-deċiżjoni dwar id-deliitt, l-awtur tiegħu, il-piena jew il-miżura preventiva tiegħu, kif ukoll li tittiehed deċiżjoni dwar l-intitolament tal-vittima għad-danni u jiġu żgurati l-provi meħtieġa;

jiġu identifikati l-każi tal-attività kriminali u ċ-ċirkostanzi abilitanti jew ta' faċilitazzjoni.

Jekk ikun hemm waħda mir-raġunijiet għaż-żamma taħt arrest preventiv, l-imħallief li jiddeċiedi dwar l-arrest preventiv jista' joqgħod lura milli jżommok taħt arrest preventiv jew jista' jeħli jekk l-imħallief jadotta waħda mill-miżuri ta' sostituzzjoni li ġejjin:

meta assoċjazzjoni ċivika ta' interess speċjali jew persuna kredibbli toffri garanzija dwar l-imġiba futura tiegħek u dwar il-fatt li tidher fil-qorti, quddiem il-prosekutur pubbliku jew quddiem l-awtorità tal-pulizija jekk dan jintalab, u li dejjem tirrapporta, minn qabel, it-tluq tiegħek mill-post tas-soġġorn, u l-awtorità li tiddeċiedi dwar iż-żamma taħt arrest preventiv tqis li l-garanzija hija suffiċjenti fid-dawl tal-istatus personali tal-imputat u n-natura tal-każ inkwistjoni u taċċettaha;

inti twieġhed bil-miktub li tgħix haġja ordnata, speċjalment li toqgħod lura minn attività kriminali, tidher quddiem il-qorti, quddiem il-prosekutur pubbliku jew fl-awtorità tal-pulizija jekk tintalab tagħmel dan, li dejjem tirrapporta, minn qabel, it-tluq tiegħek mill-post tas-soġġorn u li tikkonforma mad-dmirijiet u r-restrizzjonijiet imposti lilek, u l-awtorità li tiddeċiedi dwar iż-żamma taħt arrest preventiv tqis li l-wegħda hija suffiċjenti u taċċettaha;

jekk tkun taħt superviżjoni ta' uffiċjal tal-probation;

jekk xi waħda mill-miżuri proviżorji tiġi imposta fuqek;

jekk l-imħallief jaċċetta garanzija (ammont speċifikat ta' flus); madankollu, il-garanzija ma tistax tiġi aċċettata jekk int tkun ġejt akkużat b'ċerti reati serji.

Fir-rigward tas-sostituzzjoni taż-żamma taħt arrest preventiv b'waħda minn dawn il-miżuri, l-awtorità li tiddeċiedi dwar l-arrest preventiv tista' tiddeċiedi li twettaq kontroll elettroniku dwar it-twetiq tad-dmirijiet imposti fir-rigward ta' din il-miżura bl-użu ta' brazzuletta ta' sorveljanza elettronika mal-għaksa jekk inti twieġhed li tipprovi l-assistenza meħtieġa. L-awtorità li tiddeċiedi dwar iż-żamma taħt arrest preventiv tista' timponi wkoll restrizzjonijiet li jipprekluduk milli tivvjaġġa barra mill-pajjiż.

Jekk inti ċittadin ta' jew għandek xi relazzjoni oħra ma' wieħed mill-Istati Membri tal-UE, għandek id-dritt (f'konformità mad-Deċiżjoni Qafas tal-Kunsill 2009/829/GAI tat- 23 ta' Ottubru 2009 dwar l-applikazzjoni bejn l-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea tal-prinċipju ta' rikonossiment reciproku għal deċiżjonijiet dwar miżuri ta' superviżjoni bħala alternattiva għal detenzjoni proviżorja, li ġiet trasposta bl-Att Nru 104/2013 dwar il-kooperazzjoni ġudizzjarja internazzjonali f' materji kriminali) li titlob li titfalla tikkonforma mal-miżura li tissostitwixxi żamma taħt arrest preventiv fil-pajjiż ta' residenza abitwali tiegħek jew f'xi Stat Membru ieħor speċifikat minnha (soġġett għall-ftehim ta' dan tal-aħħar). Irid ikun possibbli li tiġi ssorveljata l-konformità ma' tali miżuri ta' sostituzzjoni jew li tiġi żgurata s-superviżjoni b'xi mod ieħor fl-Istat Membru kkonċernat. Jekk tonqos milli tikkonforma mal-miżura ta' sostituzzjoni imposta, int tiġi ttrasferit lura lejn iċ-Ċekja.

L-aħħar aġġornament: 21/03/2023

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

2 – Id-drittijiet tiegħi matul il-proċedimenti ġudizzjarji

A. Fejn isiru l-proċedimenti ġudizzjarji?

Skont is-serjetà tad-deliitt, il-proċedimenti ġudizzjarji isiru jew f'qorti distrettwali jew f'qorti reġjonali li fiċ-ċirkwit tagħha jkun twettaq id-deliitt. Jekk il-post tad-deliitt ma jkunx jista' jiġi ddetminat jew jekk id-deliitt ikun twettaq barra mill-pajjiż, il-proċedimenti isiru fil-qorti li fiċ-ċirkwit tagħha inti tgħix, taħdem jew

toqgħod; jekk dawn il-postijiet ma jkunux jistgħu jiġu ddeteminati jew ikunu barra mit-territorju tar-Repubblika Ċeka, il-proċedimenti jitmexxew mill-qorti li fiċ-ċirkwit tagħha l-att ġie żvelat (ġie aċċertat).

B. L-akkuża tista' tinbidel? Jekk iva, għandi dritt għal informazzjoni f'dan ir-rigward?

L-uniku għan tal-proċess huwa li jiddeciedi liema att jew għemil jiffirma s-suġġett tal-akkuża. Ladarba l-akkuża tkun ġiet ipprezentata, il-prosekutur pubbliku ma jistax jibdilha; tista' biss tiġi ritirata.

Jekk ir-riżultati tal-proċess jindikaw bidla sostanzjali fiċ-ċirkostanzi tal-każ jew jekk tkun meħtieġa investigazzjoni ulterjuri sabiex jiġi oċarat il-każ, jew jekk jirriżulta li inti wettaqt att jew għemil ieħor li jikkostitwixxi delitt u l-prosekutur pubbliku jittlob li l-każ jiġi rrinviat lura minhabba l-ħtieġa għal seduta kongunta, il-qorti ttrinvija l-każ lura għall-proċess preparatorju. Il-prosekutur pubbliku mbagħad jipprezenta akkuża ġdida, li ttrifletti l-bidliet li seħħew. Kopja ġdida tal-akkuża dejjem tiġi nnotifikata lilek u lill-avukat tad-difiża tiegħek, mhux aktar tard mit-taħrika jew min-notifika tagħha. Int tiġi nnotifikat b'kopja tal-akkuża flimkien ma' parir tal-president tal-kamra dwar id-dritt tiegħek li tikkummenta dwar il-fatti stabbiliti fl-akkuża fit-terminu stabbilit mill-president, b'mod partikolari dwar:

jekk inti tħossokx innocenti jew ħati li wettaqt l-att jew kwalunkwe wieħed mill-atti msemmija fl-akkuża u għal liema raġunijiet;

jekk tixtieqx tidhol fi ftehim dwar il-ħtija u l-piena mal-prosekutur pubbliku jew jekk tixtieqx tammetti l-ħtija fil-proċess;

jekk taqbilx mad-deskrizzjoni tal-att u l-klassifikazzjoni legali tiegħu, u mas-sentenza proposta jew mal-miżura preventiva; u liema fatti tqis li ma humiex ikkontestati.

Il-president tal-kamra jinfurmak ukoll dwar il-konsegwenzi ta' tali dikjarazzjonijiet kif ukoll dwar il-fatt li l-avukat tad-difiża tiegħek jista' jipprovdi wkoll dikjarazzjonijiet dwar l-akkuża f'ismek, hliet għal konfessjoni jew ammissjoni ta' ħtija.

Il-president jistiednek ukoll tinforma lill-qorti fi żmien xieraq bit-talbiet għal għir ta' provi ulterjuri fil-proċess, u tindika ċ-ċirkostanzi li għandhom jiġu oċarati permezz ta' dawk il-provi.

Madankollu, il-qorti ma hijiex marbuta bil-klassifikazzjoni legali tal-att jew għemil kif indikati fl-akkuża u tista' tikklassifika l-att b'ħala xi delitt ieħor (inqas jew aktar serju), jew tista' tikkonkludi li l-att ma jikkostitwix delitt, iżda reat minuri. Jekk il-qorti tqis li l-att huwa reat punibbli b'mod aktar sever minn dak li għalih ġiet ipprezentata l-akkuża, hija trid tinformak bil-bidla u tiżgura li jkollok l-opportunità li twieġeb għall-bidla biex tiddefendi ruħek u li jkollok biżżejjed żmien sabiex tibdel id-difiża tiegħek.

C. Liema drittijiet għandi matul seduta tal-qorti?

Għandek id-dritt li:

tingħata parir mill-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi dwar id-drittijiet tiegħek u tkun tista' teżerċita bis-sħiħ dawk id-drittijiet;

tammetti l-ħtija, tiddikjara li inti ħati jew tippreżenta proposta għal ftehim dwar il-ħtija u l-piena qabel ma tibda l-kompilazzjoni tal-provi;

tikkummenta dwar l-akkuża miġjuba kontrik;

tirrifjuta li tixhed;

tispezzjona l-fajls, tiehu estratti u noti mill-fajls, u tagħmel kopji tal-fajls jew ta' partijiet minnhom bi spejjeż tiegħek stess;

tipparteċipa fis-smiġ tal-kawża matul il-proċess innifsu u matul is-seduti pubbliċi;

tagħmel dikjarazzjoni tal-għeluq matul il-proċess u waqt seduta pubblika tal-appell;

tgħid l-aħħar kelma fil-proċess;

tippreżenta fatti u tressaq provi biex tiddefendi ruħek;

tikkummenta dwar kull prova mressqa u toġġezzjona għall-mod kif tkun tressqet;

tistaqsi mistoqsijiet lill-persuni li jkunu qegħdin jiġu eżaminati;

tagħmel talbiet u proposti (fir-rigward tal-kompilazzjoni tal-provi u l-mod kif se tittiehed id-deċiżjoni);

ttitex rimedju gudiżzarju kemm ordinarju (jiġifieri lmenti, appelli, dikjarazzjonijiet ta' oppożizzjoni) kif ukoll straordinarju (jiġifieri rikorsi għal reviżjoni, rikorsi għal appell fuq punt ta' liġi) jew tissuġġerixxi li għandu jiġi pprezentat ilment dwar ksur tal-liġi;

tagħżel avukat tad-difiża (jekk ma tagħżilx avukat inti stess, jista' jintgħażel avukat tad-difiża għalik, eż. minn membru tal-familja) u titlob lill-avukat għal parir ukoll matul l-atti mwettqa mill-awtorità tal-infurzar tal-liġi nnifisha;

titkellem mal-avukat tad-difiża tiegħek mingħajr il-preżenza ta' terzi;

titlob li tiġi interrogat fil-preżenza tal-avukat tad-difiża tiegħek u titlob lill-avukat tiegħek jipparteċipa f'kull att tal-proċedimenti kriminali;

tuża l-sien twelidek jew lingwa oħra li taf sew quddiem l-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi jekk tiddikjara li ma tafx sew il-lingwa Ċeka.

i. Jeħtieġi nidher quddiem il-qorti? Taħt liema kundizzjonijiet nista' nkun assenti mill-qorti?

Il-proċess innifsu jista' jseħħ biss fl-assenza tiegħek jekk il-qorti tqis li l-kawża tista' tiġi deciża b'mod affidabbli u li l-iskop tal-proċedimenti kriminali jista' jinkiseb anke fl-assenza tiegħek, u

int tkun ġejt debitament innotifikat bl-akkuża u tkun ġejt imħarrek għall-proċess kif suppost u fi żmien xieraq; u

inti diġà tkun ġejt interrogat mill-awtorità tal-infurzar tal-liġi fir-rigward tal-att jew l-għemil li huwa s-suġġett tal-akkuża, id-dispożizzjoni legali dwar il-bidu tal-prosekuzzjoni kriminali tkun ġiet osservata, u inti tkun ġejt avżat bil-possibbiltà li tispezzjona l-fajl u tipproponi proposti sabiex tissupplimenta l-investigazzjoni. It-taħrika jrid ikun fiha avviż dwar il-konsegwenzi tan-nuqqas ta' attendenza għall-proċess.

Għalhekk, il-proċess jista' jsir fl-assenza tiegħek, iżda mhux jekk

tkun miżmum taħt arrest preventiv;

tkun qiegħed tiskonta sentenza ta' priġunerija;

il-każ ikun jikkonċerna delitt punibbli bi priġunerija ta' aktar minn 5 snin.

Madankollu, anke f'każijiet b'ħal dawn ma għandekx għalfejn tkun preżenti fil-proċess jekk inti titlob b'mod espliċitu lill-qorti sabiex twettaq il-proċess fl-assenza tiegħek, sakemm il-preżenza personali tiegħek ma titqiesx neċessarja mill-qorti.

F'każijiet ta' difiża obbligatorja, il-proċess ma jistax isir mingħajr il-preżenza tal-avukat tad-difiża tiegħek.

ii. Għandi d-dritt għal interpretu u għal traduzzjonijiet tad-dokumenti? Sa liema punt?

Jekk tiddikjara li ma tafx il-lingwa Ċeka, inti intitolat tuża fil-komunikazzjoni tiegħek mal-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi l-sien twelidek jew il-lingwa li qed tiddikjara li taf sew.

Jekk imbagħad ikun hemm il-ħtieġa li jiġi interpretat il-kontenut ta' dokument, ta' xhieda jew ta' kwalunkwe att proċedurali ieħor, jew jekk tiddikjara li ma tafx sew il-lingwa Ċeka, jinħatar interpretu sabiex jinterpreta l-atti tal-proċedimenti kriminali. Fuq talba tiegħek, l-interpretu maħtur jista' jinterpreta wkoll il-konsultazzjoni tiegħek ma' avukat tad-difiża jekk il-konsultazzjoni tkun direttament relatata ma' atti proċedurali; l-interpretu jista' wkoll jinterpreta kwalunkwe konsultazzjoni matul l-atti proċedurali.

F'każ b'ħal dan, l-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi jeħtieġilhom jipprovdu traduzzjoni bil-miktub tad-dokumenti definiti fil-liġi (eż. digriet għaž-żamma taħt arrest preventiv, sentenza, digriet penali, deciżjoni dwar appell, eċċ.); tista' ttrirrinunzja dan id-dritt għat-traduzzjoni.

Int għandek id-dritt li titlob lill-qorti tittraduci jew tinterpreta barra minn hekk kwalunkwe dokument ieħor li huwa rilevanti f'termini tal-eżerċizzju tad-dritt tiegħek ta' difiża.

iii. Għandi d-dritt għal avukat tad-difiża?

Jekk int tkun akkużat li wettaq delitt, int għandek id-dritt għal avukat tad-difiża. Jekk ma tagħzix avukat tad-difiża inti stess, membru tal-familja jista' jagħzel avukat għalik jew tista' tiddefendi ruħek waħdek. F'ċerti każijiet, madankollu, jeħtieġlek ikollok avukat tad-difiża (din hija magħrufa bħala "difiża obbligatorja"); f'każ bħal dan l-imħallef jassenjalek avukat tad-difiża sakemm ma tagħzix wieħed tiegħek f'limitu ta' żmien speċifikat. Irid ikollok avukat tad-difiża fi proċedimenti ġudizzjarji sakemm id-deċiżjoni li biha jintemmu l-proċedimenti ssir finali:

jekk int tinzamm taħt arrest preventiv, tkun qiegħed tiskonta sentenza ta' priġunerija jew tkun soġġett għal miżura preventiva assoċjata maċ-ċaħda tal-libertà, jew tkun taħt osservazzjoni f'istitut mediku;

jekk il-kapaċità legali tiegħek kienet ristretta (eż. minħabba disturb mentali);

fi proċedimenti kontra persuna li ħarbet (jekk tkun ħrabt u l-proċedimenti jkunu qegħdin isiru fl-assenza tiegħek);

jekk il-proċedimenti jikkonċernaw delitt punibbli bi priġunerija fil-medda superjuri ta' aktar minn 5 snin;

jekk il-qorti tqis li dan huwa meħtieġ minħabba li, fid-dawl tas-sitwazzjoni attwali tiegħek, il-qorti għandha dubji dwar il-kapaċità tiegħek li tiddefendi lilek innifsek kif suppost;

jekk inti delinkwent minorenni (bejn l-età ta' 15 u 18-il sena);

waqt il-proċess jekk tinzamm f'detenzjoni;

fi proċedimenti li jikkonċernaw l-impożizzjoni jew it-tibdil tat-termini ta' detenzjoni preventiva sigura, jew l-impożizzjoni jew it-tibdil tat-termini tat-trattament forensika, bl-eċċezzjoni tat-trattament forensiku istituzzjonali tal-alkoholiżmu;

Irid ikollok avukat tad-difiża fil-proċedura ta' infurzar fejn il-qorti tiddeċiedi f'seduta pubblika jekk:

il-kapaċità legali tiegħek tkun ġiet ristretta;

tkun miżmum taħt arrest preventiv;

ikun hemm dubji dwar il-kapaċità tiegħek li tiddefendi ruħek kif suppost.

Fi proċedimenti dwar rimedji straordinarji (ilmenti dwar ksar tal-liġi, rikorsi għal appell fuq punt ta' liġi, rikorsi għal reviżjoni), irid ikollok avukat tad-difiża:

jekk int tinzamm taħt arrest preventiv, tkun qiegħed tiskonta sentenza ta' priġunerija jew tkun soġġett għal miżura preventiva assoċjata maċ-ċaħda tal-libertà, jew tkun taħt osservazzjoni f'istitut mediku;

jekk il-kapaċità legali tiegħek tkun ġiet ristretta;

jekk dan ikun delitt punibbli bi priġunerija fil-medda superjuri ta' aktar minn 5 snin;

jekk ikun hemm dubji dwar il-kapaċità tiegħek li tiddefendi ruħek kif suppost.

Fi proċedimenti li jikkonċernaw delitt punibbli bi priġunerija fil-medda superjuri ta' aktar minn 5 snin, tista' tirrinunzja d-dritt għal avukat tad-difiża sakemm irreat ma jkunx punibbli b'sentenza eċċezzjonali (sentenza ta' għomor priġunerija jew priġunerija ta' aktar minn 20 sena sa 30 sena). Tista' wkoll tirrinunzja d-dritt tiegħek għal avukat tad-difiża jekk tinzamm detenut u l-proċess ikun mistenni li jseħħ.

iv. X'drittijiet proċedurali oħra għandi nkun naf dwarhom (eż. preżentazzjoni ta' persuni suspettati quddiem il-qorti)?

Kulhadd ipogġi f'postu matul il-proċess. Il-mistoqsijiet u d-dikjarazzjonijiet jistgħu jsiru biss bil-kunsens tal-president tal-kamra (l-imħallef uniku); trid tqum bilwieqfa meta tindirizza lill-imħallef, anke fl-iqsar diskors (madankollu, il-president jista' jippermetti lil ċerti persuni biex jibqgħu bilqiegħda minħabba l-età jew is-saħħa tagħhom kemm meta jitkellmu kif ukoll meta jixhdu). Il-president tal-kamra (l-imħallef uniku) jstieden lil kulhadd preżenti sabiex jisma' d-dispożittiv tas-sentenza waqt li kulhadd ikun bilwieqfa. Biċ-Ċek, kemm il-persuni ġudizzjarji kif ukoll persuni oħra preżenti għandhom jindirizzaw lil xulxin billi jzidu pane /pani/slečno ("Sinjur/Sinjura/Sinjorina") qabel il-funzjoni jew il-pożizzjoni tal-persuna indirizzata fil-proċess (eż. pane p̄edsedo, pane p̄isedící, pane doktore, paní státní zástupkyně, pane znalce, pane svědku, eċċ. meta jindirizzaw lill-president tal-kamra, lill-imħallef onorarju, lill-avukat tad-difiża, lill-avukat/tabib, lill-prosekutur pubbliku, lill-espert, lix-xhud, rispettivament). Ma huwiex permess li wieħed jitellem fl-awla mingħajr il-kunsens tal-president tal-kamra (l-imħallef uniku) jew li wieħed jiekol, jixrob jew ipejje, inkluz matul waqfa. Il-persuni preżenti fl-awla tal-qorti jridu joqogħdu lura minn kwalunkwe haġa li tista' tfixxkel l-andament jew id-dinjità tas-seduta tal-qorti, inkluzi espressjonijiet ta' kuntentizza jew skuntentizza dwar l-andament tas-seduta, l-istqarrijiet tax-xhieda, id-deċiżjonijiet mogħtija, eċċ. Kull apparat (speċjalment il-mowbajls) għandhom jinfew ukoll jekk ikunu jistgħu jfixxkl l-andament u d-dinjità tas-seduta.

Jistgħu jsiru trażmissjonijiet bl-immaġni jew bil-ħoss u jistgħu jsiru reġistrazzjonijiet viżwali matul seduta tal-qorti biss bil-kunsens minn qabel tal-president tal-kamra (l-imħallef uniku). Ir-reġistrazzjonijiet tal-awdjo jistgħu jsiru bl-għarfien tal-president tal-kamra jew tal-imħallef uniku; meta l-mod kif isiru jista' jfixxkel l-andament jew id-dinjità tas-seduta, il-president tal-kamra jew l-imħallef uniku jistgħu jipprojbixxu r-reġistrazzjoni.

L-armi ma huwiex permessi fil-kamra tal-qorti.

D. Penali possibbli

detenzjoni domiciliari;

servizz komunitarju;

konfiska tal-assi;

multa;

konfiska ta' oġġetti;

projbizzjoni tal-attivitajiet;

projbizzjoni fuq iż-żamma u t-trobbija tal-annimali;

digriet ta' esklużjoni;

il-projbizzjoni tal-attenzenza ta' avvenimenti sportivi, kulturali u avvenimenti soċjali oħra;

telf ta' titoli ta' unuri jew għotjiet;

telf ta' grad militari;

tneħħija.

Il-miżuri preventivi huma miżuri ta' natura preventiva u, għall-kuntrarju tal-pieni, jistgħu jiġu imposti wkoll eż. għal atti li kieku jkunu punibbli fil-każ ta' persuni li ma jkunux kriminalment responsabbli minħabba ġenn jew età żgħira. Il-miżuri preventivi jistgħu jiġu imposti jew separatament jew flimkien ma' piena, soġġett għall-issodisfar tal-kundizzjonijiet kollha stabbiliti mil-liġi. Il-miżuri protettivi jinkludu:

it-trattament forensiku;

id-detenzjoni preventiva sigura;

il-konfiska tal-oġġetti;

il-konfiska ta' parti mill-assi;

l-edukazzjoni protettiva.

L-aħħar aġġornament: 21/03/2023

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fil-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

3 – Id-drittijiet tiegħi wara l-proċedimenti ġudizzjarji

A. Għandi d-dritt ta' appell kontra deċiżjoni tal-qorti?

Iva, tista' tikkontesta deċiżjoni tal-qorti tal-prim'istanza permezz ta' appell; l-appell għandu effett sospensiv. Jista' jiġi pprezentat appell kontra sentenza li permezz tagħha l-qorti tkun approvat ftehim dwar il-ħtija u l-piena biss jekk tali sentenza tkun inkonsistenti mal-ftehim ipprezentat mill-prosekutur pubbliku lill-qorti għall-approvazzjoni.

Fil-appell tiegħek tista' tivvoka li t-taqsimiet tad-dispożittiv li jaffettwaw direttament huma skorretti sakemm dan ma jkunx jikkonċerna sentenza dwar il-ħtija sal-punt li l-qorti tkun aċċettat l-ammissjoni tiegħek ta' ħtija. Għandu jiġi pprezentat appell quddiem il-qorti li tkun tat is-sentenza kkontestata fi żmien 8 ijiem min-notifika ta' kopja tas-sentenza.

B. X'rimedji oħra għandi għad-dispożizzjoni tiegħi?

Fil-proċedimenti kriminali tista' tagħmel użu minn rimedji ordinarji (appelli, ilmenti, dikjarazzjonijiet ta' oppożizzjoni) u rimedji straordinarji (rikorsi għal appell fuq punt ta' liġi, rikorsi għal reviżjoni) u tista' tipproponi wkoll li jiġi pprezentat ilment dwar ksur tal-liġi.

Ilment iservi bħala rimedju kontra digriet tal-qorti (riżoluzzjoni) u jrid jiġi pprezentat lill-awtorità li tkun ħarġet id-digriet (riżoluzzjoni) ikkontestat fi żmien 3 ijiem min-notifika ta' dan tal-aħħar. Id-digriet (riżoluzzjoni) maħruġa mill-qorti (u mill-prosekutur pubbliku) jistgħu jiġu kkontestati permezz ta' lment biss f'każijiet preskritti mil-liġi. Digriet (riżoluzzjoni) jista' jiġi kkontestat fuq il-baži ta' żball fi kwalunkwe waħda mit-taqsimiet tad-dispożittiv tagħha jew ksur ta' dispożizzjoni li tirregola l-proċedimenti ta' qabel id-digriet (riżoluzzjoni) jekk il-ksur seta' wassal għal żball fi kwalunkwe waħda mit-taqsimiet tad-dispożittiv tagħha. Ilment għandu effett sospensiv biss jekk dan ikun stabbilit b'mod espliċitu mil-liġi.

Inti tista' tipprezenta dikjarazzjoni ta' oppożizzjoni kontra digriet penali lill-qorti li tkun ħarġitu sa 8 ijiem wara li jkun għe nnotifikat id-digriet. Jekk tkun għet ipprezentata dikjarazzjoni ta' oppożizzjoni kontra digriet penali fit-terminu stabbilit, id-digriet penali jiġi kkanċellat awtomatikament u l-imħallef uniku jordna proċess fil-kawża.

Rikors għal appell fuq punt ta' liġi (biċ-Ċek : *dovolání*) jista' jiġi pprezentat biss kontra sentenza finali *in rem* ta' qorti tas-sekond'istanza f'każijiet fejn dan ikun permess mil-liġi. Tista' tipprezenta rikors għal appell fuq punt ta' liġi fuq il-baži li ċerta taqsima tad-dispożittiv tad-deċiżjoni tal-qorti li taffettwak direttament tkun skorretta, iżda biss jekk tkun preżenti waħda mir-raġunijiet stabbiliti mil-liġi għall-appell fuq punt ta' liġi. Dejjem trid tipprezenta tali rikors permezz ta' avukat tad-difiża – l-avukat tiegħek. Ir-rikors irid jiġi pprezentat quddiem il-qorti tal-prim'istanza li tkun ħadet id-deċiżjoni *in rem*, fi żmien xahrejn min-notifika tad-deċiżjoni kkontestata mir-rikors. Rikors għal appell fuq punt ta' liġi ma għandha l-ebda effett ta' sospensjoni sakemm il-Qorti Suprema ma tiddeċidix mod ieħor.

Int intitolat ukoll li tipprezenta rikors għal reviżjoni. B'mod ġenerali, ir-reviżjoni tal-proċedimenti li jkunu ntemmu b'sentenza finali jew b'digriet penali tkun permessa jekk jitfaċċaw fatti jew provi li qabel ma kinux magħrufa mill-qorti u dawk il-fatti jew il-provi – waħedhom jew flimkien mal-fatti u l-provi diġà magħrufa – ikunu jstgħu jiġġustifikaw deċiżjoni differenti dwar il-ħtija, jew il-piena imposta oriġinarjament tkun ovvjament sproporzjonata man-natura u s-serjetà tar-reat jew maċ-cirkostanzi personali, familjari jew finanzjarji tiegħek u cirkostanzi oħrajn, jew jekk it-tip ta' piena ma jkunx adattat għall-iskop tal-piena. Rikors għal reviżjoni tal-proċedimenti li tkun intemmet b'sentenza finali jew b'digriet penali jinstema' u jiġi deċiż mill-qorti li tkun iddeċidiet dwar il-kawża fil-prim'istanza. Il-liġi ma tistabbilixxi l-ebda limitu ta' żmien għall-prezentazzjoni ta' rikors għal reviżjoni favur tiegħek.

Barra minn hekk, tista' tipproponi li jiġi pprezentat ilment dwar il-ksur tal-liġi; madankollu, dan ir-rimedju straordinarju huwa disponibbli biss għall-Ministru tal-Ġustizzja u huwa f'idejn il-Ministru biex jiddeċiedi jekk tali lment għandux jiġi pprezentat jew le. Ilment dwar ksur tal-liġi jista' jiġi pprezentat kontra kwalunkwe deċiżjoni finali tal-qorti (minbarra d-deċiżjonijiet tal-Qorti Suprema) jew kwalunkwe deċiżjoni maħruġa mill-prosekutur pubbliku jekk id-deċiżjoni tkun kisret il-liġi jew tkun saret abbaži ta' proċedura vvizzjata minn difett. Il-liġi ma tistabbilixxi l-ebda limitu ta' żmien għall-prezentazzjoni ta' tali lment.

C. X'inhuma l-konsegwenzi tal-kundanna?

Il-proċedura ta' eżekuzzjoni tibda ladarba l-kundanna għal delitt tidhok fis-seħħ legalment; f'dan l-istadju, is-sentenza jew il-miżura preventiva tiġi eżegwita u jitwettqu l-atti relatati.

Jekk inti tkun ġejt ikkundannat għal delitt b'sentenza finali, ma tistax terġa' tiġi mixli bl-istess reat (lanqas fi Stat Membru ieħor) sakemm ma tkunx permessa reviżjoni.

Il-kundanna tiġi rreġistrata fir-reġistru kriminali u tidher fi kwalunkwe estratt mir-reġistru kriminali sakemm tiġi skontata l-kundanna. Dan jista' jaffettwa l-kapaċità tiegħek li ssewgi professjoni partikolari, li tikseb ċertu permess jew liċenzja, jew li tingħata permess li jkollok arma, eċċ.

Ladarba l-kundanna tiegħek tkun għet skontata, int titqies daqslikieku qatt ma tkun ġejt ikkundannat. Madankollu, l-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi u xi awtoritajiet oħra għandhom aċċess għal dak li huwa magħruf bħala "kopja" tar-reġistru kriminali; il-kundanna tiegħek tiġi rreġistrata fil-kopja anke wara li tkun għet skontata.

i. Li jkollok kondotta kriminali

Ladarba s-sentenza ta' kundanna ssir finali, issir entrata fir-reġistru kriminali fejn jinżammu rekords ta' kundanni u ta' fatti oħra rilevanti għall-proċedimenti kriminali. Din l-informazzjoni tinżamm għal 100 snin mid-data tat-twelid tiegħek, irrispettivament minn jekk taqbilx ma' dan jew le. Jekk il-kundanna tiegħek tkun għet skontata, l-informazzjoni ma tibqax tidher fl-estratt tiegħek mir-reġistru kriminali iżda tkompli tidher f'kopja tar-reġistru kriminali kif deskritt hawn fuq. Kundanna tista' tiġi skontata fil-limiti ta' żmien stabbiliti mill-Kodiċi Kriminali, skont is-serjetà tal-kundanna. Dawn il-limiti ta' żmien iwarjaw minn sena sa 15-il sena mid-data meta tiġi nnotifikata s-sentenza tiegħek; għal xi sentenzi, int titqies li ma ġejtx ikkundannat ladarba tkun skontajthom.

Jekk inti ċittadin ta' Stat Membru ieħor tal-UE, l-informazzjoni dwar il-kundanna tiegħek tkun disponibbli għall-awtorità kompetenti tal-Istat Membru tal-UE li tiegħu inti ċittadin.

v. Notifika ta' sentenza, trasferiment ta' prigionieri, probation u pjeni alternattivi

Ladarba sentenza ta' kundanna tkun saret finali, il-president tal-kamra jordna li tiġi eżegwita.

Jekk tkun ġejt ikkundannat b'forza legali għal sentenza ta' prigionieri mhux ikkundizzjonata, il-president jibgħat digriet ta' eżekuzzjoni tas-sentenza lill-habs rilevanti u, jekk ma tkunx ġejt detenu, inti titalab li tiġi l-habs fil-limitu ta' żmien stabbilit. Jekk tipprova taħrab min-notifika tas-sentenza tiegħek, il-Pulizija Ċeka tista' tittrasportak lejn il-habs.

Jekk jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet statutorji, il-qorti tista' tiddeċiedi li tipposponi n-notifika tas-sentenza tiegħek, tibdel il-mod li bih tiġi nnotifikata, tissospendi n-notifika tas-sentenza tiegħek, tiddeċiedi dwar il-parole tiegħek, eċċ. Il-qorti tista' wkoll tirrinunzja għas-sentenza ta' prigionieri jew għall-parti li jifdal minnha jekk ikollok tiġi estradit lejn pajjiż barrani jew imneħħi (imkeċċi).

Proċedura simili mbagħad tapplika jekk ikun għe impost fuqek trattament mediku ordnat mill-qorti jew detenzjoni preventiva sigura, jiġifieri ladarba d-deċiżjoni li taħtha għandu jitwettaq it-trattament mediku ordnat mill-qorti jew detenzjoni preventiva sigura tkun saret eżegwibbli, il-president tal-kamra jibgħat digriet ta' eżekuzzjoni rigward id-deċiżjoni lill-istituzzjoni medika rilevanti jew lill-istitut ta' detenzjoni preventiva sigura rilevanti fejn il-miżura preventiva għandha tiġi eżegwita, u jitolbok tirrapporta lil dak l-istitut/istituzzjoni. Jekk tipprova tevita l-miżura preventiva, il-Pulizija Ċeka tista' tittrasportak lejn l-istituzzjoni rilevanti.

Jekk il-kundizzjonijiet statutorji jew il-kundizzjonijiet stabbiliti fi trattat internazzjonali jiġu ssodisfati, tista' tiġi ttrasferit lejn il-pajjiż ta' oriġini tiegħek jew lejn Stat ieħor biex tiskonta sentenza ta' priġunerija mhux kondizzjonali jew miżura preventiva jekk titlob dan u l-Istat ikkonċernat jaqbel. Tista' tiġi imposta wkoll sentenza alternattiva f'sentenza ta' kundanna. Kwalunkwe piena li ma tinvolvi priġunerija immedjata tista' titqies bħala sentenza alternattiva. Tista' titqiegħed ukoll taħt is-superviżjoni ta' uffiċjal tal-probation għall-fini ta' monitoraġġ tat-tweġiq tal-obbligi imposti fuqek u li jgħinek ttritorna lejn il-komunità u tgħix haġja ordnata. Jekk tkun għet imposta superviżjoni fuqek, inti jeħtieġlek:

tikkoopera mal-uffiċjal tal-probation b'mod iddeterminat minnu

u timplimenta l-pjan ta' probation superviżorja;

tidher quddiem l-uffiċjal tal-probation fil-hinijiet stabbiliti minnu;

tinforma lill-uffiċjal tal-probation dwar il-post fejn tinsab, l-impjieg u l-mezzi ta' sussistenza tiegħek, il-konformità tiegħek mar-restrizzjonijiet u l-obbligi imposti mill-qorti, u kwalunkwe ċirkostanza sinifikanti oħra rilevanti għas-superviżjoni mill-uffiċjal tal-probation;

thalli lill-uffiċjal tal-probation jidhol f'darek.

Jekk ikun għe impost fuqek obbligu raġonevoli sabiex tgħaddi minn programm xieraq ta' taħriġ soċjali u ta' edukazzjoni mill-ġdid jew li tgħaddi minn programmi xierqa ta' konsulenza psikoloġika bħala riżultat ta' deċiżjoni tal-qorti, tista' tiġi inkluz fi programm ta' probation u ta' risoċjalizzazzjoni. Tista' tiġi inkluz ukoll f'tali programm jekk tissodisfa l-kriterji ta' inkluzjoni stabbiliti mill-fornitur tal-programm, mingħajr ebda obbligu impost mill-qorti sabiex tgħaddi mill-programm; f'każ bħal dan, jista' jsir ftehim dwar il-partecipazzjoni fil-programm mal-uffiċjal tal-probation skont it-termini ta' superviżjoni u l-ftehim jista' jiġi inkluz fil-pjan ta' probation superviżorja. Jekk il-programm jiġi implimentat bħala parti mis-sentenza ta' priġunerija, il-partecipazzjoni tiegħek fil-programm tista' tiġi miftiehma ma' speċjalist li jaħdem mas-Servizz tal-Fabsijiet Ċek.

Tista' tiskonta wkoll xi whud minn dawk is-sentenzi alternattivi f'pajjiżek jew fi Stat ieħor li għandek rabtiet miegħu, sakemm jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet statutorji u l-kundizzjonijiet stabbiliti minn trattat internazzjonali u l-eżekuzzjoni ta' dawn is-sentenzi tista' tiġi ssoveljata jew b'mod ieħor i-verifikata. Il-kamp ta' applikazzjoni ta' din l-opzjoni jvarja skont jekk il-pajjiż ikkonċernat huwiex Stat Membru tal-UE jew Stat li ma huwiex Stat Membru tal-UE (l-opzjonijiet ikunu aktar limitati f'dan l-aħħar każ).

L-aħħar aġġornament: 21/03/2023

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Imputati (proċeduri kriminali) - Danimarka

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw x'jiġri meta persuna tkun issuspettata jew akkużata b'delitt li jkun ittrattat bi proċess quddiem il-qorti kriminali. Għal tagħrif dwar reati ta' traffiku fit-triq, li normalment ikunu ttrattati permezz ta' penali fissa bħal multa, ara l-[Iskeda Informattiva 5](#).

Jekk inti vittma ta' xi delitt, tista' ssib it-tagħrif kollu dwar id-drittijiet tiegħek [hawnhekk](#).

Sommarju tal-proċess kriminali

Dan li ġej huwa sommarju tal-istadji normali tal-proċess kriminali.

Il-pulizija tinvestiga l-kwistjonijiet kriminali kollha. Dan jinkludi l-interrogazzjoni tal-persuni ssuspettati, tal-vittmi u tax-xhieda.

Jekk il-pulizija tissuspetta li inti wettaqt xi delitt, inti tiġi akkużat. Ladarba tkun akkużat, għandek ċerti drittijiet fundamentali, pereżempju d-dritt għal parir legali f'każijiet serji.

Il-pulizija tiddeċiedi jekk tarrestakx jew le.

Jekk tkun wettaqt delitt serju, inti tista' – wara l-preżentazzjoni tal-każ quddiem l-imħallef – tinzamm taħt arrest waqt li l-każ ikun qed jiġi investigat.

Kif titlesta l-investigazzjoni, il-każ jintbagħat għand l-Uffiċċju tal-Prosekutur, li jiddeċiedi jekk l-akkużi għandhomx jaqgħu jew jekk il-każ għandux jitressaq quddiem il-qorti.

Jekk l-Uffiċċju tal-Prosekutur jiddeċiedi li jmexxi l-każ, dan jista' jagħmlu billi joħroġ avviż ta' penali fissa, att tal-akkuża jew taħrika għal direzzjonijiet.

Il-każijiet kriminali jiġu pproċessati mill-qrati distrettwali bħala qorti tal-prim'istanza. L-għadd ta' imħallfin jiddependi mill-gravità tal-każ u minn jekk inti tweġibx li inti ħati jew mhux ħati.

Is-sentenza tal-qorti normalment tista' tiġi appellata quddiem il-qorti suprema. Tista' tappella għal ritrattazzjoni tal-każ tiegħek jew tappella kontra s-sentenza.

Inti tkun intitolat għal kumpens għall-priġunerija falza jekk il-każ kontrik jiġi rtirat jew jekk inti tiġi lliberat.

L-Uffiċċju Daniż tal-Fabs u tal-Probation iwieġeb mistoqsijiet dwar l-iskontar tas-sentenzi.

Tista' ssib dettalji dwar l-istadji kollha tal-proċess kriminali u dwar id-drittijiet tiegħek fl-iskedi informattivi. L-informazzjoni m'għandhiex tissostitwixxi parir legali u qiegħda hemmhekk biss bħala gwida.

Ir-regoli rigward il-proċess kriminali, inkluzi l-investigazzjonijiet tal-pulizija, it-tnejjja tal-proċess mill-prosekuzzjoni u l-proċess quddiem il-qorti kriminali, huma stabbiliti fl-Att dwar l-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja Daniża.

Jekk jogħġbok innota li japplikaw regoli speċjali fil-Groenlandja u fil-Gżejjer Faeroe.

Skont it-Trattat ta' Lisbona, id-Danimarka għazlet li toħroġ mill-kooperazzjoni dwar il-ġustizzja u l-affarijiet interni tal-UE u għalhekk ma tippartecipax f'din il-kooperazzjoni bl-istess mod bħall-Istati Membri l-oħrajn. Għaldaqstant f'kull każ individwali inti għandek tiskopri jekk liġijiet partikolari tal-UE jkunux japplikaw fid-Danimarka.

Ir-rwol tal-Kummissjoni Ewropea

Għandek tkun taf li l-Kummissjoni Ewropea m'għandha l-ebda rwol fil-proċeduri kriminali fl-Istati Membri u ma tistax tgħinek jekk ikollok xi lment. Dawn l-iskedi informattivi jgħidulek fejn u kif għandek tressaq l-ilment tiegħek.

Iklikkja fuq il-links li ġejjin sabiex issib it-tagħrif li tixtieq

[1 – Kif tikseb parir legali](#)

[2 – Id-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni ta' delitt](#)

L-akkuża preliminari, inkluzi l-interrogazzjoni

L-arrest (inkluz il-Mandat ta' Arrest Ewropew)

Is-smiġħ statutorju preliminari u ż-żamma taħt arrest

Miżuri invażivi

Id-deċiżjoni dwar jekk għandhomx jinġibu akkużi kontrik

It-tnejjja għall-proċess mid-difiża

[3 – Id-drittijiet tiegħi waqt il-proċess quddiem qorti kriminali](#)

[4 – Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess quddiem qorti kriminali](#)

[5 – Ir-reati ta' traffiku fit-triq u reati minuri oħrajn](#)

Links relatati

[Is-sistema legali Daniża](#)

[Dejtabejż tal-ligi sħiħa](#) <http://www.retsinfo.dk/>

[Kif issib avukat Daniż](#)

[Tagħrif dwar l-iskontar tas-sentenza:](#)

L-aħħar aġġornament: 13/08/2019

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fi-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

1 – Kif tikseb parir legali

Huwa importanti ħafna li tiegħu parir legali jekk b'xi mod jew ieħor tkun involut fi proċess kriminali. L-iskedi informativi jgħidulek meta u f'lema ċirkostanzi inti intitolat li tkun irrapprezentat minn avukat. Jgħidulek ukoll x'jagħmel għalik tali avukat Din l-iskeda informativa ġenerali tgħidlek kif issib avukat u kif jithallsu l-ispejjeż tal-avukat jekk inti ma tkunx tiflaħ thallas għas-servizzi tal-avukat.

Kif issib avukat

Inti għandek id-dritt li tkun irrapprezentat minn avukat tal-għażla tiegħek. L-avukat għandu jkun intitolat li jidher quddiem il-qorti Daniżi. Tista' ssib lista tal-avukati Daniżi kollha [hawnhekk](#). Fuq dan is-sit elettroniku tista' tara wkoll jekk avukat jispeċjalizzax fil-ligi kriminali, fil-ligi fiskali jew kwalunkwe fergħa oħra tal-ligi li tkun rilevanti għall-każ tiegħek.

Għal kull qorti fid-Danimarka, il-Ministeru tal-Ġustizzja Daniż ħatar grupp ta' avukati lokali b'esperjenza speċjali f'każijiet kriminali. Dawn l-avukati huma avukati indipendenti li jmxexxu l-uffiċċji legali privati tagħhom stess. Il-qorti tista' tagħtik lista ta' dawn l-avukati. Jekk ma titlobx avukat speċifiku, wieħed mill-avukati fuq din il-lista jintgħazel għall-każ tiegħek jekk inti tkun obbligat li tqabba rappreżentant legali, pereżempju f'każ li l-pulizija jarrestaw.

Il-ħlas tal-avukat

Jekk il-qorti qabbdet avukat għalik, il-kont tiegħu jew tagħha normalment jithallas mill-fondi pubbliċi. B'rabta mad-deċiżjoni tagħha, il-qorti tistabbilixxi wkoll il-ħlas tal-avukat. Il-ħlas ikun iddeterminat fuq il-baži ta' rati użati mill-qorti fil-każijiet kriminali kollha li fihom ikun inħatar rappreżentant legali, irrispettivament minn jekk ikunx avukat li għażilt inti jew le.

Il-qorti tiddeċiedi wkoll min finalment ser iħallas il-kont tal-avukat. Jekk tinstab ħati, normalment inti jkollok thallas l-ammont tal-ħlas lill-awtoritajiet pubbliċi (l-Istat tad-Danimarka). L-Istat ifittex li jirkupra kemm jista' jkun mill-ammont li inti tkun tiflaħ thallas.

Jekk tiġi lliberat, jew jekk is-sentenza tal-qorti tkun sostanzjalment aktar klementi minn dik mistennija mill-prosekutur, il-qorti normalment tordna lill-awtoritajiet iħallsu l-kont u l-ispejjeż tal-avukat. Il-qorti tista' tagħżel ukoll li thalli lill-awtoritajiet iħallsu parti mill-kont u l-ispejjeż tal-avukat. Dan jista' jkun il-każ jekk is-smiġh tal-qorti ikun sar għalxejn minħabba ċirkostanzi li inti ma jkollokx kontroll fuqhom.

Inti tista' tappella d-deċiżjoni dwar l-ammont tal-ħlas tal-avukat u r-responsabbiltà aħħarija għall-ħlas tiegħu quddiem il-qorti suprema fi żmien ġimagħtejn mid-deċiżjoni.

Mhuwiex possibbli li tapplika għal għajnuna legali bla ħlas fil-proċeduri kriminali, u għajnuna legali bħal din normalment ma tkunx koperta mill-poloż tal-assigurazzjoni għall-ispejjeż legali.

Links relatati

[Parti 66 tal-Att dwar l-Amministrazzjoni Daniża tal-Ġustizzja](#)

[Lista ta' avukati fid-Danimarka](#)

L-aħħar aġġornament: 13/08/2019

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fi-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

2 – Id-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni ta' delitt u qabel il-każ jittressaq quddiem il-qorti

X'inhuma l-istadji ta' investigazzjoni kriminali?

Il-kwiżjonijiet kriminali jiġu investigati mill-pulizija. Il-pulizija normalment jinvestigaw każ minħabba li jkunu ġew innotifikati li persuna kienet vittma ta' vjolenza jew serq, jew minħabba li l-pulizija, jew possibbilment ċittadin, ikunu qabdu persuna waqt li kienet qiegħda twettaq xi delitt.

L-akkuża preliminari

Għall-ewwel, il-pulizija tipprova tistabbilixxi jekk sarx reat jew le, u jekk hemmx persuna waħda ssuspettata jew aktar identifikabbli li jistgħu jiġu akkużati bid-delitt. F'dak il-każ, il-pulizija tkun trid tinterroga lis-suspettat.

L-arrest

Il-pulizija jistgħu jarrestaw persuna ssuspettata.

Is-smiġh statutorju preliminari u ż-żamma taħt arrest preventiv (inkluż il-mandat ta' arrest Ewropew)

Jekk il-pulizija tkun tixtieq iżżomm persuna ssuspettata sabiex ma jiġux ippreġudikati l-investigazzjonijiet tal-pulizija jew kwalunkwe raġuni oħra, il-persuna ssuspettata għandha titressaq quddiem il-qorti fi żmien 24 siegħa mill-arrest tiegħu jew tagħha sabiex il-każ ikun jista' jiġi pprezentat quddiem l-imħallef.

Miżuri invażivi

Minbarra l-interrogazzjoni tal-persuna ssuspettata u tax-xhieda potenzjali, il-pulizija tista' tikseb tagħrif matul l-investigazzjoni permezz ta' miżuri invażivi bħal tiftix, sorveljanza tat-telekomunikazzjonijiet, interċettar tat-telefonati, eċċ. Il-parti l-kbira tal-miżuri invażivi għandhom ikunu approvati mill-qorti qabel ma jintużaw.

Id-deċiżjoni dwar jekk jinġibux akkużi kontra persuna ssuspettata jew le

L-iskop tal-investigazzjoni tal-pulizija huwa li tipprova tagħrif li jgħin lill-prosekutur jiddeċiedi jekk iressaqx akkużi kontra persuna ssuspettata jew le. Jekk ma jkunx hemm biżżejjed provi li juru li persuna ssuspettata tkun wettqet reat, il-prosekuzzjoni twaqqa' l-każ.

Fil-livell lokali, il-pulizija u l-uffiċċju tal-prosekutur jaqgħu taħt l-istess ġestjoni, u għalhekk l-uffiċċju tal-prosekutur spiss ikun involut fi stadju bikri tal-każ, inkluż fl-ippjanar tal-investigazzjoni.

It-tfhejja għall-proċess mid-difża

Għal aktar tagħrif dwar id-dritt li tkun informat dwar l-investigazzjoni u kif tinfluwenzaha, ara [hawnhekk](#).

Id-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni

Ikklikkja fuq il-links li ġejjin għal aktar tagħrif dwar id-drittijiet tiegħek f'kull stadju tal-każ.

[L-akkuża preliminari, inkluża l-interrogazzjoni \(1\)](#)

[L-arrest \(2\)](#)

[Is-smiġh tal-qorti preliminari u ż-żamma taħt arrest preventiv \(inkluż il-mandat ta' arrest Ewropew\) \(3\)](#)

Mizuri invażivi, inkluż it-tiftix (4)

Id-deċiżjoni dwar jekk jingibux jew le akkużi kontra persuna ssuspettata (5)

It-tnejn tal-każ mid-difiża (6)

L-akkuża preliminari, inkluża l-interrogazzjoni (1)

Għalfejn qed inkun akkużat?

Inti akkużat għaliex il-pulizija għandhom suspetti kbar li inti wettaqt xi delitt u għalhekk, minn issa 'l quddiem l-investigazzjoni tal-pulizija sejra tiffoka fuqek u mhux fuq xi persuna oħra.

Xi jfisser li nkun akkużat?

Dan ifisser li sejrini jgħidulek x'tip ta' delitt inti maħsub li wettaqt. Il-pulizija għandhom jgħidulek liema dispożizzjoni tal-liġi jaħsbu li inti kstirt. Għandek id-dritt li ssegwi l-investigazzjoni tal-każ tiegħek permezz ta' avukat, u f'każ ta' reati serji għandek id-dritt għal avukat li jkun imqabba mill-qorti.

Għalfejn il-pulizija jridu jinterrogawni?

Il-pulizija jridu jinterrogaw sabiex jiskopru jekk is-suspett tagħhom li inti wettaqt xi reat huwiex fondat jew le. Il-pulizija jużaw l-istqarrija tiegħek fl-investigazzjonijiet ulterjuri tagħhom. Aktar tard, il-prosekutur juża l-istqarrija tiegħek sabiex jiddeċiedi jekk il-każ għandux jiġi pproċessat bħala każ ta' ammissjoni ta' htija.

Fejn u meta jistgħu jinterrogawni l-pulizija?

M'hemmx regoli speċjali dwar fejn u meta tiġi interrogat mill-pulizija. L-interrogazzjoni għandha ssir b'mod li d-drittijiet tiegħek ma jinkisrux bla bżonn. Il-pulizija ġeneralment ma jithallew jikkuntattjawk fuq il-post tax-xogħol. Il-pulizija normalment jistaqsuk mistoqsijiet dwar il-post tad-delitt. F'bosta każijiet, il-pulizija jitolbuk tmur l-għassa tal-pulizija għal intervista f'aktar dettall.

U jekk ma nafx nitkellem bil-lingwa tal-pajjiż?

Jekk ma tafx titkellem bil-lingwa lokali, għandek id-dritt għal interpretu li jista' jinterpreta minn u fil-lingwa tiegħek. Il-pulizija għandhom jipprovdu l-interpretu, u m'għandekx għalfejn tgħid xejn sakemm jasal l-interpretu.

Għandi nagħmel stqarrija lill-pulizija?

Għandek tagħti ismek, l-indirizz u d-data tat-twelid lill-pulizija. M'għandekx għalfejn tgħid affarijiet oħra. M'intix obligat tgħid il-verità. Il-pulizija għandhom jinfurmawk dwar dawn id-drittijiet qabel jibdew l-intervista. Skont x'ikun il-każ tiegħek u s-serjetà tal-akkużi għandek tiddeċiedi jekk ikunx aħjar għall-każ tiegħek li tagħmel stqarrija lill-pulizija. Jekk ma tafx għandekx twieġeb il-mistoqsijiet, staqsi lill-avukat tiegħek.

Inkun nista' nkellem avukat?

Għandek id-dritt li tkellem avukat tal-għażla tiegħek qabel ma tiddeċiedi jekk taċċettax li tiġi interrogat mill-pulizija. Jekk m'għandekx avukat, il-pulizija jsibulek wieħed huma.

L-avukat tiegħek għandu dritt ikun preżenti waqt l-intervista iżda ma jistax jagħtik parir dwar kif twieġeb mistoqsijiet speċifiċi.

Nista' nverifika jekk il-pulizija jkunux fehmu l-istqarrija tiegħi tajjeb?

Il-pulizija għandhom jiktbu l-istqarrija tiegħek. Tista' taqra r-rapport jew titlob li jaqrawulek u mbagħad tikkumenta dwaru. Inti tiddeċiedi jekk tiffirmax ir-rapport jew le. Bosta avukati jgħid il-parir li ma tiffirmax jekk ma tkunx tifhem il-lingwa.

X'jiġri jekk ngħid xi haġa li tagħmel ħsara lill-każ tiegħi?

Jekk tkun ngħid xi haġa li tista' tagħmel ħsara lill-każ tiegħek, il-pulizija jistgħu jużaw dik l-informazzjoni fl-investigazzjonijiet tagħhom. Bħala regola ġenerali, ir-rapport tal-pulizija mhuwiex prova u ma jistax jintuża waħdu kontra fil-proċess quddiem qorti kriminali. Il-prosekutur jista' jistaqsi mistoqsijiet dwar xi dettalji li jkun hemm fir-rapport. Jekk tibdel l-istqarrija tiegħek tista' tnaqqas il-kredibbiltà tiegħek.

L-arrest (2)

Għalfejn qed niġi arrestat?

Tista' tiġi arrestat meta l-pulizija jkollhom raġunijiet sabiex jissuspettaw li inti wettaqt xi reat kriminali, jekk l-arrest ikun meħtieġ sabiex ma jħallix twettaq reati oħrajn, biex il-preżenza tiegħek tkun assigurata jew biex ikunu ċerti li ma titkellem ma' ħadd iktar. Tista' tkun arrestat ukoll fuq il-bażi ta' [Mandat ta' Arrest Ewropew](#) maħruġ minn Stat Membru ieħor tal-UE.

Il-pulizija jistgħu jarrestawni f'kull tip ta' każ?

Inti ma tiġix arrestat jekk l-arrest ikun sproporzjonat mal-gravità tar-reat li inti akkużat bih. Pereżempju, huwa improbabli li tiġi arrestat jekk inti ssuspettat li wettaqt reat li l-penali massima għalih hija multa żgħira.

Fejn isir l-arrest?

L-arrest normalment isir fl-għassa tal-pulizija lokali. Normalment tinzamm go ċella sakemm il-pulizija jkunu jistgħu jinterrogawk (ara [L-akkuża preliminari, inkluża l-interrogazzjoni \(1\)](#)).

Nista' nara tabib jekk ikollni bżonn?

Jekk tkun ma tiflaħx, midrub jew taħt l-effett qawwi ta' alkoħol jew drogi, għandek id-dritt li tara tabib. Għandek tgħid lill-pulizija li għandek bżonn tabib, kif ukoll jekk għandek bżonn xi medicina speċjali.

Nista' nikkuntattja avukat?

Jekk ġejt arrestat, għandek id-dritt li tikkuntattja avukat tal-għażla tiegħek qabel ma tiddeċiedi li toqgħod għal intervista mal-pulizija. F'ċerti każijiet, il-pulizija jistgħu jirrifjutaw li jkollok avukat speċifiku. Tista' tilmenta dwar dan quddiem il-qorti.

Kemm il-pulizija kif ukoll l-avukat tiegħek għandhom jispjegawlek li jista' jkollok avukat imqabba mill-qorti u min ser ikollu jhallas għalih jew għaliha.

Nista' nikkuntattja lill-ambaxxata tiegħi jekk jiena ġej minn pajjiż ieħor?

Jekk inti ċittadin barrani, għandek id-dritt li tikkuntattja lill-ambaxxata tal-pajjiż tiegħek. Il-pulizija jistgħu jgħinuk tikkuntattja lill-ambaxxata.

Nista' nikkuntattja lill-familja tiegħi?

Għandek id-dritt li tgħarraf lill-familja tiegħek jew lil min jimpjegak li ġejt arrestat. Il-pulizija jistgħu jirrifjutaw it-talba tiegħek li tikkuntattjahom jekk jemmnu li kuntatt bħal dan jista' jkun ta' tfixkil għall-każ. Il-pulizija jistgħu jiddeċiedu li jinfurmaw lill-familja tiegħek f'ismek.

Għal kemm żmien nista' ninzamm taħt arrest?

Inti għandek tiġi lliberat hekk kif ir-raġunijiet għall-arrest tiegħek ma jibqgħux japplikaw. Jekk ma tkunx ġejt illiberat fi żmien 24 siegħa, inti għandek titressaq quddiem il-qorti (smiġħ statutorju preliminari) sabiex l-imħallef ikun jista' jiddeċiedi jekk għandekx tiġi rrilaxxat, jekk l-arrest tiegħek għandux jiġi estiz (li huwa possibbli sa 3 x 24 siegħa), jew jekk għandekx tinzamm taħt kustodja ([Is-smiġħ statutorju preliminari u l-kustodja \(3\)](#)).

Arrest meta jista' jiġi estiz għal aktar minn 24 siegħa?

Jekk l-imħallef li jisma' l-każ fis-smiġħ statutorju preliminari jsib li l-provi miġjuba mhuwiex biżżejjed sabiex jiddeċiedi jekk għandekx tinzamm taħt kustodja, l-arrest tiegħek jista' jiġi estiz għal 3 x 24 siegħa minn x'hin jintemm l-ewwel smiġħ.

Is-smiġh statutorju preliminari u l-kustodja (3)

Għalfejn qed ninzamm taħt kustodja?

Qed tinzamm taħt kustodja għaliex il-pulizija jaħsbu li jeħtieġ li jzommuk għal ftit żmien jew sakemm tkun għadha għaddejjja l-investigazzjoni. Tista' tinzamm taħt kustodja wkoll sabiex ikun żgurat li inti tkun disponibbli għall-estradizzjoni lejn Stat Membru ieħor skont [Mandat ta' Arrest Ewropew](#).

Min jiddeċiedi jekk għandix ninzamm taħt arrest preventiv jew le?

L-imħallef jiddeċiedi jekk il-kundizzjonijiet biex inti tinzamm taħt kustodja humiex sodisfatti. Qabel l-imħallef jiddeċiedi jekk għandekx tinzamm taħt kustodja kif mitlub mill-pulizija, isir smiġh (smiġh statutorju preliminari). Waqt dak is-smiġh, il-prosekutur jipprezenta l-fehma tal-pulizija dwar il-każ, u inti jkollok ukoll il-possibbiltà li tipprezenta l-opinjoni tiegħek. L-imħallef jiddeċiedi jekk iżommokx taħt arrest preventiv, iżda mhux jekk intix haġi tal-akkuża.

Nista' ninzamm taħt arrest preventiv f'kull tip ta' każ?

Tista' tinzamm taħt arrest preventiv fuq dawn il-kundizzjonijiet:

Il-pulizija għandhom ikunu jistgħu jispjegaw għalfejn jissuspettaw li inti wettaqt reat li għalih inti tista' tkun ikkundannat għal 18-il xahar ħabs jew aktar.

Is-sentenza li tista' tingħatalek għandha tkun ta' aktar minn 30 jum ta' prigunerija.

Il-pulizija għandhom ikunu kapaci jikkonvinċu lill-imħallef li huwa importanti li inti ma tiġix illiberat sakemm l-investigazzjoni tal-pulizija tkun għadha għaddejjja, għal xi waħda minn dawn ir-raġunijiet:

Il-pulizija jemmnu li inti ser tipprova taħrab mill-piena.

Jeżistu raġunijiet biex jemmnu li inti ser tkompli twestaq l-istess tip ta' delitt.

Jeżistu raġunijiet biex jemmnu li inti ser tfixkel l-investigazzjonijiet jekk tiġi meħlus.

Id-delitt huwa tant serju li jkun ta' offiża għal haddieħor jekk jiġi permess li tinheles waqt li tkun qed tistenna l-proċess quddiem qorti kriminali.

F'każijiet rari inti tista' tevita l-kustodja anki jekk il-kundizzjonijiet sabiex tinzamm taħt kustodja jiġu sodisfatti, jiġifieri jekk il-prigunerija tkun ta' piż estrem għaċ-ċirkostanzi personali tiegħek. Huwa importanti li tinforma lill-avukat tiegħek dwar dawn iċ-ċirkostanzi.

Fejn isir is-smiġh statutorju preliminari?

Is-smiġh statutorju preliminari jsir fil-qorti lokali. Normalment tinzamm go ċella sakemm tidhol fl-awla tal-qorti.

Għandi nixhed waqt is-smiġh statutorju preliminari?

M'għandekx għalfejn tagħmel stqarrija jew tgħid il-verità. Jiddependi min-natura tal-każ tiegħek u l-gravità tal-akkuża jekk ikunx aħjar għalik li tagħmel stqarrija quddiem il-qorti. Għandek tikkonsulta mal-avukat tiegħek sabiex tiddetermina jekk ikunx aħjar għalik li tixhed jew le.

Inkun nista' nkellem avukat?

Il-qorti taħtar avukat biex jirrapprezentak fil-qorti. Jekk ma tistaqsix għal xi avukat partikolari, il-qorti taħtar avukat li jkun xogħol f'dak il-jum partikolari. Għal aktar tagħrif, ara l-[Iskeda Informattiva 1](#).

Għandek id-dritt li tiddiskuti l-każ mal-avukat tiegħek qabel is-smiġh. Jekk inti u l-avukat tiegħek ma titkellmox bl-istess lingwa, inti intitolat għall-għajjuna ta' interpretu. L-avukat tiegħek iħares l-interessi tiegħek waqt is-smiġh u jista' wkoll jistaqsi xi mistoqsijiet.

Nista' nverifika jekk il-qorti fehmitx tajjeb ix-xhieda tiegħi?

L-imħallef idahħal l-elementi essenzjali tax-xhieda tiegħek fir-registri tal-qorti. L-istqarrija tiegħek tinqara b'vuċi għolja sabiex ikun żgurat li tkun inftehimet tajjeb.

X'jiġri jekk ngħid xi haġa li tagħmel ħsara lill-każ tiegħi?

Ix-xhieda tiegħek fil-qorti tista' tintuża bħala prova fil-każ.

Għal kemm żmien nista' ninzamm taħt arrest preventiv?

L-imħallef jiddeċiedi waqt is-smiġh jekk għandekx tiġi lliberat jew tinzamm taħt arrest preventiv. F'ċerti każijiet, l-imħallef jiddeċiedi li l-perjodu ta' detenzjoni tiegħek għandu jkun estiż bi 3 x 24 siegħa oħra (ara [L-arrest \(2\)](#)).

Jekk tiġi arrestat, l-imħallef jiffissa limitu massimu ta' żmien ta' erba' gimgħat. Dan ifisser li jew għandek tiġi lliberat qabel id-data ta' skadenza ta' dak il-perjodu, jew il-każ tiegħek għandu jitressaq mill-gdid quddiem imħallef sabiex ikun żgurat li l-kundizzjonijiet għall-prigunerija kontinwa ikunu sodisfatti. M'hemmx limitu massimu għaż-żmien li matulu tista' tinzamm taħt kustodja. Dan jiddependi min-natura tal-każ.

Inti għandek tiġi lliberat hekk kif ir-raġuni għall-arrest tiegħek ma tibqax tapplika.

X'inhu l-iżolament?

Xi drabi l-pulizija jitolbu li tinzamm f'iżolament sabiex ma jkollokx kuntatt ma' prigunieri oħrajn. Tista' biss tikteb jew iċċempel lil xi hadd ieħor li jkun taħt is-sorveljanza tal-pulizija. Huwa l-imħallef li jiddeċiedi jekk għandekx tinzamm f'iżolament.

Nista' nappella kontra d-deċiżjoni dwar il-kustodja u l-iżolament?

Tista' tappella kontra deċiżjoni dwar il-kustodja jew l-iżolament quddiem il-qorti suprema. Il-mod normali biex tagħmel dan huwa li tgħid li tixtieq tappella waqt is-smiġh fejn ser jinstema' l-każ tiegħek.

Nista' nevita l-kustodja jekk nikkonsenja l-passaport tiegħi jew inħallas il-garanzija personali?

Il-kodiċi kriminali jagħmilha possibbli għalik li tevita li tinzamm arrestat jekk tikkonsenja l-passaport tiegħek jew tħallas il-garanzija personali. Madankollu, dan rari jseħħ fil-prattika.

Miżuri invażivi (4)

Waqt l-investigazzjoni tagħhom, il-pulizija jistgħu jiksbu tagħrif billi jużaw diversi miżuri invażivi, li xi uħud minnhom huma deskritti hawn taħt.

Il-pulizija jistgħu jieħdu l-marki tas-swaba' tiegħi u ritratt tiegħi?

Il-pulizija jistgħu jieħdu l-marki tas-swaba' tiegħek u ritratt tiegħek taħt dawn il-kundizzjonijiet:

Inti tkun issuspettat li wettaqt reat u l-miżura tkun neċessarja għall-investigazzjoni tal-pulizija.

Il-pulizija għandhom raġunijiet tajba biex jissuspettaw li inti wettaqt reat li għalih tista' tingħata sentenza ta' ħabs għal 18-il xahar jew aktar.

Il-pulizija jistgħu jieħdu kampjuni tad-DNA jew tad-demem tiegħi?

Il-pulizija jistgħu jieħdu kampjun tad-DNA jew kampjun tad-demem tiegħek taħt dawn il-kundizzjonijiet:

Hemm motivi raġonevoli biex jissuspettaw li wettaqt reat li għalih tista' tingħata sentenza ta' prigunerija għal 18-il xahar jew aktar, u l-miżura hija kkunsidrata importanti ħafna għall-investigazzjoni.

Jista' jittieħed kampjun tad-demem jekk il-konsum tal-alkoħol jew tad-drogi jkun jikkostitwixxi element tad-delitt li inti tkun issuspettat dwaru.

Il-pulizija jistgħu jagħmlu tfitxija fuqi u fuq ħwejġi?

Il-pulizija jistgħu jfittxu fil-ħwejġ ta' fuq tiegħek taħt l-istess kundizzjonijiet li japplikaw għat-teħid tar-ritratti.

Il-pulizija jistgħu jeżaminaw iċ-ċellulari tiegħi u jfittxuli fil-karozza?

Il-pulizija jistgħu jeżaminaw iċ-cellulari tiegħek sabiex isibu n-numru tat-telefown tiegħek u n-numru tal-IMEI tat-telefon tiegħek u jistgħu wkoll jagħmlu tiftix fil-karozza tiegħek taħt dawn il-kundizzjonijiet:

Il-pulizija għandhom raġunijiet tajba biex jissuspettaw li inti wettaqt reat li inti tista' tiġi akkużat bih.

It-tiftix huwa meqjus importanti ħafna għall-investigazzjoni.

Il-pulizija jistgħu jagħmlu tftixija f'dari?

Il-pulizija jistgħu jagħmlu tftixija f'darek taħt dawn il-kundizzjonijiet:

Il-pulizija għandhom raġunijiet tajba biex jissuspettaw li inti wettaqt reat li inti tista' tiġi akkużat bih.

It-tftixija titqies importanti ħafna għall-investigazzjoni.

Ir-reat jista' jwassal għall-prigunerija.

Il-pulizija tista' tiġiġustifika li aktarx issib provi relatati mad-delitt jew oġġetti li l-pulizija għandhom jissekwestraw għal raġunijiet oħrajn.

Min jiddeciedi li għandha tintuża miżura invażiva?

Il-qorti tiddeciedi jekk tistax issir tftixija fid-darek. Jekk hemm xi raġuni għal tħassib li xi evidenza tista' tisparixxi jekk ma ssirx tftixija minnufih, il-pulizija tista' tagħmel it-tftixija mingħajr ma tkun kisbet mandat ta' tftixija. It-tftixija għandha titressaq quddiem il-qorti fi żmien 24 siegħa minn meta ssir. Jekk tagħti l-kunsens tiegħek bil-miktub għal tftixija f'darek, il-pulizija jistgħu jiehdu d-deċiżjoni li jagħmlu t-tftixija f'darek.

Il-pulizija jiddeciedu jekk jiehdux il-marki tas-swaba' tiegħek, il-kampjuni tad-DNA u tad-demem tiegħek u ritratt tiegħek. Il-pulizija għandhom ukoll id-dritt li jeżaminaw iċ-cellulari tiegħek, ifittxulek fil-karozza, eċċ.

Nista' nilmenta?

Jekk tixtieq tilmenta dwar l-investigazzjoni mwettqa mill-pulizija tista' tipprezenta dan l-ilment quddiem il-qorti.

Id-deċiżjonijiet tal-qorti rigward it-tiftix u l-ippjanar tal-investigazzjoni jistgħu jiġu appellati fil-qorti suprema fi żmien ġimagħtejn mid-deċiżjoni tal-qorti.

Nista' nitlob lill-pulizija jeqirdu l-marki tas-swaba', ir-ritratti, it-traċċi ta' DNA u r-riżultati tal-kampjuni tad-demem?

Jekk il-prosekuzzjoni twaqqaf l-każ, jew jekk inti tiġi lliberat, il-pulizija għandhom jeqirdu r-ritratt li jkunu ħadulek. Il-pulizija jistgħu jzommu l-marki tas-swaba' u l-kampjuni tad-DNA tiegħek iżda dawn ikollhom jeqirduhom wara ċertu perjodu ta' żmien.

Nista' nitlob kumpens?

Jekk inti ġejt miżmum, arrestat jew espost għal xi miżura invażiva, u sussegwentement jirriżulta li dik iż-żamma, dik il-prigunerija jew dik il-miżura invażiva ma kinitx iġġustifikata, generalment inti tkun intitolat għal kumpens. Id-Direttur tal-Prosekuzzjoni Pubblika joħroġ avviż annwali dwar ir-rati li għandhom jintużaw meta jkun qed jiġi stabbilit l-ammont ta' dan il-kumpens.

Id-deċiżjoni dwar jekk għandhomx jittressqu akkużi kontrik (5) jew le

Ladarba l-pulizija jkunu temmew l-investigazzjoni tagħhom, il-każ tiegħek jintbagħat lill-uffiċċju tal-prosekutur, li jiddeciedi kif għandu jkompli l-każ.

Nista' nwieġeb hati għall-akkużi kollha jew għal xi uħud minnhom qabel il-proċess quddiem qorti kriminali?

Jekk inti ammettejt waqt l-investigazzjoni tal-pulizija li inti hati tal-aktar akkużi serji li jkunu saru kontrik, il-prosekuzzjoni normalment tara li l-każ jiġi trattat bħala ammissjoni ta' htija.

X'inhu l-att tal-akkuża?

L-att tal-akkuża jifforma l-bażi tas-smiġħ tal-każ fil-qorti. L-att tal-akkuża għandu jispeċifika d-dispożizzjonijiet statutorji li inti akkużat li ksirt u għandu jinkludi deskrizzjoni ta' kif inti wettaqt ir-reat(i). Id-deskrizzjoni għandha tkun eżatta b'mod li inti tista' tfejji d-difiża tiegħek fuq il-bażi tagħha.

Nista' nkun akkużat b'reati oħrajn minbarra dawk li bihom ikunu akkużawni l-pulizija?

L-uffiċċju tal-prosekutur iħejji l-att tal-akkuża. Jekk l-uffiċċju tal-prosekutur ikollu opinjoni dwar il-każ li tkun differenti minn dik tal-pulizija, l-att tal-akkuża jista' jinkludi kapi ta' akkuża godda jew differenti.

Il-kapi ta' akkuża godda jistgħu jiżdiedu mal-att tal-akkuża?

Il-prosekuzzjoni għandha tipprova tiġbor l-akkużi pendenti kollha kontrik biex ikun jista' jingħata verdett kollettiv. Għaldaqstant l-att tal-akkuża jista' jinkludi kapi godda jekk inti tkun ġejt akkużat b'reat f'diversi okkażjonijiet.

Regoli speċjali japplikaw jekk inti tkun ġejt estradit lejn id-Danimarka taħt [Mandat ta' Arrest Ewropew](#) jew taħt xi ftehim ta' estradizzjoni. Jekk inti tiġi akkużat b'kapi godda, inti għandek tikkonsulta mal-avukat tiegħek dwarhom.

L-att tal-akkuża jista' jinbidel?

L-att tal-akkuża jista' jinbidel jew jiżdied jekk tithejja jew tiġi nnotifikata akkuża ġdida, li tista' ssir sad-data li fiha jkunu se jibdedw il-proċeduri fil-qorti.

Jekk il-prosekutur fil-każ jemmen li s-sentenza tal-qorti għandha tkun iktar ħarxa minn dik iddikjarata fl-att tal-akkuża, bidla bħal din hija possibbli biss jekk l-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku jaqbel li jibdel l-att tal-akkuża. Jekk dan jinbidel, inti għandek tiġi mgħarraf fi żmien xahrejn.

Meta jibdedw il-proċeduri fil-qorti, jistgħu jsiru bidliet limitati ħafna fl-att tal-akkuża. Il-qorti tiddeciedi jekk għandhiex issir xi bidla jew le.

Nista' nkun akkużat b'xi reat li diġà ġejt akkużat bih fi Stat Membru ieħor?

Mhuwies eskluż li inti tista' tiġi akkużat b'reat li inti diġà tkun ġejt akkużat bih f'pajjiż ieħor. Madankollu, ma tistax tinstab hati ta' akkuża jekk tkun diġà ngħatajt sentenza għaliha jew jekk tkun ġejt illiberat minnha f'pajjiż ieħor.

Nista' nircievi informazzjoni dwar ix-xhieda kontrija?

Il-prosekutur għandu jipprezenta l-att tal-akkuża quddiem il-qorti flimkien ma' lista ta' evidenza li telenka l-ismijiet tax-xhieda. L-avukat tiegħek jircievi kopja ta' din il-lista. Normalment inti jkollok id-dritt li tkun taf l-identità tax-xhieda.

It-tfejji tad-difiża (6)

Fuq liema bażi l-avukat tiegħi u jiena nistgħu nħejju d-difiża tiegħi?

L-avukat tiegħek normalment jircievi kopji tar-rapporti kollha mħejjija mill-pulizija waqt l-investigazzjoni. Inti għandek dritt generali li tara l-materjal. L-avukat tiegħek jista' jagħtik kopja tal-materjal biss jekk il-pulizija tagħtih permess li jagħmel dan.

Jiena intitolat nara l-materjal kollu pprezentat mill-pulizija?

Il-pulizija jistgħu jordnaw lill-avukat tiegħek sabiex ma jagħtikx certa informazzjoni dwar il-materjal tal-każ jekk dan jitqies meħtieġ biex jiġiharsu l-interessi ta' qawwiet barranin jew biex tiġi pprovduta l-evidenza. Ordni bħal din tista' tinħareġ biss f'każijiet serji, u tapplika biss sakemm inti tkun tajt ix-xhieda tiegħek fil-qorti.

Min jiddeciedi jekk nistax nara l-materjal kollu?

Il-pulizija għandhom jissottomettu l-materjal u jiddeciedu jekk għandhiex tinħareġ ingunzjoni għal każ kollu jew għal parti minnu. Id-deċiżjoni tal-pulizija tista' tiġi appellata fil-qorti, li mbagħad tiddeciedi dwar il-kwistjoni.

Nista' nkun preżenti waqt is-seduti kollha tal-każ?

Generalment, inti għandek id-dritt li tkun preżenti f'dawk is-seduti kollha fil-qorti fejn il-qorti tiddeciedi jekk għandekx tinzamm taħt arrest preventiv, jew fejn il-kompliċi jew ix-xhieda jiġu eżaminati qabel il-proċess quddiem qorti kriminali.

Jekk il-pulizija tagħmel talba, il-qorti tista' tiddeciedi li ma tħalliex tattendi għas-seduti kollha. F'dak il-każ, inti għandek id-dritt tkun taf x'għara waqt is-smiġh. Il-qorti tista' tiddeciedi li inti ma tingħatax din l-informazzjoni. Għandek id-dritt li tkun taf x'għara waqt seduta li inti ma stajtx tattendi għaliha. L-aktar tard li dan jista' jsir huwa wara li inti tkun tajt ix-xhieda tiegħek quddiem il-qorti.

L-avukat tiegħi jista' jipparteċipa fis-seduti kollha tal-każ?

L-avukat tiegħek huwa intitolat li jipparteċipa fis-seduti kollha tal-każ. Dan japplika wkoll għas-seduti fejn il-qorti tiddeciedi jekk tippermettix l-interċettar tat-telefon, it-tiftix jew miżuri invażivi oħrajn li jkunu jeħtieġu l-approvazzjoni minn qabel tal-qorti.

L-avukat tiegħi jista' jipparteċipa fl-investigazzjoni tal-pulizija?

L-avukat tiegħek għandu jkun informat dwar l-investigazzjoni u huwa intitolat li jipparteċipa f'dik il-parti tal-investigazzjoni li tista' sserve bħala evidenza fil-każ kontrik. Tali eżempji huma l-iskjeramenti ta' identifikazzjoni, ir-rikostruzzjonijiet, eċċ.

L-avukat tiegħi jista' jwettaq investigazzjoni huwa stess?

L-avukat tiegħek normalment jistaqsi lill-pulizija jagħmlu investigazzjonijiet ulterjuri jekk temmen li naqsu li jiksbu informazzjoni li tista' tkun ta' għajjnuna fil-każ tiegħek. Jekk il-pulizija jirrifjutaw li jagħmlu dawn l-investigazzjonijiet ulterjuri, il-kwistjoni tista' titressaq quddiem il-qorti, li tista' tordna lill-pulizija twettaq l-investigazzjonijiet rilevanti.

L-avukat tiegħek jista' jagħzel ukoll li jwettaq investigazzjonijiet huwa stess. Madankollu, dan rari jseħh fil-prattika. Jekk l-avukat tiegħek iwettaq investigazzjoni huwa stess tal-każ, huwa ma jistax ifixkel l-investigazzjoni tal-pulizija, u l-investigazzjoni personali tal-avukat tiegħek għandha tikkonforma mal-kodiċi ta' kondotta etika li tapplika għall-avukati.

L-avukat tiegħi jista' jsejjaħ xhieda biex jixhdu fil-qorti?

L-avukat tiegħek jista' jistaqsi li jissejjaħ ċerti xhieda sabiex jixhdu fil-qorti. Jekk il-prosekuzzjoni toġġezzjona għas-smiġh ta' dawk ix-xhieda, il-qorti għandha tiddeciedi jekk is-smiġh tax-xhieda inkwistjoni hijiex rilevanti.

Links relatati

[L-Att dwar l-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja Daniza](#)

[L-Att Daniż dwar l-Istabiliment ta' registru centrali tad-DNA](#)

[Id-Direttur tal-Prosekuzzjoni Pubblika](#)

[L-Att Daniż dwar l-Estradizzjoni](#)

L-aħħar aġġornament: 13/08/2019

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

3 – Id-drittijiet tiegħi fil-qorti

Fejn isir il-proċess?

Il-proċess isir fil-qorti lokali tal-belt u jkun miftuħ għall-pubbliku. Jekk inti ammettejt li wettaqt ir-reat jew reati li int akkużat bihom, il-prosekuzzjoni titlob proċeduri dwar ammissjoni ta' htija. F'dak il-każ, il-bord tal-qorti jkun jikkonsisti biss minn imħallef professjonali wiehed. L-istess japplika jekk l-unika penali mitluba tkun multa.

Jekk int ma ammettejt ix-htija tiegħek, il-każ jinstitema' wkoll minn imħallfin lajċi, u l-bord tal-qorti mbagħad ikun jikkonsisti f'imħallef wiehed professjonali u żewġ imħallfin lajċi.

Jekk il-prosekutur jordna priġunerija għal erba' snin jew aktar, il-każ għandu jinstitema' minn ġurija. Il-bord tal-qorti mbagħad ikun magħmul minn tliet imħallfin professjonali u sitt ġurati. L-eċċezzjonijiet huma l-każijiet dwar kriminalità relatata man-narkotiċi u l-kriminalità ekonomika, li jinstitemgħu minn imħallfin professjonali u minn imħallfin lajċi irrispettivament mis-sentenza mitluba.

L-akkużi jistgħu jinbidlu waqt il-proċess quddiem qorti kriminali?

Jekk il-każ li għandu jinstitema' jkun każ b'dikjarazzjoni ta' htija, jista' jkun hemm qbil sabiex l-akkużi jiġu adattati skont id-delitt li qed tammetti li int hati għalih.

Malli jkun inbeda l-proċess quddiem qorti kriminali kontrik, l-elementi minuri biss jistgħu jinbidlu fl-akkuża. L-akkużi ma jistgħux jiġu estenzi mingħajr il-kunsens tiegħek.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi waqt il-proċess quddiem qorti kriminali?

Inti għandek tkun preżenti matul il-proċess kollu. Il-qorti tista' tħalli titlaq minn seduta wara li tkun tajt ix-xhieda tiegħek.

Jekk tkun ġejt innotifikat dwar seduta, iżda ma tidherx il-qorti mingħajr ma tagħti skuża legittima, il-qorti tista' tiddeciedi li x-xhieda għandhom jiġu eżaminati fin-nuqqas tiegħek. Il-qorti tista' tagħti d-deċiżjoni tagħha fin-nuqqas tiegħek jekk il-prosekuzzjoni tkun talbet priġunerija sa sitt xhur u inti tkun tajt il-kunsens tiegħek għall-konkluzjoni tal-proċess quddiem qorti kriminali. Jekk inti tircievi sentenza mhux kundizzjonali ta' mhux aktar minn tliet xhur priġunerija, il-każ jista' jiġi konkluz anke mingħajr il-kunsens tiegħek.

Mill-1 ta' Novembru 2009 kien possibbli li wiehed jattendi proċeduri legali permezz ta' konnessjoni bil-vidjow jekk il-piena massima mitluba tkun multa jew priġunerija għal mhux aktar minn sena. Madankollu, mhux il-qrati kollha installaw l-apparat meħtieġ biex ikollok dik il-għażla.

Jekk inti ma titkellimx u ma tifhimx il-lingwa tal-qorti tal-pajjiż, inti għandek id-dritt għall-għajjnuna ta' interpretu matul il-proċess kollu. L-interpretu jgħinek ukoll jekk ikollok bżonn tkellem lill-avukat tiegħek matul seduta.

Jekk inti għad m'għandekx avukat, il-qorti taħtar wiehed għalik jekk inti tiddikjara li m'intix hati tal-akkużi miġjuba kontrik, u jekk il-piena mitluba tkun aktar minn multa. Jekk inti tiddikjara li int hati f'każ fejn il-prosekuzzjoni titlob sentenza ta' priġunerija, il-qorti taħtar avukat għalik jekk inti titlob li jkollok wiehed. Jekk inti ma taqbilx mal-avukat tiegħek jew għal xi raġuni oħra tixtieq li jkollok avukat ġdid, normalment jaqtgħulek xewqtek.

Inti m'għandekx għalfejn tirrispondi l-mistoqsijiet waqt il-proċess quddiem qorti kriminali jew tgħid il-verità. Inti ma tistax tiġi kkastigat talli tagħti xhieda falza

waqt il-proċess quddiem qorti kriminali. L-avukat tiegħek jista' jagħtik parir dwar jekk hux iktar favorevoli għall-interessi tiegħek li tagħmel stqarrija fil-każ tiegħek.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi rigward il-provi miġjuba kontrija?

L-użu ta' provi bil-miktub matul proċess quddiem qorti kriminali huwa rregolat fid-dettall mil-liġi. Apparti hekk, ma hemm kważi l-ebda regoli, u inti liberu li tipproduci kwalunkwe tip ta' evidenza. Int u l-avukat tiegħek tistgħu tikkontestaw l-ammissibilità ta' xhieda jew evidenza, b'mod partikolari jekk dawn ikunu irrilevanti għall-każ tiegħek jew jekk l-evidenza tkun inkisbet illegalment. Il-qorti tiddeċiedi jekk tilqax din ix-xhieda jew provi ikkontestati minnek. F'hafna każijiet, l-evidenza miksuba illegalment tkun iddikjarata inammissibbli fil-qorti. Il-qorti tikkunsidra l-piż tal-evidenza inkwistjoni wara li tkun semgħet l-evidenza l-oħra.

Inti tista' titlob li ċerti xhieda jiġu msejja biex jixhdu f'seduta jew sabiex jipprezentaw ċerta evidenza biex issostni l-każ tiegħek. Din tista' pereżempju tkun lista tal-passiġġieri li turi li inti ma kontx fuq il-post tad-delitt meta dan ikun twettaq. Jekk il-prosekuzzjoni ma taqbilx mar-rilevanza ta' ċerti provi, il-qorti tiddeċiedi dwar il-kwistjoni.

Il-parti li tkun sejnet xhud għandha teżamina lix-xhud l-ewwel. Wara, il-parti l-oħra jkollha l-opportunità li tagħmel kontroezami tax-xhud. Meta tagħti l-verdett tagħha, il-qorti tevalwa ċ-ċertezza u l-affidabilità tad-dikjarazzjonijiet tax-xhieda mogħtija matul il-proċess quddiem qorti kriminali.

Il-kondotta tiegħi tista' tiġi kkunsidrata?

L-informazzjoni dwar il-kundanni preċedenti tiegħek tiġi kkunsidrata jekk mid-deskrizzjoni tar-reat jirriżulta li huwa reat ripetut. F'każijiet rari, l-informazzjoni dwar il-mod ta' tħaddim użat f'każ preċedenti tista' tiġi invokata sabiex tissostanzja t-tija jew innocenza fil-kawża pendenti. Normalment dan jaffettwa t-tul tas-sentenza tiegħek jekk qabel kont ġejt ikkundannat għal reat simili, jew jekk tkun wettaq ir-reat matul il-perjodu ta' probation wara sentenza sospiża jew matul liberazzjoni fuq parole.

Normalment, ma ssir l-ebda inkjesta dwar kwalunkwe kundanna preċedenti li jista' jkollok fi Stat Membru ieħor.

X'jiġri fl-aħħar tal-proċess quddiem qorti kriminali?

Il-kawża tintemm bid-deċiżjoni tal-qorti. Ir-riżultat jista' jkun wiehed minn dawn li ġejjin:

Liberazzjoni

Multa

Sentenza sospiża, li tista' tkun ukoll ordni għal trattament jew ordni għal servizz fil-komunità

Sentenza ta' priġunerija mhux kundizzjonata

Fil-każ ta' sentenza sospiża, il-qorti normalment tistabbilixxi piena ta' priġunerija li inti ma tkunx mitlub li tiskonta jekk ma tikkommettix reat ieħor matul il-perjodu ta' probation, li normalment ikun ta' sena jew sentejn. Bħala kundizzjonijiet għall-probation, il-qorti tista' teżiġi li int tibqa' taħt is-supervizzjoni tal-uffiċjal tal-probation, tiġi ttrattat għal abbuż tal-alkoħol jew tipi oħra ta' abbużi, tircievi trattament psikjatriku u/jew twettaq ċertu għadd ta' sigħat ta' servizz fil-komunità mhux imħallas kif stabbilit mill-qorti.

Hemm sanzjonijiet speċjali għal awturi ta' ksur li jkunu minorenni (awturi ta' ksur taħt l-età ta' 18-il sena).

X'inhu r-rwol tal-vittma matul il-proċess quddiem qorti kriminali?

Il-vittma hija meqjusa bħala xhud bħax-xhieda l-oħra kollha. Madankollu, f'ċerti każijiet il-vittma għandha d-dritt għal avukat li huwa maħtur separatament mill-qorti u/jew id-dritt li tikseb id-danni waqt il-proċess, sakemm it-talba għad-danni tkun sempliċi u ddokumentata tajjeb u sakemm tali għoti ta' danni ma jikkawżax xi inkonvenjent materjali.

Links relatati

[Att dwar l-Amministrazzjoni tal-Gustizzja Daniża](#)

L-aħħar aġġornament: 13/08/2019

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

4 – Id-drittijiet tiegħi wara li l-qorti tkun tat id-deċiżjoni tagħha

Nista' nappella?

Il-qorti tagħti d-deċiżjoni tagħha f'seduta. Inti tista' tappella kontra d-deċiżjoni, il-verdett jew is-sentenza quddiem il-qorti tal-appell. Inti tista' titlob liberazzjoni jew tnaqqis tas-sentenza tiegħek. Jekk temmen li saru żbalji serji matul il-proċess fil-każ tiegħek quddiem il-qorti distrettwali, tista' titlob li l-każ jerġa' jintbagħat lura lejn il-qorti distrettwali għal ritrattazzjoni quddiem imħallfin ġodda.

Inti tista' tappella oralment kontra l-kundanna, il-verdett jew is-sentenza fis-seduta li fiha tingħata d-deċiżjoni. Tista' tappella wkoll bil-miktub quddiem il-qorti distrettwali jew l-uffiċċju tal-prosekuzzjoni. L-appell tiegħek għandu jiġi pprezentat fi żmien ġimagħtejn. Jekk ikollok avukat, dan normalment jiehu hsieb d-dettalji prattiċi marbutin mal-appell tiegħek. Jekk il-piena tiegħek hija multa ta' DKK 3,000 jew inqas, inti għandek bżonn permess mill-Bord Daniż tal-Permessi għal Appell biex tappella d-deċiżjoni. L-applikazzjoni tiegħek lill-Bord tal-Permessi għal Appell għandha tiġi sottomessa fi żmien ġimagħtejn wara d-deċiżjoni.

X'jiġri jekk nappella?

Jekk inti tappella kontra d-deċiżjoni tal-qorti, il-każ jinstema' mill-qorti tal-appell. Din is-seduta, hija miftuħa wkoll għall-pubbliku. M'hemm l-ebda limitu ta' żmien dwar meta l-każ għandu jinstema' mill-qorti tal-appell.

Jekk inti qed tinzamm taħt arrest, il-qorti tal-appell għandha tisma' l-każ tiegħek qabel kwalunkwe każ ieħor. Il-qorti tal-appell għandha tiddeċiedi wkoll jekk għandekx tibqa' fil-kustodja sal-proċeduri tal-appell kif ukoll matulhom.

Jekk inti tappella għal liberazzjoni, il-każ tiegħek ser jidher mill-ġdid quddiem il-qorti tal-appell. F'dak il-każ, inti intitolat li tressaq provi ġodda. Għandek tiddiskuti mal-avukat tiegħek malajr kemm jista' jkun dwar liema provi ġodda għandhom jitressqu f'każ ta' appell. Hekk kif il-prosekuzzjoni tiżvela liema provi se tuża fil-proċeduri tal-qorti tal-appell, l-avukat tiegħek normalment ikollu 14-il jum biex jiżvela l-provi tiegħek. Għandek tkun tista' tikseb eżenzjoni mil-limitu ta' żmien ta' 14-il jum.

Jekk tappella biss għal tnaqqis tas-sentenza tiegħek, il-qorti tal-appell tikkunsidra biss il-piena. F'każijiet bħal dawn il-partijiet ma jipproduċu l-ebda evidenza quddiem il-qorti tal-appell, iżda l-avukat tiegħek jista' jitlob lill-qorti biex tikseb informazzjoni addizzjonali dwar iċ-ċirkustanzi personali tiegħek li hija rilevanti għad-determinazzjoni tas-sentenza jew tal-kwistjoni tal-estradizzjoni.

X'jiġri fis-seduta tal-appell?

Jekk appellajt għal liberazzjoni, il-każ tiegħek jidher mill-ġdid quddiem il-qorti tal-appell. Fil-prattika, il-qorti tal-appell ta' spiss tibda billi jinqraw l-istqarrijiet tiegħek u tax-xheda fil-proċeduri tal-qorti distrettwali. Madankollu, jekk inti u l-avukat tiegħek ma taqblux ma' din il-proċedura, l-istqarrijiet għandhom jingħataw mill-ġdid.

Jekk inti appellajt għal tnaqqis tas-sentenza tiegħek, il-qorti tal-appell għandha tikkunsidra l-evidenza pprezentata fil-qorti distrettwali u tiddeciedi s-sentenza fuq dik il-bażi.

Il-qorti tal-appell għandha tħabbar id-deċiżjoni tagħha waqt is-seduta. Il-qorti tal-appell tista' tiddeciedi li tikkonferma s-sentenza tal-qorti distrettwali, li żżid jew tnaqqas is-sentenza, jew li tilliberak. Jekk inti tiġi lliberat jew jekk is-sentenza tiġi mnaqqsa, l-ispejjeż tal-appell jiġihallu minn fondi pubbliċi. L-istess japplika f'każ li l-prosekuzzjoni appellat kontra s-sentenza u l-qorti tal-appell taffermaha biss. Fiċ-ċirkostanzi l-oħra kollha, x'aktarx li int tiġi ordnat tħallas l-ispejjeż tal-proċeduri ta' appell.

X'jiġri jekk nirbaħ/nitlef l-appell?

Is-sentenza tal-qorti tal-appell tegħleb dik tal-qorti distrettwali u ġeneralment tkun finali u konklussiva. Il-każ jista' f'ċirkostanzi straordinarji jitressaq quddiem il-Qorti Suprema bil-permess tal-Bord tal-Permessi għal Appell. Tali permess normalment jingħata biss jekk il-każ ikun kwistjoni ta' principju u għalhekk ikun jikkonstitwixxi każ ta' prova, jew għal raġunijiet oħra speċjali. Il-Bord jagħti l-permess biss għal ftit każijiet kriminali li jitressqu quddiem il-Qorti Suprema. L-avukat tiegħek jista' jagħtik parir dwar il-possibilitajiet tiegħek li tikseb tali permess.

Jekk inti tiġi lliberat u jekk ikunu ntużaw miżuri intrużivi bħall-arrest, id-detenzjoni jew it-ftitxija fl-investigazzjoni, int tista' titlob għad-danni. It-talba tiegħek għandha ssir bil-miktub lill-prosekutur pubbliku reġjonali sa mhux aktar tard minn xahrejn wara d-deċiżjoni tal-qorti. L-avukat tiegħek normalment jiehu hsieb id-dettagli prattiċi marbutin mal-prezentazzjoni tat-talba. Tinsix tinforma lill-avukat tiegħek fejn jista' jikkuntattjak f'pajjiżek.

Jiena minn Stat Membru ieħor. Nista' nintbagħat lura hemmhekk wara l-proċess quddiem qorti kriminali?

Normalment, tista' tintbagħat lejn Stat Membru ieħor biex tiskonta s-sentenza tiegħek. Ġeneralment, dan jiġri biss jekk inti titlob li tintbagħat lura lejn il-pajjiż tiegħek stess biex tiskonta s-sentenza tiegħek. Inti għandek tibgħat l-applikazzjoni tiegħek biex tiskonta s-sentenza tiegħek f'pajjiżek lill-Ministeru Daniż tal-Gustizzja.

Jekk niġi kkundannat, nista' nerġa' niġi akkużat għall-istess delitt?

Fid-Danimarka, inti ma tistax tiġi kkundannat darbtejn għall-istess delitt. L-istess principju japplika fil-pajjiżi Ewropej l-oħra. Billi d-dispożizzjonijiet penali jistgħu jkunu differenti minn pajjiż għal ieħor, inti għandek tistaqsi dwar dan fil-pajjiż li jista' jiftaħ ukoll prosekuzzjoni kontra d-delitt.

Informazzjoni dwar l-akkużi/lil-kundanna

Malli l-każ jiġi deċiż, id-deċiżjoni għandha tiġi rrapportata lir-Registru Ċentrali tal-Kriminalità. Id-deċiżjonijiet dwar il-ksur tal-Kodiċi Kriminali Daniża jiddaħflu fil-parti tar-registru li tirrigwarda d-deċiżjoni. Id-deċiżjonijiet li jikkoncernaw ksur ta' leġiżlazzjoni oħra jiġu rreġistrati jekk inti tingħata sentenza ta' prigunerija jew sentenza ta' skwalifika (sentenza li ċċaħħdek minn dritt). Id-deċiżjoni tiġi rreġistrata billi jiġu speċifikati l-isem tal-qorti li tkun ħarget is-sentenza, id-data tas-sentenza, id-dispożizzjonijiet statutorji li ġew miksur, u s-sentenza.

Hemm restrizzjonijiet dwar liema deċiżjonijiet għandhom jiġu inkluzi fil-kondotta li tista' tinħareġ għall-użu personali tiegħek. Id-dejta tiġi rreġistrata elettronikament, u t-tħassir tad-dejta jiddependi fuq kemm tkun serja s-sanzjoni. Inti tista' tagħmel ilment dwar żbalji ta' rreġistrazzjoni jew ta' tħassir, iżda mhux dwar ir-registrazzjoni attwali tad-deċiżjoni. Ilmenti dwar ir-registrazzjoni għandhom jiġu sottomessi lill-Uffiċċju tal-Kummissarju Nazzjonali tal-Pulizija Daniża, li hija l-awtorità tad-dejta relatata mal-kondotti.

Links relatati

[L-Att dwar l-Amministrazzjoni tal-Gustizzja Daniża](#)

[Ordni eżekuttiva dwar l-ipproċessar tad-dejta personali fir-Registru Ċentrali tal-Kriminalità](#)

L-aħħar aġġornament: 13/08/2019

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

5 – Reati minuri

Kif inhuma ttrattati r-reati minuri tat-traffiku fit-triq?

Jekk inti tiġi mwaqqaf mill-pulizija tat-traffiku, li jinfunzaw il-liġijiet tat-traffiku fit-triq, tista' tammetti jew tiċhad il-htija tiegħek. Il-pulizija għandha takkużak b'reat li temmen li int wettaqt. Inti għandek id-drittijiet ta' imputat u m'għandekx għalfejn tagħmel dikjarazzjoni lill-pulizija.

Il-penalijiet għal reat tat-traffiku fit-triq huma normalment multa. Ir-reati tat-traffiku fit-triq huma ttrattati bl-istess mod bħal reati oħra li l-penalijiet mitluba għalihom hija multa. Il-pulizija tibgħatlekk kont għall-multa. Jekk inti tħallas il-kont, dan ifisser li inti tammetti l-akkużi. Jekk inti ma tħallasx il-kont, il-każ jitressaq quddiem il-qorti. Inti tiġi mħarrek sabiex tidher f'seduta fejn jistgħu jiġu pprezentati provi tar-reat.

Id-Direttur tal-Prosekuzzjonijiet Pubbliċi ħareġ [katalogu tal-penalitajiet għar-reati tat-traffiku](#) fejn inti tista' tivverifika li l-multa tiegħek taqbel mal-multi li normalment jingħataw għat-tip ta' reat tat-traffiku li tkun wettaqt.

[L-Att dwar it-Traffiku fit-Triq](#) jippermetti lill-pulizija biex tiehu pussess tal-vettura tiegħek jekk inti tkun residenti barra mid-Danimarka u l-karozza tiegħek tkun irreġistrata f'pajjiż differenti mid-Danimarka. Il-vettura tista' tiġi ssekwestrata sakemm tiħallas il-multu jew sakemm tiġi pprovduta garanzija għall-ħlas tal-multu. Jekk inti ma taqbilx li inti wettaqt reat tat-traffiku fit-triq, f'ċerti każijiet ikollok tipprovdi garanzija għall-ħlas tal-multu u titlob li l-każ jinstitma' fil-qorti. Il-pulizija ta' spiss jużaw id-dritt li jissekwestraw il-vetturi.

Hemm regoli speċjali applikabbli għal vetturi u sewwieqa ġejjin minn pajjiżi Skandinavi oħra.

Kif inhuma ttrattati r-reati marbuta mal-parkeġġ?

Ir-restrizzjonijiet fuq il-parkeġġ ġeneralment jiġu infurzati mill-gwardjani tat-traffiku li jaħdmu għal awtorità lokali jew intrapriża privata, u mhux mill-pulizija. Jekk inti tipparkja illegalment, tircievi multa tal-parkeġġ. Il-multu tal-parkeġġ titqiegħed fuq il-karozza tiegħek.

Jekk tara lill-gwardjan tat-traffiku qabel ma dan jirreġistra r-reat tal-parkeġġ, inti tista' toġġezzjona direttament mal-gwardjan tat-traffiku. Il-gwardjan tat-traffiku jista' jiddeciedi li ma jirreġistrax ir-reat jew li jiehu nota rigward l-oġġezzjoni tiegħek. Jekk inti tircievi multa tal-parkeġġ, il-multu għandha tkun akkumpanjata minn linji gwida dwar kif inti tista' tressaq ilment dwar il-multu. M'hemm l-ebda korp ċentrali għall-ilmenti.

Il-multi tal-parkeġġ jingħabru bl-istess mod bħal talbiet ċivili oħra. Dan ifisser li t-talba tintbagħat lill-aġenzija tal-ġbir fil-pajjiż ta' residenza tiegħek jekk inti ma tħallasx il-multu.

Reat ta' dan it-tip jista' jiġi jidher fuq il-kondotta tiegħi?

Il-kondotta tiegħek normalment ma tkunx tinkludi l-multi. Madankollu, il-multi mogħtija għal reati kriminali jiġu inkluzi fil-kondotta tiegħek.

Il-multi tal-parkeġġ mhumiex meqjusa bħala sanzjonijiet kriminali u għalhekk ma jkunux inkluzi fil-kondotta tiegħek.

L-aħħar aġġornament: 13/08/2019

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew

kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [de](#) giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Imputati (proċeduri kriminali) - Germanja

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw x'jiġi jekk tkun issuspettat li inti wettaq delitt.

Għal informazzjoni dwar reati tat-traffiku li min iwettaqhom jista' jeħel biss multa, ara l-[Iskeda Informattiva 6](#).

Jekk inti sfajt vittima ta' delitt, tista' ssib informazzjoni dettaljata dwar id-drittijiet tiegħek [hawnhekk](#).

Il-proċeduri kriminali fil-qosor

Din it-taqsimha tinkludi deskrizzjoni fil-qosor tal-fażijiet involuti fil-proċeduri kriminali.

Il-proċeduri kriminali huma diviżi fi tliet fażijiet: il-proċeduri tal-investigazzjoni, il-proċeduri intermedji (interlokutorji) u l-proċess quddiem il-qorti kriminali (inklużi l-appelli u l-infurzar).

Il-proċeduri tal-investigazzjoni (*Ermittlungsverfahren*): L-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni (jew il-prosekutur pubbliku jew il-pulizija) jibdew investigazzjoni kontra tiegħek jekk qed jiġi ssuspettat li inti wettaq reat kriminali. L-għan tal-investigazzjoni huwa li jiġi stabbilit jekk is-suspett fil-konfront tiegħek huwiex iġġustifikat jew le. It-tmexxija tal-investigazzjoni tagħhom tista' tinvolvi diversi miżuri, inkluża perkwiżizzjoni fid-dar tiegħek. Meta l-investigazzjonijiet jitlestew, il-prosekutur pubbliku jiddeciedi jekk jissospendix il-proċeduri minħabba nuqqas ta' suspett jew jekk jipprezentax il-kapi tal-akkuża kontrik.

[Il-proċeduri intermedji \(interlokutorji\) \(*Zwischenverfahren*\)](#): Matul il-proċeduri intermedji l-qorti tivvaluta l-kap tal-akkuża u tiddeciedi jekk tipproċedix jew le. Jekk il-qorti temmen li jkun hemm provi suffiċjenti biex kundanna tkun probabbli, hija tagħti bidu għall-proċeduri prinċipali.

Il-proċeduri prinċipali (*Hauptverfahren*): Fil-proċeduri prinċipali, il-qorti tipprepara u twettaq il-proċess. Il-qorti tittestja l-kap tal-akkuża waqt smiġh billi tuża l-provi disponibbli (xhieda okulari, dokumenti, eċċ.). Inti tingħata wkoll l-oportunità tgħid lill-qorti l-verżjoni tiegħek ta' dak li ġara u biex tikkomenta dwar l-allegazzjonijiet. Jekk il-kap tal-akkuża jiġi kkonfermat, inti tiġi kkundannat. Jekk il-kap tal-akkuża ma jiġix ikkonfermat, inti tiġi lliberat. Inti tista' tappella kontra sentenza billi tosserva ċerti limiti ta' żmien. Fl-appell (*Berufsverfahren*), il-proċeduri prinċipali jiġu ripetuti quddiem qorti superjuri. Fl-appelli ta' reviżjoni (*Revisionsverfahren*), il-verdett jiġi vverifikat biss għal difetti legali.

Hemm varjazzjonijiet ta' dan. Il-varjazzjonijiet prinċipali huma l-[proċedura sommarja \(*Strafbefehlsverfahren*\)](#), is-[sospensjoni tal-proċedura \(*Einstellung des Verfahrens*\)](#), u l-[proċedura aċċellerata \(*beschleunigtes Verfahren*\)](#).

Dawn l-iskedi informattivi jinkludu dettalji tal-fażijiet individwali fil-proċeduri kriminali u tad-drittijiet tiegħek. Din l-informazzjoni għandha sservi biss ta' gwida u ma għandhiex tiġi kkunsidrata bħala li qed tissostwixxi parir legali.

Ir-rwol tal-Kummissjoni Ewropea

Jekk jogħġbok innota li l-Kummissjoni Ewropea ma għandha l-ebda influwenza fuq il-proċeduri kriminali fl-Istati Membri u ma tkunx tista' tagħtik assistenza jekk ikollok xi lment.

Jekk jogħġbok ikklikja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib l-informazzjoni li teħtieġ.

[1 – Noti ta' spjegazzjoni](#)

[2 – Kif tikseb parir legali](#)

[3 – Id-drittijiet tiegħi waqt il-proċeduri ta' investigazzjoni](#)

L-interrogazzjoni

Il-proċedura ta' identifikazzjoni/perkwiżizzjoni fuq il-persuna

Il-perkwiżizzjoni/is-sekwestru/l-interċettazzjonijiet telefonici

L-arrest

Iż-żamma taħt arrest preventiv

L-att ta' akkuża

[4 – Id-drittijiet tiegħi waqt il-proċeduri fil-qorti](#)

[5 – Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess quddiem il-qorti kriminali](#)

[6 – Reati tat-traffiku fit-triq](#)

Links relatati

[Il-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali](#)

L-aħħar aġġornament: 30/08/2019

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

1 - Noti ta' Spjegazzjoni

[Is-sospensjoni tal-proċeduri \(1\)](#)

[Il-proċedura sommarja \(2\)](#)

[Il-proċedura aċċellerata \(3\)](#)

[L-avukat maħtur mill-qorti \(4\)](#)

[Informazzjoni dwar l-investigazzjonijiet/il-kapi tal-akkuża/il-kundanni \(5\)](#)

[Kontestazzjonijiet legali waqt il-proċeduri tal-investigazzjoni \(6\)](#)

Is-sospensjoni tal-proċeduri (1)

Il-proċeduri jistgħu jiġu sospiżi (*Einstellung*) fi kwalunkwe punt, jew mill-prosekutur pubbliku jew, wara li tkun inbdiet il-prosekuzzjoni, mill-qorti. Hemm diversi modi kif il-proċeduri jistgħu jiġu sospiżi. Dawk prinċipali, fil-prattika, huma dawn li ġejjin:

Il-proċeduri jistgħu jiġu sospiżi b'mod provviżorju, pereżempju, jekk inti tkun assenti għal perjodu twil ta' żmien. Il-proċeduri jistgħu jiġu sospiżi wkoll jekk l-investigazzjoni ma tipproduċix raġunijiet suffiċjenti sabiex ikunu pprezentati l-kapi tal-akkuża. Madankollu, il-prosekutur pubbliku jista' jerga' jagħti bidu għall-proċeduri fi kwalunkwe ħin (soġġetti għal ċerti perijodi ta' preskrizzjoni), pereżempju, jekk jinstabu provi ġodda.

Il-proċeduri jistgħu anki jiġu sospiżi b'mod definit. Dan jista' jkun il-każ f'delitti minuri jekk ikun hemm ftit htija u jekk fil-prosekuzzjoni ma jkun hemm l-ebda interess pubbliku. Il-proċeduri jistgħu jiġu sospiżi wkoll jekk tiġi sodisfatta kundizzjoni partikolari, pereżempju jekk inti tħallas multa jew tobdi ordni, bħall-ordni li tattendi kors dwar is-sikurezza fit-toroq.

Il-proċedura sommarja (2)

Fil-każ ta' reati minuri (*Vergehen*), fi tmiem il-proċeduri tal-investigazzjoni, il-prosekutur pubbliku jista' jagħmel talba bil-miktub lill-qorti għal sentenza sommarja (*Strafbefehl*) minflok ma jipprezenta kap tal-akkuża. Tista' tingħata sentenza sommarja jekk il-qorti temmen li l-provi miktuba jkunu suffiċjenti. Sentenza sommarja tagħti deskrizzjoni fil-qosor tar-reat u timponi penali partikolari. Jekk inti ma tappellax, din tidhol fis-seħħ bħala verdett assolut. Sentenza sommarja għandha konsegwenzi legali limitati. Normalment, hija timponi xi multa imma tista' wkoll twassal għal projbizzjoni tas-sewqan. Jekk għandek avukat difensur, inti tista' tingħata wkoll sentenza ta' mhux aktar minn sena priġunerija, fejn għandha tingħatalek il-*probation*. Jekk inti tappella, għandek żewġ possibbiltajiet:

Fil-każ ta' multa, inti tista' toġġezzjona biss għar-"rata ta' kuljum" li ntuzat sabiex tkun ikkalkulata l-multa. Jekk inti u l-prosekutur pubbliku taqblu, il-qorti tista' tiegħu d-deċiżjoni tagħha mingħajr ma jsir proċess quddiem qorti kriminali.

Jekk inti ma tillimitax l-appell tiegħek, il-każ iwassal għal proċess quddiem il-qorti kriminali. Ma hemmx għalfejn tidher personalment, imma tista' tkun irrappreżentat minn avukat. Lanqas ix-xhieda ma hemm għalfejn jidher personalment. Il-verbali tal-interrogazzjoni tax-xhieda jistgħu jinqraw, bil-kunsens tiegħek, jekk inti tkun preżenti waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali.

Fl-aħħar, il-qorti tagħti l-verdett tagħha. Hija ma tkunx marbuta bil-penali imposta fis-sentenza sommarja. Hija tista' timponi wkoll penali iktar iebsa, fil-limiti legali tal-ghoti ta' sentenzi.

Il-proċedura aċċellerata (3)

F'każijiet sempliċi fejn il-provi jkunu ċari, il-prosekutur pubbliku jista' anki jagħmel talba lill-qorti għal proċedura aċċellerata (*beschleunigtes Verfahren*). Dan ġeneralment isir jekk pereżempju inti ma tkunx residenti fil-Ġermanja u jkun hemm raġuni biex l-awtoritajiet jemmnu li ma intix se tkun tista' tidher fi smiġħ sussegwenti tal-qorti.

Jekk il-prosekutur pubbliku jagħmel talba għal dan, il-proċess tiegħek quddiem il-qorti kriminali jibda immedjatament jew wara perjodu qasir ta' żmien. F'dak il-każ, ma tkun meħtieġa deċiżjoni mill-qorti biex din tipproċedi għall-fażi tal-proċess quddiem il-qorti kriminali, b'differenza għal kif jiġri fi prosekuzzjoni normali. Il-proċedura aċċellerata taqbeż il-proċeduri intermedji.

Ir-regoli ssemplifikati tal-proċeduri aċċellerati, jippermettu lill-qorti tirrifjuta t-tabliet sabiex jiġu kkunsidrati ċerti provi.

Il-kamp ta' applikazzjoni tal-ghoti ta' sentenzi huwa wkoll limitat. Il-qorti tista' timponi multa biss jew sa sena priġunerija. Il-liċenzja tas-sewqan tiegħek tista' tiġi rritrata wkoll.

L-avukat maħtur mill-qorti (4)

Jekk qed tiġi ssuspettat li inti wettaqt delitt aktar gravi (*Verbrechen*), jew jekk is-sentenza mistennija f'każ ta' kundanna tkun ta' iktar minn sena priġunerija, jew jekk qed tinzamm taħt arrest preventiv jew ma tistax tiddefendi ruħek għal raġunijiet oħrajn, il-qorti hija obligata li taħtarlek avukat difensur jekk inti għadek m'intix irrappreżentat minn wieħed. Fil-proċedura aċċellerata, inti tiġi pprovdut b'avukat difensur uffiċjali jekk is-sentenza mistennija tkun ta' iktar minn sitt xhur. L-obbligu li jinħatar avukat ma jiddependix mill-istatus finanzjarju tiegħek.

Il-qorti tiddeciedi liema avukat għandu jinħatar. Madankollu, trid ukoll tippermettilek li tagħzel l-avukat difensur tiegħek u li tinnominah għall-qorti. Jekk inti ma tinnominax avukat, il-qorti tagħmel dan f'ismek.

L-avukat difensur maħtur mill-qorti jista' jitbiddel biss f'każijiet eċċezzjonali. Inti tista' taħtar ukoll avukat differenti li tagħzel inti, f'liema każ, il-qorti tirtira l-ħatra tal-avukat difensur uffiċjali. Jekk inti tagħzel lill-avukat tiegħek, ikollok tħallas id-drittijiet tiegħu inti, sakemm ma tiġix illiberat mill-akkuzi, f'liema każ dawn ikollhom jiġihallu mill-Istat.

Informazzjoni dwar l-investigazzjonijiet/il-kapi tal-akkuża/il-kundanni (5)

X'informazzjoni tinzamm?

Il-pulizija żżomm il-baži tad-dejta tagħha bl-informazzjoni miksuba waqt l-investigazzjonijiet.

L-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku wkoll jaħžen dejta kemm waqt kif ukoll wara l-investigazzjoni. L-informazzjoni miksuba waqt l-investigazzjoni tinzamm ukoll f'registru ċentrali tal-prosekuzzjonijiet. L-informazzjoni trid tiġiħassar hekk kif jgħaddu perjodi speċifiċi, iffissati bil-liġi.

Ir-rekords tal-kundanni fil-kawżi kriminali jinżamm fir-[Registru Kriminali Federali Ċentrali](#) (*Bundeszentralregister*). Inti ma tiġix ikkonsultat dwar jekk din id-dejta tiġix irregiſtratata jew le. Il-kundanni jiġiħassru wara perjodu ta' żmien speċifikat, jekk ma jkunu ġew miżjuda l-ebda kundanni godda. Il-perjodu ta' żmien jiddependi mis-sentenza.

Liema dejta tiġi kkonsultata fil-proċeduri kriminali u meta?

Il-pulizija u l-prosekutur pubbliku jista' jkollhom aċċess għall-bażijiet tad-dejta tagħhom fi kwalunkwe ħin. M'għandhomx aċċess dirett għar-[Registru Kriminali Federali Ċentrali](#). Meta l-qorti tipprepara għall-proċess, hija titlob silta mir-registru.

Xi rwol għandha d-dejta fil-istadju tal-proċedura ta' investigazzjoni?

Jekk ikun hemm rekords ta' investigazzjonijiet preċedenti, il-prosekutur pubbliku jrid jikkunsidrahom jekk, pereżempju, qed jikkontrolla l-possibbiltà li jissospendi l-proċeduri taħt is-Sezzjonijiet 153 u 153a tal-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali.

Xi rwol għandha d-dejta fil-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Il-liġi tippermetti li waqt il-proċess jiġu kkunsidrati l-kundanni preċedenti rregiſtrati fir-registru ċentrali. Jekk jiġi stabbilit li kellek kundanni preċedenti, dawn jista' jkollhom effett negattiv fuq is-sentenza mogħtija. Id-dejta li tinzamm biss mill-prosekutur pubbliku u mill-pulizija tista' ma tiġix ikkunsidrata meta tingħata s-sentenza.

Kif nista' nsir naf x'informazzjoni baqgħet tinzamm dwari, u x'nista' nagħmel dwar dan?

Tista' ssir taf liema dejta li tikkonċernak baqgħet tinzamm billi tressaq applikazzjoni quddiem id-dipartimenti li jirregiſtraw id-dejta.

Inti tista' tapplika sabiex id-dejta tiġiħassar mid-dipartiment rilevanti. Jekk id-dipartiment jirrifjuta li jagħmel dan, inti tista' titlob li d-deċiżjoni tiġi riveduta minn qorti.

Iktar informazzjoni

Ir-Registru Kriminali Ċentrali huwa rregolat mir-[Registru Kriminali Federali Ċentrali](#). Id-dejta miżmuma mill-prosekutur pubbliku hija soġġetta għas-Sezzjoni 483 u għas-sezzjonijiet sussegwenti tal-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali; ir-registru ċentrali tal-prosekuzzjonijiet huwa kopert mis-Sezzjoni 492(1) tal-[Kodiċi ta' Proċedura Kriminali](#), b'iktar dettalji f'[Regolament](#); il-bażijiet tad-dejta tal-pulizija huma rregolati mill-[Att dwar l-Uffiċċju Federali tal-Prevenzjoni tad-Delitti](#) u mil-legiżlazzjoni dwar il-pulizija tal-Istati federali (*Länder*).

Kontestazzjonijiet legali waqt il-proċeduri tal-investigazzjoni (6)

Inti għandek id-dritt li tikkontesta l-miżuri meħuda fil-proċeduri tal-investigazzjoni. Ir-rimedji disponibbli jinkludu l-possibbiltà li tipprezenta lment kontra l-pulizija jew li tagħmel talba biex il-kwistjoni tiġi deċiża minn qorti.

Inti tista' tressaq ilment (*Beschwerde*) kontra tali deċiżjoni tal-qorti.

Jekk il-pulizija jew il-prosekutur pubbliku jkunu ħadu miżura mingħajr mandat, inti tista' tagħmel talba sabiex din tiġi analizzata retrospettivament mill-qorti.

Jekk inti toġġezzjona għal sekwestru, il-kwistjoni tiegħek titressaq awtomatikament quddiem l-imħallef mingħajr ma jkollok għalfejn tagħmel talba biex isir dan.

L-aħħar aġġornament: 30/08/2019

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

2 - Kif tikseb parir legali

Jista' jkun ta' vantaġġ għalik li tfittex parir legali indipendenti jekk inti involut fi kwalunkwe xorta ta' proċeduri kriminali. Dawn l-iskedi informattivi jgħidulek meta u f'liema ċirkustanzi inti għandek id-dritt li tkun irrapreżentat minn avukat. Huma jindikawlek ukoll x'jagħmel għalik tali avukat. Din l-iskeda informattiva ġenerali tispjegalek kif issib avukat, u kif jithallsu d-drittijiet tal-avukat jekk inti ma tkunx tiflaħ tħallas għal parir legali.

Kif issib avukat?

Meta ssir taf li inti soġġett għal investigazzjoni kriminali, inti tista' tfittex avukati kriminali speċjalisti fuq l-Internet pereżempju. Kull avukat (*Anwalt*) irregistrat fil-Ġermanja huwa awtorizzat li jagħmilha ta' avukat difensur. Jekk il-każ ikun urġenti minħabba li dalwaqt tkun se tiġi arrestat jew dalwaqt tkun se ssir perkwiżizzjoni fil-binjiet tiegħek, inti tista' ssib avukat difensur 24 siegħa kuljum permezz ta' [☞ hotline għal avukati kriminali](#). Jekk inti teħtieġ lil xi ħadd b'ħiliet lingwistiċi speċifiċi jew f'post partikolari, tista' tikkonsulta l-opzjoni ta' [☞ tfittxija għal avukati kriminali](#) pprovduta mid-Dipartiment Kriminali tal-Assoċjazzjoni tal-Avukati Ġermaniża (*Deutsches Anwaltverein*). Tista' anki tfittex l-assoċjazzjoni tal-avukati reġjonali (*Rechtsanwaltskammer*). Mill-1 ta' Jannar 2010, ġew ikkompilati listi reġjonali ta' avukati li lesti jaħdmu bħala [☞ avukati difensuri maħtura mill-qorti](#). Tista' ssir taf minn fejn iġġib dawn il-listi u kif tuzahom permezz tal-assoċjazzjoni tal-avukati lokali tiegħek (inkluż minn [☞ hawnhekk](#)).

Jekk inti qiegħed tinzamm taħt arrest jew [☞ taħt arrest preventiv](#) mhux se tkun tista' tikseb aċċess għal din l-informazzjoni. Il-pulizija huma obbligati li jipprovdulek lista ta' avukati jew direttorju tat-telefon jekk inti titlob wiehed. Il-pulizija jafu wkoll bil-[☞ hotlines](#). Jekk il-pulizija ma jhallux tikkuntattja avukat, inti għandek tgħarraf lill-qorti dwar dan malli tidher quddiemha. Il-qrati wkoll għandhom listi ta' avukati li jkunu lesti li jagħmluha ta' [☞ avukati difensuri maħtura mill-qorti](#).

Min iħallas għall-parir legali?

Jekk inti tiġi lliberat mill-akkużi, l-Istat irid iħallas id-drittijiet tal-avukat. Jekk il-proċeduri jiġu [☞ sospiżi](#) fil-fażi tal-investigazzjoni jew jekk inti tiġi kkundannat, inti tkun responsabbli mill-ħlas tad-drittijiet.

Anki jekk inti għandek introjtu baxx jew ma għandek l-ebda introjtu, ma hemm l-ebda dritt bażiku għal appoġġ finanzjarju fi proċeduri kriminali min-naħa tal-Istat. Tista' biss tagħmel talba biex tingħata [☞ għajnuna għal parir legali inizjali](#) mingħand il-qorti lokali tiegħek (*Amtsgericht*).

Hemm regoli partikolari li jikkonċernaw il-ħlas ta' [☞ avukati difensuri maħtura mill-qorti](#). Għall-ewwel l-Istat iħallas lill-avukat, imma l-ħlas statutorju għal avukat difensur maħtur mill-qorti huwa iktar baxx minn dak illi kieku jkun seta' jitolb l-avukat. Jekk inti tiġi kkundannat, jinħariġlek il-kont tad-drittijiet tal-avukat difensur maħtur mill-qorti fi tmiem il-proċeduri. Imbagħad int ikollok tħallas l-ispejjeż tal-għajnuna legali lura lill-Istat, u jkollok tħallas ukoll lill-avukat l-ammont tad-drittijiet li kien jitolb li kieku ma nħatarx bħala avukat difensur mill-qorti, dejjem jekk inti tkun tiflaħ tħallas.

L-aħħar aġġornament: 30/08/2019

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

3 - Id-drittijiet tiegħi waqt il-proċeduri tal-investigazzjoni

Din l-iskeda informattiva tittratta l-proċeduri tal-investigazzjoni, li jibdeu bl-investigazzjoni preliminari mill-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni u jintemmu permezz ta' preżentata tal-att tal-akkuża jew sospensjoni tal-proċeduri mill-prosekutur pubbliku.

X'inhuma l-fażijiet fl-investigazzjonijiet kriminali?

L-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni (li jistgħu jkunu jew il-prosekutur pubbliku jew il-pulizija) se jibdeu investigazzjoni kontra tiegħek jekk jissuspettaw li inti wettaqt reat. L-għan tal-investigazzjoni huwa li jiġi stabbilit jekk hemmx raġunijiet biex jissuspettaw fik jew le. Huma jridu jinvestigaw ukoll kwalunkwe ċirkustanza attenwanti. Jekk il-prosekutur pubbliku jemmen li hemm raġunijiet sabiex inti tiġi ssuspettat, huwa se jippreżenta l-kapi tal-akkuża kontrik (jew jagħmel talba għal [☞ sentenza sommarja \(Strafbefehl\)](#)).

Hemm tipi differenti ta' mizuri li jistgħu jwettqu l-pulizija u l-prosekutur pubbliku matul l-investigazzjoni tagħhom. X'inhuma l-mizuri u meta jittieħdu jvarjaw minn każ għall-ieħor. Pereżempju, inti tista' tiġi arrestat immedjatament wara li wettaqt reat. L-**arrest** jista' jkun segwit minn **arrest preventiv**.

Inti tista' tikkontesta quddiem il-qorti kwalunkwe mizura tal-investigazzjoni li tħoss li tista' tkun ta' preġudizzju għalik, kemm dak il-ħin stess kif ukoll retrospettivament.

Il-pulizija u l-prosekutur pubbliku jistgħu anki jfittxu informazzjoni dwar investigazzjonijiet u kundanni preċedenti. Id-dettalji huma spjegati [☞ hawnhekk](#).

Id-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni

Inti għandek id-dritt għal avukat matul il-proċeduri tal-investigazzjoni kollha. Għal informazzjoni dwar kif issib avukat u l-ispejjeż relatati, ara [☞ hawnhekk](#). Jekk inti ma titkellimx bil-Ġermaniż, tista' titlob li jkun hemm interpretu waqt il-laqqgħat li jkollok mal-avukat difensur tiegħek.

Inti ma għandekx id-dritt li tara l-fajl tiegħek. Madankollu, tista' tiġi zvelata xi informazzjoni mid-dokumenti jekk dan ma jpoġġix l-investigazzjonijiet fil-periklu jew jekk ma jiksirx id-drittijiet ta' partijiet terzi. Meta l-investigazzjoni tkun lesta, l-avukat difensur tiegħek jingħata aċċess għad-dokumenti. Qabel dan, l-aċċess jingħata biss jekk dan ma jipperikolax l-iskop tal-investigazzjoni.

Għal informazzjoni dwar id-drittijiet tiegħek, jekk tittiehed kontra tiegħek kwalunkwe waħda mill-mizuri tal-investigazzjoni li ġejjin, ara l-iskedi informattivi elenkati hawn taħt:

[L-interrogazzjoni \(1\)](#)

[Il-proċedura ta' identifikazzjoni/perkwiżizzjoni fuq il-persuna \(2\)](#)

[Il-perkwiżizzjoni/is-sekwestru/l-interċettazzjonijiet telefonici \(3\)](#)

[L-arrest \(4\)](#)

[L-arrest preventiv \(5\)](#)

[L-att ta' akkuża \(6\)](#)

Jekk jiena ċittadin barrani, dan kif se jaffettwa l-proċeduri tal-investigazzjoni?

B'mod ġenerali, inti għandek id-dritt li titlaq mill-Ġermanja waqt proċedura ta' investigazzjoni kriminali. L-uniċi ċirkustanzi fejn ma tistax tħalli l-pajjiż huma jekk tkun ġejt arrestat, jew jekk il-**mandat ta' arrest** ikun ġie sospiż bil-kundizzjoni li ma tħallix il-post tar-residenza tiegħek mingħajr il-permess tal-qorti.

Jekk inti taf li qed tiġi investigat, inti għandek tiżgura ruħek li l-prosekutur pubbliku u l-qorti jistgħu jikkuntattjawk bil-posta.

Matul investigazzjoni, inti dejjem tista' tikkuntattja lill-konsulat nazzjonali tiegħek.

L-interrogazzjoni (1)

Jekk qed jiġi ssuspettat li inti wettaqt reat, il-pulizija jew il-prosekutur pubbliku se jinterrogawk dwar il-kap tal-akkuża sabiex jiżguraw li int tingħata smiġh xieraq. F'certi każijiet, jekk il-prosekutur pubbliku jkun jixtieq dan, inti tista' tiġi interrogat ukoll minn imħallef.

X'għandi nagħmel jekk nisseejaħ biex niġi interrogat?

Jekk il-prosekutur pubbliku jew il-qorti se jhulek biex tiġi interrogat (*Vernehmung*), inti trid tattendi. Jekk tonqos milli twieġeb għal it-tazzjoni, inti tista' titressaq bil-forza quddiem il-prosekutur jew quddiem il-qorti. Jekk tisseejaħ għall-interrogazzjoni mill-pulizija inti m'intix marbut li tattendi.

Xi spjegazzjonijiet ningħata qabel l-interrogazzjoni?

Qabel l-interrogazzjoni, għandek tkun taf b'liema reat qed tiġi akkużat u x'inhuma l-lijijiet li huwa maħsub li ksirt. Għandek tkun avżat li għandek id-dritt li tibqa' sieket, li tista' tikkonsulta avukat qabel ma tiġi interrogat u li tista' tagħmel talba biex tingħabar kwalunkwe prova li teżonerak.

Niġi pprovdut b'interpretu jekk ma nitkellimx il-lingwa tal-pajjiż?

Jekk il-Ġermaniż tiegħek mhux jaf tajjeb biżżejjed, jiġi pprovdut interpretu, mingħajr flus. L-interpretu jattendi l-interrogazzjoni kollha u jitradduci l-mistoqsijiet, it-tweġibiet tiegħek u r-rekord bil-miktub tal-interrogazzjoni.

Nista' nitkellem ma' avukat?

Bħala persuna suspettata inti tista' titkellem ma' [avukat difensur](#) waħdek jew fil-preżenza ta' interpretu. Meta l-prosekutur pubbliku jew l-imħallef jinterrogak, inti jista' jkollok avukat difensur preżenti, imma mhux meta tiġi interrogat mill-pulizija.

Se niġi interrogat? Għandi nagħti xi informazzjoni?

Qabel tintemm l-investigazzjoni, il-pulizija jew il-prosekutur pubbliku jridu jinterrogawk sakemm il-proċeduri ma jiġux sospizi. Jekk il-każ ikun wieħed sempliċi, inti tista' tiġi interrogat bil-miktub.

Iżda anki f'interrogazzjoni bil-miktub, inti mitlub tagħti d-dettalji personali tiegħek. Dawn jinkludu l-ismijiet, il-kunjom, l-isem ta' meta twelidt, il-post u d-data tat-twelid, l-istat ċivili, l-impjeg, l-indirizz u n-nazzjonalità tiegħek.

Madankollu, inti ma inti obbligat tgħid xejn dwar il-kapi tal-akkuża u lanqas ma inti obbligat tagħti informazzjoni relatata mal-każ. Dak li tgħid u kemm tgħid hija deċiżjoni tiegħek – wara li tkun ikkonsultajt mal-avukat tiegħek.

X'jiġri jekk ngħid xi haġa li se tiżvantaġġja l-każ tiegħi?

Dak kollu li tgħid waqt interrogazzjoni se jiġi rreġistrat fil-minuti. Jekk inti tgħid xi haġa li tiżvantaġġjak, il-qorti li tikkunsidra l-każ tiegħek wara li jiġu pprezentati l-kapi tal-akkuża kontra tiegħek, tkun taf b'dan ukoll. Anki jekk tibqa' sieket jew tkun trid tirtira d-dikjarazzjoni tiegħek iktar tard, il-qorti tista' tinkorpora dak kollu li tkun għidt qabel fis-sentenza tagħha.

Matul l-interrogazzjoni, se ningħata informazzjoni dwar fiex tkun waslet l-investigazzjoni?

Huwa l-prosekutur pubbliku li jiddeċiedi jekk jinformatx jew le dwar fiex tkun waslet l-investigazzjoni. Madankollu, il-prosekutur pubbliku ma jistax jagħtik informazzjoni qarrieqa.

Liema metodi ma jistgħux jintużaw?

Inti ma tistax tiġi ttrattat hażin jew tkun soġġett għal trattament fiżiku hażin ieħor matul l-interrogazzjoni. Hadd ma jista' jheddek jew iwegħdek xi haġa li mhijjex permessa bil-liġi. Kwalunkwe dikjarazzjoni li tagħmel f'dawk il-kundizzjonijiet ma tistax tiġi kkunsidrata, anki jekk inti taqbel dwar dan.

Iktar informazzjoni

Ir-regoli dwar l-interrogazzjoni tal-persuni ssuspettati huma stabbiliti fis-Sezzjonijiet 136, 136 a u 163 a tal-[Kodiċi tal-Proċedura Kriminali](#).

Il-proċedura ta' identifikazzjoni/perkwizzjoni fuq il-persuna/kampjuni tad-demm, eċċ. (2)

Għandek issib id-dettalji dwar kif tista' tikkontesta dawn il-miżuri [hawnhekk](#).

X'tinvolti l-proċedura ta' identifikazzjoni? Meta ssir?

L-għan tal-proċedura ta' identifikazzjoni (*Erkennungsdienstliche Behandlung, ED-Behandlung*) huwa li jiġi stabbilit jekk intix hażin jew innocenti fi kwalunkwe proċeduri kriminali pendenti. Għaldaqstant, l-awtoritajiet jistgħu jiehdule ritratti, marki tas-swaba' jew marki tal-pali tal-id, u jistgħu jjieħdu nota ta' karatteristiċi partikolari, bħal tpingijiet fuq il-ġilda.

Il-qrati, il-prosekutur pubbliku jew il-pulizija jistgħu jagħtu bidu għal proċedura ta' identifikazzjoni. Il-proċedura ġeneralment titwettaq mill-pulizija.

Il-proċedura ta' identifikazzjoni tista' titwettaq bil-forza, li jfisser li l-pulizija jistgħu jzommuk u jiddrittawlek idejk jew is-swaba' sabiex jjieħdu l-marki tas-swaba' tiegħek, pereżempju.

Tista' ssir proċedura ta' identifikazzjoni jekk dan ma jkunx meħtieġ attwalment (eż. jekk ikun ovvju li jiena l-awtur tar-reat)?

Il-proċeduri ta' identifikazzjoni jistgħu jitwettqu wkoll għal finijiet ta' proċeduri kriminali futuri; fi kliem ieħor, il-proċedura ta' identifikazzjoni tista' ma tkunx mitluba għall-każ preżenti, imma sabiex jinżammu d-dettalji tiegħek għal każijiet li jistgħu jinjalghu fil-futur. Dan ifisser li jrid ikun hemm raġuni sabiex l-awtoritajiet jemmnu li inti tista' tkun soġġett għal proċeduri kriminali futuri.

Huma permessi l-perkwizzjonijiet fuq il-persuna?

Perkwizzjoni fuq il-persuna tista' tiġi ordnata sabiex ikunu stabbiliti fatti li huma materjali għall-proċeduri kriminali.

B'perkwizzjoni sempliċi fuq il-persuna mill-pulizija, tiġi investigata l-persuna tiegħek sabiex ikun stabbilit jekk ikunx hemm xi haġa moħbija f'xi waħda mit-toqbiet ta' gismek. Jekk perkwizzjoni bħal din tkun imbarazzanti għalik, din tista' titwettaq minn persuna tal-istess sess tiegħek jew minn tabib. Qabel il-perkwizzjoni, inti għandek tiġi informat li tista' tirrikjedi li jkun hemm preżenti persuna li tafda u li inti għandek id-dritt li tagħżel is-sess tal-persuna li se twettaq il-perkwizzjoni, f'każ li jkollok raġuni leġittima biex tagħmel dan. Inti obbligat li tittollera l-perkwizzjoni, imma hadd ma jista' jgħiegħlek tiehu sehem b'mod attiv fiha.

Jistgħu jittieħdu kampjuni tad-demm, ta' fluwidi oħrajn tal-ġisem jew tad-DNA tiegħi (pereżempju xagħar jew bzieq)?

Jistgħu jittieħdu kampjuni tad-demm u ta' sustanzi oħrajn tal-ġisem, pereżempju, sabiex ikun ivverifikat jekk hemmx alkoħol fid-demm tiegħek jew sabiex id-DNA tiegħek jiġi pparagunat ma' traċċi ta' DNA li jkunu nstabu fil-post tad-delitt. Dawn il-kampjuni għandhom dejjem jittieħdu minn tabib; u qatt mill-pulizija.

Meta l-kampjuni ma jkunux iktar meħtieġa għall-proċeduri kriminali, dawn għandhom jinqerdu. Madankollu, l-impronta tad-DNA tiegħek tista' tinzamm f'fajl jekk l-awtoritajiet ikollhom raġuni biex jemmnu li fil-gejijeni jistgħu jimbdeu proċeduri kontra tiegħek għal xi delitt serju.

Jekk inti ma taqbilx li jisirulek perkwizzjoni fuq il-persuna jew test tad-DNA, ikollha tinfareġ ordni mill-qorti. F'każ li kwalunkwe dewmien jista' jimplika riskju, jiġifieri jekk il-kwistjoni tkun waħda urġenti, il-prosekutur pubbliku jew il-pulizija huma awtorizzati joħorġu l-ordni huma. Dan jista' jtwettaq ukoll bil-forza.

Iktar informazzjoni

Il-proċeduri ta' identifikazzjoni huma rregolati mis-Sezzjoni 81b tal-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali, il-perkwizzjonijiet fuq il-persuna u l-kampjuni tad-demm huma rregolati mis-Sezzjonijiet 81a u 81d u t-testijiet tad-DNA huma rregolati mis-Sezzjonijiet 81e, 81f u 81g.

Il-perkwizzjoni/is-sekwestru/l-interċettazzjonijiet telefonici (3)

Tista' ssib dettalji dwar kif tista' tikkontesta dawn il-miżuri [hawnhekk](#).

Jistgħu jsiru perkwizzjonijiet fdari, fl-uffiċċju jew fil-karozza tiegħi, eċċ.?

Jekk inti qed tiġi ssuspettat li wettaq delitt, il-prosekutur pubbliku u l-pulizija jistgħu jagħmlu perkwiżizzjonijiet f' dawk u f'imkejjen oħrajn tiegħek, inkluża l-karozza tiegħek, jekk qed jistennu li jsibu provi hemmhekk jew jekk ikun hemm bżonn li jarrestaw.

Il-perkwiżizzjoni trid tiġi ordnata mill-qorti. F'każ li kwalunkwe dewmien jista' jimplika riskju, jiġifieri jekk il-kwistjoni tkun waħda urgenti, il-prosekutur pubbliku jew il-pulizija jgħallaw joħroġu mandat.

Inti tista' tkun preżenti waqt il-perkwiżizzjoni. Jista' wkoll ikollok l-avukat difensur tiegħek preżenti. Jekk ma jkunx hemm imħallef jew prosekutur disponibbli sabiex jattendi għall-perkwiżizzjoni, jekk ikun possibbli għandhom jingiebu żewġ uffiċjali tal-gvern lokali (*Gemeindevorsteher*). Iżda inti ma għandekx għalfejn titlob li jkun preżenti. Meta l-perkwiżizzjoni tkun lesta, inti trid tingħata dokument li jiddikjara r-raġunijiet għall-perkwiżizzjoni u r-reali li qed tiġi akkużat li wettaq, jekk tistaqsi għalih.

Il-proprjetà tiegħi tista' tiġi ssekwestrata?

L-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni jistgħu jgħallu l-oġġetti li jappartejnu lilek jekk ikunu importanti bħala provi. Jekk inti ma tgħaddihom l-homx bir-rieda t-tajba, huma jistgħu jiġu ssekwestrati. Irid jinħareġ mandat tal-qorti sabiex tiġi ssekwestrata proprjetà. F'każ li kwalunkwe dewmien jista' jimplika riskju, jiġifieri jekk il-kwistjoni tkun waħda urgenti, il-prosekutur pubbliku jew il-pulizija jistgħu joħroġu l-mandat huma. Inti tista' tikkontesta mandat maħruġ mill-qorti fi kwalunkwe ħin, anki wara li l-perkwiżizzjoni tkun lesta.

Jekk waqt il-perkwiżizzjoni jittiehed jew jiġi ssekwestrat xi oġġett, inti għandek id-dritt għal inventarju ta' dawn l-oġġetti jekk titlob wiehed.

Il-liċenzja tas-sewqan tiegħi tista' tiġi kkonfiskata?

Il-qorti biss tista' tissospendilek temporanjament il-liċenzja tiegħek jekk ikun hemm raġunijiet konvinċenti sabiex wiehed jassumi li l-qorti se tirtira l-liċenzja tiegħek f'sentenza sussegwenti li tikkonċerna reat tat-traffiku. Dan ġeneralment japplika jekk inti tkun wettaq reat tat-traffiku li wera li inti m'intix tajjeb biex issuq vettura. L-irtirar provviżorju mill-qorti tal-liċenzja tiegħek jikkostitwixxi konferma ta' konfiska tal-liċenzja tas-sewqan li tkun saret preċedentement. F'każ li kwalunkwe dewmien jista' jimplika riskju, u jekk hemm raġunijiet urgenti għall-irtirar tad-dritt tiegħek li ssuq vettura, il-pulizija jew il-prosekutur pubbliku jistgħu jikkonfiskaw il-liċenzja tiegħek.

L-interċettazzjonijiet telefoniċi huma permessi?

Kwalunkwe komunikazzjoni (eż. bit-telefon) jew taħdita li jkollok f' dawk tista' tiġi mmonitorjata u rreġistrata soġġetta għal kundizzjonijiet legali stretti; madankollu, irid ikun hemm suspett ta' delitt serju jew serju ħafna. Iż-żewġ miżuri jirrikjedu mandat tal-qorti. F'każ li kwalunkwe dewmien jista' jimplika riskju, jiġifieri jekk il-kwistjoni tkun waħda urgenti, dawn il-miżuri jistgħu jiġu ordnati wkoll mill-prosekutur pubbliku. Inti trid tiġi informat bil-miżuri retrospettivament.

Iktar informazzjoni

Il-perkwiżizzjonijiet u s-sekwestrata huma rregolati mis-Sezzjoni 102 u s-sezzjonijiet segwenti u mis-Sezzjoni 94 u s-sezzjonijiet segwenti tal-[Kodiċi ta' Proċedura Kriminali](#), is-sospensjoni provviżorja ta' liċenzja tas-sewqan (il-konfiska ta' liċenzja tas-sewqan) hija rregolata mis-Sezzjoni 111a u l-

interċettazzjonijiet telefoniċi huma rregolati mis-Sezzjoni 100a u s-sezzjonijiet segwenti. .

L-arrest (4)

Il-prosekutur pubbliku u l-pulizija jistgħu jzommuk taħt arrest preventiv jekk tinqabad fuq il-post tad-delitt jew jekk inti ġejt segwit mill-post tad-delitt u qed tiġi suspettat li qed tipprova taħrab. Il-prosekutur pubbliku jew il-pulizija jistgħu anki jzommuk taħt arrest preventiv jekk ikun hemm dewmien li jista' jimplika riskju u l-kwistjoni tkun waħda urgenti, sakemm il-kunduzzjonijiet sabiex jinħareġ mandat ta' arrest ikunu sodisfatti. Dan ikun il-każ jekk ikun hemm raġunijiet konvinċenti sabiex jiġi ssuspettat li inti wettaq delitt u jkun hemm **raġunijiet speċifiċi għall-arrest**. Meta inti tiġi arrestat, jista' jkun li diġà jkun inħareġ mandat jew li tkun diġà saret talba mill-prosekutur pubbliku biex jinħareġ il-mandat.

Tiġi kkunsidrata wkoll iż-żamma taħt arrest jekk jeħtieġ li jitwettqu miżuri partikolari tal-investigazzjoni, pereżempju l-**interrogazzjoni** jew il-**perkwiżizzjoni fuq il-persuna** bil-forza.

Niġi informat għaliek inkun qed ninzamm taħt arrest?

Inti dejjem tiġi informat bir-raġuni għaliek tkun qed tinzamm taħt arrest. Jekk ikun inħareġ mandat, trid tingħata kopja ta' dan lilek meta inti tiġi arrestat.

Għal kemm żmien nista' ninzamm taħt arrest?

Jekk inti tinzamm taħt arrest fuq il-bażi ta' mandat ta' arrest li nħareġ diġà jew li se ssir talba għalih, iż-żamma taħt arrest tiegħek hija soġġetta għal **dawn** il-limiti ta' żmien.

Jekk inti ġejt miżmum taħt arrest sabiex ikunu jistgħu jitwettqu bil-forza l-miżuri investigattivi, dawn għandhom isiru immedjatament u inti trid tiġi lliberat hekk kif dawn jitlestew. Iż-żmien neċessarju għal dan jiddependi miċ-ċirkostanzi. F'każijiet ta' dan it-tip, inti ma tistax tinzamm taħt arrest għal iktar minn tmien l-għada tal-jum taż-żamma taħt arrest tiegħek, għall-ebda raġuni.

Jekk inti tinzamm taħt arrest u jirriżulta li preċedentement kellek piena ta' kustodja li tkun għadek ma skontajtx, inti tista' tinzamm f'kustodja fi tmien l-arrest preventiv tiegħek.

Nista' nikkuntatta lil xi hadd?

Meta inti tinzamm taħt arrest inti għandek id-dritt li fi kwalunkwe ħin titlob għal avukat difensur tal-għażla tiegħek. Inti tista' tinforma lil membru tal-familja jew lil xi hadd li tafda jekk dan ma jippreġudikax l-iskop tal-investigazzjoni. Inti tista' titlob ukoll biex tiġi informat il-konsulat tal-pajjiż tiegħek.

Nista' nara tabib jekk neħtieġ wiehed?

Inti tista' titlob li tiġi eżaminat minn tabib tal-għażla tiegħek.

X'inhu mandat ta' arrest Ewropew, u x'nista' nagħmel biex nikkontestah?

L-iskop ta' Mandat ta' Arrest Ewropew huwa li jordna l-arrest u li jikkonsenja lill-persuna mfittxija fl-UE għal prosekuzzjoni jew biex tiskonta terminu ta' priġunerija jew piena ta' kustodja oħra. Jekk inti soġġett għal Mandat ta' Arrest Ewropew, inti tista' tinzamm taħt arrest fi kwalunkwe Stat Membru u tista' tiġi estradit lejn l-Istat Membru li jkun ħareġ il-mandat.

Jekk inti qed tinzamm fil-Ġermanja taħt mandat ta' arrest Ewropew, l-ewwel tiġi interrogat fil-qorti lokali l-aktar viċin tiegħek (*Amtsgericht*) sabiex tistabbilixxi d-dettalji tiegħek u biex tinstema' dwar jekk toġġezzjonax għall-estradizzjoni eventwali tiegħek. Id-deċiżjoni dwar kwalunkwe oġġezzjoni għandha tittiehed mill-qorti reġjonali superjuri (*Oberlandsgericht*).

Inti jkollok id-dritt għal rappreżentanza legali f'kull fażi tal-proċedura.

Jekk inti taqbel mal-estradizzjoni, inti tiġi estradit immedjatament (il-"proċedura ta' estradizzjoni ssimplifikata"). Tiġi wkoll informat dwar li tista' tiġi eżentat mir-"regola ta' speċjalità". Jekk tagħmel dan, inti tista' titressaq quddiem qorti fil-pajjiż li jkun ħareġ il-mandat fuq il-bażi ta' proċeduri oħrajn li mhumiex koperti mill-mandat. Ladarba inti tkun qbilt ma' estradizzjoni ssimplifikata jew mal-eżenzjoni tar-regola ta' speċjalità, inti ma tistax tirtira mill-ftehim.

Jekk inti ma taqbilx, il-qorti reġjonali superjuri se tiehu deċiżjoni dwar il-validità tal-estradizzjoni fi żmien 60 jum. Ma hemm l-ebda dritt ta' appell kontra d-deċiżjoni tal-qorti.

Għal iktar informazzjoni, ara [hawnhekk](#) u [hawnhekk](#).

L-arrest preventiv (5)

Meta rid niġi informat bil-mandat ta' arrest?

Jekk inti ġejt miżmum taħt arrest fuq il-baži ta' mandat ta' arrest, dan irid jingħata lilek mal-**arrest** tiegħek. Jekk inti ġejt arrestat b'mod provvizorju, ikollok tidher quddiem il-qorti mhux iktar tard mill-ġhada tal-jum li fih ġejt arrestat. Għaldaqstant, jekk il-qorti mbagħad toħroġ mandat ta' arrest, hija se tinfirmak dwar dan. Jekk il-qorti ma toħroġ mandat ta' arrest, inti tiġi lliberat.

Meta ninzamm taħt arrest preventiv?

Inti tista' tinzamm taħt arrest preventiv jekk ikun hemm raġunijiet konvinċenti sabiex inti tiġi ssuspettat u jkun hemm raġunijiet sabiex inti tinzamm taħt arrest. Dawn ir-raġunijiet jistgħu jinkludu delitt serju ħafna, tentattivi biex taħrab, il-periklu li inti taħrab, il-periklu li tirrepeti r-reat, jew il-periklu li inti tista' timpedixxi l-investigazzjoni tar-reat, pereżempju billi teqred il-provi jew tinfluwenza lix-xhieda. Jekk ma jkollok l-ebda residenza fissa, l-ebda impjeg permanenti u l-ebda relazzjoni soċjali qrib tiegħek, ikun maħsub li tista' tipprova taħrab.

X'nista' nagħmel dwar mandat ta' arrest preventiv?

Inti tista' tikkontesta mandat ta' arrest preventiv quddiem il-qorti superjuri li jmiss. Inti tista' tagħmel ukoll talba għal reviżjoni tal-mandat (*Haftprüfung*) quddiem il-qorti li tkun harġitu. Madankollu, jekk tapplika għal reviżjoni mill-istess qorti li tkun harġet il-mandat, ma tkunx tista' tikkontestah quddiem qorti aktar superjuri.

Għal kemm żmien nista' ninzamm taħt arrest preventiv?

Inti tista' tinzamm taħt arrest preventiv sakemm tintemm il-proċedura kriminali. Din tista' tintemm qabel jekk il-mandat ta' arrest jiġi rtirat, jew jekk il-mandat jiġi sospiż. L-arrest tiegħek jiġi sospiż b'kundizzjoni: pereżempju, inti tista' tinalab tħalli somma flus bħala garanzija jew tinalab tirrapporta regolarment għand il-pulizija.

Inti tista' tinzamm taħt arrest preventiv għal iktar minn sitt xhur f'ċirkustanzi partikolari biss li jeħtieġ li jiġu analizzati mill-prosekutur pubbliku jew mill-qorti *ex officio* (eż. jekk ikun hemm diffikultajiet partikolari matul l-investigazzjoni jew jekk din ikollha ambitu wiesa' mhux tas-soltu jew jekk ikun hemm raġunijiet importanti oħrajn).

X'informazzjoni se ningħata meta niġi arrestat?

Meta tiġi arrestat int għandek tingħata l-informazzjoni segwenti, b'lingwa li tifhem:

li int se tidher immedjatament quddiem qorti, jew mhux iktar tard mill-ġhada tal-jum li fih ġejt arrestat;

li għandek id-dritt tesprimi l-opinjoni tiegħek dwar il-kap tal-akkuża u li tibqa' sieket;

li għandek id-dritt li tagħmel talba li jiġu kkunsidrati l-provi li jeżonerawk u li inkella tibqa' sieket;

li tista' tikkonsulta ma' avukat tal-għażla tiegħek fi kwalunkwe ħin, anki qabel ma tiġi interrogat formalment;

li għandek id-dritt li titlob li tiġi eżaminat minn tabib li tagħzel inti, u

li tista' tinforma lil xi qarib jew lil xi persuna oħra li tista' tafda bil-kwistjoni, sakemm dan ma jipperikolax l-iskop tal-investigazzjoni.

Għandek tiġi informat li inti tista' titlob is-servizzi ta' interpretu mingħajr ħlas u li tista' tinforma lill-konsulat tal-pajjiż tiegħek, li huwa intitolat li jikkorrespondi miegħek. Barra minn hekk, waqt l-interrogazzjoni formali trid tiġi informat bi kwalunkwe ċirkustanza inkriminanti. Inti trid titfalla tikkontesta r-raġunijiet għas-suspett u għall-arrest tiegħek u trid titfalla tinvoka kwalunkwe fatt favur tiegħek. Fl-aħħar nett, inti trid tiġi informat bid-dritt tiegħek li tikkontesta l-arrest tiegħek fl-istess qorti jew f'qorti superjuri.

Nista' nircievi żjarat jew ittri, nilbes ħwejġi, eċċ. meta nkun miżmum taħt arrest?

Generalment, inti titfalla tircievi ittri meta tinzamm taħt arrest preventiv. Madankollu, inti tista' tkun soġġett għal ċerti restrizzjonijiet. Pereżempju, jista' jkun meħtieġ li inti titlob permess sabiex tircievi żjarat u sabiex tuża l-mezzi ta' telekomunikazzjoni. Jista' jkun hemm ukoll il-ħtieġa li jiġu mmonitorjati t-telekomunikazzjonijiet tiegħek u kwalunkwe ittra jew pakkett li tircievi, jew li jingħata permess sabiex tircievi oġġetti waqt iż-żjarat. Inti tista' toġġezzjona għal kwalunkwe waħda minn dawn ir-restrizzjonijiet. Min-naħa l-oħra, generalment ma jkun hemm l-ebda restrizzjoni fuq komunikazzjoni bil-fomm jew bil-miktub mal-avukat difensur tiegħek. Ir-regoli dwar l-arrest preventiv jistgħu jvarjaw minn Stat federali (Land) għall-ieħor.

L-att ta' akkuża kontra tiegħek (6)

Jekk l-investigazzjonijiet jizvelaw raġunijiet suffiċjenti sabiex jiġu pprezentati l-kapi tal-akkuża kontra tiegħek, il-prosekutur pubbliku jissottometti att ta' akkuża (*Anklage*) jew jagħmel talba għal ordni ta' piena permezz ta' [sentenza sommarja \(Strafbefehl\)](#) quddiem il-qorti rilevanti. Jekk dan ma jsirx, il-prosekutur jissospendixxi l-proċedura. Fl-att ta' akkuża, il-prosekutur pubbliku jiġbor fil-qosor il-kapi tal-akkuża fil-konfront tiegħek, il-liġijiet li tkun ksirt u x'inhuma l-provi.

Xi jfisser jekk il-qorti tibgħatli att ta' akkuża?

Dan ifisser li l-qorti se tiddeċiedi fi proċeduri interlokutorji dwar jekk għandhiex tipproċedi għall-proċedura ewlenija, jiġifieri l-proċess quddiem il-qorti kriminali. Inti tiġi informat b'dan fl-att ta' akkuża. Il-qorti titolbok ukoll tiddikjara sa ċertu żmien jekk għandhomx jiġu kkunsidrati provi oħrajn li jeżonerawk, jew jekk inti tixtieqx tagħmel xi oġġezzjoni għall-fatt li se jinbdew il-proċeduri.

L-att ta' akkuża jiġi ttrattat b'mod differenti fi proċeduri aċċellerati: ara [hawnhekk](#).

X'nista' nagħmel jekk ma nifhimx l-att ta' akkuża għaliex ma nitkellimx bil-Ġermaniż?

Jekk il-kapi tal-akkuża jiġu pprezentati b'lingwa li ma tifhimx, inti tista' titlob li dawn jiġu tradotti mingħajr ħlas, u jiġu nnotifikati mill-ġdid.

X'nista' nagħmel jekk nemmen li l-kapi tal-akkuża huma żbaljati?

Il-qorti tagħtik ċertu ammont ta' żmien sabiex tiddikjara r-raġunijiet li fuq il-baži tagħhom temmen li l-kap tal-akkuża mhuwix veru. Inti tista' tagħmel ukoll talba sabiex jiġu kkunsidrati provi li taħseb li se jeżonerawk.

Il-qorti tista' tiċċad l-att ta' akkuża?

Jekk il-qorti temmen li probabbilment inti ma tiġix ikkundannat fuq il-baži tal-att ta' akkuża, pereżempju, jekk temmen li ma hemmx provi suffiċjenti, hija ma tippermittix li jinbada l-proċess quddiem il-qorti kriminali. Il-prosekutur pubbliku jista' jappella immedjatament kontra din id-deċiżjoni.

L-att ta' akkuża jista' jinbidel qabel il-fażi tal-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Il-prosekutur pubbliku jista' jirtira u jemenda l-att ta' akkuża fi kwalunkwe ħin qabel ma l-qorti tidda l-proċess quddiem il-qorti kriminali. Huwa jista' wkoll jipproduċi provi godda fi kwalunkwe ħin waqt il-proċeduri kriminali kollha.

Nista' niġi akkużat għal delitt li diġà ġejt akkużat għalih fi Stat Membru ieħor?

Il-fatt li kont akkużat fi Stat Membru ieħor ma jipprevjenix li inti tiġi akkużat fil-Ġermanja. Iżda inti ma terġax titressaq quddiem il-qorti jekk diġà tkun ġejt ikkundannat għall-istess reat.

Niġi informat bix-xhieda u bil-provi li jkun hemm kontriġa?

Fl-att ta' akkuża, il-prosekutur pubbliku jelenka l-provi li jappoġġjaw il-kap tal-akkuża. L-avukat difensur tiegħek ikun jista' jara l-fajls mhux iktar tard minn meta tintemm l-investigazzjoni u qabel ma l-kap tal-akkuża jitressaq kontra tiegħek. Inti stess għandek id-dritt għal aċċess għall-informazzjoni mill-fajl u għal kopji individwali tad-dokumenti.

L-aħħar aġġornament: 30/08/2019

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija għestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fil-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

4 – Id-drittijiet tiegħi waqt il-proċeduri fil-qorti

Il-prosekutur pubbliku se jgħaddi l-att ta' akkuza lill-qorti li, fil-proċeduri interlokutorji, se tiddeċiedi jekk tipproċedi għall-fażi tal-proċedura prinċipali jew le, jiġifieri għal proċess quddiem il-qorti kriminali.

Jekk il-qorti tippermetti li l-att ta' akkuza jkompli għal proċess quddiem il-qorti kriminali, għandha tinbeda l-proċedura prinċipali permezz ta' smiġh quddiem il-qorti kriminali. Is-smiġh jista' jdom jum wieħed jew diversi jiem. Hemm ukoll il-possibbiltà li l-att ta' akkuza jiġi kkunsidrat fi [proċedura aċċellerata](#), li hija soġġetta għal certi regoli.

Kif se jipproċedi l-proċess quddiem il-qorti kriminali?

L-ewwel nett, il-qorti tiddetermina dawk kollha li jkunu preżenti: il-prosekutur pubbliku, inti u l-avukat difensur (jekk ikollok wieħed), ix-xhieda u x-xhieda esperti. Ix-xhieda mbagħad jintalbu jistennew barra mill-awla.

Inti tinalab tagħti d-dettalji personali tiegħek. Trid tagħti ismek, l-indirizz, il-post tat-twelid, l-istat ċivili u l-impjeg tiegħek. Ma hemmx għalfejn tgħid kemm taqla'.

Imbagħad jinqraw il-kapi tal-akkuza.

Inti tkun tista' tiddikjara l-opinjoni tiegħek dwar il-kapi tal-akkuza. Tista' ma tgħid xejn: tista' tibqa' sieket. Il-qorti ma tista' tiġbed l-ebda konklużjoni għad-detriment tiegħek mill-fatt li inti ma tgħid xejn. Wara jiġu ppreżentati l-provi, jiġifieri jiġu interrogati x-xhieda, jinstemgħu x-xhieda esperti u/jew jinqraw id-dokumenti.

Fl-aħħar nett, il-prosekutur pubbliku u l-avukat difensur tiegħek (jekk ikollok wieħed) jiġbru fil-qosor ir-riżultati tal-provi u jipproponu li inti tiġi kkundannat jew li tiġi lliberat.

Inti jkollok l-aħħar kelma.

Imbagħad il-qorti tagħti l-verdett tagħha u r-raġunijiet li fuqhom ibbażat il-verdett tagħha.

Fejn issewvha l-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Il-proċess quddiem il-qorti kriminali jsir fl-istess post fejn il-prosekutur pubbliku jkun ippreżentat l-kapi tal-akkuza; hemm regoli partikolari dwar dan l-aspett. Ta' spiss il-proċess quddiem il-qorti kriminali jsir fil-qorti li jkollha ġurisdizzjoni fiż-żona fejn ikun twettaq ir-reat.

Jekk il-proċeduri jitmexxewx mill-qorti distrettwali (*Amtsgericht*), mill-qorti reġjonali (*Landgericht*) jew mill-qorti reġjonali superjuri (*Oberlandesgericht*) jiddependi mill-piena eventwali għar-reat inkwistjoni. Jekk tkun mistennija multa jew priġunerija ta' mhux iktar minn sentejn, il-kawża tinstema' minn imħallef wieħed fil-qorti distrettwali. Jekk tkun mistennija sentenza ta' bejn sentejn u erba' snin priġunerija, il-kawża tinstema' minn tliet imħallfin fil-qorti distrettwali, li jikkonsistu f'imħallef professjonali u f'żewġ imħallfin lajċi (*Schöffen*). Jekk tkun mistennija sentenza ta' iktar minn erba' snin priġunerija, il-kawża tinstema' mill-qorti reġjonali magħmula minn żewġ imħallfin professjonali jew tieta, u żewġ imħallfin lajċi. Il-kwistjonijiet ta' sigurtà nazzjonali jinstemgħu mill-qorti reġjonali superjuri li tikkonsisti f'tliet imħallfin professjonali.

Il-proċess quddiem il-qorti kriminali jkun wieħed pubbliku?

Il-proċess quddiem il-qorti kriminali jkunu pubbliċi. Il-pubbliku jiġi eskluż biss f'każijiet eċċezzjonali, eż. sabiex ikunu protetti x-xhieda.

Il-kapi tal-akkuza jistgħu jinbidlu waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Il-kapi tal-akkuza jistgħu jinbidlu b'mod minuri fuq l-istruzzjonijiet tal-qorti. Il-kapi tal-akkuza l-godda jistgħu jiġu ppreżentati biss waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali. Madankollu, dawn il-kapi tal-akkuza l-godda jiġu kkunsidrati biss jekk inti u l-qorti taqblu dwar dan.

X'jiġri jekk niddikjara li jiena ħati ta' wħud mill-akkużi jew tal-akkużi kollha waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Stqarrija ta' ħtija mhijex se ġgħib fi tmiemhom il-proċeduri. Madankollu, il-qorti tista' tiddeċiedi li ma tismax uħud mix-xhieda jekk hija tikkunsidra li l-istqarrija ta' ħtija tiegħek hija affidabbli, jiġifieri li hija appoġġjata mix-xhieda li diġà nstemgħu. Il-qorti tista' tnaqqas mis-sentenza tiegħek jekk inti tistqarr il-ħtija tiegħek. F'uħud mill-każijiet, l-istqarrija ta' ħtija tiegħek tista' tiffirma parti minn [proċedura bil-patteġġjament](#). Dan jaffettwa s-sentenza, imma mhux jekk inti tiġix iddikjarat innocenti jew ħati.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Inti mitlub tattendi għall-proċess quddiem il-qorti kriminali. Jekk inti ma ġejtx meħlus mid-dmir tiegħek li tattendi imma xorta ma tidherx, il-proċess jiġi sospiż u jista' jinħareġ mandat għall-arrest tiegħek. L-eċċezzjoni għal dan hija jekk il-proċeduri jkunu parti minn [proċedura sommarja](#).

Jekk inti ma titkellemx il-lingwa tal-pajjiż sew, il-qorti tipprovdi b'interpretu sabiex jittrađu l-passi importanti meħuda u d-dikjarazzjonijiet kollha li jsiru waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali.

Inti tista' taħtar avukat sabiex jiddefendik. F'uħud mill-każijiet, inti bilfors irid ikollok avukat difensur. Jekk ma tagħzilx avukat, il-qorti tassensjalek [avukat difensur maħtur mill-qorti](#).

Nista' nikkontesta l-provi ppreżentati kontrija?

Meta jiġu ppreżentati l-provi kontrik, inti tista' tagħmel dikjarazzjoni dwar dan. Inti tista' toġġezzjona għal kwalunkwe prova li temmen li tressaqet b'mod mhux xieraq kontrik.

Inti tista' wkoll tagħmel talba biex jiġu ppreżentati iktar provi. Inti tista' tiġbor ukoll il-provi tiegħek, imma mhux se tgawdi mill-istess drittijiet bħall-pulizija.

Pereżempju, inti ma tistax tagħmel interċetazzjonijiet telefoniċi u tiproduci r-rekordings bħala prova.

Inti tista' titlob lix-xhieda sabiex jgħidu dak li jafu, u tista' tressaqhom quddiem il-qorti. Madankollu, trid iżzomm quddiem għajnejk li x-xhieda huma obbligati jgħidu l-verità lill-qorti.

Il-maġistrat jew il-maġistrati huwa/huma dak/dawk li jagħmel/jagħmlu mistoqsijiet lix-xhieda, segwit(i) mill-prosekutur pubbliku. Imbagħad, l-avukat tiegħek u inti tistgħu tagħmlu l-mistoqsijiet tagħkom lix-xhieda warajhom.

Ġeneralment, tinqara silta mir-registru li jindika l-[kondotta](#) tiegħek, sew jekk din tkun nadifa sew jekk le. Jekk diġà ġejt ikkundannat għal delitt simili għal dak relatat mal-proċeduri preżenti, tista' tinqara anki s-sentenza preċedenti. Ir-registru kriminali ma jinkludix il-kundanni preċedenti tiegħek fi Stati Membri oħrajn. Madankollu, jekk il-qorti ssir taf b'kundanni preċedenti b'xi mod ieħor, hija tista' tikkunsidrahom waqt il-proċess.

X'jiġri fi tmiem il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Il-proċess quddiem il-qorti kriminali jista' jintemm b'sentenza jew il-proċeduri jistgħu jiġu [sospizi](#).

Fil-parti l-kbira tal-każijiet, il-proċess jintemm b'sentenza. Il-qorti tista' tikkundannak jew teħisek mill-akkużi, jiddependi mill-provi disponibbli. Il-kundanni jistgħu jimponu multa jew priġunerija. Hemm ukoll każijiet partikolari fil-liġi fejn il-qorti tordna li tiġi applikata miżura bħas-sistemazzjoni fi sptar psikjatriku jew f'ċentru ta' riabilitazzjoni mid-droga jew inkella d-detenzjoni preventiva. Miżura oħra ta' dan it-tip hija l-possibbiltà li tiġi rtirata l-liċenzja tas-sewqan tiegħek. Il-projbizzjoni tas-sewqan tista' tiġi imposta wkoll bħala penali supplimentari.

[Mult](#) titkejjel f'termini ta' ċertu numru ta' "rati ta' kuljum" (*Tagessätze*, eż. 50 rata ta' kuljum ta' EUR 15). Ir-rata ta' kuljum hija dejjem parti minn kull 30 tal-introjt mensili tiegħek. Tista' anki taħdem minflok tħallas il-multa. Jekk ma tħallasx il-multa u ma taħdimx minflok ma tħallasha, inti tiġi arrestat għal jum

wiehed għal kull rata ta' kuljum. Jekk tinghata multa ta' mhux iktar minn 180 rata ta' kuljum, il-penali tista' tiġi sospiza. Dan ifisser li inti tinghata twissija u jkollok tħallas il-multa biss jekk terġa' twestaq reat ieħor wara s-sentenza, jew inkella tikser kwalunkwe ordni tal-qorti b'xi mod ieħor.

Is-sentenzi ta' ħabs għal perjodu ta' mhux aktar minn sentejn jistgħu jiġu sospizi wkoll. Jekk inti tonqos milli tissodisfa l-kundizzjonijiet tal-*probation*, is-sentenza tista' tiġi infurzata.

Mas-sentenza jistgħu jiġu miżjuda miżuri oħrajn kif ukoll penali addizzjonali.

X'inhu r-rwol tal-vittma waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Fil-parti l-kbira tal-każijiet, il-vittma tkun xhud importanti u tinstema' f'dik il-kapaċità.

Il-vittmi ta' delitti partikolari jistgħu anki jipparteċipaw b'mod attiv fil-proċess jekk bħala parti ċivili jkun jistgħu jgħaqqu l-kawża ċivili tagħhom mal-proċess kriminali pubbliku. Vittma tista' wkoll tagħmel mistoqsijiet jew tagħmel talba biex jitqiesu xi provi, jew jekk tkun irrapprezentata minn avukat, dan tal-aħħar ikun jista' jagħmel dan f'isimha. Fi tmiem il-proċess, il-vittma jew l-avukat tal-vittma tagħmel/jagħmel dikjarazzjoni finali fejn tirrakkomanda/jirrakkomanda li tinghata sentenza partikolari.

Iktar informazzjoni

Il-proċeduri prinċipali huma soġġetti għall-[Kodiċi ta' Proċedura Kriminali](#) u għall-[Kodiċi Germaniżi dwar l-Organizzazzjoni tal-Qrati](#).

L-aħħar aġġornament: 30/08/2019

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

5 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess quddiem il-qorti kriminali

Meta l-qorti tikkundannak, inti tista' tappella kontra s-sentenza. Inti ma għandek l-ebda dritt għal appell jekk tiġi lliberat mill-akkużi, anki jekk ma taqbilx mar-raġunijiet għaliek tkun ġejt illiberat mill-akkużi. Il-qorti trid tinformak bid-drittijiet tiegħek li tappella.

Hemm żewġ tipi ta' appell kontra verdett ta' qorti distrettwali (*Amtsgericht*): l-appell (*Berufung*) għal kwistjonijiet ta' fatti u ta' liġi, u l-applikazzjoni għal reviżjoni (*Revision*), li hija forma ta' appell li jikkonċerna aspetti legali biss. Għall-verdetti mogħtija mill-qorti reġjonali (*Landgericht*), inti tista' titlob biss li ssir reviżjoni.

Għandi dritt ta' appell?

Malli tinqata' s-sentenza, inti jew l-avukat tiegħek tistgħu tiddikjaraw b'mod pubbliku li qed tappellaw is-sentenza. Inti tista' wkoll tressaq appell sa ġimgħa wara li tinqata' s-sentenza. Tista' tappella bil-miktub jew titlob lill-uffiċċju tal-qorti sabiex jirreġistra b'mod uffiċjali li inti qed tappella. Inti tista' tappella anki jekk is-sentenza kienet ibbażata fuq proċedura bil-patteġġjament.

Inti tista' tappella jew kontra l-kundanna nnifisha jew kontra l-livell tal-penali.

Jekk tappella għal kwistjonijiet ta' fatti u ta' liġi, mhux neċessarju li tiġġustifika l-appell tiegħek.

Jekk tapplika għal reviżjoni li tikkonċerna aspetti legali biss, int għandek tipprovdi dikjarazzjoni bir-raġunijiet tiegħek fi żmien xahar minn meta tinħareġ il-ġustifikazzjoni tal-verdett. Jekk inti tagħmel dan, tkun teħtieġ avukat, għaliek ma tistax tissottometti tali dikjarazzjoni bir-raġunijiet mingħajr l-ebda assistenza professjonali.

X'jiġri jekk nappella?

Meta tappella kontra s-sentenza, din tiġi sospiza u ma tiġix infurzata. Dak ifisser li inti ma jkollokx għalfejn tħallas il-multa jew tiskonta s-sentenza f'dak il-waqt. Madankollu, jekk inti tkun taħt arrest preventiv ma tiġix illiberat. Sabiex tiġi lliberat mill-arrest preventiv, il-qorti trid tirtira jew tissospendi l-mandat tal-arrest preventiv.

Ma hemm l-ebda limitu ta' żmien għal meta jiġi deċiż l-appell tiegħek. Madankollu, hemm rekwiżit ġenerali li l-proċeduri kriminali għandhom jitlestew kemm jista' jkun malajr.

F'appell, isir proċess ġdid quddiem il-qorti reġjonali. Il-qorti tiddeciedi hija stess liema provi jistgħu jkunu sinifikanti. Il-provi jistgħu jkunu l-istess provi li ntgħażlu mill-ewwel qorti, Imma l-qorti tista' tqis ukoll provi differenti. Inti tista' wkoll tagħmel talba sabiex jiġu kkunsidrati provi ġodda.

F'applikazzjoni għal reviżjoni ma tiġi pprezentata l-ebda prova ġdida. Il-qorti tikkunsidra biss jekk kienx hemm xi difetti legali fil-verdett li ngħata qabel u fil-proċedura li wasslet għalih.

X'jiġri fis-smiġħ tal-appell?

Fil-proċeduri tal-appell quddiem il-qorti reġjonali, is-smiġħ isegwi l-istess mudell tas-smiġħ fil-qorti distrettwali. Il-qorti tasal għall-verdett tagħha. Il-proċedura tkun differenti biss jekk l-appell tiegħek ikun limitat għas-sentenza li ngħatajt. F'dak il-każ, il-qorti tisma' biss lix-xhieda li jkunu rilevanti sabiex tkun stabbilita l-piena, eż. rigward il-motivi u ċ-ċirkostanzi personali tiegħek.

Fl-applikazzjonijiet għal reviżjoni, is-sentenza tista' tinghata mingħajr ma jsiru proċeduri verbali.

X'jiġri jekk l-appell tiegħi jimexxi/ma jimexxi?

Jekk l-appell tiegħek jimexxi, fi tmiem il-proċeduri inti tiġi lliberat mill-akkużi jew is-sentenza tiegħek tkun inqas severa. Jekk inti ma tiġix illiberat, inti tista' titlob biex is-sentenza tal-appell tiġi riveduta.

Jekk int tlabt għal reviżjoni tal-ewwel sentenza u din tirnexxi, hemm żewġ possibbiltajiet. Il-qorti li tkun qed twestaq l-appell, f'ċerti ċirkostanzi, tista' tasal għall-verdett hija stess u, pereżempju, tista' teħilsek mill-akkużi. Pero' f'każijiet oħrajn, hija jista' jkollha tirrevoka l-verdett li tkun appellajt minnu u tirrinviija l-kawża quddiem il-qorti inferjuri.

Sentenza li tkun ġiet irrevokata ma tistax titniżżel fir-reġistru kriminali tal-kondotti.

Sentenza tkun assoluta jekk l-ebda waħda mill-partijiet, jew inti jew il-prosekutur pubbliku jew kwalunkwe parti oħra li bħala parti ċivili tkun tħalliet tgħaqqad il-kawża ċivili tagħha mal-proċess kriminali pubbliku, ma tressaq appell fil-limiti ta' żmien awtorizzat.

Jiena ġej minn Stat Membru ieħor. Nista' nintbagħat lura d-dar wara l-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Bħala ċittadin tal-UE inti tista' titkeċċa mill-Ġermanja u tista' tiġi ddeportat biss f'ċirkostanzi speċifiċi ħafna. Id-dettalji huma koperti mill-Att dwar il-Moviment Liberu taċ-Ċittadini tal-UE. Jekk inti inkwetat minħabba d-deportazzjoni, tista' tikkonsulta avukat.

Jekk jiena ġejt ikkundannat, nista' nerġa' nitressaq quddiem qorti kriminali għall-istess reat?

Fil-prinċipju, inti ma tistax titressaq quddiem qorti kriminali darbtejn għall-istess reat. Pero', jekk is-sentenza effettivament tapplikax għall-istess reat hija kwistjoni li tinvolvi distinzjonijiet legali fini.

L-aħħar aġġornament: 30/08/2019

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

6 - Reati tat-traffiku fit-triq

Kif jiġu ttrattati r-reati tat-traffiku?

Ir-reati minuri tat-traffiku, bħall-velocità eċċessiva, jiġu ttrattati mill-awtoritajiet amministrattivi. Dawn mhumiex meqjusa bħala reati kriminali (*Straftaten*), iżda bħala delitti minuri (*Ordnungswidrigkeiten*). Iżda, reati serji tat-traffiku, partikolarment reati li jkunu ta' periklu għal utenti oħrajn tat-triq jew fejn dawn jisfgħu mweġġa', jiġu kkunsidrati bħala reati kriminali.

L-investigazzjoni relatata ma' reati minuri tat-traffiku ssir mill-awtoritajiet amministrattivi. Waqt il-proċeduri, inti tista' tipprezenta l-opinjoniġiet tiegħek bil-miktub. Għal reati minuri ħafna (eż. reati relatati mal-parking), inti l-ewwel tiġi mwissi u offrut il-possibbiltà li tħallas penali ta' twissija (*Verwarnungsgeld*) li ma taqbiż EUR 35. Jekk tħallas, il-kwistjoni tintemm hemm; jekk ma tħallasx u l-awtoritajiet amministrattivi jemmnu li inti għandek tort, huma jistgħu joħorġu avviż ta' piena (*Bußgeldbescheid*) li jeżiġi li inti tħallas il-multa (*Bußgeld*). Avviż ta' piena bħal dan jista' anki jimponi projbizzjoni tas-sewqan. L-ammont tal-multa u t-tul tal-projbizzjoni huma stabbiliti f'[l-artikolu 4](#) katalgu ta' penali.

Inti tista' tappella (*Einspruch*) kontra avviż ta' piena. Il-prosekutur pubbliku jirreferi l-każ lill-qorti. Fil-prinċipju, għandu jkun hemm proċess, simili għall-proċeduri deskritti fl-[Iskeda Informattiva 4](#). Jekk il-qorti tiddeċiedi li mhux neċessarju li jsir proċess sħiħ quddiem il-qorti kriminali, u jekk inti u l-prosekutur pubbliku taqblu dwar dan, il-qorti tista' tiddeċiedi dwar il-kwistjoni permezz ta' ordni tal-qorti (*Beschluss*). Inti tista' tikkontesta l-verdett jew l-ordni tal-qorti f' dawn il-proċeduri, billi tressaq ilment dwar punt ta' liġi (*Rechtsbeschwerde*) quddiem il-qorti reġjonali superjuri (*Oberlandsgericht*). Madankollu, dan it-tip ta' appell huma disponibbli biss f'ċerti ċirkustanzi, bħal pereżempju f'każ li tkun ingħatajt multa ta' iktar minn EUR 250 jew fejn il-kwistjoni sservi sabiex il-liġi tiġi ċċarata.

Jistgħu ċittadini ta' Stati Membri oħrajn jittressqu l-qorti għal reati bħal dawn? Jekk iva, kif?

Ċittadini tal-Istati Membri l-oħra wkoll jistgħu jittressqu l-qorti għal reati bħal dawn. Jekk inti twestaq reat tas-sewqan, tista' tingħata penali ta' twissija jew garanzija tal-ħlas dak il-ħin stess. Din tal-aħħar tikkumpensa għal multa li tiġi ddeterminata fi tmiem il-proċeduri. Jekk inti ma titwaqqafx waqt li qed twestaq reat tat-traffiku, inti tista' titressaq quddiem qorti jekk il-pajjiż tiegħek jikkondividi d-dejta tal-identifikazzjoni tal-vetturi mal-Ġermanja. Il-Ġermanja mistennija tissieħeb fis-sistema tal-infurzar tal-multi mifruxa mal-UE kollha mill-ħarifa tal-2010. Dan ifisser li l-multi imposti fil-Ġermanja jistgħu jiġu infurzati fil-pajjiż tal-orijini tiegħek.

Dawn ir-reati jistgħu jiġu inkluzi fil-kondotta tiegħi?

Ir-reati minuri tat-traffiku ma jiġux irregistrati fir-[Registru Kriminali Federali Ċentrali](#) imma fir-[Registru Ċentrali ta' Awturi tar-Reati tat-Traffiku](#). Dan ir-registru jinkludi d-dettalji tal-persuni kollha li jwettqu reati tat-traffiku fil-Ġermanja, sew jekk għandhom liċenzja Ġermaniża sew jekk barranija. Kwalunkwe reat li jinvolvi multa ta' EUR 40 jew iktar jiġi rregistrat fil-bażi tad-dejta. Skont il-gravità tar-reat, jiġi rregistrat ukoll ċertu numru ta' [punti](#) penali. Is-sewwieqa Ġermaniżi jittilfu l-liċenzja tas-sewqan tagħhom jekk jehlu 18-il punt jew iktar, filwaqt li s-sewwieqa barranin jittilfu d-dritt li jsuqu fil-Ġermanja.

Iktar informazzjoni

Ir-reati tat-traffiku u l-proċeduri rilevanti huma koperti mill-[Att dwar it-Traffiku fit-Triq](#), mill-[Kodiċi tal-Awtostrada](#) u mill-Att dwar id-Delitti Minuri.

L-aħħar aġġornament: 30/08/2019

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: [et](#) diġà ġew tradotti.

Imputati (proċeduri kriminali) - Estonja

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw x'jiġri jekk inti tkun issuspettat jew tiġi akkuzat li wettaqt delitt li jinstema' quddiem qorti. Għal informazzjoni dwar reati minuri tat-traffiku, li ġeneralment min iwettaqhom jeħel multa, ara l-[Iskeda Informattiva 5](#).

Jekk inti sfajt vittima ta' delitt, tista' ssib informazzjoni sħiħa dwar id-drittijiet tiegħek [hawnhekk](#).

Sommarju tal-proċedura kriminali

Dan li ġej huwa s-sommarju tal-istadji standard fil-proċedura kriminali

Il-bidu tal-proċedura kriminali

Il-proċedura jew l-investigazzjoni ta' qabel is-smiġħ fil-qorti

L-aċċess għall-proċess kriminali u s-smiġħ tar-rikorsi

Il-persuna tiġi mixlija li wettqet delitt

Il-proċedimenti ta' qabel jibda' l-proċess quddiem il-qorti kriminali

Is-seduti fil-qorti

Is-sentenza

Il-proċedura tal-appelli (fil-qorti tat-tieni u tat-tielet istanza)

L-eżekuzzjoni tas-sentenza

L-iskedi informattivi jagħtu dettalji dwar dawn l-istadji fil-proċedura u dwar drittijiet tiegħek. Din l-informazzjoni ma għandhiex tissostitwixxi parir legali u hija maħsuba biss biex tkun ta' gwida.

Ir-rwol tal-Kummissjoni Ewropea

Jekk jogħġbok innota li l-Kummissjoni Ewropea ma għandha l-ebda rwol fil-proċedimenti kriminali li jitwettqu fl-Istati Membri u ma tistax tagħtik assistenza jekk ikollok ilment. F'dawn l-iskedi informattivi tista' ssib informazzjoni dwar kif tressaq ilment u lil min.

Iklikkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib l-informazzjoni li teħtieġ

[1](#) – Kif tikseb parir legali

[2](#) – Id-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni tad-delitt

Il-bidu tal-proċedura kriminali

Id-detenzjoni u l-arrest

L-interrogazzjoni u l-ġbir tal-provi

L-aċċess għall-proċess kriminali, is-smiġħ tar-rikorsi u l-prezentata tal-akkuża

Informazzjoni addizzjonali għal dawk li mhumiex residenti [hawnhekk](#)

[3](#) – Id-drittijiet tiegħi fil-qorti

[4 – Id-drittijiet tiegħi wara li l-qorti tkun ħadet id-deċiżjoni tagħha](#)

[5 – Ir-reati tat-traffiku](#)

Links relatati

[Farsa ġenerali lejn il-proċedura kriminali Estonjana bl-Ingliż](#)

L-aħħar aġġornament: 01/10/2020

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [\[et\]](#) għiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

1 – Kif tikseb parir legali

Huwa ferm importanti li tikseb parir legali indipendenti jekk b'xi mod tkun involut fil-proċedura kriminali. L-iskedi informativi jgħidulek meta u f'liema ċirkustanzi jkollok id-dritt li tkun irrappreżentat minn avukat. Huma jgħidulek ukoll dak li se jagħmel għalik l-avukat. Din l-iskeda informativa ġenerali tgħidlek kif issib avukat u kif jithallsu d-drittijiet tal-avukat jekk inti ma jkollokx il-possibbiltà li thallas għall-parir legali.

Bilfors irid ikolli avukat?

Inti jrid ikollok avukat waqt il-proċedura ta' qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali mill-mument meta jkollok l-opportunità li teżamina l-proċess kriminali (ara l-[Iskeda Informativa 2](#)). Qabel dan l-istadju, inti jrid ikollok avukat fil-każijiet li ġejjin:

jekk inti kont minorenni meta twestaq id-delitt;

jekk ma tistax tiddefendi lilek innifsek minħabba diżabbiltà fiżika jew mentali, jew jekk id-difiża tkun ikkumplikata għalik minħabba diżabbiltà bħal din;

jekk tkun issuspettat li wettaq delitt li għalih tista' tinghata sentenza ta' għomor il-ħabs;

jekk il-każ tiegħek jidhol f'kunflitt mal-każ ta' persuna oħra li jkollha avukat difensur;

jekk inti tkun ilek miżmum f'kustodja għal mill-inqas sitt (6) xhur;

jekk il-każ tiegħek ikun qed jinstema' fi proċedura sommarja.

Irid ikollok avukat waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali. Il-parteciżazzjoni tal-avukat fil-proċess quddiem il-qorti kriminali hija obligatorja.

Kif issib avukat

Inti għandek id-dritt li tagħżel l-avukat tiegħek li, bi qbil, jirrapprezentat fuq il-bażi ta' kuntratt. L-ismijiet u d-dettalji ta' kuntatt tal-avukati huma disponibbli fuq il-paġna ewlenija tal-[Assoċjazzjoni tal-Avukati Estonjana](#).

Jekk ma jkollok l-ebda avukat fuq il-bażi ta' kuntratt, jew jekk l-avukat tiegħek ma jstax jirrapprezentat, inti għandek id-dritt li titlob li jinħatarlek avukat. F'dan il-każ, l-Assoċjazzjoni tal-Avukati Estonjana taħtar avukat sabiex jirrapprezentat.

Id-dritt tiegħek li jkollok avukat maħtur għalik mill-Assoċjazzjoni tal-Avukati Estonjana ma jiddependix mis-sitwazzjoni ekonomika tiegħek. Ma hemmx għalfejn tiżvela dettalji dwar is-sitwazzjoni finanzjarja tiegħek meta tagħmel talba għal avukat.

Jekk trid li jinħatarlek avukat mill-Assoċjazzjoni tal-Avukati Estonjana, inti trid tressaq talba quddiem l-aġenzija investigattiva, il-prosekuzzjoni jew il-qorti.

F'ċerti proċedimenti, il-parteciżazzjoni tal-avukat hija obligatorja. Jekk fi proċedura bħal din, inti ma tkunx għażilt avukat għalik innifsek, l-aġenzija investigattiva, il-prosekuzzjoni jew il-qorti taħtar wieħed għalik. Ma hemmx għalfejn tressaq talba għal avukat.

Kif jithallas l-avukat

Inti trid thallas lill-avukat li tkun għażilt. Id-drittijiet tal-avukat u l-kundizzjonijiet tal-ħlas ikunu inklużi fil-kuntratt li jiġi stipulat mal-klijent.

Jekk ma tridx tqabdad avukat inti, għandek id-dritt li jkollok avukat ipprovdut mill-Istat. L-avukat, li jinħatar mill-Assoċjazzjoni tal-Avukati Estonjana, jithallas mill-Istat. Ma għandekx għalfejn thallas lill-avukat. Jekk il-qorti ssibek ħati, inti tkun obligat tirrimborza d-drittijiet tal-avukat lill-Istat .

Nista' nbiddel l-avukat tiegħi?

Inti għandek id-dritt li tbiddel lill-avukat li tkun għażilt. Jekk inħatarlek avukat, inti għandek id-dritt li tbiddel lill-avukat jekk ikun hemm qbil bejn l-avukat oriġinali u l-avukat il-ġdid. Jekk l-avukat maħtur għalik kien inkompetenti jew traskurat, inti għandek id-dritt li tressaq talba quddiem il-qorti biex dan jitneħħa u jinħatar avukat ġdid mill-Assoċjazzjoni tal-Avukati Estonjana.

Links relatati

[L-Assoċjazzjoni tal-Avukati Estonjana](#)

L-aħħar aġġornament: 01/10/2020

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

2 – Id-Drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni tad-delitt u qabel ma l-każ jitressaq quddiem il-qorti

L-iskop tal-interrogazzjoni u l-ġbir tal-provi huwa biex li jiġu vverifikati u rreġistrati bil-miktub iċ-ċirkostanzi tar-reat allegat sabiex ikunu jistgħu jiġu kkontrollati fil-qorti. Il-korp investigattiv u l-Uffiċċju tal-Prosekutur huma obligati jiġbru kemm l-informazzjoni li tissuġġerixxi li inti kont involut f'reat kif ukoll l-informazzjoni li tkun favur tiegħek. Inti ma tridx tipprova l-innoċenza tiegħek.

Il-proċedura kriminali għandha żewġ fażijiet: il-proċedura jew l-investigazzjoni ta' qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali u l-proċess innifsu. Il-proċedura kriminali tista' tiġi fi tmiemha mingħajr ma titressaq quddiem qorti (pereżempju, meta waqt l-investigazzjoni jkun stabbilit li d-delitt ma wettaq). Inti tista' tinstab ħati li wettaq delitt biss f'qorti.

X'inhu l-għan tal-investigazzjoni kriminali?

L-għan tal-investigazzjoni kriminali huwa li jiġi stabbilit jekk id-delitt wettaq u x'kienu ċ-ċirkostanzi tad-delitt. Waqt l-investigazzjoni, jingabru l-provi tal-allegat delitt, jiġu stabbiliti ċ-ċirkostanzi, u tittiehed deċiżjoni dwar jekk il-provi humiex biżżejjed biex inti tiġi akkużat bid-delitt.

X'inhuma l-fażijiet tal-investigazzjoni kriminali?

Il-bidu tal-proċedura kriminali

Il-proċedimenti kriminali jinbdeu minn korp investigattiv (il-pulizija jew xi korp ieħor tal-Istat bis-setgħa li jagħmel dan) jew mill-Uffiċċju tal-Prosekutur. Il-proċedimenti kriminali jinbdeu meta l-pulizija jew l-Uffiċċju tal-Prosekutur jircievu informazzjoni dwar ir-reat allegat.

Id-detenzjoni u l-arrest

Jekk il-korp investigattiv ikollu raġuni valida biex jissuspetta li wettaq xi reat, tista' tinzamm detenut bħala suspettat għal mhux aktar minn 48 siegħa. Jekk tkun detenut, il-korp investigattiv irid jinterrogak mingħajr dewmien.

Jekk waqt l-investigazzjoni jsir evidenti illi ma hemmx raġunijiet għad-detenzjoni tiegħek, inti trid tiġi rilaxxat minnufih. Jekk l-Uffiċċju tal-Prosekutur ikun konvint li huwa meħtieġ li tinzamm detenut għal aktar żmien sabiex ma tafrabx mill-investigazzjoni jew tikkommetti reati ġodda, irid jitlob mandat għall-arrest tiegħek minn qorti.

Jekk jiġri dan, tingħieb quddiem imħallef fi żmien 48 siegħa mid-detenzjoni tiegħek. L-imħallef jiddeċiedi jekk l-arrest huwiex xieraq jew le. Jekk l-imħallef isib li m'hemmx raġunijiet għall-arrest tiegħek, inti tiġi rilaxxat minnufih.

L-interrogazzjoni u l-ġbir tal-evidenza

L-għan tal-investigazzjoni huwa li tingabar l-evidenza li tikkonferma ċ-ċirkostanzi ta' reat. Għal dan l-għan jiġu interrogati s-suspettati, il-vittmi u x-xhieda, tingabar l-evidenza, issir l-analizi forensika u jitwettqu attivitajiet ta' sorveljanza. L-azzjonijiet kollha li jitwettqu biex tingabar l-evidenza jridu jiġu ddokumentati skont il-liġi. Biex tiġi akkużat tista' tintuża biss evidenza li tkun ingabret legalment

L-aċċess għall-proċess kriminali, is-smiġħ tat-talbiet u l-prezentata tal-att ta' akkuża

Jinfetaħ fajl kriminali li jkun fih id-dettalji tal-investigazzjoni kriminali u l-evidenza. Meta titlesta l-investigazzjoni kriminali, l-Uffiċċju tal-Prosekutur jagħti kopja tal-fajl kriminali lill-avukat tad-difiża. L-avukat tiegħek jgħidlek dwar il-provi li jkunu ngabru u dwar il-bażi tal-akkużi fil-konfront tiegħek.

Inti u l-avukat tiegħek għandkom id-dritt tibagħtu applikazzjonijiet lill-Uffiċċju tal-Prosekutur (pereżempju biex jinkludu evidenza addizzjonali fil-fajl, biex jintemmu l-proċedimenti kriminali, eċċ.). L-Uffiċċju tal-Prosekutur irid jiddeċiedi dwar dawn l-applikazzjonijiet. Jekk l-Uffiċċju tal-Prosekutur ma jissodisfax applikazzjoni, inti tista' tissottometti l-istess applikazzjoni mill-ġdid fil-qorti waqt il-proċess.

Jekk, wara li l-fajl ikun gie pprezentat lilek u jkunu tteħdu d-deċiżjonijiet fuq kwalunkwe applikazzjoni, il-prosekutur isib li hemm biżżejjed evidenza biex jakkużak, jinħareġ att ta' akkuża.

Dan huwa dokument li jkun fih il-fatti u jstabilixxi l-evidenza li fuqha hija bbażata l-akkuża. Il-prosekutur jipprezenta l-att ta' akkuża lill-avukat tad-difiża u jibgħatu lill-qorti. L-imħallef jibda l-proċess abbażi tal-att ta' akkuża.

Id-Drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni

Il-bidu tal-proċedura kriminali (1)

Id-detenzjoni u l-arrest (2)

L-interrogazzjoni u l-ġbir tal-provi (3)

L-aċċess għall-proċess kriminali, is-smiġħ tat-talbiet u l-prezentata tal-att ta' akkuża (4)

Informazzjoni addizzjonali għal dawk li mhumiex residenti (5)

Il-bidu tal-proċedura kriminali (1)

Għaliex tinbeda l-proċedura kriminali?

Proċedimenti kriminali jinbdew għax il-korp investigattiv ikun iroċeva informazzjoni li tissuġġerixxi li twettaq reat. Din l-informazzjoni tista' tkun ibbażata fuq ilment imressaq minn persuna jew minn skoperta ta' fatt li jissuġġerixxi li twettaq reat.

L-għan tal-proċedimenti kriminali huwa li jiġi stabbilit jekk twettaqx reat u jekk iva jekk hemmx biżżejjed evidenza biex xi suspettat jiġi akkużat b'reat.

Min iwettaq l-investigazzjoni kriminali?

Il-proċedimenti kriminali jitmexxew [lill-Uffiċċju tal-Prosekutur](#), u l-investigazzjoni kriminali titwettaq mill-korp tal-investigazzjonijiet skont l-istruzzjonijiet tal-Uffiċċju tal-Prosekutur. Generalment, l-investigazzjoni titwettaq [lill-Uffiċċju tal-Pulizija](#). L-investigazzjoni tista' ssir ukoll [mis-Servizz tas-Sigurtà Interna](#), [il-Bord tat-Taxxa u d-Dwana](#), [l-Ispettorat Ambjentali](#), [id-Dipartiment tal-Fabsijiet u s-Servizzi tal-Fabsijiet tal-Ministeru tal-Gustizzja](#), il-pulizija militari u [l-Awtorità tal-Kompetizzjoni](#).

Hemm ċerti atti proċedurali li l-korpi tal-investigazzjoni jistgħu jwettqu biss bil-permess tal-Uffiċċju tal-Prosekutur jew tal-qorti.

Kif insir naf li l-proċedura kriminali bdiyet?

Il-proċedimenti kriminali jinbdew bl-ewwel att proċedurali. Jekk tiġi ssuspettat li wettaq reat, int issir taf li nbdew proċedimenti kriminali meta tinzamm f' detenzjoni bħala suspettat jew tisseejaħ minn investigatur u tiġi interrogat

Għaliex nista' niġi ssuspettat li wettaq delitt?

Tista' tiġi ttrattat bħala suspettat jekk il-korp investigattiv ikollu bażi biżżejjed biex jaħseb li wettaq reat. Jista' jkun hemm raġunijiet differenti għal din il-bażi, pereżempju:

inqbadd twettaq ir-reat jew immedjament wara;

xhud ta' reat jew il-vittma identifikak bħala persuna li tkun wettqet dan ir-reat;

evidenza tar-reat jew informazzjoni oħra tissuġġerixxi li int il-persuna li wettqet ir-reat.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi bħala suspettat?

Id-drittijiet ewlenin tiegħek bħala suspettat huma:

id-dritt li tkun infurmat dwar dak li int suspettat dwaru, li tagħmel dikjarazzjonijiet fir-rigward tas-suspett, jew li tirrifjuta li tagħmel hekk;

id-dritt li tkun taf li d-dikjarazzjonijiet tiegħek jistgħu jintużaw kontrik;

id-dritt għall-assistenza ta' interpretu;

id-dritt għall-assistenza ta' akuvat difensur;

id-dritt li tiltaqa' mal-avukat difensur fil-privat;

id-dritt li tiġi interrogat fil-preżenza tal-avukat difensur tiegħek;

id-dritt li tipparteċipa f'seduta ta' smiġħ tal-qorti dwar it-talba għall-arrest tiegħek;

id-dritt li tissottometti provi;

id-dritt li tissottometti applikazzjonijiet u lmenti;

id-dritt li tispezzjona r-rekords li jikkonċernaw att proċedurali u li tagħmel dikjarazzjonijiet dwar il-kundizzjonijiet, l-iżvolgiment u r-riżultati tal-att proċedurali u dwar ir-rekords, b'dawn id-dikjarazzjonijiet jiġu rreġistrati wkoll; li taqbel li tiġi applikata l-proċedura ta' ftehim, li tiegħu sehem fin-negozjati bħala parti mill-proċedura ta' ftehim, li tagħmel proposti li jikkonċernaw it-tip u d-daqs tal-piena li għandha tiġi applikata, u li tidhol jew li tirrifjuta li tidhol fi ftehim ta' ftehim.

X'inhuma l-obbligi tiegħi?

Inti obbligat li:

tidher meta tiġi msejjaħ mill-korp investigattiv, l-Uffiċċju tal-Prosekutur jew il-qorti;

li tipparteċipa fl-atti proċedurali u tobdli l-ordnijiet tal-korp investigattiv, l-Uffiċċju tal-Prosekutur jew il-qorti

X'se jingħad lili dwar il-proċeduri li jkunu għaddejnin?

Jekk inti suspettat, il-korp investigattiv irid jispjegalek id-drittijiet u l-obbligi tiegħek. Int tinalab tiffirma rekord bil-miktub u, b'hekk tkun qed tikkonferma li spjegawlek id-drittijiet u l-obbligi tiegħek.

Wara dan jgħidulek ta' xiex inti ssuspettat. Dan ifisser li tingħata deskrizzjoni qasira tar-reat li jkun issuspettat li wettaq. Tingħata wkoll dettalji tad-dispożizzjonijiet legali li jiddefinixxu l-att bħala reat. La l-korp investigattiv u lanqas l-Uffiċċju tal-Prosekutur ma huma obbligati jagħtuk iktar tagħrif qabel jitlestew il-proċedimenti ta' qabel il-proċess

Meta nista' nitkellem mal-avukat tiegħi?

Mill-mument li tiġi kkonfermat b'halha suspettat fi proċedimenti kriminali għandek id-dritt tiltaqa' u titkellem mal-avukat tiegħek. Għandek id-dritt titkellem mal-avukat tiegħek qabel il-korp investigattiv jibda jinterrogak

Id-detenzjoni u l-arrest (2)

F'liema ċirkustanzi nista' ninzamm arrestat?

Tista' tinzamm arrestat b'halha suspettat jekk:

tinqabad twestaq ir-reat jew immedjatament wara;

xhud ta' reat jew il-vittima identifikak b'halha persuna li tkun wettqet dan ir-reat;

I-evidenza marbuta mar-reat tissuġġerixxi li stajt kont inti li wettaqtu.

Tista' wkoll tinzamm detenut jekk il-korp investigattiv ikollu informazzjoni oħra li tissuġġerixxi li int suspettat u:

li se ttipprova taħrab;

I-identità tiegħek ma tkunx ġiet aċċertata;

il-korp investigattiv ikun tal-opinjoni li tista' tissokta twestaq reati, taħrab il-proċedimenti kriminali jew timpedihom b'xi mod ieħor.

Tista' tinzamm detenut u arrestat għall-finijiet ta' konsenja jew estradizzjoni lejn pajjiż ieħor (ara [L-interrogazzjoni u l-ġbir tal-provi \(3\)](#)).

Min jista' jzommni taħt arrest?

Il-korp investigattiv għandu d-dritt li jzomm detenut. Jekk tinqabad waqt li tkun qed tikkommetti reat jew immedjatament wara, jew jekk tagħmel tentattiv biex taħrab, kulhadd jista' jieħdok għand il-pulizija għad-detenzjoni

Kif insir naf għalix inzamm taħt arrest u x'jiġri wara?

Meta tkun qed tinzamm taħt arrest, uffiċjal mill-korp investigattiv irid jinfurmak dwar ir-raġuni għad-detenzjoni tiegħek u jispjegalek id-drittijiet u l-obbligi tiegħek. L-uffiċjal iħejji dokument dwar id-detenzjoni tiegħek li jstabilixxi l-bażi ġuridika għad-detenzjoni tiegħek u ċ-ċirkostanzi tar-reat li jkun issuspettat li wettaqt. Għandek id-dritt tagħmel applikazzjonijiet u titlob li dawn jiġu inklużi fid-dokument tad-detenzjoni

Jiena ma nafx il-lingwa tal-post, kif se nifhem x'inhu jiġri?

Il-korp investigattiv irid jinfurmak bla dewmien b'lingwa u b'mod li tista' tifhem dwar ir-raġunijiet tad-detenzjoni tiegħek u d-drittijiet tiegħek. Il-korp investigattiv irid jipprovdi lea interpretu f'każ li jkollok b'żonnu. Tiġi pprovduta biss interpretazzjoni u mhux traduzzjoni bil-miktub

Nista' ninforma lill-persuni qrib tiegħi bid-detenzjoni tiegħi?

Għandek id-dritt li tinforma mill-inqas persuna waħda tal-għażla tiegħek li huwa qrib tiegħek. Dan isefh permezz tal-korp investigattiv. Dan ifisser li għandek id-dritt titlob li tiġi avzata persuna tal-għażla tiegħek, u dan isir mill-korp investigattiv.

Fil-każ li l-korp investigattiv ikun tal-opinjoni li jekk il-persuna tal-għażla tiegħek tiġi infurmata jista' jkun ta' dannu għall-proċedimenti kriminali, jista' jirrifjuta.

Dan ir-rifjut irid jiġi awtorizzat mill-Uffiċċju tal-Prosekutur

Għal kemm nista' ninzamm id-detenzjoni?

Tista' tinzamm detenut għal mhux aktar minn 48 siegħa. Jekk il-qorti ma tkunx harġet mandat tal-arrest tiegħek fi żmien 48 siegħa mid-detenzjoni tiegħek, il-korp investigattiv irid jilliberak mingħajr dewmien

F'liema ċirkustanzi nista' niġi arrestat?

Tista' tiġi arrestat fuq talba tal-Uffiċċju tal-Prosekutur jekk ikun hemm raġuni li wieħed jaħseb li tista' taħrab il-proċedimenti kriminali jew li tikkommetti reati ġodda. Imħallef biss jista' jawtorizza arrest

Kif tittiehed id-deċiżjoni għall-arrest tiegħi?

Il-korp investigattiv jieħdok quddiem imħallef, li jrid joħroġ mandat għall-arrest tiegħek. Il-prosekutur u, jekk int tixtieq, l-avukat tiegħek jintalbu jidhru quddiem l-imħallef ukoll. L-imħallef jeżamina l-fajl tal-każ kriminali tiegħek u jinterrogak biex jiċċekkja jekk hemmx raġunijiet għall-arrest tiegħek. Wara li tisma' l-partijiet, il-qorti tapprova jew tirrifjuta t-talba għall-arrest. Jekk it-talba għall-arrest tiġi rifjutata, trid tiġi rilaxxat minnufih

Għal kemm nista' nibqa' arrestat?

Fil-istadju ta' qabel il-proċess ma tistax tinzamm għal aktar minn sitt xhur. F'każijiet straordinarji dan jista' jiġi estiż. Wara kull perjodu ta' xahrejn għandek id-dritt titlob lill-qorti teżamina mill-ġdid ir-raġunijiet għall-arrest tiegħek, u l-qorti trid tiddeciedi fi żmien ħamest ijiem jekk huwiex ġustifikat li tibqa' tinzamm taħt arrest. Jekk il-qorti ssib li ma għadux iġġustifikat li tibqa' tinzamm taħt arrest, trid tiġi rilaxxat minnufih

Nista' niġi meħlus wara li nħallas pleġġ?

Inti għandek id-dritt titlob li tkun fuq pleġġ minflok arrest. Biex tagħmel dan trid tipprezenta applikazzjoni fil-qorti. Tittiehed quddiem imħallef li jiddeciedi dwar l-applikazzjoni għall-pleġġ. L-imħallef irid jisma' l-opinjoni tiegħek u dik tal-avukat tiegħek.

Jekk l-imħallef jissodisfa l-applikazzjoni, tiġi lliberat mill-kustodja wara li l-ammont tal-garanzija jkun ġie ttrasferit fil-kont tal-qorti

Għandi d-dritt li nappella mill-mandat ta' arrest tiegħi?

Għandek id-dritt tappella kontra l-mandat tal-arrest tiegħek. Biex tagħmel dan, int jew l-avukat tiegħek irid jipprezenta appell bil-miktub fil-qorti distrettwali permezz tal-qorti li tkun harġet il-mandat ta' arrest oriġinali. L-appell irid jiġi pprezentat fi żmien 10 ijiem minn meta ssir taf bil-mandat tal-arrest.

L-interrogazzjoni u l-ġbir tal-provi (3)

X'inhu l-iskop tal-interrogazzjoni u tal-ġbir tal-provi?

L-iskop tal-interrogazzjoni u tal-ġbir tal-provi huwa li jiġu aċċertati ċ-ċirkustanzi tal-allegat delitt u li jkun hemm rekord bil-miktub ta' dawn iċ-ċirkustanzi sabiex ikunu jistgħu jiġu vverifikati fil-qorti. L-aġenzija investigattiva u l-prosekuzzjoni huma obbligati jiġbru kemm l-informazzjoni li tissuġġerixxi li inti kont involvut fid-deliitt kif ukoll l-informazzjoni li tkun favore tiegħek. Inti ma għandekx għalfejn ttipprova l-innoċenza tiegħek.

Se nintalab nagħti xi informazzjoni?

Jekk tkun suspettat, il-korp investigattiv irid jinterrogak mingħajr dewmien.

Bilfors irrid nagħti informazzjoni lill-aġenzija investigattiva?

M'intix obligat tagħti informazzjoni lill-korp investigattiv jew twieġeb il-mistoqsijiet li jsirulek. Għandek id-dritt li tibqa' sieket. Is-silenzju fl-ebda każ ma jista' jiġi interpretat b'halha ammissjoni ta' ħtija. Ma tistax tkun sfurzata tinkrimina liliek innifsek jew nies qrib tiegħek.

Kif issir l-interrogazzjoni?

Fil-bidu tal-interrogazzjoni trid tiġi infurmat li għandek id-dritt tirrifjuta titkellem u li kwalunkwe haġa li tgħid tista' tintuża kontra tiegħek. L-ewwel nett jistaqsuk jekk wettaqx ir-reat li int issuspettat li wettaqt.

Tingħata l-opportunità tiddikjara x'taf dwar ir-reat li qed jiġi investigat. Isirulek ukoll mistoqsijiet. Jitħejja rekord bil-miktub tal-interrogazzjoni. Qabel ma tiffirma dan ir-rekord, għandek id-dritt taqrah mill-bidu sal-aħħar. Għandek id-dritt li l-kummenti tiegħek jiġu inklużi fir-rekord.

X'jiġri jekk ngħid xi haġa li jista' jkollha riperkussjonijiet f'żiena fuq il-kawża tiegħi fil-qorti?

Kull haġa li tgħid jista' tintuża b'halha evidenza kontra tiegħek.

Nista' niddikjara li jiena ħati tal-akkuzi kollha jew ta' wħud minnhom qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Matul l-interrogazzjoni tista' tiddikjara ruhek hati għall-akkużi kollha jew uħud minnhom. Għandek ukoll id-dritt tagħmel dan f'kull ħin wara l-interrogazzjoni, anke jekk waqt l-interrogazzjoni kont għidt li m'intix hati.

Il-proċedimenti kriminali ma jintemmux jekk tammetti l-ħtija tiegħek. Il-korp investigattiv xorta waħda jrid jistabbilixxi ċ-ċirkostanzi tar-reat u jipprovaom. Ma tistax tinstab ħati ta' reat abbażi tal-konfessjoni tiegħek biss.

Għandi d-dritt li wara nirtara l-istqarrija ta' ħtija li nkun għamilt?

Jekk tkun stqarreit il-ħtija tiegħek, għandek id-dritt jerga' jibidlek dwar ix-xhieda li tkun tajt qabel u tiċħad il-ħtija tiegħek aktar tard matul il-proċedimenti kriminali jew waqt il-proċess. Madankollu, f'dak il-każ, ammissjoni preċedenti tista' tiġi pprezentata fil-qorti u użata bħala evidenza kontrik. Jekk provi oħrajn jikkonfermaw il-ħtija tiegħek, il-fatt li tkun iritrajt l-istqarrija ta' ħtija tiegħek jiġi injorat, għax ma tkunx affidabbli.

Nista' nikseb informazzjoni dwar ix-xhieda li se jixdu kontra tiegħi?

Waqt l-investigazzjoni kriminali l-korp investigattiv mhux obbligat jagħtik informazzjoni dwar ix-xhieda li jkun xehdu kontrik u x'ikunu qalu dawn xhieda. Tiġi infurmat dwar ix-xhieda u l-istqarrijiet tagħhom biss meta tingħata aċċess għall-fajl kriminali fi tmien l-investigazzjoni (ara [l-Għoti tal-aċċess għall-fajl kriminali, l-applikazzjonijiet għas-smiġ u s-sottomissjoni tal-akkużi \(4\)](#)).

Isiruli mistoqsijiet dwar reati preċedenti li nkun wettaqt?

Jistgħu jsirulek mistoqsijiet dwar ir-reati preċedenti tiegħek, imma inti tista' tirrifjuta li tagħti din l-informazzjoni. Il-korp investigattiv għandu d-dritt jistabbilixxi jekk għandekx reati preċedenti billi jirreferi għal diversi registri. Kull reat preċedenti jissema fl-att ta' akkuża.

Jista' jsir tfitix fuq il-persuna tiegħi (body search)?

Il-korp investigattiv għandu d-dritt iwettaq tfitixja fuq il-persuna biex ifittex traċċi tar-reat, biex jidentifika l-karatteristiċi partikolari ta' gismek u li jkiseb informazzjoni oħra li tkun importanti għall-investigazzjoni kriminali.

Nista' nitalab nagħti l-marki tas-swaba', u jittieħdu kampjuni tad-DNA (pereżempju, xagħar u bżieq) jew fluwidi oħrajn tal-gisem?

Il-korp investigattiv għandu d-dritt jieħu evidenza u kampjuni forensiċi mingħandek, inklużi l-marki tas-swaba' u materjal bijologiku għall-analiżi tad-DNA. Jekk tirrifjuta li tipprovi l-kampjuni, il-korp investigattiv għandu d-dritt jisfurzak tipprovdihom. Madankollu, jekk xorta waħda tibqa' tirrifjuta li tipprovi kampjuni jew jekk biex jittieħdu ikun ta' ħsara għall-integrità fiżika tiegħek, dan jista' jsir biss fuq il-baži ta' deċiżjoni mill-korp investigattiv. Għandek id-dritt tara d-deċiżjoni.

Jistgħu jsir tfitix f'dari, fil-bini fejn huwa stabbilit in-negozju tiegħi, eċċ.?

Darek, il-bini tan-negozju, il-karozza, eċċ. jistgħu jiġu mftitxja għall-finijiet li tinstab evidenza tar-reat jew oġġetti oħra neċessarji biex jissolva l-każ. Irid jinħareġ mandat ta' tfitixja mill-Uffiċċju tal-Prosekutur jew mill-qorti. Jekk tkun meħtieġa tfitixja b'mod urġenti, din tkunukoll permessa fuq il-baži ta' mandat mill-korp investigattiv.

Il-persuna, li jkun se jsir tfitix fuq il-proprietà tagħha, trid tintwera l-mandat ta' tfitix u tintalab iċċedi l-oġġett imsemmi fil-mandat. Jekk l-oġġett ma jiġix ċedut, l-uffiċjali tal-korp investigattiv iwettqu t-tfitixja.

Nista' nressaq ilment jekk id-drittijiet tiegħi ma jiġux rrispettati?

Jekk jinkisru d-drittijiet tiegħek, għandek id-dritt tilmenta dwar l-attivitatiet tal-korp investigattiv u tressaq ilment għal dan l-għan lill-[Uffiċċju tal-Prosekutur](#). Jekk ilment jikkonċerna l-attivitatiet tal-Uffiċċju tal-Prosekutur, jista' jittressaq lill-[Uffiċċju tal-Prosekutur Ġenerali](#). L-ilment jiġi eżaminat fi żmien 30 jum. Tintbagħatlek kopja tad-deċiżjoni. Jekk ma taqbilx mad-deċiżjoni tal-Uffiċċju tal-Prosekutur Ġenerali, għandek id-dritt tressaq ilment quddiem qorti fi żmien 10 jjiem.

L-aċċess għall-proċess kriminali, is-smiġ tat-talbiet u l-prezentata tal-akkuża (4)

X'inhu l-iskop li jkiseb aċċess għall-proċess kriminali?

L-evidenza kollha miġbura matul l-investigazzjoni kriminali u s-sommarju tal-proċedimenti ta' qabel il-proċess li jiddeskrivu ċ-ċirkostanzi tar-reat jiġu miżjuda fil-fajl kriminali. Huwa meħtieġ li bħala suspettat jingħatalek aċċess għall-fajl kriminali sabiex tkun taf x'inhuma l-akkużi kontrik u r-raġunijiet li saru fuqhom.

Meta nkun nista' nara l-proċess kriminali?

Jekk tkun gejt iddikjarat suspettat, il-fajl kriminali jkun disponibbli għalik wara li titlesta l-investigazzjoni kriminali.

Kif jingħata aċċess għall-proċess kriminali?

Hekk kif l-fajl kriminali jitqiegħed għad-dispożizzjoni tiegħek, irid ikollok avukat (ara [l-Iskeda Informattiva 1](#)). L-Uffiċċju tal-Prosekutur jagħti kopja tal-fajl kriminali lill-avukat tiegħek. L-avukat tiegħek jinfirmak bil-kontenut tal-fajl kriminali.

Kemm għandi żmien biex neżamina l-proċess kriminali?

Ma huwa f'fissat l-ebda limitu ta' żmien speċifiku biex teżamina l-fajl kriminali. Jekk l-Uffiċċju tal-Prosekutur isib li l-proċess tal-eżaminazzjoni tal-fajl kriminali qed jiġi mtawwal, jista' jiġi stabbilit limitu ta' żmien. L-Uffiċċju tal-Prosekutur irid jagħti biżżejjed żmien biex jiżgura li int tista' effettivament teżerċita d-dritt tiegħek li tiddefendi ruhek.

Għaliex jittressqu t-talbiet?

Wara li tkun eżaminajt il-fajl kriminali, inti u l-avukat tiegħek għandkom id-dritt tressqu l-applikazzjonijiet lill-Uffiċċju tal-Prosekutur. L-iskop għal dan huwa li jkun iggarantit li l-investigazzjoni kriminali titwettaq bir-reqqa u b'mod ġust.

Għandek id-dritt titlob li:

isiru investigazzjonijiet addizzjonali;

tiddaħħal fil-fajl evidenza ġdida pprezentata minnek;

materjal irrelevanti għal dan il-każ jitneħħa mill-fajl, eċċ.

Għandek ukoll id-dritt titlob li l-Uffiċċju tal-Prosekutur itemm il-proċedimenti kriminali jekk, fl-opinjoni tiegħek, m'hemmx raġunijiet fuq x'hiex jittkomplew. Barra minn hekk, għandek id-dritt titlob li l-każ jiġi ttrattat permezz ta' proċedura simplifikata li hija preskritta mil-liġi (eż. il-proċedura tal-ftehim) mingħajr proċess sħiħ normali.

Kif għandhom jittressqu t-talbiet?

L-applikazzjonijiet jiġu sottomessi lill-Uffiċċju tal-Prosekutur bil-miktub. Iridu jiġu sottomessi fi żmien 10 jjiem mill-eżami tal-fajl kriminali. Jekk il-kawża kriminali tkun kbira u kumplessa, l-Uffiċċju tal-Prosekutur jista' jestendi dan il-perjodu għal 15-il jum (it-Taqsima 225 tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali, li daħal fis-seħħ fl-1 ta' Settembru 2011).

Kif jiġu trattati t-talbiet?

L-Uffiċċju tal-Prosekutur jeżamina l-applikazzjonijiet fi żmien 10 jjiem. Jekk l-Uffiċċju tal-Prosekutur ma jissodisfax applikazzjoni, tittiehed deċiżjoni u tingħatalek kopja. Jekk l-applikazzjoni tiegħek tiġi miċħuda f'din il-fażi, inti xorta tista' tressaqha mill-ġdid matul il-proċess.

Meta tiġi pprezenta l-akkuża?

Wara li tkun eżaminajt mill-ġdid il-fajl kriminali u l-Uffiċċju tal-Prosekutur ikun ħa deċiżjoni dwar l-applikazzjonijiet tiegħek, int tiġi akkużat jekk l-Uffiċċju tal-Prosekutur ikun konvint li hemm biżżejjed evidenza biex tressaq quddiem il-qorti.

Kif tiġi pprezentata l-akkuża?

L-Uffiċċju tal-Prosekutur ifassal att ta' akkuża. Dan huwa dokument li jstabilixxi ċ-ċirkustanzi li fuqhom huma bbażati l-akkużi u l-evidenza li tikkonfermhom. L-Uffiċċju tal-Prosekutur jaqgħi l-att tal-akkuża lilek u lill-avukat tiegħek u jibgħathha lill-qorti.

L-akkużi jistgħu jinbidlu qabel is-smiġh fil-qorti?

Il-qorti tista' biss tisma' każ fuq il-baži ta' att ta' akkuża. L-Uffiċċju tal-Prosekutur jista' jibdel jew jissupplimenta l-akkużi, iżda f'dan il-każ irid jiġi pprezentat att ta' akkuża ġdid.

Diġà ttellajt il-qorti fuq l-istess akkużi f'pajjiż ieħor. X'jiġri?

Jekk inti tkun ġejt misjub haġi fuq l-istess akkuża f'pajjiż ieħor jew jekk il-proċedimenti kriminali fir-rigward tal-akkużi ntemmu, ma tistax terġa' tiġi akkużat bl-istess reat. F'sitwazzjoni bħal din, jekk ikunu nbdew proċedimenti kriminali kontra tiegħek fl-Estonja, iridu jintemmu mingħajr ma tiġi akkużat bir-reat.

Il-każ tiegħi jista' jiġi solvut bi ftehim?

Wara li tkun eżaminajt il-fajl kriminali, għandek id-dritt tapplika għand l-Uffiċċju tal-Prosekutur biex jinbdew negozjati fil-proċedura tas-soluzzjoni. Jekk l-Uffiċċju tal-Prosekutur jaqbel, jinbdew negozjati miegħek u mal-avukat tiegħek biex tiftiehem dwar id-definizzjoni legali tal-att li tkun akkużat bih u piena għalih.

Jekk tilhaq ftehim b'riżultat tan-negozjati, dan jiġi miktub u pprezentat lill-qorti għall-approvazzjoni. Jekk il-qorti tapprova l-ftehim, int teħel tar-reat bil-kundizzjonijiet stipulati fil-ftehim li tkun għamilt.

Informazzjoni addizzjonali għal dawk li mhumiex residenti (5)

X'inhu l-Mandat ta' Arrest Ewropew?

Il-Mandat ta' Arrest Ewropew huwa talba minn korp ta' Stat Membru tal-Unjoni Ewropea lil Stat Membru ieħor tal-Unjoni Ewropea bil-ħsieb ta' detenzjoni u arrest ta' persuna partikolari u l-konsenja ta' dik il-persuna lill-pajjiż rikjedenti sabiex dak il-pajjiż ikun jista' jkompli l-proċedimenti kriminali jew iżomm fil-ħabs lill-persuna konċernata.

X'inhuma drittijiet jekk ninzamm arrestat fuq il-baži ta' Mandat ta' Arrest Ewropew?

Meta inti tinzamm detenut, il-baži għad-detenzjoni tiegħek trid tiġi spjegata lilek u trid tiġi infurmat li inti tista' taqbel li tiġi kkonsenjat lil Stat Membru ieħor.

Jekk inti taqbel li tiġi kkonsenjat, ma tkunx tista' tibdel id-deċiżjoni tiegħek aktar tard. Mad-detenzjoni tiegħek għandek id-dritt għall-ghajjnuna legali b'xejn u li jkollok l-assistenza ta' interpretu.

Kif jiġi deċiż iċ-ċediment tiegħi lil Stat Membru ieħor?

Id-deċiżjoni tal-konsenja jew iċ-ċaħda tal-konsenja tiegħek tittiehed minn qorti. Inti, l-avukat tiegħek u l-prosekutur tattendu s-smiġh fil-qorti. Il-qorti trid tisma' l-opinjoni tiegħek dwar il-konsenja tiegħek. Il-qorti tiegħu deċiżjoni li permezz tagħha tiġi aċċettata jew miċhuda l-konsenja tiegħek. Għandek id-dritt li tressaq appell kontra s-sentenza ma' qorti distrettwali fi żmien tlett ijiem minn meta tirċievi d-deċiżjoni. Il-qorti distrettwali teżamina mill-ġdid l-appell fi żmien 10 ijiem u d-deċiżjoni tagħha tkun finali.

F'kemm żmien tintlaħaq deċiżjoni dwar iċ-ċediment tiegħi lil Stat Membr ieħor?

Jekk taqbel li tiġi konsenjat, trid tittiehed deċiżjoni fi żmien 10 ijiem. Jekk ma taqbilx li tiġi konsenjat, id-deċiżjoni finali dwar il-konsenja jew iċ-ċaħda tal-konsenja tiegħek trid issir fi żmien 60 jum mill-arrest tiegħek. F'każijiet straordinariji dan il-perjodu jista' jiġi estiż bi 30 jum. Jekk deċiżjoni tal-qorti dwar il-konsenja tiegħek tkun dahlet fis-seħħ, trid tiġi estradit lejn il-pajjiż li jkun għamel it-talba fi żmien 10 ijiem. Jekk ma tiġix estradit f'dan il-perjodu, trid tiġi rilaxxat.

F'lema ċirkustanzi nista' niġi estradit lejn pajjiż ieħor?

Jekk pajjiż ieħor ikun beda proċedimenti kriminali kontra tiegħek u hejja mandat ta' arrest tiegħek jew jekk qorti f'dak il-pajjiż tkun imponiet sentenza ta' kustodja fuqek, dak il-pajjiż jista' japplika għall-estradizzjoni tiegħek. Jekk l-Estonja tirċievi talba minn pajjiż ieħor għall-estradizzjoni tiegħek jew talba permezz tal-Interpol għall-arrest tiegħek, tista' tinzamm detenut u arrestat għat-tul taż-żmien tal-proċedura tal-estradizzjoni. Matul il-proċedura tal-estradizzjoni tista' tinzamm taħt arrest sa sena. Qorti tiddeċiedi jekk l-estradizzjoni tiegħek għandhiex tiġi permessa.

Nista' nikkuntatta lill-Ambaxxata ta' pajjiżi meta niġi arrestat?

Jekk inti ċittadin barrani, tintbagħat kopja tal-mandat tal-arrest tiegħek lill-[Ministeru tal-Affarijiet Barranin](#), li jinforma lill-ambaxxata jew il-konsulat ta' pajjiżek. Għandek dritt titlob li ssir laqgħa ma' uffiċjal konsulari minn pajjiżek.

Ningħata interpretu jekk ma nkunx naf il-lingwa tal-post?

Il-korp investigattiv u l-Uffiċċju tal-Prosekutur iridu jiżguraw li inti tkun tista' tuża l-assistenza ta' interpretu. L-interpretu jrid ikun preżenti għal kull att proċedurali li fihom tipparteċipa int. L-interpretu huwa obligat jittraduci l-informazzjoni kollha relatata mal-att proċedurali b'mod preċiż u sħiħ. Tiġi pprovduta biss interpretazzjoni u mhux traduzzjoni bil-miktub.

Tista' titlob li l-att tal-akkuża jiġi tradott bil-miktub fil-lingwa materna tiegħek jew lingwa oħra li tifhem. Dokumenti oħra li huma parti mill-proċedimenti kriminali ma jiġux tradotti bil-miktub.

Irid inkun fil-pajjiż waqt il-proċedura kriminali? Nista' nitlaq mill-pajjiż?

M'hemmx b'żonn tkun fil-pajjiż matul il-proċedimenti kriminali u tista' tħalli l-pajjiż, iżda tkun obligata tippreżenta ruħek għand il-korp investigattiv meta meħtieġ sabiex ikun jista' jwettaq att proċedurali. Il-korp investigattiv jista' jipprobbixxilek milli tħalli l-post tar-residenza tiegħek mingħajr l-awtorizzazzjoni tiegħu.

Jekk tkun tixtieq tħalli l-post tar-residenza tiegħek għal iktar minn 24 siegħa, ikollok b'żonn awtorizzazzjoni minn qabel mingħand il-korp investigattiv. Jekk ma tippreżentax ruħek għand il-korp investigattiv meta jkun meħtieġ jew tikser il-projbizzjoni billi toħroġ mill-post tar-residenza tiegħek, tista' tiġi arrestat.

Nista' niġi interrogat minn pajjiż barrani permezz ta' mezz ta' telekomunikazzjoni, eż. konnessjoni bil-vidjo?

Il-korp investigattiv jista' jinterrogak f'pajjiż barrani permezz ta' vidjo link dirett. Interrogazzjoni ta' dan it-tip hija possibbli biss bil-kunsens tiegħek.

Links relatati

Il-[Kodiċi ta' Proċedura Kriminali](#)

Il-[Kodiċi ta' Proċedura Kriminali bl-Ingliż \(ma jinkludix l-emendi kollha\)](#)

L-aħħar aġġornament: 01/10/2020

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

3 – Id-drittijiet tiegħi fil-qorti

Fejn isir is-smiġh?

Il-kawzi kriminali kollha jinSTEMGħu mill-[qrati tal-kontej](#). B'mod ġenerali, id-deċiżjoni tittiehed minn imħallef uniku. Il-kawzi kriminali dwar delitt tal-ewwel grad jinSTEMGħu minn qorti fformata minn president tal-qorti u żewġ ġudikanti lajċi.

Il-proċess quddiem il-qorti kriminali jkun pubbliku?

Il-proċess quddiem il-qorti kriminali jkun pubbliku.

Il-qorti tista' tiddikjara l-proċess parzjalment jew għal kollox privat:

sabiex tipprotegi sigrieti tal-Istat jew sigrieti kummerċjali;

sabiex tipprotegi l-morali, il-familja jew il-hajja privata;

fl-interessi ta' minorenni;

fl-interessi tal-amministrazzjoni tal-gustizzja, inkluż f'każijiet fejn smiġh pubbliku jista' jipperikola s-sigurtà tal-qorti, tal-partecipanti fil-proċedimenti jew tax-xhieda.

L-akkużi jistgħu jinbidlu waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Qabel tmieni is-smiġh fil-qorti, l-Uffiċċju tal-Prosekuzzjoni jista' jbidel l-akkużi jew iżid mal-akkużi kontra tiegħek. Jekk jiġri dan, l-Uffiċċju tal-Prosekuzzjoni jipprepara att ta' akkuża ġdid. Dan ma jsirx jekk l-akkużi jinbidlu favurik. Jekk l-akkużi jinbidlu, inti u l-avukat tiegħek għandkom id-dritt li titolbu li l-kawża tiġi posposta, sabiex tkunu tistgħu tippreparaw id-difiża tiegħek.

X'jiġri jekk niddikjara li jiena ħati ta' wħud mill-akkużi jew tal-akkużi kollha waqt is-smiġh?

L-istqarrija tiegħek tiġi ttrattata bħala prova tad-deliitt. Jekk inti tiddikjara li inti ħati, l-Uffiċċju tal-Prosekuzzjoni xorta jrid jistabilixxi l-ħtiija tiegħek permezz ta' provi oħra.

Bilfors irid inkun preżenti waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali? Jista' jsir mingħajri?

L-akkużat bilfors irid ikun preżenti għall-proċess. B'mod eċċezzjonali, is-smiġh jista' jsir mingħajrek fil-każijiet li ġejjin:

meta inti hloq disturb waqt is-smiġh, injorajt l-ordnijiet tal-imħallef u ntbgħatt barra mill-awla minħabba f'hekk;

inti ma intix fir-Repubblika tal-Estonja, ma dehertx fil-qorti u huwa possibbli li l-kawża tinstema' fl-assenza tiegħek;

fejn wara l-interrogazzjoni tiegħek fil-qorti inti tkun fi stat tali li ma tkunx tista' tkompli tipparteċipa fil-proċess quddiem il-qorti kriminali u huwa possibbli li l-kawża tinstema' fl-assenza tiegħek.

Jekk ngħix f'pajjiż ieħor, nista' nipparteċipa permezz ta' konnessjoni bil-vidjo?

Il-qorti għandha d-dritt li tħalli tipparteċipa fis-smiġh permezz ta' konnessjoni bil-vidjo jekk huwa problematiku għalik li tidher fil-qorti. Dan huwa possibbli biss bil-kunsens tiegħek.

Niġi pprovdut bi traduzzjoni jekk ma nifhimx xi jkun għaddej?

Jekk ma tistax tifhem il-lingwa tal-proċess fil-qorti, il-qorti trid tipprovdik b'interpretu waqt is-smiġh. Ikun ipprovdut biss servizz ta' interpretar (ma tkun ipprovduta l-ebda traduzzjoni bil-miktub).

Bilfors irid ikolli avukat? Ningħata avukat?

Bilfors irid ikollok avukat u jekk ma għażiltx avukat inti stess, jinħatar wieħed għalik mill-Assoċjazzjoni tal-Avukati Estonjana (ara l-[Iskeda Informattiva 1](#)).

Nista' nitkellem waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali? Bilfors irid nitkellem waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Inti għandek id-dritt li titkellem waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali u li tesprimi fehmtek dwar iċ-ċirkustanzi kollha tal-każ tiegħek. Ma hemmx għalfejn titkellem waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali u għandek id-dritt li tibqa' sieket.

X'jiġri jekk ma ngħidx il-verità waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

L-akkużat mhuwiex obligat li jgħid il-verità fil-qorti. Jekk inti ma tgħidx il-verità, ma tista' tiġi imposta l-ebda sanzjoni fil-konfront tiegħek. Jekk waqt is-smiġh jiġi pprovat li inti ma għidtx il-verità fil-qorti, ix-xhieda kollha tiegħek (inkluża l-parti li tkun vera) tista' tiġi kkunsidrata bħala inaffidabbli. F'każ bħal dan, ix-xhieda tiegħek ma tiġix ikkunsidrata bħala prova.

Nista' nimpunja l-provi li jiġu ppreżentati kontra tiegħi?

Inti għandek id-dritt li tippreżenta oġġezzjonijiet għall-provi mogħtija kontra tiegħek fil-qorti. Il-provi ma jkunux ammissibbli fil-qorti jekk dawn ikunu nkisbu bi ksur fundamentali tal-liġi. Inti għandek id-dritt li timpunja l-affidabbiltà tal-provi kif ukoll jekk hijiex legalment ammissibbli.

Inti u l-avukat tiegħek tistgħu topponu l-provi verbalment u bil-miktub waqt kull fażi tal-proċedura sa tmieni il-proċess quddiem il-qorti kriminali.

X'tip ta' provi nista' nippreżenta għad-difiża tiegħi?

Fil-qorti, inti għandek id-dritt li tippreżenta l-provi kollha li huma rilevanti għall-każ u li nkisbu legalment.

X'kundizzjonijiet japplikaw għall-provi tiegħi?

Generalment, sabiex jiġu ppreżentati provi godda, trid titressaq talba wara li jkun ġie eżaminat il-fajl kriminali jew mill-inqas tlett (3) ijiem ta' xogħol qabel is-seduta preliminarj. Madankollu, huwa wkoll possibbli li jiġu ppreżentati provi godda waqt il-proċess fil-qorti, jekk ma kienux possibbli li jiġu ppreżentati qabel, minħabba raġunijiet validi.

Nista' nqabbad investigatur privat biex jiġbor il-provi?

Inti għandek id-dritt li tqabbad investigatur privat sabiex tikseb il-provi. Il-provi miġbura mill-investigatur privat huma ammissibbli fil-qorti jekk l-investigatur privat ikun kisibhom mingħajr ma kiser il-liġi.

Nista' nitlob lil xhieda biex jtkellmu favur tiegħi?

Inti għandek id-dritt li titlob li l-persuni li jkollhom informazzjoni importanti li tkun meħtieġa sabiex jissolva l-każ tiegħek, jiġu mistiedna jattendu l-qorti.

Nista' jiena jew l-avukat tiegħi nagħmel mistoqsijiet lil xhieda oħrajn fil-każ tiegħi? Nista' jiena jew l-avukat tiegħi nimpunja dak li jgħidu?

Inti u l-avukat tiegħek għandkom id-dritt li tagħmlu mistoqsijiet lix-xhieda kollha. Inti għandek id-dritt li tesprimi fehmtek dwar ir-rilevanza u l-veracità ta' dikjarazzjoni ta' xhud. Inti għandek id-dritt li tippreżenta prova li turi li d-dikjarazzjoni tax-xhud hija żbaljata jew li tqajjem dubju dwar kemm huwa affidabbli.

Tiġi kkunsidrata l-informazzjoni dwar ir-reati preċedenti li nkun wettaqt?

Fil-qorti tista' tiġi kkunsidrata biss l-informazzjoni dwar ir-reati preċedenti li wettaqt li tkun irregistrata fir-[regjistru tal-pieni](#) u li ma tkunx tneħħiet mill-kondotta tiegħek (reat jitneħħa mill-kondotta tiegħek bejn sena (1) u għaxar (10) snin minn meta tiskonta s-sentenza tiegħek, skont kemm ikun serju r-reat. Tista' tiġi kkunsidrata anki informazzjoni minn pajjiżi oħrajn dwar ir-reati preċedenti li tkun wettaqt. Ir-reati li għandhom jitqiesu fil-qorti jridu jkunu stabbiliti fl-att ta' akkuża. Fil-każ ta' ċerti delitti, il-fatt li qabel tkun wettaqt delitt simili jista' jwassal biex tkun imposta piena iktar serja.

X'inhuma l-eżiti possibbli tal-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Wara l-proċess, il-qorti jew teħisek mill-akkużi jew issibeħ ħati. Inti tinheles mill-akkużi jekk, waqt il-proċess ma jiġix ipprovat li d-deliitt wettaqt jew li d-deliitt wettaqtu inti. Tinheles mill-akkużi wkoll jekk l-Uffiċċju tal-Prosekuzzjoni jwaqqa' l-akkużi kontra tiegħek. Inti tinsab ħati jekk jiġi pprovat fil-qorti li inti wettaqt id-deliitt.

Jekk inti tinsab ħati, il-qorti timponi piena fuqek skont il-liġi. Il-pieni possibbli huma:

multa, li l-ammont tagħha jista' jkun minn 30 sa 500 darba d-dħul medju tiegħek ta' kuljum;

sentenza ta' ħabs ta' bejn 30 jum u 20 sena jew sentenza ta' għomrok il-ħabs.

Jekk inti taqbel, il-qorti tista' tissostitwixxi l-ħabs b'servizz fil-komunità.

F'ċerti ċirkustanzi, il-qorti tista' tiddeċiedi wkoll li tagħtik probation. Jekk dan ikun il-każ, inti ma tiskontax is-sentenza originali jew tiskonta biss parti minnha, sakemm ma twettaqx delitt ieħor waqt il-perjodu tal-probation. Il-perjodu tal-probation huwa ta' bejn tlieta (3) u ħames (5) snin.

Minbarra l-pieni prinċipali, il-qorti tista' timponi pieni addizzjonali, bħal meta ma tħallix tinvolti ruħek f'ċerti attivitajiet jew tkeċċik mill-Estonja. Barra minn

hekk, kwalunkwe proprjetà li jkollha x'taqsam mad-deliitt tista' tiġi kkonfiskata.

X'inhu r-rwol tal-vittma waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Il-vittma għandha d-dritt li tipparteċipa fil-proċess, tagħmel dikjarazzjonijiet u tippreżenta provi, titlob għad-danni biex ikun kopert it-telf ikkawżat mid-deliit u tesprimi fehmitha dwar is-sentenza proposta mill-Uffiċċju tal-Prosekuzzjoni sabiex inti tiġi kkastigat

Links relatati

[Il-!\[\]\(d84e7ea36f695d92cb39ec32c307ac93_img.jpg\) Kodiċi ta' Proċedura Kriminali](#)

[Il-!\[\]\(feabb98897b440bc8695a03336a6e2df_img.jpg\) Kodiċi ta' Proċedura Kriminali bl-Ingliż \(ma jinkudix l-emendi kollha\)](#)

[Il-!\[\]\(9dfdaff1d86ba3c1f8353b4d1b61b8c5_img.jpg\) Kodiċi Penali](#)

[Il-!\[\]\(83f22ed94ec5517769dd76d702c6bfd8_img.jpg\) Kodiċi Penali bl-Ingliż \(ma jinkudix l-emendi kollha\)](#)

L-aħħar aġġornament: 01/10/2020

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [et](#) giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

4 – Id-drittijiet tiegħi wara li l-qorti tkun ħadet id-deċiżjoni tagħna

Nista' nappella mis-sentenza?

Inti għandek id-dritt li tappella mis-sentenza. Inti tista' tappella kemm mill-kundanna ta' htija tiegħek u kemm mis-sentenza. Inti għandek id-dritt li tappella mis-sentenza kollha jew minn parti minnha.

Kif nappella?

Inti trid tinforma lill-qorti li sabitek hati li tixtieq tippreżenta appell. Trid tagħmel dan bil-miktub fi żmien sebat (7) ijiem minn meta d-deċiżjoni tal-qorti ssir pubblika. Dan jista' jsir ukoll bil-faks.

L-appell jiġi ppreżentat fil-qorti li tkun tat is-sentenza fi żmien 15-il jum mid-data ta' meta tkun ingħatajt l-ewwel l-opportunità li teżamina s-sentenza. L-appell isir bil-miktub u jintbagħat lill-qorti bil-posta jew bil-faks. Appelli mhejjija mill-Uffiċċju tal-Prosekutur u l-avukat jinbagħtu wkoll lill-qorti elettronikament.

Il-qorti li tkun tat is-sentenza tibgħat l-appell u l-proċess kriminali lis-[Circuit Court](#).

X'jiġri jekk nappella?

Jekk tappella, is-sentenza inizjali ma tiġix eżegwita sakemm is-[Circuit Court](#) tiegħu d-deċiżjoni tagħha. Jekk inti ġejt arrestat qabel jew wara li tkun ingħatat is-sentenza, m'intix se tiġi rrilaxxat għaliex tkun appellajt. Inti tista' tinzamm arrestat sakemm tittiehed deċiżjoni dwar l-appell. Ma hemm l-ebda limitu ta' żmien iffissat bil-liġi biex jiġi kkunsidrat l-appell, imma dan irid isir f'perjodu raġonevoli ta' żmien.

Nista' nippreżenta provi ġodda għall-appell tiegħi? X'kundizzjonijiet japplikaw?

Waq l-appell, inti għandek id-dritt li tippreżenta provi ġodda jekk ikollok raġuni valida għaliex ma tkunx ippreżentajt dawn il-provi qabel.

X'jiġri waqt is-smiġh fil-qorti tal-appell?

Waq is-smiġh fis-[Circuit Court](#), jiġu kkunsidrati l-argumenti li tqajmu waqt l-appell. Jekk inti ma tidherx fil-qorti, is-[Circuit Court](#) tista' tikkunsidra l-appell mingħajr il-parteeppazzjoni tiegħek. Wara li tikkunsidra l-appell, is-[Circuit Court](#) tista':

tiċċad l-appell;

temenda s-sentenza tal-qorti tal-prim'istanza jew tagħti sentenza ġdida;

tannulla s-sentenza tal-qorti tal-prim'istanza u ttemm il-proċedura kriminali;

tannulla s-sentenza tal-qorti tal-prim'istanza u tirrinviya l-kawża lura quddiem din il-qorti sabiex terga' tiġi kkunsidrata.

Nista' nippreżenta appell ieħor jekk l-ewwel wieħed ma jirmexxiex?

Tista' tippreżenta "appell fil-kassazzjoni" mid-deċiżjoni tas-[Circuit Court](#) lill-[Qorti Suprema](#). L-"appell fil-kassazzjoni" jista' jitressaq biss permezz ta' avukat. Jekk tixtieq tagħmel "appell fil-kassazzjoni", inti trid tinforma lis-[Circuit Court](#) fi żmien sebat (7) ijiem minn meta d-deċiżjoni tal-appell issir pubblika.

L-"appell fil-kassazzjoni" nnifsu jrid jiġi ppreżentat fi żmien 30 jum minn dakinhar meta inti tkun ingħatajt l-ewwel opportunità li teżamina d-deċiżjoni tas-[Circuit Court](#). L-"appell fil-kassazzjoni" jiġi ppreżentat lill-Qorti Suprema permezz tas-[Circuit Court](#) li tkun ħadet id-deċiżjoni tal-appell.

Il-Qorti Suprema għandha d-dritt li tiddeċiedi jekk tismax l-"appell fil-kassazzjoni" jew le. Jekk il-qorti tirrifjuta l-"proċedura fil-kassazzjoni", ma tingħata l-ebda raġuni.

Meta ssir finali l-kundanna ta' htija?

Il-kundanna ta' htija ssir finali meta s-sentenza tidhol fis-seħh. Dan jiġri meta l-limitu ta' żmien sabiex jiġi ppreżentat appell jew appell fil-kassazzjoni jkun skada. Fil-każ ta' appell fil-kassazzjoni, is-sentenza tidhol fis-seħh jekk il-Qorti Suprema tkun irrifjutat il-proċedura fil-kassazzjoni jew tkun ħadet deċiżjoni dwar il-każ.

Jekk l-appell tiegħi jirmexxi, il-kundanna ta' htija tiegħi se tiġi reġistrata?

Il-kundanna ta' htija tiegħek tiġi reġistrata fir-reġistru tal-pieni biss jekk tiġi eżegwita. Jekk il-Qorti Suprema tannulla d-deċiżjoni tal-qorti li sabitek hati, il-kundanna tal-htija ma tiġix irreġistrata fir-reġistru tal-pieni.

Jekk l-ewwel deċiżjoni kienet żbaljata, ningħata xi kumpens?

Inti għandek id-dritt għal kumpens għad-danni li tkun garrabt jekk tkun miċħud mil-libertà bla ebda raġuni. Tista' tagħmel talba bil-miktub għal kumpens lill-[Ministeru tal-Finanzi](#) fi żmien sitt (6) xhur mid-dhul fis-seħh tal-helsien mill-akkużi jew mid-deċiżjoni li tkun temmet il-proċedura kriminali.

L-ammont tal-kumpens huwa wieħed fiss u huwa ekwivalenti għal seba' (7) darbiet is-salarju minimu ta' kuljum fis-seħh fir-Repubblika tal-Estonja għal kull jum li tkun qattajt arrestat. Barra minn hekk, inti għandek id-dritt li titlob li l-Istat jirrimborza l-flus li tkun hallast lill-avukat tiegħek.

Jiena minn pajjiż ieħor. Nista' nintbagħat lura hemmhekk wara l-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Jekk inti ċittadin barrani, li qed tgħix legalment fl-Estonja u ġejt misjub hati ta' deliit intenzjonali u ngħatajt sentenza ta' ħabs, il-qorti tista', bħala piena addizzjonali, tiddeċiedi li tkeċċik mill-Estonja u ma tħallix tidhol fl-Estonja għal għaxar (10) snin. Peress li t-keċċija mill-Estonja hija piena wkoll, inti għandek id-dritt li tappella minnha.

Jekk inti ma għandekx id-dritt li tgħix fl-Estonja, it-tkeċċija tiegħek mill-Estonja sseħh awtomatikament mingħajr deċiżjoni tal-qorti. Inti għandek id-dritt li timpunja t-tkeċċija tiegħek billi tressaq ilment quddiem il-[Qorti Amministrattiva](#). Il-fatt li inti tkun impunjajt it-tkeċċija tiegħek mhuwiex se jipposponiha sakemm iddum għaddejja l-proċedura fil-qorti.

Jiena ġejt misjub hati; tista' ssir kawża oħra kontra tiegħi fuq il-baži tal-istess akkużi?

Jekk inti ġejt misjub hati, ma tistax issir kawża ġdida kontra tiegħek fuq il-baži tal-istess akkużi.

L-informazzjoni dwar il-kundanna ta' htija tiegħi tiġi reġistrata? Kif se tinħażen din l-informazzjoni?

L-informazzjoni dwar il-kundanna ta' htija tiegħek titniżel fir-[reġistru tal-pieni](#). Ir-reġistru jinżamm mill-[Ministeru tal-Gustizzja](#) u jiġi amministrat miċ-[Ċentru tar-Registri u s-Sistemi ta' Informazzjoni](#). L-informazzjoni li tiddaħħal fir-reġistru hija pubblika, ħlief f'każijiet speċifikati mil-liġi.

L-informazzjoni tista' tingħadda lil korpi statali ta' pajjiżi barranin jekk dan ikun permess minn ftehimiet internazzjonali. L-informazzjoni dwar il-piena tiegħek tinzamm mingħajr il-kunsens tiegħek. Id-dejta tiffassara wara l-perjodu ta' skadenza stipulat mill-ligi (minn sena sa 15-il sena minn meta tiskonta s-sentenza, skont kemm ikun serju r-reat).

Links relatati

[Il-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali](#)

[Il-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali bl-Ingliż \(ma jinkludix l-emendi kollha\)](#)

[L-Att dwar ir-Regjistru tal-Pieni](#)

[L-Att dwar ir-Regjistru tal-Pieni bl-Ingliż \(ma jinkludix l-emendi kollha\)](#)

[L-Att dwar il-kumpens għad-danni kkawżati mill-Istat lil persuna li giet miċhuda ingustament mil-libertà](#)

[L-Att dwar il-kumpens għad-danni kkawżati mill-Istat lil persuna li giet miċhuda ingustament mil-libertà bl-Ingliż \(ma jinkludix l-emendi kollha\)](#)

[L-Att dwar l-obbligu tat-tluq u l-projbizzjoni tad-dfuh](#)

[L-Att dwar l-obbligu tat-tluq u l-projbizzjoni tad-dfuh bl-Ingliż \(ma jinkludix l-emendi kollha\)](#)

L-aħħar aġġornament: 01/10/2020

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija għestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġġett mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [\[et\]](#) giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

5 – Ir-reati tat-traffiku

Kif jiġu ttrattati r-reati minuri tat-traffiku?

Il-piena meta wieħed jaqbez il-limitu tal-velocità kif ukoll meta jkser regoli dwar il-parkeġġ u regoli oħrajn tat-traffiku tiġi imposta fi proċedimenti ta' infrazzjoni. Il-proċedura tar-reati minuri titwettaq mill-[pulizija](#) jew fil-post fejn gie skopert ir-reat jew fl-għassa tal-pulizija.

Ma hemm l-ebda obbligu li inti tingħata l-piena fil-post. Minflok tista' tinhariglek twissija, jew tista' tiġilek imposta ammenda (ta' sa EUR 15). Tista' wkoll tittiehed decizjoni fil-proċedura mħaffa fil-post u tkun imposta ammenda ta' sa EUR 400. Il-proċedura fil-post tista' titwettaq biss bil-kunsens tiegħek.

Registrazzjonijiet awdjo jew vidjo jistgħu jsiru minn dikjarazzjonijiet magħmula mill-persuna rigward ir-reat.

Jekk inti taqbez il-limitu tal-velocità u tinqabad minn kamera tal-velocità, tista' tiġi imposta ammenda fuq is-sid jew fuq l-utent irregjistrat tal-vettura. L-ammenda massima hija ta' EUR 190. L-avviż tal-infrazzjoni jintbagħtlek bil-posta. Jekk inti ma taqbilx mal-avviż tal-infrazzjoni, għandek id-dritt li tikkontestah fi żmien 30 jum minn meta tirċevih. Il-kontestazzjoni għandha ssir fl-għassa tal-pulizija li tkun baġttilek l-avviż tal-infrazzjoni. Jekk il-persuna fiżika responsabbli għal vettura tikkontesta l-impożizzjoni ta' ammenda minhabba li l-vettura kienet użata minn xi hadd ieħor, hi trid tiddikjara fil-kontestazzjoni l-isem u l-kunjom tal-persuna li kienet qed tuża l-karozza fil-hin imniżżel fl-avviż tal-infrazzjoni, kif ukoll l-indirizz, in-numru tal-liċenzja tas-sewqan u d-data tat-twelid jew in-numru tal-ID personali ta' dik il-persuna.

Jekk inti ma taqbilx mal-fehmiet tal-pulizija dwar l-allegat reat, inti għandek id-dritt li toġġezzjona għall-proċedura fil-post. F'dak il-każ il-pulizija se tipprepara d-dokumenti dwar ir-reat fil-post, imma l-kastig ma jiġix impost immedjatament.

Id-dokumenti jiġu mgħoddija lill-għassa tal-pulizija li l-uffiċjali tagħha jridu jiġbru l-evidenza dwar ir-reat. Jekk isirulek xi mistoqsijiet, inti għandek id-dritt li tibqa' sieket. Inti għandek id-dritt li jkollok avukat u interpretu prezenti. Inti għandek id-dritt li teżamina l-materjal miġbur waqt il-proċedimenti ta' infrazzjoni u għandek id-dritt li toġġezzjona għall-akkużi.

Inti tista' tressaq l-oġġezzjonijiet tiegħek fi żmien 15-il jum minn meta tirċievi r-rapport tal-infrazzjoni. Inti tkun informat dwar meta tkun tista' tikseb kopja tad-decizjoni meħuda dwar l-infrazzjoni mill-għassa tal-pulizija. Sabiex tikseb kopja, inti jew l-avukat tiegħek tridu tmorra l-għassa tal-pulizija. Ma tintbagħatx bil-posta.

Ir-reati tat-traffiku jistgħu jingħataw piena massima ta' ammenda ta' EUR 1 200. Għal reat tat-traffiku serju, inti tista' tiġi detenut għal perjodu li ma jaqbiżx it-30 jum. Decizjoni ta' detenzjoni tista' tittiehed biss minn qorti. Tista' wkoll tiġi pprojbit milli ssuq sa sentejn.

Jekk ma taqbilx mad-decizjoni tal-pulizija, inti għandek id-dritt li tressaq rikors quddiem [il-qorti tal-kontea](#). Ir-rikors trid tressqu fi żmien 15-il jum mid-data meta d-decizjoni saret disponibbli għall-ewwel darba.

Iċ-ċittadini ta' Stati Membri oħrajn tal-Unjoni Ewropea jistgħu jingħataw huma wkoll piena għal reati tat-traffiku.

Ir-reati minuri jidhru fil-fedina penali tiegħi?

Il-kastigi għal reati tat-traffiku jitniżżlu fir-regjistru tal-pieni, hliet għall-informazzjoni dwar l-ammendi. Informazzjoni fuq reatitiffassara mir-regjistru u tinzamm fl-arkivju sa sena wara li tiffallas l-ammenda imposta għall-infrazzjoni, tiġi servuta s-sentenza ta' detenzjoni, jitwettaq is-servizz lill-komunità jew bħala sanzjoni ewlenija tingħata is-sospensjoni tal-liċenzja tas-sewqan;

Links relatati

[L-Att dwar it-Traffiku](#)

[L-Att dwar it-Traffiku bl-Ingliż \(ma jinkludix l-emendi kollha\)](#)

[Il-Kodiċi ta' Proċedura tar-Reati Minuri](#)

[Il-Kodiċi ta' Proċedura tar-Reati Minuri bl-Ingliż \(ma jinkludix l-emendi kollha\)](#)

L-aħħar aġġornament: 01/10/2020

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija għestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġġett mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: [\[en\]](#) diġà ġew tradotti.

Imputati (proċeduri kriminali) - Irlanda

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw x'jiġri meta persuna tkun suspettata jew tiġi akkużata b'delitt li jinstema' permezz ta' proċess quddiem qorti kriminali. Għal informazzjoni dwar reati minuri tat-traffiku fit-triq, li għeneralment iġorru piena fissa bħal pereżempju multa, ara l-[Iskeda Informattiva Nru 5](#).

Jekk inti l-vittima ta' delitt, tista' ssib l-informazzjoni kompluta dwar id-drittijiet tiegħek [hawnhekk](#).

Farsa fil-qosor lejn il-proċess kriminali

L-[Garda Siochána](#) għandhom għadd ta' poteri biex iwaqqfu persuna u jagħmlulha perkwiżizzjoni, kif ukoll poteri biex jarrestaw persuna jekk jemmnu li tkun wettqet reat jew li tkun qed twestaq reat li tiegħu tista' tiġi arrestata.

Meta tkun fil-kustodja tal-Garda, membru tal-An Garda Siochána jispjegalek id-drittijiet tiegħek u dawn jinkludu d-dritt li tkellem avukat u tabib u d-dritt li jkollok interpretu preżenti jekk tkun teħtieġ wiehed. Hemm dispożizzjonijiet speċjali fir-rigward ta' tfaġġi li jkun miżmuma taħt kustodja li jistipulaw li għandu jkun hemm adult xieraq waqt l-interrogazzjonijiet.

Jista' jkun li f'dan l-istadju tintalab biex tagħti l-kunsens tiegħek biex jittieħdu kampjuni għat-testijiet tad-DNA, biex jittieħdu il-marki tas-swaba', biex jittieħdu ritratt u/jew biex tipparteċipa fi skjerament ta' identifikazzjoni.

Waqt l-investigazzjoni, membru tal-An Garda Siochána jista' jakkużak b'reat. Dan jista' jsir permezz ta' Att ta' Akkuża jew tista' tiġi nnotifikat b'taħrika biex tidher quddiem il-Qorti f'data partikolari. Il-Gardai jibagħtu fajl bid-dettalji tal-investigazzjoni lid-[Direttur tal-Prosekuzzjoni Pubblika](#) li jiddeċiedi dwar jekk hemmx lok għal prosekuzzjoni min-naħa tal-Istat.

Tista' tiġi rilaxxat immedjatament fuq garanzija ("Station Bail") bil-kundizzjoni li tidher quddiem il-Qorti jew jista' jkun li jkun meħtieġ li titlob garanzija quddiem il-[Qorti Distrettwali](#) fi stadju ulterjuri.

Ir-reati minuri, magħrufa bħala 'reati sommarji' jinstemgħu quddiem il-Qorti Distrettwali. Ir-reati iktar serji jew ir-reati li jwasslu għal att ta' akkuża, jinstemgħu quddiem l-mħallef u ġurija.

Tul il-proċess ta' ġustizzja kriminali dejjem ikun hemm il-preżunzjoni tal-innoċenza fir-rigward tiegħek sakemm ma tiġix ippruvata l-ħtija.

Għandek dritt għal parir legali. Jekk ma tiffaħx tħallas għal avukat, tista' tapplika biex tingħata l-[għajjuna legali](#).

Jekk tingħata piena, inti tkun ġejt misjub ħati mir-reat mingħajr dubju dettat mir-raġuni. Jekk tinstab ħati fil-Qorti Distrettwali għandek dritt ta' appell mill-piena jew mis-sentenza. Jekk tiġi lliberat, il-każ jispicċa hemm u ma jistgħu jittieħdu l-ebda passi ulterjuri kontra tiegħek.

Jekk tinstab ħati minn ġurija ta' reat li jwassal għal att ta' akkuża, m'hemmx dritt awtomatiku ta' appell u għandek tikkonsulta mal-avukati tiegħek dwar kif għandek tipproċedi.

Fl-iskedi informattivi għandek issib id-dettalji dwar dawn l-istadji kollha fil-proċess u dwar id-drittijiet tiegħek. Din l-informazzjoni ma tistax tissostitwixxi l-parir legali u hija maħsuba biss biex isservi ta' gwida.

Ir-rol tal-Kummissjoni Ewropea

Jekk jogħġbok kun konxju li l-Kummissjoni Ewropea m'għandha l-ebda rwol fil-proċeduri kriminali fl-Istati Membri u ma tistax tassistik jekk ikollok xi lment. F'dawn l-iskedi informattivi għandek issib informazzjoni dwar kif għandek tressaq ilment u lil min għandek tindirizzah.

Aghfas fuq il-links ta' hawn taħt biex issib l-informazzjoni li teħtieġ

[1 – Kif tikseb parir legali](#)

[2 – Id-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni ta' delitt](#)

L-arrest

L-interrogazzjoni u l-investigazzjoni tal-pulizija

Il-perkwizzjonijiet

L-ewwel smiġ fil-qorti

Il-tfejjija għall-proċess quddiem il-qorti kriminali, jew eċċezzjoni ta' ammissjoni ta' ħtija qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali

[3 – Id-drittijiet tiegħi matul il-proċess quddiem il-qorti kriminali](#)

[4 – Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess quddiem il-qorti kriminali](#)

[5 – Reati tat-traffiku fit-triq](#)

L-aħħar aġġornament: 18/01/2024

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verzjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [en](#) giet emendata reċentement. Il-verzjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

1 – Kif tikseb parir legali

Huwa importanti ħafna li tikseb parir legali indipendenti meta b'xi mod jew ieħor tkun involut fil-proċess kriminali. Dawn l-iskedi informattivi jinfurmawk dwar meta u f'lema ċirkostanzi inti intitolat li tkun rappreżentat minn avukat. Jinfurmawk ukoll dwar x'jista' jagħmel għalik l-avukat. Din l-iskeda informattiva ġenerali tinfurmak dwar kif għandek issib avukat u kif tista' tħallas l-ispejjeż tal-avukat jekk ma tkunx tiffaħ tħallashom.

Kif issib avukat

Jekk qiegħed miżmum taħt arrest u teħtieġ avukat, il-Gardai jkollhom lista ta' avukati li jkun lesti li jiltaqgħu miegħek b'urġenza biex jagħtuk parir. Il-lista tagħhom tkun tikkonsisti f'persuni magħrufa li jistgħu jmorru fl-Istazzjonijiet tal-Garda 24 siegħa fuq 24 siegħa.

Jekk m'intix taħt arrest imma teħtieġ parir minn avukat li jipprattika fil-qasam kriminali, tista' tikkuntattja lil-[Law Society of Ireland](#). Li tipprovdik b'ismijiet ta' avukati li jieħdu kawzi kriminali. Ma jistgħux jirrakkomandaw xi ufficiju legali partikolari.

Mod aħjar ta' kif issib avukat huwa bil-fomm, fil-każ li taf persuni li fil-passat kienu f'sitwazzjoni simili għal tiegħek. Alternattivament tista' tftitx fuq l-internet, peress li issa ħafna ufficiju legali għandhom il-websajt tagħhom li telenka l-qasam ta' xogħol li jispeċjalizzaw fih.

Kif tħallas għal avukat

Fl-Irlanda hemm sistema ta' għajjuna legali li f'ċerti ċirkostanzi tista' tipprovdik s-servizzi ta' avukat bla ħlas lil persuna li tkun suspettata jew mixlija b'reat.

Jekk qiegħed tinzamm f'Garda Station biex tiġi interrogat dwar reat, u tkun ma taħdimx jew taqla' paga baxxa probabbilment tkun intitolat għas-servizzi ta' avukat bla ħlas, skont [l-Iskema ta' Pariri Legali tal-Garda Station](#). Jeħtieġ li tiffirma formola għall-avukat tiegħek li tinkludi dikjarazzjoni li l-paga tiegħek hija inqas mill-limitu permess ta' EUR 20,316.00 jew li qed tirċievi ħlasijiet tal-għajjuna soċjali. M'hemmx iktar karti u formoli x'jintlew.

Jekk ġejt mixli b'reat inti intitolat li tapplika għall-għajjuna legali quddiem l-imħallef fil-qorti li tingieb quddiemha. Dan jissejjaħ [Ċertifikat għal Għajjuna Legali bla ħlas](#).

L-avukat tiegħek jgħinek biex tippreżenta l-applikazzjoni fil-qorti. Jekk m'għandekx avukat, spiss l-imħallef joffrilek l-għajjuna legali u jagħzillek avukat. Jekk int mixli b'reat serju u tkun ma taħdimx, huwa probabbli li tingħata l-għajjuna legali. Jekk għandek impjeg, jista' jkun meħtieġ li timla formola fejn tiddikjara d-dħul u l-ħruġ tiegħek.

Links relatati

[Għajjuna Legali fil-Qasam Kriminali](https://www.legalaidboard.ie) <https://www.legalaidboard.ie>

[Law Society tal-Irlanda](https://www.lawsociety.ie) <https://www.lawsociety.ie>

L-aħħar aġġornament: 18/01/2024

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fi-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [en](#) għiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

2 - Id-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni ta' delitt X'inhu l-iskop ta' investigazzjoni kriminali?

L-iskop ta' investigazzjoni kriminali huwa li tittiehed azzjoni rigward ilment dwar att kriminali li jkun sar minn membru tal-pubbliku, jew fejn il-Garda jissuspettaw li kien hemm xi ksur tal-liġi kriminali, u li jinstab/jinstabu l-persuna li tkun wettqet ir-reat. Normalment membru tal-pubbliku jirrapporta incident u l-Garda jirreaġixxu billi jagħtu bidu għal investigazzjoni biex jiddeterminaw jekk ikunx fil-fatt sar ksur tal-liġi kriminali. Jekk iva, jibdeu jinvestigaw il-kwistjoni aktar fil-fond.

Min jagħmilha l-investigazzjoni?

Kważi fil-każijiet kollha, id-dritt li jiġi investigat delitt jaqa' f'idejn il-Pulizija Irlandiża magħrufa bħala [An Garda Síochána](#). Il-Garda jistgħu jingħataw gwida legali dwar kif l-aħjar ikompli bl-investigazzjoni tagħhom mill-Uffiċċju tal-Avukati Ewlenin tal-Prosekuzzjoni (Id-Direttur tal-Prosekuzzjonijiet Pubbliċi) li huma l-uffiċjali legali li jmexxu l-biċċa l-kbira tal-prosekuzzjonijiet f'isem l-istat Irlandiż.

Liema huma l-istadji ta' investigazzjoni kriminali?

L-ewwel stadju ta' investigazzjoni kriminali jikkonsisti fi tressiq ta' lment mingħand membru tal-pubbliku, jew l-identifikazzjoni ta' delitt suspettat minn xi Garda (membru tal-pulizija Irlandiża). Il-Garda jivverifikaw jekk l-incident, kif ikun ġie rrapportat, huwiex reat kriminali. Jekk iva, jibdeu jinvestigaw ir-reat. Huwa f'dan l-istadju li l-Garda jiddeċiedu jekk ir-reat suspettat għandux jitqies bħala wiehed 'ta' natura serja' jew le. It-terminu 'ta' natura serja' jfisser kwalunkwe reat li teoretikament jista' jwassal għal piena ta' prigunerija ta' mill-inqas tliet snin. Jekk ir-reat jaqa' taħt din il-kategorija jista' jiġi investigat mill-Garda, li jistgħu jużaw is-setgħa tagħhom biex jarrestaw u jzommuk f'għassa tal-Garda, u biex jinterrogaw waqt il-perjodu ta' detenzjoni. Id-drittijiet tal-arrest, id-detenzjoni u l-interrogazzjoni se jiġu diskussi aktar 'il quddiem f'din l-iskeda informattiva.

Jekk ir-reat ma jkunx wiehed ta' natura serja, il-Garda jkollhom restrizzjonijiet akbar fuq is-setgħat tagħhom. Dawn normalment ikollhom is-setgħa li jinvestigaw id-deliit li allegatament ikun sar, iżda ma jkollhomx is-setgħa li jarrestaw u jzommuk bl-iskop li jinterrogaw. Huma jkollhom biss is-setgħa li jarrestaw biex iħarruk b'konnessjoni mar-reat suspettat. Jekk ma jarrestawx għal reat li mhuwiex ta' natura serja, normalment itellgħuk il-qorti sabiex jinbeda l-istadju tal-proċess quddiem il-qorti kriminali.

It-tielet stadju ta' investigazzjoni jikkonsisti fil-ġbir ta' informazzjoni li tista' sservi bħala evidenza fi proċess quddiem il-qorti kriminali li jsejtn aktar tard. Dan il-proċess ta' ġbir ta' informazzjoni jista' jieħu diversi forum, u d-drittijiet li jkollhom il-Garda biex jiġbru din l-informazzjoni jiddependu fuq in-natura tad-deliit suspettat. Id-dritt li għandhom il-pulizija biex jarrestaw u jinterrogaw jagħtihom poteri limitati biex jiġbru mingħandek evidenza forensika kif ukoll tipi oħra ta' provi li jista' jkollhom potenzjal. Dan id-dritt se jiġi diskuss f'din l-iskeda informattiva.

Il-Garda jistgħu jieħdu deċiżjoni wehidhom jew bl-għajnuna tad-DPP [DPP](#) dwar jekk għandekx tiġi mixli u biex għandek tiġi mixli. Id-deċiżjoni li titmexxa prosekuzzjoni kontra delitti ta' natura serja u ta' natura mhux serja normalment tittiehed mill-Garda. Jekk id-deliit ikun wiehed mhux tas-soltu, jew jekk ikun jidher b'mod evidenti li hu ta' natura serja, jew inkella li jkun jeħtieġ l-għajnuna tad-DPP biex issir il-prosekuzzjoni, il-Garda normalment jitolbu l-għajnuna tad-DPP.

Id-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni

Iklikkja fuq il-links li jidheru hawn taħt għal aktar informazzjoni dwar id-drittijiet tiegħek waqt l-istadji differenti tal-investigazzjoni.

[Id-drittijiet tiegħi meta niġi arrestat \(1\)](#)

[L-interrogazzjoni u l-investigazzjoni tal-pulizija \(2\)](#)

[Tfittxijiet \(3\)](#)

[L-ewwel smigh tal-każ il-qorti \(4\)](#)

[Thejija għall-proċess quddiem il-qorti kriminali \(5\)](#)

[Id-drittijiet tiegħi meta niġi arrestat \(1\)](#)

Jekk id-deliit ikun 'ta' natura serja', il-Garda jkollhom is-setgħa li [jarrestaw u jzommuk għall-interrogazzjoni](#). Dan ifisser li inti tittiehed fil-kustodja tal-Garda u li ma tkunx tista' titlaq għall-bqija tal-kustodja legali tiegħek.

Il-Garda għandhom bżonn mandat biex jarrestawni?

Le. Il-Garda mhux bilfors għandhom bżonn mandat biex jarrestaw jekk jissuspettaw li tkun wettaqt ir-reat li jkunu qed jinvestigaw.

Fejn jistgħu jarrestawni?

Il-Garda jistgħu jarrestaw fid-dar tiegħek jew fi kwalunkwe post pubbliku. Biex il-Garda jkunu jistgħu jarrestaw, kulma għandhom bżonn huwa li jkollhom suspett raġonevoli li tkun wettaqt reat.

Għandhom jgħiduli r-raġuni għalfejn inkun ġejt arrestat?

Iva. Il-Garda għandhom jgħidulek ir-raġuni għalfejn tkun ġejt arrestat.

Il-Garda jistgħu jużaw il-forza waqt li jkunu qed jarrestawni?

Iva. Jistgħu jużaw forza raġonevoli biex jarrestaw.

Ladarba tkun ġejt arrestat-

Tittiehed f'għassa tal-Garda għall-interrogazzjoni jew biex tiġi akkużat bir-reat. Meta tkun fl-għassa tal-pulizija d-drittijiet tiegħek ikunu protetti bil-liġi, u l-Membru Inkariġat mill-għassa tal-Garda jkun responsabbli għad-drittijiet tiegħek. It-tul ta' żmien kemm tista' tinzamm f'għassa tal-Garda jiddependi mis-setgħa statutorja li permezz tagħha jkunu qed iżommuk il-Garda. Għal aktar tagħrif dwar id-drittijiet tiegħek, jekk jogħġbok irreferi għall-[Kunsill Irlandiż għal-Libertajiet Ċivili](#) (ICCL – "[The Irish Council for Civil Liberties](#)").

L-interrogazzjoni u l-investigazzjoni tal-pulizija (2)

Jingħatali avviż dwar id-drittijiet tiegħi?

Iva. Meta tinzamm taħt waħda minn dawn is-setgħat statutorji, tingħata avviż dwar id-drittijiet tiegħek meta tkun tinsab f'kustodja. Dan l-avviż ikun bil-miktub u għandu jiġi tradott fil-lingwa tiegħek jekk inti ma tifhimx il-lingwa Ingliża.

Nista' ngħarraf lill-ambaxxata tiegħi?

Iva. Jekk m'intix ċittadin Irlandiż inti tista' tgħarraf lill-ambaxxata jew lill-konsulat tiegħek dwar l-arrest tiegħek.

Jiena minn pajjiż ieħor. Għandi nkun l-Irlanda waqt li jkunu qed isiru l-investigazzjonijiet?

Mhux bilfors. Jekk inti ma tiġix mixli b'akkuza wara li jiskadi ż-żmien tad-detenzjoni tiegħek, tkun tista' titlaq u tivvjaġġa. Jekk l-istat Irlandiż ikun jixtieq li jixlik b'akkuza aktar 'il quddiem, tkun tista' terġa' lura b'mod volontarju, jew tikkontesta l-estradijazzjoni tiegħek mill-istat fejn inti residenti. Jekk tiġi mixli wara li jiskadi ż-żmien ta' detenzjoni tiegħek, inti għandek titressaq quddiem qorti kompetenti, fejn imħallef imbagħad jiddeciedi jekk għandek tiġi lliberat fuq garanzija.

Inkun nista' nitkellem ma' avukat?

Iva. Inti għandek id-dritt li tkellem avukat privatament. Jekk ma tkunx taf b'avukat inti, il-Membri Inkarigat ikun jista' jgħinek issib wieħed, minn fuq lista li tinzamm fl-Għassa tal-Gardaí. (Ara wkoll l-[Iskeda Informattiva 2](#))

Meta nkun nista' nitkellem ma' avukat?

Jekk tkun tixtieq tkellem avukat, m'għandekx tiġi interrogat qabel ma jasal. Meta jasal għandek tingħata aċċess immedjat għalih.

L-avukat tiegħi jista' jkun preżenti waqt li nkun qed niġi interrogat?

Le. Madankollu, jekk matul l-interrogazzjoni tiegħek ikun hemm xi haġa li ma tkunx ċert dwarha, għandek id-dritt li tikseb parir legali ulterjuri.

X'jiġri jekk ma nkunx niflaħ inħallas għall-avukat?

Jekk il-mezzi finanzjarji tiegħek ikunu limitati, tista' tkun intitolat biex l-avukat tiegħek jithallas tal-parir legali li jkun tak mis-Sistema Irlandiża għall-Għajnuna Legali Bla Hlas (ara l-[Iskeda Informattiva 1](#)). Madankollu, huwa dejjem aħjar li titlob parir legali, u l-kwistjoni tal-mezzi finanzjarji tiegħek tkun tista' tiġi diskussa mal-avukat tiegħek aktar 'il quddiem, fi stadju ulterjuri tal-proċess.

Kemm tista' ddu l-interrogazzjoni tiegħi waqt li nkun f'detenzjoni, u b'liema mod se niġi interrogat?

L-interrogazzjoni jistgħu jdumu sa massimu ta' erba' sigħat kull darba. L-interrogazzjoni tiegħek għandha ssir b'mod ġust. L-interrogazzjoni għandha tiġi rreġistrata permezz ta' vidjo kamera, sakemm dan ma jkunx prattikabbli. Inti tkun intitolat għal kopja tar-registrazzjoni f'każ li tkun ġejt imħarrek/imħarrka, u l-qorti tordna li l-kopja għandha tiġi rilaxxata lill-konsulent legali tiegħek. Fi kwalunkwe ħin għandu jkun hemm biss żewġ Gardaí preżenti miegħek waqt l-intervista.

Għandi nwieġeb għall-mistoqsijiet?

Le. Tista' [tibqa' sieket/siekta](#) matul l-interrogazzjoni, iżda għandek tkun taf li jekk tibqa' sieket/siekta, f'ċerti ċirkustanzi dan jista' jintuza bħala evidenza kontrik fi proċess ulterjuri quddiem il-qorti kriminali. Jekk int tirrifjuta li tirrispondi għal ċerti mistoqsijiet, il-fatt li tkun irrifutajt li tirrispondi jista' jintuza flimkien ma' evidenza oħra li tappoġġja konstatazzjoni tal-ħtija tiegħek.

Jekk niġi mistoqsi/ja għal informazzjoni, għandi nipprovdha?

Inti obbligat li tagħti d-dettalji personali tiegħek lill-Gardaí sabieħ dawn ikunu jistgħu jidentifikaw. Għandek tiehu parir legali qabel ma tiddeciedi li tipprovi kwalunkwe informazzjoni oħra. Jekk tkun tinsab taħt arrest għall-finijiet tal-interrogazzjoni jfisser li hemm suspetti li inti wettaqreat kriminali ta' natura serja, u kwalunkwe informazzjoni li tipprovi tista' tintuza bħala evidenza kontrik waqt kwalunkwe proċess ieħor aktar 'il quddiem.

X'jiġri jekk ngħid xi haġa li jista' jkollha effett negattiv fuq il-każ tiegħi?

Inti għandek dritt li ma tinkriminax lilek innifsek. Jekk it-tweġibiet tiegħek ikollhom effett negattiv fuq il-każ tiegħek, il-konsulenti legali tiegħek jagħtuk parir dwar il-konsegwenzi, li normalment ikunu jinkludu li dak li tgħid jista' jintuza bħala evidenza kontrik.

Għandi nagħti l-marki tas-swaba' tiegħi u nippermetti li jitteħidli ritratt?

Iva. Tista' tiġi mgieġhel tagħti l-marki tas-swaba' tiegħek, u tagħti l-permess tiegħek biex jitteħidli ritratt f'każ li tkun qed tinzamm f'detenzjoni taħt setgħa statutorja. Li tipprova tostakola t-teħid ta' marki tas-swaba' jew ta' ritratti jitqies bħala reat kriminali.

Il-Gardaí jistgħu jzommu l-marki tas-swaba' tiegħi għal żmien indefinit?

Iva. Madankollu, jekk ma tiġix imħarrek/imħarrka jew jekk toħroġ lliberat, inti jew il-konsulent legali tiegħek tistgħu tiktbu lill-Gardaí u titolbu biex il-materjali li jkunu tteħdu jiġu meqruda.

Għandi nagħti kampjuni tad-DNA tiegħi jew kampjuni ta' sustanzi oħra ta' natura aktar intima?

Jekk inti tkun qed tinzamm taħt setgħa statutorja, il-Gardaí jkollhom bżonn l-awtorizzazzjoni minn uffiċjal għoli qabel ma jkunu jistgħu jieħdu kampjuni ta' sustanzi ta' natura intima bħal DNA, bzieg, biċċiet ta' dwiefer maqtugħin, materjali misjuba taħt id-dwiefer jew kampjuni meħuda minn ħalqek permezz ta' tampun. Huma ma jistgħux jieħdu marki tas-saqajn, jew kampjuni mill-partijiet ġenitali jew minn toqbiet tal-ġisem mingħajr awtorizzazzjoni, sakemm ma tagħtix il-kunsens tiegħek.

Jistgħu jsiru tfittxijiet fid-dar, fil-binjiet tax-xogħol, fil-karozza tiegħi, jew fi proprjetà oħra?

Iva. Il-[Kostituzzjoni Irlandiża](#) u l-[Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem](#) jitolbu li l-integrità tal-ġisem tiegħek u l-privatezza tiegħek jiġu rispettati, iżda dawn id-drittijiet huma limitati. Il-Gardaí jistgħu jfittxu f'darek bil-kunsens tiegħek jew mingħajr il-kunsens tiegħek jekk ikollhom mandat ta' tfittxija, jew jekk ikunu sejrjn lejn il-proprjetà tiegħek biex isibuk u jarrestawk. Għal aktar informazzjoni dwar it-tfittxijiet, ara [Tfittxijiet \(3\)](#).

Nista' nappella jekk isehħ ksur tad-drittijiet tiegħi?

Għandek tgħarraf lill-konsulenti legali tiegħek dwar kwalunkwe ksur tad-drittijiet tiegħek. Dawn għandhom jagħtuk parir dwar kif u meta għandek tikkontesta ksur ta' dan it-tip.

Min huwa l-Membri Inkarigat?

Il-Membri Inkarigat huwa membru tal-Gardaí li huwa responsabbli għall-benessri tiegħek u għall-protezzjoni tad-drittijiet tiegħek. Kull għassa tal-Gardaí għandu jkollha wieħed preżenti. Jekk ikollok xi problema waqt il-perjodu ta' detenzjoni, għandek titlob biex tkellem lill-Membri Inkarigat.

Nista' nkellem lill-familja tiegħi?

Inti intitolat li tgħarraf wieħed mill-qraba tiegħek dwar il-fatt li tinsab f'detenzjoni, iżda dan mhux dejjem jista' jfisser li int intitolat titkellem mal-familja tiegħek.

X'jiġri jekk inħossni ma niflaħ, u x'inhuma d-drittijiet tiegħi rigward il-mistrieħ, l-ikel u x-xorb?

Waqt li tkun f'detenzjoni, inti għandek id-dritt li tingħata attenzjoni medika, jekk ikollok bżonnha. Għandek ukoll id-dritt li tingħata ikel u xorb, u perjodi xierqa ta' mistrieħ.

Jinzamm rekord taż-żmien li nkun għamilt f'detenzjoni?

Iva, jinzamm rekord taż-żmien li tkun għamilt f'detenzjoni għand il-Gardaí, u int jew il-konsulent legali tiegħek tkunu intitolati għal kopja ta' dan ir-rekord.

X'jiġri jekk ma nitkellimx jew ma nifnimx bl-Ingliż?

Inti għandek id-dritt li jkollok interpretu biex jitraduċilek. Inti jew il-konsulent legali tiegħek għandkom tinsistu li l-interpretu li jinterpreta kwalunkwe konsultazzjoni privata li ssir bejnek u bejn l-avukat tiegħek ma jkunx l-istess interpretu li jkun interpreta waqt is-sessjoni ta' interrogazzjoni mal-Gardaí. Għandu jkun hemm interpretu disponibbli kull meta xi avukat jew xi membru tal-Gardaí jkun jixtieq jikkomunika miegħek.

Għal kemm żmien nista' ninzamm f'detenzjoni?

Dan jiddependi mis-setgħa li tiddetermina d-detenzjoni tiegħek. L-itwal perjodu indikat mil-liġi Irlandiża huwa ta' sebat ijiem.

Tfittxijiet (3)

Għandi niġi infurmat dwar ir-raġuni għalfejn qed issir tfittxija fil-proprjetà tiegħi?

Tista' ssaqsi, u għandek tiġi infurmat dwar ir-raġuni għalfejn qed issir tfittxija fil-proprjetà tiegħek, u taħt liema setgħa qed issir. Jekk issir tfittxija fil-proprjetà tiegħek, aktar 'il quddiem għandek tkun intitolat għal kopja ta' kwalunkwe mandat ta' tfittxija.

Kif jistgħu jwettqu t-ftitxija l-Garda?

Il-Garda għandhom iwettqu t-ftitxija tagħhom f'konformità mad-dritt tiegħek li ma tiġix espost għal trattament degradanti.

Il-Garda jistgħu jieħdu oġġetti magħhom?

Iva. Huma jistgħu jissekwestraw kwalunkwe oġġetti li, raġonevolment, jaħsbu li jista' jintuza bħala evidenza. Jistgħu wkoll jieħdu oġġetti li setgħu ma ġewx speċifikati f'mandat, iżda li jistgħu jservu bħala evidenza b'rabta ma' reat kriminali ieħor.

Nista' nibqa' fil-proprietà tiegħi waqt li l-Garda jkunu qed jagħmlu t-ftitxija?

Iva. Ma tista' tagħmel xejn li jista' jostakola t-ftitxija li tkun qed issir b'mod legali, iżda tista' tosserva waqt li l-Garda jkunu qed jagħmlu t-ftitxija.

Tista' ssir perkwiżizzjoni fuq il-persuna tiegħi?

Iva. Jekk il-Garda jkollhom suspett raġonevoli li tkun wettaq reat kriminali, dawn ikollhom is-setgħa li jagħmlu perkwiżizzjoni fuq il-persuna tiegħek, mingħajr il-kunsens tiegħek.

Iridu jarrestawni qabel?

Le. Il-perkwiżizzjoni tista' ssir qabel ma tiġi arrestat.

Għandi niġi infurmat dwar ir-raġuni għalfejn tkun qed issir il-perkwiżizzjoni?

Iva. Il-Garda għandhom jgħidulek ir-raġuni għalfejn tkun qed issir il-perkwiżizzjoni, u għandhom jgħidulek ukoll taħt liema setgħa ngħatalhom il-permess li jwettqu perkwiżizzjoni fuq il-persuna tiegħek.

Tista' ssir perkwiżizzjoni fuq il-persuna tiegħi permezz ta' strip search?

Iva. L-istrip searches għandhom isiru biss f'każ li jkunu meħtieġa. L-istrip searches għandhom isiru f'zona privata ta' għassa tal-Garda, b'mod li ma jikkawzalekx fastidju. Jekk ikun possibbli, it-ftitxija għandha ssir minn tabib.

Il-perkwiżizzjoni ssirli minn persuna tal-istess sess tiegħi?

Jekk il-perkwiżizzjoni tinvolvi aktar minn ftitxija fuqek bil-ħwejjeġ, din għandha ssir minn persuna tal-istess sess tiegħek.

L-ewwel smiġ tal-każ fil-qorti (4)

Nista' ninzamm f'detenzjoni, jew nista' niġi rilaxxat?

Tista' tinzamm f'detenzjoni jekk il-Garda jgħiduk il-qorti waqt li jkunu qed iżommuk f'detenzjoni għandhom, u jekk il-qorti tkun kaħdet it-talba tiegħek biex tinheles fuq garanzija personali.

Nista' nipprezenta talba għall-ħelsien fuq garanzija personali?

Fil-biċċa l-kbira tal-każijiet, tista' [titlob għall-ħelsien fuq garanzija personali](#) meta tidher l-ewwel darba fil-[Qorti Distrettwali](#) ("Lower court"). F'ċirkostanzi ristretti (pereżempju akkuza ta' omiċidju) inti għandek tressaq talba quddiem il-Qorti Superjuri ("High Court") u għaldaqstant ikollok tqatta' xi żmien f' detenzjoni qabel ma titressaq dik l-applikazzjoni.

Inti intitolat għal rappreżentazzjoni legali u, skont id-dhul tiegħek, din ir-rappreżentazzjoni legali titħallas mill-iskema ta' għajjuna legali bla ħlas.

Jekk il-ħelsien fuq garanzija personali jiġi miċħud mill-Garda, nista' nkun naf għalfejn?

Iva. Għandek tiġi infurmat minn qabel rigward ir-raġunijiet għalfejn il-Garda jkunu qed joġġezjonaw għall-ħelsien tiegħek fuq garanzija personali. Inti għandek dritt għall-ħelsien fuq garanzija personali, iżda dan id-dritt mhux assolut. Il-ħelsien fuq garanzija personali jista' jiġi rrifjutat jekk l-imħallef ikun tal-fehma li jekk dan jingħata inti mhux ser tidher għall-proċess tiegħek quddiem il-qorti kriminali, se tinterferixxi max-xhieda jew se twettaq reati serji oħra fil-perjodu tal-ħelsien fuq garanzija.

Nista' ningħata libertà kundizzjonata?

Iva. Inti tista' tingħata libertà proviżorja b'kundizzjonijiet li pereżempju jistipulaw li tagħti l-passaport tiegħek lill-awtoritajiet, li toqgħod fil-Istat Irlandiż waqt li tkun qed tistenna li tinstema' l-każ tiegħek u li tirrapporta b'mod regolari f'għassa tal-Garda biex jiġi żgurat li qed tosserva dawn il-kundizzjonijiet. Il-Qorti tista' wkoll titlobok tiddepożita flus kontanti, jew tordna li l-kont bankarju Irlandiż ta' xi membru tal-familja jew ta' ħabib jew habiba tiegħek jiġi ffrizat, bħala garanzija għall-impenn tiegħek biex tosserva t-termini tal-ħelsien fuq garanzija personali.

Thejjiġa għall-proċess quddiem il-qorti kriminali jew għall-preżentazzjoni ta' ammissjoni ta' ħtija qabel il-proċess (5)

Nista' nammetti li jiena ħati għall-akkuza kollha miġjuba kontra tiegħi, jew għal parti minnhom, qabel ma jsir il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Iva. Il-proċess quddiem il-qorti kriminali jsir biss jekk tiddikjara li m'intix ħati. Jekk tiddikjara li inti ħati, ma jsirx il-proċess quddiem il-qorti kriminali, iżda minflok isir smiġ biex tingħataleq sentenza.

X'jiġri?

Jekk inti ma tkunx trid li jsir proċess quddiem il-qorti kriminali, tkun qed taċċetta waħda jew aktar mill-akkuza li tkun ġejt mixli bihom. Il-patteġġament m'għandu l-ebda bażi legali fl-Istat Irlandiż, iżda fil-prattika d-DPP jista' jaċċetta ammissjoni għal uħud mill-akkuza fil-waqt li jiddeciedi li jwaqqa' oħrajn. Jekk inti tiddikjara li inti ħati, il-kundanna tingħataleq f'data ulterjuri u jista' jkun li titqiegħed f'detenzjoni sakemm tingħata s-sentenza.

X'jiġri fis-smiġ biex tingħataleq sentenza?

Sakemm ma jkunx hemm sentenza obligatorja, bħal pereżempju piena ta' għomor il-ħabs f'każ ta' omiċidju, inti jkollok id-dritt għal smiġ fejn tingħata s-sentenza u d-dritt li l-konsulent legali tiegħek jindirizza lill-qorti rigward ir-rwol tiegħek fid-deliit u ċ-ċirkostanzi personali tiegħek.

L-akkuza jistgħu jiġu mibdula qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Iva. Id-DPP jista' jzid akkuza oħra sad-data meta jkun se jsir il-proċess quddiem il-qorti kriminali, kif ukoll matulu. Dan jista' jwaqqa' wkoll l-akkuza sad-data ta' meta jkun se jsir il-proċess quddiem il-qorti kriminali. Id-DPP għandu d-dritt li jipprezenta provi addizzjonali sad-data meta jkun se jsir il-proċess quddiem il-qorti kriminali, kif ukoll matulu. Id-DPP għandu jaġixxi skont proċeduri ġusti, u ma jistax iżomm provi jew jizvela materjali li jinsabu fil-pussess tiegħu li huma rilevanti għalik u għall-konsulenti legali tiegħek.

Nista' niġi akkużat b'reat li nkun diġà ġejt akkużat għalih fi Stat Membru ieħor?

Jekk inti tkun ġejt akkużat u tkun tressaq il-qorti fuq xi reat fi Stat Membru wieħed, ma tistax terġa' tiġi mixli għall-istess reat fi Stat Membru ieħor. Madankollu, jekk tkun ġejt mixli b'akkuza fi Stat Membru wieħed u l-akkuza tkun twaqqgħet, tista' tiġi akkużat għal dak ir-reat fi-Irlanda.

Ningħata informazzjoni rigward il-provi li hemm kontriġa?

Iva. Għandek tingħata dokumenti (magħrufa bħala r-registru tal-provi – "book of evidence") li jinkludu l-provi kollha li jkunu ntuzaw kontrik. Għandek tingħata wkoll informazzjoni dwar il-materjal li jkun irriżulta mill-investigazzjoni dwar id-deliit li allegatament tkun wettaq, iżda li l-prosekuzzjoni ma tkunx beħsiebha toqgħod fuqu.

Ningħata informazzjoni dwar ix-xhieda li jixhdu kontriġa?

Iva. Tista' tikseb xi informazzjoni limitata dwar ix-xhieda li jixhdu kontrik. Int intitolat li tkun taf jekk għandhomx kondotta kriminali. Inti intitolat li titlob informazzjoni mingħandhom waqt il-proċess permezz ta' kontroezami mill-avukat tiegħek, jew permezz ta' investigazzjoni privata li għandha ssir mill-konsulenti legali tiegħek.

Inti m'intix intitolat għal lista eżawrjenti tad-dettalji personali tax-xhieda. Inti m'intix intitolat li tinterferixxi max-xhieda b'tali mod li jista' jidher b'hal li qed tipprova tintimidahom jew li qed tipprova tibdel l-andament tal-gustizzja. Azzjoni ta' dan it-tip tista' twassal biex il-helsien tiegħek fuq garanzija personali jiġi revokat, jew twassal biex tiġi mixli b'aktar akkużi separati.

Meta jingħatali r-⁷ reġistru tal-provi ("book of evidence")?

Jekk inti tittella' l-qorti fuq akkuża ta' delitt ta' natura serja, dawn id-dokumenti għandhom jingħatawlek fi żmien 42 jum mid-data ta' meta tkun ġejt mixli bl-akkuża. Il-qorti tista' tiddeciedi li testendi l-perjodu ta' żmien li fih l-istat għandu jagħtik dawn id-dokumenti.

X'jingħatali?

Jingħatalek ktieb ta' dokumenti li jkun fih il-baži tal-każ li l-Istat ikun beda kontrik. Il-ktieb mhuwiex dikjarazzjoni sħiħa tal-każ tal-Istat, u l-Istat jista' jippreżenta provi addizzjonali kontrik sad-data meta jkun se jsir il-proċess quddiem il-qorti kriminali, kif ukoll matulu. Fil-biċċa l-kbira tal-każijiet, il-provi li l-Istat għandu joqgħod fuqhom sabiex jiżgura kundanna għandhom jingħataw fil-qorti verbalment, minn xhieda li jkunu taħt ġurament.

Kif nista' nikseb ir-reġistru tal-provi ("book of evidence") tiegħi?

Ir-reġistru tal-provi jingħatalek fil-qorti minn membru tal-Garda. Provi addizzjonali normalment jiġu ppreżentati lill-konsulent legali tiegħek, jew fl-uffiċċju legali tiegħu/tagħha, jew fil-qorti stess.

Nista' nitalab nagħti xi informazzjoni dwar il-kondotta tiegħi?

Iva. Il-Garda huma intitolati li jfittxu informazzjoni dwar l-imġiba tiegħek fil-passat għal skopijiet relatati mal-investigazzjoni tagħhom, u sabiex ikunu jistgħu jieħdu deċiżjoni dwar l-eligibilità tiegħek għal helsien tiegħek fuq garanzija personali f'każ li tiġi mixli. Huma jistgħu wkoll jirreferu għall-kondotta tiegħek f'każ li tinstab haġi, sabiex l-imħallef jew imħallfin ikunu jistgħu jiddeciedu dwar sentenza xierqa. Jista' jiġi ammess ukoll rekord ta' kundanni mogħtija f'pajjiżi oħra.

Jeżistu restrizzjonijiet dwar meta jistgħu jirreferu għall-imġiba tiegħi fil-passat?

Iva. Huma ma jistgħux jirreferu għall-imġiba tiegħek fil-passat waqt il-proċess tiegħek quddiem il-qorti kriminali sakemm il-konsulenti legali tiegħek ma jintroduċux l-imġiba tiegħek fil-kontrolli tagħhom jew fit-trattazzjonijiet tagħhom quddiem il-qorti.

Links relatati

[Aktor tagħrif dwar is-setgħat għat-tfittxija, id-detenzjoni u l-akkużi](#)

[Aktor tagħrif dwar ir-rwol tal-Garda](#) <https://www.garda.ie>

[L-Uffiċċju tal-Avukati Ewlenin tal-Istat u l-Uffiċċju tad-Direttur tal-Prosekuzzjonijiet Pubbliċi](#) <https://www.dppireland.ie>

[Aktor dettalji dwar il-legiżlazzjoni](#)

<https://www.irishstatutebook.ie> [L-Att dwar il-Gustizzja Kriminali tal-1984 \(Trattament ta' Persuni li Jinsabu f'Detenzjoni f'Għases tal-Garda\) Regolamenti tal-1987](#)

[Kunsill Irlandiż Dwar il-Libertajiet Ċivili](#)

L-aħħar aġġornament: 18/01/2024

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fil-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [en](#) ġiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara b'halissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

3 - Id-drittijiet tiegħi waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali

X'jiġri qabel ma l-każ tiegħi jinstema' fil-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Qabel ma l-każ tiegħek jinstema' fil-proċess quddiem il-qorti kriminali, l-imħallef jiddeciedi jekk għandekx tingħata helsien fuq garanzija personali.

Generalment, dan id-dritt għal helsien fuq garanzija personali jingħata. Tista' tiġi miċħud minn dan id-dritt jekk jidher li m'intix se tkun preżenti għall-proċess tiegħek quddiem il-qorti kriminali, jekk tkun ippruvajt thedded jew jekk jidher li se tkun se thedded lil xi xhud, jew jekk ikun hemm suspett li tkun se tagħmel reat serju ieħor.

Jekk tkun tixtieq li tagħmel użu minn alibi waqt il-proċess tiegħek quddiem il-qorti kriminali (jiġifieri persuna li tista' tgħid li inti kont magħha fil-ħin meta jkun twettaq ir-reat), l-imħallef jgħidlek biex tinforma lill-⁷ [Prosekuzzjoni](#) dwar l-identità ta' dik il-persuna.

Qabel ma jibda l-proċess tiegħek quddiem il-qorti kriminali, inti għandek id-dritt li tkun taf x'inhu l-każ li qed isir kontrik. Għandek tingħata dikjarazzjonijiet dwar il-provi li jkun hemm kontrik meta ssaqsi għalihom.

Fejn isir il-proċess?

Inti tingħata l-isem tal-qorti u l-post fejn tkun tinsab il-qorti li fiha jkun se jsir il-proċess tiegħek. Is-⁷ [Servizz tal-Qrati tal-Irlanda](#) huwa responsabbli għall-qrati kollha u jista' jgħinek issib il-qorti fejn ikun se jsir il-proċess tiegħek.

Każijiet li jinvolvu akkużi minuri jinstemgħu fi Qrati Distrettwali, fejn l-imħallfin jiddeciedu dwar il-każijiet b'mod indipendenti. Każijiet li jinvolvu akkużi ta' natura aktar serja jinstemgħu fis-Circuit Courts jew fi Qrati Kriminali Ċentrali ("Central Criminal Courts"), fejn il-ġuriji jagħtu l-verdetti tagħhom.

Il-qrati huma miftuħin għall-pubbliku. Madankollu, meta l-akkużat ikun tifel jew tifla, jew il-każ ikun jittratta reat ta' natura sesswali, il-kawża tinstema' bil-magħluq.

L-akkużi jistgħu jinbidlu waqt li jkun għaddej il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Fil-biċċa l-kbira tal-każijiet, akkuża ma tistax tinbidel waqt li jkun għaddej il-proċess quddiem il-qorti kriminali. Ċerti akkużi jistgħu jinbidlu, jekk il-liġi tippermetti li jsir hekk. Pereżempju, akkuża ta' sewqan perikoluż tista' tinbidel f'akkuża inqas serja ta' sewqan b'nuqqas ta' attenzjoni jekk l-imħallef jiddeciedi li kont qed issuq b'mod traskurat, iżda mhux b'mod perikoluż.

Jekk waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali tiddikjara li inti haġi, l-imħallef imbagħad jieħu deċiżjoni dwar is-sentenza li għandu jagħti. L-imħallef jibbilanċja bejn il-gravità tar-reat u s-sitwazzjoni personali tiegħek qabel jieħu d-deċiżjoni. Għandu jingħatalek rikonoxximent għall-fatt li tkun ammettejt il-ħtija tiegħek.

Tista' wkoll tiddikjara li inti haġi għal uħud mill-akkużi u mhux haġi għal oħrajn. L-imħallef jew il-ġurija jieħdu deċiżjoni dwar l-akkużi li tkun qed tikkontesta. Inti mbagħad tiġi kkundannat għall-akkużi li tkun iddikjarajt lilek innifsek b'hal haġi għalihom, u għall-akkużi li tinstab haġi għalihom.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Fil-maġġoranza tal-każijiet għandek tkun preżenti għall-proċess tiegħek quddiem il-qorti kriminali. Jekk tonqos milli tidher il-qorti, l-imħallef jista' johrog ordni biex tiġi arrestat u tittella' l-qorti taħt kustodja. Jista' jagħti l-każ li l-proċess jitkompla mingħajr ma inti tkun preżenti. Tista' wkoll tiġi kkundannat mingħajr ma tkun preżenti għall-proċess.

Jekk ma tkunx tista' tiġi l-qorti minhabba xi incident jew mard, għandek tgħid lill-avukat tiegħek u tipprezentalu ċertifikat mediku li jispjega r-raġuni għalfejn ma dehertx.

Għandek id-dritt li tistaqsi għas-servizzi ta' interpretu jekk ma tkunx qed tifhem x'qiegħed jingħad. Jekk inti nieqes mis-smiġġ, għandek id-dritt li tistaqsi għas-servizzi ta' interpretarjat bil-lingwa tas-sinjali.

Jekk tkun tixtieq tiddefendi lilek innifsek waqt il-kawża tiegħek, għandek ukoll id-dritt li tagħmel hekk. Jekk ma tkunx tiflaħ thallas għal avukat biex jiddefendik, jista' jinħatar wieħed għalik bħala parti mill-[Iskema għall-Għajjuna Legali Waqt Proċeduri Kriminali](#), dejjem skont kemm tkun serja l-akkuża. Inti għandek id-dritt li tagħmel l-avukat tiegħek stess. Jekk ma tkun taf bl-ebda avukat, l-imħallef jista' jagħmel wieħed għalik. Tista' tibdel l-avukat tiegħek jekk ma tkunx kuntent bih.

Avolja dan mhuwiex meħtieġ, inti tista' tagħmel li titkellem waqt il-proċess tiegħek quddiem il-qorti kriminali. Li tigdeb waqt li tixhed taħt gurament jitqies bħala reat kriminali.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi fir-rigward tal-provi li jressqu kontra tiegħi?

Jekk il-provi li jiġu pprezentati kontrik ma jkunux inkisbu skont il-liġi, inti tista' tikkontestahom. Pereżempju jekk il-pulizija jkunu daħlu fid-dar tiegħek mingħajr mandat ta' tfitxija, kwalunkwe provi li setgħu sabu hemm normalment ma jkunux jistgħu jintużaw.

Tista' wkoll tikkontesta l-provi billi ssaqsi mistoqsijiet lix-xhieda, biex turi li qed jigdbu jew li dak li jkunu qed jgħidu jkun żbaljat. Tista' wkoll titlob lix-xhieda biex jagħtu provi li huma rilevanti għad-difiża tiegħek, jew li jistgħu juru li x-xhieda tal-prosekuzzjoni jkunu qed jigdbu jew li dak li jkunu qed jgħidu jkun żbaljat. Tista' tqabblad investigatur privat biex jikseb il-provi għalik. Il-provi huma ammissibbli sakemm ikunu nkisbu b'mod legali.

Tista' titqies xi informazzjoni dwar il-kondotta tiegħi?

Provi relatati ma' kundanni preċedenti li seta' kellek [normalment](#) ma jitqisux waqt il-proċess tiegħek quddiem il-qorti kriminali.

Madankollu, meta jkunu qed jiddeċiedu dwar is-sentenza li tkun se tingħatalek, l-imħallfin jistgħu jqisu l-kundanni preċedenti li kellek. Dawn jistgħu jinkludu wkoll kwalunkwe kundanni li setgħu ngħatawlek f'pajjiżi oħra.

X'jiġri fi-aħħar tal-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Jekk tinstab mhux ħati, il-proċess quddiem il-qorti jintemm u ma tingħata l-ebda kundanna.

Jekk tinstab ħati, jew jekk tammetti l-ħtija tiegħek, l-imħallef jiddeċiedi x'tip ta' sentenza għandu jagħtik. Jista' jkun li jkollok thallas multa, jew li jkollok tiskonta sentenza l-[habs](#). L-imħallef jista' jiddeċiedi li jissospendilek is-sentenza bil-kundizzjoni li ma twettaqx reati oħra.

L-imħallef jista' jitlob lis-[Servizzi tal-Probation](#) biex jiktbu rapport dwarek qabel jaqta' s-sentenza tiegħek. Il-persunal tas-Servizzi tal-Probation jgħidu lill-imħallef jekk intix f'kundizzjoni xierqa biex tiġi s-sorveljat, bil-għan li jiġu ttrattati kwalunkwe problemi li jkunu qed iwasslu għall-imġiba kriminali tiegħek.

Fuq talba, is-Servizzi tal-Probation għandhom jgħidu lill-imħallef jekk inti tinsabx f'puzizzjoni li tagħmel xi Servizzi Komunitarji. Imbagħad l-imħallef jista' jordnalek biex tagħmel sa 240 siegħa xogħol bla ħlas minflok tiskonta sentenza l-[habs](#).

X'inhu r-rwol tal-vittma waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Il-vittma tiegħu r-rwol ta' xhud għall-prosekuzzjoni waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali. Il-vittmi jagħtu xhieda dwar dak li raw isefh fir-rigward tal-akkuża.

Jekk inti tinstab ħati jew tiddikjara lilek innifsek bħala ħati, l-imħallef iqis ukoll l-impatt tar-reat li tkun wettaqt fuq il-vittma.

Links relatati

[Bazi tad-dejta tal-leġiżlazzjoni Irlandiża](#)

[Bazi tad-dejta tal-każistika Irlandiża u ta' dik Ingliża](#)

L-aħħar aġġornament: 18/01/2024

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verzjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [en](#) giet emendata reċentement. Il-verzjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

4 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess quddiem il-qorti kriminali

Nista' nappella?

Inti tista' tappella kontra kwalunkwe kundanna jew sentenza. Il-[mod kif tappella](#) jiddependi fuq liema qorti tkun semgħet il-każ tiegħek. Appelli mill-Qorti Distrettwali jinstemgħu fis-Circuit Court. Appelli mis-Circuit Court jew mill-[Qorti Kriminali Ċentrali](#) ("Central Criminal Court") jinstemgħu fil-[Qorti tal-Appell Kriminali](#).

Jekk inti tixtieq li tappella mill-Qorti Distrettwali, għandek tipprezenta dokument imsejjaħ 'avviż ta' appell' lill-prosekutur fi żmien 14-il jum. Għandek tipprezenta wkoll l-avviż ta' appell u ċ-ċertifikat tan-notifika lill-iskrivan tal-qorti taż-zona fi żmien 14-il jum. Jekk inti tixtieq tappella mis-Circuit Court jew mill-Qorti Kriminali Ċentrali, għandek tapplika għal permess biex tappella mal-imħallef li jkun qed jiehu hsieb il-proċess fi żmien tlett ijiem minn meta tingħata l-kundanna. Imbagħad għandek tipprezenta 'avviż ta' appell' lill-Registatur tal-Qorti tal-Appell Kriminali fi żmien sebat ijiem jekk il-permess ikun gie rrifjutat, jew fi żmien 14-il jum jekk il-permess ikun ingħata. Normalment, l-avukat tiegħek jagħmel dan kollu għalik.

Jekk tkun qed tappella mill-Qorti Distrettwali, ikollok dritt għal ritrattazzjoni tal-każ tiegħek. Tkun intitolat ukoll biex tappella kontra s-sentenza tiegħek. Jekk inti tkun qed tappella mis-Circuit Court jew mill-Qorti Kriminali Ċentrali, tista' tappella fuq punt ta' liġi, jew jekk tkun tal-fehma li l-proċess tiegħek quddiem il-qorti ma kienx sodisfaċenti. Tista' tappella wkoll kontra s-sentenza tiegħek.

X'jiġri jekk nappella?

Jekk inti tappella mill-Qorti Distrettwali, il-kundanna titwarrab sakemm jinstema' l-appell tiegħek. Dan jeħtieġ li inti tintrabat b'patt, imsejjaħ *recognisance*, li jista' jinvolvi l-ħlas ta' ammont ta' flus. Jekk tkun tinsab il-habs meta tappella mill-Qorti Distrettwali, inti intitolat li tiġi rilaxxat ladarba tkun ipprezentajt l-avviż ta' appell u tkun qbilt li tagħti r-*recognisance* tiegħek. Jekk tkun il-habs u tkun tixtieq li tappella, l-awtoritajiet tal-habs ikunu jistgħu jagħtuk il-formoli meħtieġa. Jekk inti tappella mill-Qorti Distrettwali, jista' jkun li jgħaddu diversi xhur qabel ma l-appell tiegħek jinstema'. Jekk inti tappella mis-Circuit Court jew mill-Qorti Kriminali Ċentrali, jista' jkun li jgħaddi perjodu ta' żmien konsiderevolment itwal qabel ma l-appell tiegħek jinstema'. Jekk inti tappella mill-Qorti Distrettwali, tkun intitolat li tipprovi provi godda u tressaq argumenti legali differenti għall-appell. Jekk inti tappella mis-Circuit Court jew mill-Qorti Kriminali Ċentrali, ġeneralment ma jkunx permess li tipprezenta provi godda, u tkun tista' tagħmel dan biss f'każ ta' ċirkostanzi eċċezzjonali.

X'jiġri waqt is-smiġġ tal-appell?

Jekk tappella mill-Qorti Distrettwali, ikollok dritt għal ritrattazzjoni tal-każ tiegħek. Jekk inti tappella mis-Circuit Court jew mill-Qorti Kriminali Ċentrali, inti jew l-avukat tiegħek tistgħu tindirizzaw lill-qorti rigward ir-raġuni għalfejn taħseb li l-kundanna tiegħek għandha tinbidel, jew għalfejn is-sentenza li ngħatatlek tkun, fil-fehma tiegħek, ibbazata fuq prinċipju żbaljat.

X'jiġri jekk l-appell jintlaqa'/ma jintlaqax?

Jekk l-appell jintlaqa', il-każ jingħalaq u ma jkollok l-ebda obbligi oħra rigward il-każ. Jekk l-appell ma jintlaqax, il-qorti tal-appell tafferma l-kundanna tiegħek. Jekk il-qorti tal-appell tkun tal-fehma li s-sentenza hija bbażata fuq prinċipju żbaljat, din tista' żżid jew tnaqqas is-sentenza oriġinali.

Ladarba l-appell tiegħek jinstema', ma jkollok l-ebda dritt ieħor għal appell. Madankollu, il-Qorti tal-Appell Kriminali tista' tippermettitek li tappella lill-Qorti Suprema, jekk ikun hemm punt ta' liġi ta' importanza pubblika eċċezzjonali.

Ma hemm l-ebda dispożizzjoni ġenerali li tistipula li għandek tingħata xi tip ta' kumpens jekk l-appell tiegħek jintlaqa'. Meta inti tappella kontra kundanna mal-Qorti tal-Appell Kriminali, tista' tingħata kumpens jekk tkun ġarrabt ingustizzja. Dan iseħħ meta l-Qorti tal-Appell Kriminali tibdel kundanna u tiċċertifika li fatt li jkun għadu kemm ġie żvelat juri li kien hemm ingustizzja. Dan iseħħ biss f'każijiet rari. Jekk il-Qorti tal-Appell Kriminali tiċċertifika li tkun seħħet ingustizzja, inti tista' titlob kumpens mingħand il-[Ministru tal-Ġustizzja](#).

Kundanna tiġi rreġistrata kontra tiegħek ladarba l-imħallef isibek haġi ta' reat.

Il-kundanna titqies bħala waħda finali ladarba inti tinstab haġi, jew jekk tiddikjara lilek innifsek haġi. Madankollu, xorta waħda jkollok id-dritt għall-appell. Jekk l-appell tiegħek jintlaqa', il-kondotta tiegħek għandha tkun hielsa minn kwalunkwe kundanna.

Jiena ċittadin ta' Stat Membru ieħor. Nista' nintbagħat lura f'pajjiżi wara l-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Jekk tinstab haġi ta' reat kriminali, il-qorti ma tistax tibagħtek lura lejn pajjiżek. Madankollu, il-qorti tista' tirrakkomanda lill-Ministru tal-Ġustizzja li tiġi deportat. Hija tista' wkoll tissospendi s-sentenza kollha tiegħek jew parti minnha, bil-kundizzjoni li titlaq mill-pajjiż. Dan ma jfissirx li inti tkun se tiġi deportat, iżda jekk tonqos milli titlaq mill-pajjiż, tiġi miżmum taħt arrest. Jekk tinsab il-ħabs, tista' tapplika mal-Ministru tal-Ġustizzja biex tiġi ttrasferit barra mill-Irlanda bil-għan li tiskonta l-bqija tas-sentenza tiegħek fi Stat Membru ieħor.

Jekk ninstab haġi, nista' nerġa' niġi ġudikat għall-istess delitt?

Jekk tiġi kkundannat, ma tistax terġa' tiġi ġudikat għall-istess delitt. Jekk inti tkun gejt ikkundannat fi Stat Membru ieħor, ma tistax terġa' tiġi ġudikat għall-istess delitt fl-Irlanda.

Informazzjoni dwar l-akkuzi/il-kundanna

Fil-kondotta tiegħek jidhru s-sentenzi kollha li jkun nqatgħu kontrik. Jekk int adult, din l-informazzjoni tinzamm b'mod permanenti mill-Gardaí (il-korp nazzjonali tal-pulizija). Il-Gardaí jista' wkoll ikollhom informazzjoni oħra dwarek. Għandek id-dritt li titlob li kull informazzjoni dwarek li mhijiex eżatta, tiġi rranġata jew tiffassar. Tista' titlob din l-informazzjoni mill-[Garda Central Vetting Unit](#) (ir-registru tal-kondotti tal-Gardaí). F'każ li l-Gardaí ma jagħtux aċċess għal din l-informazzjoni, jew jekk ma jkunux iridu jikkoreġu informazzjoni dwarek li mhijiex eżatta, inti jkollok id-dritt li tapplika mal-[Kummissarju għall-Protezzjoni tad-Dejta](#).

Links relatati

[Qrati Irlandizi](#)

[Bord għall-Infommazzjoni għaċ-Ċittadini](#)

[Kummissarju għall-Protezzjoni tad-Dejta](#)

L-aħħar aġġornament: 18/01/2024

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidhix fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [en](#) għiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment

qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

5 - Reati tat-traffiku fit-triq u reati minuri oħra

X'azzjoni tittiehed fir-rigward ta' reati tat-traffiku fit-triq?

Reati minuri, bħal sewqan b'veloċità eċċessiva, l-użu ta' telefon ċellulari waqt is-sewqan jew ipparkjar illegali normalment jiġu ttrattati permezz ta' "avviż ta' penali fissa", li jagħtik żmien definit biex thallas multa bil-posta. Jekk ma thallasx il-multa, il-każ tiegħek jittella' l-qorti. Jista' jagħti l-każ li tingħata avviż fil-ħin meta jsir ir-reat, iżda jista' wkoll jintbagħatlek avviż fl-indirizz tiegħek.

Uhud mill-avviżi ta' multa fissa jistgħu jinvolvu z-żieda ta' "punti penali" fuq il-liċenzja tiegħek tas-sewqan. Jekk jingħatawlek tnaħ-il punt penali b'kolloxx fi żmien tliet snin, ma tkunx tista' ssuq aktar fl-Irlanda. Jekk thallas l-avviż ta' penali fissa, jingħatawlek inqas punti penali milli kieku l-każ tiegħek kellu jittella' l-Qorti bir-rizultat li tiġi kkundannat. Bħalissa l-Unjoni Ewropea qed taħdem fuq proġett li permezz tiegħu se jiġu armonizzati r-rekords kollha relatati mal-liċenzja tas-sewqan tal-Istati Membri.

Ir-reati relatati mas-sewqan kważi dejjem jiġu mmanigġjati minn membru tal-Gardaí komuni. Għandek tkun taf li l-liġi Irlandiża tistipula li s-sewwieqa kollha li jsuqu fl-Irlanda għandhom iżommu l-liċenzja tas-sewqan fuqhom, u li għandhom jipprezentawha f'każ li tintalab minn membru tal-Gardaí.

Jekk inti ċittadin ta' Stat Membru ieħor u toqgħod gewwa l-Irlanda, int tiġi ttrattat bl-istess mod matul il-proċess kollu, daqs li kieku kont ċittadin Irlandiż.

Jekk il-każ tiegħek jittella' l-Qorti, dan jinstema' fil-Qorti Distrettwali lokali (il-qorti tal-inqas livell), minn imħallef u mingħajr ġurija. Jekk ma tkunx sodisfatt bir-rizultat, tista' tappella d-deċiżjoni f'qorti ta' livell oġhla, kemm jekk l-appell ikun relatat ma' kundanna kif ukoll jekk ikun jirrigwarda xi penali (ara l-[Iskeda Informattiva 4](#)).

Informattiva 4).

Dawn ir-reati jtniżżlu fuq il-kondotta tiegħi?

Il-kundanni kollha relatati mas-sewqan jiġu rreġistrati fir-registru kompjuterizzat tal-Gardaí. Każijiet minuri hafna, bħal pereżempju sewqan b'veloċità eċċessiva, normalment ma jitqisux bħala kundanni kriminali. Madankollu jekk tiġi mixli b'akkuza ta' natura aktar serja, bħal pereżempju sewqan perikoluż, sewqan waqt li tkun taħt l-influenza tal-alkoħol jew sewqan mingħajr polza ta' assigurazzjoni valida, il-kundanni jtniżżlu fil-kondotta tiegħek. Reati bħal dawn jiġu ttrattati skont il-proċedura stabbilita fl-[Iskeda Informattiva 4](#). Jekk tiġi mixli b'reat ta' dan it-tip, għandek titlob għajna legali minnufih.

X'azzjoni tittiehed fir-rigward ta' reati minuri oħra?

L-aktar reati minuri komuni li jseħħu huma s-sewqan b'veloċità eċċessiva u l-użu ta' telefon ċellulari waqt is-sewqan. Diversi reati oħra, bħal pereżempju l-użu ta' karreġġjati rizervati għall-karozzi tal-linja, jistgħu jiġu ttrattati permezz tal-["avviż ta' penali fissa"](#), iżda ma jinvolvu l-għoti ta' punti penali. Sewqan mingħajr attenzjoni xierqa għal persuni oħra li jkun qed jużaw it-triq, li jinvolvi sewqan ta' traskuraġni, jinvolvi l-għoti ta' multa u ta' punti penali.

Jekk ma thallasx l-avviż ta' penali fissa, tittella' l-qorti. Bħal kif issemma hawn fuq, il-każ jinstema' f'Qorti Distrettwali. Kif issemma' hawn fuq, dejjem tista' tappella kontra deċiżjoni tal-Qorti Distrettwali.

L-aħħar aġġornament: 18/01/2024

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidhix fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Imputati (proċeduri kriminali) - Greċja

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw x'jiġri meta persuna tkun issuspettata jew akkużata b'reat li jiġi indirizzat bi proċess fil-qorti.

Sommarju tal-proċedimenti kriminali:

Qabel il-proċess / il-bidu tal-proċedimenti kriminali

Din il-parti tal-proċess tibda meta l-Prosekutur jiġi nnotifikat li probabbilment twestaq reat. Din tkompli bil-proċedimenti kriminali li qed jinbnew u tispicċa bil-persuna akkużata li tkun qed tiġi mixlija għall-proċess jew bi kwalunkwe akkuża li tiġi tirata.

Dan l-istadju għandu l-għan li jiċċara l-każ kemm jista' jkun sabiex jiġi stabbilit jekk hemmx indikazzjonijiet sodi li l-akkużat wettaq ir-reat, biex jitressaq għall-proċess quddiem il-qorti kompetenti.

Seduta fil-qorti

F'dan l-istadju, isir il-proċess sakemm jintlaħaq u jinghata verdet.

Rimedji

Dan jirreferi għall-mezzi legali pprovduti lil persuna biex tkun tista' tikkontesta deċiżjoni ta' qorti kriminali.

Dawn il-mezzi huma:

appell, bil-ħsieb li tiġi emendata jew annullata d-deċiżjoni kkontestata għal raġunijiet fattwali jew legali;

proċess ġdid tal-każ, u annullament parzjali jew sħiħ tad-deċiżjoni kkontestata għal raġunijiet legali.

Tista' ssib aktar informazzjoni dettaljata dwar dawn l-istadji kollha fil-proċess u dwar drittijietek fl-iskedi informativi li ġejjin. Din l-informazzjoni ma hijiex sostituzzjoni għal konsulenza legali u hija maħsuba biss bħala gwida ġenerali.

Jekk inti vittma ta' delitt, tista' ssib l-informazzjoni kollha dwar drittijietek [hawnhekk](#).

Ir-rwol tal-Kummissjoni Ewropea

Il-Kummissjoni Ewropea ma għandha l-ebda rwol fil-proċeduri għall-prosekuzzjonijiet kriminali adottati fid-diversi Stati Membri u ma tistax tgħinek jekk tixtieq tressaq ilment. F'dawn l-iskedi informativi għandek issib informazzjoni dwar kif tressaq ilment u lil min tindirizzah.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib it-tagħrif li teħtieġ

[Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni](#)

[Id-drittijiet tiegħi matul il-proċess](#)

[Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess](#)

L-aħħar aġġornament: 29/02/2024

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

1 - Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni

A. Jekk jien ċittadin barrani, dan jaffettwa l-investigazzjoni?

Le. Il-persuni kollha fil-Greċja jibbenefikaw minn protezzjoni sħiħa ta' ħajjithom, tal-unur u tal-libertà tagħhom, mingħajr diskriminazzjoni abbażi tan-nazzjonalità, ir-razza, il-lingwa, u t-twemmin reliġjuż jew politiku.

B. X'inhuma l-istadji ta' investigazzjoni?

i. Il-fażi tal-ġbir tal-evidenza / Is-setgħa tal-investigaturi

L-iskop tal-eżami preliminari huwa li tingabar l-evidenza meħtieġa bil-ħsieb li jiġi deċiż jekk għandhomx jinbnew proċedimenti kriminali.

ii. Id-detenzjoni mill-pulizija

Kull min jiġi arrestat li jkun inqabad iwettaq reat jew taħt mandat irid jitressaq quddiem il-maġistrat inkwirenti kompetenti mhux aktar tard minn 24 siegħa wara l-arrest tiegħu. Jekk l-arrest ikun sar f'post differenti mis-sede tal-maġistrat inkwirenti, il-persuna trid titressaq quddiem il-qorti fiż-żmien strettament meħtieġ għat-trasferiment tagħha. Il-maġistrat inkwirenti jrid, fi żmien tlett ijiem minn meta l-persuna arrestata titressaq quddiem il-qorti, jilliberaha jew joħroġ mandat ta' prigunerija. Dan il-perjodu jista' jiġi estiz b'jumejn billi ssir talba tal-persuna mressqa quddiem il-qorti.

iii. L-interrogazzjoni

L-iskop tal-investigazzjoni prinċipali huwa li tingabar l-evidenza meħtieġa bl-għan li jiġi stabbilit li wettaq reat u li jiġi deċiż jekk persuna għandhiex titressaq il-qorti għal dak ir-reat.

iv. L-arrest preventiv (qabel is-smiġh tal-kawża)

Iż-żamma taħt arrest b'mod temporanju hija permessa biss jekk l-akkużat jitressaq il-qorti għal reat gravissimu u ma jkollu l-ebda residenza magħrufa fil-pajjiż, jew ikun ħa azzjoni li tippreparah biex jaħrab, jew ikun preċedentement latitanti jew ħarab, jew ikun instab ħati li ħarab meta kien taħt il-kustodja jew ta' ksur tar-restrizzjonijiet tar-residenza, u, minħabba ċirkostanzi bħal dawn, ikun beħsiebu b'mod ċar jaħrab jew jitqies b'mod ġustifikabbli, minħabba l-kundanni finali preċedenti tiegħu għal reati simili, li fl-eventwalità li jiġi lliberat, ikun hemm probabbiltà kbira li jwettaq reati ulterjuri. Jekk ir-reat li bih tkun akkużata l-persuna jkun legalment punibbli bi prigunerija għall-ghomor jew prigunerija temporanja sa 15-il sena, jew jekk ir-reat ikun wettaq ripetutament jew fil-kuntest ta' organizzazzjoni kriminali jew terroristika, jew jekk ikun hemm għadd kbir ta' partijiet lezi, iż-żamma taħt arrest b'mod temporanju tista' tiġi ordnata wkoll jekk, minħabba l-karatteristiċi partikolari tal-att, il-persuna inkwistjoni titqies b'mod ġustifikabbli li fl-eventwalità li tiġi lliberata, ikun hemm probabbiltà kbira li jwettaq reati ulterjuri. Il-gravità ġuridika tal-att minnu nnifsu mhijjex biżżejjed biex tiġi ordnata z-żamma taħt arrest b'mod temporanju.

C. X'inhuma d-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni?

i. Liema drittijiet għandi rigward l-interpretazzjoni u t-traduzzjoni?

Il-persuni suspettati jew akkużati li ma jtkellmex jew ma jifhemx il-Grieg tajjeb biżżejjed huma intitolati għall-interpretazzjoni u għat-traduzzjoni bil-miktub tad-dokumenti proċedurali essenzjali kollha.

ii. X'inhuma d-drittijiet tiegħi għall-informazzjoni u għall-aċċess għall-proċess tal-kawża?

Malli l-persuna akkużata tiġi mħarrka biex tidher sabiex tiddefendi ruħha, il-maġistrat inkwirenti għandu jinfurmaha bil-kontenut tal-att ta' akkuża u bid-dokumenti ta' investigazzjoni. Il-persuna akkużata jew l-avukat tad-difiża tagħha jkollu wkoll id-dritt li jistudja l-att ta' akkuża u d-dokumenti ta' investigazzjoni. Kopji tal-att ta' akkuża u tad-dokumenti ta' investigazzjoni jistgħu jiġu pprovduti lill-persuna akkużata meta tressaq talba bil-miktub u a spejjeż tagħha.

iii. X'inhum d-dritt tiegħi ta' aċċess għal avukat u d-dritt li terzi jkunu infurmati bis-sitwazzjoni tiegħi?

Il-persuni akkużati għandhom id-dritt li jkunu rappreżentati minn avukat tad-difiża, anki f'kontroezami max-xhieda jew ma' persuni akkużati oħra. Taħt l-ebda ċirkostanza ma tista' persuna akkużata tiġi pprojbita milli tikkomunika mal-avukat difensur tagħha. Tali komunikazzjoni hija strettament kunfidenzjali.

iv. X'inhum d-dritt tiegħi għall-għajjuna legali?

Il-persuni suspettati jew akkużati għandhom id-dritt għal għajjuna legali mingħajr ħlas, inklużi konsulenza u assistenza legali kif ukoll rappreżentanza fil-qorti, f'konformità mad-dispożizzjonijiet legali rilevanti.

v. X'inhum importanti li wieħed ikun jaf dwar:

a. Il-preżunzjoni ta' innocenza

Il-persuni suspettati u akkużati huma preżunti innocenti sakemm jinstabu hatja skont il-liġi.

b. Id-dritt li wieħed jibqa' sieket u li ma jinkriminax ruħu

Il-persuni suspettati jew akkużati għandhom id-dritt li jibqgħu siekta u li ma jinkriminawx ruħhom. L-eżerċitar ta' dan id-dritt ma jistax jintuza kontra l-persuna suspettata jew akkużata inkwistjoni.

c. L-oneru tal-provi

Il-persuni akkużati mhumiex meħtieġa jipprovdu evidenza tal-fatti li jirreferu għalihom fid-difiża tagħhom. L-imħallfin u l-prosekuturi huma obbligati jeżaminaw bir-reqqa kwalunkwe fatt jew evidenza msemmija mill-persuna akkużata, jekk dan ikun utli biex tinkixef il-verità. Kull dubju fuq il-ħtija jkun għall-benefiċċju tal-persuna suspettata jew akkużata.

vi. X'inhuma s-salvagwardji speċifiċi għat-tfal?

Minorenni li kien vittima ta' ċerti reati kontra l-libertà personali jew sesswali tiegħu għandu d-dritt li jkun preżenti fl-atti investigattivi kollha u li jkollu aċċess għall-materjal kollu tal-każ, anki jekk ma jidherx fil-qorti biex isostni l-akkuża.

vii. X'inhuma s-salvagwardji speċifiċi għas-suspettati vulnerabbli?

Il-persuni vulnerabbli jiġu infurmati dwar id-drittijiet tagħhom, filwaqt li jitqiesu l-ħtija tagħhom. Huma dejjem jiġu infurmati dwar il-konsegwenzi tar-rinunzja ta' tali drittijiet.

D. X'inhuma t-termini legali matul l-investigazzjoni?

Il-lejl huwa definit bħala mit-8 p.m. sas-6 a.m. għall-perjodu mill-1 ta' Ottubru sal-31 ta' Marzu u mid-9 p.m. sal-5 a.m. għall-perjodu mill-1 ta' April sat-30 ta' Settembru.

E. X'inhuma d-deċiżjonijiet li jkunu tteħdu qabel il-proċess quddiem il-qorti, inklużi alternattivi għall-arrest preventiv (qabel is-smiġ tal-kawża) u l-possibbiltajiet għal trasferiment fl-istat ta' oriġini (Ordni ta' Superviżjoni Ewropea)?

Jista' jiġi ordnat konfinament domiciliari permezz ta' sorveljanza elettronika. Dan jinvolvi li l-persuna akkużata tkun projbita milli toħroġ minn bini speċifiku jew kumpless ta' binjiet, kif speċifikat fl-ordni tal-maġistrat inkwirenti u li jkun ġie ppruvat li huwa l-post ta' soġġorn jew ta' residenza tagħha.

L-aħħar aġġornament: 29/02/2024

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

2 - Id-drittijiet tiegħi matul il-proċess

A. Meta se jseħh il-proċess?

Il-proċess isir fil-bini tal-qorti b'guriżdzjoni territorjali. Il-post tal-proċess jista' jinbidel fil-każ ta' theddida serja għall-ordni pubbliku.

B. L-akkużi jistgħu jiġu modifikati? Jekk iva, x'inhu d-dritt tiegħi għal informazzjoni f'dan ir-rigward?

L-akkużi ma jistgħux jiġu modifikati. Il-persuna akkużata jew l-avukat tad-difiża tagħha għandha d-dritt li tistudja l-atti ta' akkuża u d-dokumenti ta' investigazzjoni.

C. X'inhuma d-drittijiet tiegħi waqt id-dehriet tiegħi quddiem il-qorti?

i. Meħtieġ(a) li nkun preżenti fil-qorti? X'inhuma l-kundizzjonijiet biex inkun assenti matul il-kawża tal-qorti?

Il-persuna akkużata trid tidher personalment fis-seduta u tista' wkoll tahtar avukat biex jiddefendiha fi proċedimenti kemm għal delitti kif ukoll għal reati.

ii. X'inhu d-drittijiet tiegħi għal interpretu u għal dokumenti tradotti?

Fi kwalunkwe stadju tal-proċedimenti kriminali, meta persuna suspettata, akkużata jew xhud li ma jtkellimx jew ma jfihimx il-Grieg tajjeb biżżejjed għandu jinstema', l-interpretazzjoni trid tiġi pprovduta mingħajr dewmien. Fejn meħtieġ, l-interpretazzjoni tkun disponibbli għall-komunikazzjoni bejn il-persuni akkużati u l-avukati tad-difiża tagħhom fl-istadji kollha tal-proċedimenti kriminali.

iii. Għandi d-dritt għal avukat?

Fil-każ ta' reati, il-President tal-Qorti jrid jahtar avukat(a) difensur għal dawk il-persuni akkużati li ma għandhomx avukat(a). Imħallef speċjalizzat dwar il-minorenni jrid jagħmel l-istess f'każijiet fejn minorenni jiġi akkużat b'att li, kieku lahaq l-età ta' adult, kien ikun reat. Il-persuni akkużati ma jistgħux jirrifjutaw li jiġu difiżi mill-avukat(i) maħtur(a) mill-President tal-Qorti. Madankollu, huma jistgħu, f'każijiet fejn ikun inħatar aktar minn avukat tad-difiża wieħed, jipprezentaw talba motivata li titlob lill-qorti tirrevoka l-hatra ta' avukat difensur wieħed biss, b'mod li dawn ikomplu jiġu difiżi mill-oħrajn.

iv. Liema drittijiet proċedurali oħra jenħtieġ li nkun konxju minnhom? (pereż. il-preżenza ta' persuni suspettati quddiem il-qorti)

F'każijiet fejn xhud assenti ma jkunx jista' jidher fil-qorti, ix-xhieda ġuramentata tiegħu mogħtija fl-istadju ta' qabel il-proċess tinqara fil-qorti, dment li l-persuna akkużata jew l-avukat difensur tagħha jkun espressament ta l-kunsens tiegħu, f'dikjarazzjoni li għandha tiġi rreġistrata fil-minuti.

D. Sentenzi possibbli

Il-prigunerija hija temporanja. Eċċezzjonalment, jekk ikun stipulat b'mod espliċitu mil-liġi, din tkun għal haġtu. Id-durata tal-prigunerija temporanja ma tkunx ta' iktar minn tmistax-il sena jew inqas minn ħames snin. It-tul tal-kustodja ma jkunx ta' iktar minn ħames snin jew inqas minn għaxart ijiem. Sakemm ma jkunx previst mod ieħor, id-durata tas-servizz komunitarju ma jkunx itwal minn 720 siegħa jew inqas minn 100 siegħa. Il-penali finanzjarji ma jistgħux ikunu oġġla minn: (a) 90 unitajiet ta' kuljum, fejn il-piena tkun l-unika piena prinċipali jew tiġi ordnata flimkien ma' piena ta' servizz komunitarju; (b) 180 unitajiet ta' kuljum, fejn il-piena tiġi ordnata flimkien ma' sentenza ta' kustodja; u (c) 360 unità ta' kuljum, fejn il-piena tiġi ordnata b'mod kumulattiv ma' sentenza ta' kustodja. Sakemm ma jkunx previst mod ieħor f'dispożizzjonijiet speċifiċi, l-ammont ta' kull unità ta' kuljum ma jistax ikun inqas minn EUR 1 jew iktar minn EUR 100. L-aħħar aġġornament: 29/02/2024

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

A. Għandi d-dritt li nappella mid-deċiżjoni tal-qorti?

Iva, jekk sentenza ta' prigunerija ta' aktar minn xahrejn tkun inġġerata minn qorti kriminali b'membri uniku jew ta' aktar minn erba' xhur minn qorti kriminali bi tliet membri jew ta' mill-inqas sentejn minn qorti tal-ġurija mħallta, jew jekk il-konfinament f'faċilità speċjali ta' detenzjoni tal-minorenni jew miżuri riformattivi jew terapewtiċi jkunu ġew imposti minn qorti tal-minorenni b'membri wieħed jew bi tliet membri.

B. X'għażliet oħra ta' rikors għandi?

Inti tista' tagħmel rikors għall-annullament tal-proċedimenti fi żmien 15-il jum jekk il-persuna akkużata li tkun instabet hatja b'sentenza finali ma setgħetx, fi żmien debitu, għal raġunijiet ta' *force majeure* jew għal kawzi irrisversibbli oħra, tinnotifika lill-qorti, bi kwalunkwe mezz, b'impediment insormontabbli għad-dehra tagħha fil-proċess u titlob li s-seduta ta' smiġ tiġi aġġornata. Tista' tagħmel rikors ukoll għall-annullament ta' deċiżjoni jekk il-post fejn tinsab il-persuna akkużata ma kienx magħruf fil-mument tal-kundanna tagħha, iżda magħruf meta ċ-ċitazzjoni ġiet innotifikata lilha.

C. X'inhuma l-konsegwenzi jekk niġi kkundannat?

i. Rekord kriminali

Il-kundanni finali kollha jiddaħħlu fir-rekord kriminali. Is-sentenzi kollha jiddaħħlu fil-kopja li hija disponibbli għal użu ġudizzjarju, filwaqt li sentenzi ta' ħabs sa sitt xhur mhumiex irregistrati fil-kopja li hija disponibbli għal użu ġenerali wara tliet snin, sentenzi sa ħames snin ma jiġux irregistrati wara tmien snin u sentenzi ta' aktar minn ħames snin ma jiġux irregistrati wara 20 sena. Ladarba l-persuna tagħlaq 80 sena, jew ħames snin wara l-iskadenza tal-perjodu ta' sospensjoni, ir-rekord jinqered.

ii. Eżekuzzjoni ta' sentenza, trasferiment ta' prigionieri, probation u sanzjonijiet alternattivi

Jekk persuna tiġi kkundannata għal prigionieri għal inqas minn tliet snin, il-qorti tordna li l-eżekuzzjoni tas-sentenza tiġi sospiza għal perjodu ta' bejn sena sa tliet snin, sakemm ma tqisx, għal raġunijiet speċifikament iddikjarati, li l-prigionieri hija assolutament meħtieġa sabiex il-persuna sentenzjata ma tiġi tiffallix twestaq reati ġodda. Il-Greċja tista' tirrikonoxxi u teżekwixxi sentenzi li ngħataw fi Stat Membru ieħor tal-Unjoni Ewropea u timponi piena ta' kustodja jew ordni ta' detenzjoni, u tista' tagħmel rikors għar-rikonoxximent u l-eżekuzzjoni ta' sentenza korrispondenti ta' qorti nazzjonali indirizzata mill-Greċja lil Stat Membru ieħor tal-Unjoni Ewropea. Il-persuna sentenzjata trid tkun tinsab fl-Istat emittenti jew ta' eżekuzzjoni. Il-kriminalità doppja trid tiġi vverifikata, bl-eċċezzjoni ta' uħud mir-reati serji, li huma punibbli fl-Istat emittenti b'sentenza ta' prigionieri ta' mhux aktar minn tliet snin.

L-aħħar aġġornament: 29/02/2024

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Imputati (proċeduri kriminali) - Spanja

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw x'jiġri meta persuna tkun issuspettata jew akkużata b'reat li jiġi indirizzat bi proċess fil-qorti.

Il-Kostituzzjoni Spanjola tirrikonoxxi d-dinjità tan-nies, id-drittijiet invjolabbli tagħhom, l-iżvilupp liberu tal-personalità, ir-rispett għal-liġi u għad-drittijiet ta' ħaddieħor.

Il-Kostituzzjoni nnifisha tinkludi d-drittijiet u l-libertajiet fundamentali tan-nies, li jirriflettu d-[Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem](#) u t-trattati u l-ftehimiet internazzjonali dwar id-drittijiet tal-bniedem ratifikati minn Spanja.

Id-drittijiet fundamentali ġenerali li jinsabu fil-Kostituzzjoni Spanjola huma żviluppati fid-dritt nazzjonali.

Id-drittijiet tal-parti li tkun qed tiġi investigata/akkużata fi proċedimenti kriminali huma stabbiliti speċifikament fil-Kodiċi Spanjol tal-Proċedura Kriminali (*Ley de Enjuiciamiento Criminal*), li:

juża t-terminu "parti li qed tiġi investigata" (*investigado*) biex jirreferi għall-persuna li qed tiġi investigata għall-konnessjoni tagħha ma' reat.

juża t-terminu "akkużat" (*encausado*) biex jirreferi, b'mod ġenerali, għal persuna li, ladarba titlesta l-investigazzjoni tal-każ, tiġi formalment akkużata mill-awtorità ġudizzjarja li tkun ħadet sehem fit-tweġġiq ta' reat kriminali speċifiku.

ikompli juża t-termini Spanjoli "*acusado*" [normalment il-persuna li kontriha tkun saret akkuża fi proċedimenti orali] u "*procesado*" [normalment il-persuna li kontriha tkun saret akkuża f'tip speċifiku ta' proċedimenti kriminali], li t-tnejn li huma jistgħu jiġu tradotti bħala "akkużat" bil-Malti, u li jistgħu jintużaw minflok it-terminu Spanjol "*encausado*" fl-istadji xierqa tal-proċedimenti.

Jekk inti sfajt vittma ta' reat, tista' ssib informazzjoni dettaljata dwar id-drittijiet tiegħek [hawnhekk](#).

Sommarju tal-proċedimenti kriminali

Bidu

Il-proċedimenti jistgħu jinbdew:

Billi tiġi pprezentata kwerela lill-awtorità kompetenti (pulizija, ufficiju tal-prosekutur pubbliku jew maġistrat tal-għassa).

Permezz ta' kwerela pprezentata minn kwalunkwe persuna kemm jekk kienet il-vittma tar-reat kif ukoll jekk le.

Permezz ta' rapport lill-pulizija.

Mill-maġistrat istruttur fuq inizjattiva tiegħu stess.

L-istadju tal-investigazzjoni

Wara l-bidu tal-proċedimenti kriminali, jinfetaħ stadju ta' istruttoria, li fiha jitwettqu l-passi meħtieġa għat-tfejjja għall-proċess, l-investigazzjoni u l-kompilazzjoni ta' xhieda tat-tweġġiq ta' kwalunkwe reat li seta' twestaq biċ-ċirkostanzi kollha li jistgħu jinfluwenzaw il-klassifikazzjoni tagħhom, u l-ħtija tat-trażgressuri, l-arrest tal-persuni u l-obbligazzjonijiet pekunjarji tagħhom.

Tmiem l-investigazzjoni

Ladarba titlesta l-istruttoria, jista' jiġri dan li ġej:

Il-proċedimenti jiġu miċħuda u jingħalqu jekk ma jkun hemm l-ebda evidenza ta' reat kriminali jew fejn ma jkun hemm l-ebda awtur tar-reat magħruf.

Il-proċedimenti jkomplu billi jidhru f'dak li huwa magħruf bħala l-"istadju intermedju", li l-għan tiegħu huwa li jiġi ddeterminat jekk l-investigazzjoni hijiex kompluta u jekk huwiex xieraq li jittressqu l-akkużi.

Wara l-prezentata, fejn applikabbli, tal-att ta' akkuża rilevanti u tar-risposta tal-imputat, il-partijiet jiġu mħarrka għall-proċess.

Il-proċess

Il-proċess, li jkun pubbliku (flief għal xi eċċezzjonijiet), isir quddiem imħallef jew qorti differenti minn dik li tkun wettqet l-investigazzjoni u jintemm b'sentenza li tista' tkun:

Sentenza kontra l-imputat

Sentenza favur l-imputat

Fiz-żewġ każijiet, kwalunkwe waħda mill-partijiet tista' tappella kontra s-sentenza quddiem qorti oġhla.

Skedi informattivi

Tista' ssib id-dettalji ta' dawn l-istadji kollha tal-proċess u dwar id-drittijiet tiegħek fl-iskedi informattivi. Din l-informazzjoni ma hijiex sostituzzjoni għal konsulenza legali u hija maħsuba biss bħala gwida.

Ir-rwol tal-Kummissjoni Ewropea

Għandek tkun taf li l-Kummissjoni Ewropea ma għandha l-ebda rwol fil-proċedimenti kriminali fl-Istati Membri u ma tistax tgħinek jekk għandek ilment. F'dawn l-iskedi informattivi se ssib informazzjoni dwar kif għandek tressaq ilment u lil min għandek tindirizzah.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt biex issib l-informazzjoni li teħtieġ

[1 - Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni](#)

[2 - Id-drittijiet tiegħi matul il-proċess](#)

[3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess](#)

L-aħħar aġġornament: 17/01/2024

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija għestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

1 - Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni

Jekk jien ċittadin barrani, dan jaffettwa l-investigazzjoni?

B'mod ġenerali, l-Istatus tal-parti taħt investigazzjoni bħala ċittadin barrani ma jaffettwax l-investigazzjoni kriminali. L-ċittadini barranin igawdu l-istess drittijiet bħal ċittadin Spanjol li qiegħed jiġi investigat, u jingħataw ukoll ċerti drittijiet speċifiċi, bħad-dritt għal assistenza minn interpretu mingħajr flus, meta ċ-ċittadin barrani ma jkunx jifhem jew ma jkunx jikkonferma bl-Ispanjol jew bil-lingwa uffiċjali li biha jkunu qiegħdin isiru l-proċedimenti. Meta ċ-ċittadin barrani jiġi detenut bħala parti minn investigazzjoni kriminali, dan għandu d-dritt li l-uffiċċju konsulari ta' pajjiżu jiġi infurmat biċ-ċaħda tal-libertà tiegħu u bil-post fejn ikun qed jinżamm arrestat fi kwalunkwe ħin, u għandu wkoll id-dritt li jsirulu zjarat mill-awtoritajiet konsulari ta' pajjiżu u li jikkomunika u jikkorrispondi magħhom. L-Istatus tal-parti taħt investigazzjoni bħala ċittadin barrani jista' jitqies meta tittieħed deċiżjoni dwar is-sitwazzjoni individwali tagħha (arrest preventiv) matul il-proċedimenti kriminali, u l-adozzjoni ta' miżuri oħra li huma inqas restrittivi għad-drittijiet, bħall-qbid tal-passaport jew il-projbizzjoni tat-tluq mit-territorju nazzjonali.

X'inhuma l-istadji ta' investigazzjoni?

L-għan tal-investigazzjoni kriminali huwa li jingħabru l-provi relatati mat-tweġġiq potenzjali ta' reat kriminali u li jiġu identifikati l-awturi allegati ta' dak ir-reat. Hemm żewġ fażijiet hawnhekk:

Il-pulizija: Il-pulizija tinvestiga l-fatti li huma magħrufa u li jistgħu jikkostitwixxu reat. Sabiex jagħmlu dan, huma jikkuntattjaw lil kwalunkwe individwi preżunti li kellhom xi parteċipazzjoni fl-avvenimenti, ifittxu provi materjali, xhieda, eċċ.

Ġudizzjarju (qabel il-proċess): Jekk il-pulizija ssib indikazzjonijiet ta' attività kriminali u tidentifika l-partijiet li allegatament huma responsabbli, huma jibagħtu rapport tal-pulizija kriminali lill-Qorti istruttorja, li jibda l-proċedimenti kriminali korrispondenti u, fejn applikabbli, jieħu l-azzjoni meqjusa xierqa (l-interrogazzjoni tal-partijiet li jkunu qiegħdin jiġu investigati u tax-xhieda, il-kisba ta' dokumenti rilevanti għall-kawża, id-dħul u t-ftitxijiet, l-analiżi tas-sustanzi, eċċ.)

Jekk ma jinstabu l-ebda provi li twettaq reat jew jekk l-awtur tar-reat ma jkunx magħruf, il-każ jiġi miċħud u magħluq.

Jekk jinstabu provi li twettaq reat, isiru arranġamenti sabiex jikkomplew il-proċedimenti billi jinbeda l-"istadju intermedju", li l-għan tiegħu huwa li jiġi ddeterminat jekk l-investigazzjoni hijiex kompluta u jekk huwiex xieraq li jittressqu akkużi.

Wara s-sottomissjoni, fejn applikabbli, tal-att ta' akkuża u tal-istqarrija tad-difiża rilevanti, il-partijiet jiġu mħarrka għall-proċess.

Is-Servizz tal-Prosekuzzjoni Spanjol ("*Ministerio Fiscal*") irid jinżamm infurmat matul l-investigazzjoni kriminali, u jista' jittlob lill-Qorti istruttorja (*Juez de Instrucción*) twettaq kwalunkwe azzjoni istruttorja li jkollha rilevanza. Jekk iquis li ma jkunx hemm provi suffiċjenti dwar it-tweġġiq ta' reat jew tal-awturi tiegħu, huwa jista' jittlob li l-każ jiġi miċħud. Madankollu, jekk iquis li hemm biżżejjed provi ta' reat kontra persuna, huwa jipprezenta l-att ta' akkuża korrispondenti mat-tlestija tal-investigazzjoni.

Fażi ta' għbir ta' provi / Setgħa tal-investigaturi

Il-pulizija kriminali (*Policia judicial*) hija responsabbli għat-tweġġiq tal-proċeduri investigattivi meħtieġa sabiex jiġi aċċertat jekk inkisritx il-liġi, jingħabru l-provi rilevanti u jiġu identifikati l-awturi tar-reat. Dan jidher taħt il-kontroll tal-imħallef inkarigat mill-kompilazzjoni, li jenħtieġu, fil-każijiet kollha, jawtorizza kwalunkwe proċedura istruttorja li tikkostitwixxi ksur tad-drittijiet fundamentali (dħul u tiftix ġo dar, interċettazzjoni ta' komunikazzjonijiet, eċċ.). Is-Servizz tal-Prosekuzzjoni Spanjol ("*Ministerio Fiscal*") jenħtieġu jinżamm infurmat matul l-investigazzjoni kriminali, u jista' jittlob lill-Qorti istruttorja biex twettaq kwalunkwe azzjoni istruttorja li jkollha rilevanza.

Kustodja tal-pulizija

Bħala regola ġenerali, id-detenzjoni ma tistax iddum aktar milli huwa strettament neċessarju sabiex jitwettqu l-investigazzjonijiet li jfittxu li jiċċaraw il-fatti u taħt l-ebda ċirkostanza aktar minn 72 siegħa, iż-żmien massimu li matulu l-persuna detenuta jeħtieġha tiġi rilaxxata jew ittrasferita lill-awtorità ġudizzjarja. Id-detenzjoni tista' tiġi ordnata mill-pulizija, li l-uffiċjali tal-pulizija jeħtieġhom jagħmlu fil-każijiet previsti mil-liġi. Dan jista' jiġi ordnat ukoll mis-Servizz tal-Prosekuzzjoni Spanjol jew direttament mill-Qorti istruttorja. F'każijiet eċċezzjonali, id-detenzjoni tista' titwettaq minn individwi privati, li huma meħtieġa li jressqu immedjatament lill-persuna detenuta quddiem l-awtorità ġudizzjarja.

Id-detenzjoni trid issir b'tali mod li tikkawża ħsara minima lill-persuna, lir-reputazzjoni u lill-assi tal-persuna detenuta; dawk li jordnaw id-detenzjoni u dawk responsabbli għat-tweġġiq tagħha jeħtieġhom jiżguraw ir-rispett dovut għad-drittijiet kostituzzjonali tal-persuna detenuta għall-unur, il-privatezza u x-xbieha personali.

Wara li l-pulizija tkun wettqet l-investigazzjonijiet li jfittxu li jiċċaraw il-fatti u fit-terminu legali ta' 72 siegħa, il-persuna detenuta tinheles jew tiġi ttrasferita lill-awtorità ġudizzjarja.

Interrogazzjoni

Il-parti taħt investigazzjoni tiġi infurmata bid-drittijiet tagħha u tintalab tagħti l-istqarrija tagħha fir-rigward tal-fatti li qiegħdin jiġu investigati. Il-parti taħt investigazzjoni tista' tibqa' siekta u ma tagħti l-ebda stqarrija jekk tixtieq, jew tista' tagħżel li ma twieġeb l-ebda waħda mill-mistoqsijiet li jsirulha, jew tista' tiddikjara li se tagħmel l-istqarrija tagħha biss quddiem l-qorti.

Il-parti taħt investigazzjoni hija libera li taħtar avukat; jekk ma tagħmilx dan, hija tiġi assistita minn avukat maħtur uffiċjalment. Bl-istess mod, għandha id-dritt li tiltaqa' privatament mal-avukat tagħha qabel ma tagħmel l-istqarrija tagħha.

Jekk il-parti taħt investigazzjoni ikollha cittadinanza barranija u ma tifhimx jew ma tikkonferma bl-Ispanjol jew bil-lingwa uffiċjali li biha jkunu qiegħdin isiru l-proċedimenti, tkun nieqsa mis-smieġ batuta fis-smieġ, jew ikollha diffikultajiet lingwistiċi, hija jkollha d-dritt li tkun assistita minn interpretu mingħajr flus.

Il-parti taħt investigazzjoni għandha d-dritt li ma tagħmilx stqarrija kontra nfiha.

Il-parti taħt investigazzjoni tista' tiddikjara wkoll li hija haġta tar-reati kollha li għet akkużata bihom sa mill-bidu jew ta' kwalunkwe wieħed minnhom. Dan ma jwaqqafx l-investigazzjoni milli titkompla jew milli jsir il-proċess. Madankollu, skont it-tip ta' sentenza u reat, jista' jsir proċess sommarju. F'dawn il-każijiet, l-avukat li jirrapprezenta lill-parti taħt investigazzjoni jista' jilhaq ftehim mas-Servizz tal-Prosekuzzjoni Spanjol b'tali mod li tinħareġ kundanna iżda bi tnaqqis fis-sentenza.

Arrest preventiv

L-arrest preventiv jista' jiġi ordnat biss jekk il-Qorti istruttorja tqis li dan ikun xieraq, soġġett għal talba mis-Servizz tal-Prosekuzzjoni Spanjol u/jew minn kwalunkwe membru tal-prosekuzzjoni.

Fi kwalunkwe każ, ir-rekwiżiti legali għal dan iridu jiġu sodisfatti u l-mizura trid tftitx li tilhaq għan legittimu (il-protezzjoni tal-vittma u/jew in-newtralizzazzjoni tar-riskji ta' ħarba, ta' tweġġiq ta' reat ġdid, jew il-qerda jew il-ħabi tal-provi).

X'inhuma d-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni?

Kwalunkwe persuna akkużata b'reat punibbli tista' teżercita d-dritt tagħha għal difiża li tidher fil-proċedimenti ladarba tiġi nnotifikata bl-eżistenza ta' dawk il-proċedimenti, u għal dan il-għan tiġi pprovduta informazzjoni b'lingwa li tintfieh u aċċessibbli fir-rigward tad-drittijiet li ġejjin:

Id-dritt li tiġi informata dwar l-azzjonijiet li hija akkużata bihom u dwar kwalunkwe bidla rilevanti fis-suġġett tal-investigazzjoni u l-akkużi.

Id-dritt li jiġu eżaminati l-proċedimenti fi żmien xieraq sabiex jiġi ssalvagwardjat id-dritt għal difiża u, fi kwalunkwe każ, qabel ma tittiehed stqarrija.

Id-dritt li tagħxi fil-proċedimenti kriminali sabiex teżercita d-dritt tagħha għal difiża f'konformità mal-liġi.

Id-dritt li taħtar avukat liberament (bl-eċċezzjonijiet elenkati fil-Liġi Proċedurali Kriminali Spanjola).

Id-dritt li titlob assistenza legali mingħajr ħlas, il-proċedura sabiex isir dan u l-kundizzjonijiet sabiex tinkiseb dik l-assistenza.

Id-dritt għat-traduzzjoni u l-interpretazzjoni, mingħajr ħlas, f'konformità mal-Liġi Proċedurali Kriminali Spanjola.

Id-dritt li tibqa' siekta u li ma tagħti l-ebda stqarrija jekk ma tixtieqx tagħmel hekk, u li ma twieġeb l-ebda waħda mill-mistoqsijiet li jsirulha.

Id-dritt li ma tagħmilx stqarrija kontraria stess u li ma tinkriminax ruħha.

X'inhu d-dritt tiegħi għal interpretu u għal traduzzjonijiet?

Kwalunkwe persuna li tkun taħt investigazzjoni tiġi infurmata minnufih, bil-miktub, f'termini sempliċi u aċċessibbli u b'lingwa li tifhem, bl-atti li hija akkużata bihom, kif ukoll bid-drittijiet tagħha, b'mod partikolari d-dritt għal assistenza bla ħlas minn interpretu, fil-każ ta' ċittadin barrani li ma jifhimx jew ma jgħidulx l-ispagnol jew bil-lingwa ufficjali li biha jkun qegħdin isiru l-proċedimenti, jew fil-każ ta' persuni neqsin mis-smiġh jew batuti fis-smiġh, kif ukoll ta' kwalunkwe persuna oħra b'diffikultajiet lingwistiċi.

Matul l-istadju tal-investigazzjoni, dan id-dritt jieħu l-forma tad-dritt għal assistenza minn interpretu li juża lingwa li l-persuna taħt investigazzjoni tifhem, matul kwalunkwe proċediment li matulu tkun meħtieġa l-preżenza tagħha, inkluż l-interrogazzjoni mill-pulizija jew mis-Servizz tal-Prosekuzzjoni Spanjol u s-seduti kollha tal-qorti, u d-dritt li jintuża interpretu f'konverżazzjonijiet mal-avukat tagħha li huma direttament relatati mal-interrogazzjoni sussegwenti tagħha jew mat-teħid tal-istqarrija tagħha, jew li huma meħtieġa għall-preżentazzjoni ta' appell jew għal rikorsi proċedurali oħra.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi għall-informazzjoni u aċċess għall-atti tal-kawża?

B'mod ġenerali, int għandek id-dritt li tiġi infurmat dwar l-azzjonijiet li int qiegħed tiġi akkużat bihom u dwar kwalunkwe bidla rilevanti fis-suġġett tal-investigazzjoni u l-akkużi. Int għandek ukoll id-dritt li teżamina l-proċedimenti fi żmien xieraq sabiex tissalvagwardja d-dritt għal difiża u, fi kwalunkwe każ, qabel ma tittiehed stqarrija, bl-eċċezzjonijiet stabbiliti legalment.

Fil-każ li tkun ġejt detenu, inti tiġi infurmat ukoll bir-raġunijiet għad-detenzjoni tiegħek u d-drittijiet tiegħek (speċifikament, id-dritt ta' aċċess għall-partijiet tal-proċedimenti li huma essenzjali għall-kontestazzjoni tal-legalità tad-detenzjoni jew taċ-ċaħda tal-libertà).

X'inhu d-dritt tiegħi ta' aċċess għal avukat u li terzi jkun infurmati bis-sitwazzjoni tiegħi?

Inti għandek id-dritt li taħtar liberament avukat (bl-eċċezzjonijiet mogħtija fil-Liġi Proċedurali Kriminali Spanjola) u li tkun assistit minn dak l-avukat mingħajr dewmien Żejjed. Id-dritt għal difiża jinkludi l-assistenza legali ta' avukat, li int liberu li taħtar, jew, jekk ma tagħmilx dan, avukat maħtur ufficjalment, li miegħu tista' tikkomunika u tiltaqa' privatament, inkluż qabel ma tipprovi l-istqarrija tiegħek lill-pulizija, lis-Servizz tal-Prosekuzzjoni Spanjol jew l-awtorità ġudizzjarja (bl-eċċezzjonijiet stabbiliti fil-Liġi) u li jkun preżenti għall-istqarrija kollha tiegħek, kif ukoll kwalunkwe rikonoxximent, proċeduri ta' konfront tax-xhieda u ta' rikostruzzjoni tal-avvenimenti.

F'każ li int tinzamm f'detenzjoni, inti għandek id-dritt membru tal-familja jew persuna tal-għażla tiegħek tiġi infurmata, mingħajr dewmien Żejjed, dwar iċ-ċaħda tal-libertà tiegħek u l-post fejn tkun qiegħed tinzamm fi kwalunkwe ħin. Iċ-ċittadini barrani ikollhom id-dritt li iċ-ċirkostanzi ta' hawn fuq jiġu nnotifikati lill-uffiċċju konsulari ta' pajjiżhom.

Bl-istess mod, inti jkoll id-dritt li tikkomunika, bit-telefown, mingħajr dewmien Żejjed, ma' parti terza tal-għażla tiegħek; iċ-ċittadini barrani ikollhom id-dritt li jsirulhom żjarat mill-awtoritajiet konsulari ta' pajjiżhom, u li jikkomunikaw u jikkorrispondu magħhom.

X'inhu d-dritt tiegħi għall-għajnuna legali?

Inti għandek id-dritt li tirċievi assistenza legali mingħajr ħlas jekk inti ċittadin Spanjol nazzjonali jew barrani li jirrisjedi legalment fi Spanja, u jekk iġġib prova li ma għandekx riżorsi suffiċjenti għall-kawża, skont it-termini stabbiliti fil-liġi.

Id-dritt għal assistenza legali mingħajr ħlas jinkludi r-rinunzja fuq it-tariffi tal-avukati fejn l-intervent tagħhom huwa obligatorju skont il-liġi u fejn, anke meta dan ma jkun obligatorju, l-imħallef jew il-qorti jeħtieġu dan b'mod esplicitu sabiex jiggarrantixxu t-trattament ugwali tal-partijiet fil-proċedimenti. L-għajnuna ta' avukat tingħata lill-persuna detenuta, jew lil prigionier li ma jkunx hatar avukat, għal kwalunkwe azzjoni tal-pulizija li ma tkunx ir-riżultat ta' procedimenti ġudizzjarji pendenti jew fl-ewwel dehra tagħhom quddiem korp ġudizzjarju, inkluża dehra magħmula permezz ta' assistenza ġudizzjarja. Fil-każ ta' vittmi ta' vjolenza bbażata fuq il-generu, it-terroriżmu u t-traffikar tal-bnedmin, kif ukoll minorenni jew persuni b'diżabilità intellettuali jew b'mard mentali, l-assistenza legali bla ħlas tinkludi pariri u gwida mingħajr ħlas immedjatament qabel ma jiġi ppreżentat l-ilment.

v. X'inhu importanti li wieħed ikun jaf dwar:

Il-preżunzjoni tal-innoċenza

Il-preżunzjoni tal-innoċenza hija d-dritt ta' kwalunkwe parti taħt investigazzjoni jew li tiġi akkużata fi proċedimenti kriminali li tiġi ttrattata daqslikienu hija innoċenti sakemm sentenza finali tistabbilixxi l-kundanna tagħha.

Il-preżunzjoni tal-innoċenza għandha żewġ aspetti: bħala regola dwar it-trattament u bħala regola dwar is-sentenza. Bħala regola dwar it-trattament, din tiddikjara li l-parti taħt investigazzjoni jeħtieġha tiġi ttrattata daqslikienu hija innoċenti sakemm kundanna b'sentenza finali ma tipprovidi dan. Bħala regola dwar is-sentenza, il-preżunzjoni tal-innoċenza tipproduci l-effetti tagħha fuq l-evalwazzjoni tal-provi billi, fi proċedimenti kriminali, l-imħallef irid jibda minn suppożizzjoni li l-parti taħt investigazzjoni hija innoċenti, b'tali mod li, fil-każ li l-prosekuzzjoni ma tagħtix prova sħiħa tal-akkuża tagħha kontra l-parti taħt investigazzjoni, l-innoċenza tagħha asserita b'mod temporanju għandha ssir finali.

Id-dritt li wieħed jibqa' sieket u li wieħed ma jinkriminax ruħu

Id-dritt tal-parti taħt investigazzjoni li tibqa' siekta u li ma tinkriminax ruħha huwa dritt fundamentali li tista' tagħzel li teżercita, mingħajr ma ssufri xi konsegwenzi negattivi b'riżultat ta' hekk.

Is-skiet tal-akkużat ma jistax jissostitwixxi n-nuqqas ta' provi suffiċjenti tal-prosekuzzjoni. Jiġifieri li, irrISPETTIVAMENT mill-istqarrija tagħha, il-prosekuzzjoni jeħtieġha tipprova l-eżistenza ta' prova tat-tweġġ tar-reat. F'każijiet fejn tkun teżisti prova, jekk, malli jara l-provi tal-prosekuzzjoni, l-akkużat ma jwiegħb jew ma jagħtix biżżejjed spjegazzjonijiet li jiskolpawh, is-skiet tiegħu jista' jitqies bħala korroborazzjoni tal-ħtiya tiegħu. Għalhekk huwa importanti li l-akkużat ikun konxju mill-provi tal-prosekuzzjoni qabel ma jagħmel l-istqarrija tiegħu.

Jekk ma jkunx hemm provi suffiċjenti għall-prosekuzzjoni kontra l-akkużat, is-skiet tiegħu ma jistax jintuża minflok in-nuqqas ta' dawk il-provi għall-prosekuzzjoni.

Oneru tal-prova

L-oneru materjali tal-prova jaqa' esklużivament fuq il-prosekuzzjoni u mhux fuq id-difiża. Il-preżunzjoni tal-innoċenza taqleb l-oneru tal-prova fuq il-prosekuzzjoni, li hija esklużivament responsabbli sabiex iġib prova tal-fatti li jikkostitwixxu l-allegazzjoni kriminali (ir-responsabbiltà qatt ma hija tad-difiża).

Barra minn hekk, dan il-proċess ta' provi jrid ikun suffiċjenti sabiex jipprovi lill-Qorti bi prova dwar l-eżistenza mhux biss tal-att punibbli, iżda wkoll tar-responsabbiltà kriminali tal-akkużat f'dak l-att.

X'inhuma s-salvagwardji speċifiċi għat-fal?

Jekk il-persuna taħt investigazzjoni tkun minorenni, l-investigazzjoni ta' qabel il-proċess tal-proċedimenti kriminali titwettaq mis-Servizz Spanjol għall-Prosekuzzjoni tal-Minorenni (*Fiscalía de Menores*) u l-proċess mill-Qorti tal-Minorenni Spanjola (*Juzgado de Menores*), peress li din hija qorti b'guriżazzjoni speċjali regolata fil-Liġi Organika 5/2000 tat-12 ta' Jannar 2000 li tirregola r-responsabbiltà kriminali tal-minorenni. Din il-liġi tistabbilixxi li l-minorenni bejn l-età ta' 14 u 18-il sena għandhom responsabbiltà kriminali, iżda huma soġġetti għal reġim legali speċjali. Għaldaqstant, jekk minorenni jinżamm f'detenzjoni, dan jiġi mgħoddi lid-Divizjoni tal-Minorenni tas-Servizz ta' Prosekuzzjoni (*Secciones de Menores de la Fiscalía*) u lill-individwi b'awtorità tal-ġenituri jew b' tutelja jew il-gwardjan *de facto* tagħhom jiġu informati dwar il-fatt u l-post tad-detenzjoni, hekk kif tiġi stabbilita l-età minuri tagħhom.

Jekk il-minorenni jkun ċittadin barrani, il-konsolat ta' pajjiżu jiġi infurmat bid-detenzjoni tiegħu.

X'inhuma s-salvagwardji speċifiċi għal suspettati vulnerabbli?

Bhalissa, is-salvagwardji li jeżistu għal persuni suspettati vulnerabbli ma humiex inkluzi b'mod sistematiku fil-leġiżlazzjoni Spanjola, u għalkemm dan huwa previst fl-abbozz tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali, dan għadu ma daħal fis-sehħ.

Bhala tali, il-leġiżlazzjoni Spanjola tinkludi salvagwardji speċifiċi għal persuni suspettati vulnerabbli b'mod mhux strutturat, pereżempju l-użu ta' lingwa li tinftiehem u aċċessibbli matul il-proċedimenti kriminali, id-dritt għal assistenza mingħajr flas minn interpretu fil-każ ta' persuni neqsin mis-smiġh jew batuti fis-smiġh, persuni oħra b'diffikultajiet lingwistiċi, eċċ.

D. X'inhuma l-limiti ta' żmien legali matul l-investigazzjoni?

L-investigazzjoni ġudizzjarja ssir f'perjodu ta' mhux aktar minn 12-il xahar mill-ftuħ tal-każ.

Jekk, qabel it-tmiem ta' dan il-perjodu, jiġi aċċertat li ma jkunx possibbli li titlesti l-investigazzjoni, il-qorti, *ex officio* jew fuq talba ta' parti, u wara li tikkonsulta mal-partijiet, tista' tagħti estensjonijiet suċċessivi għal perjodi ta' mhux aktar minn sitt xhur.

Dawn l-estensjonijiet jiġu adottati permezz ta' ordni li tagħti spjegazzjonijiet motivati tal-kawża li pprekludew it-tlestija tal-investigazzjoni fil-limitu ta' żmien, kif ukoll l-azzjonijiet speċifiċi meħtieġa u r-rilevanza tagħhom għall-investigazzjoni. Fejn applikabbli, rifjut ta' għoti ta' estensjoni jinħareġ ukoll permezz ta' deċiżjoni motivata.

X'inhuma l-preparazzjonijiet ta' qabel il-proċess, inkluzi alternattivi għall-arrest preventiv u l-possibilitajiet għat-trasferiment lejn l-Istat ta' oriġini (Ordni ta' Superviżjoni Ewropea)?

B'mod speċifiku, l-Ordni ta' Superviżjoni Ewropea (OSE) tippermetti lil persuna suspettata jew akkużata li tkun qed tistenna proċess li tevita l-arrest preventiv permezz tar-rilaxx proviżorju fl-istat ta' residenza tagħha. L-OSE tinħareġ sabiex tigarantixxi l-prinċipju tan-nondiskriminazzjoni abbażi tan-nazzjonalità stabbilit fl-Artikolu 18 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, peress li tippermetti l-għoti ta' trattament ugwali liċ-ċittadini tal-UE suspettati li wetqu reat fi Stat Membru għajr dak li fih jirrisjedu, fir-rigward tas-sitwazzjoni individwali tagħhom waqt li jkunu qed jistennew il-proċess.

L-aħħar aġġornament: 17/01/2024

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

2 - Id-drittijiet tiegħi matul il-proċess

Fejn isir il-proċess?

Il-proċess isir quddiem il-qorti kompetenti, li ġeneralment tiġi ddeterminata mis-severità tar-reat u mill-post fejn twettaq. Il-proċess isir quddiem imħallef għajr l-imħallef li ppreseda matul l-istadju tal-investigazzjoni, fatt li jagħti effett legali lid-dritt għal proċess ġust.

L-akkużi jistgħu jiġu modifikati? Jekk iva, x'inhu d-dritt tiegħi għall-informazzjoni f'dan ir-rigward?

Iva, wara l-kompilazzjoni tal-evidenza, l-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni jistgħu jimmodifikaw il-klassifikazzjoni kriminali tal-atti allegati kontrik, dment li ċ-ċirkostanzi jibqgħu l-istess u ma jiġu introdotti l-ebda fatti ġodda, b'tali mod li l-elementi kollha tar-reat il-ġdid ikunu jinsabu fl-ewwel wieħed. F'każijiet bħal dawn, id-difiza tista' titlob differiment tas-seduta sabiex jitressqu provi ġodda biex tiġi żgurata difiza adegwata.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi meta nidher il-qorti?

Int għandek id-dritt li tiġi infurmat bl-akkużi, id-difiza, id-dritt għal difiza u għal assistenza ta' avukat, id-dritt li ma tagħmilx sqarrija kontrik innifsek, li ma tinkriminax lilek innifsek, li ma twieġeb l-ebda mistoqsija, u d-dritt għall-preżunzjoni tal-innoċenza. Għandek ukoll id-dritt għall-aħħar kelma ladarba l-proċess jiġi konkluz.

Jien meħtieġ li nkun preżenti fil-qorti? X'inhuma l-kundizzjonijiet biex inkun assenti matul il-kawża fil-qorti?

Skont il-liġi Spanjola, il-preżenza tal-akkużat hija meħtieġa sabiex isir il-proċess. Dan jirriżulta mid-dritt għal protezzjoni ġudizzjarja effettiva (u b'hekk jiġi evitat nuqqas ta' difiza mhux adegwata) u mid-dritt għal proċess bi proċess xieraq (inkluz id-dritt għal smiġh).

Jeħtieġlek tattendi l-proċess sabiex tiddefendi l-innoċenza tiegħek, iżda huwa possibbli li l-proċess isir fl-assenza tiegħek jekk, minkejja li tkun ġejt imħarrek legalment, ma tidherx mingħajr raġuni tajba u s-sentenza mitluba ma taqbiżx is-sentejn priġunerija jew 6 snin fil-każ ta' forma differenti ta' piena. Marda f'daqqa tikkostitwixxi raġuni tajba biex ma tkunx preżenti, f'liema każ is-seduta tiġi differita.

X'inhu d-dritt tiegħi għal interpretu u għal dokumenti tradotti?

Int għandek id-dritt għal traduzzjoni u għal interpretazzjoni mingħajr flas. Inti tkun intitolat għal interpretu jekk ma titkellimx bl-Ispanjol jew bil-lingwa uffiċjali tal-post fejn ikun qiegħed isir il-proċess. Inti jkolluk ukoll id-dritt għal traduzzjoni bil-miktub tad-dokumenti li huma essenzjali sabiex jiġi żgurat l-eżerċizzju tad-dritt tiegħek għal difiza.

Għandi dritt għal avukat?

Iva, għandek id-dritt għal assistenza ta' avukat, li inti liberu li taħtar int stess, jew, fin-nuqqas ta' dan, avukat maħtur uffiċjalment, u tkun tista' tikkommunika u tiltaqa' miegħu fil-privat. L-assistenza legali ma hijiex meħtieġa biss fil-każ ta' reati minuri.

Liema drittijiet proċedurali oħra għandi nkun konxju minnhom? (eż. id-dehra tas-suspettati quddiem il-qorti)

Inti għandek tkun taf li għandek id-dritt li tuza kwalunkwe evidenza li tqis meħtieġa għad-difiza tiegħek (xhieda, esperti, il-produttjoni ta' dokumenti, registrazzjonijiet, eċċ.), sakemm dawn jintlaqgħu mill-imħallef jew mill-qorti. Inti intitolat għal seduta pubblika, sakemm l-imħallef jew il-qorti ma jiddeċidux mod ieħor skont il-liġi għal raġunijiet ta' sigurtà jew ta' ordni pubbliku, sabiex tiġi żgurata protezzjoni adegwata tad-drittijiet fundamentali tal-partijiet involuti u, b'mod partikolari, id-dritt għall-privatezza tal-vittmi u tal-membri tal-familja tagħhom. Fil-bidu tal-proċess, għandek ukoll id-dritt li tammetti l-akkużi kollha jew uħud minnhom u tista' tilhaq ftehim mal-prosekuzzjoni li jwassal għal tnaqqis fis-sentenza.

Is-sentenzi possibbli

Fi tmiem il-proċess, l-imħallef jew il-qorti joħorġu sentenza li ssolvi l-kwistjonijiet kollha li kienu s-suġġett tal-proċess, billi jew jikkundannaw jew inkella jilliberaw lill-akkużat mir-reati kollha li jkunu nstemgħu fil-kawża. Is-sentenza tista' tingħata wkoll bil-fomm fl-istadju tal-proċess u mbagħad trid tiġi stabbilita bil-miktub fi stadju aktar tard. Jekk, wara li tkun ġiet ippubblikata s-sentenza, il-partijiet jesprimu l-intenzjoni tagħhom li ma jappellawx, il-qorti mbagħad tiddikjara din is-sentenza bħala finali.

Jekk tiġi kkundannat għal reat, l-imħallef jew il-qorti jistgħu, fis-sentenza, jimponu l-piena li tikkorrispondi għal dak ir-reat partikolari, mingħajr ma jaqzbu l-aktar piena serja mitluba mill-prosekuzzjoni.

L-aħħar aġġornament: 17/01/2024

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orignal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

Għandi d-dritt li nappella d-deċiżjoni tal-qorti?

Iva, is-sentenzi f'materji kriminali dejjem jistgħu jiġu appellati. Appell kontra kwalunkwe sentenza jista' jiġi pprezentat quddiem qorti oġġla permezz ta' proċedura ta' appell (*recurso de apelación*). Barra minn hekk, is-sentenzi mogħtija minn dik il-qorti oġġla dwar l-appell jistgħu jiġu appellati quddiem il-Qorti Suprema (*Tribunal Supremo*) permezz ta' appell fuq punt ta' liġi (*recurso de casación*) għal raġunijiet differenti, skont il-proċedimenti oriġinali li fihom tkun ingħatat is-sentenza. Bħala eċċezzjoni, is-sentenzi maħruġa fi proċedimenti għal reati minuri jistgħu jiġu appellati biss permezz ta' proċedura ta' appell [ma jistgħux jiġu appellati fuq punt ta' liġi].

L-iskadenzi għall-prezentazzjoni ta' appell jiddependu mill-proċedura segwita u jiġu kkalkolati min-notifika tad-data tas-sentenza. Pereżempju, fi proċedimenti ordinarji u sommarji quddiem guriġa, l-iskadenza tkun ta' 10 ijiem. Fil-każ ta' proċessi u proċedimenti rapidi għal reati minuri, dik l-iskadenza tkun ta' 5 ijiem. Appell fuq punt ta' liġi jrid jiħabbar fi żmien 5 ijiem. Il-perjodu sussegwenti għall-prezentazzjoni ta' dak l-appell huwa ta' 15, 20 jew 30 jum, skont it-territorju li fi h tkun ibbażata l-qorti li tkun tat is-sentenza taht appell.

X'opzjonijiet oħra ta' rikors għandi?

Jekk int ġejt ikkundannat fi proċess li sar *in absentia* (f'dawk il-każijiet fejn huwa legalment possibbli li jsir dan il-proċess), inti għandek id-dritt li tappella mis-sentenza, anke jekk l-iskadenza sabiex tagħmel dan tkun skadiet, fuq l-istess bażijiet tal-appell, bil-perjodu ta' 10 ijiem ikkalkulat mid-data meta tkun sirt taf bil-eżistenza tas-sentenza.

Anke jekk il-kundanna tkun finali, tista' titlob li din tiġi annullata u li tingħata sentenza ġdida permezz tal-proċedura magħrufa bħala r-ritrattazzjoni finali tas-sentenza (*recurso de revisión de sentencias firmes*) f'ċerti każijiet (pereżempju, fejn il-kundanna kienet ibbażata fuq dokument jew xhieda sussegwentement iddikjarati foloz, jew meta żewġ persuni differenti jkunu nstabu haġja għall-istess reat fejn wieheg biss seta' kien l-awtur jew meta tingħata sentenza favorevoli lill-persuna kkundannata mill-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem).

Fi kwalunkwe każ, ladarba l-appelli quddiem il-qorti jkunu ġew eżawriti, jekk taħseb li kien hemm ksor ta' kwalunkwe dritt fundamentali, tista' tappella quddiem il-Qorti Kostituzzjonali (*Tribunal Constitucional*) permezz ta' azzjoni għal ksor tad-drittijiet u tal-libertajiet fundamentali (*recurso de amparo*). Ladarba r-rimedji domestiċi kollha jkunu ġew eżawriti, tista' tipprezenta rikors ukoll quddiem il-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem.

X'inhuma l-konsegwenzi jekk ningħata sentenza?

Jistgħu jiġu imposti tipi differenti ta' pjeni skont ir-reat imwettaq: sentenzi ta' kustodja (eż. priġunerija jew traċċabilità permanenti), sentenzi mhux ta' kustodja (eż. projbizzjoni tas-sewqan jew servizz komunitarju, dejjem bil-kunsens tiegħek) u multi (inti tkun meħtieġ taħall somma ta' flus). Minbarra l-piena imposta għar-reat, jekk ikunu kkawżati danni, tista' tiġi ordnat taħall ukoll kumpens (responsabbiltà ċivili minħabba r-reat li tista' tintalab kontrik fl-istess proċedimenti kriminali). Jekk tonqos milli taħall il-multa, dik il-piena tista' tiġi sostitwita b'sentenza ta' kustodja jew b'servizz komunitarju.

Il-fedina penali

Il-kundanna tiffisser li jkollok fedina penali, li d-dettalji tagħha jiġu rreġistrati fir-Registru Spanjol tar-Rekords Kriminali (*Registro de Antecedentes Penales*). L-eżistenza ta' fedina penali tista' tiġi kkunsidrata, iżżid is-severità tas-sentenza jekk tkun reċidiv, jew tipprevenik milli tikseb benefiċċji waqt li tkun qed tiskonta s-sentenza imposta (pereżempju, il-prevenzjoni milli tikseb is-sospensjoni ta' sentenza ta' ħabs). Ladarba tkun skontajt is-sentenza imposta u jkun għadda perjodu ta' żmien stabbilit, dan ir-rekord jiħassar u ma jibqax ikollu konsegwenzi negattivi għalik. Dan il-perjodu ta' żmien iwarja, skont it-tip u s-severità tar-reat, minn 6 xhur għal reati minuri għal 10 snin għal-aktar pjeni severi.

Eżekuzzjoni tas-sentenza, trasferiment tal-priġunerji, probation u sanzjonijiet alternattivi

Ladarba s-sentenza tkun saret finali, jew minħabba li l-appelli kontriha jkunu ġew eżawriti jew minħabba li t-terminu għall-appell ikun skada mingħajr ma jkun gie pprezentat appell, is-sentenza trid tiġi eżegwita, jiġifieri, is-sentenzi imposti jridu jiġu skontati. Jekk is-sentenza ma tiġix skontata b'mod volontarju, l-imħallef jordna l-miżuri meħtieġa biex jinfurzaha (pereżempju, jordna lill-pulizija biex isibuk u jarrestaww għal priġunerija, jew il-qbid tal-proprjetà tiegħek għall-ħlas tal-multa).

Is-sospensjoni tas-sentenza: Jekk is-sentenza kienet sentenza ta' kustodja (priġunerija jew traċċabilità permanenti f'post partikolari, pereżempju, darek) u jekk m'għandek rekord kriminali għal reati simili u s-sentenza ta' priġunerija ma taqbiżx limitu ta' żmien partikolari, ġeneralment sentejn, il-qorti tista' tiddeċiedi li tissospendi s-sentenza, jiġifieri ma jkollokx tmur il-ħabs, sakemm ma terġax twettaq reat matul perjodu ta' żmien stabbilit. Jekk twettaq reat ieħor matul dak iż-żmien, tista' tkun meħtieġ li tiskonta s-sentenza li qabel kienet sospiża, minbarra s-sentenza għar-reat il-ġdid. Jekk, matul il-perjodu ta' sospensjoni, ma twettaq l-ebda reat, is-sentenza oriġinali tiegħek titqies li ġiet skontata u, meta jiskadi l-perjodu stabbilit mil-liġi, ir-rekord kriminali tiegħek jista' jiħassar.

Xi drabi, sabiex tordna s-sospensjoni tas-sentenza ta' kustodja tiegħek, l-imħallef jista' jimponi kundizzjonijiet oħra li trid tissodisfa, pereżempju, l-attenzenza ta' korsijiet għar-riabilitazzjoni mid-droga jew il-projbizzjoni li tmur f'ċerti postijiet jew li tavvicina lil ċerti persuni.

Piena alternattiva: Jekk is-sentenza imposta kontrik tkun sentenza ta' priġunerija ta' inqas minn 3 xhur, l-imħallef fi kwalunkwe każ jissostitwixxi s-sentenza ta' priġunerija b'piena oħra inqas oneruża (multa, servizz komunitarju jew traċċabilità ta' 24 siegħa).

Jekk inti ċittadin barrani u s-sentenza imposta kienet terminu ta' priġunerija ta' aktar minn sena u mhux aktar minn ħames snin, l-imħallef jista' jordna li din is-sentenza tiġi sostitwita bit-tkeċċija tiegħek mit-territorju nazzjonali bi projbizzjoni fuq ir-ritorn għal numru stabbilit ta' snin. Jekk is-sentenza ta' priġunerija taqbeż il-5 snin, qabel ma titkeċċa, tkun meħtieġ tiskonta parti mis-sentenza imposta mill-imħallef u mbagħad tista' titkeċċa.

It-trasferiment tal-priġunerji: Jekk tkun ingħatajt sentenza ta' priġunerija, int għandek id-dritt li tiskontaha f'ħabs qrib id-dar tal-familja tiegħek, sakemm ma japplikawx raġunijiet eċċezzjonali. Barra minn hekk, jekk inti ċittadin tal-Unjoni Ewropea, tista' tiġi ttrasferit f'pajjiżek sabiex tiskonta s-sentenza hemmhekk. Jekk inti ċittadin ta' pajjiż terz, dan jiddependi fuq jekk hemmx trattati internazzjonali li jippermettu tali trasferiment.

Probation: Jekk ikunu twettqu ċerti reati partikolarment serji, minbarra l-pieni li japplikaw għal dak ir-reat, il-persuna kkundannata tista' tkun soġġetta għal superviżjoni ġudizzjarja permezz ta' konformità ma' kwalunkwe ordni li l-imħallef jista' jimponi fuqhom (normalment meta persuna kkundannata tiġi rilaxxata wara li tiskonta sentenza ta' priġunerija). Dawn il-miżuri huma varjati ħafna, u l-miżura magħżula tiddependi fuq is-severità jew it-tip tar-reat imwettaq (eż. ir-riċeviment ta' trattament mediku jew il-partecipazzjoni fi programmi ta' taħriġ fl-edukazzjoni sesswali, jew il-kuntatt jew il-komunikazzjoni ma' ċerti persuni). In-nuqqas ta' konformità ma' tali ordnijiet jista' jwassal sabiex jiġu imposti miżuri oħra u, f'każijiet ta' ksor serju jew ripetut, inti tista' tiġi akkużat b'reat ġdid jew li ma osservajtx il-miżuri ġudizzjarji imposti.

Il-probation hija differenti mil-libertà kondizzjonali li tkun intitolat għaliha jekk tkun ġejt ikkundannat għal sentenza ta' prigunerija, tkun diġà skontajt parti minn dik is-sentenza u tkun s'issa ġibt ruħek sewwa. F'każijiet bħal dawn, is-sentenza ta' prigunerija rimanenti tista' tiġi sospiza u l-persuna tista' tiġi rilaxxata u tkun meħtieġa tikkonforma ma' kwalunkwe miżura imposta mill-imħallef.

L-aħħar aġġornament: 17/01/2024

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Imputati (proċeduri kriminali) - Franza

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw x'jiġri meta xi ħadd ikun suspettat jew akkużat b'reat indirzzat bi proċess quddiem qorti. Għal informazzjoni dwar ir-reati minuri bħall-ksur tar-regolamenti tat-traffiku li huma normalment sanzjonati b'piena fissa bħal multa, ara [I-Iskeda Informattiva 5](#).

Jekk inti vittma ta' delitt, issib l-informazzjoni shiha dwar id-drittijiet tiegħek [hawnhekk](#).

Introduzzjoni ġenerali

Hemm erba' Qrati:

Il-Tribunal tal-Pulizija (*tribunal de police*)

Dan jiddeciedi b'imħallef wiehed u jiġġudika prinċipalment il-kontravvenzjonijiet tal-ħames klassi. L-appell isir quddiem il-Qorti tal-Appelli Kriminali iżda f'ċerti każijiet biss.

Il-Qorti Distrettwali (*jurisdiction de proximité*)

Tiddeciedi b'imħallef wiehed. Tittratta l-kontravvenzjonijiet tal-ewwel erba' klassijiet.

L-appell huwa rregolat mill-istess regoli bħall-appell tas-sentenzi tal-Tribunal tal-Pulizija.

Il-Qorti Kriminali (*tribunal correctionnel*)

Ġeneralment hija kkonstitwita minn tliet imħallfin u tittratta prinċipalment id-delitti.

Il-prosekuzzjonijiet jistgħu jsiru jew quddiem il-qorti li fil-ġurisdizzjoni tagħha jkun twestaq ir-reat, jew quddiem il-qorti li fil-ġurisdizzjoni tagħha tkun tirresjedi l-persuna akkużata jew waħda minnhom, jew inkella quddiem il-qorti li fil-ġurisdizzjoni tagħha tkun ġiet arrestata l-persuna akkużata.

L-appelli tad-deċiżjonijiet tal-Prim'Instanza jitressqu quddiem il-Qorti tal-Appell, fi ħdan il-Qorti tal-Appelli Kriminali.

Il-Cour d'Assises

Hija kompetenti sabiex tiġġudika r-reati mwettqa minn persuni adulti li ma jeħtiġux qorti speċjalizzata.

Hija kkonstitwita minn tliet maġistrati professjonali u minn disa' ġurati magħżula bix-xorti minn fost iċ-ċittadini Franċiżi.

L-appelli tas-sentenzi ta' kundanna, mill-prosekuzzjoni u mill-akkużati misjuba ħatja, huma possibbli quddiem Cour d'Assises kkonstitwita minn tnax-il ġurat ċittadin u tliet maġistrati professjonali. L-akkużat u l-prokuratur ġenerali jistgħu jappellaw id-deċiżjoni mogħtija mill-Cour d'Assises, kemm jekk is-sentenza tkun ta' kundanna kif ukoll jekk tkun ta' liberazzjoni. Il-parti civili tista' tappella biss fir-rigward tad-danni u l-interessi mogħtija mill-qorti.

Sommarju tal-proċedura kriminali

Hawn taħt għandek issib sommarju tal-istadji normali ta' proċedura kriminali

L-inkjesta

Din titmexxa mill-pulizija jew mill-ġendarmerija, u l-għan tagħha huwa li tikkonstata t-tweġġ ta' ksur tal-liġi, li tiġbor il-provi u li tfittex lill-persuni responsabbli.

Din issir taħt il-kontroll tal-prokuratur tar-Repubblika. Hija ssir b'mod sistematiku meta l-azzjoni pubblika titnieda mill-Ministeru pubbliku.

B'mod partikolari, jeżistu l-inkjesta *in flagrante* (inkjesta li tinfetah meta jkun se jseħħ reat jew meta jkun għadu kif seħħ) u l-inkjesta preliminari magħmula *ex officio* minn uffiċjal ġudizzjarju tal-pulizija jew fuq ordni tal-prokuratur tar-Repubblika.

Fil-każijiet kollha, l-inkjesta hi sigrieta u mhux kontradittorja.

L-investigazzjoni

L-inkjesta mmexxija mill-imħallef inkwirenti għandha l-għan li tiġbor il-provi ta' twestiq ta' ksur tal-liġi u li tfittex lill-persuni responsabbli. Hija tiddetermina jekk hemmx akkużi suffiċjenti biex l-awtur jitressaq quddiem il-qorti. Hija tiżgura li l-każ ikun fi stat li jista' jiġi ġġudikat. Hija sigrieta iżda l-persuni li jagħmlu parti mill-proċedura għandhom aċċess għall-fajl u jistgħu jagħmlu talbiet għal investigazzjonijiet taħt ċerti kundizzjonijiet.

Il-proċess quddiem il-qorti kriminali

Il-fażi tal-proċess quddiem il-qorti kriminali sseħħ fuq bażi ta' smiġħ tal-partijiet waqt proċeduri pubbliċi u verbali. Id-deliberazzjoni tal-imħallfin twassal għal deċiżjoni, li tista' tiġi appellata.

Tista' ssib id-dettalji dwar dawn l-istadji kollha tal-proċedura u fuq id-drittijiet tiegħek fl-iskedi informattivi. Din l-informazzjoni ma tistax tissostitwixxi l-parir ta' avukat u għandha sservi biss bħala gwida.

Ir-rwol tal-Kummissjoni Ewropea

Jekk jogħġbok kun af li l-Kummissjoni Ewropea ma għandha l-ebda rwol fil-proċeduri kriminali fl-Istati Membri u ma tistax tassistik jekk għandek xi lment.

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw kif għandek tressaq ilment u lil min għandek tindirizzah.

Iklikkja fuq il-links ta' hawn taħt biex issib l-informazzjoni li teħtieġ.

[1 – Parir mingħand avukat](#)

[2 – Id-drittijiet tiegħi matul l-inkjesta](#)

Id-drittijiet tiegħi matul l-arrest preventiv

Id-drittijiet tiegħi matul l-interrogazzjoni mal-ewwel dehra

L-istatus tal-persuna interrogata u ta' xhud assistit minn avukat

L-għeluq tal-investigazzjoni ta' qabel il-proċess

Il-mandat ta' arrest Ewropew

It-tnejn tal-proċess mid-difiza

[3 – Id-drittijiet tiegħi matul il-proċess](#)

[4 – Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess](#)

[5 – Il-ksur tar-regolamenti tat-traffiku u reati minuri oħra](#)

Links relatati

[Id-Drittijiet Tiegħek](#)

L-aħħar aġġornament: 06/12/2021

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

1 – Parir mingħand avukat

Huwa ferm importanti li wieħed jikseb pariri indipendenti mingħand avukat meta jkun involut b'xi mod fi proċedura kriminali. L-iskedi informativi jgħidulek meta u f'liema ċirkustanzi jkollok id-dritt li tkun rappreżentat minn avukat. Jgħidulek ukoll kif l-avukat jista' jassistik. Din l-iskeda informativa ġenerali tindikalek kif issib avukat u kif l-ispejjeż tal-avukat se jkunu koperti jekk inti ma tkunx tiflaħ tħallashom.

Kif issib avukat

Minbarra fi kwistjonijiet kriminali, l-assistenza ta' avukat mhijiex obligatorja iżda hija rakkomandata.

L-għażla ħielsa ta' avukat hija prinċipju fundamentali.

Int tkun liberu li tagħzel avukat jekk tkun taf b'wieħed partikolari jew inkella titlob li jiġi nnominat wieħed għalik.

Tista' tagħzel avukat permezz tas-sistema "bil-fomm," jiġifieri jekk tkun taf lil xi wieħed int jew jekk xi hadd li jiġi minnek jirakkomandalek wieħed.

Tista' tikkonsulta l-lista tal-avukati qrib ir-residenza tiegħek jew fil-Qorti tal-Prim'Instanza tal-belt tiegħek, jew fid-diversi kunsilli lokali jew inkella fil-Kamra tal-Avukati li tinsab l-aktar qrib tar-residenza tiegħek.

Tista' wkoll tikkonsulta direttorju telefoniku jew tagħmel tiftixa fuq l-internet.

Diversi siti joffru d-direttorji tal-avukati onlajn skont il-qasam ta' speċjalizzazzjoni tagħhom:

 [Il-Kunsill Nazzjonali tal-Kamra tal-Avukati](#) ([Conseil National des Barreaux](#))

 [L-Ordni tal-Kamra tal-Avukati ta' Pariġi](#) ([Ordre des Avocats du Barreau de Paris](#))

 [Il-Ministeru tal-Ġustizzja](#) ([Ministère de la justice](#))

Diversi Kmamar tal-Avukati jipprovdu wkoll xogħol tal-għassa fil-Palazz tal-Ġustizzja, fil-kunsilli lokali jew fil-*Maisons de justice et du Droit* (fiċ-ċentri ta' informazzjoni legali u ġuridika).

Jekk int miżmum taħt arrest, hemm diversi possibilitajiet biex tagħzel avukat.

Xi listi ta' avukati jitwaħħlu ġewwa l-ħabsijiet.

Assocjazzjonijiet li jintervjenu fiċ-ċentri ta' detenzjoni jistgħu jirakkomandawlek u jgħinuk tagħzel avukat. (Osservatorju Internazzjonali tal-ħabsijiet - *Observatoire International des Prisons*, Assocjazzjoni tal-Viżitaturi tal-ħabsijiet - *Association des Visiteurs de Prisons...*).

Is-servizzi ta' konsulenza tal-pajjiż tal-oġġini tiegħek jistgħu jgħinuk tagħzel avukat.

Tista' wkoll titlob lill-President tal-Kamra tal-Avukati tal-ġurisdizzjoni li tinsab fiha, sabiex jagħżillek avukat tal-għajjnuna legali biex jassistik.

Kif tħallas għal avukat

Jekk tirrikorri għand avukat, trid tħallas għalih. Id-drittijiet tal-avukati mhumiex fissi u jiġu stabbiliti permezz ta' ftehim bejnietkom.

Tista' tiffirma ftehim dwar id-drittijiet tal-avukat li huwa intitolat jitolbok il-flas ta' garanzija matul ir-rappreżentazzjoni fil-każ tiegħek.

Madanakollu, jekk ir-rizorsi tiegħek huma inqas minn ċertu livell, tista', f'ċerti kundizzjonijiet, tibbenefika mill- [għajjnuna legali](#).

Għalhekk, skont id-dhul tiegħek, l-Istat jista' jħallas parti jew is-somma sħiħa mill-ispejjeż tal-avukat maħtur mill-għajjnuna legali. Jekk ma tistax tibbenefika mill-għajjnuna legali, il-ħatra tal-avukat mill-għajjnuna legali tinbidel f'ħatra personali u għaldaqstant tkun trid tiffissa t-total tad-drittijiet dovuti mal-avukat.

F'każ li tkun tibbenefika minn flas parzjali biss, int trid tħallas id-drittijiet totali dovuti li jkun jifdal lill-avukat.

L-aħħar aġġornament: 06/12/2021

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna giet

emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment

qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

2 – Id-drittijiet tiegħi matul l-inkjesta u l-investigazzjoni u qabel ma t-tribunal/il-qorti jibda jisma' l-kawża

X'inhu l-iskop tal-inkjesta u tal-investigazzjoni kriminali?

L-inkjesta ġudizzjarja hija l-investigazzjonijiet kollha li jsiru mill-pulizija fir-rigward tat-tweġġiq ta' reat taħt il-kontroll ta' maġistrat tal-ordni ġudizzjarja.

L-inkjesta ġudizzjarja tista' ssir barra l-qafas tal-investigazzjoni u tikkonsisti fil-konstatazzjoni ta' reati, fil-gbir tal-provi u t-tiftix ta' min wettaq ir-reat.

Issir distinzjoni bejn l-inkjesta *in flagrante* u l-inkjesta preliminari. L-ewwel waħda hi implimentata għal reati li qed iseħħu jew li għadhom kif seħħew u tagħti setgħat kbar ta' impożizzjoni lill-pulizija. It-tieni waħda ssir fil-każijiet l-oħra kollha. Permezz ta' testi legiżlattivi reċenti ir-reġim li inizjalment kien inqas imponenti avvicina ruħu notevolment lejn dak tal-inkjesta *in flagrante*.

F'każijiet aktar ikkumplicati, tista' ssir ukoll fil-qafas tal-investigazzjoni preparatorja u tkun tikkonsisti fl-eżekuzzjoni tad-delegazzjonijiet tal-imħallef inkwerenti.

L-għan speċifiku tal-investigazzjoni hu li tiddetermina jekk jeżistux biżżejjed provi biex l-awtur ta' reat jitressaq quddiem qorti u jekk ikun hemm bżonn, tiżgura li l-każ ikun fi stat li jista' jiġi ġġudikat.

Hija obligatorja biss f'każijiet kriminali.

Liema huma l-istadji tal-inkjesta u tal-investigazzjoni?

Tista' tinfetaħ inkjesta *in flagrante* meta jkun se jitwettaq reat jew jekk ikun għadu kif twettaq, jew meta jkun hemm is-suspett li persuna hija kompliċi fit-tweġġiq ta' reat. It-tul ta' din l-inkjesta hu ta' tmient ijiem, u tista' tiġi mġedda, taħt ċerti kundizzjonijiet, mill-prokuratur tar-Repubblika għal tul massimu ta' tmient ijiem oħra.

B'mod partikolari, matul l-inkjesta *in flagrante*, l-uffiċjal tal-pulizija ġudizzjarja jista' jmur fuq il-post tar-reat, jagħmel sejbiet materjali, jissekwestra l-oġġetti jew l-materjali kollha utli sabiex tinkixef il-verità, jipperkwizixxi r-residenzi ta' persuni mifhuma kompliċi fit-tweġġiq tar-reat jew iżomm dokumenti u informazzjoni relattivi għall-fatti, jisma' lill-persuni kollha li jistgħu jagħtu rendikonti dwar il-fatti, jew jqiegħed taħt arrest preventiv persuna suspettata li hija kompliċi fit-tweġġiq tar-reat.

Fil-qafas tal-inkjesta preliminari, l-uffiċjal tal-pulizija ġudizzjarja jidher fuq il-post tar-reat, jagħmel sejbiet materjali, jissekwestra l-oġġetti jew l-materjali kollha utli sabiex tinkixef il-verità, jipperkwizixxi r-residenzi ta' persuni mifhuma kompliċi fit-tweġġiq tar-reat jew iżomm dokumenti u informazzjoni relattivi għall-fatti, jisma' lill-persuni kollha li jistgħu jagħtu rendikonti dwar il-fatti, jew jqiegħed taħt arrest preventiv persuna suspettata li hija kompliċi fit-tweġġiq tar-reat.

Fil-qafas tal-inkjesta preliminari, l-uffiċjal tal-pulizija ġudizzjarja jidher fuq il-post tar-reat, jagħmel sejbiet materjali, jissekwestra l-oġġetti jew l-materjali kollha utli sabiex tinkixef il-verità, jipperkwizixxi r-residenzi ta' persuni mifhuma kompliċi fit-tweġġiq tar-reat jew iżomm dokumenti u informazzjoni relattivi għall-fatti, jisma' lill-persuni kollha li jistgħu jagħtu rendikonti dwar il-fatti, jew jqiegħed taħt arrest preventiv persuna suspettata li hija kompliċi fit-tweġġiq tar-reat.

Fil-qafas tal-inkjesta preliminari, l-uffiċjal tal-pulizija ġudizzjarja jidher fuq il-post tar-reat, jagħmel sejbiet materjali, jissekwestra l-oġġetti jew l-materjali kollha utli sabiex tinkixef il-verità, jipperkwizixxi r-residenzi ta' persuni mifhuma kompliċi fit-tweġġiq tar-reat jew iżomm dokumenti u informazzjoni relattivi għall-fatti, jisma' lill-persuni kollha li jistgħu jagħtu rendikonti dwar il-fatti, jew jqiegħed taħt arrest preventiv persuna suspettata li hija kompliċi fit-tweġġiq tar-reat.

Fil-qafas tal-inkjesta preliminari, l-uffiċjal tal-pulizija ġudizzjarja jidher fuq il-post tar-reat, jagħmel sejbiet materjali, jissekwestra l-oġġetti jew l-materjali kollha utli sabiex tinkixef il-verità, jipperkwizixxi r-residenzi ta' persuni mifhuma kompliċi fit-tweġġiq tar-reat jew iżomm dokumenti u informazzjoni relattivi għall-fatti, jisma' lill-persuni kollha li jistgħu jagħtu rendikonti dwar il-fatti, jew jqiegħed taħt arrest preventiv persuna suspettata li hija kompliċi fit-tweġġiq tar-reat.

Fil-qafas tal-inkjesta preliminari, l-uffiċjal tal-pulizija ġudizzjarja jidher fuq il-post tar-reat, jagħmel sejbiet materjali, jissekwestra l-oġġetti jew l-materjali kollha utli sabiex tinkixef il-verità, jipperkwizixxi r-residenzi ta' persuni mifhuma kompliċi fit-tweġġiq tar-reat jew iżomm dokumenti u informazzjoni relattivi għall-fatti, jisma' lill-persuni kollha li jistgħu jagħtu rendikonti dwar il-fatti, jew jqiegħed taħt arrest preventiv persuna suspettata li hija kompliċi fit-tweġġiq tar-reat.

Fil-qafas tal-inkjesta preliminari, l-uffiċjal tal-pulizija ġudizzjarja jidher fuq il-post tar-reat, jagħmel sejbiet materjali, jissekwestra l-oġġetti jew l-materjali kollha utli sabiex tinkixef il-verità, jipperkwizixxi r-residenzi ta' persuni mifhuma kompliċi fit-tweġġiq tar-reat jew iżomm dokumenti u informazzjoni relattivi għall-fatti, jisma' lill-persuni kollha li jistgħu jagħtu rendikonti dwar il-fatti, jew jqiegħed taħt arrest preventiv persuna suspettata li hija kompliċi fit-tweġġiq tar-reat.

Fil-qafas tal-inkjesta preliminari, l-uffiċjal tal-pulizija ġudizzjarja jidher fuq il-post tar-reat, jagħmel sejbiet materjali, jissekwestra l-oġġetti jew l-materjali kollha utli sabiex tinkixef il-verità, jipperkwizixxi r-residenzi ta' persuni mifhuma kompliċi fit-tweġġiq tar-reat jew iżomm dokumenti u informazzjoni relattivi għall-fatti, jisma' lill-persuni kollha li jistgħu jagħtu rendikonti dwar il-fatti, jew jqiegħed taħt arrest preventiv persuna suspettata li hija kompliċi fit-tweġġiq tar-reat.

Meta jidhirlu li l-investigazzjoni tkun lesta, l-imħallef inkwerenti jgħarraf fl-istess hin lill-partijiet u lill-avukati tagħhom. Imbagħad, il-prokuratur tar-Repubblika u l-partijiet ikollhom xahar, jekk il-persuna tkun akkużata, jew tliet xhur f'każ kuntrarju, biex jagħmlu l-osservazzjonijiet jew it-tabiet motivati tagħhom lill-imħallef inkwerenti.

Fi tmiem dan il-perjodu, il-prokuratur ikollu għaxart ijiem (jekk il-persuna interrogata tinżamm taħt arrest) jew xahar (jekk le) biex jagħmel it-tabiet jew l-osservazzjonijiet addizzjonali tiegħu fir-rigward tal-elementi komunikati lill-imħallef inkwerenti.

L-imħallef inkwerenti b'hekk joħroġ:

jew digriet li mhux ser jittieħdu passi ulterjuri jekk iqis li l-fatti li sab la jikkostitwixxu reat, la delitt, u l-anqas kontravvenzjoni jew jekk l-awtur tal-fatti għadu mhuwiex magħruf, jew jekk mhommx biżżejjed provi kontrih, jew digriet ta' rinviu (f'każ ta' delitti u kontravvenzjonijiet) jew l-att ta' akkuża (fil-qasam kriminali) jekk ikun hemm provi suffiċjenti tar-reat kontra l-persuna investigata.

Id-drittijiet tiegħi matul l-inkjesta u l-investigazzjoni

Id-drittijiet tiegħi matul l-arrest (1)

Id-drittijiet tiegħi waqt l-interrogazzjoni mal-ewwel dehra (2)

L-istat ta' persuna interrogata u ta' xhud assistit (3)

L-għeluq tal-investigazzjoni (4)

Il-mandat ta' arrest Ewropew (5)

It-tnejn tal-proċess mid-difiża (6)

Id-drittijiet tiegħi matul l-arrest (1)

Jekk int issuspettata li kont kompliċi fit-tweġiq ta' reat, l-uffiċjal tal-pulizija ġudizzjarja jista' jzommok taħt arrest preventiv. Dwar dan irid jgħarraf, sa mill-bidu ta' din id-deċiżjoni, lill-prokuratur tar-Repubblika jew lill-imħallef inkwerenti, skont il-każ.

Fil-każ ta' ksur komuni tal-liġi, li fir-rigward tiegħu ma tistax tinżamm għal aktar minn 24 siegħa, perjodu li jista' jiġi estiż għal darba biss għal perjodu ta' 24 siegħa oħra, mill-prokuratur tar-Repubblika fil-qafas tal-inkjesta ġudizzjarja, jew mill-imħallef inkwerenti fil-qafas tal-investigazzjoni.

Madanakollu, hemm tipi derogatorji ta' arrest preventiv. Fir-rigward ta' delinkwenza jew kriminalità organizzata, traffikar ta' drogi jew terroriżmu, il-perjodu tal-arrest preventiv huwa itwal. Barra minn hekk, b'mod ġenerali, il-kundizzjonijiet ta' tqegħid taħt arrest preventiv u l-possibbiltà ta' estensjoni ta' din il-miżura huma implimentati aktar strettament fil-każ ta' minorenni.

In-nuqqas ta' ħarsien tal-perjodu tal-arrest preventiv jista' jwassal għall-annullament ta' din il-miżura u tal-atti sussegwenti li jkunu bbażati fuqha.

X'għiduli matul l-arrest preventiv?

Id-drittijiet tal-persuna taħt arrest preventiv huma drittijiet fundamentali. Trid tkun infurmat/a immedjatament bin-natura tar-reat li wassal għall-investigazzjoni, b'kem se ddum il-kustodja u bid-drittijiet tiegħek. Din l-informazzjoni trid tkun ikkomunikat lilek f'lingwa li tista' tifhem. Għaldaqstant, tista' tibbenefika minn servizzi ta' interpretu mingħajr ħlas.

In-notifika u l-fatt li ingħatat l-informazzjoni jitniżżlu fil-verbal.

Id-dritt li titlob li jkun hemm persuna qariba tiegħek

Għandek id-dritt li titlob li tiġi persuna qariba tiegħek (persuna li ġeneralment tgħix magħha, qarib fil-linja diretta, xi ħadd minn hutek, jew min jimpjegak). Jiġu kkuntattjati bit-telefon mill-uffiċjal tal-pulizija ġudizzjarja fi żmien tliet sigħat minn meta titqiegħed taħt arrest preventiv.

Id-dritt li tikkonsulta tabib

Għandek id-dritt li tagħmel eżami mediku matul l-24 siegħa ta' kustodja. It-tabib jintgħażel mill-uffiċjal tal-pulizija ġudizzjarja jew mill-prokuratur tar-Repubblika.

Id-dritt li titlob konsulenza ta' avukat

Tista' titlob sabiex tikkonsulta avukat għal mhux iktar minn 30 minuta. Din il-konsulenza hija kunfidenzjali. L-avukat ikun jista' jifformula xi osservazzjonijiet bil-miktub li jitniżżlu l-atti proċesswali.

Tista' tagħzel avukat jekk taf lil xi wieħed, jew titlob li jinħatarlek avukat mill-President tal-Kamra tal-Avukati (imsejjaħ l-avukat "maħtur mill-qorti").

F'każ ta' tqegħid taħt arrest preventiv għal ksur komuni tal-liġi, tista' tikkonsulta mal-avukat tiegħek sa mill-bidu tal-arrest, u jekk l-arrest ikun soġġett għal estensjoni, mill-bidu tagħha.

Madanakollu, jekk titqiegħed taħt arrest preventiv għal reat li għandu x'jaqsam ma' delinkwenza jew kriminalità organizzata, ma' traffikar ta' drogi jew ma' attività terroristika ma tkunx tista' tikkonsulta ma' avukat qabel jgħaddu 48 jew 72 siegħa.

L-uffiċjal tal-pulizija ġudizzjarja ikun wettaq l-obbligi tiegħu meta jkun għamel dak kollu li jista' sabiex tikkuntattja avukat.

Id-dritt li tibqa' sieket/siekta

Inti ma tiġix infurmat b'dan id-dritt mill-uffiċjal tal-pulizija ġudizzjarja, madanakollu, inti għandek il-libertà li żżomm sieket/siekta u li ma tinkriminax lilek innifsek.

Id-dritt li titlob li l-konsulat tal-istat ta' oħra jkun infurmat dwar l-arrest tiegħek

X'jiġri jekk jien ma naqbilx mal-mod kif ġew traskritti l-istqarrijiet tiegħi?

Tista' tirrifjuta li tiffirma l-istqarrija bil-miktub.

X'jista' jiġri wara l-arrest preventiv?

Il-prokuratur tar-Repubblika jew l-imħallef inkwerenti, skont il-każ, jista' jtemm l-arrest fi kwalunkwe mument. Tista' titħalla titlaq jew, jekk tkun imqiegħed /imqiegħda taħt arrest preventiv matul inkjesta ġudizzjarja, titressaq jew quddiem imħallef inkwerenti għall-ftuħ ta' s'ħarriġ ġudizzjarju, jew quddiem qorti kriminali.

Jekk jinfetaħ s'ħarriġ ġudizzjarju, wara l-interrogatorju tal-ewwel dehra, tista' tiġi interrogat/a jew tibbenefika minn stat ta' xhud assistit. Jekk int tiġi interrogat /a, tista' tingħata l-libertà kundizzjonata jew tinżamm taħt arrest preventiv.

Jekk tidher quddiem Qorti Kriminali, din tista' tiġġudika l-każ immedjatament, jekk dan ikun possibbli, kif ukoll tista' tagħtik perjodu biex tipprepara d-difiża tiegħek fuq talba tiegħek. F'dan il-każ tkun trid tittieħed deċiżjoni dwar id-detenzjoni tiegħek, jiġifieri jew titqiegħed taħt arrest preventiv jew tingħata l-libertà kundizzjonata.

Nintalab nagħti l-marki tas-swaba', kampjuni tad-DNA jew likwidi oħra tal-ġisem? X'inhuma d-drittijiet tiegħi?

Jekk int xhud jew persuna suspettata fi proċedura kriminali, tista', wara awtorizzazzjoni mill-prokuratur tar-Repubblika, tkun soġġett għat-tweġiq ta' proċeduri ta' teħid estern ta' kampjuni (partikolarment ta' teħid tas-saliva għal skopijiet ta' analiżi tal-identità tad-DNA tiegħek) u ta' identifikazzjoni (partikolarment it-teħid tal-marki tas-swaba', tal-pala tal-id jew ritratti tiegħek).

Tista' tirrifjuta: madankollu, il-proċeduri msemmija jitwettqu f'kundizzjonijiet legali, u r-rifjut li tikkonforma mat-tabiet li jsirulek, f'certi każijiet huwa reat kundannabbli b'piena ta' sena (1) ħabs u multa ta' EUR 15 000.

Nista' nkun soġġett/a għal perkwiżizzjoni fuq il-ġisem?

Ġeneralment, l-uffiċjal tal-pulizija ġudizzjarja jwettaq perkwiżizzjoni tas-sigurtà fuq il-ġisem (taptip minimu fuq il-fwejjeġ) bil-għan li jiġi żgurat li ma għandek l-ebda oġġett li jista' jkun ta' periklu għalik stess jew għal haddieħor.

Għal raġunijiet ta' sigurtà jew għall-htigijiet tal-investizzjonijiet, l-uffiċjal tal-pulizija jista' jawtorizza li ssirperkwizzzjoni fuq il-ġisem li tikkonsisti fit-tneħħija kompleta jew parzjali tal-fwejjeġ. Jekk il-perkwizzzjoni tkun interna, dan jista' jsir biss minn tabib.

Dawn il-proċeduri jistgħu jsiru biss minn uffiċjal tal-pulizija ġudizzjarja tal-istess sess bhalek.

L-oġġetti kollha mneħħija jintraddu lura u jingħatawlek fi tmiem l-arrest tiegħek jekk tiġi lliberat.

Jistgħu jagħmlu perkwiżizzjoni f'dari, fil-post tax-xogħol tiegħi, fil-karozza tiegħi, eċċ.?

Tista' ssir perkwiżizzjoni biss bejn is-6:00 u d-21:00. Madanakollu, perkwiżizzjoni li tkun bdiet qabel id-21:00 tista' tibqa' għaddejja matul il-lejl.

Huma permessi xi derogi fil-każ ta' reati ta' kriminalità organizzata, ta' terroriżmu, ta' prostituzzjoni u ta' traffikar ta' drogi, taħt il-kontroll ta' maġistrat.

Il-perkwizzzjoni tista' ssir fir-residenzi kollha fejn jistgħu jinstabu oġġetti li jkunu utli biex tinkixef il-verità.

Tista' tkun ir-residenza tiegħek jew dik ta' persuna oħra li jista' jkollha xi oġġetti relatati mar-reat.

Residenza t'fisser il-post fejn il-persuna għandha l-istabbiliment ewlieni tagħha iżda wkoll il-post, kemm jekk tgħix fih jew le, fejn il-persuna għandha d-dritt tgħid li dik hi darha.

Għalhekk, id-diversi residenzi (kamra fl-ukanda, pereżempju) u l-binjiet separati tagħhom huma kkunsidrati bħala residenzi.

Il-kunċett ta' residenza jifhemha fid-diskrezzjoni tal-imħallef. Għaldaqstant, għalkemm bi prinċipju vettura ma titqisx bħala residenza, din tiġi titqies residenza jekk iservi bħala post fejn wieħed jgħix.

Nista' nappella?

In-nuqqas ta' rispett tal-formalitajiet imsemmija hawn fuq jikkostitwixxi ksur tad-drittijiet tad-difiża u jista' jkun soġġett għal proċedura ta' annullament tal-perkwizzzjoni u għal sekwestri.

Informazzjoni ġudizzjarja : id-drittijiet tiegħi matul l-interrogazzjoni mal-ewwel dehra (2)

L-għan tas-seduta tal-ewwel dehra huwa li jkollu l-opportunità li titkellem dwar il-fatti li bihom inti tinsab mixli.

L-imħallef inkwerenti, wara li jikkonferma l-identità tiegħek, ifakkrek dwar il-fatti pprezentati u l-kwalifika ġuridika tagħhom.

L-imħallef inkwerenti jinfirmak bid-drittijiet tiegħek:

Għandek id-dritt li jkollu interpretu awtorizzat,

Għandek id-dritt għall-assistenza ta' avukat (magħżul jew appuntat).

Tista' tipprezenta ruġġ f'din l-udjenza assistit mill-avukat tiegħek u mbagħad isirlek l-eżami dak il-ħin. F'każ kuntrarju, l-imħallef inkwerenti jrid jinfirmak mill-ġdid dwar id-dritt tiegħek li tkun assistit, jekk ikun hemm bżonn minn avukat appuntat.

Jekk tagħżel li tkun assistit minn avukat, dan tal-aħħar jista' jikkonsulta l-fajl u jkellmek dwaru taħt ċerti kundizzjonijiet.

Għandek id-dritt li tibqa' sieket/siekta.

Jekk il-fatti li int akkużat bihom jikkostitwixxu delitt, tkun soġġett/a għal interrogatorju awdjovizwali.

Nista' nwieġeb haġi/haġja qabel il-proċess għall-kapijiet kollha ta' akkuża jew għal uħud minnhom?

Tista' tammetti l-fatti kollha jew inkella parti minnhom biss. Hija kwistjoni ta' strateġija li jaqbiliek tiddiskuti mal-avukat tiegħek.

Il-kapijiet tal-akkuża/tal-imputazzjoni jistgħu jiġu modifikati qabel il-proċess?

Matul l-investigazzjoni, li ssir biex jiġu stabbiliti fatti inkriminanti jew eżoneranti, il-fatti li jkollu quddiemu l-imħallef inkwerenti jistgħu jiġu mmodifikati fil-kwalifika ġuridika tagħhom (korrezzjoni, kriminalizzazzjoni).

Jekk, matul l-investigazzjoni, jiġu skoperti reati ġodda, fuq talba tal-prokuratur tar-Repubblika l-imħallef ikun jista' jiġġudika fuq il-fatti l-ġodda.

Nista' niġi akkużat b'reat li diġà ġejt ipproċessat għalih fi Stat Membru ieħor?

Jekk ġejt ipproċessat fi Stat Membru ieħor, iżda ma tkunx għadha ngħatat sentenza, tista' tiġi interrogat dwar dawn il-fatti fit-territorju Franċiż.

Min-naħa l-oħra, jekk ikun hemm sentenza dwar dawn il-fatti fi Stat Membru ieħor, ma tistax, skont il-prinċipju *non bis in idem* (ma tistax tiġi ġudikat darbtejn fuq l-istess fatti) tkun ipproċessat u lanqas iġġudikat fi Franza.

Niġi infurmat dwar ix-xhieda li se jixhdu kontra u bil-provi eżistenti kontra?

Skont il-prinċipju tal-kontradittorju, l-elementi kollha tal-provi (xhieda, elementi materjali) għandhom jiġu kkomunikati lilek biex tfejji bl-aħjar mod id-difiża tiegħek u sabiex tipprezenta l-osservazzjonijiet tiegħek.

Dawn l-elementi jkunu jidhru fil-fajl li tista' tikseb kopja tiegħu permezz tal-avukat bħala intermedjarju tiegħek wara awtorizzazzjoni mill-imħallef.

Int u l-avukat tiegħek ma tistgħux tgħaddu din l-informazzjoni lil persuni terzi għax tkunu qed tipperikolaw is-segretezza tal-investigazzjoni.

Niġi mistoqsi għal informazzjoni dwar il-kondotta tiegħi?

Huwa obbligatorju li fi-atti tal-proċess ikun hemm kopja tal-kondotta tiegħek.

Jien ċittadin ta' pajjiż ieħor. Irid inkun preżenti matul l-investigazzjoni?

Minħabba l-obbligi li jistgħu jiġu stabbiliti meta tingħata l-libertà kundizzjonata, ma tistax toħroġ mit-territorju Franċiż matul il-proċedura tal-investigazzjoni.

L-istat ta' persuna interrogata u ta' xhud assistit (3)

Meta jitlestha l-eżami tal-ewwel dehra, l-imħallef inkwerenti, jinnotifikak bl-akkużi miġjuba kontra, jew jagħtik l-istatus ta' xhud assistit.

L-akkuża t'fisser li kontra hemm indizji gravi jew konsistenti li jimplikaw li inti kont kompliċi fit-tweġiq ta' reat. Inti tkun parti mill-proċess kriminali, li mhuwiex il-każ meta wieħed ikun xhud assistit.

Min-naħa l-oħra, l-istat ta' xhud assistit ifisser li hemm xi provi iżda mhuwiex biżżejjed biex ikunu ġustifikati l-akkużi miġjuba kontra. Għalhekk, għalkemm ma tkunx parti mill-proċess kriminali, ix-xhud assistit xorta waħda jkollu aċċess għall-fajl, jibbenefika mid-drittijiet tad-difiża u jista' jitlob it-tweġiq ta' ċertu numru ta' atti lill-imħallef inkwerenti.

Dawn iż-żewġ stati jirrizultaw f'konsegwenzi differenti. Il-persuna interrogata biss tista' tiġi rilaxxata, fuq deċiżjoni motivata tal-imħallef, bil-libertà kundizzjonata (u għaldaqstant, ma tkunx tista' toħroġ mit-territorju) jew tinzamm taħt arrest preventiv u hi biss tkun tista' titressaq quddiem qorti.

Imbagħad tkun tista' titlob li tiġi liberata.

Jekk tibbenefika mill-istat ta' xhud assistit, tista' titlob, fi kwalunkwe mument tal-proċedura, li tingħata l-istat ta' persuna interrogata.

X'inhuma l-kundizzjonijiet tal-libertà kundizzjonata (contrôle judiciaire)?

Tista' tingħata l-libertà kundizzjonata meta l-piena maħsuba tkun piena ta' priġunerija jew piena aktar ħarxa.

Dan hu meħtieġ minħabba n-neċessitajiet tal-investigazzjoni (pereżempju biex jiġi evitat li taħrab lejn pajjiż barrani) jew bħala miżura ta' sigurtà (biex pereżempju jiġi evitat li tiltaqa' mal-vittima). Il-parti l-kbira tal-miżuri mehuda meta tingħata l-libertà kundizzjonata għandhom l-għan li jipprevjenu li l-awtur tar-reat jaħrab.

Din il-miżura tista' tintemm fi kwalunkwe mument, wara deċiżjoni tal-imħallef inkwerenti, fuq talba tal-prokuratur tar-Repubblika jew fuq talba tiegħek.

Jekk tagħmel din it-talba, l-imħallef inkwerenti jrid jagħti d-deċiżjoni tiegħu fi żmien ħamest ijiem.

Jekk tiddeciedi li tonqos mill-obbligi tal-libertà kundizzjonata, ikun hemm ir-riskju li titpogġa taħt arrest preventiv.

Finalment, tista' tikkontesta d-deċiżjoni li tingħatalek il-libertà kundizzjonata permezz ta' appell quddiem ix-chambre de l'instruction.

X'inhuma l-kundizzjonijiet biex tinzamm taħt arrest preventiv?

Biex tinzamm taħt arrest preventiv, trid tkun prevista piena ta' ċerta gravità: piena kriminali jew piena korrettiva ta' tliet snin priġunerija jew iktar. Trid tkun tikkostitwixxi l-uniku mod biex ikunu ppreservati l-prova jew l-indizji materjali neċessarji biex tinkixef il-verità, tiġi evitata pressjoni fuq ix-xhieda jew il-vittmi kif ukoll fuq il-familji tagħhom, jiġi evitat ftehim minn taħt kontra l-liġi bejn il-persuna investigata u l-koawturi jew il-kompliċi, tiġi protetta l-persuna investigata, int tigarantixxi d-disponibbiltà tiegħek għall-gustizzja, jintemm ir-reat jew jiġi evitat li jerġa' jitwettagħ, u f'każijiet kriminali, biex jintemm il-periklu eċċezzjonali u persistenti għall-ordni pubbliku li jirriżulta mill-gravità tar-reat.

Tista' tikkontesta l-ordni ta' arrest preventiv fi żmien għaxart (10) ijiem minn meta tiġi notifikata, permezz ta' dikjarazzjoni magħmula lill-kap gwardjan tal-ħabs li fih tkun qed tinzamm jew fir-registru tal-qorti li tkun tat din id-deċiżjoni.

L-għeluq tal-investigazzjoni (4)

L-investigazzjoni tingħalaq permezz ta' ordni. Dawn l-ordnijiet jistgħu jkunu differenti.

Digriet li mhux ser jittieħdu passi ulterjuri

L-imħallef jista' jagħti digriet li mhux ser jittieħdu passi ulterjuri għalies ma hemmx biżżejjed provi miġjuba kontrik. Jista' jkun totali jew parzjali.

Jekk jingħata digriet li mhux ser jittieħdu passi ulterjuri, l-imħallef inkwerenti jagħti digriet ta' rinviu jew joħroġ att ta' akkuza għall-parti l-oħra tal-fatti.

Jekk int tkun soġġett/a għal digriet li mhux ser jittieħdu passi ulterjuri totali u jekk taħt arrest preventiv, tinħeles u tingħata lura l-oġġetti sekwestrati.

Għandek il-possibbiltà li tiftaħ procedura biex tingħata kumpens.

Madakollu oqgħod attent/a għax il-*parte civile* tista' tappella kontra dan id-digriet fi żmien għaxart (10) ijiem minn mindu tkun innotifikata fir-registru tal-qorti li tkun tat id-deċiżjoni.

Id-digriet ta' rinviu

Jekk l-imħallef jidhirlu li għandu akkuza suffiċjenti kontrik, jista' jiddeċiedi li jressqek quddiem il-qorti.

Jekk tkun ingħatajt il-libertà kundizzjonata jew tkun taħt arrest preventiv, dawn jintemmu permezz tad-digriet.

Madanakollu, permezz ta' digriet għid, b'motivazzjoni speċifika, l-imħallef jista' jiddeċiedi li jzomm dawn il-miżuri, iżda mhux għal iktar minn xahrejn. Jekk wara dan il-perjodu ma tkunx għadek deher quddiem qorti kompetenti, int tiġi lliberat/a.

Permezz ta' digriet immotivat li jistabbilixxi li hu impossibbli li tkun ġudikat/a fi żmien xahrejn, l-imħallef jista', "f'każ eċċezzjonali" biss, jordna żewġ estensjonijiet ta' xahrejn kull waħda. Jekk fi tmien il-perjodu ta' sitt xhur, tkun għadek ma ġejt iġġudikat/a, int tiġi lliberat/a.

M'hemm appell minn dan id-digriet minbarra f'każ fejn int taħseb li l-fatti li ser jitressqu quddiem il-qorti kriminali jikkostitwixxu reat li għandu jkun soġġett għal ordni tal-att ta' akkuza quddiem il-*Cour d'Assise*. Dan il-mezz ta' rikors huwa miftuħ ukoll għall-*parte civile*.

Id-diriet tal-akkuza

Dan jingħata mill-imħallef inkwerenti f'każijiet kriminali.

Jekk inti tkun ingħatajt il-libertà kkundizzjonata meta l-imħallef jagħti dan id-digriet, inti żzomm l-istat tiegħek.

Bħala persuna akkużata, għandek id-dritt li tappella minndan id-digriet.

Il-mandat ta' arrest Ewropew (5)

Il-mandat ta' arrest Ewropew huwa procedura intiza li tiegħu post il-proċedura ta' estradizzjoni bejn l-Istati Membri.

Hija deċiżjoni ġudizzjarja maħruġa minn Stat Membru tal-Unjoni Ewropea, sabieq il-persuna mfittxija li kontriha trid tinftaħ procedura kriminali tiġi arrestata u tkun sottomessa minn Stat Membru ieħor jew inkella sabieq din il-persuna tiskonta piena jew miżura ta' sigurtà li tirrestringi l-libertà.

Kull Stat Membru jista' jadotta l-miżuri ta' żamma neċessarji u proporzjonati kontra persuna mfittxija.

Meta l-persuna mfittxija tiġi arrestata, għandha d-dritt li tiġi infurmata dwar il-kontenut tal-mandat kif ukoll li tibbenefika mis-servizzi ta' avukat u ta' interpretu.

Fi kwalunkwe każ, l-awtorità ġudizzjarja eżekuttiva għandha d-dritt li tiddeċiedi li żzomm il-persuna f'detenzjoni jew li tħalliha fil-libertà taħt ċerti kundizzjonijiet.

Sakemm tittiehed deċiżjoni, l-awtorità ġudizzjarja eżekuttiva tipproċedi għas-smiġħ tal-persuna kkonċernata. Aktar tard matul is-sittin ġurnata ta' wara l-arrest, l-awtorità ġudizzjarja eżekuttiva trid tiegħu deċiżjoni definitiva dwar l-eżekuzzjoni tal-mandat ta' arrest Ewropew. Imbagħad, immedjatament tinnotifika lill-awtorità emittenti bid-deċiżjoni meħuda. Madanakollu, meta l-informazzjoni kkomunikata ma tkun biżżejjed, l-awtorità ġudizzjarja eżekuttiva tista' titlob lill-

awtorità emittenti biex tagħti xi informazzjoni addizzjonali.

Il-perjodu kollu ta' detenzjoni relatat mal-mandat ta' arrest Ewropew irid jitraqqas miż-żmien totali impost li fih tkun miċhuda l-libertà li eventualment.

It-tnejn tal-proċess mid-difiża (6)

Ir-relazzjoni mal-avukat tiegħek hi bbażata fuq relazzjoni ta' kunfidenzjalità reċiproka – din hija l-persuna li inti tista' tafda. Għaldaqstant, huwa marbut bis-sigriet professjonali.

Għalhekk, staqsih il-mistoqsijiet kollha li jkunu qed iħassbuk u staqsih biex jispjegalek id-dettalji kollha sabieq jiġi evitat in-nuqqas ta' fehim.

Matul l-ewwel laqgħa miegħu, agħtih id-dokumenti u l-informazzjoni kollha marbuta mal-każ tiegħek sabieq ikun jista' jfhejji d-difiża tiegħek fl-aqwa kundizzjonijiet possibbli.

Iddiskuti l-mistoqsijiet li jiġuk f'rasek, l-aktar dawk li jikkonċernaw l-andament tal-proċedura, l-istrateġija li għandha tiġi adottata rigward l-għażla tal-proċedura jew anki t-tip ta' mistoqsijiet li aktarx li se tkun mistoqsi mill-maġistrati responsabbli mill-fajj tiegħek.

Taħsi b'hekk darbtejn biex tistaqsih dwar l-eżitu tal-proċedura, il-pieni li tista' tingħata u dwar kif dawn jistgħu jingħataw.

L-aħħar agġornament: 06/12/2021

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidhix fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabieq tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabieq tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

3 - Id-drittijiet tiegħi matul il-proċess

Jekk inti persuna adulta, u tammetti l-akkuza miġjuba kontrik, u jekk huwa każ ta' reat punibbli b'multa jew bi priġunerija għal massimu ta' ħames snin, allura tista' tibbenefika mill-proċedura msejja "comparution immédiate sur reconnaissance préalable de culpabilité" (dehra immedjata wara l-ammissjoni preliminari ta' htija". Bilfors għandek tkun assistit minn avukat. Din il-proċedura veloċi tippermettilek li tibbenefika minn pieni inqas stretti.

Fejn isehh il-proċess?

Il-kompetenza tal-qorti tiddependi mit-tip ta' reat u mill-ġurisdizzjoni territorjali. Għall-kontravvenzjonijiet, ikunu kompetenti t-Tribunal tal-Pulizija (*tribunal de police*) jew il-Qorti Distrettwali (*jurisdiction de proximité*) tal-post fejn seħew il-fatti, jew tal-post fejn tgħix.

F'każ ta' reat, tkun kompetenti l-Qorti Kriminali (*tribunal correctionnel*) tal-post fejn seħew il-fatti, ta' fejn tgħix jew ta' fejn ġejt arrestat.

Fl-aħħar nett, f'każ ta' delitt, tkun kompetenti l-*Cour d'Assises* tal-post fejn seħew il-fatti, ta' fejn tgħix jew ta' fejn ġejt arrestat.

Il-proċess kriminali hu verbali u pubbliku. F'każijiet eċċezzjonali, il-proċess jinstema' bil-bibien magħluqin, f'każ ta' reati minn minorenni, jew fuq talba tal-vittma f'każijiet ta' stupru, torturi jew atti barbari, flimkien ma' aggressjoni sesswali.

F'każijiet kriminali u kontravvenzjonijiet, id-deċiżjonijiet jittieħdu minn imħallef professjonali wieħed jew aktar, filwaqt li l-*Cour d'assises*, komposta minn disa' ġurati ċittadini u tliet maġistrati professjonali, tiegħu deċiżjonijiet abbażi tal-maġġoranza kkwalfikata ta' tmien persuni.

Jistgħu jiġu mmodifikati l-kapijiet tal-akkuza/tal-imputazzjoni matul il-proċess?

Il-Qorti tiegħu konjizzjoni biss tal-fatti spjegati fl-att tal-akkuza. Ma tistax tikkunsidra fatti oħra.

Madanakollu, il-qorti għandha d-dritt li tikkwalifika mill-ġdid il-fatti li jitressqu quddiemha, matul is-smiġ, bil-kundizzjoni li inti tkun stajt tipprezenta l-osservazzjonijiet tiegħek dwar dawn il-kapitoli tal-akkuza l-godda. Jekk din il-kwalifikazzjoni mill-ġdid timplika estensjoni tar-rinviju tal-proċess minhabba fatti godda, int trid taċċetta li tidher volontarjament għal dawn il-fatti.

Fi Franza l-proċedura li fiha wieħed iwieġeb hati ma teżistix. Huwa biss possibbli, f'ċerti reati, li qabel il-proċess titlob sabiex tibbenefika mill-proċedura ta' dehra wara ammissjoni preliminari ta' hati. Jekk tagħmel xi ammissjonijiet, dawn ikunu soġġetti għal dibattiti u jifhalew għad-deċiżjoni tal-imħallfin, bħal kull prova oħra.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi matul il-proċess?

Il-preżenza tiegħek hija obligatorja matul il-proċess kollu. Mingħajr raġuni valida, tkun iġġudikat fl-assenza tiegħek, sakemm it-tribunal ma jaċċettax li jirrinviya s-smiġ għal meta tiġi lura. Izda t-tribunal mhuwiex obligat li jilqa' din it-talba. Madanakollu, jekk l-avukat tiegħek huwa preżenti, huwa jkun jista' jinstema' u jirrapprezentak. F'każijiet kriminali, jista' jinħareġ mandat ta' arrest kontrik.

Fi Franza, il-possibbiltà li tirrikorri għal konferenza bil-vidjo hija prevista għas-smiġ ta' xhieda, ta' partijiet ċivili u ta' esperti biss.

Jekk ma tifhimx il-lingwa tal-Qorti, ikun jista' jiġi assenjat interpretu *ex officio* għalik.

L-assistenza ta' avukat hija obligatorja f'każijiet kriminali. Hi fakultattiva biss f'każijiet ta' delitt u ta' kontravvenzjoni. Tista' tibdel l-avukat tiegħek matul il-proċess.

Inti tista' titkellem matul il-proċess. Madanakollu, għandek id-dritt li tibqa' sieket matul il-proċedura kollha. Din l-istrategija jista' jkollha impatt fuq il-fehma tal-maġistrati.

Ma tistax tkun ikkundannat biss għas-sempliċi fatt li tkun għabt matul is-seduta. Madanakollu, gidba tista' taffettwa d-deċiżjoni li tittiehed mill-Qorti. Barra minn hekk, din tista' tikkomprometti l-istrategija tal-avukat tiegħek.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi fir-rigward tal-provi mressqa kontra?

Il-provi kollha fl-atti tal-proċess iridu jkun soġġetti għal dibattiti bis-smiġ tal-partijiet kollha sabiex int tkun tista' tiddiskutihom. Il-prova hi libera fil-liġi penali Franċiża u tista' titressaq fiċ-ċirkostanzi kollha. B'hekk, tista' tipproduċi l-elementi kollha ta' prova neċessarji u b'mod partikolari dawk miġbura minn investigatur privat, fejn l-unika haġa li tillimitak tkun il-legalità tal-prova.

Tista' titlob sabiex jinstemgħu xi xhieda. Tista' tagħmel mistoqsijiet, direttament jew permezz tal-avukat tiegħek, lix-xhieda u lill-udjenza, u tikkontesta x-xhieda tagħhom b'kull mod.

Tista' tiġi kkunsidrata l-informazzjoni dwar il-kondotta tiegħi?

Il-kontenut tal-kondotta tiegħek jiġi kkonsultat mill-maġistrati. Parti minnha tkun preżenti fl-atti tal-proċess matul il-proċedura kollha. L-awtorità ġudizzjarja kompetenti, li tiegħu konjizzjoni tal-atti tal-proċess tiegħek, eventwalment tista' titlob li jintbagħtu partijiet mill-kondotta tiegħek lil Stat Membru ieħor.

X'jiġri fi tmiem il-proċess?

L-eżitu tal-proċess tiegħek ikun previst minn qabel flimkien mal-avukat tiegħek, jekk tkun infurmajtu bis-sħiħ dwar is-sitwazzjoni tiegħek. Tista' tkun deċiżjoni ta' rilaxx, ta' liberazzjoni jew ta' kundanna.

F'każ ta' kundanna, il-pieni previsti huma:

Il-pieni li jcahħdu l-libertà:

F'każijiet kriminali, piena ta' prigunerija għal dejjem jew għal żmien definit. Għas-sentenzi ta' prigunerija għal żmien definit, il-Kodiċi Kriminali jstabbilixxi ż-żmien massimu. Iż-żmien hu ta' bejn 10 snin u 30 sena.

F'każijiet ta' reati, iż-żmien massimu għal prigunerija huwa ta' 10 snin.

Dawn il-pieni li jcahħdu l-libertà jistgħu, meta jkunu jistgħu jtnaqqsu, ikunu soġġetti għal xi aġġustamenti, bħal-libertà kundizzjonata, il-libertà parzjali jew it-tnaqqis tal-piena.

Pieni oħra:

Fil-każijiet kollha, tista' tingħata multa li t-total tagħha jkun stabbilit għal kull reat speċifiku.

F'każ ta' delitti u kontravvenzjonijiet, huwa possibbli li tingħata "rimedju b'penali" li tikkonsisti f'kundanna biex il-hati jsewwi l-hsara li tkun garrbet il-vittma.

Jistgħu jingħataw peni addizzjonali. Dawn jistgħu jinvolvu xogħlijiet ta' interess ġenerali (bil-kunsens tiegħek), peni li jcahħdu minn xi dritt (il-liċenzja tas-sewqan,...), sekwestru ta' xi beni, għeluq ta' stabbiliment, tneħħija ta' xi dritt ċivili (id-dritt tal-vot,...) jew il-projbizzjoni milli toħroġ ċekkjiet. Barra minn hekk, tista' tingħatalek projbizzjoni milli tmur fit-territorju Franċiż (jekk tkun persuna barranija) jew projbizzjoni li toqgħod fi Franza.

X'inhu r-rwol tal-vittma matul il-proċess?

Il-vittma tista' tkun preżenti fil-proċess jew tkun rappreżentata. Fin-nuqqas, hija titqies li mhux qed tinvolvi ruħha fil-kawża. Hija tista' tagħti bidu għall-proċedura. Matul il-proċess, il-preżenza tagħha jew dik tal-avukat tagħha tippermetti li tiġi żgurata d-difiża tal-interessi tagħha u titlob kumpens għall-hsarat li tkun garrbet.

L-aħħar aġġornament: 06/12/2021

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

4 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

Nista' nappella?

F'każ ta' kontravvenzjoni, tista' nappella kontra ċerti sentenzi tat-Tribunal tal-Pulizija (*tribunal de Police*) u tal-Qorti Distrettwali (*la juridiction de proximité*) fi żmien għaxart (10) ijiem minn meta jingħataw, quddiem il-Qorti tal-Appelli Kriminali.

F'każi penali, tista' nappella kontra s-sentenza tal-Qorti Kriminali fi żmien għaxart (10) ijiem minn meta tingħata, quddiem il-Qorti tal-Appelli Kriminali.

F'każi kriminali, tista' nappella kontra d-deċiżjoni ta' kundanna tal- *Cour d'Assises* fi żmien għaxart (10) ijiem minn meta tingħata, quddiem *Cour d'Assises* oħra.

Tista' nappella kemm kontra sentenzi mogħtija fuq azzjoni pubblika (piena) kif ukoll kontra sentenzi mogħtija fuq azzjoni ċivili (danni u interessi mogħtija lill-vittma).

Tista' wkoll tressaq appell ta' kassazzjoni kontra sentenzi mogħtija fl-appell u sentenzi mogħtija fl-aħħar istanza, quddiem l-Awla Kriminali tal-Qorti ta' Kassazzjoni, fi żmien hamest ijiem sħaħ wara li tkun ingħatat id-deċiżjoni kkontestata.

Il-Qorti ta' Kassazzjoni, bħala qorti suprema, tagħti d-deċiżjoni tagħha fi żmien determinat dwar l-ammissibbiltà tar-rikors; jekk ir-rikors jitqies ammissibbli, il-Qorti ta' Kassazzjoni tagħti d-deċiżjoni tagħha biss dwar l-applikazzjoni tal-liġi u ma tidholx fil-merti tal-kwisjoni.

Il-preżentata ta' appell jew ta' rikors trid issir fir-reġistru tal-Qorti li tkun tat id-deċiżjoni kkontestata jew lill-kap tal-facilità korrettiva jekk tkun detenut.

Fil-każijiet kollha, bilfors trid tiffirma l-preżentata.

X'jiġri meta nappella?

Matul ir-rikors u waqt l-istanza tal-appell, jew matul il-perjodu tar-rikors u waqt l-istanza ta' kassazzjoni, fil-prinċipju, l-eżekuzzjoni tas-sentenza kkontestata tkun sospiża.

Madanakollu, jekk ġejt ikkundannat għal piena li ċċaħħad il-libertà u mbagħad ġejt miżmum f'detenzjoni, ir-rikors magħmul kontra d-deċiżjoni kkontestata ma għandux l-effett li jtemm id-detenzjoni matul l-istennija tad-deċiżjoni l-ġdida.

Mill-ġurnata li fiha tiġi rreġistrata l-prezentata tal-appell jew tar-rikors mill-Qorti inkwiżtjoni, is-smiġh irid isir fi żmien "raġonevoli".

X'jiġri fis-smiġh ta' appell jew ta' kassazzjoni?

Peress li l-proċedura kriminali hija waħda verbali, ikollok il-possibbiltà li tipprezenta u tiżviluppa metodi u elementi ta' provi ġodda matul is-smiġh tal-appell, li jkunu soġġetti għal dibattitu mill-partijiet kollha.

Il-Qorti tal-Appelli Penali jew il-Cour d'Assises li jridu jiddeċiedu dwar l-appell jistgħu kemm jikkonfermaw id-deċiżjoni kif ukoll jannullawha.

F'ċerti sitwazzjonijiet biss, b'mod partikolari f'dawk fejn il-Ministeru Pubbliku seta' jipprezenta appell prinċipali jew inċidentali, tkun tista' tappella sabiex il-piena inizjali mogħtija tkun aktar severa kif ukoll biex ikun hemm żieda fil-kumpens mitlub mill-parti ċivili (il-vittima) għad-danni.

Il-Qorti ta' Kassazzjoni li tiddeċiedi dwar l-applikazzjoni tal-ligi tista' tannulla u trendi d-deċiżjoni kkontestata ineffettiva kemm permezz tar-rinviju tal-partijiet quddiem il-Qorti tal-Appell kif ukoll mingħajru.

Sentenza qatt ma tkun definittiva qabel ma jkun skada l-perjodu li fih wieħed ikun għadu jista' jagħmel appell.

Jekk fi tmiem l-appell kontra d-deċiżjoni inizjali ta' kundanna, jiġi deċiż li inti għandek tkun illiberat permezz ta' sentenza tal-Qorti tal-Appell li saret definittiva, tista', taħt ċerti kundizzjonijiet, titlob kumpens sħiħ għall-ħsara materjali u morali kkawżata minn din id-detenzjoni "arbitrarja".

Int tkun infurmat bid-dritt li tikseb kumpens meta tiġi nnotifikata s-sentenza ta' rilaxx jew ta' liberazzjoni.

Sabiex tagħmel dan, għandek żmien 6 xhur minn meta tiġi nnotifikata d-deċiżjoni ta' rilaxx jew ta' liberazzjoni biex tipprezenta appell, permezz ta' rikors, quddiem l-Ewwel President tal-Qorti tal-Appell fil-Qorti fejn tkun ingħatat is-sentenza.

Dan tal-aħħar jiddeċiedi dwar it-talba għal kumpens permezz ta' deċiżjoni motivata, li ssir wara smiġh pubbliku, u li matulu tkun tista' titlob li tinstema' personalment jew inkella permezz tal-avukat tiegħek.

Id-deċiżjoni tal-Ewwel President tal-Qorti tal-Appell tista' tkun soġġetta għal rikors quddiem il-Kummissjoni Nazzjonali "ta' kumpens għad-detenzjonijiet" (*la Commission Nationale "de réparation des détentions"* - CNR) fi żmien għaxart (10) ijiem minn meta tkun nnotifikata.

Il-CNR tiddeċiedi b'mod sovrannu u tagħti deċiżjoni li ma tistax tiġi appellata.

Il-kumpens li jingħata għandu jiġi għallas mill-Istat.

X'informazzjoni jkun hemm fil-kondotta?

Jekk fi tmiem l-appell jew ir-rikors ta' kassazzjoni, tkun ikkundannat għal piena permezz ta' deċiżjoni li saret definittiva, il-kundanna mogħtija tiddaħħal fil-kondotta tiegħek miżmuma mill-amministrazzjoni ġudizzjarja tal-pajjiż tal-orijini tiegħek.

Jien ċittadin ta' Stat Membru. Nista' nintbagħat lura wara l-proċess?

Skont il-Konvenzjoni dwar it-Trasferiment ta' Persuni Kkundannati tal-21 ta' Marzu 1983, it-trasferiment lejn il-pajjiż tal-orijini tiegħek jista' jintalab kemm minn dan il-pajjiż kif ukoll minn Franza, l-Istat li ħareġ il-kundanna.

Madanakollu, it-tweġġi ta' dan it-trasferiment jeħtieġ il-kunsens tiegħek minn qabel, permezz ta' deċiżjoni ħielsa u infurmata, jiġifieri inti jkollok informazzjoni sħiħa u preċiża dwar il-konsegwenzi tat-trasferiment.

Barra minn hekk, personalment tista' titlob trasferiment volontarju lejn il-pajjiż tal-orijini tiegħek. Sabiex tintlaqa' t-talba tiegħek, jeħtieġ li jiġu sodisfatti diversi kundizzjonijiet.

Jekk inkun ikkundannat, nista' nerġa' niġi iġġudikat għall-istess fatti?

Skont ir-regola "*Non bis in idem*" li tirregola d-dritt kriminali Franċiż, jekk ġejt iġġudikat u mbagħad ikkundannat permezz ta' deċiżjoni li saret *res judicata* fi Stat Membru, la tista' tkun akkużat u lanqas ikkundannat għall-istess fatti, fi Stat Membru ieħor.

L-aħħar aġġornament: 06/12/2021

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

5 - Il-ksur tar-regolamenti tat-traffiku u reati minuri oħra

Fi Franza, ċertu numru ta' reati minuri huma ttrattati direttament mill-Amministrazzjoni u mhux mill-awtoritajiet ġudizzjarji. Generalment, dawn ikunu jikkonstitwixxu ksur tar-regolamenti tat-traffiku. Dawn il-proċeduri speċifiċi jimplikaw ir-rispett tad-drittijiet fundamentali tiegħek, b'mod partikolari d-dritt tad-difiża. Barra minn hekk, penali amministrattiva qatt ma tista' tikkonsisti f'ċaħda mil-libertà.

Il-penali tingħata lilek, b'mod awtomatiku, direttament mill-awtorità amministrattiva kompetenti, li tkun sabet nuqqas fil-konfront ta' xi obbligu legali. Kull deċiżjoni li twassal għal penali trid tkun motivata, u int tista' tikkontestaha. Il-penali mogħtija hija immedjatament eżegwibbli, anki jekk tiddeċiedi li tappellaha.

Kif inhuma ttrattati r-reati minuri tal-kodiċi tat-traffiku?

Ir-reati relatati mat-traffiku huma ttrattati direttament minn gwardjan tat-traffiku, mill-pulizija jew mill-ġendarmerija. F'każ ta' konstatazzjoni ta' ksur, tingħatalek il-penali applikabbli immedjatament. Qabel dan, jiġu spjegati lilek ir-ragunijiet għall-penali tiegħek u tista' tagħti l-osservazzjonijiet tiegħek. Tingħata rapport verbali li jindika x'inhu r-reat li wettaqst kif ukoll il-penali mogħtija. Inti tkun soġġet għal dik il-penali sa minn meta tingħatalek.

Il-penalitajiet jikkonsistu f'multa b'total fiss, u possibbilment anki f'firmunkar tal-vettura.

Bħala ċittadin ta' Stat Membru ieħor, jekk ma ttrispettax ir-regolamenti tat-traffiku, tiġi ppenalizzat fi Franza. Jekk ma tħallasx il-penali qabel ma ttritorna lejn pajjiżek, ikun possibbli li tinfeṭaħ proċedura kontrik.

F'każ ta' appell, tista' tressaq rikors kontra din id-deċiżjoni, fi żmien xahrejn. B'hekk ikollok il-garanzija li l-penali li tingħatalek ma tistax tkun iggravata matul dan ir-rikors.

L-appell isir direttament fl-Amministrazzjoni, mingħajr proċess. Dan ir-rikors isir mal-awtorità li tkun ħarġet din il-penali l-ewwel (appell intern), u, f'każ ta' ċaħda, trid tappella lill-awtorità li hi superjuri fil-ġerarkija għal dik l-awtorità li tkun ħarġet il-penali (rikors ta' appell).

Il-proċedura li għandek issejwi tkun spjegata lilek direttament fuq ir-rapport li jingħatalek.

Trid tkun ippruvajt dawn l-għażliet għall-appell kollha biex eventwalment tkun tista' tirrikorri għal imħallef amministrattiv.

Kif inhuma ttrattati reati minuri oħra?

Ir-reati l-oħra ttrattati b'mod amministrattiv huma reati aktar gravi, marbutin mar-regolamentazzjoni tas-swieq finanzjarji, mad-dritt tal-kompetizzjoni jew inkella mar-regolamentazzjoni fiskali jew tal-immigrazzjoni.

Dawn ir-reati jitniżżlu fuq il-kondotta tiegħi?

Dawk ir-reati li fi Franza huma ttrattati b'mod amministrattiv, b'mod partikolari dawk li jikkonċernaw il-ksur tar-regolamenti tat-traffiku, ma jitniżżlux fuq il-kondotta tiegħek.

L-aħħar aġġornament: 06/12/2021

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Imputati (proċeduri kriminali) - Italja

Dawn in-noti ta' informazzjoni jispjegaw x'jiġri meta persuna tkun issuspettata jew tiġi akkużata b'reat kriminali.

Sommarju tal-proċedimenti kriminali

Sommarju tal-passi normali fil-proċedimenti kriminali fir-rigward tal-adulti huwa pprezentat hawn taħt.

Fin-noti ta' informazzjoni, tista' ssib deskrizzjoni dettaljata ta' kull stadju tal-proċedimenti, kif ukoll tad-drittijiet tiegħek. Din l-informazzjoni ma hijiex sostituzzjoni għal konsulenza legali u hija maħsuba biss bħala gwida.

Jinbdew proċedimenti kriminali meta l-pulizija jew il-prosekutur pubbliku jsiru jafu dwar att li jista' jikkostitwixxi reat kriminali.

Ladarba titlesta l-investigazzjoni, il-prosekutur iressaq il-proċedimenti biex jiftaħ il-proċess, sakemm ma jqisx xieraq li l-kawża tiġi miċhuda.

Sabiex reati jiġu ġġudikati minn qorti f'formazzjoni kolleġġjali, il-qorti tal-assise (korp simili għall-Qorti tal-Kuruna fir-Renju Unit (l-Ingilterra u Wales), jew id-Distrett Ġudizzjarju Federali fl-Istati Uniti), jew f'xi każijiet minn qorti magħmula minn imħallef wiehed, il-prosekutur jibgħat talba biex jinħareġ l-att tal-akkuża lill-imħallef fis-seduta preliminari.

Fit-tmiem tas-seduta preliminari, il-qorti tista' tpoġġi lill-imputat taħt att ta' akkuża jew twaqqaf il-proċedimenti

Fil-każ ta' reati li għalihom korp wiehed jew maġistrat tal-qorti minuri jkun kompetenti, il-prosekutur pubbliku joħroġ taħrika jew taħrika diretta għad-dehra (mandato di comparizione, citazione diretta in giudizio).

Hemm ukoll diversi proċeduri speċjali: proċedimenti sommarji, impożizzjoni ta' penali fuq talba tal-partijiet (sentenza fuq talba tal-partijiet), tqegħid immedjat jew dirett taħt att ta' akkuża (giudizio immediato, giudizio direttissimo), ordni ta' penali.

Il-proċedimenti kriminali generalment isiru fi tliet stadji:

il-prim'istanza (qorti tal-assise, qorti f'formazzjoni kolleġġjali, imħallef uniku jew maġistrat tal-qorti minuri),

l-appell u

il-qorti tal-kassazzjoni (l-ogħla istanza).

Fil-prim'istanza, jinġabru l-provi, it-testimonjanza tax-xhieda u l-provi dokumentarja kollha; il-proċedimenti jintemmu b'kundanna jew b'liberazzjoni.

Tista' tressaq appell kontra s-sentenza mogħtija fil-prim'istanza.

Il-qorti tal-appell tiddeċiedi jekk tikkonfermax is-sentenza mogħtija fil-prim'istanza jew jekk temendahiex kompletament jew parzjalment, jew jekk tannullahiex u tirrinviija l-kawża lura lill-qorti tal-prim'istanza.

Jista' jitressaq appell kontra d-deċiżjoni tal-qorti tal-appell quddiem il-qorti tal-kassazzjoni (l-ogħla istanza).

Il-qorti tal-kassazzjoni tagħti s-sentenza tagħha, li biha tista' tiddikjara t-talba inammissibbli jew tiċhadha, tannulla s-sentenza appellata mingħajr rinviyu, jew tannulla s-sentenza u tirrinviija l-kawża lura lill-qorti tal-prim'istanza.

Ladarba jitlestew l-istadji kollha tal-proċedimenti, is-sentenza ssir finali. Fil-każ ta' kundanna bl-impożizzjoni ta' penali, din tal-aħħar issir eżegwibbli.

Fin-noti ta' informazzjoni, tista' ssib deskrizzjoni dettaljata ta' kull stadju tal-proċedimenti, kif ukoll tad-drittijiet tiegħek. Din l-informazzjoni ma hijiex sostituzzjoni għal konsulenza legali u hija maħsuba biss bħala gwida.

Jekk inti vittma ta' reat, tista' ssib l-informazzjoni kollha dwar id-drittijiet tiegħek [hawnhekk](#).

Ir-rwol tal-Kummissjoni Ewropea

Ta' min jinnota li l-Kummissjoni Ewropea ma għandha l-ebda rwol fi proċedimenti kriminali fl-Istati Membri u għalhekk ma tistax tgħinek biex tressaq kwerela.

L-informazzjoni pprovduta f'dawn in-noti ta' informazzjoni qiegħda biss biex tinformak dwar kif tista' tippreżenta kwerela u lil min għandek tikkuntattja.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt biex issib l-informazzjoni li teħtieġ:

[1 - Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni](#)

[2 - Id-drittijiet tiegħi waqt il-proċess](#)

[3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess](#)

Links relatati

[Il-Ministeru tal-Gustizzja](#)

[Kwistjonijiet ta' liġi ġenerali](#)

[Kwistjonijiet tal-liġi kriminali](#)

[Il-Kamra tal-Avukati tal-Kawzi Kriminali Taljana](#)

[Id-Drittijiet tal-Bniedem](#)

L-aħħar aġġornament: 22/03/2023

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

1 - Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni

A. Jekk jien ċittadin barrani, dan jaffettwa l-investigazzjoni?

Iva, essenzjalment minhabba li jkunu rilevanti xi drittijiet u garanziji addizzjonali (ara wkoll [hawn taħt](#)).

B. X'inhuma l-istadji ta' investigazzjoni?

i. L-istadju tal-kompilazzjoni tax-xhieda/is-setgħat investigattivi

L-attivitajiet tal-pulizija fl-investigazzjonijiet kriminali huma previsti fl-Artikoli 347 sa 357 tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali; l-attivitajiet tal-prosekutur pubbliku huma regolati mill-Artikoli 358 sa 378 tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali.

ii. Detenzjoni mill-pulizija

Skont l-Artikolu 384 tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali, minbarra f'każijiet flagranti, li fihom il-pulizija tar-reati kriminali ttwettaq arrest obligatorju jew arrest fakultattiv ta' persuna suspettata waqt li tkun qed ttwettaq reat, fejn ikun hemm fatturi speċifiċi li, anke meta jkun impossibbli li tiġi identifikata l-persuna suspettata, jindikaw li r-riskju ta' ħarba huwa fondat, il-prosekutur pubbliku jordna l-arrest provviżorju jew, qabel ma l-prosekutur pubbliku jkun ha' fidejħ l-investigazzjoni, il-pulizija tar-reati kriminali ttwettaq l-arrest provviżorju ta' persuna fuq inizjattiva proprja fuq suspett serju ta' reat li għalih il-liġi timponi sentenza ta' għomor il-habs jew ta' prigunerija ta' mill-inqas sentejn u massimu ta' sitt (6) snin, jew ta' reat li jinvolvi armi tal-gwerra u splussivi, jew ta' reat imwettaq għall-finijiet tat-terroriżmu, inkluż it-terroriżmu internazzjonali, jew is-sovverzjoni tal-ordni demokratiku.

iii. Interrogazzjoni

Il-persuna li tkun qed tiġi investigata, anke jekk tiġi arrestata jew miżmuma għal raġuni oħra, tipparteċipa b'mod volontarju fl-interrogazzjoni, sugġett għas-salvagwardji meħtieġa biex jiġi evitat ir-riskju ta' harba jew vjolenza; ma jistgħux jintużaw metodi jew tekniki li jistgħu jinfluwenzaw il-libertà tal-awtodeterminazzjoni jew li jbiddu l-kapaċità tal-memorja u tal-valutazzjoni tal-fatti, anke bil-kunsens tal-persuna interrogata.

iv. Arrest preventiv

L-arrest preventiv u miżuri oħra ta' superviżjoni personali huma previsti fl-Artikoli 272 sa 315 tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali. Is-sistema ta' miżuri ta' superviżjoni personali hija regolata mill-prinċipji tal-adegwatezza u tal-proporzjonalità, li abbazi tagħhom, bħala regola ġenerali, meta jordna l-miżuri, l-imħallef irid iqis, minn naħa, l-adegwatezza speċifika ta' kull miżura meta mqabbla man-natura u l-grad tar-rekwiżiti kawtelatorji li jidu jiġu ssodisfati fil-każ speċifiku u, min-naħa l-oħra, kull miżura trid tkun proporzjonata għall-kobor tal-fatti u għall-penali li tkun giet jew tista' tiġi imposta.

C. X'inhuma d-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni?

i. Jien intitolat għal interpretu u traduzzjonijiet?

Iva, f'konformità mal-Artikolu 143 tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili.

ii. X'inhuma d-drittijiet tiegħi għall-informazzjoni u aċċess għall-atti tal-kawża?

F'dan ir-rigward, għandu jiġi nnotat, b'mod ġenerali, li n-notifika tat-tlestija tal-investigazzjonijiet preliminari lill-persuna suspettata u lill-avukat tad-difiża tagħha tinkludi rapport fil-qosor tal-fatti li fuqhom tkun se tittiehed azzjoni legali, id-dispozzjonijiet legali li allegatament inkisru u d-data u l-post tal-att, filwaqt li tindika li d-dokumenti relatati mal-investigazzjonijiet imwettqa jkunu ġew ippreżentati lill-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku u li l-persuna suspettata u l-avukat tagħha jkunu intitolati li jispjegaw u jieħdu kopja tagħhom; barra minn hekk, hemm stabbiltà regoli speċifiċi dwar id-dritt li wiehed jiġi infurmat u d-dritt ta' aċċess għad-dokumenti fil-proċess tal-kawża, b'mod partikolari dwar kif għandha ssir l-interrogazzjoni jew dwar l-impożizzjoni ta' miżura ta' protezzjoni personali.

iii. Jien għandi dritt għal avukat u li ninforma lil terza persuna bis-sitwazzjoni tiegħi?

Il-persuna suspettata/akkuzata hija intitolata tqabdat mhux aktar minn żewġ avukati biex jiddefenduha; persuna suspettata/akkuzata li ma tkunx qabdet avukat jew li ma jkollhiex avukat difensur tkun assistita minn avukat mahtur uffijjalment. Għall-ispezzjonijiet u t-ftitxijiet, japplikaw dispożizzjonijiet speċifiċi li jinkludu, id-dritt tal-persuna kkonċernata li tkun assistita minn rappreżentant, sakemm dan ikun disponibbli u xieraq.

iv. Jien intitolat għall-għajjuna legali?

Iva, meta jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet stabbiliti fid-dispożizzjonijiet rilevanti fis-sehħ.

v. X'inhu importanti li wiehed ikun jaf dwar:

a. Il-preżunzjoni tal-innoċenza

L-Artikolu 27 tal-Kostituzzjoni Taljana jipprevedi li l-persuni akkuzati ma għandhomx jitqiesu haġta sakemm tingħata sentenza finali.

b. Id-dritt li wiehed jibqa' sieket u li wiehed ma jinkriminax ruħu

F'dan ir-rigward, ta' min jinnota, fost l-oħrajn, li qabel ma tidba l-interrogazzjoni, il-persuni jridu jiġu infurmati li d-dikjarazzjonijiet tagħhom dejjem jistgħu jintużaw kontrihom u li, hliet għall-obbligu li jipprovdu d-dettalji tagħhom, għandhom id-dritt li ma jwieġbu l-ebda mistoqsija, iżda l-proċedura tkompli xorta waħda; jekk dawn id-dispożizzjonijiet ma jiġux osservati, kwalunkwe dikjarazzjoni li tagħmel il-persuna li tkun giet interrogata ma tkunx tista' tintuza.

c. L-oneru tal-prova

B'mod ġenerali, l-oneru tal-prova fir-rigward tal-fatti relatati mal-att ta' akkuza, tar-responsabbiltà kriminali u tad-determinazzjoni tal-piena jew tal-miżura preventiva jaqa' fuq il-prosekutur pubbliku.

vi. X'inhuma s-salvagwardji speċifiċi għall-minuri?

Ir-regoli relatati mal-proċedimenti kriminali kontra t-fal u ż-żgħażaġ huma stabbiliti fid-Digriet Presidenzjali Nru 448 tat-22 ta' Settembru 1988 li, b'mod ġenerali, jistabbilixxi sistema ta' benefiċċju akbar għall-persuna suspettata/akkuzata, kemm fl-investigazzjonijiet preliminari kif ukoll fil-proċedimenti tal-qorti.

vii. X'inhuma s-salvagwardji speċifiċi għall-persuni vulnerabbli?

Bħala regola ġenerali, japplikaw ir-regoli ordinarji dwar il-protezzjoni tad-drittijiet individwali rilevanti.

D. X'inhuma t-termini legali tal-investigazzjoni?

B'mod ġenerali, jekk il-prosekutur pubbliku ma jittlobx iċ-ċaħda tal-kawża, huwa jrid jiftaħ proċedimenti kriminali fi żmien sitt (6) xhur mid-data li fiha l-isem tal-persuna li tkun giet akkuzata bir-reat jiddaħħal fir-registru tar-reati rrapportati; din l-iskadenza hija estiża għal sena għal kwalunkwe wiehed mir-reati stabbiliti fl-Artikolu 407(2)(a) tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali (kriminalità organizzata, terroriżmu, reati relatati ma' armi tan-nar jew drogi u reati serji oħra). Fi kwalunkwe każ, qabel ma tiskadi l-iskadenza, il-prosekutur pubbliku jista' jittlob lill-imħallef responsabbli għall-investigazzjonijiet preliminari biex jestendi l-perjodu msemmi hawn fuq għal raġunijiet ġustifikati; il-prosekutur pubbliku jista' bħala regola, jittlob aktar estensjonijiet f'każijiet ta' investigazzjonijiet partikolarment kumplessi jew fejn ikun oġġettivament impossibbli li dawn jiġu konklużi fil-perjodu estiż; kwalunkwe estensjoni tista' tiġi awtorizzata mill-imħallef responsabbli għall-investigazzjonijiet preliminari għal perjodu ta' mhux aktar minn 6 xhur. Bħala regola, l-investigazzjonijiet preliminari, inkluża kwalunkwe estensjoni, ma jistgħux, madankollu, idumu aktar minn 18-il xahar. Madankollu, it-tul massimu huwa ta' sentejn jekk l-investigazzjonijiet preliminari jikkonċernaw ir-reati msemmija fl-Artikolu 407(2)(a), jew f'każijiet speċifiċi limitati oħra stabbiliti bil-liġi.

E. X'miżuri jittieħdu fl-istadju tal-investigazzjoni, inkluż alternattivi għall-arrest preventiv u l-possibbiltajiet ta' trasferiment lejn l-istat ta' oriġini (Ordni ta' Superviżjoni Ewropea)?

Minbarra l-arrest preventiv, jistgħu jiġu imposti l-miżuri koerċittivi ta' superviżjoni personali li ġejjin: il-projbizzjoni fuq it-tluq mill-pajjiż, l-obbligu ta' rappurtar lill-pulizija tal-investigazzjoni kriminali, it-tneħħija mid-dar tal-familja, il-projbizzjoni li wiehed imur f'postijiet li normalment iżzurhom il-vittima, il-projbizzjoni u l-obbligu ta' residenza f'indirizz speċifiku, l-arrest domiciliari, l-arrest preventiv f'istituzzjonijiet b'arranġamenti ta' detenzjoni aktar laxki għall-ommijiet, l-arrest preventiv f'faċilità ta' kura medika.

L-aħħar aġġornament: 22/03/2023

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

2 - Id-drittijiet tiegħi waqt il-proċess

A. Fejn se jsir il-proċess?

Bħala regola ġenerali, il-proċess iseħħ fil-post fejn il-qorti jkollha l-gurisdizzjoni - f'termini territorjali u relatati mas-sugġett - fir-rigward tar-reat ikkonċernat.

B. L-akkuza jistgħu jiġu modifikati? Jekk iva, għandi dritt li niġi infurmat?

B'mod ġenerali, jekk waqt il-proċess il-fatti jidher li jkunu differenti minn dawk deskritti fid-digriet li jirreferi l-kwistjoni għal proċess u ma jkunux kompetenza ta' qorti superjuri, il-prosekutur pubbliku jemenda l-akkuza u jipproċedi bin-notifika l-ġdida; l-istess japplika fir-rigward ta' reat konkorrenti u kwalunkwe ċirkustanza aggravanti li tirriżulta mill-proċess. Bħala regola, il-prosekutur pubbliku jipproċedi bil-mod ordinarju jekk, matul il-proċess, jirriżulta fatt ġdid fir-

rigward tal-imputat li ma jkunx stabbilit fid-digriet originali u li jrid jiġi ttrattat *ex officio*. Madankollu, jekk il-prosekutur pubbliku jitlob hekk, l-imħallef jista' jawtorizza n-notifika tal-akkuza emendata fl-istess seduta, jekk l-imputat jagħti l-kunsens tiegħu u jekk dan ma jippreġudikax it-termini tal-proċedimenti. Jekk il-prosekutur pubbliku jipproċedi direttament bl-akkuza l-għida, bħala regola l-imputat jista' jitlob li l-proċess jiġi sospiż u li jiġu ammessi provi godda.

C. X'inhuma d-drittijiet tiegħi meta nidher quddiem il-qorti?

i. Irid inkun preżenti fil-proċess? B'liema kundizzjonijiet nista' nkun assenti matul il-proċess?

L-imputat għandu d-dritt - mhux l-obbligu - li jkun preżenti waqt il-proċess. Il-qorti tista', madankollu, tordna li l-imputat assenti jkun imġiegħel jattendi, meta d-dehra tiegħu tkun meħtieġa għall-kumpilazzjoni ta' xhieda li ma jkunx l-eżami.

Għandi dritt għal interpretu u għal traduzzjoni tad-dokumenti?

Iva, skont l-Artikolu 143 tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali.

iii. Għandi dritt għal avukat?

L-imputat għandu d-dritt li jahtar mhux aktar minn żewġ avukati difensuri; persuna suspettata/imputata li ma tkunx ħatret jew li ma jkollha l-ebda avukat tad-difiża tkun assistita minn avukat maħtur *ex officio*.

iv. Xi drittijiet proċedurali oħra għandi nkun naf bihom? (eż. dehra ta' persuni suspettati quddiem il-qorti)

F'dan ir-rigward, jista' jiġi rrelewat li, skont l-Artikolu 523 tal-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali, l-imputat u l-avukat difensur tiegħu jridu, fi kwalunkwe każ, jikkellmu l-aħħar waqt is-seduta jekk jitolbu li jsir hekk, u fin-nuqqas ta' hekk, il-proċedura tkun invalida. Barra minn hekk, ta' min jinnota li, fi kwalunkwe stadju u istanza tal-proċedimenti, il-partijiet u l-avukat tad-difiża tagħhom jistgħu jipprezentaw sottomissjonijiet bil-miktub jew talbiet lill-qorti.

D. Sentenzi possibbli

L-imħallef jagħti kundanna jekk l-imputat jinstab ħati tar-reat li jkun akkużat bih lil hinn minn kwalunkwe dubju raġonevoli, u permezz ta' sentenza l-imħallef japplika piena u kwalunkwe miżura preventiva. Meta jagħti kundanna, l-imħallef jiddeciedi wkoll dwar kwalunkwe talba għal restituzzjoni u kumpens għad-danni. Jekk l-imħallef jiddeciedi li l-imputat irid iħallas kumpens għad-danni, huwa jstabilixxi wkoll l-ammont tiegħu, sakemm din ma tkunx fil-kompetenza ta' qorti oħra.

L-aħħar aġġornament: 22/03/2023

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

A. Għandi d-dritt nappella d-deċiżjoni tal-qorti?

Iva, bħala regola - soġġett għall-eċċezzjonijiet previsti mil-liġi (ara l-Artikolu 593 tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali) - jista' jiġi pprezentat appell kontra sentenza ta' kundanna; alternattivament, jista' jiġi pprezentat appell direttament quddiem il-Qorti tal-Kassazzjoni kontra sentenza fil-prim'istanza li jkun soġġetti għal appell.

B. X'rimedji oħrajn għandi?

Appell fil-kassazzjoni fuq il-bażijiet stabbiliti mil-liġi (ara l-Artikolu 606 tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali) - minbarra l-każijiet previsti taħt dispożizzjonijiet speċifiċi - jista' jiġi pprezentat kontra sentenza mogħtija fl-appell jew sentenza li ma humiex soġġetti għal appell.

C. X'inhuma l-konsegwenzi jekk niġi ikkundannat?

i. Il-fedina penali

B'mod ġenerali, il-kundanni kriminali finali jiġu rreġistrati, *inter alia*, f'estratt mill-fedina penali tal-individwu inkwistjoni.

v. L-eżekuzzjoni tas-sentenza, it-trasferiment tad-detenu, is-sentenzi sospiżi u s-sanzjonijiet alternattivi

Sospensjoni kondizzjonali tas-sentenza: bħala regola, meta tingħata sentenza ta' priġunerija jew sentenza ta' kustodja għal perjodu ta' sentejn jew inqas, jew piena monetarja li, waħedha jew flimkien mas-sentenza ta' kustodja korrispondenti skont il-liġi, tkun ekwivalenti għal sentenza li tinvolvi ċ-ċaħda tal-libertà ta' perjodu totali ta' sentejn jew inqas, il-Qorti tista' tordna li l-eżekuzzjoni tas-sentenza tiġi sospiża għal perjodu ta' 5 snin jekk il-kundanna tkun għal reat kriminali serju u għal sentejn jekk il-kundanna tkun għal reat inqas serju; huma previsti limiti oġġla ta' pjeni għall-minorenni u għall-adulti taħt l-età ta' 21 sena (3 snin u sentejn u nofs rispettivament).

Sanzjonijiet alternattivi: skont l-Artikolu 53 tal-Liġi Nru 689 tal-24 ta' Novembru 1981, il-Qorti tista', meta tagħti sentenza ta' kundanna, fejn tqis li t-terminu ta' detenzjoni ma jridx jaqbeż is-sentejn, tissostitwixxi dik is-sentenza b'sentenza ta' semidetenzjoni; meta tqis li t-terminu ma jridx jaqbeż sena, hija tista' tissostitwixxi dik is-sentenza bis-supervizzjoni tal-qorti ("*libertà controllata*"); meta tqis li t-terminu ma jridx jaqbeż 6 xhur, hija tista' tissostitwixxi wkoll dik is-sentenza b'piena monetarja proporzjonata.

L-eżekuzzjoni tas-sentenza: b'mod ġenerali - ħlief fil-każ ta' persuna li, fid-dawl tal-att li rriżulta fl-eżekuzzjoni tas-sentenza ta' kundanna, diġà hija detenuta f' kustodja fil-ħabs fiż-żmien meta tingħata s-sentenza finali, l-eżekuzzjoni tas-sentenza ta' kustodja - inkluża kwalunkwe parti rimanenti minn sentenza itwal - li ma taqbiżx 4 snin u li ma gietx imposta għal certi reati kriminali serji (imsemmija fl-Artikolu 656(9)(a) tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali u fl-Artikolu 4 bis tal-Liġi Nru 354/1975) hija sospiża mill-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku, b'digriet għal dak il-għan innotifikat lill-persuna kkundannata u lill-avukat tagħha, li jiddikjara, *inter alia*, li jista' jiġi pprezentat rikors għal alternattiva għal detenzjoni ordinarja fil-ħabs fil-limiti ta' żmien stabbiliti mil-liġi; l-imħallfin li jissorveljaw l-eżekuzzjoni tas-sentenzi (*Magistratura di Sorveglianza*) huma responsabbli sabiex jiddeciedu tali rikorsi.

Trasferiment ta' persuni f'kustodja: id-dispożizzjonijiet stabbiliti fid-Digriet Leġiżlattiv Nru 16 tas-7 ta' Settembru 2010, adottat f'konformità mal-Liġi Delegata Nru 88 tas-7 ta' Lulju 2009 (Liġi Komunitarja 2008) sabiex il-liġi nazzjonali Taljana tiġi allinjata mad-Deciżjoni Qafas tal-Kunsill 2008/909/GAI tas-27 ta' Novembru 2008 (dwar l-applikazzjoni tal-principju ta' rikonossiment reciproku ta' sentenzi f'materji kriminali li jimponu pieni ta' kustodja jew miżuri li jinvolvu ċ-ċaħda tal-libertà bil-għan li jiġu eżegwiti fl-Unjoni Ewropea) jew id-dispożizzjonijiet ta' trattati internazzjonali bilaterali konkluzi mill-Italja *f'dan il-qasam għandhom japplikaw*.

L-aħħar aġġornament: 22/03/2023

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Imputati (proċeduri kriminali) - Ċipru

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw x'jiġri meta persuna tkun issuspettata jew akkużata b'delitt li jiġi ttrattat fil-qorti.

Sommarju tal-proċess kriminali

Dan li ġej huwa sommarju tal-istadji normali fi proċess kriminali:

Persuna ssuspettata b'involvement f'reat tista' tiġi interrogata mill-pulizija. Il-pulizija hija responsabbli mill-investigazzjoni ta' delitt.

Il-persuna ssuspettata tista' tiġi arrestata taħt mandat ġudizzjarju ħlief fil-każ ta' reat flagranti.

Qabel l-interrogazzjoni mill-pulizija, il-persuna ssuspettata trid tiġi infurmata bid-dritt li tikkomunika ma' avukat u trid tingħata t-twissija. Jekk fl-aħħar tal-investigazzjoni tirriżulta evidenza inkriminanti kontra l-persuna ssuspettata, hija tiġi mixlija formalment mill-pulizija. F'każijiet kriminali serji d-deċiżjoni ta' prosekuzzjoni tittiehed mill-Avukat Ġenerali (*Genikos Eisaggeleas*). Din is-setgħa tal-pulizija tibqa' dejjem soġġetta għas-supervizjoni ġenerali tal-Avukat Ġenerali li, skont il-Kostituzzjoni, għandu s-setgħa li jistitwixxi, imexxi, jieħu f'idejha u jkompli jew iwaqqaf kull proċedura kriminali. L-att tal-akkuża li jstabilixxi r-reat(i) jiġi ppreżentat mill-pulizija lil imħallef distrettwali għall-approvazzjoni. Jekk jiġi approvat, l-akkużat jiġi msejjaħ biex jidher quddiem il-qorti f'data speċifikata.

Skont il-gravità tagħhom, kawzi kriminali jistgħu jinSTEMGħu: (a) sommarjament minn imħallef wieħed tal-Qorti Distrettwali (*Eparchiako Dikastirio*) b'guriżdizzjoni fid-distrett fejn twestaq ir-reat, (b) fuq informazzjoni mill-Avukat Ġenerali, mill-Qorti tal-Assize (*Kakourgiodikeio*) komposta minn tliet imħallfin tal-qorti distrettwali u ppreseduta minn president ta' Qorti Distrettwali.

Fi proċeduri sommarji, fid-data li fiha l-akkużat jissejjaħ biex jidher quddiem il-qorti, hu jwieġeb għall-akkuża/i billi jiddikjara ruħu ħati jew mhux ħati. F'kawzi li jinSTEMGħu mill-Qorti tal-Assize, fid-data magħżula ssir inkjesta preliminari quddiem imħallef tal-qorti distrettwali. L-inkjesta preliminari tista' ma ssirx jekk l-Avukat Ġenerali jiċċertifika li din ma tkunx neċessarja. Il-prassi segwita attwalment hija li l-inkjesta preliminari ma ssirx.

Il-vittma ta' delitt għandha d-dritt li tippreżenta kwerela.

L-Avukat Ġenerali għandu r-responsabbiltà ġenerali għal prosekuzzjonijiet kriminali, inkluż id-dritt li jwaqqaf il-prosekuzzjoni.

F'Ċipru ma jsirux proċessi li jinSTEMGħu quddiem il-ġurati.

Jekk inkjesta tal-qorti tiddetermina li l-akkużat mhux fi stat li jwieġeb ħati jew mhux ħati minħabba disturbi mentali jew inkapaċità oħra, il-qorti tista' tordna li jiġi ttrattat f'istituzzjoni xierqa.

L-akkużat jista' jressaq oġġezzjonijiet preliminari għall-akkużi fuq il-baži ta': (a) nuqqas ta' guriżdizzjoni, sostanzjali jew territorjali, (b) liberazzjoni jew kundanna precedenti għall-istess att(i), (c) maħfra tar-reat(i), (d) akkużi inkompleti jew ripetuti.

Għal atti kriminali relatati, jistgħu jiġu akkużati aktar minn persuna waħda fl-istess att ta' akkuża. Jekk dan jiġi kkunsidrat bħala ingust, il-qorti tista' tordna li l-akkużi jinqasmu għall-finijiet tal-proċess.

Il-proċess jibda bil-provi tal-prosekuzzjoni (*katigorousa archi*). Malli l-prosekuzzjoni tagħlaq il-każ tagħha, il-qorti tiddetermina jekk l-akkużat għandux każ għal xiex iwieġeb. Jekk iva, l-akkużat jissejjaħ mill-Qorti biex jiddefendi lilu nnifsu u jiġi infurmat bid-dritt tiegħu li jibqa' sieket jew li jagħmel dikjarazzjoni mill-izbarra jew li jixhed taħt ġurament. L-akkużat jista' f'kull ħin iressaq provi biex jiddefendi ruħu. Ebda inferenza negattiva ma tista' tiġi inferita jekk wieħed jeżerċita d-dritt li jibqa' sieket. Hekk kif id-difiża tagħlaq il-każ tagħha, il-partijiet jagħmlu s-sottomissjonijiet finali tagħhom u l-qorti tagħti s-sentenza tagħha. Ix-xhieda kollha li jixhdu taħt ġurament fil-qorti jrid isir ilhom kontroezami.

Il-proċess għandu jzomm mal-istandards ta' smiġħ xieraq. Il-preżunzjoni tal-innoċenza topera tul is-smiġħ kollu. L-oneru tal-provi f'kull ħin jaqa' fuq il-prosekuzzjoni. Jekk fl-aħħar tal-proċess il-qorti ma tkunx ċerta lil hinn minn kull dubju raġonevoli fir-rigward tal-ħtija tal-akkużat, dan irid jinfeles.

Jekk l-akkużat jiġi kkundannat, ikun imiss il-proċedura tal-ġhoṭi tas-sentenza.

Tista' ssib id-dettalji dwar dawn l-istadji kollha fil-proċess u dwar id-drittijiet tiegħek fl-iskedi informativi. Din l-informazzjoni mhijiex sostituzzjoni għal konsulenza legali u hija maħsuba biss bħala gwida.

Ir-rwol tal-Kummissjoni Ewropea

Għandek tkun taf li l-Kummissjoni Ewropea ma għandha ebda rwol fil-proċeduri kriminali fl-Istati Membri u ma tistax tgħinek jekk għandek kwerela. F'dawn l-iskedi informativi ssib informazzjoni dwar kif għandek tippreżenta kwerela u lil min għandek tindirizzaha.

Ikklkja fuq il-links ta' hawn taħt biex issib l-informazzjoni li teħtieġ

[Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni ta' delitt](#)

[Id-drittijiet tiegħi matul il-proċess](#)

[Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess](#)

L-aħħar aġġornament: 11/03/2024

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni ta' delitt

A. Jekk jien ċittadin barrani, dan jaffettwa l-investigazzjoni?

Le.

B. X'inhuma l-istadji ta' investigazzjoni?

i. Fażi ta' ġbir ta' evidenza / Setgħat tal-investigaturi

Kull uffiċjal investigattiv jista' jitlob lil kwalunkwe persuna, li għandu raġuni biex jissupponi li tkun midħla tal-fatti jew taċ-ċirkostanzi tar-reati li jkun qed jinvestiga, biex tattendi f'dak il-ħin u post li l-uffiċjal jista' raġonevolment jiddetermina għall-iskop li jeżaminaha u jieħu dikjarazzjoni mingħandha dwar dan ir-reat.

ii. Kustodja tal-pulizija

Persuna li tiġi arrestata u miżmuma għandu jkollha d-dritt li titlob li hi jew l-avukat tagħha jingħata aċċess fil-ħin dovut għad-dokumenti essenzjali li huma rilevanti għall-każ speċifiku u li jkunu fil-pussess tal-prosekuzzjoni, u li jkunu meħtieġa biex tikkontesta b'mod effettiv il-legalità tal-arrest u d-detenzjoni. Id-«dokumenti essenzjali» għandhom ifissru l-kopja tal-mandat ta' arrest u detenzjoni u l-kopja tat-talba u l-affidavit li abbażi tagħhom inħareġ il-mandat. Fejn jintwera lill-imħallef li l-investigazzjonijiet dwar it-tweġiq ta' reat kriminali li għalih persuna giet arrestata ma jkunux tlestew, u wara talba minn uffiċjal tal-pulizija fil-grad ta' Kap Spettur jew grad oġħla, l-imħallef għandu jkun kapaci skont il-liġi, kemm jekk ikollu l-awtorità jew le li jittratta r-reat kriminali li fir-rigward tiegħu ssir l-interrogazzjoni, li jordna, minn żmien għal żmien, li l-persuna arrestata tinzamm fil-kustodja tal-pulizija għal perjodu ta' mhux aktar minn tmint ijiem, u fi kwalunkwe każ kif il-Qorti jidhrilha xieraq, u l-jum wara l-ordni għall-kustodja tal-pulizija jiġi kkunsidrat bħala l-ewwel jum fil-kustodja tal-pulizija.

iii. Interrogatorju

L-uffiċjal investigattiv jista' jirreġistra kwalunkwe xhieda tal-persuna li tkun qed tiġi interrogata, li mbagħad tinqara lill-imsemmija persuna li mbagħad tiffirmaha jew, jekk il-persuna tkun illitterata, tpoġġi marka distinta fuqha. Meta l-persuna tiffirma li tagħxi b'dan il-mod, l-uffiċjal investigattiv għandu jirreġistra r-rifjut fi tmiem ix-xhieda, u jindika wkoll ir-raġuni għall-imsemmi rifjut, jekk dak ġie vverifikat, u sussegwentement ix-xhieda għandha tkun iffirmata mill-uffiċjal investigatur.

Kwalunkwe xhieda bħal din, sakemm ikun ippruvat li kienet volontarja, għandha tiġi aċċettata bħala evidenza fi kwalunkwe proċediment kriminali kontra l-persuna li tat ix-xhieda.

Kull min, mingħajr raġuni tajba, jirrifjuta li jidher f'dak il-post u ħin li l-uffiċjal investigattiv jista' jiddetermina, għandu jkun ħati ta' reat kriminali u jehel priġunerija ta' mhux aktar minn sena jew penali finanzjarja li ma taqbiżx l-elf lira jew iż-żewġ pieni msemmija hawn fuq.

Matul l-investigazzjoni ta' reat kriminali, fejn l-uffiċjal investigattiv iqis li dokument huwa meħtieġ jew mixtieq għall-iskopijiet tal-investigazzjoni, l-uffiċjal jista' joħroġ ordni bil-miktub indirizzata lill-persuna li għandha jew huwa maħsub li għandha dak id-dokument fil-pussess jew il-kontroll tagħha, u jittlob li dik il-persuna tipproduċi d-dokument f'post u ħin raġonevoli kif speċifikat fl-ordni. Kull persuna meħtieġa, b'ordni bil-miktub, biex tipproduċi dokument għandha titqies li kkonformat mal-ordni jekk tkun ikkawżat li d-dokument jiġi prodott minflok ma tidher personalment għal dak l-iskop.

Kull min, mingħajr raġuni xierqa, jirrifjuta li jipprezenta kwalunkwe dokument wara ordni rilevanti skont dan l-Artikolu, għandu jkun haġi ta' reat kriminali u jehel priġunerija ta' mhux aktar minn tliet snin jew penali finanzjarja li ma taqbiżx l-elf u ħames mitt lira jew iż-żewġ pieni msemmija hawn fuq.

iv. Detenzjoni qabel il-proċess

Kwalunkwe qorti tista', jekk tqis li huwa xieraq, tiddiferixxi kwalunkwe kawża mressqa quddiemha u abbażi ta' dan tista' jew tefles lill-akkuzat b'dawk it-termini li tqis raġonevoli jew tordna li jinżamm taħt arrest preventiv.

C. X'inhuma d-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni?

i. Xi drittijiet għandi rigward l-interpretazzjoni u t-traduzzjoni?

Is-suspettati li ma jifhmux il-lingwa tal-pulizija jew ta' awtoritajiet kompetenti oħra għandhom ikunu intitolati għal assistenza minn interpretu mingħajr ħlas. L-interpretu jista' jgħin lis-suspettati biex jikkonfermaw mal-avukat tagħhom u għandu jzomm il-kontenut ta' dik il-komunikazzjoni kunfidenzjali. Barra minn hekk, għandu jkollhom id-drittijiet li ġejjin:

Fil-każ ta' arrest barra minn għassa tal-pulizija, meta l-uffiċjal tal-pulizija li wettaq l-arrest ma jikkonfermaw il-lingwa li s-suspettati jifhmu sabiex jinfurmawhom, jew m'għandux il-mezzi meħtieġa biex jagħmel dan meta jkun barra l-għassa, l-uffiċjal għandu jinforma lill-investigatur, li jirraġona biex is-suspettati jiġu infurmati immedjatament u, fi kwalunkwe każ, qabel ma tibda l-investigazzjoni.

Jekk is-suspettati ma jistgħux jikkonfermaw mal-avukat tal-għażla tagħhom b'lingwa li jifhmu, interpretu jew persuna oħra tista' tkun preżenti fl-intervisti, fuq talba tal-avukat imsemmi, sabiex l-avukat tas-suspettati jkun jista' jikkonferma magħhom b'lingwa li jifhmu.

Barra minn hekk, jekk is-suspettati ma jistgħux jikkonfermaw mat-tabib b'lingwa li jifhmu, interpretu jew persuna oħra tista' tkun preżenti għall-eżami mediku, trattament u segwitu sabiex il-tabib tas-suspettati jkun jista' jikkonferma magħhom b'lingwa li jifhmu.

Barra minn hekk, huma għandu jkollhom id-dritt għal traduzzjoni bla ħlas tad-dokumenti essenzjali kollha (mandat ta' arrest u/jew detenzjoni, l-att ta' akkuża, kwalunkwe deċiżjoni u ordni għaddejjenti fil-proċedimenti u kwalunkwe dokument ieħor meqjus essenzjali mill-awtorità kompetenti). Traduzzjoni orali u/jew sommarju orali ta' dokumenti essenzjali jistgħu jiġu pprovduti f'ċerti każijiet.

ii. X'inhuma d-drittijiet tiegħi għall-informazzjoni u l-aċċess għall-atti tal-proċess?

Mal-arrest u d-detenzjoni, is-suspettati jew l-avukat tagħhom għandu jkollhom id-dritt li jaċċessaw id-dokumenti essenzjali (kopja tal-mandat ta' arrest u detenzjoni, kopja tal-talba u tal-affidavit li abbażi tiegħu nħareġ il-mandat) li għandhom bżonn biex jikkontestaw il-legalità tal-arrest jew id-detenzjoni tas-suspettati. Jekk il-każ jittressaq quddiem qorti, is-suspettati jew l-avukat tagħhom għandu jkollhom id-dritt li jaċċessaw ix-xhieda u d-dokumenti miksuba matul l-investigazzjoni tal-każ relatati mar-reat kriminali li jkun għaddej minn proċess.

iii. X'inhuma d-drittijiet tiegħi ta' aċċess għal avukat u biex tiġi infurmata parti terza dwar is-sitwazzjoni tiegħi?

Dritt ta' aċċess għal avukat

Is-suspettati għandu jkollhom id-dritt li jikkonfermaw ma' avukat b' mod kunfidenzjali. L-avukat għandu jkun indipendenti mill-pulizija, li tista' tgħin lis-suspettati jikkuntattja avukat.

Skont il-liġi, is-suspettati għandu jkollhom ukoll id-drittijiet li ġejjin:

Immedjatament wara l-arrest u mingħajr dewmien żejjed, huma għandhom ikunu intitolati li jikkuntattjaw lil avukat tal-għażla tagħhom bit-telefon huma stess, mingħajr ebda persuna oħra preżenti.

Huma għandu jkollhom id-dritt ta' aċċess għal avukat fil-ħinijiet li ġejjin, liema minnhom jiġi l-ewwel:

- (a) qabel ma jiġu interrogati mill-pulizija jew investigati minn kwalunkwe awtorità kompetenti oħra;
- (b) fil-ħin qabel ma jittressqu l-qorti;
- (c) waqt investigazzjoni jew għbir ta' evidenza mill-pulizija jew kwalunkwe awtorità kompetenti oħra;
- (d) wara l-każ tal-libertà tagħhom, mingħajr dewmien żejjed.

Aċċess għal avukat għandu jinkludi d-dritt:

- (a) għal laqgħa privata u kuntatt mal-avukat li jirrapprezentahom, fi kwalunkwe ħin;
- (b) li jitolbu l-preżenza u l-partecipazzjoni tal-avukat tagħhom waqt l-interrogazzjoni, sabiex jingħataw kjarifiki fir-rigward tal-proċedura segwita u jingħataw parir dwar id-drittijiet proċedurali tagħhom rigward l-interrogazzjoni;
- (c) li jitolbu l-preżenza tal-avukat tagħhom waqt investigazzjoni jew għbir ta' evidenza, jekk huma intitolati li jkollhom avukat preżenti waqt l-interrogazzjoni kkonċernata.

Il-pulizija għandha tikkonferma mal-kunfidenzjalità li tirregola l-komunikazzjoni bejn is-suspettati u l-avukat tiegħu waqt laqgħat, korrispondenza, konverżazzjonijiet telefoniċi u l-forom l-oħra kollha permessi ta' komunikazzjoni bejn is-suspettati u l-avukati tagħhom.

Fi kwalunkwe każ, lista tal-ismijiet u n-numri tal-telefon tal-avukati kollha reġistrati fir-«reġistru tal-avukati li jipprattikaw il-professjoni» għandha tkun disponibbli għas-suspettati immedjatament wara l-arrest tagħhom jew, jekk jiġu arrestati barra minn għassa tal-pulizija, immedjatament wara li jidhru fil-għassa tal-pulizija.

Meta jkunu fil-kustodja tal-pulizija, is-suspettati għandhom ikunu intitolati li jkollhom, għall-finijiet tad-difiża tagħhom, u f'kull ġurnata u f'kull ħin, laqgħat kunfidenzjali mal-avukat tagħhom fil-facilità ta' detenzjoni fejn ikunu miżmuma, f'post speċifikament magħżul fejn l-ebda uffiċjal tal-pulizija ma jista' jarahom jew jismagħhom, u għandhom jingħataw, mill-avukat tagħhom, struzzjonijiet kunfidenzjali bil-miktub jew orali waqt l-intervista.

Jekk ma jistgħux ikunu rappreżentati minn avukat, għandhom jinnotifikaw bil-miktub lill-persuna responsabbli mill-facilità ta' detenzjoni billi jimlew formola rilevanti. Barra minn hekk, għandhom jiġu infurmati li kwalunkwe rinunzja għad-dritt tagħhom ta' aċċess għal avukat tista' taffettwa l-effettività tad-difiża tagħhom.

F'każ li l-persuna tkun taħt it-18-il sena, l-interrogazzjoni għandha ssir fil-preżenza tal-avukat tagħha. Barra minn hekk, il-ġenituri jew it-tuturi tal-persuna għandu jkollhom id-dritt li jkunu preżenti waqt intervisti mal-avukat tal-persuna.

Jekk, minħabba xi insuffiċjenza mentali jew diżabilità fiżika, il-persuna ma tistax teżercita d-dritt tagħha li tikkuntattja avukat mingħajr assistenza, is-suspettati għandu jkun intitolati li jeżercita dak id-dritt bl-assistenza u/jew fil-preżenza ta' uffiċjal tas-servizzi mediċi u/jew soċjali tal-Istat, li s-suspettati għandu jgawdi malli dan ikun possibbli wara l-arrest tiegħu. Barra minn hekk, jekk is-suspettati ma jifhimx id-drittijiet tiegħu minħabba insuffiċjenza mentali, hu għandu jiġi interrogat fil-preżenza tal-avukat tiegħu.

Deroga temporanja mid-dritt ta' aċċess għal avukat

Deroga temporanja mid-dritt ta' access tas-suspettati għal avukat mingħajr dewmien żejjed wara ċ-ċaħda tal-libertà tagħhom għandha tkun permessa f' ċirkostanzi eċċezzjonali u biss fl-istadju ta' qabel il-proċess, meta, għal raġunijiet ta' iżolament ġeografiku, huwa impossibbli li jiġi garantit id-dritt ta' access għal avukat.

Barra minn hekk, deroga temporanja mid-dritt tagħhom ta' access għal avukat tista' tkun permessa, f' ċirkostanzi eċċezzjonali fl-istadju ta' qabel il-proċess u fejn dan ikun iġġustifikat miċ-ċirkostanzi speċifiċi tal-każ, għal waħda mir-raġunijiet imperattivi li ġejjin:

- (i) Ikun hemm hteġa urġenti li jiġi evitat impatt negattiv serju fuq il-ħajja, il-libertà jew l-integrità fiżika ta' persuna.
- (ii) Ikun hemm hteġa urġenti għal azzjoni immedjata mill-pulizija biex jiġi evitat riskju serju għall-proċedimenti kriminali.

Madankollu, id-derogi temporanji ta' hawn fuq għandhom:

- (i) ikunu proporzjonati u ma jmorrux lil hinn minn dak li hu meħtieġ;
- (ii) ikunu strettament marbuta maż-żmien;
- (iii) ma jkunux ibbażati esklużivament fuq it-tip jew is-serjetà tar-reat allegat; u
- (iv) ma jkunsirx in-natura globalment ġusta tal-proċedimenti.

Jekk is-suspettati ma jithallewx jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom rigward:

- (i) access għal avukat wara ċ-ċaħda tal-libertà tagħhom, mingħajr dewmien żejjed;
- (ii) laqgħat wiċċ imb'wiċċ u komunikazzjoni mal-avukat tagħhom; u
- (iii) il-preżenza u l-partecipazzjoni tal-avukat tagħhom waqt l-interrogazzjoni u waqt investigazzjoni jew ġbir ta' evidenza; huma jistgħu, meta jidhru għall-ewwel darba quddiem qorti jew fid-data tal-ewwel smiġh tal-kawża tagħhom, jitolbu lill-qorti teżamina r-raġunijiet għaliex ma thallewx jeżerċitaw dawn id-drittijiet.

Informazzjoni lil terzi dwar l-arrest jew id-detenzjoni tiegħek / Informazzjoni lill-konsulat jew l-ambaxxata tiegħek

Mal-arrest jew mad-detenzjoni, is-suspettati għandhom jinfurmaw lill-pulizija jekk jixtiequ jikkuntattjaw lil xi hadd, jiġifieri membru tal-familja jew l-impjegatur tagħhom, huma stess, bit-telefon biex jinfurmawhom bid-detenzjoni tagħhom. F'ċerti każijiet id-dritt li jinfurmaw persuna oħra bid-detenzjoni tagħhom jista' jkun temporanjament ristrett. F'tali każijiet il-pulizija għandhom jinfurmawhom b'dan.

Fil-każ ta' ċittadini barranin, għandhom jinfurmaw lill-pulizija jekk jixtiequ jikkuntattjaw lill-uffiċċju konsolari jew l-ambaxxata ta' pajjiżhom, huma stess, bit-telefon. Barra minn hekk, għandhom jinfurmaw lill-pulizija jekk jixtiequ jikkuntattjaw uffiċjal tal-uffiċċju konsolari jew tal-ambaxxata ta' pajjiżhom. F'dan ir-rigward, għandhom jiġu infurmati li rinunzja għad-dritt li jinfurmaw u jikkuntattjaw lill-uffiċċju konsolari jew lill-ambaxxata tagħhom tista' taffettwathom personalment.

Skont il-liġi, għandu jkollhom ukoll id-drittijiet li ġejjin:

Għandu jkollhom id-dritt li jikkuntattjaw huma stess u bit-telefon, immedjatament wara l-arrest tagħhom u mingħajr dewmien żejjed, u fil-preżenza ta' uffiċjal tal-pulizija, qarib jew l-impjegatur tagħhom jew persuna oħra tal-għażla tagħhom, u jekk huma jkun taħt it-18-il sena, lil ġenitur jew tutor, biex jinfurmawhom bl-arrest tagħhom u jgħarrfuhom f'liema għassa tal-pulizija jew faċilità ta' detenzjoni qed jinżammu taħt arrest jew se jinżammu taħt arrest.

Jekk, minħabba xi insuffiċjenza mentali jew diżabilità fiżika, il-persuna ma tistax teżerċita d-dritt tagħha li tikkuntattja lill-persuni msemmija hawn fuq, is-suspettat għandu jkun intitolat li jeżerċita dak id-dritt bl-assistenza u/jew fil-preżenza ta' uffiċjal tas-servizzi mediċi u/jew soċjali tal-Istat, li s-suspettat għandu jgawdi malli dan ikun possibbli wara l-arrest tiegħu.

Fil-każ ta' ċittadini barranin, għandu jkollhom ukoll id-dritt li jikkuntattjaw huma stess, bit-telefon, mingħajr dewmien żejjed u kemm jista' jkun malajr wara l-arrest tagħhom, fil-preżenza ta' uffiċjal tal-pulizija, lill-uffiċċju konsolari jew lill-missjoni diplomatika fir-Repubblika ta' Ċipru tal-istat li tiegħu huma ċittadini, biex jinfurmawhom bl-arrest jew id-detenzjoni tagħhom u jgħarrfuhom f'liema għassa tal-pulizija jew faċilità ta' detenzjoni qed jinżammu taħt arrest jew se jinżammu taħt arrest. Jekk m'hemm l-ebda uffiċċju konsolari jew missjoni diplomatika rilevanti fir-Repubblika ta' Ċipru, huma jistgħu jikkuntattjaw lill-Kummissarju għall-Amministrazzjoni u l-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem (Ombudsman) tar-Repubblika ta' Ċipru. Jekk huma ċittadini ta' żewġ (2) stati jew aktar, jistgħu jagħzlu l-uffiċċju konsolari jew il-missjonijiet diplomatiki li jixtiequ jinfurmaw dwar iċ-ċaħda tal-libertà tagħhom u li jixtiequ jikkuntattjaw. Barra minn hekk, huma għandu jkollhom id-dritt, jekk jixtiequ hekk, li jikkuntattjaw, jirċievu zjarat, jitkellmu u jikkorrispondu ma' awtoritajiet bħal dawn, kif ukoll li jirrangaw biex ikunu rappreżentati minnhom, jekk ma hemm l-ebda oġġezzjoni minn dawn l-awtoritajiet f'dak ir-rispett.

Jekk, minħabba insuffiċjenza mentali tal-persuna, jidher ċar li huwa impossibbli li din tifhem jew tkun infurmata li għandha d-drittijiet ta' hawn fuq fir-rigward ta' kuntatt jew li tifhem bis-sħiħ id-dritt tagħha li teżerċita dawk id-drittijiet, l-uffiċċju konsolari jew il-missjoni diplomatika jew il-Kummissarju għall-Amministrazzjoni u l-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem (Ombudsman) tar-Repubblika ta' Ċipru, skont il-każ, għandhom ikunu infurmati minn uffiċjal tal-pulizija.

Għandhom ikunu infurmati wkoll li rinunzja għad-dritt li jinfurmaw u jikkuntattjaw lil terzi, lill-qraba, lill-impjegatur tagħhom jew lill-awtoritajiet konsolari rilevanti tista' taffettwathom personalment.

Jekk, minħabba insuffiċjenza mentali tal-individwu, jidher ċar li huwa impossibbli li dan jifhem jew ikun infurmat li għandu drittijiet fir-rigward ta' kuntatt jew li jifhem bis-sħiħ id-dritt li jeżerċita dawk id-drittijiet, il-pulizija għandha ċċempel, immedjatament wara l-arrest, lil qarib tal-persuna arrestata biex tinformah bl-arrest u tgħarrfu f'liema għassa tal-pulizija jew faċilità ta' detenzjoni qed tinżamm jew se tinżamm arrestata l-persuna.

Deroga temporanja mid-dritt li tikkuntattja qraba / persuna tal-għażla tiegħek / l-impjegatur tiegħek

Id-dritt li jikkuntattjaw lill-qraba jew persuna tal-għażla tagħhom jew lill-impjegatur tagħhom u d-dritt li jinfurmaw lill-persuni li jeżerċitaw ir-responsabbiltà tal-ġenituri (fejn tkun involuta persuna taħt it-18-il sena) m'għandhomx jingħataw immedjatament wara l-arrest, fejn iġġustifikat miċ-ċirkostanzi speċifiċi tal-każ, għal waħda mir-raġunijiet imperattivi li ġejjin:

- (a) Ikun hemm bżonn urġenti li jiġi evitat impatt negattiv serju fuq il-ħajja, il-libertà jew l-integrità fiżika ta' persuna, jew
- (b) Ikun hemm bżonn urġenti li tiġi evitata sitwazzjoni li fiha jista' jinħoloq riskju sinifikanti għall-proċedimenti kriminali, u sakemm id-deroga:
  - (i) tkun proporzjonata u ma tmurx lil hinn minn dak li huwa meħtieġ;
  - (ii) tkun strettament marbuta biż-żmien;
  - (iii) ma tkunx ibbażata esklużivament fuq it-tip jew is-serjetà tar-reat allegat; u
  - (iv) ma tiksirx in-natura globalment ġusta tal-proċedimenti.

Fejn ikun iġġustifikat minn hteġa urġenti jew hteġijiet operattivi ekwivalenti, dawn ma għandhomx jingħataw id-dritt li jikkuntattjaw lil terzi (qraba jew impjegatur jew persuna oħra tal-għażla tagħhom) immedjatament wara li jiġu arrestati.

Jekk ma jithallewx jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom li:

- (i) jinfurmaw u jikkuntattjaw lill-qraba jew persuna tal-għażla tagħhom jew lill-impjegatur tagħhom,
- (ii) jinfurmaw lill-persuni li jeżerċitaw ir-responsabbiltà tal-ġenituri, bl-arrest ta' persuna taħt it-18-il sena, dawn jistgħu, meta jidhru għall-ewwel darba quddiem qorti jew fid-data tal-ewwel smiġh tal-kawża tagħhom, jitolbu lill-qorti teżamina r-raġunijiet għaliex ma thallewx jeżerċitaw dawn id-drittijiet.

Fil-każ ta' persuna taħt it-18-il sena fejn japplikaw id-derogi temporanji ta' hawn fuq, il-pulizija għandha tinforma, mingħajr dewmien żejjed, lis-Servizzi ta' Protezzjoni Soċjali, lill-Kummissarju għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tat-Tfal u lil kwalunkwe awtorità oħra kompetenti għall-protezzjoni u l-benesseri tat-tfal, dwar iċ-ċaħda tal-libertà ta' dik il-persuna.

X'inhu d-dritt tiegħi għal għajnunha legali?

Jekk m'għandhomx riżorsi biżżejjed biex jeżerċitaw

id-dritt tagħhom ta' aċċess għal avukat fl-istadju ta' qabel il-proċess, huma jistgħu jirrapportaw dan lill-uffiċjal tal-pulizija responsabbli għall-interrogazzjonijiet, wara li jiffirmaw il-formola rilevanti. Imbagħad għandhom jingħataw lista bl-ismijiet u n-numri tat-telefon ta' avukati interessati li jipprovdu s-servizzi tagħhom. Is-suspettati għandhom jivverifikaw li ngħataw il-lista. L-avukat tal-għażla tagħhom jiġi infurmat kif xieraq mill-uffiċjal tal-pulizija.

Jekk jixtiequ li jiġu pprovduti bis-servizzi ta' avukat mingħajr ħlas, jistgħu jipprezentaw talba rilevanti lill-qorti ladarba jitrassqu quddiemha, u l-qorti teżamina t-talba tagħhom.

v. X'inhu importanti li wieħed ikun jaf dwar:

Preżunzjoni tal-innoċenza

Kull persuna li hija suspettata jew akkużata li wettqet reat kriminali għandha tkun preżunta innoċenti sakemm tinstab ħatja skont il-liġi.

Il-prinċipju tal-liġi li jirreferi għall-preżunzjoni tal-innoċenza għandu japplika għal persuna fiżika fi proċedimenti kriminali, mill-mument meta dik il-persuna tkun suspettata jew akkużata li wettqet reat kriminali, sal-konkluzjoni tal-proċedimenti li jikkonsistu f'deċiżjoni finali tal-qorti.

Id-dritt li wieħed jibqa' sieket u li wieħed ma jinkriminax ruħu

Waqf ta' jkun interrogati mill-pulizija jew minn awtoritajiet kompetenti oħra, m'għandhomx għalfejn iwieġbu mistoqsijiet dwar ir-reat allegat. Barra minn hekk, meta jintalbu jagħmlu dikjarazzjoni jew iwieġbu mistoqsijiet, m'għandux ikollhom obbligu li jipproduċu evidenza jew dokumenti jew li jipprovdu informazzjoni li tista' twassal biex wieħed jinkrimina ruħu.

Piż tal-provi

Il-pulizija għandha tkun responsabbli għall-gbir ta' evidenza li abbażi tagħha r-reati taħt investigazzjoni jiġu stabbiliti lil hinn minn kull dubju raġonevoli. Il-persuni akkużati għandu jkollhom id-dritt li jagħtu l-verżjoni tagħhom tal-fatti u li jagħmlu xhieda jew risposta disponibbli għall-awtoritajiet investigattivi biex jappoġġaw il-verżjoni jew l-innoċenza tagħhom stess.

vi. X'inhuma s-salvagwardji speċifiċi għat-tfal?

Responsabbiltà kriminali

Persuna taħt l-età ta' 14-il sena mhijiex kriminalment responsabbli għal kwalunkwe att jew ommissjoni (Kap. 154, l-Artikolu 14) u għalhekk m'għandhiex tiġi arrestata. Dik il-persuna tkun mitluba tidher fl-għassa tal-pulizija akkumpanjata mill-ġenituri/mit-tutori tagħha jekk il-preżenza tagħha titqies li tkun meħtieġa.

2. Arrest

Fejn possibbli, l-arrest ta' minorenni għandu jiġi evitat. L-arrest ta' minorenni għandu jsir skont il-liġi, jintuża biss bħala miżura tal-aħħar għażla u jdm l-iqsar żmien possibbli.

Meta minorenni jiġi arrestat, għandha tiġi segwita l-proċedura ta' arrest (għoti ta' informazzjoni, regoli tal-ġudikatura, ittra tad-drittijiet, eċċ.). Innota li waqt l-arrest

l-età, il-maturità u l-vulnerabbiltà tat-tfal għandhom jiġu kkunsidrati.

Barra minn hekk, kwalunkwe deċiżjoni li tikkonċerna l-arrest ta' tfal għandha tkun ibbażata fuq l-aħjar interessi tagħhom.

It-tfal taħt arrest għandhom jiġu infurmati bil-proċeduri li se jseguw b'mod li jinftehem, filwaqt li jitqiesu l-età u l-maturità tagħhom.

M'għandhomx jintużaw manetti, sakemm dan ma jkunx assolutament meħtieġ u għandu jittiehed kont tal-kundizzjonijiet stabbiliti fir-regolament tal-pulizija 5/39.

L-użu ta' lembuba tal-pulizija għandu jkun permess bħala l-aħħar għażla u biss taħt il-kundizzjonijiet stabbiliti fir-regolament tal-pulizija 5/38.

It-tiftix fuq il-persuna għandu jsir minn uffiċjal tal-pulizija tal-istess sess.

Rappreżentanza legali u drittijiet oħra

Il-minorenni għandu jiġi informat bid-dritt li jikkuntattja lil avukat tal-għażla tiegħu hu stess bit-telefon, mingħajr ebda persuna oħra preżenti

Il-minorenni għandu jiġi informat bid-dritt tiegħu għall-għajnunha legali f'każ li ma jkollux biżżejjed riżorsi

Il-minorenni għandu jiġi informat bid-dritt li jikkuntattja hu stess, bit-telefon u fil-preżenza ta' uffiċjal tal-pulizija, lill-ġenituri/lit-tutori tiegħu u li jinfurmahom dwar l-arrest u jgħarrafhom f'liema għassa tal-pulizija jew faċilità ta' detenzjoni qed jinżamm taħt arrest jew se jkun qed jinżamm taħt arrest.

Il-ġenituri/it-tutori għandhom jiġu infurmati minnufih. Il-kuntatt mal-ġenituri/it-tutori għall-iskop li jiġu infurmati jista' jiġi ttradat u jsir fi żmien 12-il siegħa wara l-arrest jekk ikun hemm suspett raġonevoli li l-eżerċizzju tad-dritt ta' aċċess immedjatament wara l-arrest jista':

(a) iwassal għall-qerda jew il-ħabi ta' evidenza relatata mal-kjarifika tar-reat; jew

(b) jipprevjeni l-arrest jew l-interrogazzjoni ta' persuna oħra b'rabta mar-reat jew iwassal għall-ħarba tagħha; jew

(c) iwassal għat-twettiq ta' reat ieħor jew għall-mewt jew il-korriment fiżiku ta' xi persuna; jew

(d) iwassal għal ħsara lill-interessi li jappartjenu għas-sikurezza tar-Repubblika ta' Ċipru jew tal-ordni kostituzzjonali jew pubblika jew għal intervent lill-amministrazzjoni tal-ġustizzja.

Il-ġenituri/it-tutori tal-minorenni għandhom jiġu infurmati mill-pulizija wkoll (b'mod supplimentari) dwar l-arrest u l-faċilità ta' detenzjoni (maħsuba). Rekord korrispondenti fil-fajl tal-investigazzjoni.

Jekk ikun meqjus neċessarju u fil-interess tal-minorenni, is-servizzi soċjali tal-Istat jistgħu jiġu infurmati wkoll dwar l-arrest.

Interrogazzjoni

L-uffiċjal investigattiv ma jistax jibda l-interrogazzjoni qabel ma tingħata din l-informazzjoni u/jew issir notifika u qabel ma l-minorenni jkun eżerċita kwalunkwe dritt ta' aċċess kif mitlub.

Persuni taħt it-18-il sena għandhom jiġu interrogati fil-preżenza tal-avukat tagħhom.

Jekk il-persuna li tkun qed tiġi interrogata ma tifhimx jew ma titkallimx il-lingwa, għandha tkun intitolata għall-assistenza ta' interpretu.

L-interrogazzjoni għandha dejjem issir skont id-dispożizzjonijiet tal-liġi, tar-regoli ġudizzjarji u tar-regolamenti rilevanti tal-pulizija (PR 3/3, PR 3/4, PR 5/18).

Minorenni li ma jkunx f'detenzjoni għandhom jiġu interrogati u għandhom jittiehdu dikjarazzjonijiet mingħandhom fil-preżenza tal-ġenituri jew it-tutori tagħhom.

Il-pulizija għandha tiżgura li l-interrogazzjoni ssir kemm jista' jkun malajr, u fi kwalunkwe każ fi żmien 24 siegħa, sabiex fil-prinċipju ma jkunx hemm bżonn li l-qorti tintalab tordna priġunerija (ittra mill-Kummissarju għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tat-Tfal datata 11/06/2014).

Arrest / Interrogazzjoni / Prosekuzzjoni kriminali ta' studenti taħt l-età

L-arrest u l-interrogazzjoni ta' studenti taħt l-età fil-bini tal-iskola għandhom jiġu evitati. Madankollu, jekk ikun meħtieġ, l-uffiċjali tal-pulizija għandhom imorru l-iskola b'libbies pajżan u f'vettura tal-pulizija mhux immarkata.

L-arrest u l-interrogazzjoni għandhom isiru fil-preżenza tal-kap tal-iskola, li għandu jkun infurmat kif xieraq minn qabel (PR 5/18, paragrafu 6(3)).

Meta jittieħdu passi kriminali kontra student taħt l-età, id-Deputat Assistent Kummissarju (*Astinomikos Diefthintis*) għandu jinforma lill-Ministeru għall-Edukazzjoni u l-Kultura biss fejn dan ikun assolutament meħtieġ u fejn iqis li tali notifika taqdi l-ħtiġijiet tal-politika kriminali jew korrettiva tar-Repubblika ta' Ċipru u, naturalment, għandu jittieħed kont:

- tan-natura tar-reat u sakemm dik l-azzjoni sservi l-iskop li tipproteġi studenti oħrajn/gwardji nazzjonali (*ethnofrouri*),
- tal-problemi li qed tiffaċċja bħalissa s-soċjetà Ċiprijotta, u
- taċ-ċirkostanzi partikolari ta' kull każ.

Għandu jkun ipprobit li jiġi żvelat l-isem u/jew l-indirizz tal-iskola, u/jew ritratt jew kwalunkwe informazzjoni li tista' twassal għall-identifikazzjoni ta' persuna żagħżuġha li tidher quddiem il-Qorti tal-Minorenni (*Dikastrio Anilikon*), flief bil-permess tal-Qorti.

Kundizzjonijiet tad-detenzjoni

Minbarra d-drittijiet mogħtija lill-primunieri kollha (l-Att 163(I)/2005), id-detenu ti taħt it-18-il sena għandu jkollhom id-drittijiet addizzjonali li ġejjin fir-rigward tad-detenzjoni tagħhom:

Il-minorenni għandhom jibqgħu f'ċelloli separati minn dawk tad-detenu ti l-oħra. Għandu jiġi żgurat ukoll li l-minorenni ma jiltaqgħux f'żoni komuni ma' primunieri adulti.

Minorenni mċaħħda mil-libertà tagħhom għandhom jinżammu f'faċilitajiet ta' detenzjoni maħsuba speċifikament għal persuni ta' dik l-età, fejn għandhom ikunu disponibbli attivitajiet speċifiċi għall-bżonnijiet tagħhom u li jkollhom persunal b'taħriġ speċifiku. Dawn il-faċilitajiet għandhom ikunu ta' daqs suffiċjenti, imdawla u b'ventilazzjoni suffiċjenti, mgħammra b'mod xieraq u mzejna sew u għandhom jipprovdu stimoli viżwali xierqa. FI-aħħar nett, il-minorenni jistgħu jzommu għadd raġonevoli ta' affarijiet personali fiċ-ċella tagħhom (Standards CPT), sakemm ma jinqalgħux kwistjonijiet ta' sikurezza minħabba fihom. Barra minn hekk, għandu jiġi żgurat, permezz ta' kooperazzjoni ma' servizzi oħra, li t-tfal jokkupaw il-hin tagħhom b'mod tajjeb għas-saħħa (ittra mill-Kummissarju għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tat-Tfal datata 07/11/2014).

Il-ġenituri jew it-tuturi tal-minorenni għandu jkollhom id-dritt li jkun preżenti waqt intervisti mal-avukat tal-minorenni.

Il-ġenituri jew it-tuturi tal-minorenni għandhom ikunu preżenti f'kull eżami mediku, trattament u segwitu tal-minorenni.

Id-detenu ti kollha u kwalunkwe qarib tagħhom jew persuna oħra tal-għażla tagħhom u, fil-każ ta' detenu ti taħt it-18-il sena, il-ġenituri jew it-tuturi tagħhom, għandhom ikunu infurmati b'lingwa li jifhem, mill-persuna responsabbli mill-faċilità ta' detenzjoni, li għandhom id-dritt li jiltaqgħu kuljum sa siegħa b'kollox f'żona separata tal-faċilità ta' detenzjoni, fil-preżenza ta' uffiċjal tal-pulizija.

vii. X'inhuma s-salvagwardji speċifiċi għal suspettati vulnerabbli?

It-tfal għandhom jitqiesu bħala persuni vulnerabbli u għalhekk is-salvagwardji speċjali msemmija fil-paragrafu preċedenti (vi) għandhom japplikaw hawnhekk ukoll.

Għall-finijiet tal-Att dwar id-Drittijiet tal-Persuni Arrestati u Detenu ti (l-Att 163(I)/2005), «**persuna vulnerabbli**» għandha tisser persuna suspettata jew akkużata li ma tistax tifhem jew tippartecipa b'mod effettiv fil-proċedimenti kriminali minħabba l-età, il-kundizzjoni jew id-diżabilità fiżika jew mentali.

Fil-każ li persuna b'insuffiċjenza mentali jew b'diżabilità fiżika tiġi arrestata, **l-informazzjoni** lill-imsemmija persuna fir-rigward tad-drittijiet tagħha kif jirriżulta mill-Att 163(I)/2005 għandha tingħata **b'lingwa u għal sempliċi u li jinftehem**, filwaqt li jittieħed kont tal-bżonnijiet speċjali ta' dawn il-persuni.

F'tali każ, minħabba l-insuffiċjenza jew id-diżabilità tagħhom, għandhom jiġu żgurati s-servizzi ta' persuna li tista' tikkomunika l-informazzjoni rilevanti lill-persuna arrestata jew lill-persuni l-oħra involuti, sabiex dik l-informazzjoni tinftiehem minnhom.

Barra minn hekk, fil-każ ta' arrest ta' persuna li, minħabba xi diżabilità mentali jew fiżika, skont il-każ, b'mod ċar ma tistax teżercita **d-drittijiet ta' aċċess** previsti fil-liġi (Att 163(I)/2005), dik il-persuna għandha tkun intitolata li teżercita dawn id-drittijiet **bl-assistenza u/jew fil-preżenza ta' uffiċjal tas-servizzi mediċi u/jew soċjali tal-Istat**, u din l-assistenza għandha tkun disponibbli għall-persuna immedjatament wara l-arrest tagħha u fi kwalunkwe każ hekk kif dan isir possibbli.

D. X'inhuma l-limiti ta' żmien legali matul l-investigazzjoni?

Il-persuna arrestata bħala suspettata li wettqet reat għandha titressaq fi żmien 24 siegħa mill-arrest tagħha quddiem imħallef, jekk l-interrogazzjoni fir-rigward tar-reat li għalih giet arrestata ma tkunx tlestiet. L-iskop ta' din id-dehra quddiem imħallef huwa li l-pulizija titlob id-detenzjoni tagħha għal perjodu ta' żmien speċifiku, li ma jstax jaqbeż tmint ijiem kull darba u tliet xhur b'kollox.

Wara l-iskadenza ta' ordni ta' detenzjoni, u jekk l-interrogazzjoni u l-investigazzjonijiet ma jkunux ġew konklużi, huwa possibbli għall-pulizija li tipprezenta talba lill-qorti għat-tiġdid tal-ordni għal tmint ijiem oħra, u dan jista' jiġi ripetut mat-tiġdid tad-detenzjoni kull tmint ijiem, għal perjodu massimu ta' primunieri ta' tliet xhur b'kollox.

Normalment jitqies neċessarju li suspettat jinżamm arrestat meta jkun hemm ir-riskju li s-suspettat jista' jinfluwenza x-xhieda jew jeqred l-evidenza jekk jinħeles. Il-pulizija għandha l-piż li tipprova lill-qorti b'mod suffiċjenti li l-kundizzjonijiet għall-hruġ ta' ordni ta' detenzjoni huma sodisfatti.

E. X'inhuma l-preparazzjonijiet ta' qabel il-proċess, inklużi alternattivi għad-detenzjoni ta' qabel il-proċess u l-possibilitajiet għat-trasferiment lejn l-Istat ta' oriġini (Ordni Ewropew ta' Superviżjoni)?

Qorti li teżercita ġurisdizzjoni kriminali tista' fid-diskrezzjoni tagħha tordna d-detenzjoni ta' persuna akkużata matul il-proċess tal-kawża tagħha. Skont l-Artikolu 48 tal-Proċedura Kriminali (Kapitolu 155), is-setgħa tal-Qorti Distrettwali li timplimenta proċeduri sommarji għandha tkun limitata għal perjodu massimu ta' tmint ijiem kull darba li l-kawża tiġi differita. Bil-kontra, ma hemm l-ebda limitazzjoni bħal din fuq il-poter tal-Qorti Suprema jew tal-Qorti tal-Assize li tordna d-detenzjoni tal-akkużat matul il-proċess tal-kawża kriminali tiegħu.

L-Artikolu 157(1) tal-Att (Kapitolu 155) jistipula li qorti li teżercita ġurisdizzjoni kriminali tista' tawtorizza l-helsien mill-arrest bil-garanzija. Jekk il-qorti tiddeċiedi li teħles lill-akkużat, hija għandha s-setgħa li tagħmel dan billi tistabbilixxi kundizzjonijiet speċifiċi u tordnalu jiffirma dokument dwar il-helsien mill-arrest bil-garanzija. Din is-setgħa tal-qorti hija r-riżultat ikkombinat tad-dispożizzjonijiet tal-Artikoli 48 u 157(1) tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali.

Kundizzjonijiet biex tintbagħat deċiżjoni tal-qorti dwar miżuri ta' superviżjoni

L-awtorità kompetenti tar-Repubblika ta' Ċipru tista' tibgħat id-deċiżjoni li harġet dwar miżuri ta' superviżjoni lill-awtorità ta' identifikazzjoni kompetenti tal-Istat Membru fejn il-persuna kkonċernata għandha r-residenza legali u abitwali tagħha meta dik il-persuna, wara li tkun giet infurmata bil-miżuri rilevanti, tagħti l-kunsens li tirritorna f'dak l-Istat Membru.

L-awtorità tal-hruġ kompetenti tar-Repubblika ta' Ċipru tista', fuq it-talba ta' dik il-persuna, tibgħat id-deċiżjoni dwar miżuri ta' superviżjoni lill-

awtorità kompetenti ta' Stat Membru li ma jkunx l-Istat Membru fejn il-persuna jkollha

r-residenza legali u abitwali tagħha, sakemm l-awtorità kompetenti tal-Istat Membru fejn il-persuna ma jkollhiex ir-residenza legali u abitwali tagħha tagħti l-kunsens għal trażmissjoni bħal din.

L-awtorità ta' identifikazzjoni kompetenti tar-Repubblika ta' Ċipru għandha taqbel li tibgħat id-deċiżjoni dwar miżuri ta' superviżjoni rigward persuna li ma għandhiex ir-residenza legali u abitwali tagħha fir-Repubblika ta' Ċipru biss jekk

dik il-persuna jkun ilha fit-territorju tagħha għal perjodu ta' mill-inqas tliet (3) xhur.

L-awtorità tal-hruġ kompetenti fir-Repubblika ta' Ċipru għandha tkun il-Qorti tal-Assize jew il-Qorti Distrettwali li teżercita ġurisdizzjoni kriminali u li għandha ġurisdizzjoni fuq ir-reat jew li harġet deċiżjoni dwar miżuri ta' superviżjoni.

L-awtorità ta' identifikazzjoni kompetenti fir-Repubblika ta' Ċipru fir-rigward ta' deċiżjonijiet dwar miżuri ta' superviżjoni ta' Stat Membru ieħor għandha tkun:

(a) il-Qorti Distrettwali (*Eparchiako Dikastirio*) b'guriżdizzjoni territorjali fiż-żona fejn tirisjedi l-persuna li dwarha tkun inharġet deċiżjoni dwar miżuri ta' superviżjoni minn Stat Membru ieħor;

(b) il-Qorti Distrettwali ta' Nikosija (*Eparchiako Dikastirio Lefkosias*), jekk ir-residenza tal-persuna kkonċernata ma tkunx magħrufa jew jekk il-persuna kkonċernata ma tkunx tgħix fir-Repubblika ta' Ċipru.

L-aħħar aġġornament: 11/03/2024

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekka r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Id-drittijiet tiegħi matul il-proċess

A. Fejn isir il-proċess?

Jekk il-każ kriminali jirrigwarda reat jew reati li jgħorru piena ta' aktar minn ħames snin priġunerija, il-proċess għandu jsir f'Qorti Distrettwali (*Eparchiako Dikastirio*) (membru wieħed). Kun af li bil-kunsens bil-miktub tal-Avukat Ġenerali (*Genikos Eisaggeleas*), il-Qorti Distrettwali tista' tipproċessa reat kriminali li jgħorru piena ta' aktar minn ħames snin priġunerija.

Meta r-reat kriminali jkun iġorr piena ta' aktar minn ħames snin priġunerija, il-proċess għandu jinstema' fl-Qorti tal-Assize (bi tliet membri).

B. L-akkużi jistgħu jiġu modifikati? Jekk iva, x'inhu d-dritt tiegħi għall-informazzjoni f'dan ir-rigward?

L-akkużi jistgħu jiġu modifikati fil-bidu jew matul il-proċess. L-Artikoli 83, 84 u 85 tal-Att dwar il-Proċedura Kriminali, Kap. 155, jipprovdu l-proċedura għall-modifika tal-akkużi u għad-drittijiet tal-akkużat.

83.-(1) Meta, fi kwalunkwe stadju tal-proċess, il-qorti tiddeċiedi, abbażi tal-evidenza, li l-akkuża jew l-akkużi pprezentata lill-Qorti tal-Assize hija b'xi mod difettuża, fis-sustanza jew fil-forma, il-qorti tista' toħroġ ordni biex timmodifika l-akkuża jew l-akkużi pprezentata lill-Qorti tal-Assize, jew billi timmodifikaha jew billi tibdilha jew billi żżid akkużi godda magħha, kif il-qorti jidhrilha li huwa meħtieġ sabiex l-akkużi jirriflettu l-fatti tal-kawża.

(2) Meta akkuża jew akkużi pprezentata lill-Qorti tal-Assize tiġi modifikata b'dak il-mod, l-ordni għal modifika għandha tkun irregistrata fuq l-akkuża jew l-akkużi pprezentata lill-Qorti tal-Assize, u tali dokumenti għandhom jintużaw għall-finijiet ta' kwalunkwe proċedura relatata bħallikieku kienu ġew ipprezentati fil-forma modifikata.

84.-(1) Meta akkuża jew akkużi pprezentata lill-Qorti tal-Assize tiġi modifikata kif previst fl-Artikolu 83, il-qorti għandha immedjatement titlob lill-akkużat biex jipprezenta difiża quddiem il-qorti u biex jiddikjara jekk huwiex lest li jiġi pproċessat abbażi tal-akkuża jew tal-akkużi pprezentata quddiem Qorti tal-Assize kif modifikata.

(2) Jekk l-akkużat jiddikjara li mhuwiex lest, il-qorti għandha teżamina r-raġunijiet imressqa u, jekk tqis li l-kontinwazzjoni immedjata tal-proċedimenti x'aktarx ma taffettwax b'mod avvers id-difiża tal-akkużat jew it-trattament tal-każ mill-prosekutur pubbliku, il-qorti tista' tipproċedi bil-proċess bħallikieku l-akkuża modifikata jew l-akkużi pprezentata lill-Qorti tal-Assize kienet dik inizjali.

(3) Jekk l-akkuża modifikata jew l-akkużi pprezentata lill-Qorti tal-Assize tkun tali li l-kontinwazzjoni immedjata tal-proċess tista', fl-opinjoni tal-qorti, taffettwa b'mod avvers l-akkużat jew lill-prosekutur pubbliku, il-qorti tista' jew tordna proċess ġdid jew tipposponi l-proċess għal dak il-perjodu li jidhrilha li huwa meħtieġ.

(4) Meta akkuża jew akkużi pprezentata lill-Qorti tal-Assize tiġi modifikata mill-qorti wara li jkun beda l-proċess, ix-xhieda li tkun diġà ngħatat waqt il-proċess tista' tintuża mingħajr il-bżonn ta' seduta ġdida, iżda l-partijiet għandhom jithallew jerggħu iressqu jew iħarrku mill-ġdid lil kwalunkwe xhieda li setgħu diġà xehdu u jeżaminawhom jew jagħmluhom kontroezami b'rabta mal-modifika.

85.-(1) Meta tista' tiġi ppruvata biss parti mill-akkuża jew mill-akkużi pprezentata lill-Qorti tal-Assize u l-parti stabbilita tikkostitwixxi reat kriminali, l-akkużat jista', mingħajr ebda modifika tal-akkuża jew tal-akkużi pprezentata lill-Qorti tal-Assize, jiġi kkundannat għar-reat kriminali li jkun wettaq u li dwaru hemm evidenza.

(2) Meta persuna tkun akkużata b'reat kriminali, tista' tiġi kkundannata talli ppruvat tettaq l-imsemmi reat kriminali, mingħajr il-ħtieġa ta' modifika tal-akkuża jew tal-akkużi pprezentata lill-Qorti tal-Assize.

(3) Meta jiġi stabbilit li persuna tkun wettqet xi att bil-ħsieb li tettaq ir-reat kriminali li bih tkun akkużata, u meta t-tweġġ tal-att b'tali intenzjoni jikkostitwixxi reat kriminali, dik il-persuna tista', jekk tkun għadha ma ġietx akkużata bir-reat kriminali msemmi hawn fuq, tiġi kkundannata għar-reat imsemmi, mingħajr il-ħtieġa ta' modifika tal-akkuża jew tal-akkużi pprezentata lill-Qorti tal-Assize.

(4) Meta, fi tmien il-proċess, il-Qorti tqis li ġie stabbilit permezz ta' xhieda li l-akkużat wettaq reat kriminali jew reati kriminali li mhumiex inklużi fl-akkuża jew fl-akkużi pprezentata lill-Qorti tal-Assize u li għalih l-akkużat jista' ma jkunx ikkundannat mingħajr modifika minn qabel tal-akkuża jew tal-akkużi pprezentata lill-Qorti tal-Assize u li, jekk jinstab ħati ta' dawn ir-reati kriminali, l-akkużat ma jkunx sugġett għal sentenza aktar stretta minn dik li tkun tapplika kieku kien ikkundannat abbażi tal-akkuża jew tal-akkużi pprezentata lill-Qorti tal-Assize u li, għalhekk, id-difiża tal-akkużat ma tkunx affettwata b'mod avvers, il-qorti tista' tordna li akkuża jew akkużi jżidiedu mal-akkuża jew mal-akkużi pprezentata lill-Qorti tal-Assize fir-rigward ta' tali reat(i) kriminali, u l-qorti għandha tiddeċiedi dwarhom bħallikieku tali akkuża/i kienu parti mill-akkuża inizjali jew mill-akkuża pprezentata lill-Qorti tal-Assize.

C. X'inhuma d-drittijiet tiegħi meta nidher il-qorti?

i. Għandi nkun preżenti fil-qorti? X'inhuma l-kundizzjonijiet biex inkun assenti matul il-kawża tal-qorti?

Id-dritt tal-akkużat li jkun preżenti għall-proċess huwa garantit permezz tad-dispożizzjonijiet tal-Artikoli 12 u 30 tal-Kostituzzjoni u permezz tad-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem. Barra minn hekk, l-akkużat għandu l-obbligu li jkun preżenti għall-proċess sakemm l-assenza tiegħu ma taqax taħt l-eċċezzjonijiet previsti fl-Artikoli 45(1) u 63(3) tal-Att dwar il-Proċedura Kriminali, Kap. 155.

L-Artikolu 45(1)

Huwa mifhum li imħallef jew, għal dawk il-kategoriji ta' reati kriminali li l-President tal-Qorti Distrettwali (*Eparchiako Dikastirio*) jista' jiddetermina permezz ta' ordni ġenerali, ir-Registratur maħtur (*Protokollitis*) jista', b'ordni speċjali fit-taħrika, jehilsu lill-akkużat mill-obbligu li jidher personalment; u

(a) jippermetti lill-akkużat jidher u jirrispondi għall-akkużi permezz ta' avukat li jirrapprezentah, f'liema każ l-akkużat jista' jidher u jirrispondi b'dak il-mod.

Huwa mifhum li, meta l-persuna akkużata tiġi akkużata biss fil-kapaċità ta' direttur jew segretarju tal-kumpanija u ma tkunx akkużata personalment b'xi reat, hija ma jkollhiex għalfejn tidher personalment il-qorti biex twieġeb għall-akkużi jew fi kwalunkwe stadju ieħor, bl-eċċezzjoni tal-istadju tas-smiġħ tal-kawża, iżda għandha d-dritt li tkun rappreżentata minn avukat;

(b) jippermetti lill-akkużat, jekk jixtieq iwieġeb ħati, jibgħat dik ir-risposta lill-qorti, iċċertifikata kif xieraq u ttimbrata minn registratur jew surgent (*lochias*) jew uffiċjal tal-pulizija jew uffiċjal anġan tal-pulizija skont l-Att tal-Pulizija jew uffiċjal li jiċċertifika skont l-Att dwar l-Uffiċjali li Jiċċertifikaw jew minn avukat skont l-Att dwar l-Avukati, li juża għal dak il-għan it-timbru personali tiegħu li jindika b'mod ċar ismu u l-indirizz sfiħ tiegħu, jew minn kap tal-komunità (*koinotarchis*), flimkien mat-taħrika li fir-rigward tagħha tingħata r-risposta, f'liema każ ir-risposta għandha titqies bħala ammissjoni ta' ħtija għall-finijiet tal-proċedura.

63.-(1) L-akkużat għandu jkollu d-dritt li jkun preżenti fil-qorti matul il-proċess, sakemm hu jgħib ruħu sewwa.

(2) Meta l-imputat jonqos milli jgib ruħu sew, il-qorti tista', fid-diskrezzjoni tagħha, tordna li jitneħħa mill-awla u jinżamm taħt arrest preventiv, u tkompli l-proċess fl-assenza tiegħu billi tagħmel

dawk l-arrangamenti li, fl-opinjoni tal-qorti, jidhru b'żewġ biex l-akkużat ikun infurmat dwar dak kollu li għara waqt il-proċess u biex iħejji d-difiża tiegħu.

(3) Il-qorti tista', jekk jidhrilha xieraq, tippermetti lill-akkużat jibqa' barra mill-awla matul il-proċess kollu jew parti minnu, skont dawk it-termini li jidhrilha xieraq. Fuq il-bażi tal-gurisprudenza Ċiprijotta, jista' jsir proċess fl-assenza tal-imputati meta dan ikun fl-interess tal-gustizzja.

ii. X'inhu d-dritt tiegħi għal interpretu u għal dokumenti tradotti?

Id-dritt għal interpretu huwa ggarantit kemm permezz tal-Kostituzzjoni kif ukoll permezz tal-Att tal-2014 dwar id-Dritt għall-Interpretazzjoni u t-Traduzzjoni matul il-Proċedura Kriminali (18(I)/2014). Barra minn hekk, id-dritt għal interpretu huwa previst fl-Artikolu 65 tal-Att dwar il-Proċedura Kriminali, Kap. 155.

L-Artikolu 12. 5(a) u (e) tal-Kostituzzjoni jistipula li:

kwalunkwe persuna akkużata b'reat għandu jkollha, b'ħala minimu, id-drittijiet li ġejjin:

(a) li tkun infurmata immedjatament u fid-dettall b'lingwa li tifhem dwar in-natura tal-akkużi u r-raġunijiet għalihom;

(e) li tkun megħjuna minn interpretu mingħajr f'ħlas jekk ma tifhimx jew ma titkellimx il-lingwa użata fil-qorti.

L-Artikolu 30(3) tal-Kostituzzjoni jistipula li kull persuna akkużata għandha d-dritt għal interpretu mingħajr f'ħlas jekk ma tifhimx jew ma titkellimx il-lingwa użata fil-qorti.

L-Att tal-2014 dwar id-Dritt għall-Interpretazzjoni u t-Traduzzjoni matul il-Proċedura Kriminali (18(I)/2014) jipprovdha għad-

Dritt għal interpretu

4.-(1) L-awtorità kompetenti għandha tirranġa għal servizzi ta' interpretazzjoni mingħajr dewmien għal persuna suspettata jew akkużata li ma titkellimx u/jew ma tifhimx il-lingwa li biha jitmexxew il-proċedimenti kriminali, matul il-proċedimenti kriminali quddiem awtoritajiet investigattivi u/jew ġudizzjarji, inklużi l-interrogazzjoni tal-pulizija, is-seduti kollha tal-qorti u kull seduta intermedja meħtieġa.

(2) L-awtorità ġudizzjarja responsabbli għall-eżekuzzjoni tal-mandat ta' arrest Ewropew, skont l-Artikolu 11 tal-mandat ta' arrest Ewropew u l-Att dwar il-Proċeduri għall-Estradizzjoni ta' Persuni Rikjesti Bejn l-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea, għandha tirranġa biex is-servizzi ta' interpretazzjoni jingħataw mingħajr dewmien lil kwalunkwe persuna rikjesta li ma titkellimx u/jew ma tifhimx il-lingwa li biha jitmexxew il-proċedimenti relatati.

(3) Meta dan ikun meħtieġ biex jiġi żgurat smiġh xieraq, l-awtorità kompetenti għandha tirranġa għal servizzi ta' interpretazzjoni biex tiżgura komunikazzjoni bejn il-persuna suspettata, akkużata u/jew rikjesta u l-avukat tagħha, meta din il-komunikazzjoni tkun marbuta direttament mal-interrogazzjonijiet u/jew mas-seduti matul il-proċedimenti kriminali u/jew l-eżekuzzjoni ta' mandat ta' arrest Ewropew u/jew għall-preżentata ta' appell u/jew talbiet proċedurali oħra, inkluż talba għal helsien mill-arrest bil-garanzja.

(4) Skont dan l-Artikolu l-interpretazzjoni għandha:

(a) tiġi pprovduta bil-lingwa materna tal-persuna suspettata, akkużata jew rikjesta jew bi kwalunkwe lingwa oħra li din titkellem u/jew tifhem; u

(b) tinkludi aktar għajnuna, kif xieraq, b'ħall-użu tal-lingwa tas-sinjali, biex tissodisfa l-ħtiġijiet ta' persuni suspettati, akkużati jew rikjesti bi problemi ta' smiġh u/jew taħdit.

(5) L-awtorità kompetenti għandha tivverifika bi kwalunkwe mezz li tqis xieraq jekk is-suspettat, il-persuna akkużata jew il-persuna rikjesta jitmexx u jiffmexx il-lingwa użata fil-proċedimenti kriminali jew fil-proċeduri għall-eżekuzzjoni tal-mandat ta' arrest Ewropew u jekk dik il-persuna teħtieġ assistenza minn interpretu.

(6) Is-servizzi ta' interpretazzjoni kif previsti f'dan l-Artikolu għandhom ikunu ta' kwalità suffiċjenti biex jiżguraw smiġh xieraq, b'mod partikolari billi jiżguraw li l-persuna suspettata, akkużata jew il-persuna rikjesta tifhem il-kawża kontriha sabiex tkun tista' teżercita d-dritt tagħha ta' difiża. Għal dan il-għan, l-awtorità kompetenti għandha tagħti attenzjoni partikolari għall-ispeċifità tal-komunikazzjoni bil-għajnuna ta' interpretu.

(7) Fejn meħtieġ, l-awtorità kompetenti tista' tirranġa biex is-servizzi ta' interpretazzjoni jiġu pprovduti bl-użu ta' teknoloġiji tal-komunikazzjoni, pereżempju vidjokonferenzi, telefon u/jew l-internet, sakemm il-preżenza fiżika tal-interpretu ma tkunx meħtieġa biex ikun żgurat smiġh xieraq.

(8) Għall-iskopijiet ta' implimentazzjoni aħjar tad-dispożizzjonijiet tal-paragrafu (5), il-proċedura jew il-mekkaniżmu biex jiġi vverifikat jekk is-suspettat, il-persuna akkużata jew il-persuna rikjesta jitmexx u jiffmexx il-lingwa użata fil-proċedimenti kriminali jew fil-proċedimenti għall-eżekuzzjoni tal-mandat ta' arrest Ewropew jista' jiġi determinat minn regolamenti.

Dritt għal traduzzjoni

5.-(1) Sabiex jiġi żgurat li l-persuna suspettata jew akkużata tkun kapaċi teżercita d-dritt tagħha ta' difiża u biex jiġi żgurat smiġh xieraq, l-awtorità kompetenti għandha, f'perjodu ta' żmien raġonevoli, tipprovdha lill-persuna suspettata jew akkużata li ma tifhimx il-lingwa użata fil-proċedimenti kriminali rilevanti bi traduzzjoni bil-miktub tad-dokumenti essenzjali kollha.

(2) Għall-finijiet ta' dan l-Att, id-dokumenti essenzjali għandhom jinkludu:

(a) fil-każijiet kollha, il-mandat ta' arrest u/jew detenzjoni, l-att ta' akkuża u kull deċiżjoni u ordni ġudizzjarja pertinenti għall-proċedimenti; u

(b) kwalunkwe dokument ieħor meqjus essenzjali mill-awtorità kompetenti *ex officio* jew fuq talba motivata tal-persuna suspettata jew akkużata jew tal-avukat tal-persuna suspettata jew akkużata.

(3) L-awtoritajiet kompetenti m'għandhomx għalfejn jipprovdha traduzzjoni ta' siltiet ta' dokumenti essenzjali li ma jikkontribwixx biex il-persuna suspettata jew akkużata tifhem il-kawża kontriha.

(4) Sabiex jiġi żgurat smiġh xieraq, fi proċedimenti għall-eżekuzzjoni ta' mandat ta' arrest Ewropew, l-awtorità kompetenti għandha, fi żmien raġonevoli, tipprovdha lill-persuna rikjesta li ma tifhimx il-lingwa li biha nkiteb il-mandat ta' arrest Ewropew jew il-lingwa li fiha kien tradott mill-Istat Membru li joħroġ il-mandat, bi traduzzjoni bil-miktub ta' dak id-dokument.

(5) Minkejja d-dispożizzjonijiet tal-paragrafi (1), (2) u (4), l-awtorità kompetenti tista' tipprovdha, minflok traduzzjoni bil-miktub, traduzzjoni orali u/jew sommarju orali tad-dokumenti essenzjali, sakemm din it-traduzzjoni orali u/jew sommarju orali ma jaffettwax l-ekwità tal-proċedimenti.

(6) Il-persuna suspettata, akkużata jew rikjesta għandhom ikunu intitolati li jirrinunzjaw għad-dritt li jircievu t-traduzzjoni bil-miktub u/jew orali u/jew sommarju orali previsti f'dan l-Artikolu, jekk l-awtorità kompetenti tingħata evidenza suffiċjenti li:

(a) il-persuna kkonċernata tkun ikkonsultat avukat qabel u/jew inkella tkun kompletament konxja tal-konsegwenzi ta' rinunzja b'ħal din; u

(b) ir-rinunzja tkun legalment valida u volontarja.

(7) It-traduzzjoni bil-miktub u/jew orali u/jew sommarju orali previsti f'dan l-Artikolu għandhom jiġu pprovduti bil-lingwa materna tal-persuna suspettata, akkużata jew rikjesta jew fi kwalunkwe lingwa oħra li titkellem u/jew tifhem.

(8) It-traduzzjoni bil-miktub u/jew orali u/jew sommarju orali previsti f'dan l-Artikolu għandhom ikunu ta' kwalità suffiċjenti biex jiżguraw smiġh xieraq, b'mod partikolari billi jiżguraw li l-persuna suspettata, akkużata jew rikjesta tifhem il-kawża kontriha sabiex tkun tista' teżercita d-dritt tagħha ta' difiża.

L-Artikolu 65-(1) tal-Att dwar il-Proċedura Kriminali, Kap. 155, jistipula li

meta xhieda tingħata b'lingwa li l-akkużat ma jiffmexx u hu jkun preżenti, interpretu għandu jinterpreta għall-akkużat f'seduta tal-qorti miftuħa b'lingwa li l-akkużat jiffhem.

Huwa mifhum li meta jkun hemm avukat difensur, l-interpretazzjoni tista' tiġi barra bil-kunsens tiegħu.

(2) Meta d-dokumenti jiġu sottomessi bħala evidenza formali, għandu jkun fid-diskrezzjoni tal-qorti li dawn jiġu interpretati skont kemm il-kontenut tagħhom jittqies li huwa meħtieġ.

iii. Għandi dritt għal avukat?

Skont l-Artikolu 12' tal-Kostituzzjoni,

kwalunkwe persuna akkużata b'reat għandu jkollha, bħala minimu, id-drittijiet li ġejjin:

(c) li tiddefendi lilha nnifisha personalment jew permezz ta' avukat tal-għażla tagħha jew, jekk ma tistax taffordja avukat, li tiġi pprovduta b'għajjnuna legali mingħajr ħlas fejn dan ikun meħtieġ biex issir ġustizzja;

L-Artikolu 30 (3) tal-Kostituzzjoni jistipula wkoll li:

Kull persuna għandha d-dritt li:

(d) ikollha avukat difensur tal-għażla tagħha u li tinghata għajjnuna legali mingħajr ħlas fejn dan ikun meħtieġ biex issir ġustizzja u skont il-liġi.

Ukoll, skont l-Att dwar l-Għajjnuna Legali, jiġifieri l-Att 165(I)/2002, sakemm il-kundizzjonijiet stabbiliti fih ikunu sodisfatti, waqt is-seduta l-akkużat għandu jkollu d-dritt għal avukat tal-għażla tiegħu u għall-għajjnuna legali mingħajr ħlas.

iv. Liema drittijiet proċedurali oħra għandi nkun naf bihom? (eż. preżentazzjoni ta' persuni suspettati quddiem il-qorti)

Preżentazzjoni ta' persuni suspettati quddiem il-qorti

Jekk, fi proċedimenti sommarji, persuna akkużata tonqos milli tidher fil-ħin speċifikat, u wara li tiġi pprezentata evidenza li giet innotifikata b'taħrika, il-qorti tista' tipproċedi għas-smiġh tal-kawża u tasal għal deċiżjoni fl-assenza tagħha jew, jekk jidhrilha xieraq, tipposponi s-smiġh u toħroġ mandat għall-arrest tagħha.

Huwa mifhum li imħallef jew, għal dawk il-kategoriji ta' reati kriminali li l-President tal-Qorti Distrettwali (*Eparchiako Dikastirio*) jista' jiddetermina permezz ta' ordni generali, ir-Registatur mahtur (*Protokollitis*) jista', b'ordni speċjali fit-taħrika, jeħilsu lill-akkużat mill-obbligu li jidher personalment; u

(a) jippermetti lill-akkużat jidher u jirrispondi għall-akkużi permezz ta' avukat li jirrapprezentah, f'liema każ l-akkużat jista' jidher u jirrispondi b'dak il-mod;

(b) jippermetti lill-akkużat, jekk jixtieq iwieġeb ħati, jibgħat dik ir-risposta lill-qorti, iċċertifika kif xieraq u ttmibrata minn registatur jew surġent (*lochias*) jew uffiċjal tal-pulizija jew uffiċjal anzjan tal-pulizija skont l-Att tal-Pulizija jew uffiċjal li jiċċertifika skont l-Att dwar l-Uffiċjali li Jiċċertifikaw jew minn avukat skont l-Att dwar l-Avukati, li juża għal dak il-għan it-timbru personali tiegħu li jindika b'mod ċar ismu u l-indirizz sħiħ tiegħu, jew minn kap tal-komunità (*koinotarchis*), flimkien mat-taħrika li fir-rigward tagħha tinghata r-risposta, f'liema każ ir-risposta għandha titqies bħala ammissjoni ta' ħtija għall-finijiet tal-proċedura.

Huwa mifhum li, meta l-persuna akkużata tiġi akkużata biss fil-kapaċità ta' direttur jew segretarju ta' kumpanija u ma tkunx akkużata personalment b'xi reat, hija ma jkollhiex għalfejn tidher personalment il-qorti jew biex twieġeb għall-akkużi jew fi kwalunkwe stadju ieħor, bl-eċċezzjoni tal-istadju tas-smiġh tal-kawża, iżda għandha d-dritt li tkun rappreżentata minn avukat.

Tweġiba għall-akkużi

Meta l-akkużat jissejjaħ biex iwieġeb, huwa jista' jwieġeb li huwa ħati jew mhux ħati jew jagħmel dikjarazzjoni speċifika ta' difiża speċifika u t-tweġiba tiegħu għandha tiġi rreġistrata mill-qorti.

Id-dikjarazzjoni speċifika ta' difiża għandha tinkludi d-dikjarazzjonijiet li ġejjin:

(a) Il-Qorti li quddiemha jissejjaħ l-akkużat biex iwieġeb għall-akkużi m'għandha l-ebda ġurisdizzjoni u li qorti oħra għandha ġurisdizzjoni fir-rigward tal-akkużat jew tar-reat kriminali li huwa akkużat bih. Jekk din l-allegazzjoni tiġi aċċettata, il-qorti għandha tirreferi l-kawża lill-qorti tar-Repubblika ta' Ċipru li għandha ġurisdizzjoni fuq l-awtur tar-reat jew fuq ir-reat kriminali rilevanti.

(b) Ġie kkundannat jew illiberat qabel, skont il-każ, fuq il-baži tal-istess fatti għall-istess reat kriminali.

(c) Ingħata maħfra għal dan ir-reat kriminali.

Jekk il-qorti tiddeciedi li l-fatti allegati mill-akkużat ma jippruvawx l-allegazzjoni, jew li l-allegazzjoni tkun tabilhaqq falza, l-akkużat għandu jwieġeb għall-akkużi.

Jekk l-akkużat iwieġeb li huwa ħati u l-qorti jkollha biżżejjed provi li hu fehem in-natura tar-risposta tiegħu, tista' tipproċedi bħallikieku l-akkużat ġie kkundannat b'deċiżjoni tal-qorti.

Jekk l-akkużat ma jagħmel l-ebda ammissjoni ta' ħtija, il-qorti għandha tipproċedi għas-smiġh tal-kawża. Jekk l-akkużat jirrifjuta li jirrispondi jew ma jirrispondix immedjatament jew ma jistax jirrispondi minħabba diżabilità fiżika, il-qorti għandha tipproċedi bħallikieku l-akkużat ma għamel l-ebda ammissjoni ta' ħtija.

D. Sentenzi possibbli

Il-Qorti Distrettwali għandha tisma' sommarjament reati li bil-liġi jgħorru piena ta' mhux aktar minn ħames snin priġunerija jew multa li ma taqbiżx l-EUR 85,000 jew it-tnejn.

Il-Qorti tal-Assize (*Kakourgiodikeio*) tisma' reati kriminali li jgħorru piena ta' mhux aktar minn ħames snin priġunerija.

L-aħħar aġġornament: 11/03/2024

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

A. Għandi d-dritt nappella d-deċiżjoni tal-qorti?

Persuna li tinstab ħatja mill-Qorti tal-Assize jew mill-Qorti Distrettwali u li tkun ikkundannata għal kwalunkwe perjodu ta' priġunerija jew li tħallas penali finanzjarja tista' tappella lill-Qorti Suprema kontra l-kundanna jew is-sentenza.

B. X'għażliet ta' rikors oħra għandi?

Mhu previst l-ebda dritt li tittiehed azzjoni legali kontra d-deċiżjoni tal-qorti.

C. X'inhuma l-konsegwenzi jekk niġi kkundannat?

i. Ir-rekord kriminali

Il-piena imposta mill-qorti għandha tiġi rreġistrata mill-pulizija fil-fajl imsejjaħ "Arkivju tal-Kundanni Preċedenti". Ir-remissjoni tas-sentenzi għandha ssir skont id-dispożizzjonijiet tal-Att dwar ir-Remissjoni lill-Persuni Kundannati (Att 70/1981). Ma hija prevista l-ebda remissjoni fir-rigward ta' sentenzi ta' għomor il-ħabs jew priġunerija ta' aktar minn sentejn.

ii. Eżekuzzjoni ta' sentenza, trasferiment ta' priġunieri, probation u sanzjonijiet alternattivi

Sentenza ta' ħabs għandha tiġi skontata mill-jum meta tinghata d-deċiżjoni rilevanti; madankollu, u sakemm il-qorti ma tordnax mod ieħor, minn dan il-perjodu jista' jitnaqqas iż-żmien li l-persuna tkun inżammet taħt arrest preventiv qabel il-proċess skont id-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att.

Il-qorti għandha tordna li l-eżekuzzjoni ta' sentenza ta' priġunerija li ma taqbiżx it-tliet snin tiġi sospiża, sakemm dan ikun ġustifikat miċ-ċirkostanzi tal-kawża fl-intier tagħhom u miċ-ċirkostanzi personali tal-akkużat.

Il-qorti li toħroġ ordni li tissospendi l-eżekuzzjoni tas-sentenza ta' ħabs tista' toħroġ ordni ta' probation li tpoġġi lill-persuna kkundannata taħt is-supervizjoni ta' uffiċjal ta' sorveljanza (guardjan) għal perjodu li ma jaqbiżx il-perjodu ta' implimentazzjoni tal-ordni (tliet snin).

L-aħħar aġġornament: 11/03/2024

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Imputati (proċeduri kriminali) - Latvja

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw x'jiġri meta persuna tkun issuspettata jew akkużata b'delitt li jiġi ttrattat fil-qorti.

Jekk inti vittma ta' delitt tista' ssib informazzjoni kompleta dwar id-drittijiet tiegħek hawnhekk.

Il-proċess kriminali fil-qosor

Dan li ġej huwa sommarju tal-istadji normali fil-proċess kriminali:

L-investigazzjoni

Il-prosekuzzjoni

Is-smiġħ tal-kawża mill-Qorti tal-Prim'Istanza

Reviżjoni tal-kawża mill-Qorti tal-Appell

Reviżjoni tal-kawża mill-Qorti Suprema

Reviżjoni tad-deċiżjonijiet attwali tal-qorti

Fl-iskedi informattivi tista' ssib dettalji dwar dawn l-istadji kollha u dwar id-drittijiet tiegħek.

Din l-informazzjoni m'għandhiex tiegħu post il-parir legali u hija maħsuba biss biex isservi ta' gwida.

Ir-rwol tal-Kummissjoni Ewropea

Jekk jogħġbok innota li l-Kummissjoni Ewropea m'għandhiex rwol fil-proċeduri kriminali fl-Istati Membri u ma tistax tgħinek jekk ikollok xi lment. Dawn l-iskedi informattivi jipprovdu informazzjoni dwar kif għandek tagħmel ilment u għand min trid tagħmlu.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib it-tagħrif li teħtieġ

 [Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni](#)

 [Id-drittijiet tiegħi matul il-proċess](#)

 [Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess](#)

Links relatati

 [Il-liġi tal-proċedura kriminali](#)

 [Il-Liġi Kriminali](#)

 [L-awtoritajiet tal-Pulizija tal-Istat](#)

 [L-Uffiċċju tal-Avukat Ġenerali](#)

 [L-Assoċjazzjoni tal-Avukati tal-Latvja](#)

 [Il-Qrati tal-Latvja](#)

L-aħħar aġġornament: 11/08/2023

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

1 - Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni

L-aħħar aġġornament: 11/08/2023

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

2 - Id-drittijiet tiegħi matul il-proċess

L-aħħar aġġornament: 11/08/2023

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

L-aħħar aġġornament: 11/08/2023

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [fr](#) giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Imputati (proċeduri kriminali) - Lussemburgu

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw dak li jseħh meta xi hadd ikun issuspettat jew akkużat bi ksur u li jiġi pproċessat f'kawża quddiem qorti. Għal informazzjoni dwar kontravvenzjonijiet minuri bħall-ksur tal-kodiċi tat-traffiku, li normalment jiġu ppenalizzati b'piena fissa bħal multa, ara [l-iskeda informattiva 5](#).

Jekk inti vittma ta' reat, issib l-informazzjoni kollha dwar id-drittijiet tiegħek [hawnhekk](#).

Sommarju tal-proċedura kriminali

Hawn taħt issib il-punti prinċipali tal-istadji normali ta' proċedura kriminali

il-proċess jibda b'denunzja ta' ksur, bi kwerela mill-vittma jew b'rapport tal-pulizija dwar reat jew delitt

il-Prosekutur tal-Istat jordna inkjesta preliminari

il-pulizija tinterroga lill-persuni ssuspettati u tista' żżommhom taħt arrest sa massimu ta' 24 siegħa

jekk il-Prosekutur tal-Istat jaħtar imħallef inkwarenti, ikun hu li jiehu l-każ, jiġifieri jkun hu li jressaq l-akkuża uffiċjali kontra li tkun wettaqt ksur u wara jinterrogak

l-imħallef jista' jitlob lill-pulizija tarrestak u tpoġġik il-habs : inti jkollok id-dritt li titlob għal-libertà provizorja mis-sigrieta tal-qorti distrettwali

l-imħallef inkwarenti joħroġ il-mandat għall-akkuża jew għall-helsien

mali jlesti, l-imħallef inkwarenti jerga' jgħaddi l-każ għand il-Prosekutur li jew jipproponi l-helsien (tmem il-każ, bla segwitu) jew jibagħtek quddiem qorti biex tiġi ġġudikat. Għandek dritt tressaq rikors kontra r-rinviju

tidher għal seduta tal-qorti kriminali

tingħata sentenza li teħilsek jew tikkundannak

għandek id-dritt tressaq appell u terġa' tiġi ġġudikat mill-Qorti tal-Appell

Fin-noti informattivi ssib dettalji dwar l-istadji kollha tal-proċedura u dwar id-drittijiet tiegħek. Din l-informazzjoni ma tiħux post il-parir ta' avukat u għandha sservi biss biex tiffamiljarizza ruhek mas-sistema.

L-irwol tal-Kummissjoni Ewropea

Importanti tkun taf illi l-Kummissjoni Ewropea m'għandha l-ebda rwol fil-proċeduri kriminali fl-Istati Membri u ma tistax tkun ta' assistenza jekk tkun trid tressaq ilment. Dawn l-iskedi informattivi juru kif inti tista' tressaq ilment u fejn tressqu.

Iklikkja fuq il-links f'hawn taħt biex issib l-informazzjoni li teħtieġ.

1 - [Parir ta' avukat](#)

2 - [Id-drittijiet tiegħi waqt l-inkjesta](#)

interrogazzjoni/inkjesta preliminari tal-pulizija

Arrest (li jinkludi mandat ta' arrest Ewropew)

Interrogazzjoni mill-maġistrat inkwarenti u z-żamma taħt arrest

Smigh *in camera* sabiex tittiehed deċiżjoni dwar ir-rilaxx

Tmexxija tal-kawża mill-Prosekutur tal-Istat/maġistrat inkwarenti u d-drittijiet tad-difiża

Il-proċedura sabiex tingħalaq l-inkjesta u terġa' tintbagħat quddiem il-qorti

3. [Id-drittijiet tiegħi waqt il-proċess](#)

4. [Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess](#)

5. [Ksur tal-kodiċi tat-traffiku u ksur minuri iehor](#)

L-aħħar aġġornament: 05/04/2016

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [fr](#) giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

1- Parir ta' avukat

Huwa importanti ħafna li meta tkun b'xi mod jew iehor implikat fi proċess kriminali tiehu l-parir indipendenti ta' avukat. Dawn l-iskedi informattivi jgħidulek meta u f'liema ċirkustanzi inti jkollok dritt li tiġi rappreżentat minn avukat. Huma jgħidulek ukoll kif l-avukat għandu jassistik. Din l-iskeda informattiva ġenerali ser turik kif għandek issib avukat u kif l-ispejjeż tiegħu jiġu koperti anke meta inti ma tkunx tiflaħ thallas.

Kif issib avukat

Għandek id-dritt assolut li tkun assistit minn avukat f'kull kwistjoni. Tista' tagħzel avukat inti u tista' wkoll tikkuntattja lill-[Kamra tal-Avukati tal-Lussemburgu](#) biex takkwista l-lista tal-avukati sabiex tagħzel wiehed li tixtieq.

F'każ li ma tagħzilx avukat jew f'każ illi l-President tal-Kamra tal-Avukati jqis l-għażla tiegħek bħala inadegwata, ikun il-President illi jagħzlu. L-avukat huwa marbut, ħlief f'każ ta' xi impediment jew kunflitt ta' interess, li jiehu f'idejh il-każ li jkun ġie assenjat.

Jekk inti tkun tinsab arrestat, tista' titlob lill-maġistrat inkwarenti, fil-bidu tal-proċedura, sabiex tkun assistit minn avukat ipprovdut mill-qorti jew minn avukat tal-għażla tiegħek.

Kif thallas lill-avukat

Il-ħlas tal-avukat mhuwiex obligatorju. Jekk inti m'għandekx minn fejn thallas avukat, tista' titlob għajnuna legali mis-servizz tal-assistenza, kif ukoll informazzjoni ġuridika mill-qorti.

Jeżisti servizz ta' assistenza u informazzjoni ġuridika fil-Belt tal-Lussemburgu, f'Diekirch u f'Esch-sur-Alzette:

Il-Belt tal-Lussemburgu: Cité Judiciaire, Bâtiment CR, L-2080, Luxembourg, Tél : 22 18 46

Diekirch: bei der Aler Kiirch, B. P. 66 L-9201 Diekirch, Tél: 80 23 15

Esch-sur-Alzette: place de la Résistance, L-4002 Esch/Alzette, Tél: 54 15 52

Titqies bhala persuna li m'għandhiex riżorsi biżżejjed jekk ma jkollokx mezzi finanzjarji oġhla mid-dhul minimu stipulat mil-liġi.

Links relatati

[Ministeru tal-Gustizzja - Għajnuna legali](#)

[Ministeru tal-Gustizzja - Assistenza ġuridika](#)

L-aħħar aġġornament: 05/04/2016

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

2 - Id-drittijiet tiegħi matul l-inkjesta u l-investigazzjoni u qabel ma tingħeb il-kawża quddiem il-tribunal/il-Qorti X'inhuma l-Istadji ta' investigazzjoni kriminali?

L-inkjesta u l-investigazzjoni kriminali huma intiżi sabiex jingabru l-provi relattivi għal reati kriminali mwettqa u sabiex jiġi determinat jekk persuna jew persuni ssuspettati humiex responsabbli għar-reat.

Il-Prosekutur tal-Istat jiftaħ inkjesta preliminari li tingħata lill-Pulizija, li jinterrogaw lill-awturi possibbli tar-reat, jiġbru l-provi u jniżżlu l-każ fil-proċess-verbal.

Meta l-inkjesta titlesta, il-Prosekutur tal-Istat jiddeċiedi li jagħlaq l-eżami tiegħu mingħajr ma jittiehdu passi jew li jressaq lill-akkużat quddiem Qorti sabiex jiġi ġudikat.

Meta jitwettaq reat jew f'każ ta' delitti kumplikati, il-Prosekutur tal-Istat jahtar imħallef inkwerenti, li jiġbor u jivverifika l-fatti u ċ-cirkostanzi favur u kontra l-akkużat. L-imħallef jixli lill kull akkużat li jidher li huwa implikat fil-każ u jista' jipproċedi huwa stess jew bl-intervent tal-pulizija għat-ftitxija, qbid jew proċeduri oħra relatati. Jista' jiddeċiedi li jzomm lill-akkużati kollha fil-ħabs.

F'każ ta' inkjesta, għall-inqas f'materja kriminali, l-imħallef jagħmel rapport lill-Prosekutur tal-Istat dwar il-proċess. Dan tal-aħħar jitlob l-għeluq tal-proċess mingħajr ma jittiehdu passi jew inkella jressaq lill-akkużat quddiem qorti sabiex jiġi ġudikat. Il-qorti distrettwali (*tribunal d'arrondissement*) tiddeċiedi *in camera* jekk issegwix jew le t-talbiet tal-Prosekutur tal-Istat.

Id-drittijiet tiegħi matul l-inkjesta u l-investigazzjoni

[Interrogazzjoni / inkjesta preliminari tal-pulizija \(1\)](#)

[Arrest \(inkluż mandat ta' arrest Ewropew\) \(2\)](#)

[Interrogazzjoni mill-imħallef inkwerenti u detenzjoni \(3\)](#)

[Smigh *in camera* tal-Qorti sabiex tiddeċiedi dwar ir-rilaxx \(4\)](#)

[Investigazzjoni tal-każ mill-Prosekutur tal-Istat/mill-imħallef inkwerenti u d-drittijiet tad-difiża \(5\)](#)

[Proċedura tal-għeluq tal-investigazzjoni u tar-rinviju quddiem il-qorti \(6\)](#)

[Interrogazzjoni/inkjesta preliminari tal-pulizija \(1\)](#)

X'jiġri matul l-inkjesta preliminari?

Wara kwerela ta' vittma jew il-konstatazzjoni ta' reat jew delitt mill-pulizija, il-Prosekutur tal-Istat imexxi l-inkjesta preliminari u jipprova jistabbilixxi min hu l-awtur tar-reat. Jista' jgħaddi l-inkjesta lill-imħallef inkwerenti sabiex jiġbor il-fatti tal-każ għal kull reat. Għar-reati l-aktar serji, l-imħallef inkwerenti għandu jiġi mgħarraf. Kull xhud jista' jinstitma. Tista' tiġi għalhekk msejjaħ mill-Prosekutur tal-Istat, il-pulizija jew l-imħallef inkwerenti sabiex tinstema' fuq l-involviment tiegħek fil-każ.

X'jiġifieri tkun 'akkużat'?

Id-drittijiet tiegħek matul l-inkjesta u l-investigazzjoni jibdeu fil-mument fejn int tiġi kkwalfikata bhala '**akkużat**' mill-imħallef inkwerenti, jiġifieri akkużat li tkun għamilt reat. Għaldaqstant, inti tkun **preżunt innoċenti** sakemm il-prova tal-ħtija tiegħek tiġi kkunsidrata u determinata minn tribunal.

Min jinfurmani dwar dak li jkun qed jiġri?

Int għandek id-dritt li tkun infurmat dwar in-natura u r-raġuni tal-akkuża, jiġifieri dwar il-fatti li qed jiġu allegati kontrik u l-baži ġuridika. Dan id-dritt ta' informazzjoni jservi sabiex jippermettitek tipprepara bl-aħjar mod possibbli d-difiża tiegħek. L-informazzjoni għandha tkun tinftiehem u sħiħa u għandha tkun komunikata lilek jew mill-uffiċjal tal-pulizija ġudizzjarja, jew mill-imħallef inkwerenti.

Niġi assistit minn interpretu jekk ma nitkellimx il-lingwa?

Jekk inti ma titkellimx waħda mil-lingwi użati quddiem l-awtoritajiet ġudizzjarji (il-pulizija jew l-imħallef inkwerenti), issir talba għal interpretu. Huwa jittraduci kull mistoqsija u kull tweġiba tiegħek.

Arrest (inkluż mandat ta' arrest Ewropew) (2)

X'jiġri f'każ ta' reat jew delitt *in flagrante*?

F'każ ta' reat jew delitt *in flagrante*, jiġifieri jekk reat ikun għadu kemm seħħ, inti tista' tiġi arrestat minnufih mill-pulizija jekk tkun issuspettata li wettaqt dak ir-reat. Tista' tinzamm għal massimu ta' 24 siegħa mill-pulizija. Ogġetti li jkunu ntużaw għar-reat jistgħu jiġu ssekwestrati. Jistgħu jittiehdu il-marki tas-swaba' kif ukoll ritratti. Jista' jittiehed ukoll id-DNA tiegħek. Imbagħad titressaq quddiem imħallef inkwerenti.

Meta u kif ikollni aċċess għal avukat?

Fil-każ fejn int tkun miżmum minn uffiċjali tal-pulizija ġudizzjarja għal reati jew delitti gravi jew interrogat mill-imħallef inkwerenti, l-uffiċjali tal-pulizija ġudizzjarja jew l-imħallef inkwerenti huma obbligati li jgħarrfuk bid-drittijiet tiegħek li tiġi assistit minn avukat u li jhalluk tikkuntattja sabiex jassistik. Dan it-tagħrif jingħata qabel tiġi interrogat, bil-miktub u jiġi ċċertifikat b'lingwa li tifhem.

Nista' nikkomunika ma' membru ta' familji jew ma' ħabib?

Il-pulizija għandha tinfirmak bil-miktub, u dan għandu jiġi d-dokumentat, f'lingwa li tifhem, bid-dritt tiegħek li tavza lill-persuna tal-għażla tiegħek u jkollok aċċess għal telefown. Din tista' tkun membru ta' familtek jew ħabib, ħlief jekk dan jista' jfjxkel l-inkjesta.

Nista' nikkuntattja tabib jekk ikollni bżonn?

Meta tkun miżmum taħt arrest, tiġi infurmat u jiġi dokumentat f'lingwa li inti tifhem, bid-dritt tiegħek li tiġi eżaminat mingħajr dewmien minn tabib. Il-prosekutur tal-Istat jista' jahtar tabib sabiex jeżaminak, minn jeddu jew fuq talba ta' membru ta' familtek.

Nista' nikkuntattja lill-ambaxxata tiegħi jekk jiena ċittadin ta' pajjiż ieħor?

Inti tista' tikkuntattja persuna tal-għażla tiegħek, mill-ambaxxata ta' pajjiżek jekk inti trid.

Jistgħu jagħmluli *strip-search*?

Jekk, waqt id-detenzjoni tiegħek, inti tkun issuspettata li qed taħbi ogġetti li jistgħu juru l-verità jew ogġetti perikolużi għalik jew għal xi hadd ieħor, tista' tkun sottopost għal *strip-search* minn persuna tal-istess sess.

Jistgħu jfittxu r-residenza, l-uffiċċju, il-karozza tiegħi, eċċ.?

Fl-istadju ta' inkjesta preliminari, ftitxija tista' ssir biss fir-residenza tiegħek jekk inti tagħti l-kunsens ċar u bil-miktub għal dan. F'każ ta' reat jew delitt serju, m'hemmx bżonn ta' dan il-kunsens u t-ftitxija tista' ssir f'kull ħin kemm binhar kif ukoll billejl. Ftitxija fil-karozza tiegħek hija possibbli jekk ikunu jeżistu indikazzjonijiet li jwasslu għall-preżunzjoni li inti wettaqt reat jew delitt.

Fl-istadju ta' investigazzjoni, tista' ssir tfitxija biss fir-residenza bejn is-sitta u nofs ta' filghodu u t-tmienja ta' filghaxija. Tista' tikseb kopja tad-dokumenti tiegħek li jkunu ġew issekwestrati u tista' titlob li jagħtuk lura ogġett issekwestrat. L-Istat jagħtik lura dawn l-ogġetti jekk ma jkollux bżonnhom għall-konstatazzjoni tal-verità jew sabiex iħares id-drittijiet tal-partijiet u jekk l-għoti lura ma jkunx jikkostitwixxi periklu lill-persuni jew jista' jkun ta' ħsara għall-ogġetti. L-għoti lura jista' jiġi rrifjutat fil-każ fejn il-konfiska hija prevista mil-liġi.

Jistgħu jitolbuni nagħti kampjuni tad-DNA, tal-marki tas-swaba' jew ta' sustanzi fluwidi ta' ġismi?

Fuq ordni tal-prosekutur tal-istat jew tal-imħallef inkwerenti u bil-kunsens bil-miktub tiegħek mogħti minn qabel, uffiċjal tal-pulizija ġudizzjarja jista' jippreleva ċelluli tiegħek sabiex jistabbilixxi profil tad-DNA sabiex dan jiġi mqabbel. Tista' tiġi mgieġhel tippreleva ċelluli jekk tkun teżisti linja diretta bejnek u t-tweġit tal-fatti tal-kawża u jekk dawn il-fatti jkunu punibbli b'piena ta' sentejn ħabs jew aktar.

Ma tistax tiġi mgieġhel tagħti kampjun tad-demem.

Il-Prosekutur tal-Istat jista' jordna t-teħid tal-marki tas-swaba' jekk jaħseb li pparteċipajt f'reat gravi u dan matul l-inkjesta preliminari. Dawn il-marki jistgħu jintużaw 'il quddiem mill-Pulizija għall-prevenzjoni, ir-riċerka u l-konstatazzjoni ta' reati kriminali.

Jekk il-marki tas-swaba' jkunu neċessarji ħafna sabiex jistabbilixxu l-identità tiegħek, dawn jistgħu jiġu mitluba mingħandek fl-istadju tal-inkjesta għal reati jew delitti gravi jew f'inkjesta preliminari jew b'ittra rogatorja jew fit-tweġit ta' ordni għal riċerka mogħtija minn awtorità ġudizzjarja fuq awtorizzazzjoni mill-prosekutur tal-istat jew mill-imħallef inkwerenti. Dawn il-marki jistgħu jintużaw iktar 'il quddiem mill-Pulizija għall-prevenzjoni, ir-riċerka u l-konstatazzjoni ta' reati kriminali hliet jekk inti ma tkun soġġett għall-ebda inkjesta ġudizzjarja jew miżura eżekuttiva.

B'liema mod tista' titressaq għal interrogazzjoni mill-imħallef inkwerenti?

Jekk inti hieles, l-imħallef inkwerenti jista' jsejjaħlek permezz ta' ittra, kif ukoll b'mandat, sabiex tidher quddiem l-awtoritajiet. Int trid tidher fid-data u fil-ħin indikat fejn tiġi mismuġh mill-ewwel mill-imħallef inkwerenti.

L-imħallef inkwerenti jista' jitolb lill-pulizija sabiex iressquk permezz ta' mandat ta' akkumpanjament, meta jaħseb illi jkun hemm periklu li taħrab, periklu li xi provi jisparixxu jew jekk ma tidherx għas-sejha tiegħu. F'każ ta' reat, il-periklu li taħrab huwa preżunt jekk il-fatt ikun punibbli b'piena kriminali.

Mandat ta' arrest jista' jinħareġ jekk l-akkużat ikun maħrub jew jgħix barra mill-pajjiż u jekk il-fatti li jkunu imputabbli lilu jkunu jesponuh għall-piena ta' ħabs.

Jekk jiena drittadin ta' pajjiż ieħor, irrid inkun preżenti waqt l-investigazzjoni u nista' nipparteċipa permezz tal-vidjo?

Hemm bżonn li tkun preżenti matul is-smiġh. Is-sehem tiegħek permezz tal-vidjo mhux jipprevist mil-liġi.

Interrogazzjoni mill-imħallef inkwerenti u d-detenzjoni (3)

X'inhuwa l-ghan tal-interrogazzjoni mill-imħallef inkwerenti?

L-imħallef inkwerenti jikkonstata l-identità tiegħek u jgħarrfek bl-atti mwettqin matul il-proċedura. Imbagħad jinfurmak dwar l-akkuża, i.e. li minn issa 'l quddiem inti akkużat b'mod uffiċjali li wettaqt certu reat u jinterrogak dwar il-fatti inkwistjoni (jew 'li inti akkużat bihom').

X'inhuma d-drittijiet tiegħek matul l-interrogazzjoni mill-imħallef inkwerenti?

Għandek id-dritt tkun mgħarrf dwar kull fatt li inti akkużat bih u dwar l-atti li twettqu matul it-tweġit tar-reat gravi jew delitt u matul l-inkjesta preliminari. L-imħallef inkwerenti huwa obligat javżak bid-dritt tiegħek li tkun assistit minn avukat tal-għażla tiegħek. Dan isir qabel ma tiġi interrogat, bil-miktub, u l-istess jiġi dokumentat b'lingwa li inti tifhem. Jekk inti ma tagħmilx l-għażla, l-imħallef inkwerenti, fuq talba tiegħek, għandu jaħtarlek wieħed.

Tista' tiġi interrogat biss fil-preżenza tal-avukat tiegħek, hliet fejn inti tirrinunzja espressament għal dan.

Għandek id-dritt li ma twegħibx, imma trid tkun preżenti. Inti trid tkun mgħarrf dwar dan id-dritt.

Għandek id-dritt li tbidel l-istqarrijiet li tkun għamilt; ammissjoni tista' tintuża kontrik biss jekk din tkun saret b'mod hieles u volontarjament.

Għandek id-dritt li ssaqsi mistoqsijiet lix-xhieda.

M'għandekx id-dritt li tikkomunika mal-avukat tiegħek sa tmieim l-ewwel interrogazzjoni. L-imħallef jista' jwaqqfek, b'deċizjoni motivata, milli tikkomunika (bil-kitba) mal-qraba tiegħek għal tul massimu ta' 10 ijiem.

Interpretu jassistini jekk ma nifhimx il-lingwa?

L-imħallef inkwerenti għandu jsejjaħ interpretu għall-interrogazzjoni, li jittraduċi kull mistoqsija u kull tweġiba u li jittraduċi l-istqarrija tiegħek waqt li din tkun qed terġa' tinqara.

Nista' nerġa' nintbagħat lura f'pajjiżi?

Le, sakemm l-awtoritajiet ta' pajjiżek ma jkunux iriduk lura għall-istess reat u sakemm l-awtoritajiet tal-Lussemburgu ma jaċċettawx li l-investigazzjoni jew l-inkjesta tkun tista' ssir f'pajjiżek, inti tkun mgieġhel tibqa' fil-Lussemburgu, jekk hemm bżonn fil-ħabs.

Jistgħu jitolbu informazzjoni dwar il-fedina penali tiegħi?

Fil-prattika, l-awtoritajiet ġudizzjarji jivverifikaw il-fatti tal-każ fl-istadju tal-investigazzjoni, u għalhekk jaraw ukoll il-fedina penali tiegħek.

Jinfurmawni dwar xhieda li jixhdu kontriya u dwar provi oħra li jkunu jeżistu kontriya?

Fl-istadju meta inti jkollok id-dritt li tara l-proċess, normalment permezz tal-avukat tiegħek, tista' tiġi infurmat dwar dawk ix-xhieda li jkunu xehdu kontrik u dwar il-provi l-oħra li jkun hemm kontrik. Inti jkollok aċċess għall-proċess wara l-ewwel interrogazzjoni. Tista' wkoll, f'kull mument, titlob lill-imħallef inkwerenti biex tara l-atti tal-proċess tiegħek.

Niġi lliberat jew detenu?

L-imħallef inkwerenti, wara li jkun akkużak u interrogak, jista' jilliberak. Jista' wkoll iżommok taħt detenzjoni preventiva, meta jkun ħareġ att ta' akkuża. Inti titteħed il-ħabs mill-pulizija. L-imħallef inkwerenti jista' jzommok milli tikkomunika ma' barra f'każ li dan ikun meħtieġ għall-investigazzjoni. Jekk din l-ordni titneħħa, tkun tista' oċempel mill-ħabs lill-qraba, filwaqt li tirrispetta r-regolamenti stretti tal-ħabs.

Inti għandek id-dritt li titlob li tiġi lliberat proviżorjament f'kull mument tal-proċedura. Il-libertà proviżorja tista' tkun soġġetta għall-obbligu ta' garanzija personali u jkun hemm bżonn li tagħti indirizz għan-notifika fil-Lussemburgu.

Nista' nitlaq mill-pajjiż waqt l-investigazzjoni?

B'mod ġenerali, inti tista' titlaq mill-pajjiż matul l-investigazzjoni sakemm ma tkunx qiegħed il-ħabs. Min-naħa l-oħra, jekk int tkun soġġett għal piena ta' ħabs jew piena aktar gravi (fejn il-massimu huwa ekwivalenti għal jew aktar minn sentejn ħabs jekk inti residenti fil-Lussemburgu), l-imħallef inkwerenti fis-seduta jew *in camera* jista' jordna kontroll ġudizzjarju u jista' jordna b'ħala obbligu pereżempju li inti ma tkunx tista' toħroġ mil-limiti territorjali determinati mill-imħallef inkwerenti.

Jien diġa' ġejt mixli fi Stat Membru ieħor għall-istess reat. X'jiġri f'dan il-każ?

Fuq l-istess fatt, inti tista' tiġi kkundannat darba biss għall-istess reat, imma l-prosekuzzjoni doppja tibqa' possibbli jekk ma jkunx hemm sentenza definitiva f'xi pajjiż. Jekk tkun qed issir investigazzjoni f'dak il-pajjiż, inti tista' tiġi estradit lejn dak il-pajjiż sabiex tiġi mixli u ġudikat f'dak l-istat u mhux aktar fil-Lussemburgu.

Smiġh *in camera* tal-Qorti sabiex tiddeċiedi dwar ir-rilaxx (4)

Jekk inkun detenu, kif u lil min nitlob għal-libertà proviżorja?

It-talba sabiex tiġi meħlus tista' tintalab f'kull stadju tal-każ, i.e. f'kull mument u ma jimpurtax f'liema stadju tal-investigazzjoni u mingħajr ebda limitu ta' kemm-il darba tista' ssir din it-talba. Sempliċement isir rikors *in camera* lill-Qorti Distrettwali (*Tribunal d'arrondissement*).

Imma jekk inti detenut proviżorjament fil-habs, inti tista' titlob ukoll il-libertà proviżorja b'sempliċi talba bil-miktub lill-persunal tal-habs.

X'inhi l-proċedura u kemm iddum?

Id-deċiżjoni tittiehed b'urgenza u mhux aktar tard minn tliet ijiem mill-prezentata tat-talba għal-libertà proviżorja. B'hal akkużat inti għandek tinstema' u, jekk ikun meħtieġ, anki l-avukat tiegħek. Il-qorti distrettwali tiddeciedi *in camera* abbażi ta' opinjoni motivata bil-miktub mill-imħallef inkwerenti.

Nista' niġi lliberat proviżorjament jekk inhallas somma flus (garanzija personali)?

Effettivament, il-kodiċi jiddetermina l-ammont li għandu jithallas b'hal garanzija personali. Il-qorti tista' tilliberak proviżorjament billi tħallas tali somma li hija tiddetermina b'mod ħieles. Din is-somma tigarantixxi li inti tidher quddiem l-imħallef inkwerenti u quddiem il-qorti, kif ukoll l-eżekuzzjoni tas-sentenza u l-ħlas tal-multi u tat-tariffi tal-qorti.

Inkun soġġett għal kontrolli jekk niġi lliberat proviżorjament?

Il-libertà tiegħek tista' tkun soġġetta għal kontroll ġudizzjarju. L-awtoritajiet jistgħu jorbtuk b'certi kundizzjonijiet, b'hal pereżempju li ma tkunx tista' tikkuntattja lil ċerti nies jew li ma tkunx tista' tivvjagġa.

Jeżisti appell kontra d-deċiżjonijiet tal-qorti?

Jekk inti lliberat, il-Prosekutur tal-Istat jista', fi żmien jum li jibda jiddekorri mill-għoti tad-digriet, iressaq appell kontra d-deċiżjoni. F'dan il-każ, inti tibqa' taħt detenzjoni sakemm tingħata deċiżjoni mill-Qorti tal-Appell.

Inti tista' dejjem tressaq appell mid-deċiżjoni tal-qorti talli ma lliberatekx, quddiem il-Qorti tal-Appell.

Investigazzjoni tal-każ mill-Prosekutur tal-Istat/mill-imħallef inkwerenti u d-drittijiet tad-difiża (5)

X'għandu setgħa jagħmel l-imħallef inkwerenti?

Matul l-investigazzjoni, il-maġistrat inkwerenti jista' jirrikorri għal numru ta' metodi differenti sabiex jasal għall-verità tal-fatti relattivi għar-reat imwettaq. Għalhekk, l-imħallef jista' jordna tfittxija, jisma' xhieda, jordna konfrontazzjonijiet, jordna perizja jew jisma' kollegament telefoniku jew possibbilment interċezzjoni telefonika.

Nista' nressaq rikors kontra att proċedurali li tteħed fl-investigazzjoni?

Inti għandek id-dritt li titlob li att proċedurali tal-investigazzjoni jiġi annullat mill-qorti distrettwali *in camera*.

Din it-talba trid issir matul l-istess investigazzjoni, fi żmien ħamest ijiem minn mindu ssir taf bl-att. Jekk it-talba għan-nullità ma ssirx matul l-investigazzjoni, inti ma tkunx tista' tagħmel din it-talba fis-seduta.

X'nista' nitlob aktar?

Barra mir-raġunijiet ta' nullità msemmijin qabel, inti għandek ukoll id-dritt li titlob, matul l-investigazzjoni, l-eżerċizzju ta' fakultà jew ta' dritt mogħti mil-liġi. Jekk ma kienx hemm deċiżjoni dwar it-talba tiegħek, jew minħabba omissjoni jew għax it-talba tiegħek ġiet miċħuda, inti tkun tista' tibbaża fuqha fi stadju ieħor billi tilmenta li ma kellekx smiġh xieraq.

Liema azzjonijiet nista' nitlob li jagħmel l-imħallef inkwerenti?

Inti tista' titlob lill-imħallef inkwerenti, permezz tal-avukat tiegħek, li jwettaq atti intiżi biex juru l-innoċenza tiegħek. Għalhekk, inti tista' titlob tfittxija, smiġh mill-ġdid, li jerġu jinstemgħu x-xhieda mressqa minnek, li tiġi organizzata konfrontazzjoni jew il-ftuħ ta' perizja.

Inti tista' terġa' tipprezenta lill-imħallef id-dokumenti kollha li l-għan tagħhom huwa li juri l-innoċenza tiegħek jew titlob it-tneħħija ta' xi sekwestru li sar mill-imħallef fuq xi dokumenti, oġġetti jew kontijiet bankarji.

Proċedura tal-għeluq tal-investigazzjoni u tar-rinviju quddiem il-qorti (6)

X'jiġri meta tintemm l-investigazzjoni?

L-imħallef inkwerenti jordna l-għeluq tal-proċeduri. Huwa jsostni li wettaq dmirijietu sabiex tiġi stabbilita l-verità u li l-akkużati jistgħu jittressqu sabiex jiġu ġġudikati.

X'inhuma d-drittijiet tiegħek wara l-ordni għal għeluq tal-proċeduri?

Il-proċess bl-opinjoni eventwali tal-imħallef inkwerenti jittiegħed għad-dispożizzjoni tiegħek u tal-avukat tiegħek mill-inqas tmint ijiem qabel id-data stabbilita għall-eżami tal-proċess *in camera* mill-qorti distrettwali. Inti għandek id-dritt li titlob li ssir taf kull biċċa informazzjoni li tkun ħarget mill-investigazzjoni.

Għandek id-dritt tipprezenta nota ta' osservazzjonijiet, li fil-prattika ssir mill-avukat tiegħek, qabel ma tittiehed deċiżjoni *in camera*, li twassal għal digriet biex ma jittressqu akkużi (minħabba nuqqas ta' prova) jew għal digriet ta' rinviju quddiem qorti (sabiex jiġu ġġudikati l-akkużati).

Għandek dritt ta' rikors kontra d-deċiżjonijiet msemmija tal-imħallef inkwerenti fis-seduta u *in camera*: tista' tressaq appell kontra d-deċiżjoni tal-imħallef inkwerenti jew tal-qorti distrettwali *in camera*. Dan l-appell isir quddiem il-Qorti tal-Appell *in camera*.

Nista' niddikjara l-ħtija qabel il-proċess fuq il-kapi ta' akkuża/ta' ħtija kollha jew xi jhud minnhom?

Sa illum il-gurnata fil-Lussemburgu ma teżistix proċedura għall-ammissjoni tal-ħtija.

Il-kapi ta' akkuża/ta' ħtija jistgħu jiġu emendati qabel il-proċess?

Il-kapi ta' akkuża/ta' ħtija jistgħu jiġu emendati qabel il-proċess skont il-fatti li jirriżultaw matul l-inkjesta jew l-investigazzjoni.

Links relatati

[Kodiċi kriminali](#)

[Kodiċi tal-proċedura kriminali](#)

L-aħħar aġġornament: 05/04/2016

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [fr](#) giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara b'halissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

3 – Id-drittijiet tiegħi quddiem il-tribunal/il-qorti

Liema kompetenza għal liema tribunal?

Jeżistu tliet tipi ta' reati, fejn kull wieħed huwa ġġudikat minn tribunal/qorti differenti:

Kontravvenzjoni = quddiem il-tribunal tal-pulizija (*tribunal de police*) (imħallef wieħed)

Delitt = quddiem l-Awla Korrettiva tal-Qorti Distrettwali (*tribunal d'arrondissement*) (tliet imħallfin ħlief f'każijiet tat-traffiku : imħallef wieħed)

Reat = quddiem l-Awla Kriminali tal-Qorti Distrettwali (*tribunal d'arrondissement*) (tliet imħallfin)

Il-tribunal jista' jordna li dan isir *in camera*, pereżempju jekk il-vittma tkun tifel jew tifla.

Sa liema punt il-kapi tal-akkuża/tal-ħtija jistgħu jiġu emendati waqt il-proċess?

Il-prinċipju huwa li l-kwalifikazzjoni ġuridika mogħtija hija proviżorja u tista' tiġi mibdula mit-tribunal li quddiemu tkun tinsab il-kawża.

Sabiex issir emenda fil-kapi tal-akkuza, jehtieg li l-fatt fil-qofol tal-proċedura jkun l-istess.

X'jiġri jekk niddikjara li jiena hati tal-kapi tal-akkuza/tal-htija kollha jew xi wħud minnhom matul il-proċess?

Wieħed ma jistax jiddikjara ruħu hati imma jista' jammetti reat. L-imħallef jista' xorta waħda ma jagħtix kas ammissjoni li jkun iqisha suspettuza. L-ammissjoni, għaldaqstant, tista' tintuza bħala ċirkostanza mitiganti.

X'inhuma d-drittijiet tiegħek waqt il-proċess?

Irid inkun preżenti waqt il-proċess? Jista' jsir mingħajri?

Inti trid tidher quddiem il-qorti, sakemm ma tressaqx raġuni, bħal pereżempju ċertifikat mediku. Il-proċess b'hekk ikun jista' jiġi differit. Tista' tinkariga lill-avukat tiegħek sabiex jirrapprezentak, ħlief jekk il-qorti titlob li tkun preżenti. Għar-reati, inti trid tidher personalment.

Jekk ngħix fi Stat Membru ieħor, nista' nieħu sehem permezz tal-vidjo? Jiena obligat naċċetta?

Il-possibilità ta' partecipazzjonij permezz tal-vidjo minn persuna residenti fi Stat ieħor mhijiex prevista mil-liġi.

Irid bilfors inkun preżenti matul il-proċess kollu?

Iva, għax l-imħallef jista' jkun irid jisimgħek fi kwalunkwe ħin.

Niġi pprovdut b'interpretu jekk ma nifhimx il-lingwa tat-tribunal/tal-qorti?

Id-dritt li tiġi assistit b'xejn minn interpretu jekk ma tifhimx jew ma titkellimx il-lingwa użata fis-seduta huwa dritt fundamentali ggarantit mill-Konvenzjoni Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem. Madanakollu, l-atti tal-proċess ma jiġux tradotti.

Bilfors għandi bżonn avukat? Ningħata avukat? Nista' nbiddel l-avukat?

Għandek id-dritt illi tiddefendi illek innifsek jew li jkollok l-assistenza ta' avukat tal-għażla tiegħek, u jekk inti m'għandekx il-mezzi sabiex thallas avukat, tiġi assistit minn avukat (tal-għajna legali). Dejjem tista' tbiddel l-avukat.

Nista' nitkellem waqt il-proċess? Hemm bżonn nitkellem fil-proċess? Pereżempju, għandi d-dritt li ma nitkellimx, li ma ninkriminax ruħi?

Inti għandek id-dritt illi tesprimi ruħek dwar il-punti kollha tal-akkuza. Inti għandek ukoll id-dritt li ma twegibx għall-akkuza miġjuba kontrik.

X'inhuma l-konsegwenzi jekk jiena ma ngħidx il-verità waqt il-proċess?

Jekk inti ma tgħidx il-verità matul il-proċess tkun qed tirska li teħel piena aktar ħarxa.

Nista' nikkontesta l-provi mressqa kontrija? Kif? Għaliex?

Il-kontestazzjoni tal-provi mressqa kontrik hija possibbli u dan b'kull mezz, bħal pereżempju permezz ta' xhieda, ta' xi dokumenti, ta' argumenti u ta' esperti.

X'tip ta' provi nista' nressaq favurija?

Il-qorti trid jieħu f'konsiderazzjoni kull tip ta' prova.

F'liema ċirkostanzi nista' nressaq tali provi?

Dawn il-provi jistgħu jiġu mressqa taħt żewġ kundizzjonijiet, l-ewwelnett li jkun għew regolament inkluzi fil-proċess u t-tieni nett li jkun għew diskussi liberament mill-partijiet matul il-proċeduri fil-miftuħ.

Nista' nuza investigatur privat sabiex ingħib provi favur tiegħi? Provi bħal dawn huma ammissibbli?

L-użu ta' investigatur sabiex iġġib provi huwa permess, imma dan l-investigatur irid ikun għamel dan għal kolloxx skont il-liġi.

Jien jew l-avukat tiegħi, nistgħu nsaqsu mistoqsijiet waqt il-kawża lix-xhieda l-oħra? Jien jew l-avukat tiegħi, nistgħu nikkontestaw dak li jgħidu?

Id-dritt għas-smiġ ta' xhud joħroġ mid-dritt tad-difiza stipulat fil-punt 3 tal-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem. Id-difiza tista' tressaq u tinterroga xhieda biex tiskolpa lilha nnifisha bħalma jistgħu jagħmlu x-xhieda kontrik.

Informazzjoni dwar il-fedina penali tiegħek tittieħed f'konsiderazzjoni?

Kull kundanna li tkun imniżzla fil-fedina penali tiegħek tiġi trażmessa lill-qorti, matul il-proċess.

Jittieħdu f'konsiderazzjoni kundanni preċedenti fil-konfront tiegħek li jkun ngħataw fi Stat Membru ieħor?

Le, għal dak li għandu x'jaqsam mar-recidiva. Iva, għall-kundizzjonijiet tas-sentenza sospiza.

X'inhuma t-tipi ta' eżitu possibbli tal-proċess?

Inti tista' tiġi lliberat totalment jew parzjalment. Inti tista' wkoll tinstab ħati. Il-piena tiddependi mir-reat li tiegħu tiġi misjub ħati.

Il-pieni kriminali huma:

Għomrok il-habs jew għal żmien minn 5 sa 30 sena

Multa ta' mill-inqas EUR 251

Konfiska speċjali

It-tneħħija ta' titli, gradi, funzjonijiet, impiegi u karigi pubbliċi

L-interdizzjoni ta' xi drittijiet civili u politiki

L-għeluq ta' intrapriżi u stabbilimenti

Il-pubblikazzjoni jew it-tpoġġija fil-pubbliku, bl-ispejjeż kontra l-hati, tas-sentenza jew ta' estratt tas-sentenza li tkun ikkundannatek

Interdizzjoni milli tippattika ċerti attivitajiet professjonali

Il-pieni korrettivi huma:

Prigunerija (8 ijiem sa 5 snin)

Multa ta' mill-inqas EUR 251

Konfiska speċjali

L-interdizzjoni ta' xi drittijiet civili u politiki

L-għeluq ta' intrapriżi u stabbilimenti

Il-pubblikazzjoni jew it-tpoġġija fil-pubbliku tal-kundanna

Interdizzjoni milli tippattika ċerti attivitajiet professjonali

Interdizzjoni milli ssuq ċerti vetturi

Jekk il-kundanna ta' prigunerija tkun ta' inqas minn sitt xhur, l-imħallef għandu l-fakultà li jbidel il-piena għal servizz komunitarju ġenerali ta' bejn 40 u 240 siegħa.

Il-pieni tal-pulizija huma:

Multa ta' bejn EUR 25 u EUR 250 ħlief jekk il-liġi tiddisponi mod ieħor

Konfiska speċjali

Interdizzjoni milli ssuq ċerti vetturi

Jekk tiġi kkundannat għal piena ta' prigunerija, x'inhuma l-modi differenti ta' eżekuzzjoni ta' din il-piena?

Fil-Lussemburg, huwa il-Prosekutur Pubbliku tal-Istat li jiddeċiedi l-metodi tal-eżekuzzjoni tal-pieni tat-tneħħija tal-libertà, mingħajr l-intervent ta' imħallef.

Hemm numru ta' possibbiltajiet li jistgħu jseħħu:

L-eżekuzzjoni maqsuma

Il-qsim jippermetti lid-detenut li mhuwiex ta' periklu, li jiskonta žmien u f'perjodi li jixtieq.

Is-semilibertà

Dan ir-reġim jagħti l-possibbiltà lid-detenut li jeżerċita attività professjonali jew li jsegwi tagħlim jew taħriġ minn barra.

Il-libertà kondizzjonata

Tippermetti tnaqqis ta' nofs il-piena.

Lif mill-habs

Tali piena sseħħ meta tingħata permess li tħalli l-bini tal-habs, matul parti tal-ġurnata jew matul perjodu ta' erbgħa u għoxrin siegħa, u dan il-perjodu jitqies meta jiġi kkalkulat iż-żmien tal-piena.

Is-sospensjoni tal-piena

Għal dak li għandu x'jaqsam mal-libertà kkundizzjonata jew il-helsien effettiv, tista' tingħata sospensjoni tal-piena lill-persuni kkundannati jekk waqt il-lif li jkun u ħadu jkun għadu ruħhom tajjeb.

Il-brazzuletta elettronika

L-ebda liġi għadha ma ppreċiżat l-użu tagħha.

X'inhu r-rwol tal-vittma matul il-proċess?

Il-vittma tista' tinstema' b'hal xhud. Hi tkun tista' wkoll tikkostitwixxi ruħha b'hal *parte civile*, jiġifieri tkun tista' titlob danni u interessi. Tkun tista' tipprezenta l-osservazzjonijiet tagħha dwar ir-reat inkwistjoni u l-konsegwenzi tiegħu. Hija tista' tappella kontra s-sentenza, imma biss għal dak li għandu x'jaqsam mal-interessi ċivili tagħha.

Links relatati

[Organizzazzjoni tal-qrati](#)

[Kodiċi kriminali](#)

[Kodiċi ta' proċedura kriminali](#)

L-aħħar aġġornament: 05/04/2016

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [fr](#) giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara b'halissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

4 – Id-drittijiet tiegħi wara li tkun ittiegħet deċiżjoni mit-tribunal/mill-qorti

Nista' nappella?

Għandek id-dritt li tappella s-sentenza fi żmien erbgħin jum mill-ġurnata li fiha tkun inqatgħet is-sentenza permezz ta' dikjarazzjoni l-qorti. L-appell jista' jkun limitat għal appell kontra l-ammont tal-piena jew għall-affarijiet ċivili.

Kompetenzi

Kontravenzjoni = quddiem il-qorti tal-pulizija; l-appell jitressaq quddiem il-qorti kriminali.

Reat = quddiem il-qorti kriminali; l-appell jitressaq quddiem il-Qorti tal-appell.

Delitt = quddiem l-awla kriminali tal-qorti distrettwali; l-appell jitressaq quddiem l-awla kriminali tal-Qorti tal-appell.

X'jiġri jekk inressaq appell?

Il-Prokuratur tal-Istat tal-qorti jew tat-tribunal li quddiemhom jitressaq l-appell jiġi infurmat fi żmien erbgħa u għoxrin siegħa wara li jitressaq l-appell.

Tintgħazel data għas-smiġ tal-appell u tiġi infurmat biha.

Kemm irid jgħaddi żmien biex jinstema' l-appell?

Hemm bżonn ta' xi xhur sa ma jinstema' l-appell.

Nista' nressaq provi ġodda fl-appell? X'regoli japplikaw?

Għandek dritt tressaq provi ġodda fil-kuntest tal-appell. Ir-regoli tad-dritt tal-provi japplikaw. Il-qorti taċċetta l-provi legali kollha pprezentati. Mill-banda l-oħra, ma jiġux aċċettati mezzi proċedurali, bħan-nullità ta' att, li kellhom jiġu mqajma fl-ewwel istanza.

X'jiġri fis-smiġ tal-appell u x'tista' tkun id-deċiżjoni tat-tribunal/tal-qorti?

L-imħallfin jeżaminaw il-fatti mill-ġdid, iżda fil-prinċipju m'humiex marbuta li jerġgħu jismigħu lix-xhieda sakemm ma jkunx meqjus neċessarju mill-Qorti. Bl-istess mod, jekk jitqies li huwa meħtieġ, tista' terġa' tisma' lix-xhieda.

Fil-prinċipju, l-imħallf tal-appell ma jistax jagħti sentenza aktar ħarxa minn dik li tkun ngħatat fl-ewwel istanza jekk kien il-konvenut biss illi oġġezzjona għas-sentenza. F'dan il-każ, il-qorti tista' biss iżżomm l-istess piena tal-konvenut jew tnaqqasha. Is-sentenza tista' tiħrax biss meta anki l-Prosekutur Ġenerali jkun appella s-sentenza, xi haġa li normalment isseħħ fi kwistjonijiet kriminali.

X'jiġri jekk l-appell jiġi aċċettat/rifjutat?

Għandek dritt tressaq appell quddiem l-oġhla istanza. Il-Qorti tal-oġhla istanza tivverifika l-punti legali iżda ma tidholx fil-punti tal-fatti.

Jekk l-ewwel sentenza tkun żbaljata, niġi kkompensat? Ta' xiex? Kif?

Għandek dritt għal indennizz biss f'każ ta' priġunerija mhux ġustifikata. Jaqgħu taħt dan id-dritt dawk kollha li nżammu b'azzjoni preventiva għal iżjed minn tlett ijiem ħlief jekk din id-detenzjoni jew il-kontinwazzjoni tagħha kienu ħtija tiegħek.

Jekk l-appell jintlaqa' il-kundanna tiegħi tibqa' mniżżla fil-kondotta tiegħi?

Jekk l-appell jintlaqa' u jwassal għall-helsien, il-kundanna ma tibqax imniżżla fil-kondotta.

Huwa possibbli li tressaq appell ieħor jekk l-ewwel wiegħed ikun falla? Quddiem min trid tressqu? F'liema ċirkustanzi tista' tressqu?

Jista' jerġa' jintalab appell minn kull persuna meqjusa b'hal ħatja definittivament ta' reat jew ta' delitt fiċ-ċirkustanzi li ġejjin:

Meta, wara kundanna għal reat jew delitt, sentenza ġudizzjarja ġdida tikkundanna għall-istess att persuna oħra u l-kundanni ma jkunux jaqblu flimkien. F'dan il-każ, il-kontradizzjoni ta' bejniethom hija l-prova tal-innocenza ta' wiegħed jew l-ieħor.

Jekk ix-xhieda mismugħa ikunu ġew sussegwentament ikkundannati għal xhieda falza.

Jekk, wara l-kundanna, joħroġ fatt ġdid jew tinstab evidenza ġdida u li jkun ta' natura li tistabilixxi l-innocenza sħiħa jew parzjali tiegħek.

Jekk, wara l-kundanna għal omiċidju, xi evidenza terġa' tiġi pprezentata speċifikament sabiex tqajjem xi indikazzjonijiet dwar l-eżistenza tal-allegata vittma tal-omiċidju.

Meta jirriżulta minn sentenza tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem li kundanna penali li ngħatat tmur kontra din il-Konvenzjoni.

Il-Qorti superjuri tal-ġustizzja, fl-irwol tal-Qorti tal-Oġhla Istanza, tiddeċiedi fuq it-talbiet tal-appell.

Meta tkun definittiva l-kundanna?

Il-kundanna tkun definittiva meta jkun sar rikors għall-modi kollha ta' appell, inkluż meta l-appell jew il-każ quddiem l-oghla istanza jiġi preskritt.

Nista' niġi ddeportat wara l-każ jekk jiena ċittadin ta' Stat Membru ieħor?

Bħala ċittadin ta' Stat Membru ieħor, inti tista' tiġi ddeportat ma' tmiem il-kawża għal disturb attwali u serji għall-ordni pubbliku. Ċittadin ta' pajjiż terz jista' jitleb li jinfeles wara nofs il-piena ta' priġunerija tiegħu jekk bil-miktub jintrabat li ma jergax jiġi lura f'dak il-pajjiż.

Tista' tressaq rikors quddiem it-tribunal amministrattiv kontra d-deċiżjoni tal-Ministeru tal-Immigrazzjoni li jiddeportak.

X'jiġri mill-informazzjoni dwar il-kapi tal-akkuza/il-kundanna?

Informazzjoni dwar il-kundanna tiegħek tiġi mniżzla fil-kondotta, u arkivjata sabiex tiġi rreġistrata fil-kundanni maħruġa mill-qrati kriminali tal-Lussemburgu.

Fejn u kif tiġi miżmuma din l-informazzjoni?

Il-kondotta tinzamm għand il-Prokura Ġenerali taħt l-awtorità tal-Prokuratur Ġenerali tal-Istat bħala kopja elettronika. Tkun identifikat fil-fajl permezz ta' kunjomok u ismek, dawk ta' missierek u ta' ommok u, fejn meħieġ, ta' martek jew żewġek, permezz tad-data u l-post tat-twelid, tar-residenza u l-professjoni tiegħek, jew b'numru li jidentifikak.

Kemm idum jinżamm?

Il-kundanni deċiżi taħt il-gurizdizzjoni Lussemburgiża jibqgħu mniżzla fil-kondotta sakemm terġa' tingħata d-drittijiet legali jew ġudizzjarji.

L-informazzjoni tista' tinzamm mingħajr il-kunsens tiegħi?

Iż-żamma tal-informazzjoni fil-kondotta hija obbligatorja u tista' tinzamm anke mingħajr il-kunsens tiegħek.

Nista' noġġezzjona kontra ż-żamma ta' din l-informazzjoni? Kif? Fejn?

Għandek dritt li toġġezzjona għal dak li jista' jitniżzla fil-kondotta; tista' tappella quddiem is-Sigrieta tal-Qorti distrettwali.

Links relatati

[Il-kondotta](#)

[Kodiċi Kriminali](#)

[Kodiċi tal-proċedura kriminali](#)

L-aħħar aġġornament: 05/04/2016

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [fr](#) għet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

5 - Kontravvenzjonijiet minuri

Il-kontravvenzjonijiet li għandhom x'jaqsmu mat-traffiku tat-triq huma stabbiliti fil-kodiċi tat-traffiku, li fih b'mod partikulari dawk il-kontravvenzjonijiet marbuta mal-konsum tal-alkoħol, kontravvenzjonijiet marbuta mal-veloċità u kontravvenzjonijiet marbuta mal-aġir ta' persuna f'każ ta' incident.

X'inhuma l-kontravvenzjonijiet marbuta mal-konsum tal-alkoħol?

Trid issir distinzjoni bejn il-livelli tal-alkoħol. L-ewwel livell li minnu l-konsum tal-alkoħol jsir att li jista' jiġi kkastigat huwa meta jkun hemm 0.5 grammi ta' alkoħol għal kull litru demm. Minn dan l-ammont 'il fuq il-kwistjoni taqa' taħt il-qorti tal-pulizija (kontravvenzjoni serja) u tibqa' taqa' taħtha sal-livell li jibda minn 1.2 grammi alkoħol għal kull litru demm, li mbagħad taqa' taħt il-qorti kriminali (reat).

Il-ligi ttipprovdi wkoll għall-każijiet meta jkun hemm sinjali fid-dieher ta' sakra. Fil-fatt, jekk ikollok ammont ta' alkoħol inqas minn 0.5 grammi alkoħol għal kull litru demm, iżda turi sinjali ċari li tinsab fis-sakra, tiġi ttrattat daqslikieku għandek minimu ta' 0.5 grammi alkoħol għal kull litru demm. Bl-istess mod, fil-każ illi jkollok ammont ta' bejn 0.5 u 1.2 grammi alkoħol għal kull litru demm, iżda bħala sewwieq turi sinjali ċari ta' sakra, it-ttrattament ikun daqslikieku għandek minn tal-inqas 1.2 grammi alkoħol għal kull litru demm.

X'penali tista' teħel?

Inti tista' teħel dawn il-penali: priġunerija, multa, teħid tal-liċenzja (temporanjament, definittivament, irtirar immedjat) jew konfiska. Il-pieni jvarjaw skont il-gravità tal-ksur.

Liema huma l-kontravvenzjonijiet marbuta mal-veloċità?

Il-kontravvenzjonijiet tal-veloċità huma tlieta:

Il-kontravvenzjoni sempliċi

Din tiġbor kull aġir li ma jaqa' taħt ebda kategorija oħra. Il-piena għal kontravvenzjoni sempliċi tkun il-ħlas ta' twissija ta' multa u l-istorja tieqaf hemm.

Il-kontravvenzjoni serja

Il-piena tkun multa (bejn EUR 25 u 500).

Ir-reat ta' veloċità eċċessiva (jingħata biss f'każ ta' reċidiv li jkun diġà wettaq kontravvenzjoni serja)

Il-piena hija multa (bejn EUR 500 u 10,000) u sentenza ta' ħabs (bejn 8 jjiem u 3 snin) jew waħda minn dawn il-pieni.

Għal iżjed informazzjoni dwar il-limiti relatati mal-eċċess tal-veloċità u l-kategorizzazzjoni tagħhom skont il-gravità ikkonsulta mal-[Ministeru tat-Trasport](#).

X'inhu l-ksur marbut mal-aġir f'każ ta' incident?

Ir-reat ta' ħarba

F'każ ta' incident (irrelevanti min-natura jew il-gravità tal-ħsara) inti obbligat tibqa' fuq il-post tal-incident sa ma tingħabar l-informazzjoni kollha. Jekk tonqos milli tagħmel dan tkun qed twettaq reat ta' ħarba.

F'każ ta' reat ta' ħarba tista' teħel il-ħabs, multa u projbizzjoni milli ssuq.

In-nuqqas ta' għajjnuna lil nies f'periklu

In-nuqqas ta' għajjnuna lil persuna li tkun tinsab f'periklu jipi kkastigat jekk, f'każ illi l-għajjnuna ma tkunx ta' periklu għalik innifsek jew għal haddieħor, inti volontarjament ma tgħinx, jew ma tftitix għajjnuna għall-persuna li tkun tinsab esposta għal periklu serju, sew jekk is-sitwazzjoni ta' dik il-persuna tkun rajtha inti stess u sew jekk is-sitwazzjoni tkun għet deskritta lilek minn dawk li jkunu qed jitolbu l-għajjnuna tiegħek.

F'każ ta' nuqqas ta' għajjnuna lil persuna f'periklu, inti tista' teħel piena ta' priġunerija ta' bejn tmint jjiem u ħames snin u multa ta' bejn EUR 251 u 10,000, jew waħda minn dawn il-pieni.

Ferimenti involontarji fuq il-persuna u omiċidju involontarju.

Quddiem il-qorti l-każ jiġi meqjus bħala każ għalih u mhux marbut mat-traffiku.

Links relatati

[Dipartiment tat-trasport, veloċità eċċessiva](#)

[Żviluppi godda fil-qasam tat-traffiku tat-triq](#)

L-aħħar aġġornament: 05/04/2016

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Imputati (proċeduri kriminali) - Malta

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw x'jiġri meta persuna tkun issuspettata jew akkużata b'delitt li jiġi ttrattat fil-qorti.

Jekk inti vittma ta' delitt, tista' ssib it-tagħrif kollu dwar id-drittijiet tiegħek [hawnhekk](#).

Sommarju tal-proċess kriminali

Dejjem titressaq quddiem il-Qorti tal-Maġistrati. Jekk titressaq taħt arrest, l-ewwel il-Qorti trid tiddeciedi dwar jekk hemmx bażi legali biex tkompli tinzamm taħt arrest u mbagħad tgħarrfek li inti tista' titlob garanzija. Jekk ma titressaqx taħt arrest, inti tiġi notifikat bl-akkużi u bid-data meta trid tidher fil-qorti għall-ewwel smiġh.

Hemm tliet tipi differenti ta' proċessi quddiem il-qorti kriminali skont il-gravità tal-akkużi miġjuba kontrik:

Proċeduri sommarji quddiem il-Qorti tal-Maġistrati

Taħrika quddiem il-qorti

Każ tal-prosekuzzjoni mmexxi mill-Pulizija Eżekuttiva

Trattazzjoni tad-difiża

Sottomissjonijiet Finali

Sentenza

Proċeduri quddiem il-Qorti tal-Maġistrati wara l-ġbir ta' provi

Taħrika quddiem il-qorti

Każ tal-prosekuzzjoni mmexxi mill-Pulizija Eżekuttiva u mill-Avukat Ġenerali

Trattazzjoni tad-difiża

Sottomissjonijiet finali

Sentenza

Proċess quddiem il-qorti kriminali b'ġuri

Eċċezzjonijiet preliminari u eċċezzjonijiet relatati mal-ammissibbiltà tal-provi

Qari tal-att ta' akkuża

Indirizz mill-Prosekuzzjoni

Trattazzjoni tal-Prosekuzzjoni mmexxija mill-Avukat Ġenerali

Trattazzjoni tad-difiża

Replika mill-Prosekuzzjoni

Kontrorreplika mid-Difiża

Għeluq

Verdett

Sentenza

Dettalji dwar dawn l-istadji kollha fil-proċess u dwar id-drittijiet tiegħek jistgħu jinsabu fl-iskedi informattivi. Dan it-tagħrif ma jiġi post parir legali u huwa maħsub biss bħala gwida.

Rwol tal-Kummissjoni Ewropea

Jekk jogħġbok, kun af li l-Kummissjoni Ewropea ma għandha l-ebda rwol fi proċeduri kriminali fl-Istati Membri u ma tistax tassistik jekk ikollok xi kwerela. F' dawn l-iskedi informattivi huwa pprovdut tagħrif dwar kif tagħmel kwerela u lil min.

Ikklkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib it-tagħrif li tehtieg

[Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni](#)

[Id-drittijiet tiegħi matul il-proċess](#)

[Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess](#)

L-aħħar aġġornament: 20/07/2022

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

1 - Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni

A. Jekk jien ċittadin barrani, dan jaffettwa l-investigazzjoni?

L-azzjoni kriminali tista' tingieb kontra kull persuna li twestaq reat u li l-awtoritajiet Maltin għandhom ġurisdizzjoni dwarhom. Il-proċeduri matul l-investigazzjoni huma l-istess sew fil-konfront ta' ċittadini Malta kif ukoll ta' ċittadini barranin. Minkejja dan, il-liġi tiġgarantixxi ċertu drittijiet ta' persuna li ma tkunx cittadina jew residenti Malta, prinċipalment id-dritt ta' interpretu meta s-suspettat ma jkunx jifhem u jitkellem il-lingwa Maltija u d-dritt li persuna tikkomunika mal-awtoritajiet konsulari waqt li tkun imcaħħda mil-libertà.

B. X'inhuma l-istadji ta' investigazzjoni?

i. Fazi ta' ġbir ta' evidenza / Setgħa tal-investigaturi

L-azzjoni kriminali tidda meta l-Pulizija tircievi rapport, denunzja jew kwerela. Ladarba l-Pulizija tircievi notifika b'xi waħda minn dawn, tidda l-investigazzjoni tagħha billi tiġbor l-evidenza sabiex jiġi determinat jekk seħħ reat u min għandu jinżamm responsabbli għat-tweqqif ta' dak ir-reat.

Sabiex tkun tista' tagħmel dan, il-liġi tagħti l-poter lill-Pulizija illi tobbliga lill-kwalunkwe persuna li jista' jkollha xi tip ta' informazzjoni dwar ir-reat li tkun qed tinvestiga, sabiex jipprovdin din l-infomazzjoni. Dan jinkludi l-ġbir ta' evidenza materjali kif ukoll it-teħid ta' verżjonijiet ta' xhieda.

ii. Kustodja tal-pulizija

Ladarba jiġi stabbilit suspett raġonevelli li persuna tkun wettqet reat, il-Pulizija tista' titlob lill-Maġistrat sabiex joħroġ mandat ta' arrest fil-konfront tal-persuna suspettata. Apparti dan, jeżistu ċirkostanzi fejn il-Pulizija tkun tista' tarresta persuna għal skop ta' investigazzjoni mingħajr il-htiega ta' Mandat minn Maġistrat. Mal-mument li l-persuna suspettata tiġi arrestata, din tiġi mgħarrfa bid-drittijiet tagħha bil-lingwa li tifhem hi, inkluż ir-raġuni tal-arrest, id-dritt li tibqa' siekta u d-dritt li tkellem avukat tal-għażla tagħha, kif ukoll tingħata kopja tal-ittra bid-drittijiet tagħha.

Matul dan il-perjodu il-Pulizija tista' tagħmel perkwiżizzjoni (tfittxji) fuq il-persuna li tkun taħt il-kustodja għal kwalunkwe haġa li tista' sservi ta' prova relatata ma' reat, jew jekk ikun hemm suspett li din tista' tkun ta' periklu għaliha nnifisha jew għal haddieħor, jew li jista' jkollha xi haġa li tista' tuża sabiex taħrab mill-kustodja.

Jistgħu jittiehdu wkoll xi kampjuni minn fuq il-ġisem, kif ukoll il-marki tas-swaba' u tittiehed u tiġi registrata d-DNA bil-kunsens xieraq. Madankollu, jekk wiehed jirrifjuta li jagħti l-marki tas-swaba' jista' jkun obbligat li jagħmel dan fuq ordni minn Maġistrat. Izda ma jistax ikun hemm obbligu sabiex jiġi rreġistrat id-DNA.

iii. Interrogatorju:

Il-persuna suspettata tista' tiġi interrogata mill-Pulizija dwar ir-reat li jkun qed jiġi nvestigat. Matul l-interrogazzjoni, il-Pulizija tista' tistaqsi kull mistoqsija li tgħinha tiġbor informazzjoni, li tkun tista' tingieb bħala prova, sew kontra kif ukoll favur is-suspettat. Għal waqt l-interrogazzjoni il-persuna suspettata tista' titlob li jkun hemm preżenti avukat tal-għażla tagħha.

iv. Detenzjoni qabel il-proċess

Skont il-liġi ta' Malta, persuna ma tistax tinzamm arrestata aktar minn kemm dan ikun neċessarju u fi kwalunkwe każ għal mhux aktar minn tmienja u erbghin (48) siegħa. Matul dan il-hin tal-arrest, il-Pulizija trid tiddetermina jekk hux ser tipproċedi immedjatament billi tressaq lill-persuna suspettata l-quddiem il-Qorti taħt arrest, jew jekk hux ser tirrilaxxa l-persuna, jew għax is-suspett raġonevoli ma jkunx għad jeżisti, jew inkella sabiex tkompli tinvestiga aktar il-każ qabel tiddeċiedi li tmur il-Qorti.

C. X'inhuma d-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni?

i. X'inhu d-dritt tiegħi għal interpretu u għal traduzzjonijiet?

Jekk inti ma titkellimx jew ma tifhimx il-lingwa mitkellma mill-pulizija jew mill-awtoritajiet kompetenti l-oħra, inti għandek id-dritt għal interpretu, mingħajr ħlas. L-interpretu jista' jgħinek titkellem mal-avukat tiegħek u għandu jzomm kunfidenzjali l-kontenut ta' dik il-komunikazzjoni.

Inti għandek id-dritt għal traduzzjoni ta' mill-inqas is-siltiet rilevanti tad-dokumenti essenzjali, inklużi kwalunkwe ordni minn Imħallef jew Maġistrat li tippermetti li tiġi arrestat jew li tinzamm f'kustodja, kwalunkwe imputazzjoni jew akkuża u kwalunkwe sentenza. Inti tista' f'ċerti ċirkustanzi tingħata traduzzjoni bil-fomm jew fil-qosor.

ii. X'inhuma d-drittijiet tiegħi għall-informazzjoni u l-aċċess għall-atti tal-proċess?

Meta tiġi arrestat u detentut, inti għandek, jew l-avukat tiegħek għandu, d-dritt ta' aċċess għal dokumenti essenzjali neċessarji għall-kontestazzjoni tal-arrest jew detenzjoni.

Jekk il-każ tiegħek jittressaq il-qorti inti għandek, jew l-avukat tiegħek għandu, id-dritt ta' aċċess għall-provi materjali favur jew kontra tiegħek.

iii. X'inhu d-dritt tiegħi ta' aċċess għal avukat u biex tiġi infurmata parti terza dwar is-sitwazzjoni tiegħi?

Inti għandek id-dritt li jkollok aċċess għal avukat waqt li tkun miżmum f'detenzjoni. Dak id-dritt jibda mill-mument li tkun detenut u qabel ma tiġi interrogat.

Inti għandek id-dritt li tingħata lista ta' avukati u lista ta' prokuraturi legali li minnhom tista' tagħzel wiehed sabiex jassistik jew tagħzel li tkun assistit minn Avukat tal-Għajjnuna Legali. Fil-każ tal-aħħar, l-assistenza legali hija mingħajr ħlas.

Il-pulizija ma tistax tindikalek isem ta' avukat li inti tista' tingaġġa waqt l-arrest jew detenzjoni.

Mhux inqas minn siegħa qabel ma tibda l-interrogazzjoni, inti u l-avukat għandkom id-dritt li tkunu infurmati dwar l-allegat reat li għalih inti ser tkun interrogat.

Dik l-informazzjoni għandha tingħata lilek qabel ma tibda l-interrogazzjoni, liema żmien ma jistax ikun inqas minn siegħa qabel ma tibda l-interrogazzjoni.

Malli tibda d-detenzjoni, għandek id-dritt li tiltaqa' fil-privat u tikkomunika mal-avukat li qed jirrapprezentak, inkluż qabel ma tinterrogak il-pulizija.

Għandek id-dritt li jkollok l-avukat tiegħek preżenti u jippartecipa b'mod effettiv waqt li tkun qed tiġi interrogat.

L-interrogazzjoni kollha, it-twegibiet kollha li jingħataw u l-proċeduri relatati mal-interrogazzjoni tal-persuna suspettata jew akkużata huma, fejn, fl-opinjoni tal-intervistatur, hu possibbli, irrekordjati b'mezzi awdjovizwali; inti għandek id-dritt li tingħata kopja tar-recording wara li tkun giet konkluzja l-interrogazzjoni.

Inti għandek id-dritt li l-avukat tiegħek jattendi għall-atti tal-investigazzjoni jew tal-ġbir ta' evidenza li għejjin:

ringieli ta' persuni suspettati għal finijiet ta' identifikazzjoni;

konfrontazzjonijiet;

rikostruzzjonijiet tax-xena tad-delitt.

Il-kunfidenzjalità tal-komunikazzjoni mal-avukat tiegħek fl-eżerċizzju tad-dritt tiegħek li jkollok aċċess għal avukat tiġi rrispettata.

Malli tiġi arrestat inti għandek tkun infurmat dwar id-dritt tiegħek li tal-inqas persuna waħda, bħal qarib, imgħallem jew kwalunkwe persuna oħra tal-għażla tiegħek tiġi infurmata dwar iċ-ċaħda tal-libertà tiegħek.

F'ċerti każijiet skont il-liġi, id-dritt li tinforma lil persuna oħra bid-detenzjoni tiegħek jista' jkun proviżorjament ristrett.

F'tali każijiet, il-pulizija ser jinfurmawk b'dan.

Jekk inti barrani, tista tinforma lill-pulizija, jekk trid, li l-awtorità konsolari jew l-ambaxxata tiegħek tiġi informata bid-detenzjoni tiegħek.

Tista' tagħzel li tinforma wkoll lill-pulizija jekk trid tikkuntattja uffiċjal tal-awtorità konsolari jew l-ambaxxata tiegħek.

iv. X'inhu d-dritt tiegħi għal għajjnuna legali?

Il-pulizija ser tistaqsi minn liema avukat jew prokuratur legali tixtieq li tkun assistit. Ser tistaqsi ukoll jekk tixtieqx tiġi assistit minn Avukat tal-Għajjnuna Legali. Fil-każ li tagħzel li tiġi assistit minn Avukat tal-Għajjnuna Legali, l-assistenza tingħata mingħajr ħlas.

Matul l-arrest, il-parir legali huwa limitat għal siegħa qabel l-interrogazzjoni. Tista' anke tikseb il-parir fuq it-telefown.

v. X'inhu importanti li wiehed ikun jaf dwar:

a. Preżunzjoni tal-innoċenza

Minnkejja kwalunkwe azzjoni preventiva li tista' tittiehed fl-interess tal-amministrazzjoni tal-gustizzja, kull persuna hija meqjusa li hija innoċenti sa meta jkun hemm deċiżjoni finali u li saret definittiva mill-Qorti li tkun qed tisma l-każ dwar id-determinazzjoni finali jekk dik il-persuna wettqitx ir-reat kriminali kkonċernat jew le.

b. Id-dritt li wiehed jibqa' sieket u li wiehed ma jinkriminax ruħu

Meta tiġi interrogat mill-pulizija jew mill-awtoritajiet kompetenti l-oħra, int għandek id-dritt li tibqa' sieket u li ma tinkriminax lilek innifsek.

L-avukat tiegħek jista' jgħinek tiddeċiedi dwar dan.

c. Piż tal-provi

L-oneru tal-prova għad-determinazzjoni tal-htija ta' persuna suspettata jew akkużata jaqa' fuq il-prosekuzzjoni, ħlief f'dawk il-każijiet speċifiċi fejn il-liġi tkun titlob li ċerti fatti partikulari jiġu pruvati minn tali persuna.

Kwalunkwe dubju raġonevoli dwar il-htija għandu jkun għall-benefiċċju tal-persuna suspettata jew akkużata, inkluż fejn il-qorti tivaluta jekk il-persuna akkużata għandhiex tiġi lliberata.

Il-persuna suspettata jew akkużata tista' tikkontesta l-provi miġjuba kontriha. Jekk il-provi jikkonsistu f'xhieda, tista' tagħmel kontro-eżami lillhom jew iġġib ix-xhieda tagħha sabiex jikkontestaw ix-xhieda tagħhom.

F'każ ta' provi dokumentarji, il-persuna suspettata jew akkużata tista' tagħmel kontro-eżami lix-xhud jew lill-periti (esperti) tal-Qorti li jipprovdihom jew iġġib ix-xhieda tagħha sabiex jikkontestaw dawk il-provi. Madankollu, ma tistax iġġib perizja tiegħek stess. Il-perizja tista' tiġi kkontestata biss permezz ta' kontro-eżami tal-perit tal-Qorti fir-rigward tas-sejbiet jew il-kompetenza tiegħu.

Il-persuna suspettata jew akkużata tista' wkoll ittella' xhieda u tiproduċi provi dokumentarji sabiex isostnu d-difiża tiegħa.

Jekk il-proċess imur quddiem il-Qorti Kriminali, il-liġi tistabbilixxi limitu ta' żmien li jibda minn meta l-persuna akkużata tircievi l-att ta' akkuza li fih trid tindika x-xhieda u l-provi l-oħrajn kollha li jkun beħsiebha tipproduċi għad-difiza tiegħha fil-proċess. L-ebda restrizzjoni bħal din ma teżisti jekk il-proċess isir quddiem il-Qorti tal-Maġistrati.

vi. X'inhuma s-salvagwardji speċifiċi għat-tfal?

Fejn jidhru minorenni bħala xhieda jew vittmi ta' xi allegat reat, il-prassi kemm tal-pulizija u kemm tal-Qrati huwa li sa fejn hu possibbli, minuri ma jittellgħux il-qorti, imma mhux dejjem possibbli. Fejn tidhru xhieda ta' minorenni, primarjament fil-qrati tintuża sistema ta' video conferencing, fejn jekk il-minuri huwa vittma din tiġi mitkellma mil-maġistrat assistit minn child psychologist f'kamra apposta, anki jekk ġewwa l-bini tal-Qorti u bil-video conferencing, fejn ma jkunux go l-istess awla fejn ikun hemm l-akkużat. Legalment il-qrati speċjalment il-Qorti tal-minorenni għandha l-fakultà wkoll li taħtar child advocate (Artikolu 25 tal-Kap 602 u leġislazzjoni sussidjarja 12.20) għad-drittijiet tal-minorenni kemm jekk vittma u kemm jekk akkużat. Dan joħroġ ċar ukoll minn Kap 602 tal-Liġijiet ta' Malta jew aħjar ic-Child's Act. Dan il-kapitlu jipprovdi wkoll għal post attrezzat barra mill-bini tal-Qorti, imsejjaħ children's house, fejn vittma minuri vulnerabbli tista' tiġi mitkellma, kemm mill-maġistrat u kemm minn grupp ta' esperti mħarrġa msejjaħ child interviewers.

vii. X'inhuma s-salvagwardji speċifiċi għas-suspettati vulnerabbli?

L-ewwelnett jekk kemm minhabba l-kundizzjoni psikofizika tas-suspettat innifsu, kif ukoll in-natura tar-reat tinħass il-ftieġa, jekk l-arrestat se jinżamm taħt il-kustodja tal-pulizija waqt l-investigazzjoni ġewwa l-lockup, miegħu jkun hemm dik l-imsejjaħ 'constant watch', fejn pulizija jkun fiżikament għassa maċ-ċella tiegħu 24x7 u dan fl-aħjar interess ta' saħħet l-istess arrestat. Bħal fil-każ ta' kull persuna suspettata u arrestata, jekk il-persuna titlob għal kwalunkwe assistenza ta' natura medika, din tingħata minnufih inkluż trasport lejn kliniċi jew l-isptar skont ic-cirkostanzi. F'każ li tabib jiddikjara, wara li jkun invista lill-istess suspettat vulnerabbli li dan m'għandux jinżamm go ċella, l-uffiċjal investigattiv jiġi infurmat immedjatament u tittiehed azzjoni ta' rimedju f'dan is-sens bħal pereżempju jingħata police bail.

D. X'inhuma l-limiti ta' żmien legali matul l-investigazzjoni?

Il-limiti legali matul investigazzjoni jiddependu primarjament minn natura tar-reat. Kull reat għandu marbut miegħu piena skont il-Kodici Kriminali. Pereżempju, il-preskrizzjoni skont Artikolu 688 tal-Kap 9 tal-Liġijiet ta' Malta tagħti l-parametri standard taż-żmien legali fejn wiehed jista' jinvestiga reat kriminali u li wara dan il-perjodu definit ta' żmien, tidhru il-preskrizzjoni u jleqaf iż-żmien legali li dak ir-reat partikolari jista' jiġi investigat mill-pulizija. Tajjeb ukoll li wiehed isemmi li skont l-Artikolu 692 tal-Kap 9 tal-Liġijiet ta' Malta jekk fi kwalunkwe każ kriminali, l-identità tal-allegat aggressur mhix magħrufa u dan mhux minhabba xi nuqqas min-naħa tal-uffiċjal investigatur, il-preskrizzjoni u cioe iż-żmien legali ma jibdiex jiddekorri, pereżempju f'każ ta' omiċidju fejn għandek il-vittma, imma ma hemmx hjiel ta' min jista' jkun il-qattiel.

E. X'inhuma l-preparazzjonijiet ta' qabel il-proċess, inklużi altemattivi għad-detenzjoni ta' qabel il-proċess u l-possibbiltajiet għat-trasferiment lejn l-Istat ta' oriġini (Ordni Ewropew ta' Superviżjoni)?

Dwar il-preparazzjonijiet li trid tagħmel il-pulizija qabel jibda jinstema' l-każ fil-Qrati, dawn jinkludu:

it-taħrik tax-xhieda fil-każ.

jekk il-persuna se titressaq b'ċitazzjoni, l-uffiċjal prosekutur irid jara li ċ-ċitazzjoni bl-akkużi fil-konfront tal-akkużat jitqassmu skont il-liġi.

sakemm ma jkunx reat li fih jidhru l-uffiċċju tal-Avukat Ġenerali direttament, l-uffiċjal prosekutur għandu jiddiskuti l-każ u speċifikament l-akkużi mal-istess uffiċċju, speċjalment jekk ikun każ ikkumplikat.

jekk il-persuna se titressaq taħt arrest, l-uffiċjal prosekutur irid jara li jinforma lill-avukat difensur tal-akkużat u l-istess akkużat ikun skortat mill-pulizija lejn il-qorti.

Altemattivi għal detenzjoni ta' qabel il-proċess, għandek meta l-persuna titressaq b'ċitazzjoni jew inkella l-persuna tingħata police bail, sakemm l-uffiċjal investigattiv jikkonkludi l-investigazzjonijiet tiegħu u wara jittressaq b'arrest jew jittressaq xorta b'ċitazzjoni.

Fuq il-possibbiltà għal trasferimenti lejn l-Istat ta' Oriġini dawn huma proċeduri ad hoc li jidhru fihom l-uffiċċju tal-Avukat Ġenerali. Huma proċeduri japplikaw biss f'każijiet speċifiċi bħal pereżempju talba għal estradizzjoni ta' persuna jew persuna kkundanata b'mod definitiv u li qed tiskonta sentenza ta' ħabs, titlob lill-awtoritajiet kompetenti lokali u anki tal-pajjiż fejn hija tirisjedi, biex tkun tista' tkompli tiskonta s-sentenza f'pajjiżha.

L-aħħar aġġornament: 20/07/2022

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fil-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabieħ tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

2 - Id-drittijiet tiegħi matul il-proċess

A. Fejn isir il-proċess?

Il-proċess isir fil-bini tal-Qrati il-Belt Valletta. Skont is-serje ta' tal-akkużi li tiffaċċja, jingiebu proċeduri kontra tiegħek quddiem il-Qorti tal-Maġistrati bħala Qorti tal-Ġudikatura Kriminali jekk ir-reat jaqa' taħt il-ġurisdizzjoni tagħha, jew quddiem il-Qorti tal-Maġistrati bħala Qorti Struttoria, jekk ir-reat ma taqax taħt il-ġurisdizzjoni tal-Qorti tal-Maġistrati bħala Qorti tal-Ġudikatura Kriminali.

Wara li tintemm l-inkješta fil-Qorti tal-Maġistrati bħala Qorti Struttoria jiġi deciz jekk ir-reat għandux jiġi ġġudikat mill-Qorti tal-Maġistrati bħala Qorti tal-Ġudikatura Kriminali jew mill-Qorti Kriminali, jiġifieri minn ġurija. F'kull każ, ikun hemm sentenza jew li tikkundanna lill-persuna misjuba haġja għall-piena rilevanti jew li teħlisha.

B. L-akkużi jistgħu jiġu modifikati? Jekk iva, x'inhu d-dritt tiegħi għall-infommazzjoni f'dan ir-rigward?

Iva l-akkużi jistgħu jiġu modifikati. Jekk jiġri hekk generalment u t-tibdil ikun signifikanti, jerggħu jinħarġu akkużi ġodda fil-konfront tal-persuna u jerga' jsir l-eżami mill-ġdid fil-qorti u salv l-eżenzjoni tal-persuna jerggħu ukoll jittellgħu l-provi mill-ġdid.

C. X'inhuma d-drittijiet tiegħi meta nidher il-qorti?

Id-drittijiet tiegħek meta tidher il-qorti huma li tkun assistit minn avukat tal-fiduċja tiegħek u jekk ma jkollox mezz jittqabba wiehed tal-għajuna legali. Tista' wkoll tagħzel li tiddefendi l-każ tiegħek ukoll. Dritt ieħor huwa li int tkun preżunt innoċenti sakemm ma jkunx hemm pronunzjament ta' ħtija mill-Qorti.

Għandek id-dritt li tkun assistit minn interpretu u li tagħmel il-kontro eżami tax-xhieda tal-prosekuzzjoni kif ukoll l-eżami tax-xhieda tiegħek. Għandek id-dritt ukoll li tagħzel li ma tixhidx fil-proċeduri li jkunu qed jittieħdu kontra tiegħek.

i. Għandi nkun preżenti fil-qorti? X'inhuma l-kundizzjonijiet biex inkun assenti matul il-kawża tal-qorti?

Iva int għandek tkun preżenti dejjem għas-seduti li jsiru fil-qorti peress li s-sistema tagħna ma tirrikonossix proċessi 'in absentia'. Jekk int tkun indispost milli tattendi minhabba mard jekk inkella minhabba safar jew xi raġuni oħra, int għandek idaħħal rikors il-qorti permezz tal-avukat tiegħek.

ii. X'inhu d-dritt tiegħi għal interpretu u għal dokumenti tradotti?

Jekk il-maġistrat ikun ja'f bl-ilsien li bih jittkellem xi xhud li jkun qed jixhed fil-proċeduri tiegħek, huwa stess jista' jfisser ix-xhieda fl-ilsien li bih id-depożizzjoni tkun qed issir; f'kull każ ieħor, jew b'talba tiegħek, jiġi mqabba interpretu ġuramentat.

iii. Għandi dritt għal avukat?

Matul is-smiegħ tal-kawża, wiehed mid-drittijiet tiegħek huwa li tkun assistit minn avukat tal-għażla tiegħek a spejjeż tiegħek; jew dak appuntat mill-qorti bħala avukat tal-għajuna legali.

Jekk m'għandekx mezzi finanzjarji sabiex thallas avukat tal-għażla tiegħek, għandek tagħmel it-talba tiegħek lill-ġudikant li jivverbalizza fl-atti tal-kawża tali talba jew billi tagħmel it-talba tiegħek lill-Aġenzija tal-Għajjuna Legali Malta u ddaħħal rikors f'ismek sabiex tkun assistit minn avukat tal-għajjuna legali. F'kawżi sommarji, wara li l-ġudikant jisma' t-talba tiegħek, jordna li tiġi assistit mill-avukat tal-għajjuna legali tat-turn tal-ġurnata. F'kawżi li l-portata tagħhom hija istruttoria u/jew kriminali jekk it-talba għall-avukat tal-għajjuna legali tista' ssir lill-ġudikant li għandu jibgħat it-talba lill-Aġenzija tal-Għajjuna Legali u din għandha ddaħħal nota liema avukat ha jkun jassistit jew billi tirrikorri għand l-Aġenzija tal-Għajjuna Legali li ddaħħal rikors f'ismek. L-avukat tal-għajjuna legali ma jistax jinbidel sakemm ma jkunx hemm xi impediment legittimu.

iv. Liema drittijiet proċedurali oħra għandi nkun naf bihom? (eż. preżentazzjoni ta' persuni suspettati quddiem il-qorti)

Wieħed għandu dritt isejjaħ ix-xhieda tiegħu biex jagħtu l-evidenza. Kull min hu f'sensieħ jista' jingieħ bħala xhud, jekk ma jkunx hemm xi eċċezzjoni kontra l-kompetenza tiegħu.

Fuq id-Drittijiet tal-Persuni Suspettati u l-Akkuż, wieħed jista' jsib iktar informazzjoni f'Artikoli 534A-534AG ta' [Kodiċi Kriminali, Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta](#). Minbarra, li dak li diġa' ktibna meta persuna waqt kull stadju ta' proċeduri kriminali tiġi arrestata jew detenuta, kull dokument li jinsab fil-pussess tal-Pulizija, li hu relatat mal-każ speċifiku u li hu essenzjali sabiex issir rikua effettiva tal-legalità tal-arrest jew tad-detenzjoni, għandu jkun disponibbli lill-persuna arrestata jew lill-avukat tagħha.

D. Sentenzi possibbli

Is-sentenzi li tista' tingħata jekk tinstab hati ta' reat huma:

il-prigunerija;

ir-reklużjoni;

l-interdizzjoni;

il-multa.

Jekk tinstab hati ta' kontravvenzjoni, il-piena li tista' tingħata tkun:

id-detenzjoni;

l-ammenda;

iċ-ċanfira jew it-twididba.

Hemm ukoll sanzjonijiet alternattivi oħra li jistgħu jingħataw bħal: probation, sentenzi sospizi u ordnijiet fil-komunità.

L-aħħar aġġornament: 20/07/2022

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fil-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

A. Għandi d-dritt li nappella d-deċiżjoni tal-qorti?

Persuna misjuba hatja ta' akkuża tista' tappella kontra l-kundanna tagħha fil-każijiet kollha jew kontra s-sentenza mogħtija fuq il-kundanna tagħha sakemm is-sentenza ma tkunx waħda stabbilita bil-liġi. Appell qatt ma jista' jirriżulta f'sentenza ta' severità akbar. Persuna akkużata tista' wkoll tappella kontra verdett ta' hatja fuq bażi ta' ġenn. F'ċerti każijiet il-Qorti tista' wkoll tordna li l-każ jinstema' mill-ġdid.

B. X'għażliet ta' rikors oħra għandi?

Wieħed jista' jitlob wara kundanna għall-maħfra presidenzjali. Din hija għodda diskrezzjonali qawwija ħafna, regolata mill-artikolu 93 tal-Kostituzzjoni ta' Malta, u hi vestita fil-fergħa eżekuttiva tal-Istat, speċifikament fil-President ta' Malta. Maħfra presidenzjali tagħti s-setgħa lill-President, permezz tal-Kabinett, biex jassumi setgħat ordinarjament mogħtija lill-organu ġudizzjarju tal-Istat.

Ġeneralment, maħfra tista' twaqqaf l-effetti ta' kundanna kriminali billi, pereżempju, tordna li prigunier li qed jiskonta sentenza ta' prigunerija jinheles minnufih mill-habs. Il-President jista' wkoll, skont l-artikolu 93 tal-Kostituzzjoni, jissostitwixxi forma inqas severa ta' piena jew minħabba bidla fil-liġi fejn il-piena relattiva tkun tnaqqset.

C. X'inhuma l-konsegwenzi jekk niġi kkundannat?

Uħud mill-konsegwenzi ta' kundanna kriminali jistgħu jkunu multa jew perjodu ta' prigunerija, telf ta' kondotta nadifa u ħsara lir-reputazzjoni tal-persuna.

i. Ir-rekord kriminali

Kull kundanna mogħtija mill-qrati ta' ġurisdizzjoni kriminali tiġi registrata fil-fedina penali tal-persuna misjuba hatja ħlief meta:

l-kundanna tkun fuq kontravvenzjoni; jew

il-persuna ikkundannata misjuba hatja ta' delitt tkun taħt l-età ta' tmintax-il sena meta dan ikun sar; jew

tkun ingħatat dwar dik il-kundanna l-maħfra tal-President ta' Malta;

l-ordni jkun magħmul taħt id-disposizzjonijiet tal-Att dwar il-Probation;

hija sejbien ta' ħtija ta' persuna mingħajr sejbien ta' ħtija preċedenti li fir-rigward tagħha, piena li tikkonsisti f'multa ta' mhux aktar mitejn euro gjet imposta u imħallsa.

Ebda kundanna ma tiġi mniżzla wara li jiskadi t-terminu elenkat fit-Tieni Skeda tal-[Ordinanza Dwar iċ-Certifikati tal-Kondotta \(Kap. 77\)](#) minn meta din tkun ingħatat.

Il-benefiċċju li kundanna ma tiġix irregistrata, kif imsemmi qabel, ma jingħatax lill-persuni reċidivi fid-delitt ta' serq, jew ta' frodi jew ta' bejgħ jew traffikar ta' mediċini bi ksar tad-disposizzjonijiet tal-Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi jew tal-Ordinanza dwar il-Professjoni Medika u l-Professjonijiet li Għandhom x' Jaqsmu Magħha, jew ikunu ġew ikkundannati għad-delitti msemmija fit-Tielet Skeda tal-Ordinanza (bħal delitti kontra s-sigurtà tal-Gvern), spergur u tteħid ta' ġurament falz jew xi reati li jiksru l-fiducja pubblika.

ii. Eżekuzzjoni ta' sentenza, trasferiment ta' prigunieri, probation u sanzjonijiet alternattivi

Apparti kundanni ta' prigunerija u/jew multi, jeżistu wkoll alternattivi oħra ta' sanzjonijiet. Dawn huma il-probation, is-sentenza sospiza u l-ordinijiet għal servizz fil-komunità.

Persuna barranija li tkun wehlet piena ta' prigunerija hawn Malta tkun tista', taħt ċertu konduzzjonijiet, tiskonta s-sentenza tagħha fil-pajjiż tar-residenza tagħha kemm taħt il-[Konvenzjoni Ewropeja Dwar it-Trasferiment ta' Persuni Sentenzjati \(ETS No 112\)](#) jew inkella taħt id-[Deċiżjoni Qafas tal-Kunsill \(UE\) 2008/909/GAI](#) skont il-każ.

L-aħħar aġġornament: 20/07/2022

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fil-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [de](#) giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: [es](#) diġà gew tradotti.

Imputati (proċeduri kriminali) - Awstrija

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw x'jiġri meta xi ħadd ikun suspettat jew akkużat b'delitt li jinstema' permezz ta' proċess quddiem il-qorti. Skont il-liġi Awstrijaka, tkun wettaqt reat biss meta tkun ksirt dispożizzjoni legali speċifika fis-sehħ fil-mument meta tkun wettaqt l-att. Id-dritt ta' prosekuzzjoni huwa dritt tal-Istat. L-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni u, taħt id-direzzjoni tagħhom, id-dipartiment tal-investigazzjoni kriminali, kif ukoll il-qrati, iridu jiddeterminaw il-fatti u jiċċaraw iċ-ċirkostanzi kollha li huma ta' importanza meta jiġu vvalutati l-fatti.

Id-drittijiet tal-imputati fi proċedimenti kriminali

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw x'jiġri meta xi ħadd ikun suspettat jew akkużat b'delitt li jinstema' permezz ta' proċess quddiem il-qorti. Skont il-liġi Awstrijaka, tkun wettaqt reat biss meta tkun ksirt dispożizzjoni legali speċifika fis-sehħ fil-mument meta tkun wettaqt l-att. Id-dritt ta' prosekuzzjoni huwa dritt tal-Istat. L-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni u, taħt id-direzzjoni tagħhom, id-dipartiment tal-investigazzjoni kriminali, kif ukoll il-qrati, iridu jiddeterminaw il-fatti u jiċċaraw iċ-ċirkostanzi kollha li huma ta' importanza meta jiġu vvalutati l-fatti.

Fl-iskedi informattivi li ġejjin, se ssir taf dwar drittijietek bħala imputat jekk jitressqu proċedimenti kriminali kontra fl-Awstrija. Għandek drittijiet differenti matul l-istadji differenti tal-proċedimenti. L-aktar stadji importanti fil-proċedimenti se jiġu spjegati f'forma mqassra sabiex tkun tista' taċċessa malajr l-informazzjoni li teħtieġ.

Sommarju tal-proċedimenti kriminali

Fil-prinċipju, il-proċedimenti kriminali fl-Awstrija jikkonsistu fi tliet stadji:

L-investigazzjoni

L-istadju tal-proċess

L-Appell

Tista' ssib id-dettalji dwar dawn l-istadji kollha fil-proċess u dwar drittijietek fl-iskedi informattivi. Din l-informazzjoni mhijiex qiegħda biex tiehu post il-konsulenza legali u hija maħsuba biss bħala gwida.

Jekk inti vittma ta' xi delitt, tista' ssib l-informazzjoni kollha dwar drittijietek hawnhekk.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt biex issib l-informazzjoni li teħtieġ

[Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni](#)

[Id-drittijiet tiegħi matul il-proċess](#)

[Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess](#)

L-aħħar aġġornament: 01/06/2023

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

1 - Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni

A. Jekk jien ċittadin barrani, dan jaffettwa l-investigazzjoni?

Le, fil-prinċipju, dan ma jaffettwax l-investigazzjoni.

Jekk ma tistax tikkomunika b'mod adegwat bil-Ġermaniż, int għandek id-dritt li titlob interpretu, li jinhatar mingħajr ħlas matul l-interrogazzjoni tiegħek. Ma għandekx għalfejn twieġeb u ma għandek twieġeb l-ebda mistoqsija jekk l-interpretu ma jkunx preżenti. L-interpretu jinterpreta l-mistoqsijiet li jsirulek f'lingwa li tista' tifhem. L-interpretu jinterpreta wkoll it-tweġibiet tiegħek lura bil-Ġermaniż.

L-interpretu jeħtieġli fuq kwalunkwe każ jinterpreta l-informazzjoni u l-istruzzjonijiet dwar punti ta' liġi li inti meħtieġ tingħata skont il-liġi. Jekk tixtieq hekk, l-interpretu jgħinek ukoll fir-relazzjonijiet tiegħek mal-avukat tad-difiża assenjat (iżda mhux ma' avukat tal-għażla tiegħek).

Jekk inti tiġi nnotifikat b'ordni mill-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni jew b'deċiżjoni tal-qorti, tista' titlob ukoll assistenza sabiex dawn id-dokumenti jiġu tradotti. Jekk tixtieq tikkonsulta l-atti tal-kawża tiegħek, traduttur jgħinek biss jekk ma jkollokx avukat tad-difiża u ma jkunx raġonevoli li wieħed jistenna li tagħmel arrangamenti għat-traduzzjoni tal-partijiet rilevanti tal-atti tal-kawża inti stess.

B. X'inhuma l-istadji ta' investigazzjoni?

L-għan tal-investigazzjoni kriminali huwa li jiġi ddeterminat jekk twettaqx reat kriminali u, jekk iva, minn min.

Ladarba jitmexxew investigazzjonijiet kontra persuna suspettata b'reat speċifiku, dik il-persuna titqies bħala l-akkużata.

Il-qorti jeħtieġilha tiegħu ċerti passi fl-investigazzjoni. Jeħtieġilha tibni mill-ġdid ir-reat u tmexxi dawk li huma magħrufa bħala proċedimenti kontenzjużi. Il-prosekutor pubbliku u l-akkużat, flimkien mal-avukat tad-difiża tiegħu/tagħna, ikunu preżenti matul dawn il-proċedimenti u għandhom id-dritt li jagħmlu mistoqsijiet lill-persuna taħt interrogazzjoni. L-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni jistgħu jitolbu wkoll lill-qorti sabiex tiġbor aktar provi jekk iqisu li dan ikun meħtieġ fl-interess pubbliku.

L-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni u/jew id-dipartiment tal-investigazzjoni kriminali jistgħu jieħdu l-biċċa l-kbira tal-passi investigattivi fuq inizjattiva tagħhom stess mingħajr il-kunsens tal-qorti. Dawn il-passi jinkludu, b'mod partikolari, inkjesti u interrogazzjonijiet, kif ukoll l-istabbiliment tal-identità tal-persuni, il-qbid tal-proprjetà, it-tweġit ta' tftixxijiet fuq il-ħwejjeg ta' persuna u kwalunkwe oġġett fil-pussess tagħha, eċċ..

Ordni tal-qorti hija meħtieġa biex jiġi impost u estiż l-arrest preventiv. L-istess japplika għall-użu ta' miżuri koerċittivi b'rabta mad-drittijiet fundamentali (eż. postijiet ta' tiftix protetti mid-drittijiet tad-detentur tad-dar, aċċess għal kontijiet bankarji, interċezzjoni telefonika jew analiżi tad-*data* tat-telefont).

L-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni jeħtieġilhom iwaqqfu l-investigazzjoni jekk ma jkun sar l-ebda reat kriminali, jew jekk il-fatti stabbiliti ma jkunux biżżejjed sabiex jiġi mixli l-akkużat. Fil-każijiet l-oħra kollha fejn il-fatti jkunu ġew determinati biżżejjed, jeħtieġ li l-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni jressqu kawża quddiem il-qorti kompetenti.

L-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni jistgħu jirtiraw minn prosekuzzjoni ulterjuri (devjazzjoni) f'każijiet li ma jstgħux jitwaqqfu, iżda fejn is-sentenza ma tidherx li hija meħtieġa minħabba li l-akkużat (fil-biċċa l-kbira tal-każijiet) iħallas multa. Id-devjazzjoni ma tkunx possibbli jekk ir-reat jirrizulta fil-mewt ta' persuna jew jekk jaqqa' taħt il-ġurisdizzjoni ta' qorti ta' mħallef onorarju jew ta' qorti b'ġurija, fi kliem ieħor f'każijiet li jkollhom sentenza ta' ħabs ta' aktar minn hames snin (bħala regola).

i. Fażi tal-ġbir tal-provi / Setgħat tal-investigaturi

Il-qorti jeħtieġilha tiegħu ċerti passi fl-investigazzjoni. Jeħtieġilha tibni mill-ġdid ir-reat u tmexxi dawk li huma magħrufa bħala proċedimenti kontenzjużi. Il-prosekutor pubbliku u l-akkużat, flimkien mal-avukat tad-difiża tiegħu/tagħna, ikunu preżenti matul dawn il-proċedimenti u għandhom id-dritt li jagħmlu

mistoqsijiet lill-persuna taht interrogazzjoni. L-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni jistgħu jitolbu wkoll lill-qorti sabiex tiġbor aktar provi jekk iqisu li dan ikun meħtieġ fl-interess pubbliku.

L-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni li jmxexxu d-dipartiment tal-investigazzjoni kriminali huma responsabbli għat-tweġiq tal-investigazzjonijiet. Id-dipartiment tal-investigazzjoni kriminali jibda l-investigazzjoni fuq inizjattiva tiegħu stess jekk persuna terza tippreżenta rapport mal-pulizija, jew permezz ta' ordni tal-prosekutur pubbliku.

L-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni jew id-dipartiment tal-investigazzjoni kriminali jeħtiġilhom jinfurmaw f'kull każ li tkun qiegħed taht investigazzjoni u għaliex. Barra minn hekk, trid tiġi infurmat li, bħala l-akkużat, inti m'intix obbligat tagħmel stqarrija u li jekk tagħmel stqarrija, din tista' tintuża bħala prova kontrik. Jekk tkun wettaqt ir-reat li int qed tiġi akkużat bih u jekk dan tammettjeh (jekk tammetti li inti ħati), dan ikun fattur importanti ta' mitigazzjoni meta l-qorti tiddeciedi dwar is-sentenza tiegħek. Madankollu, dikjarazzjoni ta' ħtija ma taffettwax l-andament tal-proċess.

ii. Kustodja tal-pulizija

L-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni u/jew id-dipartiment tal-investigazzjoni kriminali jistgħu jieħdu l-biċċa l-kbira tal-passi investigattivi fuq inizjattiva tagħhom stess mingħajr il-kunsens tal-qorti. Dawn il-passi jinkludu, b'mod partikolari, inkjesti u interrogazzjonijiet, kif ukoll l-istabbiliment tal-identità tal-persuni, il-qbid tal-proprjetà, it-tweġiq ta' tftitxijiet fuq il-ħwejjeġ ta' persuna u kwalunkwe oġġett fil-pussess tagħha, eċċ.

iii. Interrogazzjoni

iv. Arrest preventiv

Ordni tal-qorti hija meħtieġa biex jiġi impost u estiż l-arrest preventiv. L-istess japplika għall-użu ta' mizuri koerċittivi b'rabta mad-drittijiet fundamentali (eż. postijiet ta' tiftix protetti mid-drittijiet tad-detentur tad-dar, aċċess għal kontijiet bankarji, interċettazzjoni telefonika jew analiżi tad-*data* tat-telefown).

Tista' tiġi oġġa taht arrest preventiv biss jekk ikun hemm suspett qawwi li inti tkun wettaqt reat u jekk ikun hemm ukoll raġuni għad-detenzjoni (riskju ta' ħarba, riskju li jinqerdu l-provi jew riskju li jittwettag reat). Il-kunsens tal-qorti huwa meħtieġ għall-arrest tiegħek (mill-uffiċjali tad-dipartiment tal-investigazzjoni kriminali) (sakemm ma tinqabadx fl-att jew ma jkunx hemm periklu imminenti).

L-arrest preventiv irid jiġi impost mill-qorti u jrid jiġi eżegwit f'ħabs. Id-dipartiment tal-investigazzjoni kriminali jista' jżommok arrestat għal massimu ta' 48 siegħa qabel ma jittrasferik lejn il-qorti mingħajr dewmien żejjed.

Il-liġi ma tispeċifikax jekk u kif tista' tinforma lill-familja jew lill-ħbieb tiegħek dwar id-detenzjoni tiegħek. Is-servizzi soċjali huma disponibbli f'kull ħabs sabiex jgħinuk fi kwistjonijiet bħal dawn.

Id-deċiżjoni dwar l-arrest preventiv tiegħek trid tinqaralek, jekk ikun meħtieġ bl-għajnuna ta' interpretu. Jeħtieġ li tingħata kopja bil-miktub ta' din id-deċiżjoni. Id-deċiżjoni trid tiddikjara n-natura tar-reat li hemm suspett qawwi li inti wettaqt. Trid issemmi wkoll il-fatti kollha li fl-opinjoni tal-qorti jiġġustifikaw id-detenzjoni tiegħek.

Jeħtieġ li tkun irrappreżentat minn avukat tad-difiża matul il-perjodu sħiħ tal-arrest preventiv tiegħek. Jekk ma tahtarx wieħed inti, l-avukat jiġi assenjat lilek. Id-deċiżjoni tal-qorti li timponi l-arrest preventiv tittieħed matul seduta orali.

Fi żmien tlett ijiem, inti tista' tappella quddiem il-Qorti Reġjonali Superjuri kontra d-deċiżjoni li timponi, jew li iktar tard testendi, l-arrest preventiv.

Kwalunkwe deċiżjoni dwar l-arrest preventiv hija għal perjodu ta' żmien limitat. Id-deċiżjoni li jiġi impost l-arrest preventiv hija effettiva għal erbatax-il jum. Id-deċiżjoni li testendi l-arrest preventiv tiegħek għall-ewwel darba hija effettiva għal xahar. Kwalunkwe deċiżjoni sussegwenti li testendi d-detenzjoni tiegħek hija effettiva għal xahrejn.

L-arrest preventiv ma għandux ikun itwal minn 6 xhur b'kollox, iżda jista' jiġi estiż minħabba s-serjetà tar-reat.

C. X'inhuma d-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni?

Għandek drittijiet differenti skont id-diversi passi u stadji tal-investigazzjoni:

L-investigazzjoni u l-kumpilazzjoni tal-provi

L-arrest u l-arrest preventiv

L-akkużi kriminali

It-tħejjija għal proċess mid-difiża

Fi kwalunkwe każ, għandek id-drittijiet li ġejjin irrispettivament mill-istadju speċifiku tal-proċedimenti:

Jeħtieġlek tiġi infurmat mill-aktar fis possibbli dwar il-fatt li qed issir investigazzjoni kontrik, dwar ir-reat li int issuspettat bih u dwar id-drittijiet proċedurali ewlenin tiegħek.

Matul kull stadju tal-proċedimenti, għandek id-dritt għal avukat tal-għażla tiegħek jew li tapplika għal avukat tal-għajnuna legali. Jekk il-fatti jew il-kwistjonijiet legali jkunu kumplessi, tista' titlob li jiġi assenjat lilek avukat tal-għajnuna legali għall-proċedimenti kollha. Fi proċedimenti kriminali kontra persuni barranin, li ma jkunux familjari mas-sistema legali Awstrijaka, dan x'aktarx ikun il-każ. Fil-każijiet kollha li jeħtieġu dik li hija magħrufa bħala difiża obligatorja, l-avukat tad-difiża jiġi assenjat lilek fi kwalunkwe każ jekk ma tahtarx wieħed inti stess. Jekk ma tkunx irrappreżentat minn avukat tad-difiża tal-għajnuna legali, inti trid tħallas l-ispejjeż tal-avukat tad-difiża assenjat.

L-aktar stadji importanti fejn irid ikollok avukat tad-difiża huma: il-perjodu kollu tal-arrest preventiv, matul il-proċedimenti għall-istituzzjonalizzazzjoni tal-awturi ta' reati bi kwistjonijiet ta' saħħa mentali, proċedimenti quddiem qorti ta' imħallef onorarju jew qorti b'gurija, jew proċess quddiem imħallef wieħed, jekk ir-reat jista' jgħorr miegħu sentenza ta' ħabs ta' aktar minn 3 snin.

Tikkonsulta l-atti tal-kawża tiegħek;

Li tikkummenta dwar l-allegazzjonijiet imqajma kontrik, jew li tibqa' sieket;

Li titlob l-kumpilazzjoni tal-provi;

Li tappella kontra mizuri meħuda mill-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni jew mid-dipartiment tal-investigazzjoni kriminali, kif ukoll kontra deċiżjonijiet tal-qorti;

Li tiġi assenjat traduttur/interpretu.

i. X'inhuma d-drittijiet tiegħi għal interpretu u għal traduzzjonijiet?

Jekk ma tistax tikkomunika b'mod adegwat bil-Ġermaniż, int għandek id-dritt li titlob interpretu, li jinħatar mingħajr ħlas matul l-interrogazzjoni tiegħek. Ma għandekx għalfejn twieġeb u ma għandek twieġeb l-ebda mistoqsija jekk l-interpretu ma jkunx preżenti. L-interpretu jinterpreta l-mistoqsijiet li jsirulek fl-ingwa li tista' tifhem. L-interpretu jinterpreta wkoll it-tweġibiet tiegħek lura bil-Ġermaniż.

L-interpretu jeħtieġli fi kwalunkwe każ jinterpreta l-informazzjoni u l-istruzzjonijiet dwar punti ta' liġi li inti meħtieġ tingħata skont il-liġi. Jekk tixtieq hekk, l-interpretu jgħinek ukoll fir-relazzjonijiet tiegħek ma' avukat tad-difiża assenjat (iżda mhux ma' avukat tal-għażla tiegħek).

Jekk inti tiġi nnotifikat b'ordni mill-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni jew b'deċiżjoni tal-qorti, tista' titlob ukoll assistenza sabiex dawn id-dokumenti jiġu tradotti.

Jekk tixtieq tikkonsulta l-atti tal-kawża tiegħek, traduttur jgħinek biss jekk ma jkollokx avukat tad-difiża u ma jkunx raġonevoli li wieħed jistenna li tagħmel arrangamenti għat-traduzzjoni tal-partijiet rilevanti tal-atti tal-kawża inti stess.

ii. X'inhuma d-drittijiet tiegħi għall-informazzjoni u aċċess għall-atti tal-kawża?

Bħala persuna akkużata, int għandek id-dritt li tikkonsulta l-atti tal-kawża tiegħek. B'dan il-mod int titgħallem aktar dwar il-provi kontrik. F'każijiet eċċezzjonali, partijiet individwali tal-atti tal-kawża jistgħu ma jkunux aċċessibbli għall-konsultazzjoni. Għandek id-dritt li tippreżenta l-provi tiegħek stess fi kwalunkwe ħin.

iii. X'inhu d-dritt tiegħi ta' aċċess għal avukat u li terzi jkunu infurmati bis-sitwazzjoni tiegħi?

Ma għandekx għalfejn ikollok avukat, hlief f'każijiet li jeħtieġu rappreżentanza minn avukat tad-difiża. Madankollu, irrispettivament minn jekk intix detenut jew le, għandek id-dritt li tikkonsulta avukat fi kwalunkwe ħin, jekk tixtieq. Trid tingħatalek ukoll il-possibiltà li jkollok interpretu meta tkun qed tikkonsulta l-avukat tad-difiża assenjat.

Jekk tiġi arrestat u taf l-isem ta' avukat li tixtieq li jiddefendik, tista' wkoll tikkuntattjah(a) direttament jew permezz tal-pulizija. Jekk ma tafx avukati tad-difiża, tista' tuża s-servizz tal-għassa tal-kamra tal-avukati.

iv. X'inhu d-dritt tiegħi għall-għajjuna legali?

Matul kull stadju tal-proċedimenti, int għandek id-dritt li tiddefendi l-avukat tal-għażla tiegħek jew li tagħmel rikors għal avukat tad-difiża. Jekk il-fatti jew il-kwistjonijiet legali jkunu kumplessi, tista' titlob li jiġi assenjat lilek avukat tal-għajjuna legali għall-proċedimenti kollha. Fi proċedimenti kriminali kontra persuni barranin, li ma jkunux familjari mas-sistema legali Awstrijaka, dan x'aktarx ikun il-każ. Fil-każijiet kollha fejn ikun rekwiżit, jiġi assenjat lilek avukat tad-difiża f'każ li ma tahtarx wiehed inti stess. Jekk ma tkunx irrappreżentat minn avukat tad-difiża tal-għajjuna legali, inti trid thallas l-ispejjeż tal-avukat tad-difiża assenjat.

v. X'inhu importanti li wiehed ikun jaf dwar:

a. Il-preżunzjoni tal-innoċenza

L-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni jeħtiġilhom iwaqqfu l-investigazzjoni jekk ma jkun twettaq l-ebda reat kriminali, jew jekk il-fatti stabbiliti ma jkunux biżżejjed sabiex l-akkużat jinstab ħati. Fil-każijiet l-oħra kollha fejn il-fatti jkunu ġew determinati biżżejjed, jeħtieġ li l-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni jressqu kawża quddiem il-qorti kompetenti.

b. Id-dritt li wiehed jibqa' sieket u li wiehed ma jinkriminax ruħu

Il-persuni għandhom id-dritt li jibqgħu siekta jekk, pereżempju, inkella jesponu lilhom infushom jew lil qarib (l-Artikolu 156(1)(1) tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali (*Strafprozeßordnung*)) għal riskju ta' prosekuzzjoni kriminali jew, b'rabta ma' proċedimenti kriminali mressqa kontrihom, għal riskju li jinkriminaw lilhom infushom aktar milli fix-xhieda preċedenti tagħhom.

vi. X'inhu s-salvagwardji speċifiċi għat-tfal?

Jekk it-tfal jew il-minorenni nfushom kienu vittimi ta' vjolenza jew xhieda tagħha, dawn għandhom id-dritt għal assistenza psikosoċjali u ġudizzjarja.

D. X'inhu termini legali matul l-investigazzjoni?

L-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni jeħtiġilhom iwaqqfu l-investigazzjoni jekk ma jkun twettaq l-ebda reat kriminali, jew jekk il-fatti stabbiliti ma jkunux biżżejjed sabiex l-akkużat jinstab ħati. Fil-każijiet l-oħra kollha fejn il-fatti jkunu ġew determinati biżżejjed, jeħtieġ li l-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni jressqu kawża quddiem il-qorti kompetenti.

L-aħħar aġġornament: 01/06/2023

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

2 - Id-drittijiet tiegħi matul il-proċess

A. Fejn isir il-proċess?

Il-proċess isir fil-qorti fejn l-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni jkunu ressu l-akkużi finali. Bħala regola, din se tkun il-qorti b'guriżazzjoni lokali fejn twettaq ir-reat kriminali. Il-provi huma pubbliċi bi ftit eċċezzjonijiet.

Skont in-natura tal-piena, id-deċiżjoni tittiehed minn imħallef wiehed, qorti tal-imħallfin onorarji jew qorti bil-ġurija. Il-persuni lajċi wkoll huma preżenti fil-qrati tal-imħallfin onorarji jew fil-qrati bil-ġurija.

B. L-akkużi jistgħu jiġu mmodifikati? Jekk iva, x'inhu d-dritt tiegħi għall-informazzjoni f'dan ir-rigward?

Ladarba jiġu ppreżentati l-akkużi kontrik, ma għadux possibbli li jiġi ristrett l-aċċess għall-atti tal-kawża. Minn dan il-punt 'il quddiem, sal-aktar tard, ikollok aċċess għall-atti tal-kawża kollha disponibbli għall-qorti. Il-qorti tagħmel preparamenti għall-proċess.

Tista' titlob provi li jgħinuk tfejji għall-proċess, jekk tixtieq. B'mod partikolari, tista' tagħmel mistoqsijiet lix-xhieda. Fit-talba tiegħek għall-provi, jeħtieġlek tindika liema fatti tixtieq iġġib prova tagħhom permezz tal-provi inkwistjoni. Tista' tintalab ukoll tiddikjara r-raġuni għalix temmen li l-provi li tkun tlabt huma xierqa.

Jekk int tkun akkużat b'reat ieħor matul il-proċess, l-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni jistgħu jestendu l-akkużi kontrik u l-proċess jista' jiġi estiz sabiex jinkludi l-akkużi l-godda, sakemm ma jgħorrux sentenza aktar ħarxa mill-akkużi originali.

Fid-deċiżjoni tagħha, il-qorti hija marbuta biss bil-fatti deskritti fl-att tal-akkuża u mhux bi kwalunkwe valutazzjoni legali mogħtija mill-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni. Il-qorti tista' tikkwalifika r-reat li bih tkun ġejt akkużat b'mod differenti mill-klassifikazzjoni mogħtija mill-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni fl-att tal-akkuża.

C. X'inhu d-drittijiet tiegħi waqt id-dehriet tiegħi quddiem il-qorti?

Bħal matul il-proċedimenti kriminali kollha, inti għandek ukoll id-dritt li tibqa' sieket matul il-proċess. Ma għandekx għalfejn tikkummenta dwar l-akkużi mressqa kontrik.

Jekk tammetti l-akkużi matul il-proċess, dan ikollu wkoll effett ta' mitigazzjoni meta tiġi ddeterminata s-sentenza. Madankollu, ammissjoni ta' ħtija ma tbidlilx l-andament tal-proċess. Ma tkunx ikkastigat jekk ma tgħidx il-verità.

Il-qrati tal-imħallfin onorarji u l-qrati bil-ġurija ma jistgħux imexxu l-proċedimenti fl-assenza tiegħek. Barra minn hekk, inti jeħtieġlek ukoll li dejjem tkun irrappreżentat minn avukat tad-difiża fi proċedimenti bħal dawn. Ma hemm l-ebda dispożizzjoni għal proċess permezz ta' vidjokonferenza.

Jekk ma tifhimx biżżejjed bil-Ġermaniż, iridu jittqabdu s-servizzi ta' interpretu għall-proċess. L-interpretu jinterpreta l-avvenimenti ewlenin matul il-proċess b'lingwa li inti tifhem.

Matul il-proċess, għandek ukoll id-dritt li tissottometti talbiet, speċjalment talbiet għall-provi.

Fi proċess quddiem qorti tal-imħallfin onorarji jew quddiem qorti bil-ġurija, jeħtieġlek tkun irrappreżentat minn avukat tad-difiża, filwaqt li, għal tipi oħra ta' proċedimenti, il-ħatra ta' avukat tad-difiża hija fakultattiva.

Tista' tbidel l-avukat tad-difiża li tkun għazilt inti fi kwalunkwe ħin. Madankollu, dan ma għadux idewwem il-proċedimenti b'mod mhux raġonevoli.

i. Jien meħtieġ li nkun preżenti fil-qorti? X'inhu l-kundizzjonijiet biex inkun assenti matul il-kawża fil-qorti?

Ma intix obligat tibqa' fl-Awstrija għall-investigazzjoni kollha. Jekk tixtieq, tista' wkoll titlob lill-avukat tiegħek sabiex jiżgura li d-drittijiet tiegħek jiġu protetti matul l-investigazzjoni.

Fil-prinċipju, ikollok bżonn tiġi l-Awstrija għal kwalunkwe interrogazzjoni. Matul l-investigazzjoni, jista' jintuża kollegament bil-vidjow biss jekk l-awtoritajiet tal-prosekuzzjoni Awstrijaċi jaqgħmlu talba f'dan is-sens, inti taqbel ma' din il-proċedura u l-pajjiż tiegħek jipprevedi l-interrogazzjoni tal-persuni akkużati permezz ta' kollegament bil-vidjow. Madankollu, l-akkużat ma jistax jiġi interrogat bit-telefont.

ii. X'inhu d-dritt tiegħi għal interpretu u għal dokumenti tradotti?

Jekk ma tifhimx biżżejjed bil-Ġermaniż, iridu jittqabdu s-servizzi ta' interpretu għall-proċess. L-interpretu jinterpreta l-avvenimenti ewlenin matul il-proċess b'lingwa li inti tifhem.

iii. Għandi dritt għal avukat?

Fi proċess quddiem qorti tal-imħallfin onorarji jew quddiem qorti bil-gurija, jeħtiegħ tkun irrappreżentat minn avukat tad-difiża, filwaqt li, għal tipi oħra ta' proċedimenti, il-ħatra ta' avukat tad-difiża hija fakultattiva.

Tista' tbidel l-avukat tad-difiża li tkun għażilti inti fi kwalunkwe hin. Madankollu, dan ma għandux idewwem il-proċedimenti b'mod mhux raġonevoli.

L-aħħar aġġornament: 01/06/2023

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

3 - Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

A. Għandi d-dritt li nappella d-deċiżjoni tal-qorti?

Imputat jista' jappella quddiem qorti superjuri minn kwalunkwe deċiżjoni tal-qorti li tikkundannah. Fil-każ ta' sentenzi mill-qrati distrettwali u minn imħallfin uniċi fil-qrati reġjonali, jista' jiġi ppreżentat appell sħiħ. L-għan tiegħu huwa li jikkontesta kemm il-verdett tal-ħtija kif ukoll id-deċiżjoni dwar il-piena. F'dawn il-proċedimenti, tista' titlob ukoll li jingabru provi godda, jew tista' tippreżenta provi godda.

Fil-każ ta' sentenzi mill-qrati ta' mħallfin onorarji jew qrati bil-gurija, tkun tista' tappella biss il-piena, iżda mhux il-verdett ta' ħtija. Dawn is-sentenzi jistgħu jiġu kkontestati biss permezz ta' appell għal invalidità, li fih tista' tallega żbalji fil-proċedura fir-raġunijiet tas-sentenza u żbalji tad-dritt.

Ma tistax tikkontesta l-eżami tal-provi mill-imħallef. Ma tista' tiġi ppreżentata l-ebda prova ġdida.

Trid tħabbar l-intenzjoni tiegħek li tappella sentenza jew minnufih, jew meta tingħata s-sentenza, jew fi żmien massimu ta' tlett ijiem. Il-qorti mbagħad tagħti s-sentenza bil-miktub u tinnotifikak biha jew tinnotifika lill-avukat tad-difiża tiegħek. Imbagħad, l-avukat tiegħek irid jippreżenta l-appell bil-miktub fi żmien erba' ġimgħat.

Il-prosekuzzjoni għandha l-istess dritt ta' appell.

B. X'għażliet ta' rikors oħra għandi?

Imputat jista' jappella quddiem qorti superjuri minn kwalunkwe deċiżjoni tal-qorti li tikkundannah. Fil-każ ta' sentenzi mill-qrati distrettwali u minn imħallfin uniċi fil-qrati reġjonali, jista' jiġi ppreżentat appell sħiħ. L-għan tiegħu huwa li jikkontesta kemm il-verdett tal-ħtija kif ukoll id-deċiżjoni dwar il-piena. F'dawn il-proċedimenti, tista' titlob ukoll li jingabru provi godda, jew tista' tippreżenta provi godda.

Fil-każ ta' sentenzi mill-qrati ta' mħallfin onorarji jew qrati bil-gurija, tkun tista' tappella biss il-piena, iżda mhux il-verdett ta' ħtija. Dawn is-sentenzi jistgħu jiġu kkontestati biss permezz ta' appell għal invalidità, li fih tista' tallega żbalji fil-proċedura fir-raġunijiet tas-sentenza u żbalji tad-dritt.

C. X'inhu l-konsegwenzi jekk niġi kkundannat?

i. Fedina penali

Id-Direttorat tal-Pulizija Federali fi Vjenna jzomm reġistru kriminali għall-Awstrija kollha. Dan għandu jkun fih, b'mod partikolari, l-informazzjoni li ġejja:

il-kundanni finali kollha mill-qrati kriminali Awstrijaċi;

il-kundanni finali kollha minn qrati barranin fir-rigward ta' ċittadini barranin u ta' persuni domiciljati jew residenti l-Awstrija; u

id-deċiżjonijiet kollha mill-qrati kriminali nazzjonali u barranin relatati ma' dawn il-kundanni.

Ma huwa possibbli l-ebda appell kontra entrati fir-reġistru kriminali. Skont il-gravità tad-delitt, l-entrati fir-reġistru kriminali jithassru wara ċertu perjodu ta' żmien.

v. Eżekuzzjoni ta' sentenza, trasferiment ta' prigionieri

Huwa possibbli li tiskonta s-sentenza tiegħek f'pajjiżek jekk tixtieq jew jekk taqbel. Għandek issib ir-regoli applikabbli fil-Konvenzjoni dwar it-Trasferiment ta' Persuni Kkundannati (b'mod partikolari l-Artikolu 3).

L-aħħar aġġornament: 01/06/2023

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Imputati (proċeduri kriminali) - Slovakkja

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw il-proċedura tal-awtoritajiet tal-infurzar tal-ligi jekk inti ssuspettat jew akkużat b'delitt.

Sommarju tal-proċess kriminali

Dawn li ġejjin huma sommarju tal-istadji normali fil-proċess kriminali fir-Repubblika Slovakkja.

Il-proċess ta' qabel is-smiġh jikkonsisti fl-istadji li ġejjin:

passi qabel il-bidu tal-prosekuzzjoni kriminali;

preparazzjonijiet ta' qabel il-proċess (investigazzjoni).

Il-proċess jikkonsisti fl-istadji li ġejjin:

l-eżami u s-smiġh preliminari tal-att tal-akkuża;

il-proċess ewlieni;

il-proċess ta' appell (appell ordinarju [odvolanie] quddiem qorti ta' istanza superjuri, appell ulterjuri [dovolanie] quddiem il-Qorti Suprema tar-Repubblika Slovakkja [Najvyšší súd Slovenskej Republiky], ftuħ mill-ġdid tal-kawża);

il-proċess tal-eżekuzzjoni, it-tweqqi tas-sentenza u l-miżuri protettivi.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib l-informazzjoni li teħtieġ

[Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni](#)

[Id-drittijiet tiegħi matul il-proċess](#)

[Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess](#)

L-aħħar aġġornament: 02/03/2022

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni

A) Jekk jien ċittadin barrani, dan jaffettwa l-investigazzjoni?

Jekk inti bħala l-persuna akkużata tiddikjara li ma titkellimx bil-lingwa li biha jsiru l-proċedimenti, għandek id-dritt għal interpretu u traduttur.

B) X'inhuma l-istadji ta' investigazzjoni?

i) Fazi ta' għbir ta' evidenza / Setgħa tal-investigaturi

Il-proċess kriminali jibda bil-passi ta' qabel il-preparazzjoni għall-prosekuzzjoni kriminali li jikkonsistu primarjament fil-wasla ta' rapporti kriminali jew ta' rapporti oħrajn, li mbagħad jiġu vverifikati u tittiehed deċiżjoni dwar azzjoni ulterjuri.

Jekk inti se tixhed bħala persuna li, abbażi ta' ċerti sejbiet, allegatament wettqet delitt, għandek id-dritt li tibqa' sieket u tkun intitolat għall-għajjnuna legali.

Jekk ikun hemm raġunijiet biex tinbada l-prosekuzzjoni kriminali, il-proċess kriminali jimxi għall-istadju tal-preparazzjoni ta' qabel il-proċess. Skont il-gravità tad-delitt, il-preparazzjonijiet ta' qabel il-proċess jistgħu jieħdu l-forma ta' investigazzjoni, investigazzjoni sommarja jew kif inhi magħrufa investigazzjoni "mgħaġġla ħafna".

Sussegwentement, jistgħu jinġiebu l-akkużi kontrik. Dawn għandhom jiġu nnotifikati lilek mingħajr dewmien u inti, bħala l-persuna akkużata, tista' tressaq ilment kontra dawn l-akkużi fi żmien tlett ijiem ta' xogħol.

Meta jinġiebu akkużi kontrik, inti, bħala l-persuna akkużata, għandek ċerti drittijiet, inkluż id-dritt li tagħmel dikjarazzjoni dwar il-fatti kollha li inti akkużat bihom u dwar l-evidenza relatata, iżda għandek ukoll id-dritt li tibqa' sieket. Tista' tiddikjara l-fatti, tipproponi, tissottometti u tikseb evidenza għad-difiża tiegħek, u tressaq mozzjonijiet, rikorsi u appelli.

Għandek id-dritt li tagħzel u tikkonsulta lil avukat, inkluż waqt il-passi proċedurali mwettqa mill-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi jew minn qorti. Madankollu, meta tiġi interrogat, ma tistax tikkonsulta lill-avukat difensur dwar kif twieġeb mistoqsija li tkun qed issirlek. Tista' titlob li l-avukat tiegħek ikun preżenti waqt l-interrogazzjoni u li l-avukat difensur jipparteċipa wkoll f'passi proċedurali oħrajn involuti fil-preparazzjoni ta' qabel il-proċess.

Tista' teżerċita d-drittijiet tiegħek personalment jew permezz tal-avukat difensur tiegħek.

Jekk ma taffordjax avukat difensur, inti intitolat għal difiża bla ħlas jew għal tnaqqis fit-tariffa tad-difiża. Madankollu, għandek turi li inti intitolat għal din id-difiża bla ħlas jew għal tnaqqis fit-tariffa tad-difiża.

L-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi u l-qorti dejjem għandhom javzawk dwar id-drittijiet tiegħek, inkluż dwar is-sinifikat tal-konfessjoni, u jiżguraw li inti tkun tista' teżerċita d-drittijiet tiegħek b'mod sħiħ.

ii) Kustodja tal-pulizija

Il-kustodja tal-pulizija hija pass proċedurali li jinvolvi restrizzjoni fuq terminu qasir tal-libertà ta' persuna akkużata b'delitt.

Bħala persuna akkużata, tista' titqiegħed fil-kustodja tal-pulizija bħala parti mill-proċess kriminali jekk tapplika waħda mir-raġunijiet għad-detenzjoni qabel il-proċess u, minħabba l-urġenza tal-kwistjoni, id-deċiżjoni dwar id-detenzjoni ma tkunx tista' tinkiseb minn qabel. Inti titqiegħed fil-kustodja minn uffiċjal tal-pulizija, li għandu jagħtik ir-raġunijiet għall-kustodja u jinterrogak mingħajr dewmien.

Jekk tkun se tinzamm f'detenzjoni qabel il-proċess wara, il-mozzjoni għandha titressaq mill-prosekutur pubbliku fi żmien 48 siegħa (jew 96 siegħa fil-każ ta' reat terroristiku). Sussegwentement, qorti trid tiddeċiedi fi żmien 48 siegħa, jew 72 siegħa f'każijiet ta' delitti partikolarment gravi.

iii) Interrogatorju

Waqt l-interrogatorju, ma tistax tiġi sfurzata biex tammetti xi htija b'xi mod illegali.

Bħala persuna akkużata, qabel l-interrogatorju inti għandek tiġi infurmat dwar id-dritt tiegħek li tixhed jew li tibqa' sieket. Għandek tiġi infurmat li hadd ma jista' jjsfuzzak biex tammetti xi htija. Għandek tiġi infurmat ukoll dwar l-għażla li tagħzel avukat difensur jew li titlob li jinħatar wieħed għalik biex ikun preżenti waqt l-interrogazzjoni.

Għandek tifhalla tissottometti twegība dettaljata għall-akkużi miġjuba kontrik u toffri evidenza għad-dikjarazzjonijiet tiegħek.

Jistgħu jsirulek mistoqsijiet li jissupplimentaw ix-xhieda tiegħek jew li jiċċaraw omissjonijiet, ambiguitajiet u inkonsistenzi. Il-mistoqsijiet għandhom isiru b' mod sensitiv u li jinftiehem. Ma jistgħux isirulek mistoqsijiet diretti, mistoqsijiet qarrieqa jew mistoqsijiet li jkun fihom fatti li jkunu għandhom iridu jiġu stabbiliti skont ix-xhieda tiegħek. Il-mistoqsijiet ma għandhomx jiksru l-privatezza tiegħek bla bżonn, ħlief biex tiġi stabbilita l-motivazzjoni għall-att imwettaq.

iv) Detenzjoni qabel il-proċess

Tista' tinzamm f'detenzjoni qabel il-proċess biss jekk ikunu tressqu akkużi kontrik, sakemm is-sejbiet tal-fatti jissuġġerixxu li seħħ att kriminali li wettaq inti u tapplika għalik waħda mir-raġunijiet għad-detenzjoni qabel il-proċess. Dawn ir-raġunijiet jinkludu r-riskju ta' ħarba, ir-riskju li tipprova tinfluwenza lix-xhieda jew lill-kompliċi eċċ. jew li tkompli twettaq ir-reat.

Għandek tiġi interrogat qabel ma tittiehed id-deċiżjoni dwar id-detenzjoni qabel il-proċess. Tista' tressaq ilment kontra d-deċiżjoni dwar id-detenzjoni, li jinstitema' minn qorti superjuri.

Għandek id-dritt titlob li tiġi meħlus. Tista' tagħmel talba mill-gdid għall-helsien, 30 jum wara li tkun ħarġet deċiżjoni finali dwar id-detenzjoni.

Waqt il-preparazzjonijiet ta' qabel il-proċess, tista' tinzamm f'detenzjoni qabel il-proċess għal massimu ta' seba' xhur (jekk tkun ġejt imħarrek għal kontravvenzjoni), 19-il xahar (jekk tkun ġejt imħarrek għal delitt) jew 25 xahar (jekk tkun ġejt imħarrek għal delitt speċjalment serju).

C) X'inhuma d-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni?

i) X'inhu id-dritt tiegħi għal interpretu u għal traduzzjonijiet?

Għandek id-dritt għal interpretu jekk ma titkellimx bil-lingwa li biha jsiru l-proċedimenti. Għandek id-dritt li tuża lingwa li tifhem fil-proċedimenti kriminali. Jekk ikun hemm bżonn li jiġu tradotti dokumenti, rekords jew deċiżjonijiet importanti, jipparteċipa wkoll traduttur fil-proċedimenti.

ii) X'inhuma d-drittijiet tiegħi għall-informazzjoni u l-aċċess għall-atti tal-proċess?

Ladarba l-investigazzjoni jew l-investigazzjoni sommarja tkun lesta, inti u l-avukat tiegħek għandkom id-dritt li tanalizzaw l-atti tal-kawża kollha. Imbagħad inti tkun tista' tressaq talba għal investigazzjoni ulterjuri.

Waqt il-preparazzjonijiet ta' qabel il-proċess, inti u l-avukat difensur tiegħek għandkom id-dritt li tikkonsultaw l-atti tal-kawża u li tieħdu siltiet u noti u tagħmlu kopji.

iii) X'inhu id-dritt tiegħi ta' aċċess għal avukat u biex tiġi infurmata parti terza dwar is-sitwazzjoni tiegħi?

Jekk ġejt detenut jew arrestat, għandek id-dritt li tagħmel telefonata ta' 20 minuta lil persuna li tkun speċifikajt.

Għandek id-dritt li tagħzel avukat difensur u li tikkonsulta lill-avukat matul il-passi individwali tal-proċess kriminali. Madankollu, ma tistax tistaqsi lill-avukat dwar kif għandek twieġeb il-mistoqsijiet. Għandek id-dritt li titlob li l-avukat tiegħek ikun preżenti waqt l-interrogazzjoni u waqt passi proċedurali oħrajn.

Jekk tinzamm f'detenzjoni qabel il-proċess jew tkun qed tiskonta s-sentenza tiegħek, għandek id-dritt li tkellem lill-avukat difensur tiegħek mingħajr ma jkunu preżenti persuni oħrajn.

iv) X'inhu id-dritt tiegħi għal għajjnuna legali?

Tista' tqabbad avukat difensur bi spejjeż tiegħek stess. F'ċerti każijiet, għandek id-dritt li tiġi pprovdut b'avukat difensur.

v) X'inhu importanti li wieħed ikun jaf dwar:

a. Preżunzjoni tal-innoċenza

Kull persuna li jinbdew proċedimenti kriminali kontrihha hija meqjusa innoċenti sakemm ma tinstabx haġja b'sentenza finali minn qorti tal-gustizzja.

b. Id-dritt li wieħed jibqa' sieket u li wieħed ma jinkriminax ruħu

Minbarra d-dritt li tagħmel dikjarazzjonijiet waqt il-proċedimenti, għandek ukoll id-dritt li tibqa' sieket. Hadd ma jista' jgħiegħlek tixhed jew tammetti xi ftija.

c. Piż tal-provi

L-awtoritajiet tal-infurzar tal-ligi għandhom id-dmir li jiksibu l-evidenza. Bħala l-persuna akkużata, għandek id-dritt, min-naħa l-oħra, li tikseb evidenza, iżda m'intix meħtieġ li tagħmel dan.

L-awtoritajiet tal-infurzar tal-ligi għandhom jiċċaraw kemm il-fatturi mressqa kontrik kif ukoll dawk favorik.

vi) X'inhuma s-salvagwardji speċifiċi għat-tfal?

Il-prosekuzzjoni kriminali ma tistax tibda, jew ma tistax tkompli u għandha titwaqqaf, jekk il-persuna akkużata ma tkunx kriminalment responsabbli minħabba li tkun taħt l-età.

Rappreżentant legali ta' minorenni jista' jiehu passi f'isem il-minorenni, bħal pereżempju jagħżel avukat u jressaq mozzjonijiet, rikorsi u appelli. Ir-rappreżentant legali għandu d-dritt li jkun preżenti matul il-passi proċedurali kollha li għalihom il-persuna akkużata tkun parti.

Minorenni għandu jkollu avukat difensur wara li jiġi akkużat; jekk il-minorenni ma jkunx jista' jagħżel avukat waħdu, jinħatar avukat għalih.

Fil-każ ta' minorenni li jkun taħt il-15-il sena fil-ħin tal-att, għandha dejjem tiġi eżaminata l-kapaċità tiegħu li jirrikonoxxi l-illegalità tal-att u li jikkontrolla l-imġiba tiegħu. Jekk dawn il-kundizzjonijiet ma jiġux issodisfati, il-minorenni ma jkunx kriminalment responsabbli.

Anki jekk ikun hemm raġunijiet legali, minorenni jista' jinżamm f'detenzjoni biss jekk l-iskop tad-detenzjoni ma jkunx jista' jinkiseb mod ieħor.

Il-qorti kompetenti tista' tittrasferixxi l-kawża lil qorti li fil-ġurisdizzjoni tagħha jirrisjedi l-minorenni jew lil qorti oħra fejn il-proċedimenti aktarx li jilħqu l-iskop tagħhom bl-aħjar mod.

vii) X'inhuma s-salvagwardji speċifiċi għas-suspettati vulnerabbli?

Il-persuni vulnerabbli fil-kuntest ta' proċedimenti kriminali huma dawk li mhumiex kapaċi jifhem u l-proċedimenti kriminali minħabba l-età jew il-kundizzjoni mentali jew fiżika tagħhom u ma jistgħux jipparteċipaw b'mod effettiv f'tali proċedimenti.

Bl-ebda mod ma tista' ssir diskriminazzjoni kontrihom meta jiġu biex jeżerċitaw id-drittijiet proċedurali tagħhom.

Il-persuni b'diżabilitajiet mentali jew fiżiċi/sensorji serji għandhom jiġu preżunti li huma vulnerabbli.

Il-persuni vulnerabbli u r-rappreżentanti legali tagħhom (bħat-tutor tagħhom maħtur mill-qorti) jew l-adulti xierqa (bħal qurba) għandhom jiġu infurmati rigward kwalunkwe dritt proċedurali speċjali.

L-interrogatorju mill-pulizija għandu jiġi rreġistrat kemm bil-vidjo kif ukoll bl-awdjo.

Iċ-ċaħda tal-libertà ta' persuni vulnerabbli qabel il-kundanna għandha tintuża biss bħala l-aħħar rimedju. Din għandha tkun proporzjonata u mwettqa f'kundizzjonijiet adattati skont il-ftigijiet speċjali tagħhom.

Tul il-proċedimenti kriminali kollha, il-privatezza, l-integrità personali u d-data personali ta' dawn il-persuni għandhom jiġu protetti.

D) X'inhuma l-limiti ta' żmien legali matul l-investigazzjoni?

Għandek id-dritt li l-kawża tiegħek tinstema' fi żmien raġonevoli.

L-investigazzjoni għandha titlesta fi żmien xahrejn, erba' jew sitt xhur fil-każ ta' kontravvenzjoni, delitt jew delitt speċjalment serju, rispettivament. Madankollu, il-konformità ma' dawn il-limiti ta' żmien mhijiex legalment infurzabbli.

Tista' tressaq ilment lill-prosekutur fejn titlob li tiġi eżaminata l-imġiba tal-pulizija u biex jieqaf id-dewmien fl-investigazzjoni. Il-prosekutur għandu jinfurmak dwar l-eżiti ta' dan l-eżami.

E) X'inhuma l-preparazzjonijiet ta' qabel il-proċess, inkluzi alternattivi għad-detenzjoni ta' qabel il-proċess u l-possibbiltajiet għat-trasferiment lejn l-Istat ta' oriġini (Ordni Ewropew ta' Superviżjoni)?

Il-preparazzjonijiet ta' qabel il-proċess huma parti mill-proċess kriminali li jdumu minn meta tinbeda l-prosekuzzjoni kriminali sakemm jinħareġ l-att ta' akkuża, tiġi proposta sentenza fuq talba tal-partijiet jew tittieħed deċiżjoni finali dwar il-mertu tal-kawża minn awtorità tal-infurzar tal-ligi.

Il-preparazzjonijiet ta' qabel il-proċess jinvolvu prinċipalment il-ġbir u l-iżgurar tal-evidenza u l-preparazzjoni ta' materjal li jservi bħala bażi għal aktar teħid ta' deċiżjonijiet.

Il-prosekuzzjoni kriminali tibda jew bil-ħruġ ta' ordni biex tinbeda l-prosekuzzjoni jew b'eżekuzzjoni ta' operazzjoni ta' protezzjoni, operazzjoni mhux rikorrenti jew operazzjoni perentorja.

L-alternattivi għall-detenzjoni qabel il-proċess jinkludu garanzija, plegg jew superviżjoni. Dawn l-alternattivi huma possibbli biss fil-każ ta' detenzjoni imposta minħabba r-riskju ta' ħarba u ta' arrest preventiv. Il-qorti tista' tuża dawn l-alternattivi jekk assoċjazzjoni ta' ċittadini jew persuna magħrufa tiggarrantixxi l-imġiba tajba tiegħek, jew jekk tagħmel plegg bil-miktub li tgħix hajja f'osservanza tal-ligi, jew jekk l-iskop ta' detenzjoni jista' jinkiseb b'mezzi ta' superviżjoni minn uffċjal tal-probation.

Qorti tista' taċċetta wkoll garanzija finanzjarja (ħelsien mill-arrest b'garanzija) bħala alternattiva għad-detenzjoni minħabba riskju ta' ħarba jew għall-arrest preventiv. Jekk tikser ir-regoli, il-garanzija finanzjarja tgħaddi għand l-Istat u inti titqiegħed taħt detenzjoni qabel il-proċess.

Jekk tingħata alternattivi għad-detenzjoni qabel il-proċess, il-qorti tista' timponilek obbligi jew restrizzjonijiet raġonevoli (bħall-projbizzjoni li titlaq mill-pajjiż, li titlaq minn ċerta żona, li tiltaqa' ma' xi persuni, li ssuq vettura, eċċ.).

L-Ordni Ewropew ta' Superviżjoni għandu l-għan li jtejjeb il-protezzjoni tal-pubbliku ġenerali billi jippermettilek bħala persuna li tirrisjedi fi Stat Membru wieħed iżda sugġetta għal proċedimenti kriminali fi Stat Membru ieħor, li tkun sorveljata mill-awtoritajiet fl-Istat li inti residenti fih sakemm tibda tinstema' l-kawża.

Dan huwa alternattiva għad-detenzjoni li permezz tagħha l-miżuri ta' superviżjoni jiġu mmonitorjati mill-Istat Membru ta' residenza. Jekk jinkisru, l-Istat Membru jirritorna l-persuna lill-Istat Membru ta' oriġini.

Għalkemm din il-miżura tkopri d-delitti kollha u mhijiex ristretta għal tipi jew livelli partikolari ta' delitti, il-miżuri ta' superviżjoni għandhom ġeneralment jiġu applikati fil-każ ta' reati inqas gravi.

L-aħħar aġġornament: 02/03/2022

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Id-drittijiet tiegħi matul il-proċess

A) Fejn isir il-proċess?

Il-proċess ewlieni normalment isir f'qorti distrettwali. F'ċerti każijiet, il-proċess jista' jsir quddiem il-Qorti Kriminali Speċjali [*Špecializovaný trestný súd*] jew qorti distrettwali fil-kapitali reġjonali.

Il-proċess isir quddiem il-qorti li fil-ġurisdizzjoni tagħha jkun twettaq id-delitt.

Inkella l-proċess jista' jsir quddiem qorti li fil-ġurisdizzjoni tagħha tgħix, taħdem jew tkun abitwalment preżenti l-persuna akkużata, jew quddiem il-qorti li fil-ġurisdizzjoni tagħha l-prosekutur ikun ippreżenta l-att ta' akkuża.

B) L-akkużi jistgħu jiġu modifikati? Jekk iva, x'inhu d-dritt tiegħi għall-informazzjoni f'dan ir-rigward?

Jekk il-prosekutur ikun jixtieq jikklassifika mill-gdid l-att bħala delitt differenti minn dak stabbilit mill-pulizija, huwa għandu javżak b'dan il-fatt qabel jipprezenta l-att ta' akkuża u jistaqsik jekk tixtieqx tissupplimenta l-investigazzjoni.

Jekk, wara li jibda l-proċess ewlieni, jirriżulta li wettaq xi reat kriminali ieħor, il-qorti tirritorna l-kawża lill-prosekutur għal aktar preparazzjonijiet ta' qabel il-proċess u għal aktar investigazzjoni jekk il-prosekutur jittlob dan.

Jekk il-qorti tippjana li tikkundannak ta' delitt taħt dispożizzjoni tal-ligi aktar stretta minn dik issuggerita mill-prosekuzzjoni, hija tista' tagħmel dan. Madankollu, il-qorti għandha tavżak dwar dik il-possibbiltà qabel tiddikjara li l-istadju tal-kumpilazzjoni tal-provi huwa komplut.

Il-qorti tagħtik limitu ta' żmien biex tipprepara d-difiża tiegħek u tiddifferixxi l-proċess kriminali ewlieni b'mill-inqas ħamest ijiem ta' xogħol jekk inti titlob dan.

C) X'inhuma d-drittijiet tiegħi meta nidher il-qorti?

i) Għandi nkun preżenti fil-qorti? X'inhuma l-kundizzjonijiet biex inkun assenti matul il-kawża fil-qorti?

Għandek id-dritt (mhux id-dmir) li tkun preżenti waqt il-proċess. Il-qorti tista' tisma' l-kawża mingħajr ma inti tkun preżenti jekk taqbel, jew jekk tirrifjuta li tkun preżenti, jew għal raġunijiet oħrajn kif definiti mill-ligi. L-istess japplika għal proċedimenti tal-appell.

ii) X'inhuma d-dritt tiegħi għal interpretu u għal dokumenti tradotti?

Għandek id-dritt għal interpretu jekk ma titkellimx bil-lingwa li biha jsiru l-proċedimenti. Jekk ikun hemm bżonn li jiġu tradotti dokumenti, rekords jew deċiżjonijiet importanti, jipparteċipa wkoll traduttur fil-proċedimenti.

iii) Għandi dritt għal avukat?

Matul il-proċess kriminali kollu, għandek id-dritt li tkun irrapprezentat minn avukat difensur tal-għażla tiegħek jew wieħed li jkun gie assenjat lilek.

Għandu jkollok avukat difensur mill-mument li jinġiebu l-akkużi kontrik, jew jekk tkun miżmum taħt detenzjoni, qed tiskonta piena jew tkun taħt osservazzjoni f'istituzzjoni tal-kura tas-saħħa, jekk il-kapaċità ġuridika tiegħek għet ristretta, jekk il-kawża tinvolvi delitt speċjalment serju, jekk inti minorenni jew jekk il-proċedimenti jkun qegħdin isiru kontrik bħala latitanti.

Jekk ma jkollokx avukat difensur f'każijiet fejn għandu jkollok wieħed, tingħata limitu ta' żmien biex tagħzel l-avukat tiegħek. Jekk tonqos li tagħmel dan fiż-żmien mogħti, għandu jiġi assenjat avukat difensur mingħajr dewmien.

Jekk ma jkollokx mezz suffiċjenti sabiex tħallas għall-avukat difensur u tapplika biex jassenjawlek wieħed, il-qorti għandha taħtar avukat bħala l-avukat difensur tiegħek anki f'każijiet fejn mhux obligatorju li jkollok avukat difensur. Għandek tipprova li ma għandekx mezz suffiċjenti.

iv) Liema drittijiet proċedurali oħra għandi nkun naf bihom? (eż. preżentazzjoni ta' persuni suspettati quddiem il-qorti)

Għandek id-dritt li twieġeb "hati" jew "mhux hati" meta jibda l-proċess. Jekk twieġeb li inti hati, il-qorti teżamina biss l-evidenza meħtieġa biex tiddeċiedi dwar il-piena u/jew il-kumpens għad-danni.

Matul il-proċess, l-imputat, ix-xhieda u l-esperti jiġu interrogati mill-prosekutur. Inti u l-avukat difensur tiegħek tistgħu ukoll tistaqsu mistoqsijiet. Ix-xhieda tiegħek jiġu interrogati mill-avukat difensur tiegħek jew minnek. Għandek id-dritt ta' oġġezzjoni għall-mod kif isiru l-mistoqsijiet.

Meta l-qorti tikkonkludi l-eżami tal-evidenza, tista' tagħmel it-trattazzjoni finali tiegħek. Wara t-trattazzjoni finali tal-prosekutur, il-qorti tista' tagħti l-opportunità lill-vittima, lill-avukat tiegħek u lil persuni oħrajn biex jittkellmu. It-trattazzjoni tiegħek dejjem tkun l-aħħar waħda li tinstema'. Id-drittijiet tiegħek jinkludu d-dritt li tikkontesta l-att ta' akkuża, l-evidenza miġbura, u r-reat li int akkużat bih, id-dritt li toffri ċirkustanzi ta' mitigazzjoni, u li tikkontesta s-sentenza. Il-qorti tista' tinterrompi t-trattazzjoni finali tiegħek biss jekk inti tagħmel dikjarazzjonijiet li ma jkunux relatati mal-kawża tiegħek. Wara t-trattazzjoni finali, għandek ukoll id-dritt li tagħmel trattazzjoni tal-għeluq li matulha ma għandekx tiġi interrott.

D) Sentenzi possibbli

Prigunerija – skont il-gravità tad-delitt, tista' tkun sa għomor il-ħabs. Il-piena tal-mewt mhijiex possibbli. Jekk tiġi kkundannat għal sentejn jew tliet snin, il-qorti tista' tagħtik sentenza sospiża bi probation jew mingħajrha u tistabbilixxi perjodu ta' bejn sena u ħames snin li matulhom inti għandek tgħix ħajja f'osservanza tal-ligi. Jekk tikser l-obbligi u r-restrizzjonijiet imposti mill-qorti, ikollok tiskonta s-sentenza tiegħek fil-ħabs.

Arrest domiciliari – sa sena għal kontravvenzjoni. Inti tkun meħtieġ tillimita l-movimenti tiegħek għar-residenza tiegħek u tgħix ħajja f'osservanza tal-ligi. Jekk tikser dawn il-kundizzjonijiet, ikollok tiskonta s-sentenza tiegħek fil-ħabs.

Xogħol fil-komunità – minn 40 sa 300 siegħa għal kontravvenzjoni, iżda biss bil-kunsens tiegħek minn qabel. Ikollok tagħmel xogħol fil-komunità fil-ħin liberu tiegħek mingħajr ebda kumpens. Jekk tonqos milli tagħmel xogħol fil-komunità fil-ħin speċifikat u sal-punt speċifikat, il-qorti tiddel kull sagħtejn mix-xogħol mhux maħdum fil-komunità f'jum ta' prigunerija.

Multa, konfiska ta' proprjetà; il-piena tal-konfiska ta' oġġetti tiġi imposta mill-qorti għal reati kriminali intenzjonati li permezz tagħhom tkun ksibt proprjetà jew ikkawżajt ħsara. Multa tista' tvarja minn EUR 160 sa EUR 331 930. Il-konfiska tal-proprjetà tapplika għall-assi kollha li tkun akkwistajt illegalment. Il-konfiska tal-oġġetti tista' tiġi imposta jekk tkun użajt l-oġġett biex twettaq id-delitt.

Skwalifika, minn sena sa għaxar snin, li tipprekludik milli twettaq ċerti tipi ta' attività, bħall-professjoni, l-impjieg, il-funzjoni jew attività oħra (bħas-sewqan ta' vettura) li matulha wettaq id-delitt.

Projbizzjoni ta' residenza, minn sena sa ħames snin, li tipprekludik milli tirrisjedi f'ċertu post.

Projbizzjoni fuq il-partecipazzjoni f'avvenimenti pubbliċi, minn sena sa għaxar snin, li tipprekludik milli tipparteċipa f'avvenimenti sportivi, kulturali jew avvenimenti pubbliċi oħra li fihom wettaq id-delitt.

Telf ta' titoli onorarji u distinzjonijiet, fejn tiddel distinzjonijiet u titoli onorarji oħra mogħtija skont leġiżlazzjoni speċjali.

Dimozzjoni jew telf tal-grad militari tiegħek jew ta' grad ieħor.

Espulsjoni mit-territorju tar-Repubblika Slovakk. Tista' tingħata piena ta' bejn sena u 15-il sena espulsjoni, iżda mhux jekk tkun ċittadin Slovakk, jew ċittadin ta' xi Stat Membru ieħor tal-UE, jew ċittadin ta' Stat imsieħeb fil-Ftehim dwar iż-Żona Ekonomika Ewropea, jew jekk ingħatajt aži. Dan ma japplikax jekk inti tirrapprezenta theddida għas-sigurtà nazzjonali jew l-ordni pubbliku. Ma tistax tkun imkeċċi lejn pajjiż fejn il-libertà personali tiegħek jew ħajtek ikunu mhedda għal raġunijiet ta' razza, nazzjonalità, religjon, affiljazzjoni politika, jew raġunijiet simili.

L-aħħar aġġornament: 02/03/2022

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fil-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess

A) Għandi d-dritt li nappella d-deċiżjoni tal-qorti?

Wara li jiġi pprezentat l-att ta' akkuża, il-qorti tista' tieħu deċiżjoni fil-forma ta' digriet kriminali mingħajr proċess. Jekk il-qorti toħroġ digriet kriminali, tista' tressaq oġġezzjoni fi żmien tmint ijiem minn meta tiġi nnotifikat. Jekk tressaq oġġezzjoni, id-digriet kriminali jiġi kkanċellat u ssir seduta fil-qorti.

Tista' tappella kontra s-sentenza tal-qorti tal-ewwel istanza direttament wara li tingħata s-sentenza jew fi żmien 15-il jum minn dik id-data. Jekk ma kontx preżenti fil-qorti, għandek tappella quddiem il-qorti li tat is-sentenza fi żmien 15-il jum minn meta tircievi d-deċiżjoni bil-miktub. Tista' tappella mis-sentenza kollha jew minn parti minnha.

Jekk tappella, is-sentenza ma ssirx finali u eżegwibbli qabel ma qorti tal-appell tieħu deċiżjoni.

Il-qorti tal-appell tichad l-appell tiegħek jekk tippreżentah wara l-limitu ta' żmien għall-appell, jekk tkun irrinunzajt id-dritt tiegħek għall-appell, jew jekk hija tqis li s-sentenza tal-qorti tal-ewwel istanza tkun korretta u legali. Id-deċiżjoni tal-qorti tal-appell hija finali u eżegwibbli.

Alternattivament, il-qorti tal-appell tista' tannulla s-sentenza u tirrinviija l-kawża quddiem il-qorti inferjuri għal proċedimenti ulterjuri, jew tiddeċiedi l-kawża hija nfisha.

B) X'għażliet ta' rikors oħra għandi?

Ma tistax tappella minn deċiżjoni tal-qorti tal-appell.

Tista' tippreżenta appell lill-Qorti Suprema [*dovolanie*], tibgħat petizzjoni lill-Ministru għall-Gustizzja biex jippreżenta appell lill-Qorti Suprema, jew tressaq mozzjoni biex il-kawża terġa' tinfetaħ. Madankollu, id-deċiżjoni finali tal-qorti tal-appell tibqa' valida u eżegwibbli. Jekk gejt ikkundannat għal priġunerija mingħajr il-possibbiltà ta' probation jew libertà kundizzjonali, ikollok tibda tiskonta s-sentenza ta' priġunerija tiegħek.

Tista' tressaq appell tal-Qorti Suprema quddiem il-qorti li ddeċidiet il-kawża fl-ewwel istanza fi Żmien tliet snin mid-data li fiha rċevejt id-deċiżjoni finali fil-kawża bil-miktub. Appell tal-Qorti Suprema jista' jiġi ppreżentat biss għar-raġunijiet speċifiċi stabbiliti fil-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali.

Tista' tressaq mozzjoni biex titlob il-ftuħ mill-ġdid tal-kawża jekk jirriżultaw fatti ġodda li ma kinux magħrufa waqt il-proċess u dawn il-fatti ġodda jkunu tant sinifikanti li jistgħu jreġġgħu lura d-deċiżjoni finali.

C) X'inhuma l-konsegwenzi jekk niġi kkundannat?

i) Ir-rekord kriminali

Jekk inti tinstab ħati, dik l-informazzjoni tibqa' tinzamm fir-rekord kriminali. Din tista' tintalab minn diversi awtoritajiet tal-istat, pereżempju għall-finijiet ta' proċedimenti kriminali oħra. Kopja [*odpis*] mir-rekord kriminali turi l-kundanni kollha, filwaqt li estrazzjoni [*výpis*] mir-rekord kriminali ma jurix kundanni mħassra.

v) Eżekuzzjoni ta' sentenza, trasferiment ta' priġunieri, probation u sanzjonijiet alternattivi

Meta d-deċiżjoni tal-qorti li permezz tagħha tkun gejt ikkundannat għall-priġunerija ssir eżegwibbli, il-qorti tordnalek tirrapporta l-ħabs biex tiskonta s-sentenza tiegħek, jew tordnalek biex tiġi skortat sal-ħabs.

Tista' titlob lill-qorti tipposponilek il-priġunerija jekk timrad serjament. Jekk is-sentenza ta' priġunerija tiegħek ma tkunx ta' aktar minn sena, il-qorti tista' tipposponiha sa tliet xhur (jew aktar, f'ċirkostanzi eċċezzjonali) għal raġunijiet importanti.

Jekk tingħata sentenza sospiża bi probation, tkun meħtieġ toqgħod taħt is-superviżjoni tal-uffiċjal tal-probation u l-qorti timmonitorja l-imġiba tiegħek waqt il-perjodu ta' probation stabbilit. Il-qorti tista' tiddeċiedi li tiddikjara li inti ssodisfajt il-kundizzjonijiet tal-probation jew li ma ssodisfajtx dawk il-kundizzjonijiet, f'liema każ inti tiġi ordnat tiskonta s-sentenza tiegħek fil-ħabs.

Is-sanzjonijiet alternattivi huma pieni li jservu bħala alternattiva għal sentenza ta' ħabs. L-għan tagħhom huwa li jiproteġu lis-soċjetà filwaqt li jippermettu lill-persuna kkundannata tibqa' barra mill-ħabs.

Il-pieni alternattivi huma dawn li ġejjin: arrest domiciliari, xogħol fil-komunità, multi, sentenza sospiża u sentenza sospiża bi probation.

L-aħħar aġġornament: 02/03/2022

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviz legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Il-verzjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: digà ġew tradotti.

Imputati (proċeduri kriminali) - Finlandja

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw x'jiġri meta persuna tkun suspettata jew akkużata b'delitt li jinstema' quddiem qorti kriminali. Għal informazzjoni dwar reati minuri bħar-reati tat-traffiku fit-toroq, li għalihom ġeneralment tingħata penali fissa bħal multa, ara l- [Iskeda Informattiva 5](#).

Jekk sfajt vittma ta' reat, [hawnhekk](#) tista' ssib informazzjoni kompleta dwar id-drittijiet tiegħek.

Il-proċess kriminali fil-qosor

Dan li ġej huwa sommarju tal-istadij normali tal-proċess kriminali.

L-investigazzjoni kriminali

Il-kunsiderazzjoni tal-akkużi u tad-deċiżjonijiet l-oħra tal-prosekutur

Il-proċess quddiem il-qorti kriminali

L-eżekuzzjoni tas-sentenza

Id-dettalji dwar dawn l-istadij kollha tal-proċess u dwar id-drittijiet tiegħek jinsabu fl-iskedi informattivi. Din l-informazzjoni ma tissostitwix il-pariri legali u hija maħsuba biex isservi ta' gwida biss.

Ir-rwol tal-Kummissjoni Ewropea

Jekk jogħġbok innota li l-Kummissjoni Ewropea m'għandhiex rwol fil-proċeduri fl-Istati Membri u ma tistax tgħinek jekk ikollok xi lment. F'dawn l-iskedi informattivi hemm informazzjoni dwar kif tista' tilmenta u lil min.

Aġħfas fuq il-links ta' hawn taħt biex issib l-informazzjoni li teħtieġ

 [1 – Kif tikseb parir legali](#)

 [2 – Id-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni ta' delitt](#)

L-interrogazzjoni

L-arrest

Is-smiġħ quddiem l-ewwel qorti

Qabel is-smiġħ principali

Kif tista' tilmenta dwar l-aġir tal-pulizija

Drittijiet lingwistiċi

 [3 – Id-drittijiet tiegħi waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali](#)

 [4 – Id-drittijiet tiegħi wara li l-qorti tagħti s-sentenza](#)

 [5 – Reati tat-traffiku](#)

Links relatati

 [Il-proċess kriminali fil-Qorti Distrettwali](#)

L-aħħar aġġornament: 19/05/2024

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew

kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

1 - Kif tikseb parir legali

Huwa ferm importanti li tikseb parir legali indipendenti meta b'xi mod tkun involut fi proċedura kriminali. L-iskedi informativi jgħidulek meta u f'liema ċirkustanzi inti jkollok id-dritt li tkun irrapprezentat minn avukat. Huma jgħidulek ukoll dak li se jagħmel għalik l-avukat. Din l-iskeda informativa ġenerali tgħidlek kif issib avukat u kif se jithallsu d-drittijiet tal-avukat jekk inti ma jkollokx il-possibbiltà li tħallas.

Kif nista' nsib avukat?

Jekk tkun suspettat b'reat, dejjem għandek id-dritt għal avukat. Il-pulizija tista' tistaqsik jekk tehtieġx avukat, iżda bil-liġi m'għandekx bżonn avukat sakemm ma tkunx ġejt detenu, arrestat jew imprigunat. Normalment ikollok id-dritt li jkollok l-avukat li trid miegħek waqt li tiġi interrogat. Il-pulizija tista' wkoll issiblek avukat jekk taħseb li jkollok bżonn wieħed imma ma tkunx taf fejn tista' ssib wieħed.

Ma hemm l-ebda monopolju fuq l-avukatura fil-Finlandja, jiġifieri kull min għandu lawrja fil-liġi jista' jaħdem ta' avukat (il-liġi dwar dan bħalissa qed tiġi riveduta). Tista' ssib avukat kriminali fis-sit web [tal-Kamra tal-Avukati Finlandiża](#). Barra minn hekk, jistgħu jgħinuk l-Uffiċċji tal-Għajnuna Legali ([l-hawnhekk](#) tista' ssib l-informazzjoni ta' kuntatt tal-Uffiċċji tal-Għajnuna Legali).

Kif tħallas għal avukat

Ir-regola ewlenija hi li għas-servizzi tal-avukat tħallas int stess. Jekk id-dħul tiegħek ikun baxx, tista' tircievi l-għajnuna legali. F'dak il-każ, l-Istat iħallas id-drittijiet kollha tal-avukat jew parti minnhom. Jekk tkun suspettat b'reat li s-sentenza l-aktar baxxa għalih hija ta' erba' xhur prigunerija, jitqabba avukat difensur għalik jekk titlob wieħed. L-Istat iħallas id-drittijiet tal-avukat difensur. Madankollu, ikollok tħallas lura d-drittijiet tal-avukat difensur lill-Istat jekk tiġi kkundannat għar-reat, sakemm id-dħul tiegħek ma jkunx daqshekk baxx li int intitolat għall-għajnuna legali. L-ammonti li trid tħallas jiġu ddeterminati bl-istess mod bħal għall-għajnuna legali.

L-avukat difensur jista' jkun avukat għall-għajnuna legali pubbliku, jew avukat ieħor. Normalment, jekk titlob avukat specifik, huwa jinħatar bħala l-avukat tiegħek.

Holoq relatati

[Il-Kamra tal-Avukati Finlandiża](#)

[Il-Kamra tal-Avukati Finlandiża](#)

[Finlands Advokatförbund](#)

[Oikeusaputoimistojen yhteystiedot](#)

[Contact information of the public legal aid offices](#)

[Kontaktinformation för rättshjälpsbyråerna](#)

[Income limits for receiving legal aid](#)

[Inkomstgränser för beviljande av rättshjälp](#)

L-aħħar aġġornament: 19/05/2024

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [fi](#) għiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

2 - Id-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni ta' delitt u qabel mal-każ jitressaq quddiem il-qorti

X'inhu l-iskop ta' investigazzjoni kriminali?

Il-pulizija għandhom id-dmir li jibdwew investigazzjoni kriminali jekk ikun hemm raġuni sabiex jissuspettaw li twettaq delitt. Il-pulizija jistgħu jismgħu bis-suspett minghand il-vittma tad-delitt. Il-pulizija jistgħu anki jiskopru xi delitti suspettati b'modi oħrajn, u mbagħad iridu jibdwew investigazzjoni (pereżempju, il-pulizija stess jistgħu jinnotaw li qed jitwettaq delitt).

X'inhuma l-fażijiet ta' investigazzjoni?

L-investigazzjoni kriminali tipprova tikseb informazzjoni dwar id-delitt li twettaq u dwar il-persuni li huma involuti fih, u tipprova tiġbor il-provi li jkunu meħtieġa waqt il-kunsiderazzjoni tal-kapi ta' akkuza u iktar tard waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali. L-investigazzjoni kriminali titwettaq mill-pulizija jew, fuq lura mill-każijiet, mill-Gwardjani tal-Fruntiera Finlandiżi, mill-militar jew mid-Dwana Finlandiża. F'dawn l-iskedi informativi kollha, it-terminu "pulizija" jirreferi għall-awtoritajiet kollha li jistgħu jwettqu l-investigazzjoni.

L-interrogazzjoni

Il-pulizija jistgħu jsejnhulek biex tmur l-għassa ħalli jinterrogaw. Il-pulizija jistgħu anki jċemplulek u jagħmlulek mistoqsijiet minn fuq it-telefon. L-iskop tal-interrogazzjoni huwa li jiskopru jekk hemmx raġuni biex jissuspettaw li twettaq delitt u li kont inti li wettaqtu.

L-arrest

Inti trid tobdli jekk isejnhulek biex jinterrogaw, u jekk ma tagħmilx dan, il-pulizija jistgħu jiġu għalik biex jeħduk għall-interrogazzjoni. Barra minn hekk, f'dak il-każ, il-pulizija tista' tarrestak.

L-ewwel smiġ fil-qorti

Jekk il-pulizija jagħmlu talba għal ordni biex inti tinzamm taħt arrest, is-smiġ taż-żamma taħt arrest irid isir fi żmien erbat ijiem wara li tinqabad. Fil-qorti jsir smiġ għal żamma taħt arrest u l-qorti tiddeciedi jekk inti għandekx tinzamm taħt arrest jew għandekx tiġi lliberat. Jekk inti tinzamm taħt arrest, il-qorti toħroġ ordni wkoll dwar l-aħħar data sa meta jistgħu jiġu pprezentati l-kapi ta' akkuza.

Jekk il-pulizija ma tagħmilx talba għal ordni ta' żamma taħt arrest, l-ewwel smiġ fil-qorti fil-każ tiegħek jista' jkun is-smiġ prinċipali effettiv fil-qorti.

Qabel is-smiġ prinċipali, il-kunsiderazzjoni tal-kapi ta' akkuza mill-prosekutur

Qabel is-smiġ prinċipali, il-pulizija se jwettqu l-investigazzjoni kriminali u jiġbru l-materjal kollu li jkunu akkumulaw f'fajl tal-investigazzjoni kriminali. il-fajl tal-investigazzjoni kriminali jmur għand il-prosekutur. Il-prosekutur imbagħad jiddeciedi jekk hemmx raġunijiet probabbli biex ikun hemm is-suspett li twettaq delitt u li kont inti li wettaqtu.

Il-pulizija jridu jinformaw lilek u lill-avukat tiegħek bil-progress tal-investigazzjoni kriminali u bil-provi li jkunu sabu dwar il-ħtija tiegħek fir-rigward tad-delitt.

Tista' anki tiġbor il-provi li jeżoneraw inti stess jew bl-għajnuna tal-avukat tiegħek, u titlob li dawn jiġu inkluzi fil-materjal tal-investigazzjoni kriminali.

Qabel is-smiġ prinċipali effettiv inti tista' tiġi interrogat diversi drabi. Jista' wkoll ikun hemm diversi seduti ta' smiġ ta' żamma taħt arrest.

Id-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt għal iktar informazzjoni dwar id-drittijiet tiegħek matul il-fażijiet tal-investigazzjoni.

L-interrogazzjoni (1)

[L-arrest \(2\)](#)

[L-ewwel smigh fil-qorti \(3\)](#)

[Qabel is-smigh principali \(4\)](#)

[Kif tilmenta dwar l-azzjonijiet tal-pulizija \(5\)](#)

[Id-drittijiet lingwistiċi \(6\)](#)

[L-interrogazzjoni \(1\)](#)

Għaliex il-pulizija jistgħu jkunu jridu jinterrogawni?

Jekk il-pulizija jissuspettaw li inti taf xi haġa dwar allegat delitt, huma jistgħu jinterrogawk. L-iskop tal-interrogazzjoni huwa li jiġbru informazzjoni dwar l-allegat delitt u dwar il-persuna li wettqitu. Inti tista' tiġi interrogat anki għaliex il-pulizija jkunu jridu jiskopru x'kien il-benefiċċju tad-delitt, anki jekk inti ma tkunx issuspettat li wettaqtu.

X'se jingħad lili dwar id-drittijiet tiegħi?

Il-pulizija jridu jinformawk bil-pożizzjoni tiegħek fl-interrogazzjoni (vittma/persuna suspettata/xhud) mill-iktar fis possibbli u mill-inqas qabel ma tibda l-interrogazzjoni. Generalment, inti għandek id-dritt li jkollok avukat miegħek waqt l-interrogazzjoni jekk tkun vittma jew persuna suspettata. Jekk inti qed tiġi interrogat bħala persuna suspettata, il-pulizija jridu jgħidulek ukoll ta' xiex inti suspettat.

Jekk il-pulizija qabduk għaliex jissuspettaw li inti wettaqt delitt jew arrestawk jew żammewk taft arrest, il-pulizija jridu jgħidulek minnufih dwar id-dritt tiegħek li jkollok avukat. Generalment, ma inti obbligat twieġeb l-ebda mistoqsija qabel mal-avukat tiegħek ikun preżenti, jekk inti titlob avukat. Madankollu, dejjem trid tagħti d-dettalji personali korretti tiegħek lil min ikun qed jinterrogak, anki jekk l-avukat tiegħek ma jkunx preżenti.

Il-pulizija għandhom id-dmir li jitrattawk bil-kalma u b'mod razzjonali waqt l-interrogazzjoni. Il-pulizija ma jistgħux jagħtu xjentement dikjarazzjonijiet foloz, jagħmlu wegħdiet jew jivvintaw xi benefiċċju speċjali, jew jgħajju, jheddu jew jisforzaw lill-persuna li qed tiġi interrogata jew jużaw kwalunkwe mezz jew metodu mhux xieraq ieħor sabiex jinfluwenzaw ir-rieda, il-memorja, il-gudizzju jew il-libertà li tiddeciedi tal-persuna halli jakkwistaw stqarrija ta' htija jew jinfluwenzaw it-tip ta' dikjarazzjoni mogħtija.

X'jiġri jekk jiena ma nitkellimx il-lingwa tal-post?

Jekk inti ma titkellimx bil-Finlandiż jew bl-Isvediż, il-pulizija se jagħmlu arrangamenti sabiex ikun hemm interpretu li jassistik waqt l-interrogazzjoni. Għal iktar informazzjoni dwar id-drittijiet lingwistiċi tiegħek ara [Id-drittijiet lingwistiċi \(6\)](#). Uħud mill-uffiċjali tal-pulizija jistgħu jużaw l-Ingliż waqt l-interrogazzjoni. Ma intix se tintalab tħallas għall-interpretu. L-interpretu jrid jitradduċi l-mistoqsijiet tal-pulizija u t-tweġibiet tiegħek.

Barra minn hekk, fi tmiem l-interrogazzjoni, inti u l-interpretu tiegħek għandkom tiflu l-verbal tal-eżami flimkien, u inti tkun tista' tiġbed l-attenzjoni tal-pulizija jekk dawn ikunu rreġistraw xi haġa b'mod inkorrett. Huwa ferm importanti li inti tifli l-verbal mal-interpretu għaliex il-kontenut tiegħu jista' jintuża kontra tiegħek waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali.

Jista' jkolli avukat?

Bħala regola, inti dejjem għandek id-dritt li jkollok avukat waqt l-interrogazzjoni, irrispettivament minn jekk ġejtx arrestat jew le. Generalment, ma inti obbligat twieġeb l-ebda mistoqsija qabel ma jkun preżenti l-avukat tiegħek. Jekk inti teħtieġ interpretu, tista' anki tuża wieħed meta tkun qed titkellem mal-avukat tiegħek.

Jekk inti taf b'avukat li tixtieq tuża, inti tista' titlob lill-pulizija sabiex jikkuntattjawh. Jekk ma taf bl-ebda avukat, il-pulizija jistgħu jsibulek wieħed. Il-pulizija jistgħu anki jagħtuk lista ta' avukati li ta' spiss jitrattaw kawżi kriminali jew jistgħu jagħtuk lista ta' avukati li jkunu membri tal-Assoċjazzjoni tal-Avukati Finlandiża. B'hekk tkun tista' tagħzel avukat inti stess, u l-pulizija jikkuntattjawh.

Bilfors irrid inwieġeb il-mistoqsijiet tal-pulizija?

Inti dejjem trid tagħti lill-pulizija d-dettalji personali korretti tiegħek. Imbagħad ma int obbligat twieġeb l-ebda mistoqsija oħra. Jekk inti taf xi haġa li tista' tgħin biex jissolva d-delitt u li tneħħi s-suspetti fil-konfront tiegħek, jista' jkun pass għaqli li inti twieġeb il-mistoqsijiet. Inti għandek titkellem mal-avukat tiegħek dwar jekk għandekx twieġeb il-mistoqsijiet jew le.

Il-pulizija jridu wkoll jimxu mal-liġi fir-rigward tal-ħinijiet meta tiġi permessa interrogazzjoni. Bħala regola, is-sessjonijiet tal-interrogazzjoni ma jistgħux isiru bejn l-għaxra ta' bil-lejl u s-sebgha ta' filgħodu. Għal iktar informazzjoni dwar meta tiġi permessa l-interrogazzjoni, ara [hawnhekk](#).

Il-pulizija jistgħu jagħmlu perkwiżizzjoni fuq il-persuna tiegħi (body search) u jehduli l-marki tas-swaba'?

Jekk qed jiġi ssuspettat li inti wettaqt delitt, il-pulizija għandhom id-dritt li jiehdu l-marki tas-swaba' tiegħek. Il-pulizija għandhom id-dritt li jwettqu perkwiżizzjoni fuq il-persuna tiegħek – jiġifieri, li jikkontrollaw x'għandek fl-ilbies tiegħek jew b'xi mod ieħor fuqek – jekk qed jiġi ssuspettat li inti wettaqt delitt li s-sentenza massima għalih hija ta' iktar minn sitt xhur prigunerija jew jekk l-allegat delitt huwa delitt li jissemma fl-Artikolu 10 tal-Kapitolu 5 tal-[Att dwar il-Mizuri ta' Impożizzjoni](#).

Il-pulizija għandhom id-dritt li jwettqu perkwiżizzjoni fuq il-persuna, inkluż li jiehdu kampjun tad-demem jew li jwettqu eżami ieħor tal-persuna tiegħek, jekk qed jiġi ssuspettat li inti wettaqt delitt li għalih is-sentenza massima hija ta' iktar minn sitt xhur prigunerija jew jekk id-delitt huwa wieħed li jissemma fl-Artikolu 11 tal-Kapitolu 5 tal-[Att dwar il-Mizuri ta' Impożizzjoni](#). Fil-prattika, delitti ordinarji, bħal serqa, attakk aggravat u reati li jinvolvu drogi narkotiċi huma delitti fejn tista' titwettaq perkwiżizzjoni fuq il-persuna; dan jista' jfisser li jittieħed kampjun tad-DNA.

L-arrest (2)

Għaliex il-pulizija jistgħu jarrestawni?

L-iskop ta' arrest huwa li tiġi salvagwardjata l-investigazzjoni kriminali. Il-pulizija jistgħu jarrestawk jekk jissuspettaw li inti wettaqt delitt serju, li s-sentenza minima għalih hija ta' sentejn prigunerija. F'dan il-każ, ma jeħtieġu l-ebda raġuni oħra biex jarrestawk ħlief suspett suffiċjentement serju li inti wettaqt id-delitt. Jekk il-pulizija jissuspettaw li inti wettaqt delitt inqas serju, bħal attakk aggravat jew serqa, huma jistgħu jarrestawk jekk, minbarra l-allegat delitt, għandhom raġuni biex jissuspettaw li inti tista':

taħrab jew b'xi mod ieħor tevita l-investigazzjoni, tagħmel iktar diffiċli l-investigazzjoni tal-kwistjoni, jew tkompli twestaq iktar delitti.

Barra minn hekk, il-pulizija jistgħu jarrestawk jekk ma jkunux jafu l-identità tiegħek u inti tirrifjuta li tgħidilhom x'jismek jew fejn toqgħod, jew tagħtihom isem jew indirizz li huwa ovvju li jkunu foloz. Jekk inti ma jkollokx residenza permanenti fil-Finlandja u huwa probabbli li inti tista' titlaq mill-pajjiż sabiex tevita l-investigazzjoni, il-proċess quddiem il-qorti kriminali jew l-eżekuzzjoni tas-sentenza, il-pulizija jistgħu jarrestawk ukoll.

Impjegat taċ-Ċivil li għandu d-dritt li jiddeciedi dwar l-arrest jiddeciedi dwar l-arrest tiegħek, mingħajr ma tkun meħtieġa ordni tal-qorti. L-impjegati taċ-Ċivil li jistgħu jiddeciedu dwar l-arrest jinkludu uffiċjali tal-pulizija bi grad għoli, il-prosekutur pubbliku u Uffiċjali tad-Dwana u tal-Gwardjani tal-Fruntiera bi grad għoli. L-Artikolu 6 tal-Kapitolu 1 tal-[Att dwar il-Mizuri ta' Impożizzjoni](#) tinkludi d-dispożizzjonijiet legali dwar l-impjegati taċ-Ċivil li jagħmlu l-arrest.

X'se jingħad lili dwar l-arrest tiegħi?

Il-pulizija jridu jgħidulek għaliex ġejt arrestat malli tiġi ddikjarat arrestat jew maqbud fuq il-baż ta' mandat ta' arrest. Huma jridu wkoll jinformat lill membru tal-familja tiegħek jew lill persuna oħra qrib tiegħek bl-arrest jekk inti titlobhom jagħmlu dan, sakemm dan ma jikkawżax diffikultajiet għall-investigazzjoni.

Jiena ma nitkellimx il-lingwa tal-post. Għandi dritt għal interpretu?

Jekk inti ma titkellimx bil-Finlandiż jew bl-Isvediż, il-pulizija se jagħmlu arrangamenti biex ikollok interpretu. Għal iktar informazzjoni dwar id-drittijiet lingwistiċi tiegħek, ara [Id-drittijiet lingwistiċi \(6\)](#). Xi drabi l-uffiċjali tal-pulizija jistgħu anki jwettqu l-interrogazzjoni tagħhom bl-Ingliż, jekk kemm inti kif ukoll l-uffiċjal tal-pulizija li qed jinterrogak taħsbu li jirnexxikom tiftiehemu bl-Ingliż. Ma inti obbligat twieġeb l-ebda mistoqsija qabel ma jkun preżenti l-interpretu.

Nista' niltaqa' mal-avukat tiegħi?

Inti dejjem għandek id-dritt li tiltaqa' mal-avukat tiegħek meta tkun ġejt arrestat. Fuq talba tiegħek, jinhatarlek ukoll avukat difensur. L-Istat iħallas id-drittijiet tal-avukat difensur. Tista' tagħzel l-avukat tiegħek inti stess, imma l-avukat li tagħzel irid ikollu lawrja fil-ġi.

Inti għandek id-dritt li titkellem mal-avukat tiegħek mingħajr mal-pulizija jkun preżenti, u ma jistgħux joqogħdu jissemmgħu jew jirrekordjaw it-taħdita tagħkom. Jekk inti teħtieġ interpretu, dan jista' jkun preżenti wkoll meta tkun qed titkellem mal-avukat tiegħek.

Bilfors irrid inwieġeb il-mistoqsijiet tal-pulizija?

Ma inti obbligat twieġeb l-ebda mistoqsija li jagħmlulek il-pulizija, hliet biex tagħti d-dettalji personali tiegħek. Xi drabi jkun fl-interess tiegħek li inti twieġeb il-mistoqsijiet għaliex dan jista' jgħin sabiex jiġi cċarat dak li ġara u s-suspetti fil-konfront tiegħek jistgħu jonqsu. Meta l-qorti tirifletti fuq il-ħtija tiegħek, hija tista' tikkunsidra li inti ma wegħibx il-mistoqsijiet. Madankollu, il-fatt waħdu li inti ma twegħibx il-mistoqsijiet qatt mhuwa raġuni suffiċjenti sabiex inti tiġi kkundannat.

X'jiġri jekk ngħid xi affarijiet li jistgħu jagħmlu ħsara lill-każ tiegħi?

Huwa d-dritt fundamentali tiegħek li ma intix obbligat tagħti għajnuna sabiex tiġi stabbilita l-ħtija tiegħek. Dan ifisser li inti ma għandek l-ebda dmir li tgħid affarijiet li jsostnu l-ħtija tiegħek.

Madankollu, jekk tiddeċiedi li titkellem biss fil-qorti, inti trid tkun ippreparat biex tispjega għaliex ma għidt xejn qabel. Il-qorti għandha d-dritt li żżomm quddiem għajnejha li inti għidt li kont xi imkien ieħor meta seħħ id-delitt biss fis-sede tal-proċess quddiemha. Dan jista' jagħmel ħsara lill-kredibilità tal-istorja tiegħek. Jekk inti ssemmi affarijiet waqt l-interrogazzjoni li iktar tard jirriżulta li jagħmlu ħsara lill-każ tiegħek, l-istorja tiegħek tista' tintuża kontra tiegħek. Jekk inti, fis-sede tal-proċess quddiem il-qorti kriminali, tgħid storja differenti minn dik li tkun għidt waqt l-interrogazzjoni, inti trid tkun tista' tispjega għaliex, inkella l-qorti tista' taħseb li l-istorja tiegħek mhjex kredibbli.

Nista' nikkuntatta lill-membri tal-familja tiegħi?

Inti għandek id-dritt li tkun f'kuntatt ma' dawkl iġu minnek, bħall-qraba ta' ġewwa, sakemm il-pulizija ma jkollhomx raġuni serja biex jirrestringu l-kuntatti tiegħek. Il-pulizija jridu wkoll jinformat minnufih lill-dawk li jġu minnek bl-arrest tiegħek, sakemm dan ma jikkawżax diffikultajiet għall-investigazzjoni.

Jiena ġej minn Stat Membru ieħor. Nista' nikkuntatta lill-ambaxxata tiegħi?

Inti għandek id-dritt li tikkuntatta lill-ambaxxata tiegħek, sakemm il-pulizija ma jkollhomx raġuni serja sabiex jirrestringu l-kuntatti tiegħek. B'mod ġenerali, l-ambaxxata tiġi informata mhux iktar tard minn meta l-pulizija jagħmlu talba għal ordni ta' żamma taħt arrest għalik.

Il-pulizija jistgħu jeħdu l-marki tas-swaba? Il-kampjun tad-DNA tiegħi jista' jiġi rreġistrat?

B'mod ġenerali, jekk inti ġejt arrestat, il-pulizija dejjem jistgħu jeħdu l-marki tas-swaba u jirreġistraw id-DNA tiegħek.

Il-pulizija jistgħu jwettqu perkwiżizzjoni personali fuqi?

Il-pulizija jistgħu jordnaw li titwettagħ perkwiżizzjoni fuqek. Il-perkwiżizzjoni tista' tkun waħda personali sabiex isiru jafu x'għandek fl-ilbies tiegħek jew b'xi mod ieħor fuqek, jew perkwiżizzjoni fuq il-persuna tiegħek (*body search*), li tinkludi perkwiżizzjoni tal-persuna tiegħek, fejn jieħdu kampjun tad-demem jew jagħmlu xi eżamijiet oħrajn fuq il-persuna tiegħek.

Jekk il-perkwiżizzjoni fuq il-persuna teżiġi kompetenza medika, jista' jagħmilha biss tabib; inkella, jagħmluha l-pulizija jew professjonista fil-qasam tas-saħħa. Il-legiżlazzjoni tinkludi kundizzjonijiet għal meta tkun permessa perkwiżizzjoni fuq il-persuna; pereżempju, kemm ikun serju s-suspett. Fil-prattika, id-delitti ordinarji kollha (serq, attakk aggravat u reati li jinvolvu drogi narkotiċi) jippermettu li l-pulizija jwettqu perkwiżizzjoni fuq il-persuna.

X'jiġri jekk niġi arrestat fuq il-bażi ta' Mandat ta' Arrest Ewropew?

Jekk Stat Membru ieħor ikun ħareġ Mandat ta' Arrest Ewropew fil-konfront tiegħek, inti tista' tiġi arrestat u tinzamm taħt arrest biex tiġi estradit lejn l-Istat li jkun ħareġ il-Mandat ta' Arrest. Waqt is-smiġh taż-żamma taħt arrest, inti għandek id-dritt li jkollok avukat difensur u interpretu. L-Istat iħallas id-drittijiet tagħhom u inti ma tridx tħallas dawn id-drittijiet lura lill-Istat. Tista' tagħzel l-avukat tiegħek inti stess bl-istess mod kif tagħmel meta tkun b'xi mod ieħor issuspettat li wettaq delitt.

L-ewwel smiġh fil-qorti (3)

Għaliex isiru arrangamenti għall-ewwel smiġh fil-qorti?

Jekk il-pulizija jagħmlu talba għal ordni ta' żamma taħt arrest fil-konfront tiegħek, il-qorti trid tiddeċiedi dwar iż-żamma taħt arrest. Jekk inti ma ġejtx arrestat u l-pulizija ma tagħmilx talba għal ordni ta' żamma taħt arrest, l-ewwel smiġh fil-qorti ġeneralment se jkun is-[smiġh prinċipali](#) effettiv tal-kawża.

Jekk inti ġejt arrestat, il-pulizija trid tagħmel talba għal ordni ta' żamma taħt arrest għalik mill-iktar fis possibbli u mhux iktar tard minn qabel nofsillej tat-tielet jum wara li nqbadt. Jekk ma jagħmlux dan, inti trid tiġi lliberat. Il-qorti trid tittratta t-talba għal ordni ta' żamma taħt arrest minnufih.

Jekk inti taħt arrest, it-talba għal ordni ta' żamma taħt arrest trid tiġi trattata fi żmien erbat ijiem mill-jum meta nqbadt. Fil-qorti jsir smiġh ta' żamma taħt arrest u l-qorti tiddeċiedi jekk inti għandekx tinzamm taħt arrest jew jekk għandekx tiġi lliberat. Minflok ma tordna li inti tinzamm taħt arrest, il-qorti tista' tipprojbilek li tivvjaġġa.

Fliemkien maż-żamma taħt arrest tiegħek, il-qorti tista' tordna wkoll restrizzjonijiet fuq il-kuntatti tiegħek. Dan ifisser li matul il-bidu taż-żamma taħt arrest tiegħek inti ma tkun tista' tikkuntatta lill-ħadd għajr lill-avukat tiegħek.

Ma hemm l-ebda sistema ta' ħelsien mill-arrest taħt garanzija fil-Finlandja; fi kliem ieħor, inti ma tistax tiddepożita somma flus mal-qorti li tippermettitek li tiġi lliberat sabiex tistenna s-smiġh prinċipali.

Għandi dritt għal avukat?

Fis-smiġh taż-żamma taħt arrest, inti għandek id-dritt għal avukat. Fuq talba tiegħek, l-avukat irid jinhatar bħala avukat difensur tiegħek, li jfisser li l-Istat iħallas direttament id-drittijiet tiegħu. Inti għandek ukoll id-dritt li tmexxi d-difiża tiegħek waħdek, imma jekk il-pulizija jagħmlu talba għal ordni ta' żamma taħt arrest, huwa rakkomandat li inti tuża avukat. Tista' tagħzel l-avukat tiegħek inti stess.

Għandi dritt għal interpretu jekk ma nifhimx il-lingwa?

Jekk ma tiffhimx il-Finlandiż jew l-Isvediż, il-qorti ssiblek interpretu. L-Istat iħallas id-drittijiet tal-interpretu. Għal iktar informazzjoni dwar id-drittijiet lingwistiċi tiegħek, ara [Id-drittijiet lingwistiċi \(6\)](#). Waqt is-smiġh, l-interpretu jittrađuċilek it-talba għal ordni ta' żamma taħt arrest, jekk ma tkunx eżaminajtha mal-avukat tiegħek u mal-interpretu qabel is-smiġh. Waqt is-smiġh, l-interpretu jittrađuċilek id-diskorsi kollha, jekk dan ikun meħtieġ.

Bilfors irrid nitkellem fil-qorti?

Ma intix obbligat titkellem fil-qorti. Jekk inti għandek avukat, huwa jista' jwieġeb għat-talba għal ordni ta' żamma taħt arrest f'ismek. Madankollu, inti għandek id-dritt li tinstema' personalment jekk inti tkun trid.

Irrid nagħti informazzjoni oħra fil-qorti?

Fil-qorti – l-istess kif jgħri waqt l-investigazzjoni kriminali – inti ma inti obbligat tagħti l-ebda informazzjoni dwar l-allegat delitt. Madankollu, ta' spiss dan jista' jkun ta' għajjnuna. L-avukat tiegħek se jgħinek tiddeċiedi jekk ikunx aħjar li titkellem u tagħti informazzjoni.

Wara s-smiġh ninzamm taħt arrest jew niġi lliberat?

Jekk il-qorti tiddeċiedi li hemm raġuni biex inti tinzamm taħt arrest u li projbizzjoni fuq l-ivvjaġġar mhijiex suffiċjenti, inti se tinzamm taħt arrest. Jekk ma jkollkx indirizz permanenti fil-Finlandja, fil-prattika projbizzjoni fuq l-ivvjaġġar mhijiex possibbli.

Jekk il-qorti tiddeċiedi li ma hemm l-ebda raġuni biex inti tinzamm taħt arrest, hija se tordna li inti tiġi lliberat immedjatament. Fil-Finlandja, mhuwiex possibbli li tiġi ddepożitata somma flus bħala garanzija. Fi tmieni is-smiġh taż-żamma taħt arrest inti tinzamm taħt arrest jew tiġi stabbilita projbizzjoni fuq l-ivvjaġġar fil-konfront tiegħek jew tiġi lliberat. Anki jekk il-qorti tiddeċiedi li inti għandek tinzamm taħt arrest, inti ma tistax tinzamm taħt arrest jekk, pereżempju, dan ma jkunx raġonevoli minhabba l-istat tas-saħħa tiegħek.

Jekk inti tinzamm taħt arrest, il-qorti tiffissa skadenza biex il-prosekutur jipprezenta l-kapi ta' akkuza. Din id-data tista' tiġi posposta fuq talba tal-prosekutur jitlob dan. Ma hemm l-ebda perjodu massimu biex jiġu pprezentati l-kapi ta' akkuza, imma dan ma jistax ikun itwal minn dak li jkun meħtieġ sabiex titlesta l-investigazzjoni kriminali u sabiex jiġu ppreparati l-kapi ta' akkuza.

Jekk jirriżulta li l-perjodu ffissat biex jiġu pprezentati l-kapi ta' akkuza huwa qasir wisq, il-qorti tista' testendih fuq talba tal-prosekutur. Il-qorti trid tagħti lilek u lill-avukat tiegħek l-opportunità li tinstemgħu minhabba t-talba.

Is-smiġh taż-żamma taħt arrest ikun pubbliku?

Ġeneralment, is-sessjonijiet tal-qorti jkunu pubbliċi, u dan huwa wkoll minnu fir-rigward tas-smiġh taż-żamma taħt arrest. Madankollu, b'mod ġenerali, minhabba l-investigazzjoni, il-pulizija titlob li s-smiġh taż-żamma taħt arrest isir mingħajr il-pubbliku u li l-materjal tal-każ jinżamm sigriet sakemm jiġu kkunsidrati l-kapi ta' akkuza. Ir-riżultat aħħari tas-smiġh ikun dejjem pubbliku.

Nista' nappella jekk il-qorti tordna li jiena ninzamm taħt arrest?

Inti tista' tappella kontra l-ordni ta' żamma taħt arrest quddiem il-Qorti tal-Appell u ma hemm l-ebda perjodu speċifikat għall-appell. Il-Qorti tal-Appell tikkunsidra l-appell tiegħek bħala kwistjoni urgenti. Ġeneralment, is-smiġh quddiem il-Qorti tal-Appell ikun bil-miktub.

Fuq talba tiegħek il-qorti trid ukoll tikkunsidra mill-ġdid iż-żamma taħt arrest tiegħek anki jekk inti ma tkunx appellajt kontra ż-żamma taħt arrest. Madankollu, il-kwistjoni ta' żamma taħt arrest ma hemmx għalfejn tiġi kkunsidrata mill-ġdid qabel ma jgħaddu ġimgħtejn wara l-ewwel smiġh. L-avukat tiegħek jagħtik iktar informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet li fihom tista' ssib li jkun aħjar jekk titlob kunsiderazzjoni mill-ġdid. Meta l-kwistjoni taż-żamma taħt arrest tiegħek tiġi kkunsidrata mill-ġdid, dan jista' jsir anki permezz ta' konnessjoni bil-vidjo. F'dak iż-żmien inti tkun il-habs jew waħdek jew mal-avukat tiegħek u l-imħallef ikun fil-qorti jew waħdu jew fil-preżenza tal-avukat tiegħek, u jkun hemm konnessjoni permezz tal-konnessjoni bil-vidjo.

Nista' nitleq mill-pajjiż qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Jekk waqt is-smiġh taż-żamma taħt arrest il-qorti tiddeċiedi li inti trid tiġi lliberat, inti tista' ntleq mill-pajjiż bil-libertà kollha. Jekk il-qorti tipprojbik l-ivvjaġġar, l-ordni tal-qorti għandu jispeċifika l-kontenut tal-projbizzjoni. Jekk l-investigazzjoni kontra tiegħek titkompla u inti tkun hallejt il-pajjiż, inti tista' tinzamm taħt arrest fl-assenza tiegħek, jekk dan ikun meħtieġ, u jinħareġ Mandat ta' Arrest Ewropew jekk ma tkunx tista' tiġi kkuntattjat.

Qabel is-smiġh prinċipali, il-kunsiderazzjoni tal-kapi ta' akkuza mill-prosekutur (4)

X'jiġri qabel is-smiġh prinċipali?

Il-pulizija jwettqu l-investigazzjoni kriminali, u meta tkun lesta huma jibagħtu l-fajl tal-investigazzjoni kriminali lill-prosekutur. Jekk ikun inħatarlek avukat difensur, il-fajl jintbagħat lilu wkoll.

Inti u l-avukat tiegħek għandkom id-dritt li titolbu li ssir investigazzjoni ulterjuri jekk taħsbu li l-investigazzjoni b'xi mod ma tkunx kompluta. Inti għandek id-dritt li tirċievi kopja tal-fajl tal-investigazzjoni kriminali. Jekk ma jkunx inħatarlek avukat difensur, il-materjal tal-investigazzjoni mhux se jintbagħat lilek jew lill-avukat tiegħek b'mod awtomatiku.

Wara dan, il-prosekutur jiddeċiedi dwar il-preżentata tal-att ta' akkuza. Jekk l-att ta' akkuza jiġi pprezentat, inti tirċievi kopja taċ-ċitazzjoni biex titla' quddiem il-qorti, u tiġi mħarrek ukoll sabiex tattendi għas-smiġh prinċipali. Iċ-ċitazzjoni telenka l-kapi ta' akkuza kif ukoll il-provi u x-xhieda li se jsejjaħ il-prosekutur sabiex jipprova l-htija tiegħek b'mod li ma jhalli l-ebda dubju ddetat mir-raġuni.

Inti għandek id-dritt li tressaq ix-xhieda jew il-provi tiegħek. B'mod ġenerali, ikun aħjar jekk il-pulizija jinterrogaw lill-persuni waqt l-investigazzjoni kriminali qabel is-smiġh fil-qorti. Inti għandek tistaqsi lill-avukat tiegħek x'għandek tagħmel jekk trid issejjaħ lil persuna bħala xhud u l-prosekutur ma jkunx semmieha.

Dejjem ikun hemm smiġh prinċipali?

Jekk il-prosekutur isib li ma hemm l-ebda raġuni probabbli li ssostni l-htija tiegħek, huwa se jiddeċiedi li jirrinunzja għall-akkuza (ma jipprezentax il-kapi tal-akkuza), u l-kwistjoni normalment tieqaf hemmhekk. Jekk jiġri dan u inti tkun miżmum taħt arrest, inti tiġi lliberat immedjatament.

Il-prosekutur jista' anki jiddeċiedi li jirrinunzja għall-kapi tal-akkuza għalkemm huwa jikkunsidra li inti ħati. F'dak il-każ, il-prosekutur ikun jaħseb li proċess quddiem il-qorti kriminali ma jkunx meħtieġ. Dan jista' jkun minhabba li jkun reat minuri, jew minhabba l-età żgħira tiegħek. Jekk inti temmen li ma intix ħati tad-delitt, anki jekk il-prosekutur jemmen dan, inti għandek id-dritt li tressaq il-kwistjoni quddiem qorti għal deċiżjoni

Il-vittma wkoll għandha d-dritt li tipprezenta kapi ta' akkuza jekk il-prosekutur ikun iddeċieda li jirrinunzja għall-akkuza fil-konfront tiegħek.

Ċerti reati minuri jistgħu wkoll jiġu ttrattati f' [proċedura bil-miktub](#), li jfisser li ma jkun hemm l-ebda smiġh prinċipali effettiv. Jistgħu jsiru arranġamenti għal proċedura bil-miktub, pereżempju, jekk inti tkun ammettejt il-htija tiegħek u tagħti l-kunsens tiegħek għall-proċedura.

Nista' nammetti l-htija tiegħi qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Inti tista' tammetti mal-pulizija li inti ħati tad-delitt. Xorta jista' jkun hemm smiġh prinċipali fil-każ tiegħek jekk il-prosekutur jipprezenta l-kapi ta' akkuza u proċedura bil-miktub ma tkunx possibbli. Xi drabi, jekk inti tistqarr il-htija tiegħek u tgħin fl-investigazzjoni tad-delitt, dan jista' jgħin biex titnaqqas is-sentenza tiegħek, imma dan jiddependi mid-deliberazzjoni tal-qorti.

Stqarrija ta' htija ma taffettwax id-dritt ta' appell tiegħek, u inti tista' anki tirtira l-istqarrija ta' htija tiegħek fi kwalunkwe ħin. Madankollu, anki jekk inti tkun irtirajt l-istqarrija ta' htija tiegħek, il-qorti tista' tikkunsidra meta tkun qed twiežen jekk intix ħati.

Il-kapi ta' akkuza jistgħu jinbidlu qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Jiddependi minn kif tipproċedi l-investigazzjoni, il-kapi ta' akkuza jistgħu jinbidlu waqt l-investigazzjoni kriminali. Il-prosekutur jista' wkoll jakkużak b'delitt li jkun differenti minn dak li kien issuspettat li wettaq, sakemm l-elementi prinċipali tad-delitt ikunu ġew iddeterminati waqt l-investigazzjoni kriminali (pereżempju, il-pulizija jkunu ssuspettaw li inti wettaq omiċidju imma l-prosekutur jakkużak b'omiċidju mhux volontarju). Il-prosekutur jista' jzid iktar dettalji fl-att ta' akkuza anki wara l-preżentata.

Nista' niġi akkużat b'delitt li diġà ġejt akkużat bih fi Stat Membru ieħor?

Ġeneralment, inti ma tistax tiġi akkużat b'delitt li diġà ġejt akkużat bih fi Stat Membru ieħor. Madankollu, dan jeżiġi li d-deċiżjoni meħuda fl-Istat Membru l-ieħor tkun finali u li waħda mill-kundizzjonijiet li ġejjin tkun vera:

il-kapi ta' akkuza ġew miċħuda,

inti ġejt misjub ħati imma ma ġejtx ikkundannat għal xi piena,

is-sentenza ġiet eżegwita jew qed tiġi eżegwita, jew

is-sentenza skadiet skont il-leġiżlazzjoni tal-pajjiż li fih inqatgħet is-sentenza.

Jekk inti taħseb li ġejt akkużat b'delitt li inti diġà ġejt akkużat bih fi Stat Membru ieħor, żgur li għandek tkellem lill-avukat tiegħek dwar dan.

Kif tilmenta dwar l-azzjonijiet tal-pulizija (5)

Inħoss li l-pulizija ma aġixxewx b'mod korrett miegħi. Ma' min nista' nilmenta?

Jekk tħoss li uffiċjal tal-pulizija, meta kien qed iwettaq dmirijietu ma aġixxiex b'mod korrett fil-konfront tiegħek, inti tista' tressaq ilment amministrattiv. L-azzjonijiet tiegħu għandhom jiġu investigati.

Ilment amministrattiv jirressaq quddiem uffiċjal tal-pulizija bi grad ogħla jew quddiem l-iktar rappreżentant tal-liġi imlaħħaq. L-iktar rappreżentanti tal-liġi mlaħħqin huma l-[Kancellier tal-Gustizzja](#) u l-[Ombudsman Parlamentari](#). L-ilment irid isir bil-miktub, imma mill-bqija jista' jkollu kwalunkwe forma.

Jekk inti tissuspetta li uffiċjal tal-pulizija wettaq delitt, inti tista' tagħmel rapport dwar id-delitt fil-konfront tiegħu. Il-pulizija għandhom id-dmir li dejjem jirreġistraw ir-rapport fuq il-bażi tal-informazzjoni tiegħek. Il-prosekutur dejjem imexxi investigazzjoni jekk ikun issuspettat li uffiċjal tal-pulizija wettaq delitt. F'dan il-każ, il-prosekutur biss ikollu d-dritt li jiddeciedi jekk hemmx raġuni biex jiġi ssuspettat li twettaq delitt u jekk għandhiex titwettaq investigazzjoni kriminali. Il-pulizija trid tibgħat minnufih kopja tar-rapport dwar id-delitt lill-unità rilevanti tal-prosekutur, sabiex ikun jista' jinħatar l-investigatur inkarigat mill-każ. Inti wkoll għandek id-dritt li tkun taf jekk hijiex se tinbeda investigazzjoni kriminali u kif qed tipproċedi l-investigazzjoni.

Jekk il-pulizija ttrattaw b'mod mhux xieraq, inti dejjem għandek titlob parir mingħand l-avukat tiegħek dwar dak li għandek tagħmel f'dan ir-rigward.

Id-drittijiet lingwistiċi (6)

Meta jiġi ssuspettat li inti wettaq delitt, inti għandek id-dritt li tuża jew il-Finlandiż jew l-Isvediz fil-fażijiet kollha tal-proċedura kriminali. Jekk ma titkellimx bil-Finlandiż jew bl-Isvediz, isiru arrangamenti sabiex ikollok interpretu kemm għall-interrogazzjoni kif ukoll għall-proċess quddiem il-qorti kriminali. Inti għandek ukoll id-dritt li jkollok interpretu meta tkun qed titkellem mal-avukat tiegħek b'konnessjoni mas-sessjonijiet tal-interrogazzjoni. M'intix se tintalab tħallas għall-interpretu.

Uħud mill-uffiċjali tal-pulizija jistgħu jużaw l-Ingliż waqt l-interrogazzjoni; f'każijiet eċċezzjonali, hemm il-possibbiltà li jkun jistgħu jużaw lingwi oħrajn ukoll.

Jekk inti tħoss li inti u l-uffiċjal tal-pulizija ma intomx qed tifhemu lil xulxin minħabba kwistjonijiet lingwistiċi, inti għandek id-dritt li titlob interpretu. Huwa ferm importanti li inti tifhem il-kontenut tal-interrogazzjoni sabiex tkun tista' tiffirma l-verbal tal-eżami f'ismek.

L-awtoritajiet mhumiex obligati jitradducju l-materjal kollu li jkun ingabar waqt l-investigazzjoni kriminali f'lingwa li inti tifhimha. B'mod generali, il-materjal tal-investigazzjoni kriminali ma jiġix tradott. Għal din ir-raġuni, huwa importanti li jkollok avukat li jifhem il-lingwa li ntużat fl-investigazzjoni kriminali. It-taħrika biex titla' l-qorti tiġi tradotta bil-miktub jew b'mod orali.

Links relatati

- [Is-sistema ġudizzjarja](#)
- [Il-Ministeru tal-Gustizzja](#)
- [L-Att dwar l-Investigazzjonijiet Kriminali bl-Isvediz](#)
- [L-Att dwar il-Proċedura Kriminali](#)
- [L-Att dwar il-Proċedura Kriminali bl-Isvediz \(traduzzjoni mhux uffiċjali\)](#)
- [L-Att dwar il-Miżuri ta' Impożizzjoni bl-Isvediz](#)
- [Il-pulizija](#) <https://www.poliisi.fi/en>
- [L-Att dwar iż-Żamma taħt Arrest bl-Isvediz](#)
- [L-Att dwar l-Estradizzjoni fuq il-Bażi ta' Reat bejn il-Finlandja u l-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea](#)
- [L-Att dwar l-Estradizzjoni bl-Isvediz \(traduzzjoni mhux uffiċjali\)](#)
- [Iktar informazzjoni dwar il-miżuri ta' impożizzjoni](#)
- [Iktar informazzjoni dwar il-miżuri ta' impożizzjoni bl-Isvediz](#)
- [Kif tilmenta dwar l-azzjonijiet tal-pulizija](#)
- [Kif tilmenta dwar l-azzjonijiet tal-pulizija \(bl-Isvediz\)](#)
- [Fuljett dwar l-Att dwar il-Lingwa bl-Isvediz](#)

L-aħħar aġġornament: 19/05/2024

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [fi](#) ġiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

3 – Id-drittijiet tiegħi waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali

Fejn isir il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Il-proċessi kriminali normalment isiru f'qorti generali tal-prim'istanza. Dawn jissejju [Qrati Distrettwali](#). Generalment, l-kawza tinstema' mill-qorti taż-żona fejn twettaq l-allegat delitt. Il-proċessi quddiem il-qorti kriminali normalment ikunu [pubbliċi](#). Dan ifisser li kulhadd jista' jkun preżenti waqt il-proċess tiegħek quddiem il-qorti kriminali. Madankollu, il-qorti tista' tordna li ċerti kawżi, bħal kwistjonijiet relatati ma' delitti sesswali, jinSTEMGħu b'mod sħiħ jew parzjali wara bibien magħluqa. L-istess jista' jiġri jekk inti jkollok inqas minn 18-il sena meta tiffaċċja l-akkużi.

Il-kompożizzjoni tal-qorti tiddependi min-natura tal-kawża. Il-kawża tiegħek tista' tinstema' minn imħallef wiehed, minn imħallef wiehed u minn tliet [imħallfin lajċi](#), minn żewġ imħallfin u minn tlieta jew erba' mħallfin lajċi jew minn tliet imħallfin. Generalment, il-kompożizzjoni tiddependi minn kemm ikun serju d-delitt.

Il-kapi ta' akkuża jistgħu jinbidlu waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Normalment, kap ta' akkuża ma jistax jinbidel wara l-preżentata. Madankollu, il-prosekutur jista' jestendi l-kap ta' akkuża biex ikopri att ieħor jekk il-qorti tkun tal-opinjoni li dan huwa xieraq fid-dawl tal-provi li ġew ipprezentati.

Jekk il-prosekutur jirrestringi l-kap ta' akkuża, jew jirreferi għal provvediment ġdid tal-liġi li ma ssemmiex fiċ-ċitazzjoni, jew jipprezenta fatt ġdid sabiex isostni l-kap ta' akkuża ma jfissirx li l-kap ta' akkuża jkun tbidel.

Jekk waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali tiddikjara li inti ħati tal-kapi kollha ta' akkuża jew ta' wħud minnhom, il-qorti jista' jkun li ma jkollhiex għalfajn tisma' daqstant provi. Fi kwistjonijiet kriminali sempliċi, l-istqarrija ta' ħtiġa tal-imputat generalment tkun suffiċjenti għal sentenza. Madankollu, iktar ma jkun serju d-delitt, iktar ikunu meħtieġa provi minbarra stqarrija ta' ħtiġa.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Inti dejjem għandek id-dritt li tkun preżenti waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali, sakemm il-kawża tiegħek ma tiġix deciza fu-uffiċċju tal-imħallef permezz ta' [proċedura bil-miktub](#). F'dan il-każ, inti tista' tingħata sentenza massima ta' disa' xhur priġunerija. Madankollu, jekk is-sentenza tkun ta' iktar minn sitt xhur priġunerija, il-qorti trid tħalli tipprezenta dikjarazzjoni orali.

Għal uħud mir-reati minuri, inti tista' tiġi kkundannat anki jekk ma tkunx preżenti. F'dan il-każ, is-sentenza tista' tkun multa jew mhux iktar minn tliet xhur priġunerija u multa li ma taqbiżx EUR 10 000.

Jekk inti tiġi mħarrek biex tidher personalment għall-proċess quddiem il-qorti kriminali, inti trid tkun preżenti matul il-proċess kollu quddiem il-qorti kriminali, sakemm il-qorti ma tħallix titlaq. Jekk tkun teħtieġ interpetu, għandu jinstablek wieħed. Għal iktar informazzjoni dwar id-drittijiet lingwistiċi tiegħek, ara l-[Iskeda Informativa 2](#).

Inti għandek id-dritt li tmexxi d-difiża tiegħek waħdek. Inti għandek ukoll id-dritt li tuża avukat. Jekk tmur għall-proċess quddiem il-qorti kriminali mingħajr avukat u l-qorti tinduna li inti ma intix kapaci tiddefendi ruħek, il-qorti tista' tagħti ordni biex xi avukat ikun l-avukat difensur tiegħek, anki kontra r-rieda tiegħek. Bi prinċipju, għandek id-dritt li tbidel lill-avukat tiegħek fi kwalunkwe ħin.

Inti għandek id-dritt, imma mhux id-dmir, li titkellem waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali. Bħala imputat, m'intix obbligat li tgħin lill-qorti biex tiġi ddeterminata l-ħtija tiegħek. Jekk inti trid tinstema' waqt il-kawża, inti m'intix obbligat tgħid il-verità, ħlief dwar id-dettalji personali u l-introjtu tiegħek. Il-qorti se tqabbel ir-rendikont tiegħek mar-rendikonti ta' persuni oħrajn li nstemgħu waqt il-kawża u mal-provi, u mbagħad se tikkunsidra kemm huwa affidabbli r-rendikont tiegħek.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi fir-rigward tal-provi kontra tiegħi?

Inti għandek id-dritt li tistudja l-provi jekk dan ma jagħmilx ħsara lill-investigazzjoni kriminali. Bi prinċipju, fil-qorti tista' tintuża kwalunkwe prova kontra tiegħek. Madankollu, il-qorti għandha d-dritt li tirrestringi l-preżentata tal-provi jew is-smiġħ tax-xhieda li jidher ċar li ma jistgħux jaffettwaw is-sentenza.

Inti għandek ukoll id-dritt li tippreżenta provi jew li tressaq ix-xhieda tiegħek. Inti għandek issib u tippreżenta provi jew xhieda bħal dawn mill-iktar fis possibbli, imma inti tista' tippreżentahom għall-ewwel darba fis-smiġħ prinċipali jew anki waqt l-appell. Madankollu, jekk inti tippreżenta xhieda jew provi ġodda tard ħafna fil-proċedura, il-qorti jista' jkollha xi dubji dwar kemm ikunu importanti meta tikkunsidra l-ħtija tiegħek.

Inti u l-avukat tiegħek għandkom id-dritt li tagħmlu mistoqsijiet lix-xhieda kollha fil-kawża. Jekk inti tuża avukat, generalment se jkun huwa li jagħmel il-mistoqsijiet f'ismek fil-qorti.

Il-qorti Finlandiżi għandhom ċertu marġni ta' diskrezzjoni rigward il-provi. Dan ifisser li l-qorti tiddeċiedi l-importanza ta' kull element ta' prova jew ta' kull xhud.

Tiġi kkunsidrata l-informazzjoni fil-kondotta tiegħi?

Jekk inti għandek [kondotta](#) ħażina fil-Finlandja, din tiġi kkunsidrata meta tkun se tiġi deċiża s-sentenza. Kondotta ħażina tista' jista' jkollha effett fuq is-sentenza tiegħek, jiġifieri jekk tkunx priġunerija bla kundizzjonijiet jew kundizzjonata. Barra minn hekk, is-sentenza tiegħek tista' tkun iktar iebesha jekk il-qorti taħseb li d-delitti preċedenti tiegħek juru li inti ma tirrispettax il-ligi.

Sentenza preċedenti fil-Finlandja tista' anki tagħmel is-sentenza tiegħek inqas iebesha jekk il-kap ta' akkuża li qed jinstema' issa seta' nstema' flimkien mal-kapi ta' akkuża preċedenti. Il-qorti tista' anki tikkunsidra sentenza ta' ħabs inkundizzjonali u ta' servizz fil-komunità fi Stat Membru ieħor sabiex taġġusta s-sentenza.

X'jiġri fi tmien il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Il-proċess quddiem il-qorti kriminali jintemm bis-sentenza, li tingħata jew dak inhar stess jew inkella f'jum sussegwenti fl-uffiċċju tal-imħallef. Is-sentenza tista' ssibek ħati tad-delitti kollha msemmija fil-kap ta' akkuża jew ta' wħud minnhom jew il-kapi ta' akkużi jistgħu jiġu miċħuda.

Jekk il-qorti ssibek ħati, tista' tingħata s-sentenzi li ġejjin:

Priġunerija bla kundizzjonijiet

Il-priġunerija bla kundizzjonijiet tista' tvarja minn 14-il jum sa sentenza ta' għomor il-ħabs. Jekk is-sentenza tkun ta' iktar minn sentejn ħabs, din dejjem tkun bla kundizzjonijiet.

Priġunerija sospiża

Sentenza ta' mhux iktar minn sentejn ħabs tista' tiġi sospiża jekk il-qorti tiddeċiedi li dan ikun xieraq. Inti tista' anki tiġi kkundannat tħallas multa flimkien ma' sentenza ħabs sospiża jew, jekk il-priġunerija kundizzjonata tkun ta' iktar minn sena, għal servizz ta' 20-90 siegħa fil-komunità.

Sentenza ta' ħabs sospiża dejjem tmur flimkien ma' perjodu ta' *probation* ta' mill-inqas sena u ta' mhux iktar minn tliet snin. Jekk inti ma ttwettaqx delitti ġodda matul dan il-perjodu, is-sentenza ta' ħabs tiegħek ma tiġix eżegwita. Jekk inti ttwettaq delitt ieħor matul dan il-perjodu u tingħata sentenza ta' priġunerija bla kundizzjonijiet minħabba f'hekk, il-qorti tista' tordna li s-sentenza sospiża tiegħek tiġi eżegwita wkoll.

Servizz fil-komunità

Sentenza ta' ħabs bla kundizzjonijiet sa tmien xhur tista' tiġi kkonvertita f'[servizz fil-komunità](#). Dan generalment jeżiġi li inti jkollok domicilju fil-Finlandja. Is-servizz fil-komunità jista' ma jkunx possibbli jekk inti jkollok sentenzi preċedenti ta' priġunerija bla kundizzjonijiet jew ta' servizz fil-komunità.

Pieni għall-minorenni

Jekk inti għandek inqas minn 18-il sena u ttwettaq delitt, inti tista' tingħata sentenza ta' [piena għall-minorenni](#). Din hija piena speċjali għal zgħażaġh li jwettqu delitt. Hija iktar iebesha minn multa imma mhux daqshekk ħarxa daqs priġunerija bla kundizzjonijiet.

Multa

Għal reati minuri, inti tista' tingħata sentenza ta' multa. Il-multi jiġu imposti bħala [unitajiet ta' multi](#). In-numru minimu ta' unitajiet huwa ta' wieħed u dak massimu huwa ta' 120. Jekk inti tingħata sentenza ta' multa għal diversi delitti fl-istess ħin, in-numru massimu jista' jkun ikbar.

L-ammont ta' unità waħda ta' multa jiddependi fuq l-introjtu tiegħek fi żmien il-proċess quddiem il-qorti kriminali. Bħalissa, l-ickin unità ta' multa hija EUR 6. Jekk inti ma tħallasx il-multa imposta mill-qorti, din se tiġi kkonvertita fi priġunerija. Tliet unitajiet ta' multa mhux imħallsin jikkorrispondu għal jum wieħed ta' priġunerija.

X'inhu r-rwol tal-vittma waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Fil-Finlandja, ir-rwol tal-vittma, jew tal-parti leża huwa pjuttost b'saħħtu waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali. Il-parti leża tista' tingħaqad fil-kap ta' akkuża ppreżentat mill-prosekutur jew tippreżenta kap ta' akkuża differenti. Il-vittma jkollha wkoll id-dritt li tippreżenta kapi ta' akkuża jekk il-prosekutur jiddeċiedi li jirrinunzja għall-akkużi. Barra minn hekk, il-parti leża tista' titlob kumpens mingħand il-persuna li qed tkun issuspettata li wettqet id-delitt.

Generalment waqt l-investigazzjoni kriminali il-parti leża titalab jekk hijex se titlob piena għall-persuna ssuspettata u/jew kumpens għad-delitt. Hija tista' wkoll tippreżenta t-talbiet tagħha waqt is-smiġħ prinċipali.

Links relatati

[L-Att dwar il-Pubblicità tal-Proċedimenti tal-Qrati fil-Qrati Ġenerali \(bl-Ingliż\)](#) u [bl-Isvediz \(traduzzjoni mhux uffiċjali\)](#)

[L-Att dwar il-Proċedura Kriminali \(bl-Ingliż\)](#) u [bl-Isvediz \(traduzzjoni mhux uffiċjali\)](#)

[Il-Kodiċi Kriminali \(bl-Ingliż\)](#) u [bl-Isvediz \(traduzzjoni mhux uffiċjali\)](#)

[Fuljett tal-Ministeru tal-Gustizzja dwar il-proċedimenti kriminali fil-qrati distrettwali \(bl-Isvediz\)](#)

[Fuljett tal-Ministeru tal-Gustizzja għall-vittmi tad-delitti](#)

[Il-Kodiċi ta' Proċedura Ġudizzjarja](#), u [bl-Isvediz \(traduzzjoni mhux uffiċjali\)](#)

[Iċ-Ċentru tar-Regjistru Legali](#)

L-aħħar aġġornament: 19/05/2024

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fil-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna għiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

4 - Id-drittijiet tiegħi wara li l-qorti tagħti s-sentenza

Nista' nappella?

Inti għandek id-dritt li tressaq appell quddiem il-Qorti tal-Appell kontra deċiżjoni tal-Qorti Distrettwali. B'mod ġenerali, jekk inti trid tappella kontra d-deċiżjonijiet li tkun ħadet il-Qorti Distrettwali waqt is-smiġh (bħal li ma tismax xi xhud), inti tista' tagħmel dan biss meta tappella kontra s-sentenza. Jekk inti tressaq appell quddiem il-Qorti tal-Appell kontra deċiżjoni ta' Qorti Distrettwali, il-perjodu tal-appell huwa ta' 30 jum. Inti għandek sebat ijiem sabiex tinforma lill-Qorti Distrettwali li inti ma intix sodisfatti bid-deċiżjoni u li biħsiebek tappella. L-appell irid isir bil-miktub; irid ikun indirizzat lill- **Qorti tal-Appell** u jrid jittressaq quddiem il- **Qorti Distrettwali** li tkun ddecidiet il-kwistjoni.

Inti tista' tappella kontra d-deċiżjoni għaliex tħoss li l-qorti ma evalwatx il-provi b'mod korrett u/jew għaliex taħseb li l-qorti interpretat il-liġi ħażin. Il-kontropartijiet, jiġifieri, il-prosekutur u l-partijiet lezi (jekk ikun hemm) għandhom l-istess dritt li jappellaw b'haġek.

X'jiġri jekk nappella?

Jekk inti tappella, is-sentenza tiegħek ma tiġix eżegwita, sakemm il-qorti ma tordnax li tiġi eżegwita. Jekk il-qorti tordna li inti għandek tinzamm taħt arrest jew li trid tkompli tinzamm taħt arrest, inti tista' tagħmel appell straordinarju kontra din id-deċiżjoni. Il-Qorti tal-Appell tikkunsidra l-kwistjoni taż-żamma taħt arrest bħala każ urgenti u separat mill-kwistjoni prinċipali.

Jekk inti tkun il-habs meta tressaq l-appell u jekk titlob li tiġi lliberat, il-Qorti tal-Appell tista' tordna li inti tiġi lliberat biex tistenna d-deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell dwar il-kwistjoni prinċipali.

Iż-żmien li tiegħu l-Qorti l-Appell biex tipproċessa l-appell tiegħek ivarja. Jekk inti qed tinzamm taħt arrest, l-appell tiegħek ġeneralment jiġi pproċessat iktar malajr. Jekk inti ma taqbilx mal-evalwazzjoni tal-provi, il-Qorti tal-Appell ġeneralment trid tagħmel arrangamenti għal smiġh prinċipali u l-provi jergġu jinstemgħu. Minħabba f'hekk il-proċedura tiegħu iktar fit-tul. Ikon xi jkun il-każ, il-Qorti tal-Appell jiehdu diversi xhur sabiex jipproċessaw l-appelli.

Jekk il-kontropartijiet ma jkunux ħabbru li huma mhumix sodisfatti bid-deċiżjoni tal-Qorti Distrettwali u inti tiddeciedi li tappella, ma hemmx għalfejn li huma jħabbru n-nuqqas ta' sodisfazzjon tagħhom, imma xorta jistgħu jagħmlu kontroappell fi żmien 14-il jum mid-data meta ntemm il-perjodu oriġinali tal-appell. Fil-kontroappell, huma jistgħu, pereżempju, jitolbu li jiżdienu s-sentenza jew il-kumpens. Jekk inti tirrevoka l-appell tiegħek, kwalunkwe kontroappell jaqa'. Inti tista' tippreżenta provi ġodda jew issemmi xhieda ġodda sabiex issostni l-appell tiegħek. Huwa permess li tippreżenta provi ġodda waqt proċedura kirminali, anki waqt is-smiġh prinċipali quddiem il-Qorti tal-Appell.

X'jiġri waqt il-proċedura tal-appell?

Wara li tkun ipprezentajt l-appell, dan jintbagħat lill-kontropartijiet – jiġifieri lill-prosekutur u lill-partijiet lezi – għal finjiet ta' informazzjoni. Il-kontropartijiet jintalbu iwiegħu għall-appell sa data partikolari. Jekk il-kontropartijiet ikunu appellaw, l-appelli tagħhom ukoll jintbagħtu lilek għal finjiet ta' informazzjoni.

Wara l-fażi tal-appell bil-miktub, il-Qorti tal-Appell tiddeciedi jekk huwiex se jkun hemm smiġh prinċipali. Irid ikun hemm smiġh prinċipali jekk waħda mill-partijiet titolbu, u jekk id-deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell tkun tiddependi fuq jekk il-Qorti Distrettwali evalwatx il-kredibbiltà tax-xhieda orali b'mod korrett.

Il-qorti tista' wkoll teżamina bir-reqqa l-appell tiegħek jekk ma jkunx meħtieġ smiġh prinċipali u tliet membri tal-Qorti tal-Appell ikunu konvinti li d-deċiżjoni tal-Qorti Distrettwali kienet korretta. F'dak il-każ, l-appell tiegħek ma jiġix eżaminat ulterjorment u d-deċiżjoni tal-Qorti Distrettwali tkun finali.

X'jiġri jekk l-appell jimexxi jew ma jimexxi?

Il-Qorti tal-Appell teżamina l-korrettezza tad-deċiżjoni tal-Qorti Distrettwali sa fejn dan ikun intalab. Jekk inti tħoss li d-deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell hija kompletament żbaljata, ir-riżultat tal-appell tiegħek jista' jkun li l-Qorti tal-Appell tiċċad il-kapi ta' akkuża kollha u t-talbiet kollha għal kumpens. Il-Qorti tal-Appell tista' anki tilqa' parti mill-appell tiegħek. Pereżempju, il-Qorti tal-Appell tista' anki tikkunsidra li inti ħati imma tista' tnaqqas is-sentenza tiegħek.

Jekk l-appell tiegħek jiġi miċħud, ġeneralment ikollok tħallas l-ispejjeż sabiex jiġu pprezentati l-provi li kelli jħallas l-Istat, kif ukoll l-ispejjeż legali tal-partijiet lezi. Jekk jintlaqa' biss parti mill-appell tiegħek, huwa possibbli li inti ma jkollokx tħallas dawn l-ispejjeż. Jekk l-appell tiegħek jimexxi, inti tista' anki tirċievi kumpens għall-ispejjeż legali tiegħek, sakemm ma jħallashomx l-Istat.

Jekk il-kapi ta' akkuża jiġu miċħuda minħabba l-appell tiegħek u d-deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell tibqa' finali, kwalunkwe entrata rilevanti se titneħħa mill-kondotta tiegħek.

Il-partijiet kollha fil-kawża fil-qorti għandhom id-dritt li jappellaw kontra deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell billi jagħmlu talba għal **permess għal appell** lill-Qorti Suprema. Huwa ferm rari li jingħata permess għal appell f'kawżi kriminali. Fil-prattika, biex jingħata permess għal appell, il-kawża tiegħek irid ikollha valur biex isservi ta' precedent. Dan ifisser li jrid ikollha importanza iktar ġenerali. Permess għal appell kwazi qatt ma jingħata sempliċement għaliex min irressqu jħoss li l-Qorti tal-Appell tkun evalwat il-provi b'mod mhux korrett.

Jekk jingħata permess għal appell, il-Qorti Suprema terġa' tirrivedi l-kawża tiegħek b'mod sħiħ jew sa fejn jippermetti l-permess għal appell (bħad-determinazzjoni tas-sentenza). Ġeneralment, is-smiġh tal-Qorti Suprema jkun bil-miktub. Is-sentenza tkun finali meta l-Qorti Suprema tiddeciedi li ma tagħtix permess għal appell jew meta tagħti l-permess u toħroġ sentenza. Jekk ħadd ma jappella kontra d-deċiżjoni tal-Qorti Distrettwali jew tal-Qorti tal-Appell, id-deċiżjoni ssir finali mhux iktar tard minn meta jintemm il-perjodu tal-appell. Meta d-deċiżjoni ssir finali, dak ikun il-mument aħħari meta tiġi eżegwita.

Jiena ġej minn Stat Membru ieħor. Nista' nintbagħat lura hemmhekk wara l-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Jekk inti tiġi kkundannat, l-awtoritajiet jistgħu jirrifjutaw li jħalluk tidhol il-Finlandja jew tista' titkeċċa lejn Stat Membru ieħor. Dan jista' jsir jekk l-awtoritajiet iħossu li inti periklu għall-ordni ġenerali jew għas-sigurtà ġenerali. Fil-prattika, inti ma intix se titkeċċa mill-pajjiż sakemm ma tkunx ġejt ikkundannat għal delitt pjuttost serju. Is-sempliċi fatt li inti ħati ta' delitt ma jistax jintuża bħala raġuni sabiex titkeċċa.

 Is-Servizz tal-Immigrazzjoni Finlandiż se jiehu d-deċiżjoni jekk titkeċċiex mill-pajjiż. Fl-istess ħin, huwa jista' jipprojbixxi li inti tidhol fil-pajjiż għal perjodu massimu ta' 15-il sena. Inti tista' tappella kontra din id-deċiżjoni quddiem il- **Qorti Amministrattiva**.

Il-kapi ta' akkuża ma jitnizzluz fil- **kondotta**. Jekk inti tiġi kkundannat, is-sentenzi li ġejjin jitnizzluz fil-kondotta tiegħek:

prigunerija bla kundizzjonijiet jew sospiza,

prigunerija sospiza flimkien ma' multa, servizz fil-komunità jew superviżjoni,

servizz fil-komunità minflok prigunerija bla kundizzjonijiet,

piena għal minorenni jew multa minflok piena għal minorenni,

tkeċċija minn pożizzjoni bħala impjegat taċ-Ċivil, jew

rinunzja għas-sentenza minħabba irresponsabbiltà kriminali.

Il-kondotti jinżammu miċ-[Centru tar-Registru Legali](#). L-informazzjoni mhijiex pubblika imma l-awtoritajiet jistgħu jikkonsultawha skont il-kundizzjonijiet speċifikati mil-liġi. Barra minn hekk, l-informazzjoni tista' tintbagħat ukoll barra miż-żona tal-UE/tas-Sistema ta' Dħul/Fluġ fuq il-bażi tal-[Konvenzjoni dwar l-Assistenza Reċiproka f'Materji Kriminali](#).

Entrata fil-Kondotta titneħħa wara perjodu fiss mid-data oriġinali ta' deċiżjoni li tkun saret finali. L-entrati li ma jikkonċernawx prigrunerija bla kundizzjonijiet jitneħħew wara ħames snin. L-entrati li jikkonċernaw prigrunerija bla kundizzjonijiet ta' mhux iktar minn sentejn u servizz fil-komunità jitneħħew wara għaxar snin. L-entrati li jikkonċernaw prigrunerija bla kundizzjonijiet ta' sentejn sa għaxar snin jitneħħew wara 20 sena. L-entrati li jikkonċernaw prigrunerija ta' iktar minn ħames snin jitneħħew meta l-persuna tmut jew meta tagħlaq id-90 sena.

Inti ma tistax toġġezzjona għaż-żamma ta' informazzjoni fil-kondotta. Madankollu, b'ċerti restrizzjonijiet, inti għandek id-dritt li [tikkontrolla](#) liema informazzjoni titniżżel fil-kondotta tiegħek.

Links relatati

[L-Att dwar il-Proċedura Kriminali](#), u [bl-Isvediz \(traduzzjoni mhux uffiċjali\)](#)

[Il-Kodiċi Kriminali](#) u [bl-Isvediz \(traduzzjoni mhux uffiċjali\)](#)

[Il-Kondotta](#) u [bl-Isvediz \(traduzzjoni mhux uffiċjali\)](#)

[L-Agenzija tas-Sanzjonijiet Kriminali](#) u [bl-Isvediz](#)

[Il-kunsiderazzjoni tal-kwistjonijiet f'Qorti tal-Appell](#) and [bl-Isvediz](#)

L-aħħar aġġornament: 19/05/2024

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [fi](#) giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

5 - Ir-reati tat-traffiku fit-triq

Kif jiġu ttrattati r-reati minuri tat-traffiku fit-triq?

Il-piena komuni għal reati minuri tat-traffiku fit-triq hija multa fissa. Din tista' tiġi imposta għal reati fejn l-iktar piena iebesha tkun multa jew massimu ta' sitt xhur prigrunerija. Id-daqs ta' multa fissa jista' tkun ta' EUR 10-115. Multa fissa tista' tiġi imposta minn uffiċjali tal-pulizija, minn Gwardjan tal-Fruntiera jew minn uffiċjal tad-Dwana.

Jekk inti ma taċċettax il-multa fissa imposta fuqek, inti għandek id-dritt li tiegħu l-kwistjoni quddiem il-Qorti Distrettwali. Inti trid tinforma lir-Registru tal-Qorti Distrettwali bil-post fejn sar ir-reat u trid tagħmel dan fi żmien ġimgħa mid-data meta rċevejt in-notifika tal-multa fissa. Inti ma tistax tappella kontra d-deċiżjoni tal-Qorti Distrettwali dwar il-multa fissa.

Jekk ma tkunx tista' tingħata multa fissa għar-reat tat-traffiku inkwistjoni, il-pulizija jistgħu wkoll joħorġu ordni penali sommarja u jibagħtuha lill-prosekutur biex jikkonferma. F'dan il-każ, il-multa ma tkunx fissa. Il-piena tiġi ddeterminata bħala [unitajiet ta' multa](#). Inti għandek id-dritt li toġġezzjona għall-ordni penali sommarja. Inti tagħmel dan billi tinnotifika l-oġġezzjoni tiegħek lill-prosekutur.

Jekk inti toġġezzjona għall-ordni penali sommarja u l-prosekutur jiddeciedi li jipproċedi kontra tiegħek, il-Qorti Distrettwali se tittratta l-kwistjoni bħala kwistjoni kriminali normali. F'dan il-każ, inti wkoll għandek id-dritt li tappella bħal fi kwistjoni kriminali normali (ara l-[Iskeda Informativa 4](#)).

Il-multi fissi u s-sentenzi penali sommarji li jinħarġu għar-reati tat-traffiku jistgħu [jiġu infurzati](#) fi Stat Membru ieħor ukoll.

Jekk inti tikser ir-regoli dwar il-waqfien u l-ipparkjar ta' vettura, ikollok tħallas citazzjoni. Iċ-citazzjoni tista' tinħareġ mill-pulizija jew minn gwardjan municiपालi tat-traffiku. Is-somma fuq iċ-citazzjoni tvarja bejn EUR 10 u EUR 50, jiddependi mil-lokalità. F'[Helsinki](#), pereżempju, il-ħlas huwa ta' EUR 50 fiċ-ċentru tal-belt u ta' EUR 40 f'żoni oħrajn.

Inti għandek id-dritt li toġġezzjona għal citazzjoni. F'dak il-każ, inti trid tippreżenta l-oġġezzjoni tiegħek fl-uffiċċju tal-gwardjani tat-traffiku fi żmien ġimgħatejn mid-data meta tkun saret it-talba għall-ħlas. Jekk l-uffiċċju tal-gwardjani tat-traffiku jaċċetta l-oġġezzjoni tiegħek, huwa jirtira t-talba għall-ħlas. Jekk l-oġġezzjoni ma tiġix aċċettata, inti għandek id-dritt li tressaq ilment dwar il-ħlas quddiem il-[Qorti Amministrattiva](#). Inti trid tagħmel dan fi żmien 30 jum mid-data meta tkun ġejt innotifikat bid-deċiżjoni negattiva. Id-deċiżjoni tal-Qorti Amministrattiva hija finali.

Citazzjoni ma tistax tiġi infurzata fi Stat Membru ieħor għaliex hija kkunsidrata bħala sanzjoni amministrattiva.

Reati bħal dawn jitniżżlu fil-kondotta?

Il-multi ma jitniżżlulx fil-kondotta. Għalhekk, jekk tingħata multa fissa jew sentenza penali sommarja, l-ebda waħda mhija se titniżżel fil-kondotta tiegħek.

Citazzjoni mhix multa, hija sanzjoni amministrattiva, u b'hekk lanqas din ma titniżżel fil-kondotta.

Links relatati

[Sorveljanza awtomatika tal-velocità](#)

L-aħħar aġġornament: 19/05/2024

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Imputati (proċeduri kriminali) - Svezja

Dawn l-iskedi informativi jispjegaw x'jiġri meta persuna tkun issuspettata jew akkużata li wettqet xi delitt li jiġi ttrattat permezz ta' proċess quddiem il-qorti kriminali. Għal tagħrif dwar reati inqas serji, bħal reati tat-traffiku fit-triq, li normalment ikunu ttrattati permezz ta' penali fissa bħal multa, ara l-[Iskeda Informativa 5](#).

Jekk inti vittma ta' xi delitt, tista' ssib tagħrif sħiħ dwar id-drittijiet tiegħek [hawnhekk](#).

Sommarju tal-proċess kriminali

Dan li ġej huwa sommarju tal-istadji normali tal-proċess kriminali.

Delitt jiġi rrapportat lill-pulizija;

Il-pulizija jagħmlu l-investigazzjoni kriminali (investigazzjoni preliminari); fil-każ ta' delitti aktar serji l-investigazzjoni titmexxa mill-prosekutur;

Fil-parti l-kbira tal-każijiet hemm il-possibbiltà li tqabbd avukat difensur pubbliku;

Fil-każ ta' delitti aktar serji jew ripetuti l-prosekutur jista' jitlob lill-qorti li tinzamm taħt arrest. Imbagħad isir smiġh speċjali dwar l-arrest;

Il-prosekutur iressaq il-prosekuzzjoni fil-qorti distrettwali;

Il-qorti distrettwali tidba l-proċess (is-smiġh ewlieni) sabiex teżamina jekk hemmx provi li juru li inti wettaqt id-delitt u, jekk iva, sabiex tiddeciedi dwar pjeni eċċ; Jekk xi waħda mill-partijiet tappella, il-Qorti tal-Appell teżamina jekk is-sentenza tal-qorti distrettwali għandhiex tkun ikkonfermata jew mibdula;

F'xi każijiet is-sentenza tista' tkun riveduta wkoll mill-Qorti Suprema;

Is-sentenza ssir legalment eżegwibbli, jiġifieri finali, u s-sentenza tiġi eżegwita jekk kien hemm kundanna.

Id-dettalji dwar dawn l-istadij kollha fil-proċess u dwar id-drittijiet tiegħek jinsabu fl-iskedi informattivi. Din l-informazzjoni ma tissostitwixxi parir legali u hija maħsuba biex isservi biss ta' gwida. Jekk għandek bżonn xi għajna, dejjem ikkonsulta ma' avukat jew ma' xi espert ieħor sabiex tistabbilixxi x'applika fis-sitwazzjoni speċifika tiegħek.

Ir-rwol tal-Kummissjoni Ewropea

Jekk jogħġbok innota li l-Kummissjoni Ewropea m'għandha l-ebda rwol fil-proċeduri kriminali fl-Istati Membri u ma tistax tgħinek jekk ikollok xi lment. F'dawn l-iskedi informattivi għandek issib l-informazzjoni dwar kif għandek tressaq ilment u lil min.

Ikklkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib l-informazzjoni li teħtieġ

[1 – Kif tikseb parir legali](#)

[2 – Id-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni ta' delitt](#)

l-interrogazzjoni

l-arrest

l-arrest preventiv

il-kontinwazzjoni tal-investigazzjoni tal-pulizija

it-tnejn tal-każ mid-difiża

il-prosekuzzjoni

[3 – Id-drittijiet tiegħi waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali](#)

[4 – Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess quddiem il-qorti kriminali](#)

[5 – Reati tat-traffiku fit-triq](#)

Links relatati

[L-Qrati Svedizi](#)

[L-Awtorità Svediza tal-Prosekuzzjoni](#)

[L-Assocjazzjoni Svediza tal-Avukati](#)

[L-Awtorità ta' Kumpens u Appoġġ lill-Vittmi tad-Delitti](#)

[Is-Servizz Svediz tal-Flabs u tal-Probation](#)

L-aħħar aġġornament: 09/11/2020

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

1 - Kif tikseb parir legali

Huwa ferm importanti li tikseb parir legali indipendenti meta tkun involut b'xi mod fi proċess kriminali. Dawn l-iskedi informattivi jgħidulek meta u f'liema ċirkostanzi inti tkun intitolat li tkun irrapreżentat minn avukat. Jgħidulek ukoll x'jagħmel l-avukat għalik. Din l-iskeda informattiva ġenerali tgħidlek ukoll kif issib avukat u kif jithallsu l-ispejjeż tal-avukat jekk ma tkunx tista' thallas.

Id-dritt tiegħek għal avukat difensur pubbliku

Jekk il-qorti titlob li inti tinzamm taħt arrest, jintgħażel minnufih avukat difensur pubbliku għalik. Min-naħa l-oħra, jekk inti ma tinzammx arrestat, tista' ma tingħatax avukat difensur pubbliku sakemm jibdw il-proċeduri kriminali. Madankollu, inti dejjem għandek id-dritt li titlob li jintgħażel avukat difensur pubbliku għalik jekk inti tkun issuspettat li wettaq delitt li għalih is-sentenza minima hija sitt xhur prigunerija. Jista' jkollok ukoll id-dritt għal avukat difensur pubbliku f'każijiet oħrajn.

Kif issib avukat

Jekk tixtieq avukat partikolari, normalment inti tkun intitolat li titlob li din il-persuna tinħatar bħala l-avukat difensur pubbliku tiegħek. Inkella l-qorti distrettwali tagħżel avukat difensur pubbliku għalik minn fost l-avukati li regolament jaħdmu bħala avukati difensuri pubbliċi fil-qorti distrettwali kkonċernata. Kull qorti distrettwali għandha lista ta' avukati lokali li normalment jaħdmu bħala avukati difensuri pubbliċi.

Tista' wkoll tifttex avukati li jaħdmu fuq każijiet kriminali fuq is-sit elettroniku tal-[Assocjazzjoni Svediza tal-Avukati](#).

Kif thallas lill-avukat

Jekk jintgħażel avukat difensur pubbliku għalik, l-Istat iħallas l-ispejjeż tal-avukat. Jekk tinsab haġi tad-delitt li tkun issuspettat li wettaq, skont iċ-ċirkostanzi finanzjarji tiegħek, jista' jkun li jkollok thallas lura parti minn dawn l-ispejjeż jew l-ispejjeż kollha. Dan tiddeċidih il-qorti.

Jekk tkun trid avukat li jaħdem f'parti oħra tal-pajjiż differenti minn dik fejn tinsab il-qorti, jista' jkun li jkollok thallas inti stess għall-ispejjeż tal-ivvjaġġar u tal-ħin tal-ivvjaġġar tal-avukat.

Tista' wkoll tagħżel avukat difensur privat. F'dan il-każ, ikollok thallas l-ispejjeż kollha inti stess. Jekk inti tiġi lliberat, madankollu, huwa possibbli li tingħata rimbors tal-ispejjeż kollha jew parti minnhom.

Links relatati

[L-Assocjazzjoni Svediza tal-Avukati](#)

[L-Awtorità Nazzjonali tal-Għajna Legali](#)

L-aħħar aġġornament: 09/11/2020

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [SV](#) giet

emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment

qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

2 - Id-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni ta' delitt u qabel il-każ jressaq quddiem il-qorti

Il-kundizzjoni biex tinbeda kwalunkwe investigazzjoni kriminali hija li l-pulizija jew il-prosekutur ikunu ġew mgħarrfa dwar xi delitt. L-għan tal-investigazzjoni kriminali huwa li tiċċara jekk twettaqx delitt u jekk ikun twettaq, min jista' jkun issuspettat li wettaq dan id-delitt.

Jekk ikun delitt aktar serju u jkun hemm persuna ssuspettata, l-investigazzjoni titmexxa minn prosekutur. F'kull każ ieħor l-investigazzjoni titmexxa mill-pulizija.

X'inhuma l-istadji ta' investigazzjoni kriminali?

L-interrogazzjoni

L-ewwel jiġu interrogati l-individwi li jkun presuppost li għandhom informazzjoni utli għall-investigazzjoni. Dawn jistgħu jinkludu l-vittma tad-deliġ, il-persuna li tkun issuspettata li wettqet id-deliġ, jekk ikun hemm, jew xi xhieda. Persuna li tkun issuspettata li wettqet deliġ tista' tkun taħt arrest jew libera meta tiġi interrogata.

Jistgħu jittieħdu diversi tipi ta' kampjuni li jingħataw lil awtoritajiet oħrajn għall-analiżi. L-interrogazzjonijiet kollha jsiru mill-pulizija u f'każijiet eċċezzjonali biss isiru fil-preżenza ta' prosekutur. Jekk ma tkunx titkellem il-lingwa tal-pajjiż, għandu jkun hemm interpretu disponibbli. Jekk ikun hemm livell raġonevoli ta' suspett li xi hadd wettaq deliġ, din il-persuna għandha tkun infurmata dwar dak is-suspett meta tiġi interrogata.

L-arrest

Jekk il-prosekutur jikkunsidra li r-raġunijiet għas-suspett huma b'saħħithom biżżejjed, huwa jista' jiddeċiedi li għandek tkun arrestat. F'dan il-każ jeħtieġ ukoll li jkun hemm ir-riskju li, jekk tibqa' ħieles, tista' tfixkel l-investigazzjoni, jew tkompli twestaq deliġi oħrajn, jew tgħib. Imbagħad il-prosekutur, f'terminu speċifiku ta' żmien, għandu jew jilliberak jew jitlob lill-qorti distrettwali sabiex tordna l-arrest preventiv tiegħek.

L-arrest preventiv

Jekk inti ssuspettata li wettaq deliġ aktar serju u hemm ukoll raġunijiet speċjali għalfejn għandek tinzamm arrestat, il-prosekutur jista' jitlob lill-qorti distrettwali sabiex tordna li titopogga taħt arrest preventiv. Is-smiġ tal-arrest preventiv għandu jsir fi żmien erbat ijiem mill-arrest tiegħek. F'dan is-smiġ il-qorti distrettwali tikkunsidra jekk inti għandek tinzamm taħt arrest preventiv jew jekk għandek tinfeles. Jekk tinzamm arrestat, l-ordni tal-arrest preventiv għandha tkun riveduta f'intervalli stipulati.

Il-kontinwazzjoni tal-investigazzjoni tal-pulizija

Irrispettivament minn jekk tinzamm taħt arrest preventiv jew le, l-investigazzjoni tkompli tiċċara jekk hemmx suspetti qawwija biżżejjed sabiex inti tiġi mħarrek. L-investigazzjoni għandha ssir malajr kemm jista' jkun, b'mod partikolari jekk inti tkun miżmum taħt arrest. Jekk ikun meħtieġ li l-investigazzjoni tkompli għaddejja għal aktar żmien, jistgħu jsiru aktar seduti ta' smiġ tal-arrest preventiv. Meta titlesta l-investigazzjoni, il-pulizija tippreżenta l-investigazzjoni lill-prosekutur kif ukoll lis-suspettata u lill-avukat difensur tas-suspettata. Inti u l-avukat difensur tiegħek għandkom id-dritt li titolbu li kwalunkwe haġa li tqisu importanti tiżdied fl-investigazzjoni qabel il-prosekutur jiddeċiedi jekk iħarrkek jew le.

It-tnejn tal-każ mid-difiża

Inti u l-avukat tiegħek għandkom id-dritt li tiproduċu l-provi tagħkom sabiex jintużaw fil-proċess quddiem il-qorti kriminali. Inti u l-avukat tiegħek tistgħu tilitaqgħu wkoll sabiex tnejn għas-smiġ fil-qorti.

Il-prosekuzzjoni

Jekk il-prosekutur jemmen li għandu biżżejjed provi kontrik li jistgħu jwasslu għal kundanna, huwa għandu jibda l-prosekuzzjoni kontrik. L-atti tal-akkuża għandhom jiċċaraw liema huwa d-deliġ li inti qed tkun issuspettata li wettaq u x'att għamilt li jitqies reat kriminali. Għandhom ukoll jiċċaraw liema provi l-prosekutur ser ikun qed iressaq kontrik.

Għal aktar taġġir dwar id-drittijiet tiegħek waqt l-istadji differenti tal-proċedura, ikklikkja fuq il-links li ġejjin:

[L-interrogazzjoni \(1\)](#)

[L-arrest \(2\)](#)

[L-arrest preventiv \(3\)](#)

[Il-kontinwazzjoni tal-investigazzjoni tal-pulizija \(4\)](#)

[It-tnejn tal-każ mid-difiża \(5\)](#)

[Il-prosekuzzjoni \(6\)](#)

[L-interrogazzjoni \(1\)](#)

Għalfejn il-pulizija jistgħu jkunu jridu jinterrogawni?

L-għan tal-interrogazzjoni huwa li jkun iċċarat jekk twettaqx xi deliġ u, jekk iva, jekk għandek xi informazzjoni dwaru. Dan japplika kemm jekk inti xhud, vittma ta' deliġ jew persuna ssuspettata.

Min ikun preżenti għall-interrogazzjoni?

Il-mistoqsijiet isiru mill-pulizija. Jista' jkun hemm pulizija wieħed jew aktar li jagħmlu l-mistoqsijiet. Normalment il-prosekutur ma jkunx preżenti waqt l-interrogazzjoni. Jekk inti ssuspettata li wettaq xi deliġ li għalih inti għandek dritt għal avukat, tista' titlob li jinħatarlek avukat u li jkun preżenti waqt l-interrogazzjoni.

Jekk ma tkunx titkellem bil-lingwa tal-pajjiż, inti intitolat ukoll għal interpretu. Il-pulizija jhallsu l-ispejjeż tal-interpretu. Normalment inti għandek tistenna sakemm ikun hemm l-avukat preżenti u sakemm ikollok l-aċċess għall-interpretu qabel twiegeb il-mistoqsijiet. Il-prosekutur jew il-pulizija jiddeċiedu min aktar għandu d-dritt li jkun preżenti waqt l-interrogazzjoni.

X'jiġri waqt l-interrogazzjoni?

Qabel tibda l-interrogazzjoni l-pulizija jgħidulek jekk intix qed tiġi interrogat bħala persuna ssuspettata jew għal xi raġuni oħra. Id-drittijiet tiegħek ma jinqawlek. Għandek id-dritt kemm li tibqa' sieket kif ukoll li titkellem waqt l-interrogazzjoni. Kwalunkwe haġa li tgħid tista' tintuża kontrik. L-interrogazzjoni tista' tkun irrekordjata jew miktuba fl-għamla ta' sommarju ta' dak li tkun għidit.

Xi rwol ikollu l-avukat waqt l-interrogazzjoni?

Ir-rwol tal-avukat waqt l-interrogazzjoni huwa li jkun disponibbli sabiex iwieġeb il-mistoqsijiet tiegħek u sabiex jiggarantixxi li l-interrogazzjoni ssir kif xieraq. L-avukat m'għandux id-dritt li jintervjeni fl-interrogazzjoni jekk issir kif xieraq. Jista', madankollu, ikun intitolat li jistaqsik xi mistoqsijiet.

Hemm xi haġa li hija pprojbita waqt l-interrogazzjoni?

Waqt l-interrogazzjoni, il-pulizija ma jistgħux jużaw informazzjoni li jafu li hija hażina, jew jagħmlu wegħdiet jew joffru l-prospettiva ta' xi vantaġġi, sabiex jiksbu sqarrija ta' ħtija. Lanqas ma jistgħu jheddu lis-suspettata, iqiegħdu taħt pressjoni jew jgħajjewha apposta. Il-persuna li tkun qiegħda tiġi interrogata għandha wkoll id-dritt għall-ikel u għall-mistrieħ meħtieġ.

Kemm jistgħu jzommuni għall-interrogazzjoni?

Jekk ma tkunx taħt arrest, normalment ma tithallix tinzamm għall-interrogazzjoni għal aktar minn sitt sigħat. F'każijiet eċċezzjonali tista' tkun obligat li toqgħod għal sitt sigħat oħra. Wara dan inti għandek id-dritt li titlaq sakemm ma tinzamm arrestat. Fil-każ ta' tfaġġi applikaw regoli speċjali.

Kif tintemm l-interrogazzjoni?

L-interrogazzjoni tintemm meta inti tingħata l-possibbiltà li tisma' r-registrazzjoni jew meta l-pulizija jaqrawlek in-noti li jkunu haġu dwar dak li tkun għidit. Imbagħad jistaqsuk jekk dak li nkiteb jipprovdix stampa ċara ta' dak li għidit waqt l-interrogazzjoni.

X'jiġri wara l-interrogazzjoni?

Wara l-interrogazzjoni, il-pulizija jirrapportaw lill-prosekutur jew lill-uffiċjal tal-pulizija li jkun qed imexxi l-investigazzjoni dwar dak li jirriżulta. Jekk ikun reat inqas serju, ir-rapport lill-prosekutur ma jsir sakemm titlesta l-investigazzjoni. Jekk inti ssuspettata li wettaq xi deliġ li jista' jwassal għal arrest preventiv, spiss jintbagħat rapport lill-prosekutur wara kull interrogazzjoni. Il-prosekutur imbagħad jiddeċiedi jekk inti għandek tkun arrestat jew meħlus.

L-arrest (2)

Meta nista' niġi arrestat?

Jekk ikun hemm raġunijiet għalfejn għandek tkun arrestat, tista' tkun arrestat waqt li l-qorti tikkunsidra l-kwistjoni tal-arrest preventiv. Dak li huwa meħtieġ sabiex inti tinzamm taħt arrest preventiv huwa spjegat f'**L-arrest preventiv (3)**. Tista' tkun arrestat ukoll, minkejja li r-raġunijiet għall-arrest preventiv ma jkunux issodisfati għal kollox, jekk ikun hemm bażi raġonevoli li fuqha inti għandek tkun issuspettat li wettaqt id-delitt u jekk jitqies importanti ħafna li inti tinzamm arrestat sakemm tkompli l-investigazzjoni.

Min johroġ il-mandat tal-arrest?

Huwa l-prosekutur li jiddeċiedi jekk għandekx tkun arrestat jew le. Għandu jkun spjegat b'mod ċar fil-mandat liema delitt inti tkun issuspettat li wettaqt u għalfejn tkun qed tiġi arrestat. Jekk il-mandat tal-arrest ma jithassarx mill-prosekutur, huwa għandu jissottometti talba għall-arrest preventiv tiegħek lill-qorti distrettwali sa mhux aktar tard minn nofsinhar tat-tielet jum wara l-ħruġ tal-mandat tal-arrest. Inkella għandu jordna l-ħelsieni tiegħek. Il-qorti distrettwali għandha tordna smiġh tal-arrest preventiv mingħajr dewmien, iżda sa mhux aktar tard minn erbat ijiem wara li tkun ġejt arrestat jew wara li l-mandat tal-arrest ikun ġie infurzat.

Min jista' jarrestani?

Jekk ikun hemm bażi għall-arrest tiegħek, uffiċjal tal-pulizija jista' jarrestak anki mingħajr mandat ta' arrest f'każijiet urġenti. Jekk tinqabad fil-fatt waqt delitt li jista' jwassal għal sentenza ta' priġunerija jew taħrab mix-xena ta' delitt simili, inti tista' tkun arrestat minn kwalunkwe persuna. L-istess japplika jekk inti tkun imfittex għal xi delitt. Il-persuna li tarrestak, madankollu, għandha tgħaddik malajr kemm jista' jkun lil xi uffiċjal tal-pulizija.

Nista' nikkonsulta ma' avukat?

Jekk tiġi arrestat, inti għandek id-dritt li titlob li jkollok avukat difensur pubbliku. Dan isir mill-qorti distrettwali fuq it-talba tal-prosekutur.

X'jiġri sakemm indum arrestat?

Sakemm iddum arrestat il-pulizija għandhom id-dritt li jagħmlulek aktar mistoqsijiet. L-istess regoli tal-ewwel sensiela ta' mistoqsijiet japplikaw hawnhekk ukoll.

Xi drittijiet għandi sakemm indum taħt arrest?

Waqt li tkun taħt arrest il-prosekutur jista' jiddeċiedi li ma tiffallix tikkuntattja lil kull min trid. Jekk teħtieġ tabib jew teħtieġ li tikkuntattja lill-ambaxxata jew lill-konsolat tiegħek, huwa d-dmir tal-pulizija li jaġixxu b'ħala intermedjarji f'dan. Inti dejjem intitolat ukoll li tikkuntattja lill-avukat tiegħek u li tiltaqa' miegħu mingħajr ma jkun hemm haddieħor preżenti. Normalment tinzamm ġo ċella tal-pulizija waqt il-perjodu tal-arrest.

L-arrest preventiv (3)

Għalfejn jista' jintalab l-arrest preventiv tiegħi?

Jekk ikun hemm raġunijiet probabbli li fuqhom inti tiġi ssuspettat li wettaqt xi delitt li għalih is-sentenza tista' tkun sena jew aktar priġunerija, jista' jintalab li inti tinzamm taħt arrest preventiv. Madankollu, għandu jkun hemm ukoll ir-riskju li inti taħrab jew tevita l-proċess quddiem il-qorti kriminali jew li tiskonta sentenza, jew waqt li tkun hieles teqred xi provi jew b'xi mod tfixxkel l-investigazzjoni tal-każ, jew tkompli t wettaq xi delitti.

Jekk l-inqas sentenza għad-delitt tkun ta' sentejn priġunerija, normalment inti tinzamm taħt arrest preventiv sakemm ma jkunx ovvju li m'hemmx raġunijiet għall-arrest preventiv.

Irrispettivament minn kemm ikun serju d-delitt, il-qorti tista' tordna l-arrest preventiv tiegħek jekk ma tkunx magħruf u tirrifjuta li tagħti ismek u l-indirizz jew jekk ikun hemm raġuni biex wieħed jaħseb li l-informazzjoni li tajt kienet falza. Tista' tinzamm ukoll taħt arrest jekk ma jkollokx post ta' residenza fl-Isvezja u jekk ikun hemm riskju li tevita l-proċess jew li tiskonta s-sentenza billi titlaq mill-pajjiż.

F'ċerti każijiet tista' tinzamm arrestat ukoll jekk ikkun hemm biss 'bażi raġonevoli' biex jissuspettaw li inti wettaqt xi delitt. Dan huwa grad aktar baxx ta' suspett milli 'raġunijiet probabbli'.

Jekk ikun hemm raġuni biex wieħed jaħseb li s-sentenza se tkun biss multa, ma tistax tinzamm arrestat.

Hemm xi haġa fiċ-ċirkostanzi personali tiegħi li tista' tfixxer li ma ninzammx arrestat?

Il-qorti jkollha tqis il-ħtieġa li tinzamm taħt arrest preventiv fid-dawl ta' xi jfisser għalik li tinzamm arrestat. Jekk il-konsegwenzi tal-arrest preventiv ikunu jfissru intrużjoni eċċessiva jew ħsara għalik, tista' ma tinzammx arrestat. Din il-kwistjoni tista' ssir rilevanti jekk, pereżempju, l-investigazzjoni tiegħu fit-tul.

X'jiġri jekk għandi inqas minn 18-il sena?

Hemm regoli speċjali għall-minorenni ta' bejn il-15 u t-18-il sena. Dawn ir-regoli jfissru li huma meħtieġa aktar raġunijiet biex jinżammu taħt arrest preventiv. Jew li d-delitt irid ikun serju ħafna, jew għandu jkun hemm raġunijiet oħrajn importanti ħafna sabiex jinżammu arrestati.

Għandi d-dritt li nkellem avukat u li jkollu interpretu fis-smiġh tal-arrest preventiv?

Inti tkun personalment preżenti waqt is-smiġh tal-arrest preventiv li jsir fil-qorti distrettwali flimkien mal-avukat difensur pubbliku tiegħek. Inti dejjem intitolat li jkollok avukat difensur pubbliku jekk ikun intalab li tinzamm taħt arrest preventiv. Jekk teħtieġ interpretu, din il-persuna wkoll tiegħu sehem fis-smiġh u tittraduci kulma jintqal.

X'jiġri waqt is-smiġh tal-arrest preventiv?

Waqt is-smiġh il-prosekutur jiddikjara l-att li inti ssuspettat li wettaqt. Inti jkollok ukoll l-opportunità li titkellem għalik innifsek. Il-prosekutur, l-avukat tiegħek u l-imħallef għandhom kollha kemm huma d-dritt li jistaqsuk xi mistoqsijiet. Inti tiddeċiedi jekk tixtieqx twiegeb għal dawn il-mistoqsijiet jew le. Normalment la l-vittma tad-delitt u lanqas ix-xhieda ma jiġu interrogati waqt is-smiġh tal-arrest preventiv. Iżda dak li inti tkun għidit waqt l-interrogazzjoni tal-pulizija jista' jinqara. Il-prosekutur jista' wkoll jiddeskrivi l-eżitu tal-eżamijiet forensiċi jew mediċi.

L-ordni ta' arrest preventiv

Wara l-proċeduri, il-qorti distrettwali tirtira sabiex tikkunsidra jekk għandekx tinzamm taħt arrest preventiv jew le. Il-qorti distrettwali mbagħad tħabbar id-deċiżjoni tagħha fil-preżenza tiegħek. Jekk ma tinzammx arrestat, inti għandek id-dritt li titlaq minnufih. Jekk tinzamm arrestat, il-qorti tiddeċiedi li-istess ħin d-data ta' skadenza biex il-prosekutur jibda l-proċeduri fil-qorti. Il-qorti distrettwali normalment tiddeċiedi li l-prosekuzzjoni għandha titressaq fi żmien ġimgħatejn mill-ordni tal-arrest preventiv. Sakemm tistenna s-smiġh prinċipali li jsir fil-qorti distrettwali, inti tinzamm taħt arrest preventiv.

X'jiġri jekk l-investigazzjoni ma tkunx intemmet sad-data stabbilita mill-qorti distrettwali?

Jekk tkun għadek issuspettat sal-iskadenza taż-żmien stabbilit mill-qorti distrettwali sabiex jinbdew il-proċeduri u l-investigazzjoni tkun għadha għaddejjja, il-prosekutur jista' jitlob estensjoni taż-żmien sabiex iressaq il-prosekuzzjoni. Jista' jkun meħtieġ smiġh ieħor biex jiġi vvalutat jekk inti għandekx tibqa' miżmum arrestat. Dan is-smiġh ġdid normalment isir permezz tal-konferenza bil-vidjow, li jfisser li inti tiegħu sehem minn fejn tkun qed tinzamm arrestat akkumpanjat mill-avukat tiegħek, il-prosekutur jiegħu sehem mill-uffiċċju tiegħu, u l-imħallef ikun fl-awla tal-qorti distrettwali.

X'jiġri jekk ninzamm taħt arrest preventiv b'livell aktar baxx ta' suspett?

Jekk tinzamm arrestat b'ħala persuna ssuspettata ta' delitt minħabba 'bażi raġonevoli', il-prosekutur għandu jippreżenta aktar provi kontrik fi żmien ġimgħa biex b'hekk is-suspetti jkun msaħħa sabiex jiħqu l-livell ta' raġunijiet probabbli'. F'kull każ ieħor inti għandek tinħeles.

X'jiġri fil-każ ta' Mandat ta' Arrest Ewropew?

Jekk jinħareġ **Mandat ta' Arrest Ewropew** fi Stat Membru ieħor, din it-talba tista' tiġi eżaminata minn qorti fil-pajjiż fejn tkun tinsab f'dak il-mument. Il-qorti mbagħad tiddeċiedi jekk għandekx tkunx estradit lejn il-pajjiż li għamel din it-talba. Inti intitolat ukoll li tkellem avukat u li jkollok interpretu waqt dan is-smiġh. Prosekutur jista' jiddeċiedi li tiġi arrestat qabel ma jsir dan is-smiġh u l-qorti tista' tiddeċiedi li għandek tinzamm taħt arrest preventiv sakemm ikun possibbli li tiġi estradit. Il-qorti ma tikkunsidrax il-kwistjoni tal-ħtija tiegħek iżda biss il-kwistjoni dwar jekk ir-reqwiżiti formali għall-estradizzjoni ġewx issodisfati.

X'restrizzjonijiet jista' jkun hemm fuq id-dritt tiegħi li nikkuntattja lil persuni oħrajn?

Meta tiddeċiedi dwar l-arrest preventiv tiegħek, il-qorti distrettwali tiddeċiedi wkoll jekk il-prosekutur għandux ikollu d-dritt li jillimita l-kuntatti tiegħek ma' barra, jiġifieri li taqra l-gazzetti jew tara t-televiżjoni, kif ukoll li tikkuntattja lill-ħbieb u lill-familja. L-istess japplika fir-rigward tal-possibbiltajiet tiegħek li titħallat ma' priġunieri oħrajn. Huwa l-prosekutur li jiddeċiedi safejn għandhom jaslu dawn ir-restrizzjonijiet. Madankollu, inti intitolat li tikkuntattja lill-avukat tiegħek u lill-ambaxxata tiegħek fi kwalunkwe ħin.

Għandi d-dritt li nibgħat u nircievi ittri?

Inti għandek id-dritt li tikteb ittri lil kull min trid, iżda l-ittri kollha li tibgħat u li tircievi jinqraw mill-prosekutur. Jekk l-ittri jkun fihom xi haġa dwar id-delitt issuspettat, l-ittra tista' ma tintbagħatx lir-riċevitur jew inkella dawk il-partijiet tat-test jithassru. Il-korrispondenza tiegħek mal-avukat tiegħek qatt ma tinqara minn xi ħadd ieħor, ikun x'ikun il-kontenut tal-ittri.

Nista' nappella mill-ordni ta' arrest preventiv?

Jekk ma tkunx sodisfatt bil-fatt li nżammejt taħt arrest preventiv, tista' tappella mill-ordni tal-arrest preventiv lill-Qorti tal-Appell. Il-Qorti tal-Appell imbagħad tistudja d-dokumenti mill-qorti distrettwali mingħajr ma tagħmel smiġh u tikkunsidra jekk għandekx tinzamm taħt arrest preventiv jew le. Huwa possibbli li d-deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell tiġi rrinvijata lill-Qorti Suprema, iżda huma meħtieġa raġunijiet speċjali biex l-appell tiegħek jinstitma' hemmhekk.

Jista' jiġri xi haġa li twassal sabiex niġi lliberat?

Jekk ma jkunx hemm aktar raġunijiet li għalihom inti għandek tinzamm arrestat, il-prosekutur ikollu jordna li jintemm l-arrest preventiv. Dan jista' jkun minħabba li l-provi kontrik ikunu ddgħajfu, jew minħabba li ma jkunx hemm aktar raġunijiet speċjali li għalihom inti għandek tinzamm arrestat għax, pereżempju, ma' jkunx għad hemm il-ħsieb li inti tista' tfixkel l-investigazzjoni. Jekk il-qorti tiddeċiedi waqt smiġh ta' arrest preventiv gdid li m'għadx fadal raġunijiet li għalihom għandek tinzamm arrestat, il-qorti għandha tordna l-liberazzjoni tiegħek minnufih.

Nista' ninħeles mill-arrest taħt garanzija?

M'huwiex possibbli li tinħeles mill-arrest taħt garanzija fl-Isvezja.

Il-kontinwazzjoni tal-investigazzjoni tal-pulizija (4)

Il-pulizija jipproduċu biss provi kontrika?

Fit-tmexxija tal-investigazzjoni tagħhom, il-pulizija huma obbligati li jipproduċu l-provi favurik kif ukoll kontrik. Jekk tixtieq li l-pulizija tinterroga individwi partikolari, għandek tiddiskuti dan mal-avukat tiegħek qabel ma tagħmel it-talba lill-pulizija.

Il-pulizija għandhom id-dritt li jagħmlu perkwiżizzjonijiet, jieħdu kampjuni tad-DNA, marki tas-swaba' eċċ.?

Sakemm ikollhom mandat mingħand il-prosekutur, il-pulizija għandhom id-dritt li jagħmlu perkwiżizzjoni f'darek, fil-post tax-xogħol tiegħek, fil-karozza tiegħek jew fi kwalunkwe post ieħor rilevanti għall-investigazzjoni. Dan japplika biss jekk inti tkun issuspettat li wettaqt xi delitt li jista' jwassal għal sentenza ta' priġunerija. Jista' jkun hemm ukoll ordnijiet biex issir perkwiżizzjoni fuq il-persuna u jsiru eżamijiet fiżiċi u jittieħdu kampjuni tad-DNA. F'ċerti każijiet jista' jkun meħtieġ li jeżaminak tabib sabiex jara jekk għandekx xi griegħi fuq ġismek u jekk dawn jistgħux ikunu marbuta mad-delitt li inti tkun issuspettat li wettaqt. Jekk inti tiġi arrestat jew tinzamm taħt arrest preventiv, inti obligat ukoll li tħalli li jittieħdu l-marki tas-swaba' tiegħek kif ukoll ritratti tiegħek.

Għandi d-dritt li neżamina l-investigazzjoni tal-pulizija?

Waqt il-kontinwazzjoni tal-investigazzjoni tagħhom, il-pulizija jiġbru materjal li jipprovdi l-bażi għad-deċiżjoni tal-prosekutur dwar jekk inti għandekx tiġi mħarrek jew le. Qabel ma l-prosekutur jieħu din id-deċiżjoni, inti għandek id-dritt li teżamina l-investigazzjoni kollha bl-għajnjuna ta' interpretu jew traduttur. Normalment ma jkunx hemm biżżejjed żmien biex l-investigazzjoni tiġi tradotta fil-lingwa tiegħek, iżda inti għandek id-dritt li tkun taf il-kontenut permezz ta' interpretu li jaqralek dak li jkun hemm fl-investigazzjoni. L-avukat tiegħek huwa wkoll intitolat li jeżamina l-investigazzjoni.

X'jiġri jekk is-suspetti jinbidlu waqt l-investigazzjoni?

Is-suspetti kontrik jistgħu jinbidlu waqt l-investigazzjoni. Dan ifisser li jistgħu jżiedu aktar suspetti dwar id-delitt, filwaqt li jista' jirriżulta li oħrajn ikunu mingħajr bażi jew diffiċli li jkunu ppruvati. Barra minn hekk, jista' jkun hemm bidliet fir-rigward ta' liema delitt inti ssuspettat li wettaqt. Il-pulizija huma obbligati li jinfirmawk dwar kwalunkwe bidla ta' dan it-tip fis-suspetti tagħhom.

It-tnejnija tal-każ mid-difiża (5)

Għandi d-dritt li nitlob li jsiru židiet fl-investigazzjoni tal-pulizija?

Inti u l-avukat tiegħek għandkom id-dritt li titolbu li l-pulizija jinkludu fl-investigazzjoni kwistjonijiet oħrajn li taħsbu li huma importanti. Dan japplika kemm fir-rigward tal-interrogazzjoni ta' diversi persuni kif ukoll fir-rigward ta' informazzjoni bil-miktub jew investigazzjonijiet minn esperti.

Huwa importanti ħafna li tirrevedi bir-reqqa l-investigazzjoni kollha sabiex il-materjal ippreżentat lill-prosekutur bħala l-bażi għad-deċiżjoni jkun komplut kemm jista' jkun. Għalkemm jistgħu jsiru xi židiet fl-investigazzjoni wara li tkun bdiet il-prosekuzzjoni, jista' jkun aħjar mill-perspettiva tiegħek li tipprova ġiġieghel lill-prosekutur jagħlaq l-investigazzjoni sabiex tevita li tiġi mħarrek.

L-avukat tiegħi jista' jwettaq investigazzjoni waħdu?

Inti u l-avukat tiegħek ukoll għandkom id-dritt li twettqu l-investigazzjonijiet tagħkom. Il-problema hija, madankollu, li normalment ikun hemm żmien limitat li fiha jistgħu jsiru dawn l-investigazzjonijiet, b'mod speċjali tkun miżmum arrestat. Barra minn hekk, ikun ġeneralment diffiċli għall-avukat tiegħek li jikseb ħlas mill-qorti għall-investigazzjonijiet personali. Iżda m'hemmox ostakoli legali li jżommuk milli twettaq l-investigazzjonijiet tiegħek.

Il-prosekuzzjoni (6)

F'liema ċirkostanzi nista' niħharrek mill-prosekutur?

Jekk il-prosekutur jemmen li inti tista' tkun ikkundannat, huwa intitolat li jipproċedi kontrik. Imbagħad huwa jippreżenta applikazzjoni għal ċitazzjoni lill-qorti distrettwali li fiha jiddikjara d-delitt li inti ssuspettat li wettaqt, għalfejn inti ssuspettat li wettaqt dak id-delitt u liema provi qed iressaq il-prosekutur.

Meta għandha titressaq il-prosekuzzjoni?

Jekk inti tkun taħt arrest, il-prosekutur għandu jibda l-prosekuzzjoni fl-iskadenzi stabbiliti mill-qorti. Fin-nuqqas ta' dan il-qorti tħassar l-ordni ta' arrest tiegħek. Jekk ma tkunx taħt arrest, il-prosekutur għandu jibda l-prosekuzzjoni qabel id-delitt ikun preskritt. Il-preskriżzjoni ta' delitt hija sentejn jew aktar. Aktar ma jkun serju d-delitt, aktar tkun twila l-preskriżzjoni. Issa m'hemmox preskriżzjoni għall-prosekuzzjoni ta' ċerti delitti serji ħafna bħall-qtil.

Meta jinstitma' l-każ fil-qorti distrettwali?

Meta tibda l-prosekuzzjoni, il-qorti distrettwali tħarrek lilek u lil persuni oħrajn li għandhom ikunu interrogati għal smiġh. Jekk inti tkun taħt arrest, is-smiġh isir mill-aktar fis possibbli, iżda sa mhux aktar tard minn ġimagħtejn mid-data li fiha tkun bdiet il-prosekuzzjoni.

Hemm limiti speċjali ta' żmien għall-minorenni taħt it-18-il sena. Is-smiġh prinċipali normalment isir fi żmien ġimgħatejn minn meta tibda l-prosekuzzjoni.

Hemm alternattiva oħra għall-prosekuzzjoni?

Jekk id-delitt ma jkunx daqshekk serju u inti tiddikjara lilek innifsek ħati, tista' tiġi ordnat tħallas penali sommarja minflok ma tiġi mħarrek. Il-prosekutur joħroġ din l-ordni u jistabbilixxi l-livell tal-multa li għandek tħallas. Jekk tippreżenta ammissjoni ta' ħtija u tħallas il-multa, ma jkunx hemm proceduri quddiem il-qorti

kriminali. Imbagħad ma tkunx tista' tappella kontra l-ordni ta' penali sommarja. Fir-regjistru tal-kundanni kriminali jitrinżell li inti aċċettajt l-ordni tal-penali sommarja.

Links relatati

[Il-Qrati Svedizi](#)

[L-Awtorità Svediza tal-Prosekuzzjoni](#)

L-aħħar aġġornament: 09/11/2020

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [sv](#) għiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

3 - Id-drittijiet tiegħi waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali

Fejn isir il-proċess u min għandu d-dritt li jkun preżenti?

Il-proċess quddiem il-qorti kriminali normalment isir fil-qorti distrettwali li fiż-żona tagħha jkun twestaq id-deliitt. Il-proċess ikun pubbliku, ħlief f'ċerti każijiet ta' deliitti sesswali, f'każijiet fejn il-persuna ssuspettata tkun minorenni, u fil-każ ta' deliitti kontra s-sigurtà nazzjonali. Il-proċess kollu jew partijiet minnu jistgħu jsiru fil-magħluq f'ċerti każijiet oħrajn. Kull min ifixxkel il-proċess jew jinfluwenza lix-xhieda jista' jitkeċċa mill-awla tal-qorti.

Min jiddeċiedi l-każ?

Il-qorti normalment tikkonsisti fl-imħallef, li jkun avukat, u tliet imħallfin lajċi. L-imħallfin lajċi m'humix avukati kkwalfikati iżda jkunu maħtura mill-eżekuttiv municipali fiż-żona tal-qorti distrettwali. Barra minn hekk ikun hemm skrivan tal-qorti. L-uffiċjali tal-qorti distrettwali joqogħdu ma' mejda, il-prosekutur ma' oħra u inti u l-avukat difensur tiegħek ma' mejda oħra. Ix-xhieda, jekk ikun hemm, joqogħdu ma' mejda separata.

X'jiġri jekk toħroġ informazzjoni għida waqt il-proċess?

Jekk jiffaċċaw ċirkostanzi godda waqt is-smiġħ, il-prosekutur jista' jibdel l-akkuża. Jekk tammetti li inti ħati ta' ċerti akkużi, dan jista' jfisser li l-prosekutur ma jkollux għalfejn jipprezenta daqstant provi dettaljati kontrik fuq dawn il-kapi ta' akkuża. Madankollu, m'huwix possibbli li inti tippategġja mal-prosekutur sabiex tikseb sentenza inqas ħarxa jekk inti twiegeb ħati.

Għandi nkun preżenti waqt il-proċess?

Fil-każ ta' reati inqas serji li għalihom twiegeb ħati, il-każ jista' jkun deċiż mingħajr ma tkun preżenti. Bħala regola ġenerali, madankollu, inti għandek tkun personalment preżenti. Jekk ma tmurx għas-smiġħ, il-qorti tista' tikkundannak għall-ħlas ta' multa kundizzjonali jew tiddeċiedi li għandek tittiehed mill-pulizija. Multa kundizzjonali hija ammont ta' flus stabbilit minn qabel li jkollok tħallas.

Jista' jkollu interpretu?

Jekk ma tifhimx l-Isvediz, inti intitolat li jkollok interpretu disponibbli li jitradduci dak kollu li jingħad waqt il-proċess. Jekk dan ikun il-każ, huwa importanti li tavża lill-qorti distrettwali li teħtieġ interpretu ħafna żmien qabel ma jibda l-proċess. Normalment l-interpretu jkun preżenti fl-awla tal-qorti, iżda l-interpretar bit-telefon jista' wkoll ikun disponibbli.

Jista' jkollu avukat u għandu jkollu avukat?

M'hemmx xi dmir partikolari li jkollok avukat, u inti tista' tiddefendi lilek innifsek. Jekk inti intitolat għal avukat difensur pubbliku u ma tkunx oġġezzjonajt li jingħatalek wiehed, il-qorti tqabbd avukat sabiex jaġixxi bħala l-avukat difensur pubbliku tiegħek. Jekk tixtieq li jkollok avukat partikolari, għandek tinforma lill-qorti dwar dan bil-quddiem. Jekk ma tkunx sodisfatt bl-avukat tiegħek, jista' jkun possibbli taħt ċerti kundizzjonijiet li tibdel l-avukat difensur pubbliku tiegħek.

Nista' nitkellem waqt il-proċess u x'jiġri jekk ma nitkellimx?

L-akkużat dejjem għandu d-dritt li jikkellem waqt il-proċess. Min-naħa l-oħra, m'intix obligat li titkellem. Jekk jaqbillekx titkellem jew tibqa' sieket jiddependi minn kull każ individwali. L-akkużat ma jieħu l-ebda ġurament u ma jkun taħt l-ebda obligu li jgħid il-verità. Jekk ma tgħidx il-verità u dan ikun skopert mill-prosekutur jew mill-qorti, dan jista' jaffettwa l-kredibbiltà ta' dak kollu li tkun għid.

X'jiġri fir-rigward tal-provi?

Qabel ma tibda l-kawża inti tista' teżamina l-provi tal-prosekutur. Ix-xhieda li jkunu se jiġu interrogati waqt il-proċess għandhom ikunu interrogati wkoll waqt l-investigazzjoni tad-deliitt u l-istqarrijiet tagħhom għandhom ikunu kkwotati kollha fl-investigazzjoni tal-pulizija. Inti intitolat li tistaqsi mistoqsijiet lix-xhieda tal-prosekutur permezz tal-avukat tiegħek u li tikkontesta l-informazzjoni li jipprovd.

Għandek id-dritt li tipprezenta l-provi tiegħek jekk tkun tixtieq. Dan japplika kemm għax-xhieda kif ukoll għal dokumenti eċċ. Ix-xhieda tiegħek ukoll għandhom ikunu interrogati mill-pulizija waqt l-investigazzjoni tad-deliitt. Jekk ma jkunux ġew interrogati minn qabel, il-prosekutur jista' jitolb li l-ewwel jiġu interrogati mill-pulizija, li jfisser li l-kawża tista' tiġi differita u ssir ġurnata oħra minflok. L-avukat tiegħek jibda l-proċess bix-xhieda tiegħek l-ewwel, iżda kemm il-prosekutur kif ukoll il-qorti għandhom id-dritt li jistaqsu mistoqsijiet lix-xhieda.

Il-qorti tista' tirrifjuta provi li ma jkunux rilevanti għall-każ. Il-prova li inti persuna deċenti jew provi oħra dwar il-karattru normalment ikollhom fit li xejn jew l-ebda valur ta' prova.

Kif jibda l-proċess?

Il-proċess jibda billi l-prosekutur jaqra l-akkużi li tagħhom huwa jallega li inti ħati. L-avukat tal-vittma mbagħad jipprezenta kwalunkwe talba għad-danni. L-avukat tiegħek jinforma lill-qorti dwar jekk twegibx ħati jew mhux ħati tad-deliitt li tkun akkużat bih u x'inhi t-twegiba tiegħek għat-talba għad-danni.

Il-prosekutur imbagħad jispjega f'aktar dettall dak li ġara, fl-opinjoni tiegħu, u jeżamina kwalunkwe prova bil-miktub. L-avukat tiegħek jista' mbagħad jipprezenta l-opinjoni tiegħu ta' dak li ġara u jeżamina l-provi bil-miktub.

Kif niġu interrogati jien u l-vittma tad-deliitt?

Jekk ikun hemm vittma (parti offiża) preżenti, din il-persuna tiġi interrogata. Il-prosekutur jibda din l-interrogazzjoni, iżda kemm l-avukat tal-vittma u l-avukat tiegħek kif ukoll il-qorti jistaqsu mistoqsijiet lill-vittma. Meta tintemm l-interrogazzjoni tal-vittma, ikun imiss lilek li titkellem. Għandek id-dritt li titkellem inti stess, jekk tkun tixtieq, qabel ma l-prosekutur jibda jistaqsik il-mistoqsijiet. Kemm l-avukat tiegħek, l-avukat tal-vittma kif ukoll il-qorti jistaqsu xi mistoqsijiet.

Kif jiġu interrogati x-xhieda?

Ladarba tintemm l-interrogazzjoni tiegħek, ikun imiss l-interrogazzjoni tax-xhieda. L-ewwel jiġu interrogati x-xhieda tal-prosekutur, wara x-xhieda tiegħek. Kemm il-prosekutur, l-avukati kif ukoll il-qorti jistaqsu mistoqsijiet lix-xhieda. L-interrogazzjonijiet kollha - tal-vittma, tiegħek u tax-xhieda - jiġu rrekordjati awdjovizwalment.

L-eżami ta' ċirkostanzi personali tiegħi

Wara li jiġu eżaminati l-provi, ikun imiss li jiġu eżaminati ċ-ċirkostanzi personali tiegħek. Dan ifisser eżami tal-finanzi, is-sitwazzjoni ta' residenza, is-sitwazzjoni familjari tiegħek, kwalunkwe problema ta' abbuż minn sustanzi u kwalunkwe kundanna preċedenti fl-Isvezja jew f'xi pajjiż ieħor. Dan isir sabiex jiġi investigat x'sentenza hija l-aktar xierqa fil-limiti ta' dak li huwa possibbli fil-każ tiegħek.

Kif jintemm il-proċess?

Il-proċess jintemm billi l-prosekutur, il-vittima jew l-avukat tal-vittima, u finalment l-avukat tiegħek jipprezentaw d-diskors tal-għeluq (sottomissionijiet). Kemm il-prosekutur kif ukoll l-avukat jargumentaw kif il-qorti għandha tiġiduka l-każ u x'sentenza għandek tingħata jekk tiġi kkundannat.

Meta u kif insir naf x'iddeċidiet il-qorti?

Il-qorti mbagħad tista' tagħti s-sentenza dakinhar stess, wara deliberazzjoni qasira, jew tħabbar is-sentenza tagħha wara madwar ġimgħa. L-'għoti' tas-sentenza jfisser li l-qorti taqra sommarju tas-sentenza fil-preżenza tiegħek. Jekk is-sentenza tiħabbar f'gurnata oħra li ma tkunx dik tas-smiġh tal-kawża, m'għandekx għalfejn tattendi u s-sentenza tintbagħat lilek u lill-avukat tiegħek. Is-sentenza dejjem tkun bil-miktub.

X'pieni jistgħu jkunu imposti?

Prigunerija – għal perjodu stabbilit ta' mhux inqas minn 14-il jum u mhux aktar minn 18-il sena, jew għal għomor. Is-sentenzi ta' prigunerija li jaqbu s-sitt xhur jiġu skontati f'istituzzjoni. Is-sentenzi ta' prigunerija għal żmien iqsar jistgħu jkunu skontati b'sistema ta' sorveljanza u rintraċċar elettroniku taħt ċerti kundizzjonijiet.

Sorveljanza protettiva – il-monitoraġġ għal ċertu perjodu ta' żmien, normalment ta' sena, segwit minn sentejn probation. Dan jista' jkun ikkombinat ma' multa, prigunerija għal massimu ta' tliet xhur, servizz fil-komunità u/jew kura għall-abbuż mis-sustanzi jew mard.

Sentenza kkundizzjonata – probation għal inqas minn sentejn. Sentenza kkundizzjonata normalment tkun ikkombinata ma' multa jew servizz fil-komunità.

Multa – kemm multa ta' somma fissa ta' flus kif ukoll multa skont il-mezzi tiegħek, li tkun marbuta mas-serjetà tad-delitt u mal-livell tad-dhul tiegħek ta' kuljum. Il-multa fissa minima hija ta' 200 krone Svediz (madwar €20) u l-multa minima skont il-mezzi tiegħek hija 30 multa ta' 50 krone Svediz (madwar €150) li jiġihallu waħda kuljum.

Servizz fil-komunità – ikkombinat ma' sorveljanza protettiva jew sentenza kkundizzjonata. Dan ifisser għadd partikolari ta' sigħat, bejn 40 u 240, ta' xogħol mhux imħallas fil-hin liberu tiegħek.

Kura speċjali – dawk li jabbużaw mis-sustanzi jistgħu jiġu kkundannati sabiex jiġu kkurati għall-abbuż tagħhom, u kull minn ikun ibati minn xi disturb mentali serju jista' jiġi kkundannat li jirċievi kura psikjatrika forensika.

Pieni oħrajn jistgħu jkunu xierqa għall-minorenni: servizzi għall-minorenni u kura għall-minorenni.

L-aħħar aġġornament: 09/11/2020

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

4 - Id-drittijiet tiegħi wara li qorti tiegħi d-deċiżjoni tagħha

Nista' nappella mis-sentenza tal-qorti distrettwali?

Kemm il-prosekutur kif ukoll il-persuna kkundannata jistgħu jappellaw mis-sentenza tal-qorti distrettwali. Madankollu hemm eċċezzjonijiet jekk il-piena tkun biss multa jew, mill-perspettiva tal-prosekutur, jekk tkun ġejt illiberat minn reati inqas serji. F'dawn il-każijiet, jeħtieġ permess speċjali sabiex il-Qorti tal-Appell tikkunsidra l-appell.

X'bidliet nista' nitlob fis-sentenza tal-qorti distrettwali?

Tista' tappella u titlob il-liberazzjoni jew titlob sentenza inqas ħarxa. M'għandekx għalfejn tagħti spjegazzjoni dettaljata tar-raġuni għalfejn qed tappella, iżda xi kultant ikun jaqbbilek li tagħmel dan.

X'jiġri fir-rigward tal-provi fil-qorti distrettwali?

Meta tressaq appell għandek tgħid xi provi trid li jiġu eżaminati mill-Qorti tal-Appell. Inti intitolat ukoll li tippreżenta provi ġodda fil-Qorti tal-Appell. Jintwera rikording awdjoviziv tal-interrogazzjoni tal-individwi li jkunu nstemgħu fil-qorti distrettwali. Bħala regola ġenerali dawn ma jergħux jiġu interrogati fil-Qorti tal-Appell. Dan japplika wkoll għall-interrogazzjoni tiegħek stess. F'każijiet eċċezzjonali biss jistgħu jsiru mistoqsijiet addizzjonali fil-Qorti tal-Appell.

X'inhu l-limitu ta' żmien għall-appell?

Appell għandu jittressaq fi żmien tliet ġimgħat mid-data tas-sentenza tal-qorti distrettwali. Jekk tkun appellajt f'dan iż-żmien, il-prosekutur ikollu ġimgħa biex jiddeċiedi jekk jixtieqx jappella huwa ukoll.

Meta jinstema' l-appell?

Jekk tkun taħt arrest meta tappella, il-Qorti tal-Appell għandha tibda s-smiġh tagħha fi żmien tmien ġimgħat mid-data tas-sentenza tal-qorti distrettwali. Alternattivament, tista' tistenna li jgħaddu bejn tlieta u tnax-il xahar qabel jinstema' l-appell fil-Qorti tal-Appell.

X'jiġri waqt is-smiġh tal-appell?

Is-smiġh principali fil-Qorti tal-Appell isegwi bejn wieħed u ieħor l-istess proċedura bħal fil-qorti distrettwali. L-ikbar differenza hija li inti u l-oħrajn li ġew interrogati ma terġgħux tiġu interrogati u li minflok jintwera u jinstema' r-rikording mill-qorti distrettwali.

Nista' ningħata sentenza aktar ħarxa fil-Qorti tal-Appell?

Jekk inti l-uniku wieħed li qed tappella, il-Qorti tal-Appell ma tistax timponi sentenza aktar ħarxa minn dik tal-qorti distrettwali. Jekk il-prosekutur ikun appella ukoll, is-sentenza tal-Qorti tal-Appell tista' tkun inqas ħarxa jew aktar ħarxa.

X'jiġri jekk nitlef l-appell fil-Qorti tal-Appell?

Jekk ma tirbaħx fl-appell quddiem il-Qorti tal-Appell, tista' tappella lill-Qorti Suprema. Iżda sabiex il-Qorti Suprema tikkunsidra l-każ tiegħek ikun jeħtieġ li jingħata permess biex jiġi pprezentat appell, dan jfisser li jeħtieġ li jkun hemm raġunijiet speċjali sabiex jiġi kkunsidrat il-każ tiegħek.

Intitolat għal kumpens jekk niġi lliberat?

Jekk tiġi lliberat u s-sentenza ma tiġix appellata, inti intitolat għal kumpens għaž-żmien li tkun għaddejta taħt arrest u taħt arrest preventiv. Il-kumpens ikopri t-telf tad-dhul u t-telf attwali tal-libertà. It-talba għall-kumpens tiegħek tiġi eżaminata mill-Uffiċċju tal-Kanċillier tal-Gustizzja. Jekk ma tkunx ġejt miċħud il-libertà, ma tingħatax kumpens għajr għall-ispejjeż tal-provi tiegħek stess eċċ.

Jinzamm rekord tas-sentenza?

Kundanna tiġi rreġistrata fir-registru tal-kondotti, minbarra f'postijiet oħrajn. Kemm iddum hemm jiddependi mis-sentenza li tingħata. Jekk tkun ġejt illiberat, l-informazzjoni tiħassar. Inti ma tistax tinfluwenza l-kondotta. Il-kondotta tiegħek tkun aċċessibbli għalik u għal ċerti awtoritajiet fis-sistema tal-gustizzja fl-Isvezja u fi Stati Membri oħrajn.

Meta ssir finali l-kundanna?

Il-kundanna ssir finali meta tintemm l-iskadenza għall-appell jew meta l-Qorti Suprema tkun iddeċidiet il-każ, kemm billi ma tagħtix il-permess għall-appell kif ukoll billi tagħti s-sentenza tagħha. Hemm ukoll xi alternattivi biex is-sentenza tiġi aċċettata qabel jiskadi l-perjodu tal-appell u għalhekk tibda tiskonta s-sentenza.

Nista' nittella' l-qorti mill-ġdid wara li s-sentenza ssir finali?

Ladarba qorti tkun ikkundannatek jew illiberatek fir-rigward ta' reat kriminali, il-qorti ma tistax terġa' tipproċessak għal darb'ohra hliet taht ċirkostanzi speċjali hafna. Dan isir biss madwar darba f'sena. Bħala regola ġenerali, dan japplika wkoll għal reati li għalihom tkun ġejt ipproċessat fi Stat Membru ieħor.

Nista' niġhalla niskonta s-sentenza f'pajjiżi?

Jista' jkun possibbli li tiġhalla tiskonta s-sentenza tiegħek f'pajjiżek stess jekk tkun tixtieq. Għandek tapplika lis-[Servizz Svediz tal-Fabs u tal-Probation](#). F' kull każ ieħor is-sentenza tiġi skontata fl-Isvezja.

Links relatati

[Uffiċċju tal-Kanċillier tal-Ġustizzja](#)

[Servizz Svediz tal-Fabs u tal-Probation](#)

L-aħħar aġġornament: 09/11/2020

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [sv](#) ġiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

5 - Reati zghar

X'inhi l-plena normali għar-reati tat-traffiku fit-triq?

Jekk inti tkun akkużat li wettaqt xi reat zghir tat-traffiku fit-triq, il-plena normali hija multa. Jekk twaqqaft minn pulizija fuq il-post u tammetti r-reat, dan jista' jagħtik avviż ta' multa.

X'jiġri jekk niċhad ir-reat?

Jekk tiċhad li wettaqt xi reat, wara l-investigazzjoni kriminali mill-pulizija l-kwistjoni tgħaddi f'idejn prosekutur biex jiddeċiedi dwar jekk iħarrkekx. Imbagħad, jekk jinbdew il-proċeduri kriminali, ikun hemm smiġh fil-qorti distrettwali. Normalment ma tkunx intitolat għal avukat difensur pubbliku f'dawn il-każijiet. Min-naħa l-oħra, inti tista' tqabbad avukat bi spejjeż tiegħek, u jkollok interpretu jekk ma titkellimx bil-lingwa tal-pajjiż.

X'jiġri fil-każ ta' reati tat-traffiku fit-triq aktar serji?

Jekk inti tkun issuspettat li wettaqt reati aktar serji tat-traffiku fit-triq, pereżempju każ serju ta' sewqan taht l-influenza tal-alkoħol (aktar minn 100 milligramma għal kull millilitru), is-sentenza normali tkun mill-inqas xahar prigunerija. Jekk il-prosekutur jemmen li jista' juri li inti ħati, il-każ dejjem jitressaq quddiem il-qorti. Tista' tkun intitolat għal avukat difensur pubbliku.

Links relatati

[Il-Pulizija Svediza](#)

L-aħħar aġġornament: 09/11/2020

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: [en](#) diġà ġew tradotti.

Imputati (proċeduri kriminali) - L-Ingilterra u Wales

Għandek tkun taf li dawn l-iskedi informattivi japplikaw biss għall-Ingilterra u għal Wales. Jekk tixtieq tkun taf id-drittijiet tiegħek f'partijiet oħra tar-Renju Unit, ara l-iskedi informattivi separati għall-Iskozja u għall-Irlanda ta' Fuq.

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw x'jiġri jekk inti tkun issuspettat jew akkużat b'delitt li huwa ttrattat permezz ta' proċess quddiem il-qorti kriminali. Għal informazzjoni dwar reati minuri tat-traffiku fit-triq, li huma ġeneralment ittrattati b'multa, ara l-[Iskeda Informattiva 5](#).

Jekk inti vittma ta' xi delitt, tista' ssib l-informazzjoni kollha dwar id-drittijiet tiegħek [hawnhekk](#).

Sommarju tal-proċess kriminali

L-istadji normali fil-proċess kriminali huma dawn li ġejjin:

Il-[pulizija](#) jinvestigaw jekk sarx delitt u min wettaqu. Jiġbru l-evidenza.

Wara li l-pulizija jkunu identifikaw suspett, jekk jaħsbu li jkun neċessarju, jistgħu jarrestaw il-persuna u jinterrogawha dwar ir-reat.

Jekk il-pulizija jaħsbu li s-suspettat seta' wettaq delitt, dawn jikkonsultaw mal-[Crown Prosecution Service \(CPS\)](#) dwar jekk għandhomx iħarrku jew le – jiġifieri, jagħmlu akkuża formali biex jiġi pproċessat quddiem il-qorti kriminali.

Is-CPS jiddeċiedi dwar akkużi adattati u joħroġ dokument formali dwar is-suspettat li jiddeskrivi l-allegazzjoni.

Qabel il-proċess, isiru seduti fil-qorti li permezz tagħhom jinstab kif l-akkużat ikollu l-intenzjoni li jidher, u jivverifikaw li l-kawża hija lesta għall-proċess quddiem il-qorti kriminali.

Il-prosekutur jippreżenta l-evidenza fil-proċess. L-akkużat jista' wkoll jippreżenta evidenza biex jiddefendi ruħu. Kawżi serji jiġu deċiżi minn ġurija u kawżi inqas serji minn-maġistrati.

Wara li jinstemgħu x-xhieda kollha, il-maġistrati jew il-ġurija jiddikjaraw verdett.

Jekk l-akkużat jinstab ħati, l-imħallef jiddetermina s-sentenza.

Id-deċiżjoni tista' tiġi appellata.

L-iskedi informattivi jagħtu dettalji dwar dawn l-istadji fil-proċess u dwar id-drittijiet tiegħek. Din l-informazzjoni mhijiex sostituzzjoni għal parir legali u hija maħsuba biss bħala gwida.

Ir-rwol tal-Kummissjoni Ewropea

Għandek tkun taf li l-Kummissjoni Ewropea ma għandha l-ebda rwol fil-proċeduri kriminali fl-Istati Membri u ma tistax tassistik. F'dawn l-iskedi informattivi għandek issib informazzjoni dwar kif għandek tressaq ilment u lil min għandek tindirizzah.

Iklikkja fuq il-links ta' hawn taht biex issib l-informazzjoni li teħtieġ

[1 – Kif tiegħu parir legali](#)

[2 – Id-drittijiet tiegħi tul l-investigazzjoni ta' delitt](#)

L-investigazzjoni u l-arrest

L-interrogazzjoni u l-akkuża

Dehriet fil-qorti qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali

It-tnejn tal-każ qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali

[3 – Id-drittijiet tiegħi matul il-proċess quddiem il-qorti kriminali](#)

[4 – Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess quddiem il-qorti kriminali](#)

Aktar informazzjoni dwar seduti ta' appell

[5 – Reati tat-traffiku fit-triq](#)

Links relatati

[Crown Prosecution Service](#)

[Gwida ta' libertà dwar id-Drittijiet tal-Bniedem](#)

L-aħħar aġġornament: 01/12/2016

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

1 – Kif Tiehu Parir Legali

Li tiehu parir legali indipendenti huwa importanti jekk tkun issuspettat jew akkużat b'delitt. Din l-iskeda informattiva tghidlek kif issib avukat u min ikollu jhallas għalih.

Fl-għassa tal-pulizija

Jekk tiġi interrogat fl-għassa tal-pulizija għandek id-dritt li titlob għal parir legali, mingħajr ħlas, anke jekk ma tkunx ġejt arrestat. Tista' titlob lill-pulizija jikkuntattjaw ditta tal-għajna legali tal-għażla tiegħek jew inkella tista' tittohhom jikkuntattjaw lill-avukat tal-għassa - konsulent legali, indipendenti mill-pulizija, li jkun disponibbli 24 siegħa kuljum. Għal ċerti reati, il-pariri jistgħu jingħataw minn fuq it-telefon mingħand konsulenti indipendenti. Għal reati aktar serji, il-konsulent legali jkun jista' jiġi miegħek l-għassa tal-pulizija.

Jekk tixtieq li jkollok avukat differenti, tista' ssib wieħed permezz tal-[Law Society](#), [il-Kamra tal-Avukati](#), [l-Uffiċċju tal-Konsulenza għaċ-Ċittadini](#) jew [is-Servizz tal-Konsulenza Legali Ċivili](#). Jekk tagħżel li ma tużax il-konsulent legali tal-għassa għandu mnejn ikollok tħallas xi spejjeż inti.

Jekk titlob li jingħatalek parir legali, il-pulizija ma tistax tintroqgħaq qabel ma tkun tkellimt mal-avukat. Jekk ma tixtieqx li jkollok avukat iżda mbagħad tiddel fehmtek, tista' titlob li jkollok wieħed, mingħajr ħlas, f'kull hin.

Jekk mintiex miżmum fil-kustodja tal-pulizija

Jekk ma tkunx miżmum fil-kustodja tal-pulizija iżda tkun akkużat b'delitt, għandek tikkuntattja lil xi avukat malajr kemm jista' jkun. Jekk ma tafx avukat, tista' ssib wieħed permezz tal-[Law Society](#), [il-Kamra tal-Avukati](#), [l-Uffiċċju tal-Konsulenza għaċ-Ċittadini](#) jew [is-Servizz tal-Konsulenza Legali Ċivili](#).

Għandek mnejn tkun tikkwalifika għal parir legali mingħajr ħlas skont iċ-ċirkostanzi finanzjarji tiegħek. Avukat ikun jista' jgħidlek jekk tikkwalifikax jew le, iżda jkollok tipprovdi informazzjoni dwar il-finanzi tiegħek (perez. ir-rendikont tas-salarju).

Is-servizzi mingħajr ħlas huma disponibbli biss mill-avukati li jagħmlu parti mill-iskema tal-[Aġenzija tal-Konsulenza Legali](#) jew, fl-ibliet fejn jeżisti, mis-Servizz tad-Difensur Pubbliku. Tista' tiċċekkja liema avukati jagħmlu parti minn dawn l-iskemi billi tikkuntattja lill-[Konsulenza Legali Ċivili](#).

Fil-Qorti

Jekk il-każ tiegħek jittersaq quddiem il-Qorti, għandek id-dritt li jkollok rappreżentanza legali. [L-Għajna Legali għal Kawżi Kriminali](#) tiggarrantixxi pariri u rappreżentanza legali għal dawk li jkunu fi proċess quddiem il-Qorti Kriminali. Jekk ikunx bil-ħlas jew mingħajr jiddependi minn kemm tkun serja l-kawża u miċ-ċirkostanzi finanzjarji tiegħek. Jekk ma għandekx avukat, staqsi biex tiltaqa' mal-konsulent legali tal-għassa immedjatament malli tasal il-qorti.

Fil-[Qorti tal-Magistrati](#), jekk il-kawża tkun waħda serja, jingħataw pariri u rappreżentanza legali mingħajr ħlas; jekk ma tkunx serja, jista' jkollok tħallas kontribuzzjoni għall-ispiza skont xi jkun il-każ tiegħek u skont l-età u l-introjtju tiegħek. Jista' jkollok rappreżentanza legali mingħajr ħlas jekk inti taħt it-18-il sena jew jekk tirċievi ċerti benefiċċji mill-istat. L-[avukat tal-għassa](#) fil-qorti jew xi membru tal-persunal tal-qorti jista' jispjegalek dan.

Jekk il-kawża tiegħek titressaq quddiem il-[Crown Court](#) int tkun intitolat għal parir u rappreżentanza legali. Jekk l-introjtju annwali disponibbli tal-unità domestika tiegħek ikun ta' £37 500 jew aktar, ma tkunx intitolat għal għajna legali. Skont xi jkunu iċ-ċirkostanzi finanzjarji tiegħek, taf tkun obbligat tħallas il-kontribuzzjonijiet għar-rappreżentanza legali tiegħek, ikkalkolati abbażi tal-introjtju u l-kapital tiegħek.

Jekk il-Crown Court ssib li m'intix ħati, jistgħu jingħatawlek lura l-ispejjeż. Jekk tinstab ħati, jista' jkollok tikkontribwixxi għall-ispejjeż.

Links relatati

[Aġenzija tal-Konsulenza Legali](#)

[Gwida dwar il-Law Society](#)

[Gwidi dwar l-Uffiċċju tal-Konsulenza għaċ-Ċittadini \(ir-Renju Unit\)](#)

[Għajna Legali għal Kawżi Kriminali](#)

[Kunsill Ġenerali għall-Ordni tal-Avukati](#)

L-aħħar aġġornament: 01/12/2016

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

2 – Id-drittijiet tiegħi matul l-investigazzjoni ta' reat u qabel ma l-kawża tmur il-qorti

Din l-iskeda informattiva u l-iskedi informattivi sekondarji tagħha jispjegaw il-proċedura użata matul l-investigazzjonijiet kriminali u x'jiġi wara l-investigazzjoni u qabel ma jseħħ il-proċess kriminali.

X'inhuma l-istadji ta' investigazzjoni kriminali?

Investigazzjoni kriminali tidba meta l-pulizija tissuspetta li seta' sar xi reat. Il-pulizija tmexxi l-investigazzjoni u tiġbor l-evidenza. F'każijiet serji hekk kif il-pulizija temmen li jkollha biżżejjed evidenza biex tħarrek lis-suspettat, hija tikkordina mal-[Crown Prosecution Service \(CPS\)](#), li ġeneralment jiddeciedi liema akkużi huma adattati, u jekk ikunx meħtieġa. Dan is-servizz jista' jirrikjedi li ssir investigazzjoni ulterjuri.

Jekk il-pulizija tidentifikax bħala suspettat, l-ewwel stadju prinċipali huwa li tiehu d-deċiżjoni li tarrestak.

Wara perjodu ta' zamma f'kustodja għall-interrogazzjoni, l-istadju prinċipali li jmiss huwa d-deċiżjoni ta' akkuża. Jekk il-pulizija tkun teħtieġ twettaq aktar investigazzjonijiet u ma jkunx hemm għalfejn li inti tinzamm f'kustodja l-pulizija għandha tilliberak jew mingħajr akkuża jew fuq garanzija u titolbok li terġa' lura l-għassa tal-pulizija f'data aktar tard.

Jekk madankollu, għandek tiġi akkużat b'reat u l-pulizija tiddeciedi li għandek xorta tinzamm f'kustodja, inti tittiehed f'qorti biex jiġi deciz jekk għandekx tiġi lliberat fuq garanzija qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali.

Jekk qiegħed tiġi investigat għal allegati reati terroristiċi, id-drittijiet tiegħek u s-setgħat tal-pulizija, huma differenti minn dawk diskussi hawn taħt (ara l-[Att tas-sena 2000 dwar it-Terroriżmu](#) li jaqqa' barra mill-ambitu ta' dawn l-iskedi informattivi).

Jekk inti taħt it-18-il sena japplikaw salvagwardji addizzjonali. Staqsi lill-avukat tiegħek biex jispjegahomlok.

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt għal aktar informazzjoni dwar id-drittijiet tiegħek qabel ma l-każ jitressaq quddiem il-qorti:

[L-investigazzjoni u l-arrest \(1\)](#)

[L-interrogazzjoni u l-akkuża \(2\)](#)

[Dehriet fil-qorti qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali \(3\)](#)

[It-tfejjija tal-każ qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali \(4\)](#)

[L-investigazzjoni u l-arrest \(1\)](#)

Il-pulizija tagħmilli xi mistoqsijiet?

Jekk il-pulizija tissuspetta li wettaqt xi reat jew li għandek informazzjoni dwar xi reat, tista' tagħmilli xi mistoqsijiet.

Għandi mmur f'għassa tal-pulizija?

Il-pulizija tista' [twaqqfek](#), tfittixlek, u tagħmilli mistoqsijiet limitati fit-triq jew f'post pubbliku ieħor. Jekk mitlub, għandek tagħti ismek u l-indirizz tiegħek lill-pulizija. Jekk il-pulizija jissuspettaw fik għal xi reat, jistgħu jitolbuk tmur f'għassa tal-pulizija volontarjament. Għandhom ukoll is-setgħa jarrestawk u jiehduk f'għassa tal-pulizija kontra r-rieda tiegħek. Għandhom jgħarrfuk bir-raġuni għaliek ikunu qegħdin jagħmlu dan.

Jiena liberu nitlaq mill-għassa tal-pulizija?

Jekk inti qiegħed f'għassa tal-pulizija, jew bħala suspettat jew bħala xhud potenzjali, iżda ma ġejtx arrestat, inti liberu li titlaq fi kwalunkwe ħin.

X'jiġri ladarba niġi arrestat?

Jekk il-pulizija tixtieq iżzommok fil-għassa tal-pulizija, din għandha [tarrestak](#). Għandha tagħtik raġuni u l-arrest għandu jkun neċessarju. Il-pulizija tista' tfittixlek, tiegħu l-marki tas-swaba' tiegħek u l-kampjun tad-DNA u twestaq tiftix fiżiċi oħrajn spjegati [hawnhekk](#).

X'jiġri jekk ma nitkellimx bil-lingwa?

Jekk ma tifhimx bl-Ingliż, il-pulizija għandha oġġiblek interpretu, mingħajr ħlas. Ma tistax tiġi interrogat jekk ma jkunx hemm interpretu.

Jista' jkollni avukat?

Jekk inti arrestat, għandek id-dritt li tikkonsulta avukat. Jekk ma tafx avukat il-pulizija għandha tikkuntattja lill-konsulent legali li jkun qiegħed xogħol. Ara l-[Iskeda informattiva 1](#).

X'jiġri jekk jiena taħt is-17-il sena jew jiena adult vulnerabbli?

Jekk inti taħt l-età ta' 17-il sena jew inti adult vulnerabbli m'għandekx tiġi interrogat mingħajr ma tkun akkumpanjat minn "Adult Xieraq". Il-pulizija għandhom jagħmlu arranġamenti għal dan.

Din il-persuna tappoġġjak u tagħtik parir dwar il-komunikazzjoni mal-pulizija. Din il-persuna mhijiex avukat u ma tagħtik parir legali. Adult Xieraq jista' jkun membru tal-familja, ħabib jew voluntier jew professjonist fil-kura tas-saħħa/f'dik soċjali.

Il-pulizija tista' tfittixli?

Anke jekk m'intix taħt arrest, il-pulizija tista' [twaqqfek u tfittixlek](#) jew tagħmel tfittixja fil-vettura tiegħek iżda dan jista' jiġri biss jekk ikollha raġunijiet raġonevoli biex tissuspetta li inti sraqt jew li għandek fil-pussess tiegħek oġġetti pprojbti jew li wettaqt xi reat kriminali.

Il-pulizija tista' tiegħu l-marki tas-swaba' jew id-DNA tiegħi?

Jekk ma ġejtx arrestat, m'għandekx tipprovi marki tas-swaba' jew kampjuni oħra, u l-pulizija ma tistax teħodhom mingħajr kunsens. Madankollu, jekk ġejt arrestat il-pulizija għandha s-setgħa li tiegħu kampjuni bħad-[demm](#), [il-bżieq](#) jew [tessut ieħor tal-ġisem](#) mingħajr kunsens.

Għandi niegħu sehem fir-rikonoxximent tal-persuni?

Jekk inti ġejt arrestat il-pulizija tista' titolbok tiegħu sehem fir-rikonoxximent tal-persuni. Jekk inti tirrifjuta dan jista' jintuza kontrik fi proċess quddiem il-qorti kriminali. Normalment dan jikkonsisti biss f'ritratti vidjow li jintwerew lill-vittima jew lix-xhud/xhieda. Il-konsulent legali li jkun qiegħed xogħol jista' jtik parir dwar dan.

Il-pulizija tista' tfittixli fil-karrozza jew fil-post tiegħi?

Jekk inti ġejt arrestat il-pulizija tista', b'awtorità ta' uffiċjal superjuri, tfittixlek fil-karrozza u fil-post tiegħek u tneħħi kwalunkwe proprjetà li tista' tkun rilevanti għall-investigazzjoni.

Nista' nikkuntattja lil xi ħabib/ħabiba jew lil xi membru tal-familja?

Iva, biex tgħidilhom fejn qiegħed.

Nista' nara tabib jekk ikollni bżonn?

Jekk teħtieġ assistenża medika, int għandek id-dritt li tara tabib.

Jiena niġi minn Stat Membru ieħor. Nista' nikkuntattja lill-Ambaxxata tiegħi?

Iva. Rappreżentant mill-Ambaxxata jiġi fl-għassa tal-pulizija jew jikkuntattjak biex jara jekk teħtieġx xi għajjnuna. Il-Pulizija hija obligata li tikkuntattja lill-Konsulat mill-pajjiżi li ġejjin fl-UE jekk inti ġejt arrestat u miżmum - l-Awstrija, il-Belġju, il-Bulgarija, ir-Repubblika Ċeka, id-Danimarka, Franza, il-Ġermanja, il-Greċja, l-Ungerija, l-Italja, il-Polonja, ir-Rumanija, is-Slovakkja, Spanja jew l-Isvvezja.

X'jiġri jekk niġi arrestat fuq Mandat ta' Arrest Ewropew?

F'każ li joħroġ [Mandat ta' Arrest Ewropew](#) minn Stat Membru wieħed, tista' tiġi arrestat fi Stat Membru ieħor u mibgħut lura lejn il-pajjiż ikkonċernat wara li tidher quddiem imħallef. Inti intitolat għal avukat u interpretu f'każ li tkun tenħtieġ. Ara l-[Iskeda informattiva 1](#).

Meta niġi mħarrekk mill-pulizija?

Jekk il-pulizija tiddeċiedi li hemm biżżejjed evidenza kontrik, tista' tħarrekk għal xi reat. L-akkuża tgħidlek liema reat il-pulizija taħseb li inti wettaqt. Ladarba tiġi akkużat, il-pulizija ma tistax tinterrogak aktar dwar dak ir-reat.

Għal kemm nista' ninżamm mill-pulizija wara l-arrest?

Ladarba tiġi arrestat il-pulizija tista' iżzommok f'għassa tal-pulizija għal mhux iżjed minn 24 siegħa. Uffiċjal superjuri jista' jestendi dan il-perjodu għal 36 siegħa jekk ikollu raġunijiet raġonevoli biex jemmen li dan huwa neċessarju sabiex tingħabar l-evidenza, ir-reat huwa wieħed serju u l-investigazzjoni qiegħda titwettaq kif suppost. Wara dak iż-żmien għandek tiġi akkużat b'reat jew tiġi lliberat mill-kustodja tal-pulizija. F'każ li l-pulizija tkun tixtieq iżzommok iżjed għandha tiegħu permess minn Qorti tal-Maġistrati. Il-qorti tista' testendi l-perjodu ta' detenzjoni għal mhux iżjed minn 96 siegħa.

Lmenti kontra l-pulizija

F'każ li inti taħseb li l-pulizija ma ttrattawkx tajjeb, tista' tilmenta jew lill-pulizija jew lill-[Kummissjoni Indipendenti għal lmenti dwar il-Pulizija](#).

L-interrogazzjoni u l-akkuża (2)

Meta nista' niġi interrogat?

Jekk inti arrestat u [miżmum f'għassa tal-pulizija](#), l-uffiċjal tal-kustodja għandu jiżgura li inti tinsab fi stat mentali u fiżiku tajjeb biex tiġi interrogat. Fi kwalunkwe perjodu ta' 24 siegħa, għandu jkollok perjodu kontinwu ta' mhux inqas minn 8 siegħat biex tistrieħ mingħajr ma ssir l-ebda interrogazzjoni. Matul l-

interrogazzjoni, għandek tingħata pawża ta' 15-il minuta għal rinfreskar kull sagħtejn (2). Inti normalment intitolat li jkollok avukat prezenti matul l-interrogazzjoni.

Għandi nwieġeb għall-mistoqsijiet tal-pulizija?

M'għandekx twieġeb bilfors għall-mistoqsijiet. Jekk jissuspettaw b'reat, il-pulizija għandhom javżaw formalment (twissija) qabel ma jagħmlulek il-mistoqsijiet. Iwissuk li m'għandekx twieġeb bilfors għall-mistoqsijiet iżda li jekk tgħid xi haġa, dak li tgħid jista' jintuża bħala evidenza fil-qorti. Għandhom jgħidulek ukoll li f'każ li tonqos milli tgħid xi haġa li iżjed tard tkun tixtieq tirreferi għaliha fil-qorti, il-fatt li ma tkunx semmejtha lill-pulizija jista' jintuża kontrik waqt proċess quddiem il-qorti kriminali.

Kif jitmexxew l-interrogazzjonijiet mill-pulizija?

L-interrogazzjonijiet fl-għassa tal-pulizija iseħħu fi kmamar għall-interrogazzjoni u dejjem issir registrazzjoni tagħhom bl-awdjo. Il-proċess ta' registrazzjoni għandu jiġi spjegat lilek qabel l-interrogazzjoni.

Il-pulizija meta takkużani?

Jekk il-pulizija taħseb li jkollha biżżejjed evidenza kontrik, tista' takkużak għal reat. Il-pulizija ma tistax imbagħad tinterrogak iżjed dwar dak ir-reat. L-akkużi jistgħu jinbidlu fi stadju aktar tard fil-proċess.

Dehriet fil-qorti qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali (3)

Meta għandi nidher għall-ewwel darba fil-qorti?

Jekk tinzamm fil-kustodja tal-pulizija għandek tittiehed il-qorti għall-ewwel seduta li jkun imiss. Normalment, l-ewwel seduta tkun fil-Qorti tal-Maġistrati.

Għandi dritt għal avukat?

Għandek id-dritt għal avukat fil-qorti. F'każ li m'għandekx l-avukat tiegħek, il-konsulent legali tal-għassa jkun jista' jagħixxi għalik. Ara l-[Iskeda informattiva 1](#).

Ikun hemm interpretu jekk ma nitkellimx bil-lingwa tal-pajjiż?

Jekk ma titkellimx bl-Ingliż, jiġi pprovdut interpretu, mingħajr flas, biex jittrađu l-proċeduri kollha tal-qorti.

Nista' niġi lliberat mill-kustodja?

Jekk tinzamm f'kustodja, tista' tapplika lill-qorti biex tiġi lliberat fuq garanzija. Jekk tingħatalek il-garanzija jista' jkun il-każ li ma jkollokx għalfejn tiddepożita flus.

Generalment tingħata garanzija jekk ma jirriżulta xejn mill-kondotta kriminali tal-akkużat u l-qorti taħseb li inti ma tkunx tikkostitwixxi riskju għas-soċjetà, li mhux ser ittellef fejn jidhru x-xhieda u li ser tattendi l-qorti meta meħtieġ. Il-garanzija tista' tkun soġġett għal kondizzjonijiet, bħal fatt li tkun tgħix f'ċertu indirizz, li tagħti l-passaport tiegħek lill-pulizija jew li tilbes tag elettroniku.

Jekk il-qorti tirrifjuta li tiġi lliberat fuq garanzija, inti tinzamm il-ħabs sal-proċess quddiem il-qorti kriminali.

Nista' nappella d-deċiżjoni li ninzamm fil-ħabs sal-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Iva. Staqsi lill-avukat tiegħek għal parir.

Nista' nidher quddiem il-qorti għal darb'ohra qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Iva. L-avukat tiegħek jista' jtik parir dwar dan.

Kemm nista' ndum miżmum fil-ħabs qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Jekk tinzamm il-ħabs, il-proċess tiegħek quddiem il-qorti kriminali għandu jseħħ f'[ċerti limiti ta' żmien](#).

Generalment, proċess fil-Crown Court għandu jinbeda fi żmien 182 jum minn meta tmur il-ħabs. Jekk ma jkunx il-każ, tista' titlob li tiġi lliberat fuq garanzija. F'każijiet inqas serji, il-proċess quddiem il-qorti kriminali jista' jseħħ fi żmien 56 jum. Jekk ma jkunx il-każ, int tiġi lliberat fuq garanzija.

It-tgħidja tal-każ qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali (4)

X'jiġi qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Fil-perjodu ta' qabel il-proċess tiegħek quddiem il-qorti kriminali, il-[Crown Prosecution Service](#) (CPS) ikompli jirrevedi jekk il-każ huwiex b'saħħtu biżżejjed biex jiġġustifika prosekuzzjoni. Il-prosekutur jikkondividi mal-avukat tiegħek l-evidenza li tkun ser tintuża kontrik fil-proċess quddiem il-qorti kriminali. Pereżempju, jekk ix-xhieda jkun se jagħtu evidenza, inti tingħata l-istqarrijiet tagħhom bil-miktub. Il-prosekuzzjoni għandha wkoll tiżvelalek kull materjal li jista' jdgħajef il-kawża tagħha jew jgħinek fil-kawża tiegħek. Il-prosekutur għandu jirrevedi l-evidenza kontinwament u jiżvelalek kull materjal li jaqa' fi ħdan dak it-test.

Jiena niġi minn Stat Membru ieħor. Għandi nkun prezenti fl-Ingilterra/fWales qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Jekk inti ma tkunx ġejt miżmum f'kustodja jew ġejt lliberat fuq garanzija, inti liberu tmur lura f'pajjiżek. Madankollu tista' ma tingħatax garanzija jekk il-prosekutur ikun talab li inti tibqa' fl-Ingilterra jew f'Wales sakemm titkompla l-investigazzjoni. Il-qorti tista' tagħtik garanzija bil-kondizzjoni li inti tibqa' fl-Ingilterra. Huwa reat jekk inti tikser din il-kondizzjoni. Jekk tiġi lliberat fuq garanzija għandek tagħti indirizz fir-Renju Unit fejn tkun tista' tiġi kkuntattjat. Dan jista' jkun l-indirizz tal-avukat tiegħek.

Jekk jiena mort lura fl-Istat Membru tiegħi, għandi mmur lura l-Ingilterra/Wales qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Probabbilment. Għal ċerti seduti preliminari, jista' jkun li l-avukat tiegħek jitlob biex inti ma tattendix, jew jista' jkun possibbli li inti tippartecipa permezz ta' kollegament bil-vidjow.

Il-kawża tiegħi dejjem tasal għal proċess quddiem il-qorti kriminali?

Il-kawża tiegħek mhux neċessarjament tingħieb quddiem qorti. Is-CPS jista' jiddeċiedi li jwaqqa' l-kawża jew jista' jissuġġerixxi [twissija kondizzjonali](#), li tista' tinkludi multa. Jekk inti taqbel ma' dan, inti tkun qiegħed taċċetta li wettaqt reat. Dan jitmizzeż fil-kondotta tiegħek u inti ma tkunx tista' tappella.

X'tip ta' evidenza tiġbor il-prosekuzzjoni?

Il-pulizija jinterrogaw lil xhieda u jistgħu wkoll jiġbru evidenza fiżika u forensika. Pereżempju, jistgħu jiġbru dokumenti mid-dar jew mill-post tax-xogħol tiegħek, jistgħu ifittxulek fil-karozza jew jiġbru kampjuni tad-DNA tiegħek (eż. xagħar, bżieq eċċ.).

Nista' nwaqqaf lill-prosekuzzjoni milli tiġbor ċertu evidenza?

Xi drabi l-pulizija jkollhom jottjenu [mandat ta' fittxija](#), li jista' jiġi kkontestat. Generalment il-mandati għandhom ikunu speċifiċi dwar dak li wieħed jista' jfittex għalih u għaliex. Jekk il-pulizija ma tikkonformax mal-mandat, hemmhekk l-evidenza miġbura tista' ma tkunx ammessa fil-proċess quddiem il-qorti kriminali.

Tista' tintalab informazzjoni dwar il-kondotta tiegħi?

Il-prosekuzzjoni tiġbor informazzjoni dwar il-kondotta tiegħek, inkluzi kundanni barra r-Renju Unit.

L-akkużi kontrija jistgħu jinbidlu qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Iva. Dan jiddependi fuq il-valutazzjoni tal-evidenza min-naħa tal-prosekuzzjoni. L-avukat tiegħek jista' jitlob biex jinbidlu l-akkużi kontrik.

X'jiġi jekk jiena ġejt ipproċessat quddiem il-qorti kriminali għall-istess reat fi Stat Membru ieħor?

Jekk ittiehdet deċiżjoni finali minn qorti fi Stat Membru wieħed inti ma tistax terġa' tiġi ipproċessat għall-istess fatti fi Stat Membru ieħor.

Nista' niddikjara ruħi hati qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Fil-parti l-kbira tal-kazijiet, jekk inti trid tiddikjara ruhek hati għall-akkuza/akkuzi qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali tista' tagħmel dan. Jekk tiddikjara ruhek hati normalment is-sentenza tkun ħafna inqas severa milli kieku tkun ikkontestajt għall-proċess quddiem il-qorti kriminali. F'każ li tiddeciedi li tiddikjara ruhek hati, generalment ma tkunx tista' tappella kontra l-kundanna u dan jidher fil-kondotta tiegħek.

Links relatati

[Att tal-1996 dwar il-Proċedura u l-Investigazzjonijiet Kriminali](#) (kif emendat)

[Att tal-2003 dwar il-Ġustizzja Kriminali](#) (kif emendat)

[Att tal-1984 dwar il-Pulizija u l-Evidenza Kriminali](#)

[Kodiċi tal-Prattika](#)

[Att tal-1976 dwar il-Garanzija](#) (kif emendat)

[Att tal-1985 dwar il-Prosekuzzjoni tar-Reati, taqsima 22](#) (kif emendat)

[Att tal-2005 dwar il-Kriminalità Organizzata Serja u l-Pulizija](#)

[Att tas-sena 2000 dwar it-Terroriżmu](#)

L-aħħar aġġornament: 01/12/2016

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

3 – Id-drittijiet tiegħi matul il-proċess quddiem il-qorti kriminali

Fejn isir il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Il-kawzi kriminali kollha jibdwu fil-[Qorti tal-Maġistrati](#). Imbagħad hemm tliet possibbiltajiet li bihom tista' tipproċedi l-kawża.

Għal reati minuri l-proċess sfiħ għandu jitmexxa fil-Qorti tal-Maġistrati jew minn [tliet maġistrati lajċi](#) jew minn Imħallef Distrettwali.

Għal reati iktar serji l-proċess jista' jitmexxa fil-Qorti tal-Maġistrati jew fil-[Crown Court](#) (il-Qorti tal-Appell għal Proċessi Penali) minn imħallef u ġurija ta' 12-il persuna.

Il-maġistrati jew l-Imħallef Distrettwali jikkunsidraw liema tip ta' proċess huwa l-iżjed adattat fil-kawża tiegħek wara li jisimgħu lill-avukat tiegħek jagħmel rappreżentazzjonijiet f'ismek. Jekk ikun adattat il-proċess jitmexxa fil-Qorti tal-Maġistrati, u jekk le jew jekk inti tinsisti fuq proċess fil-Crown Court dan jiġi ttrasferit lejn dik il-qorti. Il-proċessi kollha tal-adulti jsiru fil-pubbliku.

Jekk inti taħt il-18-il sena, sakemm ir-reat li int akkużat bih mhuwiex wieħed serju ħafna, il-proċess jinstema' f'[qorti tal-minorenni](#) minn imħallef jew minn tliet maġistrati mħarrġa speċifikament għal hekk. Il-pubbliku ma jkunx ammess.

L-akkużi jistgħu jinbidlu matul il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

L-akkużi jistgħu jinbidlu f'seduta preliminari iżda generalment mhux meta l-qorti tkun bdiet tisma' x-xhieda. Akkużi inqas serji għandhom jressqu fi żmien sitt xhur mir-reat. Tista' tiddikjara ruhek hati għal xi akkużi jew għall-akkużi kollha. Il-prosekutur jista' jaqbel li jaċċetta l-istqarrija ta' htija tiegħek għal delitt inqas serju minn dak li tkun ġejt akkużat bih primarjament.

Għandi nkun preżenti għall-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Huwa reat kriminali li ma tattendix il-qorti meta meħtieġ. Barra minn hekk il-kawża tista' tibqa' għaddeja meta inti ma tkunx preżenti. Għal reati minuri, huwa ħafna drabi possibbli li tkun preżenti permezz ta' avukat, jew li tiddikjara ruhek hati bil-posta, jew li tippermetti li l-proċess quddiem il-qorti kriminali jipproċedi fin-nuqqas tiegħek. Fil-Crown Court, il-proċess quddiem il-qorti kriminali generalment ma jstax isir mingħajr il-preżenza tiegħek. Madankollu, jekk inti tfixxkel il-proċeduri jew taħrab, il-proċess jista' jkompli mingħajrek. Li tonqos li tidher (mingħajr raġuni valida) huwa reat kriminali.

Nista' nipparteċipa fi proċess permezz ta' kollegament bil-vidjow?

Normalment dan mhuwiex possibbli, għalkemm għal xi seduti tista' tkun preżenti mill-habs jew mill-għassa tal-pulizija permezz ta' [kollegament bil-vidjow](#). Il-maġistrati jew l-imħallef u l-prosekutur ikunu fil-qorti. Il-konsulent legali tiegħek jista' jkun fl-għassa tal-pulizija jew fil-qorti u jkun jista' jarak u jisimgħek fuq il-kollegament bil-vidjow.

Ikollu interpretu jekk ma nifhimx dak li jkun qed jiġri?

Jekk ma tifhimx bl-Ingliż il-qorti tipprovdule interpretu.

Ikollu avukat?

Generalment, m'hemmx għalfejn ikollok avukat miegħek fil-qorti iżda inti mogħti l-parir siewi li jkollok wieħed. F'certi proċessi quddiem il-qorti kriminali għandu jkollok avukat, bħal kawzi ta' stupru jew dawk fejn ikun hemm xhieda ta' età żgħira.

Nista' nbiddel l-avukat tiegħi?

Iva, ara l-[Iskeda Informattiva 1](#).

Għandi nixhed fil-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Tista' tixhed fil-proċess quddiem il-qorti kriminali iżda ma tistax tiġi mgiegħel tagħmel dan. L-avukat tiegħek għandu jagħtik parir jekk għandekx tixhed jew le. In-nuqqas tiegħek li tixhed mingħajr raġuni valida jista' jinżamm kontrik, iżda ma tistax tiġi kkundannat biss għalix bqajt sieket tul il-proċess quddiem il-qorti kriminali.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi fir-rigward tal-evidenza kontrija?

Jekk taqbel, l-evidenza tista' tinqara jew tingabar fil-qosor. Jekk inti tikkontesta l-evidenza, hemmhekk ix-xhud normalment ikollu jattendi fil-qorti biex jagħti x-xhieda tiegħu, sabiex inti tkun tista' tikkontestaha billi tagħmel il-mistoqsijiet. Jekk il-prosekutur juża dokumenti bħala evidenza kontrik, hu għandu jgħid lill-avukat tiegħek qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali. L-avukat tiegħek jista' jikkontesta d-dokument. Kull xhud li jixhed kontrik jista' jiġi interrogat mill-avukat tiegħek biex ir-rakkont tagħhom jiġi kkontestat.

Nista' nipproduci evidenza għan-nom tiegħi?

Iva. L-evidenza tista' tkun f'għamla ta' dokumenti jew ta' evidenza fiżika. Tista' titlob ukoll lix-xhieda biex jixhdu għalik, u l-imħallef jista' jgħiegħlhom jiġu l-qorti. L-avukat u l-prosekutur tiegħek isaqsuhom xi mistoqsijiet.

Tista' titqies informazzjoni dwar il-kondotta tiegħi?

Qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali l-prosekutur jiġbor informazzjoni dwar il-kondotta tiegħek. Din tista' tinkludi kundanni f'pajjiżi oħra. F'certi sitwazzjonijiet l-informazzjoni tiġi żvelata fil-qorti, iżda l-avukat tiegħek ikun jista' jikkontesta jekk dak ikollux iseħħ jew le. Anke jekk il-kondotta tiegħek titqies mill-qorti, int ma għandekx tiġi kkundannat sempliċment minħabba li għandek kondotta maħmuġa.

X'jiġri fl-aħħar tal-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Wara li tkun ingħatat l-evidenza kollha, tittiehed id-deċiżjoni ("verdet") dwar jekk intix hati jew le. Fil-Qorti tal-Maġistrati, il-maġistrati jiddeciedu dwar il-verdet. Fil-Crown Court il-ġurija wehida tiddeciedi l-verdet. Jekk il-verdet ma jkunx ta' htija (inti tiġi "liberat"), il-kawża tiġi fi tmiemha. Jekk ma jkun hemm l-ebda akkużi oħra inti tkun liberu titlaq mill-qorti. Jekk il-verdet ikun ta' htija (inti "ikkundannat"), l-avukati mbagħad jagħmlu preżentazzjonijiet dwar is-sentenza. Jista' jkun hemm seduta separata fil-qorti għall-ghoti tas-sentenza.

X'tip ta' sentenza nista' nircievi?

Is-sentenza tkun tiddependi fuq kemm ikun serju id-delitt. Il-qorti ssegwi l-[linji gwida nazzjonali](#). Għal kull reat hemm sentenza massima; għal xi uħud hemm ukoll sentenzi minimi.

Aktar informazzjoni dwar x'sentenzi jistgħu jingħataw tista' tinstab [hawnhekk](#). Dawn jinkludu:

Prigunerija. Din tista' tkun għal terminu indeterminat jew għal terminu fiss. Il-qorti tispjega kemm żmien x'aktarx iddum fil-ħabs. Sentenzi ta' inqas minn 12-il xahar jistgħu jiġu sospiżi (jitwettqu fil-komunità, b'kondizzjonijiet fissi). Iż-żmien li tkun diġà għaddejta fil-ħabs tistenna l-proċess quddiem il-qorti kriminali ġeneralment ikun jgħodd mas-sentenza

ordnijiet komunitarji (li jistgħu jinvolvu diversi kondizzjonijiet bħal xogħol mingħajr ħlas fil-komunità lokali)

multa (penali monetarja)

kumpens (flus imħallsin lill-vittma)

deportazzjoni (ritorn lura f'pajjiżek, li jseħħ biss f'każ ta' delitt serju)

skwalifika (pereżempju, mis-sewqan).

X'inhu r-rwol tal-vittma matul il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Il-vittma mhijiex parti għall-proċeduri, iżda tista' tixhed fil-proċess tiegħek. Fl-għoti tas-sentenza kontrik l-imħallef jikkunsidra [l-istqarrija tal-vittma](#) dwar l-impatt tad-delitt. L-imħallef ma jistax jagħti rizarċiment għal ħsarat ċivili kontrik iżda jista' joħroġ b'sentenza ta' [ordni ta' kumpens](#). Huwa possibbli li l-vittma ggħib prosekuzzjoni privata kontrik.

Links relatati

[Kif titressaq il-Qorti](#)

[Il-proċess fil-qorti](#)

[Kif tidher permezz ta' kollegament dirett](#)

[Linji gwida dwar l-għoti ta' sentenzi](#)

[Linja ta' assistenza għall-familjari ta' persuni fil-ħabs](#)

[Il-hajja fil-ħabs](#)

[Att tal-1933 dwar it-Tfal u l-Minorenni](#) (kif emendat)

[Att tal-1980 dwar il-Qrati tal-Maġistrati](#) (kif emendat)

[Att tal-1994 dwar il-Gustizzja Kriminali u l-Ordni Pubblika](#) (kif emendat)

[Att tal-1996 dwar il-Proċedura u l-Investigazzjonijiet Kriminali](#) (kif emendat)

[Att tal-1998 dwar il-Kriminalità u d-Diżordni](#) (kif emendat)

[Att tas-sena 2000 dwar is-Setgħat tal-Qrati Kriminali \(l-għoti tas-Sentenzi\)](#) (kif emendat)

[Att tal-2003 dwar il-Gustizzja Kriminali](#) (kif emendat)

[Att tal-2007 dwar il-Fruntieri tar-Renju Unit](#) (kif emendat)

[Att tal-2008 dwar il-Gustizzja Kriminali u l-Immigrazzjoni](#) (kif emendat)

[Att tal-2009 dwar il-Coroners u l-Gustizzja](#) (kif emendat)

L-aħħar aġġornament: 01/12/2016

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fil-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

4 – Id-drittijiet tiegħi wara l-proċess quddiem il-qorti kriminali

Nista' nappella?

Jekk inti ġejt ikkundannat jew ingħatajt sentenza f'[Qorti tal-Maġistrati](#) tista' tappella lill-[Crown Court](#) lokali. Tista' wkoll tappella lill-[Qorti](#)

Amministrattiva f'Londra jekk temmen li l-maġistrati interpretaw il-liġi ħazin.

Jekk inti ġejt ikkundannat jew mogħti sentenza fil-Crown Court, tista' tappella biss jekk tingħata permess li tagħmel dan minħabba eż. li l-imħallef ikun għamel żball. Tista' mbagħad tappella lill-Qorti tal-Appell f'Londra.

Kif nappella?

Jekk il-proċess kien sar fil-Qorti tal-Maġistrati għandek tappella fi żmien 21 jum. Jekk il-proċess kien sar fil-Crown Court għandek tappella fi żmien 28 jum. L-avukat tiegħek għandu jagħtik parir dwar jekk għandekx tappella u kif għandek tagħmel dan.

Fuq xiex jiġi bbażat l-appell?

Għandek dritt li tappella kull deċiżjoni tal-Qorti tal-Maġistrati iżda għandek timla u tirritorna formola li tkun disponibbli mill-qorti.

Appelli mill-Crown Court jeħtieġu proċess iżjed formali. Meta tiġi biex tappella, int għandek tagħmel stqarrija dettaljata tar-raġunijiet tiegħek. Ir-raġunijiet ta' appell jinkludu li:

L-imħallef ta' istruzzjonijiet ħżiena lill-ġurija;

Kien hemm żball jew irregolarità fil-proċedura tal-proċess quddiem qorti kriminali;

L-evidenza li mhux suppost kellha tintuża jew li mhux suppost ma kellhiex tintuża.

Ir-raġunijiet għal appelli kontra s-sentenza jinkludu li:

L-imħallef ikun għamel żball ta' liġi;

It-tul tas-sentenza jkun eċċessiv.

X'jiġri tul is-seduta tal-appell?

Appell minn Qorti tal-Maġistrati normalment jinstema' minn imħallef li jkun qiegħed jippresjedi ma' żewġ maġistrati (differenti minn dawk li originarjament ipproċessaw il-kawża). Huwa smiġħ għid u jistgħu jissejju evidenzi u fatti godda jew differenti. Jekk l-appell huwa sempliċiment kontra s-sentenza, il-Crown Court tista' tnaqqas is-sentenza, tikkonfermaha jew iżzidha.

Jekk inti tikkontesta l-interpretazzjoni tal-liġi mill-maġistrati fil-Qorti Amministrattiva, u dik il-qorti tiddeciedi li l-maġistrati kellhom żball, il-verdett jiġi rinversat. F'xi ċirkostanzi, il-każ jista' jerġa' jmur lura fil-Qorti tal-Maġistrati għal seduta oħra.

Appell kontra kundanna fil-Crown Court għandu jinstama' fil-Qorti tal-Appell. L-avukat u l-prosekutur tiegħek għandhom jipprezentaw argumenti dwar il-merti tal-appell tiegħek. Il-qorti tista' titlob għal iżjed evidenza. Ġeneralment, ma tistax issejjaħ evidenza li kienet disponibbli fil-hin tal-proċess u li inti ddecidejt li ma tużax matul il-proċess quddiem qorti kriminali. L-appelli jsiru fil-pubbliku.

Jekk m'intix fil-ħabs għandek dritt li tattendi għall-appell. Jekk inti tinsab il-ħabs għandek id-dritt li tattendi, sakemm l-appell ma jkunx jirrigwarda biss kwistjonijiet ta' liġi. Il-qorti tista' tippermetti li inti tippartecipa permezz ta' kollegament bil-vidjow.

X'jiġri jekk jiena nkun fil-ħabs meta nappella?

Ladarba tkun applikajt għal appell tista' tapplika biex tiġi lliberat mill-habs sakemm issir is-seduta tal-appell, għalkemm li tiġi lliberat f'dawn iċ-ċirkostanzi huwa rari. Jekk tinghata garanzija, din tista' tkun soġġetta għal ċerti kondizzjonijiet.

Kemm jgħaddi żmien qabel ma jinstema' l-appell?

Appelli mill-Qorti tal-Maġistrati kontra sentenza ġeneralment jinstemgħu malajr jekk inti tkun f'kustodja iżda f'każijiet oħrajn dawn jinstemgħu fi żmien 3 sa 6 xhur. Għandek bżonn il-permess minn imħallef superjuri biex tappella deċiżjoni li tkun ittiegħet mill-Crown Court lill-Qorti tal-Appell. Fuq medja, l-appelli kontra kundanna jinstemgħu fi żmien 8 xhur u l-appelli kontra sentenza fi żmien 5 xhur. F'kull hin tista' twaqqa' l-appell billi tiktib lill-[Uffiċċju tal-Appelli Kriminali](#).

X'jiġri jekk l-appell kontra l-kundanna jirnexxi/ma jirnexxiex?

Jekk l-appell jirnexxi, il-qorti twaqqa' l-kundanna tiegħek u din titneħħa mir-rekord uffjiċjali. F'xi ċirkostanzi l-qorti tista' twarrab il-kundanna iżda tippermetti lill-prosekutur jibda proċess ġdid quddiem qorti kriminali kontrik.

Jekk l-appell ma jirnexxiex, normalment ma ssir l-ebda bidla fil-verdett tal-proċess, iżda f'xi każijiet il-qorti tal-appell għandha mnejn tissostitwixxi l-kundanna għal delitti inqas serji (dan ma jistax isir normalment fuq appell mill-Qorti tal-Maġistrati).

X'jiġri jekk l-appell kontra s-sentenza jirnexxi/ ma jirnexxiex?

Jekk l-appell jirnexxi, il-qorti timponi sentenza ġdida. Jekk l-appell ma jirnexxiex, il-qorti tista' tikkonferma s-sentenza oriġinali, u tista' wkoll iżżidha.

Hemm id-dritt għal appell ieħor lil qorti oghla/differenti?

Jekk inti appellajt mill-Qorti tal-Maġistrati u l-appell ġie rrifutat mill-Crown Court, int tista' titlob lill-[Kummissjoni għar-Revizjoni ta' Kawżi Kriminali](#) (CCRC) tirreferi l-każ tiegħek lura lill-Qorti tal-Appell. Dan rari jiġri.

Jekk inti appellajt lill-Qorti Amministrattiva, jew lill-Qorti tal-Appell jista' jkollok id-dritt għal appell ulterjuri lill-[Qorti Suprema](#) tar-Renju Unit jekk l-appell iqajjem kwistjoni ta' importanza legali ġenerali.

Jekk l-appell tiegħi jirnexxi niehu xi kumpens?

Tista' tapplika għal kumpens fi żmien sentejn (2) billi timla [din il-formola](#). Id-deċiżjoni tinsab f'idejn il-Gvern. L-avukat tiegħek ikun jista' jispjegalek kif [taħdem din l-iskema](#).

Huwa possibbli li tagħmel appell ulterjuri jekk l-ewwel appell ma jirnexxiex?

F'eċċezzjoni, tkun tista' tagħmel appell ulterjuri jekk jirrizultaw raġunijiet ġodda biex isir appell. Jekk inti tixtieq tippreżenta xhieda ġdida għandek tispjega għaliex din ma nstemgħetx fil-proċess.

Hemm mezzi oħra biex jiena nagħmel appell?

Tista' titlob lis-[CCRC](#) tinvestiga jekk kiex hemm amministrazzjoni hażina tal-gustizzja. Il-Kummissjoni tista' tirreferi l-każ tiegħek lill-qorti tal-appell rilevanti. Jekk tagħmel dan, il-kawża tiegħek tinstema' bħala appell normali.

Jiena niġi minn Stat Membru ieħor. Nista' nintbagħat lura hemmhakk wara l-proċess quddiem qorti kriminali?

Jekk inti kkundannat u mogħti sentenza ta' ħabs x'aktarx tkun iddeportat meta tiġi lliberat. Jekk m'intix ċittadin Brittaniku u s-sentenza hija ta' 12-il xahar jew iżjed jew jekk tinghata sentenza għal ċerti reati serji, il-Gvern normalment jordna deportazzjoni lejn l-aħħar taż-żmien tiegħek fil-ħabs.

Fi kwalunkwe każ ieħor fejn il-prigunerija tkun tikkostitwixxi piena possibbli, jekk għandek iżjed minn 17-il sena, l-imħallef jista' jirrikmanda li għandek tiġi deportat wara li tinghata s-sentenza. Dan huwa possibbli kemm jekk inti tintbagħat il-ħabs u kemm jekk le. Il-Gvern jiddeċiedi fuq il-bażi tar-rakkmandazzjoni tal-imħallef. Ir-rakkmandazzjoni tal-imħallef tagħmel parti mis-sentenza u tista' tiġi appellata, kif deskritt hawn fuq. Il-Gvern jista' jfittex li jiddeportak, anke mingħajr rakkmandazzjoni tal-qorti jekk dan ikun "iwassal għall-ġid pubbliku".

Jekk inti ċittadin ta' Stat Membru ieħor tista' tiġi ddeportat biss fuq il-bażi ta' politika pubblika, sigurtà pubblika jew saħħa pubblika. Li tkun ikkundannat b' delitt ma jiġġustifikax fih innifsu deportazzjoni. Għandek id-dritt li tappella fi tribunal speċjali kontra deċiżjoni li tiġi ddeportat.

Jekk niġi kkundannat, nista' nerġa' niġi pproċessat għall-istess delitt?

Jekk ġejt ikkundannat jew xolt minn delitt wara li jkun sar proċess quddiem qorti kriminali fi kwalunkwe parti tar-Renju Unit, ma tistax terġa' tiġi pproċessat fl-Ingilterra għall-istess delitt hlief f'ċirkostanzi speċjali. L-istess regola tapplika meta jkun inghata verdett wara li jkun sar proċess quddiem qorti kriminali jekk il-proċess quddiem qorti kriminali jkun twettaq fi Stat Membru ieħor.

Informazzjoni dwar il-kundanni

Il-kundanni u t-[twissijiet](#) huma rreġistrati fil-Kompjuter Nazzjonali tal-Pulizija (PNC) sakemm tagħlaq il-100 sena tiegħek. Jekk inti temmen li l-informazzjoni dwar il-kondotta tiegħek mhijiex preċiża, tista' [tikkontestaha](#). L-avukat tiegħek jista' jgħidlek kif tagħmel dan. Tista' wkoll tistaqsi lill-Kummissarju Ġenerali tal-pulizija fiz-zona fejn ikun seħħ ir-reat biex jemenda jew iħassar l-informazzjoni.

It-twissijiet, it-twiddib u l-avviżi finali huma ttrattati bħala kundanni.

Anke wara li tkun skontajt sentenza, għandek turi l-kundanna jew it-twissija meta meħtieġ (eż. meta tapplika għal impjegi) sakemm il-kundanna [tiġi eżawrita](#). Kemm dan idum jiddependi fuq it-tip ta' delitt u s-sentenza mogħtja.

F'każ li nħarġulek Avviż ta' Penali Fissa jew Avviż ta' Penali għal Dizordni, dawn ma jkunux jagħmlu parti mill-kondotta tiegħek.

Links relatati

[Qorti tal-Appell](#)

[Gwida għall-Bidu tal-Proċeduri fil-Qorti tal-Appell](#)

[Qorti Suprema tar-Renju Unit](#)

[Kummissjoni għar-Revizjoni ta' Kawżi Kriminali](#)

[Uffiċċju tar-Rekords Kriminali](#)

[Rijabilitazzjoni tal-atturi ta' ksur](#)

[Att tal-1968 dwar l-Appell Kriminali](#) (kif emendat)

[Att tal-1974 dwar ir-Rijabilitazzjoni tal-Atturi ta' Ksur](#) (kif emendat)

[Att tal-1976 dwar il-Garanziji](#) (kif emendat)

[Att tal-1980 dwar il-Qorti tal-Maġistrati](#) (kif emendat)

[Att tal-1981 dwar il-Qrati Principali](#) (kif emendat)

[Att tal-1995 dwar l-Appell Kriminali](#) (kif emendat)

[Att tal-1997 dwar il-Pulizija](#) (kif emendat)

[Att tal-1998 dwar id-Drittijiet tal-Bniedem](#) (kif emendat)

[Att tal-2006 dwar il-Pulizija u l-Ġustizzja](#) (kif emendat)

[Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem](#)

L-aħħar aġġornament: 01/12/2016

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fi-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew

kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [en](#) giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

5 – Reati minuri tat-traffiku fit-triq

Kif inhum ttrattati reati ta' parkeġġ eċċ. ?

Jekk inti tipparkja fejn mhux support f'toroq pubbliċi, tista' tehel [multa](#). Organizzazzjonijiet differenti jinfurzwaw regoli tat-traffiku u jagħtu l-multi f'postijiet differenti. Dawn jinkludu l-kunsilli lokali, il-pulizija, kumpaniji privati jew it-[Transport for London](#). Il-parti l-kbira tal-parkeġġ fit-toroq huwa infurzat minn gwardjani tal-parkeġġ impjegati mill-kunsill, li joħorġu Avviżi għall-Flas ta' Piena (PCNs) permezz tas-sistema tal-ġustizzja ċivili. Il-gwardjani tat-traffiku huma impjegati mill-pulizija u għalhekk joperaw f'żoni fejn l-infurzar tal-parkeġġi ma ġiex dekriminalizzat. Dawn joħorġu Avviżi ta' Piena Fissa (FPNs) permezz tas-sistema tal-ġustizzja kriminali.

Il-PCNs ġeneralment jiġihallaw fuq il-ħġieġa ta' quddiem tal-vettura jew jingħataw lil min jidher li jkun inkarigat mill-vettura. Jistgħu wkoll jintbagħtu bil-posta. Ġeneralment ikollok 28 jum biex tħallas jew tikkontesta l-PCN u l-multi tista' titnaqqas jekk tħallas malajr. [Appelli](#) informali jistgħu jsiru bil-miktub: jekk tixtieq tappella, tħallas il-multi tat-traffiku f'dan l-istadju, minħabba li ladarba tħallasha huwa kwazi impossibbli li tingħata l-flus lura.

L-ikklampjar

Il-Kunsilli fl-Ingilterra u f'Wales jistgħu jirmonkaw jew jikklampjaw vettura f' [certi ċirkostanzi](#). Għandek tiġi kklampjat biss 30 minuta wara li jkun inħareġ PCN. Jekk temmen li l-karrozza tiegħek giet ikklampjata b'mod ingust, tista' tappella. Trid tħallas biex tiegħu lura l-karrozza tiegħek, u tappella aktar tard. Jekk l-appell tiegħek tagħmlu bil-mikub u l-kunsill ma jwegibx fi żmien 56 jum minn meta jirċevih, dan għandu jikkancelja l-multi tal-PCN u jrodd lura l-flus li tkun ħallast biex ħadt il-karrozza tiegħek lura.

Pariri dwar x'għandek tagħmel jekk tiġi kklampjat fuq art privata jinsabu [hawnhekk](#).

Nista' nappella?

Jekk il-kunsill jiċċad l-appell informali tal-multi tat-traffiku tiegħek, tista' tagħmel appell formali. Il-kunsill imbagħad jgħidlek kif għandek tagħmel dan. Jekk il-kunsill jiċċad l-appell tiegħek, tircievi Avviż lis-Sid (NTO) li jordnalek tħallas il-multi oriġinali. Dan jgħidlek ukoll kif tipprezenta appell ulterjuri lil aġġudikaturi indipendenti. Jeżistu servizzi differenti ta' aġġudikazzjoni ta' parkeġġ: [PATAS](#) iservi f'Londra, it-[Tribunal tal-Pieni tat-Traffiku](#) iservi fil-bqija tal-Ingilterra u Wales.

Għandek 28 jum minn meta tingħata l-NTO biex jew tħallas il-multi tat-traffiku jew tipprezenta appell formali kontra l-multi. Jekk ma tagħmel l-ebda waħda minn dawn, il-kunsill għandu d-dritt li jzid il-multi b'50%. Jekk xorta ma tħallas, il-kunsill jista' jiftaħ proċedimenti ċivili iżjed formali biex jirkupraha.

Il-multi FPN jinħarġu minn uffiċjali tal-pulizija jew minn gwardjani tat-traffiku tal-pulizija u jiġu ttrattati permezz tas-sistema tal-ġustizzja kriminali. L-unika sistema uffiċjali ta' appell kontra multa FPN hija li tagħżel li l-kawża tiegħek tinstema' fil-qorti u li tiddikjara ruħek bħala mhux ħati. Madankollu, xi korpi tal-pulizija jippermettu li jsiru appelli informali għall-multi, fejn inti tista' tikteb u tispjega għaliex ma taħsibx li għandek tħallas il-multi. Jekk dan huwa possibbli fiż-żona tiegħek, il-multi FPN tkun tinkludi d-dettalji.

Kif inhum ttrattati r-reati ta' veloċità eċċessiva eċċ. ?

Jekk inti taqbez il-limitu ta' veloċità u tinqabad mill-pulizija jew minn kamera tas-sigurtà, il-pulizija tista':

Tagħtik twissija verbali

Toffrirek kors biex trabbi kuxjenza dwar il-veloċità eċċessiva (li jkollok tħallas għalih)

Toħroġ [Avviż ta' Penali Fissa \(FPN\)](#) b'multa ta' £60 u tliet punti penali. Din hija l-iżjed għażla probabbli.

Tfittxek għal veloċità eċċessiva. Dan ikun ifisser li jkollok tidhok il-qorti, u li tista' tingħata sa £1,000 (£2,500 jekk tkun qbiżt il-veloċità fuq l-awtostrada) multa, bejn tliet u sitt punti penali fuq il-liċenzja tas-sewqan tiegħek, u possibbilment skwalifika mis-sewqan.

X'jiġri jekk iwaqqfuk?

Il-pulizija għandha [s-setgħa li twaqqaf](#) lil kwalunkwe xufier u jekk wieħed ma jieqafx ikun qed jikkommetti reat ukoll. Meta l-pulizija twaqqfek, tista' tiġi mitlub tipproduci liċenzja tas-sewqan, assigurazzjoni u d-dokument tar-registrazzjoni tal-vettura tiegħek. Jekk dawn ma jkunux miegħek, għandek 7 ijiem biex tipprezentahom f'għassa tal-pulizija.

Jekk titwaqqaf u tkun wettaqt reat tat-traffiku, il-pulizija tista' toħroġlok [Avviż ta' Penali Fissa \(FPN\)](#) jew [avviż ta' rettifika ta' difett fil-vettura](#).

F'każ li wettaqt reat tat-traffiku minuri, bħal jekk ma tkunx lbist iċ-ċinturin tas-sigurtà jew jekk tkun soqt b'fanal miksurs, il-pulizija tista' toħroġlok FPN. Il-pulizija m'għandhiex is-setgħa li ġġieghlek tħallas multi fuq il-post. Għandek 28 jum biex tħallas il-penali fissa jew biex titlob għal smiġh inkella l-multi tiżdied b'50%. Inti tiġi rrapportat għal prosekuzzjoni jekk tonqos milli tħallas penali fissa għal reat rintraċċat b'kamera awtomatika fi żmien 28 jum.

[L-avviż ta' rettifika ta' difett fil-vettura](#) jista' jinħareġ jekk il-vettura tiegħek ikollha difett, pereżempju, wieħed mill-indikaturi jkun miksurs.

Il-pulizija tista' tagħmillek it-test tan-nifs għall-alkoħol jekk ikollha s-suspett li tkun xurban. F'każ li ma tgħaddix mit-test tan-nifs, il-pulizija tiegħok fl-għassa tal-pulizija fejn tiġi mixli b'reat u tinzamm l-evidenza tiegħu (it-test tan-nifs). Għandek tħalli l-karrozza tiegħek sakemm tkun f'kondizzjoni li ssuqha, inkella sewwieq ieħor jista' jċaqilaqha bil-kunsens tiegħek. F'każ li tkun kemm kemm qbiżt il-limitu, tista' tagħmel test tad-demem. Li tonqos milli tagħmel test tan-nifs huwa reat. Ir-reati tas-sewqan taħt l-influenza tal-alkoħol jirrizultaw fi skwalifika obligatorja mis-sewqan.

F'każ li jkollok 12-il punt fuq il-liċenzja tiegħek f'perjodu ta' 3 snin, ġeneralment tittelf il-liċenzja tiegħek għal mhux inqas minn 6 xhur.

Il-pulizija għandhom is-setgħa jikkonfiskaw vettura jekk din tkun qiegħda tintuża b'mod antisocjali (u tikkawża biżgħa, abbuż jew periklu).

Il-pulizija tista' tikkonfiska vetturi jekk is-sewwieqa ma jkollhomx liċenzja jew assigurazzjoni xierqa.

Ir-reati serji tat-traffiku (eż. li jikkawżaw mewt minħabba sewqan perikoluż) jistgħu jirrizultaw fi priġunerija.

Dawn ir-reati jiġu jidhru fuq il-kondotta tiegħi?

Il-kondotti jinżammu mill-[Uffiċċju tar-Rekords Kriminali \(CRB\)](#). Kull kundanna fil-qorti titniżżel fuq il-kondotta. Jekk ma tkunx ikkundannat fil-qorti ma jkollokx rekord kriminali: għaldaqstant avviżi ta' penali fissa jiffurmaw parti mill-kondotta tiegħek jekk inti tkun ġejt ikkundannat fil-qorti biss.

Links relatati

[Citazzjonijiet u d-drittijiet tiegħek](#)

[Aktor informazzjoni dwar il-parkeġġ](#)

[Is-setgħat tal-pulizija tat-traffiku fit-triq](#)

[Multi ta' veloċità eċċessiva u d-drittijiet tiegħek](#)

L-aħħar aġġornament: 01/12/2016

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdañhal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.